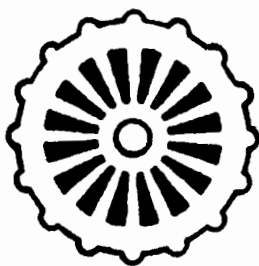

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථාලා 17 (2)

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

11 වන ග්‍රන්ථය

සංයුක්තනිකාය

පඤ්චමහාභය (2)

මහාවග්ගිය

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සභායෙහි

සංයුක්තනිකාය ශෝධක මණ්ඩලය විසින් සිංහලභාෂායෙන් පරිවර්තන වූ

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

විසින් පාඨශෝධන පූර්වක වූ සංස්කරණය කරන ලදී.

ශ්‍රී බු. ව. 2550

රාජ්‍ය වස. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 17 (ii)

The Eleventh Book in the
Suttanta-Pitaka

11

SAMYUTTANIKĀYA(V-2)

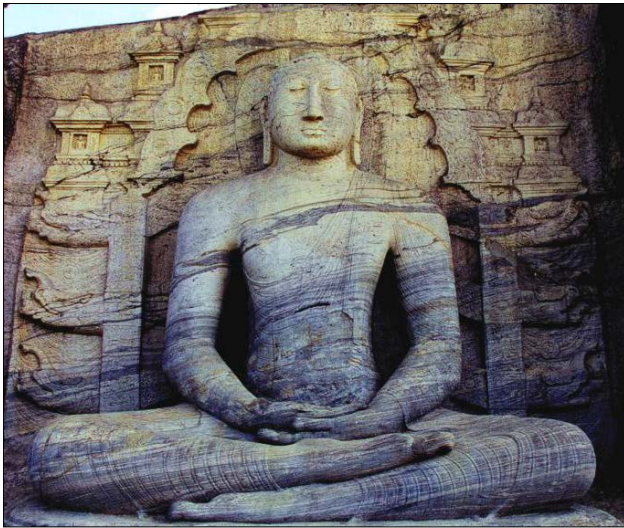
MAHĀVAGGA

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board of
The Tripitaka Translation Committee**

Edited by

The Tripitaka Editorial Board

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (15) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභතනාපිටකෙ
සිංහුතනනිකායො
පඤ්චමො භාගො
මහාවගෙගා
(2)

සුත්තානනිපිටකයෙහි
සිංහුතනනිකාය
පඤ්චම භාගය
මහාවර්ගය
(2)

පටුන CONTENTS

	පිටු
සංස්කාරක නිවේදනය	xiii
සංඥාපනය	xv - xvii
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xix
සංකේත නිරූපණය	xxi
පාළි හෝඩිය	xxiii
මහාවග්ග (සුචිහාග) විසය සූචි	xxv - xxxiii
පෙළ හා පරිවර්තනය	2 - 361
ගාථාදිපාද - සූචි	363
සංකීර්ණාම අනුකතමණිකා	365
විසෙසපදනුකතමණිකා	367
ඉද්ධාඉද්ධනා නිරූපණය	375
බුද්ධචර්යාවේ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා	377

සංස්කාරක නිවේදනය

බුද්ධිජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලායෙහි සතළොස්වැනි ග්‍රන්ථය වූයේ සංයුක්තනිකායෙහි සංයුක්ත දෙළොස්කින් සමන්විත වූ මහාවග්ගයයි. මහාවග්ගය එක් මැ ග්‍රන්ථයක් ලෙස මුද්‍රණය කැරැවීමට සලකන ලද නමුදු මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණි කල්හි එය පරිහරණයට සුකර නො වන සේ මහත් වැ යන බව පෙනුණු හෙයින් බොහෝ දෙනෙකුන්ගේ අදහසට එකඟව කාණ්ඩ දෙකක් වශයෙන් මුද්‍රණය කැරැවීමට සිදුවිය. එහෙයින් මග්ගසංයුක්තයෙහි පටන් බල සංයුක්තය අවසාන කොට ඇති සංයුක්ත සහ සංයුක්තනිකායේ පඤ්චම භාගයෙහි පළමුවන කාණ්ඩය ලෙස පළකරවන ලද්දේය.

සංයුක්ත මහාවග්ගයෙහි අවසානයෙහි සිටි, ඉඤ්චාද, අනුරුඤ්ඤා, කුසාන, ආනාපාන, සොනාපඤ්ඤා, සඤ්ච, යන සංයුක්ත සහ එමැ පඤ්චම භාගයෙහි දෙවැනි කාණ්ඩය ලෙස මුද්‍රණය කරවන්නට සිදුවූ බව පවසමින. මෙ මැ ග්‍රන්ථ භාගය ද ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන් ප්‍රථම කාණ්ඩයෙහි පරිවර්තනයන් විසින් මැ සිය බසට නඟන ලද්දේ විය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ ධර්මර මහතෙරවරුන් විසින් මහදුත්සාහයෙන් පාඨශෝධන සුචික වැ සිංහල පරිවර්තනය ද යථා විධින් සකස් කරන ලද්දේ විය. එසේ මැ ගාථාදිපාද සූට්, සංඤ්ජානාමසූට්, විසෙසපද්‍යක්කමණිකා ආදිය ද මැනවින් සම්පාදනය කොට ඇත.

ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය මගින් බුද්ධිජයන්ති උත්සවය අනුසමරණය කරනු සඳහා සමාරම්භ වූ ත්‍රිපිටක බුද්ධි වචනය සිය බසින් තබාලීමේ සන්ක්‍රියාව සපුරාලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ වර්තමාන ජනාධිපති ශ්‍රීමත් ජේ. ආර්. ජයවර්ධන උතුමාණන්ගෙන් ලැබෙන ආශීර්වාදය ද ගරු ආග්‍රාමාන්‍ය ආර්. ප්‍රේමදාස මැතිතුමාගේ උපස්තමනය ද ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍ය ඊ. ඇල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමාගේ සංවිධානය ද අතිරේක ආදායම් ලබන රාජ්‍ය සංස්ථා භාර ඒ ඒ ගරු ඇමතිවරුන්ගේ අනුග්‍රහය ද හේතු කොට ගෙන යථෝක්ත ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය නිමහම් කිරීමට පිටුවහල් වන බව ද කියැ යුතුය. විශේෂයෙන් සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ ක්‍රියා සංවිධානය මෙහි ලා ප්‍රශංසනීය බව ප්‍රකාශ කරමින. ශාසනායු වර්ධනයට හේතුවන පරිදි මෙ මැ සන් ක්‍රියායෙහි සහාය වන හැම කෙනෙක් ම සුබභාගී වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමින.

මේ වගට, ශාස්තෘශාසනොදයකාරී,

ලබුගම ලබ්බානාඤ්ඤා

මහානායක සථවිර

ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

2525

අගෝස්තු 20

1982

මහානායක වාරිකාරාමය

115, විජේරාම මාවත

කොළඹ 7.

සංඥාපනය

අප බුදුන් සාරාසාක්ෂිකයෙකු සුවහසෙකින් මතුයෙහි සුමෙධ නම් මහතෙමුසක් වූ අභ්‍යාධික සම්මධානයෙන් යෙදී දිවතුරු බුදුන් පාමුල වැදගෙව සංසාර ව්‍යාසනාපත්තා සන්ති වර්ගයා කෙරෙහි කළ කරුණායෙන් අත්පත් නිවන් සුව භැරපියා ගොරබිරම් සසරට වැද දස පැරුම් කුරුමන්වා තුළි පුරෙහි ඉපද එහි ආයු පමණින් වැසූ දෙවබඹුන් කළ අයදමින් මිනිස් ලොවු ඉපද පස්මරුන් දිනා බුදු වූ දම්සක් පවත්වා පන්සාලිය හවුරුද්දක් වැඩසිටූ සදහම් අමාවැසි වස්වමින් සුවිසි අසංඛ්‍යායක් සන්තියන් අමාමහනිවන් සනසා අනුපාදියෙස පරිනිර්වාණ ධාතුයෙන් පිරිනිව් කල්හි—

බුදුරදුන්ගේ පරිනිර්වාණසමයෙහි රැස්වූ සත් ලක්ෂයක් හික්ෂුන් කෙරෙහි සකසාපිරි වූ මහසුප් මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ ත්‍රිවිද්‍යා ප්‍රතිසංවිදිප්‍රාප්ත පඤ්ඤා මහාක්ෂිණාසුවයන් විසින් දෙස කාල නිදනාදි විසින් විසිදසිව් සුඤ්ඤා ගෙයා වෙය්‍යාකරණ ගාරා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අබභුතධම්ම වෙදලල යන නවාඩක ශාස්තෘශාසන සමානාක ධම්මිතය, විනය සුඤ්ඤාන අභිධම්ම යන පිටක වශයෙන්ද දීප මජ්ඣිම සංයුත අභිගුණාර බුද්ධක යයි ආගම භාවත් නිකාය වශයෙන් ද විභාග කොට සධ්‍යායනා කරන ලද්දේය. ඒ ප්‍රථම සඬ්භික්කාරක මහාකාශ්‍යප ස්ථවිර ප්‍රමුඛ වසිගණයා විසින් මැ මේ මේ ධර්ම යැ, මේ විනය යැ, මේ ප්‍රථමාදි ත්‍රිවිධ බුද්ධවචන යැ, මේ විනයාදි තුන් පිටක යැ, මේ දීපනිකායාදි පඤ්ඤා නිකාය යැ, මේ සුඤ්ඤා ගෙයාදි නවාඩකයෝ යැ, මේ වතුරාසිති සහප්‍රප්‍රභෙද වූ ධර්මසූත්‍රයෝ යැ යි ප්‍රභෙද තාක් ව්‍යවස්ථා කොට සඬ්භික්ක වූයේ යි. එම තු ද ඔවුන් වහන්සේ විසින් මැ අනා වූත් උද්දන සංග්‍රහ, වර්ග සංග්‍රහ, පෙය්‍යාල සංග්‍රහ, එකකනිපාන දුකනිපාතාදි නිපාත සංග්‍රහ, සංයුත සංග්‍රහ, පණ්ණාසක සංග්‍රහාදි ත්‍රිපිටකයෙහි දක්නා ලැබෙන අනේකවිධ වූ සංග්‍රහ ප්‍රභේද ව්‍යවස්ථා කරන ලද්දේ ය. සංගීති කථායෙහි ලා දන මනා හැම විසාරයෙක් මැ තෙවළායෙහි විශාරද වූ ආවායථි පරවාහාර සිරි වර්ණක භාගිප්පාණන් විසින් මහාවග්ගපාළියට ලියන ලද ප්‍රස්තාවනායෙන් ද, නිකායග්‍රන්ථයන් පිළිබඳ සංක්ෂිප්ත හැඳින්වීම අභංගමැ විද්‍යාවන්ද පරිවෙණාධිපති දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක මහතෙර-පාණන් විසින් සංයුක්තනිකාය ප්‍රථම භාගයෙහි ලියූ සංක්ෂිප්ත සංඥාපනයෙන් ද දනසුන්තේ යි. මෙහි ලා සංයුක්තනිකාය පිළිබඳ අල්පමාත්‍ර විවරණයක් දක්වනු ලැබේ.

දේවනාදීන් අරභයා ඔවුන් පුළුවන් පැන විසදීමාදි විසින් වදළ ඔසතරණාදි සුත්‍රයන්ගේ ද නළවර්ගාදි වර්ගයන්ගේ ද සංයුතිය - සංයෝගය ඇති සංගීතිය සංයුක්තාගම නම් වෙයි. මේ සංයුක්තාගමවරය සගාඨකවග්ග යැ, නිදනවග්ග යැ, බන්ධකවග්ග යැ, සළායනනවග්ග යැ, මහාවග්ග යැ යි වර්ග පඤ්ඤාකයෙක් වෙයි. ඒ වර්ගයන්හි බැසගෙන සිටුනා සංයුක්තයෝ සුප්‍රජය දෙනෙක් වෙති. සංයුක්තයන්හි පිවිසැගත්

අනාර වර්ගයේ දෙසිය අටවිසි දෙනෙක් පමණ වෙති. සංයුක්ත නිකායෙහි ලා සන්දහස්සත්සියදෙසැට සූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්. තවද සංයුත්සහියෙහි ගණිත කුශලයන් විසින් ගණනා ලද බණවර සියයෙක් ඇත. අෂ්ටාක්ෂරපාද අනුෂ්ටුප් ඡන්දයින් බැඳුණු ගාථා දෙසියසප්තසෙක් බණවරෙකි. එහෙයින් විසිපන්දහස්සසිය ගාථා කෙනෙක් සංයුත්සහියෙහි ඇත ඒ අක්ෂර විසින් අටලක්ෂ එකුන් විසිදහස් දෙසියයෙකි.

සංයුක්ත වශයෙන් සභාථක වග්ගයෙහි දෙවනාසංයුක්ත දෙවපුක්ත - කොසල- මාර- භික්ෂුනී- බ්‍රහ්ම- බ්‍රාහ්මණ- වඩ්ඪිය- වන- යක්ඛ- සකක සංයුක්ත' යයි එකොළොස් සංයුක්ත කෙනෙක් වෙති. එහි අන්තර වර්ගයේ විසි අට දෙනෙක් වෙත්.

නීදනවග්ගයෙහි අභිසමය සංයුක්ත ධාතු- අනමනග්ග- කසිප- ලාභසකකාර- රාහුල- ලක්ඛණ- ඔපම්ම- භික්ෂු සංයුක්ත' යයි නව සංයුක්ත කෙනෙකි. එහි අනාර වර්ග අටකිසෙකි.

බ්‍රහ්මක වග්ගයෙහි 'බ්‍රහ්මසංයුක්ත රාධ- දිට්ඨි- ඔක්කානනික- උපපාද- කිලෙස- සාරිපුත්ත- නාග- සුපණ්ණ- ගන්ධබ්බ- වලාහක- වච්ඡගොත්ත- ක්කානසංයුක්ත' යයි තෙළෙස් සංයුක්ත කෙනෙක් වෙති, එහි අනාර වර්ග තිසක් වෙත්.

සළායතනවග්ගයෙහි වෙදනා සංයුක්ත මාතුගාම- ජම්බුබාදක- සාමණ්ඩකානී- මොග්ගලලාන- චිත්ත- ගාමණී- අසඬබ්බ- අබ්බාකත සංයුක්ත' යයි නව සංයුක්ත කෙනෙක් වෙති. එහි අනාර වර්ගයේ අටකිස් දෙනෙකි.

මහාවග්ගයෙහි 'මග්ගසංයුක්ත බොජ්ඣංග- සතිපට්ඨාන- ඉන්ද්‍රිය- සම්මානධාන- බල- ඉඤ්චාද- අනුරුඬ- ක්කාන- ආනාපාන- සොතාපක්ඛි- සච්චි- සංයුක්ත' යයි සංයුක්තයේ දෙළොස් දෙනෙකි. එහි අනාර වර්ගයේ සූත්‍රත්තුවක් වෙත්. (පෙය්‍යාල හෙතෙයින් වර්ගසංඛ්‍යා දක්වීමේ දී ග්‍රන්ථසංස්කාරකයන්ගේ අසමාන සටහන් ඇති බව පෙනේ.)

නිකාය ග්‍රන්ථයන්ගේ ගුණස්තව විසින් අසාධාරණ විශිෂ්ටතා දක්වන බුද්ධිසොසාවාරීන් වහන්සේ-

“සංයුක්තවග්ගපතිමණ්ඩිතස්ස - සංයුක්ත ආගමවරයස්ස
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිතස්ස - ක්‍රොණසහෙදජනනස්ස” යි

දෙවනා සංයුක්තා දි සංයුක්තයන්ගෙන්ද නළුවර්ගා දි වර්ගයන්ගෙන්ද ප්‍රතිමණ්ඩිත වූ සංයුක්තාගමවරය අග්‍රශ්‍රාවකාදී ආයතීයන් විසින් අප්පි සංවර්ණනා ගුණසංවර්ණනා වශයෙන් සංවර්ණිත යැ, නොහොත් සමාක් සම්බුද්ධයන් විසින් හා සංගායනාදි වශයෙන් අනුබුද්ධ වූ ශ්‍රාවකයන් විසිනුදු සංවර්ණිත යැ, පටිච්චසම්ප්‍රපාදබන්ධායතනාදී කථා

බහුල වූ පවත්නා හෙයින් ගණිතඥයන් විභාවන කරනුයෙන් ඥානප්‍රභේද ජනනය කරනු වේ යයි වදාළහ. එසේ මැ අධ්‍යක්ෂ ජනපතිවරයෙහි- “බහුකාරසය යන්න. විපක්ෂතා වාර නිපුණ බුද්ධි-තා” යි රූපා රූප සම්මර්ශනයෙන් විදර්ශනාවාරයෙහි නිපුණ බුද්ධි ඇති යන්නට බොහෝ උපකාර ඇති සේ සංයුක්තව ප්‍රකාශ කළාහ.

ඒ එසේ මැයි: ස්කන්ධ ධාතු ආයතන සත්‍ය ඉන්ද්‍රිය ප්‍රතිත්‍යාසම්ප්‍රත්පාද හෙද වූ පරමාත්මයන් නානාත්වයින් විභාග කළ නොයෙක් සියගණන් සූත්‍රයන්ගෙන් සංයුක්තාගමය සෑදී සිටියේය. එහෙයින් ඥානප්‍රභේදජනනයෙන් කල ප්‍රශංසා යෙදේ මැ යි.

ත්‍රිපිටක සඤ්චය හෙළබසින් තබාලීම හුදු සිංහල ජනතාවගේ මැ වැඩ සඳහා වෙයි. ශ්‍රීමත් ජෝන් කොතලාවල අගමැතිවරයාගේ පාලන සුගතයෙහි (1954) ප්‍රාරබ්ධ වූ එ මැ සත්කායභිය අතිගරු ජනාධිපති ජේ. ආර්. ජයවර්ධන ජනාධිපති උතුමාණන්ගේ පාලනසුගතයෙහි නීතිමව්වනු දැක්ම සතුටු දනවනු වෙයි. මේ ධර්මව්‍යාප්තියෙන් ඉගෙන උභය ලොකාස්ථ සිද්ධිය සඳහා උත්සුක වෙත්වා’ යි අපගේ ආශංසනය වේ.

ලබ්‍රහ්ම ලබ්‍යානන්දු
මහානායක ස්ථවිර

2525

1982. සැප්තැම්බර්මස, 5 වැනි දින
මොල්ලිගොඩ ප්‍රවචනාදය පිරිවෙනේදීය.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක :

අභ්‍යමහාපණ්ඩිත, බ්‍රහ්මචාරී, ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහාසංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති :

අභංගම විද්‍යාවන්දපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාගීශ්වරාචාර්ය, කෝදුගොඩ ශ්‍රී භද්‍රාලෝක දක්ෂිණලංකායෙහි ප්‍රධාන සභ්‍යනායක සංචාරියන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනෝදය පරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටකවාගීශ්වර, උදුගම ශ්‍රී ලංකානන්ද—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධම් මහාසභ්‍යනායක මහානායක සංචාරියන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

කිරුළපන පූර්වාරාමාධිපති හා අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධම්පියාධිපති, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීයපණ්ඩිත, රද්දල්ලේ ශ්‍රී ප්‍රභාලෝක — කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධම් මහාසභ්‍යනායක අනුනායක සංචාරියන් වහන්සේ.

හෙරලියාවල ශ්‍රී සුධර්මාරාමාධිපති, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වෙඩරුවේ ශ්‍රී අනවමදර්ශී—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධම් මහාසභ්‍යනායක අනුනායක සංචාරියන් වහන්සේ.

තිඟුලේ — මාකඩවර, රෙවත පරිවේණාධිපති රාජකීයපණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සංචාරියන් වහන්සේ.

කොළඹ තිබ්බිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීයපණ්ඩිත, කරදන ශ්‍රී ප්‍රඥලංකාර නායක සංචාරියන් වහන්සේ.

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධම්පියායෙහි, ත්‍රිපිටක අංශයෙහි මහාචාර්ය, ශාස්ත්‍රාචාර්ය, රාජකීයපණ්ඩිත, ත්‍රිපිටකාචාර්ය උඩුවේ ජනානන්ද සංචාරියන් වහන්සේ.

ලේකම් :

කොළඹ බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල—කොළඹදිශායෙහි ප්‍රධාන සභ්‍ය නායක සංචාරියන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

- සි 1. - පැල්මඩුල්ල මහාවිහාරයෙහි පුස්තකාල පොත**
- සි 2. - ගාල්ල පරමානන්ද විහාරයෙහි පුස්තකාල පොත**
- සිචු. - සිංහලාසාර මුද්‍රිත සංස්කෘතිකාය**
- සඟා. - තායාසාර මුද්‍රිත සංස්කෘතිකාය**
- මජ්ඣ. - මුරුමරට ජලධසංගීතීශෝධිත සංස්කෘතිකාය**
- PTS. - Pali Text Society Edition**

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ ා ආ ා ඉ ා ඊ ා උ ා ඌ ා එ ා ඔ ා

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටpa	ඨpha	ඩḍa	ඬḍha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	සsa
හha	ළla	ආṇa		
කka	කාkā	කීki	කීඛkī	කුku
කුකු	කුකු	කේkē	කොkō	
ඛkha	ඛාkhā	ඛීkhi	ඛීඛkhī	ඛුkhu
ඛුඛු	ඛුඛු	ඛේkhē	ඛොkhō	
ගga	ගාgā	ගීgi	ගීඝgī	ගුgu
ගුගු	ගුගු	ගේgē	ගොgō	

CONJUNCT-CONSONANTS.

කකkka	කඞṅkka	ත්තtra	මමmpha
කඛkka	භභbha	දදdda	මඞ, ම mba
කාkya	ඤṇca	ඞධḍdha	මෙමmbha
කීkri	ඤඡcca	ද්දdra	මෙමmma
කචkva	ඤඤcca	ඞඞ, ඞdva	මෙමmha
කඛkha	ඤඞḍjha	ධධdhva	යය, යාyya
කචkhva	වවlla	භභnta	යාyha
ගගga	වඞ, ඞḍha	භභntha	ලලlla
ගඝgha	ධධḍḍa	ඤṇda	ලාlyha
කකṅka	ධධḍḍha	ඤṇdha	ලාlha
ග්ගra	භභṇṇa	නනnna	වඞ wha
කකṅkha	භභṇṇa	නනnha	සසssa
කකṅga	භභṇṇha	ප්පppa	සමsma
කකṅgha	භඞ, ඞḍda	ප්පppha	සවsva
චචcca	තතtta	බබbba	භභhma
චඡcca	තතttha	බබbha	භභvha
ජජja	තතtva	බ්බbra	ළළlha
ජඣjjha		මමmpa	

අ ා ආ ා ඉ ා ඊ ා උ ා ඌ ා එ ා ඔ ා

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංස්කෘත නිකායෝ

පඤ්චමහාගෙ - දුතියෝ බණෙඩා

මහාවග්ග (2) - විසය සූචි

7. ඉඨිපාදසංස්කෘතං 2 - 61

1. වාසාලවග්ගො 2-19

1. අපාර	සුක්කං	..	..	2 - 3
2. චිරභි	"	..	..	2 - 5
3. අරිය	"	..	..	4 - 5
4. නිබ්බිද	"	..	..	4 - 5
5. පදෙස	"	..	..	6 - 7
6. සමකත	"	..	..	6 - 7
7. භික්ඛු	"	..	..	8 - 9
8. අරහත්ත	"	..	..	8 - 9
9. ඤාණ	"	..	..	10 - 11
10. වෙනිය	"	..	..	10 - 17

2. පාසාදකසීනවග්ගො 18-45

1. හෙතු	සුක්කං	..	..	18 - 23
2. මහපථල	"	..	..	22 - 25
3. ඡන්ද	"	..	..	24 - 27
4. මොග්ගලාන	"	..	..	26 - 29
5. ප්‍රාණමණ	"	..	..	30 - 33
6. මහිඤ්ඤ	"	..	..	32 - 33
7. ඉඤ්ඤි	"	..	..	34 - 35
8. භික්ඛු	"	..	..	36 - 37
9. භාවනා	"	..	..	36 - 37
10. විහරණ	"	..	..	38 - 45

3. අයොගුළවග්ගො 46 - 57

1. මග්ග	සුක්කං	..	..	46 - 47
2. අයොගුළ	"	..	..	46 - 49
3. භික්ඛු	"	..	..	48 - 49
4. සුද්ධක	"	..	..	50 - 51
5. ඵල	"	..	..	50 - 51
6. දුතියඵල	"	..	..	50 - 51
7. ආනන්ද	"	..	..	52 - 53
8. දුතියආනන්ද	"	..	..	52 - 53
9. සමභුලභිකු	"	..	..	52 - 53
10. දුතියසමභුලභිකු	"	..	..	54 - 55
11. මොග්ගලාන	"	..	..	54 - 57
12. තරාගත	"	..	..	56 - 57

විෂය සූචි

4. ගඹාපෙය්‍යාලවග්ගො 58 - 59			
පාවිතනිකාදිසුත්තානි			58 - 59
5. අප්පමාදවග්ගො 58 - 59			
තථාගතාදි සුත්තානි			58 - 59
6. බලකරණියවග්ගො 58 - 59			
බලාදි සුත්තානි			58 - 59
7. එසනාවග්ගො 60 - 61			
එසනාදි සුත්තානි			60 - 61
8. ඔසවග්ගො 60 - 61			
ඔසාදි සුත්තානි			60 - 61
උභිමහාගිය සුත්තං			60 - 61
8. අනුරුද්ධ සංයුක්තං 62 - 83			
1. රහොගතවග්ගො 62 - 77			
1.	රහොගත	සුත්තං	62 - 67
2.	දුතියරහොගත	"	66 - 69
3.	සුතනු	"	68 - 69
4.	කණ්ණිකී	"	70 - 71
5.	දුතියකණ්ණිකී	"	70 - 71
6.	තතියකණ්ණිකී	"	72 - 73
7.	තණ්ණකම්ප	"	72 - 73
8.	සලලාගාර	"	72 - 75
9.	අම්බපාලි	"	74 - 75
10.	ගිලාන	"	76 - 77
2. සහස්සවග්ගො 78 - 83			
1.	සහස්ස	සුත්තං	78 - 79
2.	ඉඤ්චිධ	"	78 - 79
3.	දිබ්බසොත	"	78 - 79
4.	වෙතොපරිය	"	80 - 81
5.	යාන	"	80 - 81
6.	කමම	"	80 - 81
7.	සබ්බසගාමිනී	"	80 - 81
8.	අමනකඛාතු	"	80 - 81
9.	නානාධිවුත්තක	"	80 - 81
10.	ඉන්ද්‍රිය	"	82 - 83
11.	කුමාන	"	82 - 83
12.	පුට්ඨකිවාස	"	82 - 83
13.	දිබ්බකඤ්ඤ	"	82 - 83
14.	ආසවකම්ප	"	82 - 83

විසය සූචි

9. ක්ෂාන්තසංයුතකං 84 - 89

1. ගඛිතාපෙය්‍යාලවග්ගො 84 - 85	
පාවිනනිකාදි සුක්කානි	84 - 85
2. අපමාදවග්ගො 86 - 87	
තථාගතාදි සුක්කානි	86 - 87
3. බලකරණීයවග්ගො 86 - 87	
බලාදි සුක්කානි	86 - 87
4. එසනාවග්ගො 86 - 87	
එසනාදි සුක්කානි	86 - 87
5. ඔසවග්ගො 88 - 89	
ඔසාදි සුක්කානි	88 - 89
උදාමනාභිය සුක්කානි	88 - 89

10. ආනාපානසංයුතකං 90 - 137

1. එකධම්මවග්ගො 90 - 111			
1.	එකධම්ම	සුක්කං	90 - 93
2.	බොජ්ඣංග		92 - 93
3.	සුඤ්ඤ		92 - 93
4.	ඵල		94 - 95
5.	දුතියඵල		94 - 95
6.	අර්ධ		96 - 97
7.	කප්පින		96 - 99
8.	දීප		98 - 103
9.	අසුභ		104 - 107
10.	කිලේච		106 - 111
2. ආනාද්වග්ගො 112 - 137			
1.	ඉච්ඡානඤ්ඤ	සුක්කං	112-113
2.	කලෙඛය්‍ය		114-119
3.	ආනාද්		118-125
4.	දුතියආනාද්		126-127
5.	භික්ඛු		126-129
6.	දුතියභික්ඛු		128-135
7.	සංයොජන		136-137
8.	අනුසය		136-137
9.	අඤ්ඤාන		136-137
10.	ආසවකඛය		136-137

විසය සූචි

11. සෞතාපතනිසංයුතං 138 - 259

1. චෙඨද්වාරවග්ගො 138 - 167

1.	රාජ	සූතං	..	..	138-139
2.	බ්‍රහ්මචරියොගධ	„	..	..	140-141
3.	දිසාචුළපාසක	„	..	..	140-145
4.	සාරිපුත්ත	„	..	..	144-145
5.	දුතියසාරිපුත්ත	„	..	..	146-147
6.	ඵපතී	„	..	..	146-153
7.	චෙඨද්වාරෙය්‍ය	„	..	..	154-161
8.	ගිඤ්ජකාවසථ	„	..	..	160-163
9.	දුතියගිඤ්ජකාවසථ	„	..	..	162-163
10.	තතියගිඤ්ජකාවසථ	„	..	..	164-167

2. රාජකාරාමවග්ගො 168 - 181

1.	සහස්ස	සූතං	..	..	168-169
2.	බ්‍රාහ්මණ	„	..	..	168-169
3.	ආනන්ද	„	..	..	170-173
4.	දුග්ගති	„	..	..	172-173
5.	චිත්තිපාත	„	..	..	172-173
6.	මිත්තාමච්ච	„	..	..	172-175
7.	දුතියමිත්තාමච්ච	„	..	..	174-175
8.	දෙවචාරික	„	..	..	176-177
9.	දුතියදෙවචාරික	„	..	..	178-177
10.	තතියදෙවචාරික	„	..	..	178-181

3. සරකානිවග්ගො 182 - 217

1.	මහානාම	සූතං	..	..	182-185
2.	දුතියමහානාම	„	..	..	184-187
3.	තතියමහානාම	„	..	..	186-191
4.	සරකානි	„	..	..	190-195
5.	දුතියසරකානි	„	..	..	196-201
6.	අනාථපිණ්ඩක	„	..	..	200-207
7.	දුතියඅනාථපිණ්ඩක	„	..	..	208-211
8.	තතියඅනාථපිණ්ඩක	„	..	..	201-215
9.	භික්ඛු	„	..	..	214-215
10.	නාන්දක	„	..	..	214-217

විසය සූචි

4. පුද්ගලිකයන්ගේ 218 - 231

1. අභියාචනා	පුද්ගලික	..	..	218-219
2. දුකිණියන්ගේ	..	..	..	218-219
3. තනිකිසික	..	..	..	220-221
4. දෙවන	..	..	..	220-221
5. දුකිණියන්ගේ	..	..	..	222-223
6. සහාය	..	..	..	222-225
7. මහානාම	..	..	..	224-227
8. වසන්ත	..	..	..	226-227
9. කාලිගොඩා	..	..	..	226-229
10. නන්දිය	..	..	..	228-231

5. සමාජපුද්ගලිකයන්ගේ 232 - 241

1. අසමසමාන	පුද්ගලික	..	..	232 - 233
2. දුකිණියන්ගේ	..	..	..	234 - 235
3. තනිකිසික	..	..	..	236 - 237
4. අභියාචනා	..	..	..	236 - 237
5. දුකිණියන්ගේ	..	..	..	238 - 239
6. සුද්ධා	..	..	..	238 - 239
7. නන්දිය	..	..	..	238 - 239
8. හදිසිය	..	..	..	240 - 241
9. මහානාම	..	..	..	240 - 241
10. අභියාචනා	..	..	..	240 - 241

6. සමාජයේ 242 - 255

1. සමාජය	පුද්ගලික	..	..	242 - 243
2. වසන්ත	..	..	..	242 - 245
3. ධර්මය	..	..	..	244 - 247
4. ගිලාන	..	..	..	246 - 253
5. එළ	..	..	..	252 - 253
6. දුකිණියන්ගේ	..	..	..	252 - 253
7. තනිකිසික	..	..	..	252 - 253
8. වතුසර්ව	..	..	..	254 - 255
9. පටිලාහ	..	..	..	254 - 255
10. වඩයි	..	..	..	254 - 255
11. වේදික	..	..	..	254 - 255

විසය සූචි

7. මහාපඤ්ඤාවග්ගො 256 - 259

1.	මහාපඤ්ඤා සුත්තං	..	..	256-257
2.	පුටුපඤ්ඤා	..	..	256-257
3.	විපුලපඤ්ඤා	..	..	256-257
4.	ගම්භිරපඤ්ඤා	..	..	256-257
5.	අසාමනිතපඤ්ඤා	..	..	256-257
6.	භූරිපඤ්ඤා	..	..	256-257
7.	පඤ්ඤාබාහුලං	..	..	256-257
8.	සීසපඤ්ඤා	..	..	258-259
9.	ලහුපඤ්ඤා	..	..	258-259
10.	භාසුපඤ්ඤා	..	..	258-259
11.	ජවනපඤ්ඤා	..	..	258-259
12.	තික්ඛපඤ්ඤා	..	..	258-259
13.	නිබ්බේදිකපඤ්ඤා	..	..	258-259

12. සංඛ්‍යාසුත්තං 260 - 361

1. සමාධිවග්ගො 260 - 269

1.	සමාධි සුත්තං	..	..	260-261
2.	පටිසල්ලාන	..	..	260-261
3.	කුලපුත්ත	..	..	260-263
4.	දුතියකුලපුත්ත	..	..	262-263
5.	සමණ්‍යාගමණ	..	..	262-263
6.	දුතියසමණ්‍යාගමණ	..	..	264-265
7.	චිත්තක	..	..	264-265
8.	චිත්තා	..	..	266-267
9.	විග්‍රහාභිකකථා	..	..	266-267
10.	තිරව්ණානකථා	..	..	268-269

3. ධම්මවක්කප්පවත්තනවග්ගො 270-285

1.	ධම්මවක්කප්පවත්තන සුත්තං	..	..	270-275
2.	තථාගත	..	..	274-277
3.	බ්‍රහ්ම	..	..	276-279
4.	ආයතන	..	..	278-279
5.	ධාරණ	..	..	278-281
6.	දුතියධාරණ	..	..	280-283
7.	අවිජ්ජා	..	..	282-283
8.	විජ්ජා	..	..	284-285
9.	සංකායන	..	..	284-285
10.	තථ	..	..	284-285

විසය සූචි

3. කොට්ඨාශවග්ගො 286 - 293

1. කොට්ඨාශ	සූත්තං	..	..	286-287
2. දුතියකොට්ඨාශ	„	..	..	286-289
3. අභිසම්බුද්ධ	„	..	..	288-289
4. අරහන්ත	„	..	..	288-289
5. ආසව්ඤ්ඤා	„	..	..	290-291
6. මිත්ත	„	..	..	290-291
7. තථ	„	..	..	290-291
8. ලොක	„	..	..	290-291
9. පරිඤ්ඤායා	„	..	..	292-293
10. ගවමපති	„	..	..	292-295

4. සිංසපාවග්ගො 294 - 305

1. සිංසපා	සූත්තං	..	..	294-293
2. ඛදිර	„	..	..	294-297
3. දණ්ඩ	„	..	..	296-297
4. වෙල	„	..	..	296-297
5. සත්තිසත්ත	„	..	..	298-299
6. පාණ	„	..	..	298-299
7. සුරියුපම	„	..	..	300-301
8. දුතියසුරියුපම	„	..	..	300-301
9. ඉන්ද්‍රචීල	„	..	..	302-303
10. වාද	„	..	..	304-305

5. පපාතවග්ගො 306-323

1. විනාස	සූත්තං	..	..	306-309
2. පපාත	„	..	..	308-311
3. පරිළාභ	„	..	..	312-313
4. කුට්ඨාර	„	..	..	314-315
5. වාල	„	..	..	314-317
6. අක්කාර	„	..	..	316-319
7. ජිහ්ව	„	..	..	318-319
8. දුතියජිහ්ව	„	..	..	320-321
9. සිනෙරු	„	..	..	320-323
10. දුතියසිනෙරු	„	..	..	322-323

විසය සූචි

6. අභිසමයවග්ගො 324 - 331

1. නබසිඛා	සුත්තං	..	..	324-325
2. පොඤ්ඤා	..	..	..	324-325
3. සමෙහෙජ්ජ	..	..	..	324-325
4. දුතියසමෙහෙජ්ජ	..	..	..	326-327
5. පඨවී	..	..	..	326-327
6. දුතියපඨවී	..	..	..	326-327
7. සමුග්ග	..	..	..	328-329
8. දුතියසමුග්ග	..	..	..	328-329
9. පඤ්ඤාතපම	..	..	..	328-329
10. දුතියපඤ්ඤාතපම	..	..	..	330-331

7. ආමකධර්මසංයාමයාලවග්ගො 332 - 337

1. අඤ්ඤා	සුත්තං	..	..	332-333
2. පට්ටන	..	..	..	332-333
3. පඤ්ඤා	..	..	..	332-333
4. සුරාමෙරය	..	..	..	334-335
5. ඔදකජ	..	..	..	334-335
6. මහෙත්තය	..	..	..	334-335
7. පෙත්තය	..	..	..	334-335
8. සාම ඤ්ඤා	..	..	..	334-335
9. මුත්ත ඤ්ඤා	..	..	..	336-337
10. අපවාසී	..	..	..	336-337

8. දුතියආමකධර්මසංයාමයාලවග්ගො 338 - 341

1. පාණාතිපාත	සුත්තං	..	..	338-339
2. අදික්කාදන	..	..	..	338-339
3. කාමෙසුච්චිකාර	..	..	..	338-339
4. මුසාවාද	..	..	..	338-339
5. පිසුනවාට	..	..	..	338-339
6. එරුසවාට	..	..	..	338-339
7. සමපප්පාප	..	..	..	340-341
8. බිජ්ජාම	..	..	..	340-341
9. විකාලභොජන	..	..	..	340-341
10. විලෙපන	..	..	..	340-341

9. තතියආමකධර්මසංයාමයාලවග්ගො 342 - 345

1. නට්ඨිත	සුත්තං	..	..	342 - 343
2. උට්ඨාසයන	..	..	..	342 - 343
3. ජාතරූප	..	..	..	342 - 343
4. ආමකධර්ම	..	..	..	342 - 343
5. ආමකමංස	..	..	..	342 - 343
6. කුමාරික	..	..	..	344 - 345
7. දුසිද්ධ	..	..	..	344 - 345
8. අපෙළුන	..	..	..	344 - 345
9. කුකුළුපසුකර	..	..	..	344 - 345
10. වළවා	..	..	..	344 - 345

විසය සූචි

10. චතුස්ථාමකධර්මසංස්කෘතියාලවග්ගො 346 - 349

1.	බෙහෙවත්තී සුත්තං	..	..	346-347
2.	කයවි සකය	„	..	346-347
3.	දුතෙය්‍ය	„	..	346-347
4- 6.	තුලාතුටාදි සුත්තානි	..	..	346-347
7- 9.	උකෙතාටනාදි	„	..	346-347
10-15.	ජෙදනාදි	„	..	348-349

11. පඤ්චගතිපෙය්‍යාලවග්ගො 350 - 361

1.	මනුස්සවුති	සුත්තං	..	..	350 - 351
2.	දුතියමනුස්සවුති	„	..	..	350 - 351
3.	තතියමනුස්සවුති	„	..	..	350 - 351
4.	චතුස්මනුස්සවුති	„	..	..	350 - 351
5.	පඤ්චමනුස්සවුති	„	..	..	352 - 353
6.	ජට්ඨමනුස්සවුති	„	..	..	352 - 353
7.	දෙවවුති	„	..	..	352 - 353
8.	දුතියදෙවවුති	„	..	..	352 - 353
9.	තතියදෙවවුති	„	..	..	352 - 353
10.	චතුස්සදෙවවුති	„	..	..	352 - 353
11.	පඤ්චදෙවවුති	„	..	..	354 - 355
12.	ජට්ඨදෙවවුති	„	..	..	354 - 355
13.	නිරයවුති	„	..	..	354 - 355
14.	දුතියනිරයවුති	„	..	..	354 - 355
15.	තතියනිරයවුති	„	..	..	354 - 355
16.	චතුස්නිරයවුති	„	..	..	354 - 355
17.	පඤ්චනිරයවුති	„	..	..	356 - 357
18.	ජට්ඨනිරයවුති	„	..	..	356 - 357
19.	නිරව්ජානවුති	„	..	..	356 - 357
20.	දුතියනිරව්ජානවුති	„	..	..	356 - 357
21.	තතියනිරව්ජානවුති	„	..	..	356 - 357
22.	චතුස්නිරව්ජානවුති	„	..	..	356 - 357
23.	පඤ්චනිරව්ජානවුති	„	..	..	358 - 359
24.	ජට්ඨනිරව්ජානවුති	„	..	..	358 - 359
25.	පෙත්තිවුති	„	..	..	358 - 359
26.	දුතියපෙත්තිවුති	„	..	..	358 - 359
27.	තතියපෙත්තිවුති	„	..	..	358 - 359
28.	චතුස්පෙත්තිවුති	„	..	..	358 - 359
29.	පඤ්චපෙත්තිවුති	„	..	..	360 - 361
30.	ජට්ඨපෙත්තිවුති	„	..	..	360 - 361

යමන්තං.

සුභගන්තපිටකේ

සිංහලානුකූලායෝ

පඤ්චමො භාගො—දුතියො කණ්ඩො

මහාවග්ගො

සුභනන්දිවංක

සිංහල නීති කාලය

පඤ්චමහාගෙ - දුතියො කණ්ඩා

මහාවග්ගො

7. ඉඤ්චාදසංයුතං

1. වාපාලවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

7. 1. 1

අපාර සුතං.

3123. සාවකපියං:

වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්චාද භාවිතා ඛණ්ඩිකතා අපාරා පාරං¹ ගමනාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. චිරියසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. වින්තසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්චාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඉඤ්චාද. භාවිතා ඛණ්ඩිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තන්ති.

7. 1. 2

විරඳා සුතං.

3124. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඉඤ්චාද විරඳා, විරඳො කෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකම්මයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඉඤ්චාද ආරඤ්ඤා, ආරඳො කෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකම්මයගාමී. කතමෙ වත්තාරො:

1. අපරාපරං - සි 1, 2.

සූත්‍රානුකූල චිකිත්සායෙහි

සංයුක්ත නිකාය

පඤ්චමහාගයෙහි - දෙවන කාණ්ඩය

මහාවර්ගය

7. ඉද්ධිපාද සංයුක්තය

1. වාපාලවර්ගය

ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

7. 1. 1

අපාර සූත්‍රය

3123. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ සතර ඉද්ධිපාද කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යනු පිණිස පවත්නාහ. කවර සතරදෙනෙක් යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන් සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වියඝිය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන් සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. විත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන් සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන් සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඉද්ධිපාද සතර වඩනා ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙර යනු පිණිස පවත්නාහ යි.

7. 1. 2

විරද්ධ සූත්‍රය

3124. මහණෙනි, යම් කෙනෙකුත් විසින් සිටු ඉඳුපා වරදවන ලදහු නම් ඔවුන් විසින් මැනැවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මය වරදවන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම්කිසි කෙනෙකුත් විසින් සිටු ඉඳුපා අරඹන ලදහු නම් ඔවුන් විසින් මැනැවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මය අරඹන ලද්දේ ය. කවර සතරෙක් ද යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධාන සඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වන්තාරො ඉද්ධිපාද චිරඥා, චිරඥො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකම්මයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වන්තාරො ඉද්ධිපාද ආරඥා, ආරඥො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකම්මය-ගාමීති.

7. 1. 3

අරිය සුත්තං

3125. වන්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලීකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තස්සාරස්ස සම්මාදුක්ඛකම්මයාය. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, වන්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලීකතා අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානී තස්සාරස්ස සම්මාදුක්ඛකම්මයායාති.

7. 1. 4

නිබ්බේද සුත්තං

3126. වන්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලීකතා එකන්තනිබ්බේදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තහතී. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති -පෙ- විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, වන්තාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලීකතා එකන්තනිබ්බේදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙධාධාය නිබ්බානාය සංවත්තහතීති.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වියඛිය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... චිත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ සතර සාද්ධිපාදයෝ වරදවන ලදහු නම් ඔවුන් විසින් මැනැවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මය වරදවන ලද්දේ ය. මහණෙනි යම් කෙනකුත් විසින් මේ සතර සාද්ධිපාදයෝ අරඹන ලදහු නම් ඔවුන් විසින් මැනැවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මය අරඹන ලද්දේ යි.

7. 1. 3

අරිය සූත්‍රය

3125. මහණෙනි, ආයථි වූ නෛයඛාණික වූ මේ සාද්ධිපාදයෝ සතරදෙන වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඒ අනුව පිළිපත්තහු මැනැවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවත්. කවර සතරදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වියඛිය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... චිත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, ආයථි වූ නෛයඛාණික වූ මේ සිවු ඉද්ධිපාදය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ ඒ අනුව පිළිපත්තහු මැනැවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවා යි.

7. 1. 4

නිබ්බේද සූත්‍රය

3126. මහණෙනි, මේ චතුර්ද්ධිපාද වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ ඵකාන්ත නිර්වේදය විරාගය නිරොධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සංකොධය නිව්ඤ්ඤාය පිණිස පවතී. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වියඛිය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා .. විකාය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉද්ධිපාදය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ ඵකාන්තනිර්වේදය විරාගය නිරොධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සංකොධය නිර්විකාය පිණිස පවතී යි.

7. 1. 5

පදෙස සූතතං

3127. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්පාදෙසුං, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්පාදෙසුං, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්පාදෙත්ති, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛ ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- විත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉද්ධිපපදෙසං අභිනිප්පාදෙසුං -පෙ- අභිනිප්පාදෙසුං -පෙ- අභිනිප්පාදෙත්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තාති.

7. 1. 6

සමත්ත සූතතං

3128. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමත්තං ඉද්ධිං අභිනිප්පාදෙසුං, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමත්තං ඉද්ධිං අභිනිප්පාදෙසුං, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමත්තං ඉද්ධිං අභිනිප්පාදෙත්ති, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛ ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- විත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමත්තං ඉද්ධිං අභිනිප්පාදෙසුං -පෙ- අභිනිප්පාදෙසුං -පෙ- අභිනිප්පාදෙත්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තාති.

7. 1. 5

පදෙස සූත්‍රය

3127. මහණෙනි, අතීතයෙහි යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදු පෙදෙසක් නිපදවූහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින් එසේ වූහ. බහුල කළ බැවින් එසේ වූහ. මහණෙනි, මතු කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදු පෙදෙසක් නිපදවන්නාහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. මහණෙනි, දැන් යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදු පෙදෙසක් නිපදවත් නම් ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. කවර සිටු ඉදුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ජන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වීයඝ්‍ය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදුපෙදෙසක් නිපදවූහු නම් ... නිපදවන්නාහු නම් ... නිපදවත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ සිටු ඉදුපා ම වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් එසේ වෙත් යි.

7. 1. 6

සමත්ත සූත්‍රය

3128. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදුමුළුල්ල නිපදවූහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදුමුළුල්ල නිපදවන්නාහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. මහණෙනි, දැන් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදු මුළුල්ල නිපදවත් නම් ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. කවර සිටු ඉදුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ජන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වීයඝ්‍ය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා .. විත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඉදුමුළුල්ල නිපදවූහු නම් ... නිපදවන්නාහු නම් .. නිපදවත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ සිටු ඉදුපා ම වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින් යි.

7. 1. 7

භික්ඛු සුත්තං.

3129. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤානං භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරිංසු. සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සන්ති සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. වීරියසමාධි -පෙ- වීක්ඛසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤානං භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරිංසු -පෙ- විහරිස්සන්ති -පෙ- විහරන්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා බහුලිකත්තාති.

7. 1. 8

අරහත්ත සුත්තං.

3130. චක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද. කතමෙ චක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. වීරියසමාධි -පෙ- වීක්ඛසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ඉද්ධිපාද. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා තථාගතො අරහං සම්මා සම්බුද්ධොති වුච්ඡති.

7. 1. 7

භික්ඛු සූත්‍රය

3129. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් ආසුච්ඤ්ඤා කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදූමියෙහි ම තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වුසුහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිවු ඉඳුපා වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් ආසුච්ඤ්ඤා කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵල සමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදූමියෙහි ම තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙන්නාහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිවු ඉඳුපා වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි. මහණෙනි, දැන් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් ආසුච්ඤ්ඤා කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදූමියෙහි ම තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ සිවු ඉඳුපා වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි. කවර සිවු ඉඳුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වියඛිය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් ආසුච්ඤ්ඤා කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදූමියෙහි ම තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වුසුහු නම් ... වෙසෙන්නාහු නම් ... වෙසෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ මේ සිවු ඉඳුපා ම වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි යි.

7. 1. 8

අරහත්ත සූත්‍රය

3130. මහණෙනි, මේ ඉඳුපා සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. වියඛිය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විත්තය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ... විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මොහු සිවු ඉඳුපා යි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉඳුපා වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගත තෙමේ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ ය යි කියනු ලැබේ යි.

7. 1. 9

ඤාණ සුත්තං

3131. අයං ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ භාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

අයං විරියසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං විරියසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ භාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

අයං වික්ඛසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං වික්ඛසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ භාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

අයං වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙනි මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි. සො ඛො පනායං වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉඤ්චාදෙ භාවෙතබ්බොති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතොති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තස්සුතෙස්ස ධම්මෙස්ස චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලොකො උදපාදිති.

7. 1. 10

චෙතිය සුත්තං

3132. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තවිවරමාදය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසි. වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිතා පච්ජාහත්තං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො ආයසොන්තං ආනන්දං ආමන්තෙයි: “ගණනාහි ආනන්ද, නිසීදනං යෙන වාපාලං චෙතියං¹ තෙනුපසංකම්ඝ්ඝාමි² දිවාචිහාරායා”ති. “එවං හන්තො”ති ඛො ආයසො ආනන්දෙ හගවතො පටිසුඤ්ඤා නිසීදනං ආදය හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි. අථ ඛො හගවා යෙන වාපාලං චෙතියං තෙනුපසංකම්ඝි. උපසංකම්ඝිතා පඤ්ඤානෙ ආයතෙ නිසීදි. ආයසොපි ඛො ආනන්දෙ හගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො ආයසොන්තං ආනන්දං හගවා එතදථොච:

1. වාපාලචෙතියං - සතා.

2. තෙනුපසංකම්ඝාමි - සිදු.

7. 1. 9

ඤාණ සූත්‍රය

3131. මහණෙනි, මේ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් භා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉද්ධිපාදය යි පෙර නොඇසූවිරු දහමිහි මට ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ ඡන්දසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය වැඩිය යුතු යි මට ... මහණෙනි ... වඩන ලද්ද යි පෙර නොඇසූවිරු දහමිහි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ විරියසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය යි පෙර නො ඇසූ විරු දහමිහි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ විරියසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය වැඩිය යුතු යි මට ... මහණෙනි ... වඩන ලද්ද යි පෙර නොඇසූ-විරු දහමිහි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ වික්‍රමසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය යි පෙර නොඇසූ විරු දහමිහි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ වික්‍රමසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය වැඩිය යුතු යි මට ... මහණෙනි ... වඩන ලද්ද යි පෙර නො ඇසූ විරු දහමිහි මට ඇස පහළ ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ විමංසාසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය යි පෙර නො ඇසූ විරු දහමිහි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ විමංසාසමාධිපධානයඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය වැඩිය යුතු ය යි මට ... මහණෙනි, වඩන ලද්ද යි පෙර නො ඇසූ විරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. මට පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය යි.

7. 1. 10

වෙනිය සූත්‍රය

3132. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්භූවර සම්පයෙහි මහවෙනෙහි කුටාගාරශාලායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන පිඬු පිණිස විසල්පුර පිවිසි සේක. විසල්පුර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකී සේක: “ආනන්දය, නිසීදනය ගනු. වාපාල සෑය කරා දිවාවිහරණය පිණිස යමහ” යි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක. “වහන්ස එසේ ය” යි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා නිසීදනය රැගෙන පසුපස භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අනුගමන් කළහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාපාල සෑය වෙත එළඹී සේක. එළඹ පනවන ලද අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ ද භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් අනඳ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

රමණියා ආනන්ද, වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං, රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තඛං වෙතියං, රමණියං බහුසුත්තං වෙතියං, රමණියං සාරන්දං වෙතියං, රමණියං වාපාලං වෙතියං. යස්ස කස්සචි ආනන්ද, ඉමෙ වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලිකතා යානීකතා වස්ත්‍රිකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා. සො ආකඛ්මානො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලිකතා යානීකතා වස්ත්‍රිකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා. ආකඛ්මානො ආනන්ද, තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වානි. එවමපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතා ඔළාරිකෙ නිමිත්තෙ කඨිරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔහාසෙ කඨිරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡක්කිතුං. න හගවන්තං යාචි “තිට්ඨතු හන්තෙ, හගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතො කප්පං, බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අස්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාන”තඛි. යථා තං මාරෙන පරිසුඤ්චිතවිත්තො.

[දුතියමි ඛො හගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “රමණියා ආනන්ද, වෙසාලී -පෙ- තතියමි ඛො හගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “රමණියා ආනන්ද වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං, රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තඛං වෙතියං, රමණියං බහුසුත්තං වෙතියං, රමණියං සාරන්දං වෙතියං, රමණියං වාපාලං වෙතියං. යස්ස කස්සචි ආනන්ද, වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලිකතා යානීකතා වස්ත්‍රිකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා. සො ආකඛ්මානො ආනන්ද, කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය, කප්පාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, වත්තාරො ඉඤ්චාද භාවිතා බහුලිකතා යානීකතා වස්ත්‍රිකතා අනුඤ්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා, ආකඛ්මානො ආනන්ද, තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වානි.

එවමපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතා ඔළාරිකෙ නිමිත්තෙ කඨිරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔහාසෙ කඨිරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡක්කිතුං. න හගවන්තං යාචි: “තිට්ඨතු හන්තෙ හගවා කප්පං තිට්ඨතු සුගතො කප්පං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අස්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාන”තඛි. යථා තං මාරෙන පරිසුඤ්චිතවිත්තො.^{1]}

1. න දීඝසතෙ'යං පාඨො ඕ 1 2 පොඤ්ඤෙසු

ආනන්දය, විසල්පුර සිත්කල ය. උදෙන සැය සිත්කල ය. ගොතමක සැය සිත්කල ය. සත්තමක සැය සිත්කල ය. බහුපුත්ත සැය සිත්කල ය. සාරන්ද්‍ර සැය සිත්කල ය. වාපාල සැය සිත්කල ය. ආනන්දය, යම් කිසිවකු විසින් මේ සිටු සාද්ධිපාදයෝ වඩන ලද්දහු පුනපුනා කරන ලද්දහු යානයක් මෙන් කරන ලද්දහු වාස්තුචක් මෙන් කරන ලද්දහු අනුෂ්ඨිත වූවාහු පුරුදු කරන ලද්දහු මැනවින් අරඹන ලද්දහු වෙද්ද, හෙතෙමේ කැමති වන්නේ නම් ආයුෂ්-කල්පයක් (සියවසක්) හෝ එයට මඳක් වැඩි කලක් හෝ සිටුනේ ය. ආනන්දය, තරාගතයන් විසින් සිටු සාද්ධිපාදයෝ වඩන ලදහ, බහුල කරන ලදහ, යානයක් මෙන් කරන ලදහ, වාස්තුචක් මෙන් කරන ලදහ, අනුෂ්ඨිතයහ, පරිවිතයහ, සුසමාරබ්ධයහ. ආනන්දය, කැමති වන්නේ නම් තරාගත තෙමේ කපක් හෝ එයට මඳක් වැඩි කලක් හෝ සිටුනේ යි. මෙසේත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඖදරික නිමිති කරන කල්හි පැහැදිලි හෙළිකිරීම් කරන කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ මරු විසින් මැඩ ගන්නා ලද අත් පුහුදුන් කෙනකු මෙන් තුමුන් පිළිවිදිනට නො හැකි වූහ. “වහන්ස, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිතසුව පිණිස භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ කපක් වැඩ සිටුනා සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ කපක් වැඩ සිටුනා සේක්වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො යැද්දහ.

දෙවන වට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට මෙය වදළ සේක: “ආනන්දය, විසල්පුර සිත්කල ය...” තෙවන වට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට මෙය වදළ සේක: “ආනන්දය, විසල්පුර සිත්කල ය. උදෙන සැය සිත්කල ය. ගොතමක සැය සිත්කල ය. සත්තමක සැය සිත්කල ය. බහුපුත්ත සැය සිත්කල ය. සාරන්ද්‍ර සැය සිත්කල ය. වාපාල සැය සිත්කල ය. ආනන්දය, යම් කිසිවකු විසින් සිටු ඉදුපා භාවිත බහුලිකෘත යානිකෘත වාස්තුකෘත අනුෂ්ඨිත පරිවිත සුසමාරබ්ධ වේ ද, ආනන්ද හෙතෙමේ කැමති වන්නේ නම් කපක් හෝ කපට මඳක් වැඩි කලක් සිටුනේ ය. ආනන්දය, තරාගතයන් විසින් සිටු ඉදුපා භාවිත ය, බහුලිකෘත ය, යානිකෘත ය, වාස්තුකෘත ය, අනුෂ්ඨිත ය, පරිවිත ය, සුසමාරබ්ධ ය. ආනන්ද, තරාගත තෙමේ කැමති වන්නේ නම් කපක් හෝ මඳකින් වැඩි කපක් හෝ සිටුනේ යි.

මෙසේත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඖදරික නිමිති කරන කල්හි පැහැදිලි හෙළි කිරීම් කරන කල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මරු විසින් මැඩ ගන්නා ලද සිත් ඇති අත් පුහුදුන් කෙනකු මෙන් තුමුන් පිළිවිදිනට නො හැකි වූහ. “වහන්ස, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට හිතසුව පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපක් වැඩ සිටින සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ කපක් වැඩ සිටින සේක්වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො යැද්දහ.

අථ ඛො හගවා ආයසමනනං ආනන්දං ආමනෙතසි. ගච්ඡ ඛො ත්වං ආනන්ද, යස්සදුනි කාලං මඤ්ඤසිති. එවං හනෙතති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගවතො පටිසුසුතා උට්ඨායාසනා හගවනනං අභිවාදෙතා පදක්ඛණං කතා අවිදුරෙ අඤ්ඤතරස්මි රුක්ඛමුලෙ නිසීදි.

අථ ඛො මාරො පාපිමා¹ යෙන හගවා තෙනුපසඬතමි. උපසංකමිතා හගවනනං එතදවොච: “පරිනිබ්බාතු’දුනි හනෙත, හගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො², පරිනිබ්බානකාලො’දුනි හනෙත, හගවතො, භාසිතා ඛො පනෙසා හනෙත හගවතා වාචා: න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාධිස්සාමි යාව මෙ භික්ඛු න සාවකා හවිස්සනති වියනනා විනිතා විසාරදු පක්ඛයොගකෙබ්බා බහුසුසුතා³ ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සාමීචිපටිපන්නා අනුධම්මචාරිනො සකං ආචරියකං උග්ගහෙතවා ආචික්ඛස්සනති දෙසිස්සන්ති පඤ්ඤාපෙක්ඛනති පට්ඨපෙක්ඛනති විචරිස්සනති විහජිස්සනති උත්තානිකරිස්සනති උප්පන්නං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතවා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසිස්සනති”ති.

සන්ති ඛො පන හනෙත, එතරහි භික්ඛු හගවතො සාවකා වියනනා විනිතා විසාරදු පක්ඛයොගකෙබ්බා බහුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සාමීචිපටිපන්නා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙතවා ආචික්ඛනති දෙසෙන්නි පඤ්ඤාපෙන්නි පට්ඨපෙන්නි විචරන්ති විහජන්ති උත්තානිකරොන්ති, උප්පන්නං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතවා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙන්නි. පරිනිබ්බාතු ‘දුනි හනෙත, හගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො, පරිනිබ්බානකාලො’දුනි හනෙත, හගවතො. භාසිතා ඛො පනෙසා හනෙත, හගවතා වාචා: “න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාධිස්සාමි යාව මෙ භික්ඛුනියො න සාවකා හවිස්සන්ති -පෙ- යාව මෙ උපාසකා න සාවකා හවිස්සනති -පෙ- යාව මෙ උපාසිකා න සාවකා හවිස්සනති වියනනා විනිතා විසාරදු පක්ඛයොගකෙබ්බා බහුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සාමීචිපටිපන්නා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙතවා ආචික්ඛස්සන්ති දෙසිස්සන්ති පඤ්ඤාපෙක්ඛනති පට්ඨපෙක්ඛනති විචරිස්සනති විහජිස්සනති උත්තානිකරිස්සනති, උප්පන්නං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙතවා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසිස්සන්ති” ති.

1. අචිරපක්ඛනෙත ආයසමනෙත ආනන්ද ඉති අධිකපාඨො මජ්ඣං පොත්තකෙ දිසයති

2. පරිනිබ්බාතු’දුනි සුගතො - මජ්ඣං.

3. විසාරදු බහුසුසුතා - මජ්ඣං, යනා

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් ඇමතු සේක: ආනන්ද, යමකට කල් දැනිවු නම් තෙපි දැන් යවු යි. වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට නුදුරෙහි එක්තරා රුක්මුලෙක වැඩහුන්හ.

එකල්හි පව්වු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන කාලය යි. වහන්ස, “පව්ව යම් තාක් මාගේ සවුමහණු ව්‍යක්තයෝ විනීතයෝ විශාරදයෝ පැමිණි රහත් බැව් ඇත්තෝ බහුශ්‍රැතයෝ ධම්මරයෝ ධම්මානුධම්මප්‍රතිපත්තයෝ සාමීවිප්‍රතිපත්තයෝ අනුධම්මාරීහු නො වන්නාහු ද, සිය ඇදුරුවාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො පනවන්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවරණය නො කරන්නාහු ද, නො බෙදන්නාහු ද, උඩුහුරු නො කරන්නාහු ද, උපන් පරවාද කරුණු සහිතව මැනවින් නිග්‍රහ කොට මැඩ නොයැයික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු ද ඒ තාක් මම නො පිරිනිවෙන්නෙමි” යි තෙල වදන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ම ය.

වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක භික්ෂු ව්‍යක්ත විනීත විශාරද ප්‍රාජ්‍යයොග්‍යොම බහුශ්‍රැත ධම්මර ධම්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත සාමීවිප්‍රතිපත්ත අනුධම්මාරී වෙත් ම ය. (ඔහු) සිය ඇදුරුවාදය ඉගෙන කියත් දේශනා කෙරෙත්, පනවත්, පිහිටුවත්, විවරණය කෙරෙත්, බෙදත්, උඩුහුරු කෙරෙත්, උපන් පරවාද කරුණු සහිතව මැනවින් නිග්‍රහන ලද්දක් කොට නිග්‍රහ නොයැයික කොට දහම් දෙසත්. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන කාලය යි. වහන්ස, “පව්ව, යම් තාක් මාගේ සවුමෙහණු ... නො වන්නාහු ද, යම් තාක් මාගේ සවු උවසුවෝ .. නො වන්නාහු ද, යම් තාක් මාගේ සවු උවැසියෝ ව්‍යක්ත විනීත විශාරද ප්‍රාජ්‍යයොග්‍යොම බහුශ්‍රැත ධම්මර ධම්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත සාමීවිප්‍රතිපත්ත අනුධම්මාරී නො වන්නාහු ද, සිය ඇදුරුවාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො පනවන්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවරණය නො කරන්නාහු ද, නො බෙදන්නාහු ද නො උඩුහුරු කරන්නාහු ද උපන් පරවාද සකාරණ කොට මැනවින් නිග්‍රහන ලද්දක් කොට නිග්‍රහ නොයැයික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු ද, ඒ තාක් මම නො පිරිනිවෙන්නෙමි” යි තෙල වදන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ම ය.

සත්ති ඛො පන හතොත, එතරහි උපාසිකා හගවතො සාචිකා වියන්තා විනීතා විසාරද පත්තයොගසෙබ්බො බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපත්තා අනුධම්මචාරිනියො සකං ආවරියකං උග්ගහෙත්වා ආවිසබ්බන් දෙසෙත්ති පඤ්ඤපෙත්ති පට්ඨපෙත්ති විවරන්ති චිත්තන්ති උත්තානීකරොත්ති, උප්පන්නං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාවිහාරියං ධම්මං දෙසෙත්ති, පරිනිබ්බාතු'ද්දති හතොත, හගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො, පරිනිබ්බානාකාලො'ද්දති හතොත, හගවතො, භාසිතා ඛො පනෙසා හතොත, හගවකා වාචා න තාවාහං පාපිම, පරිනිබ්බාසිත්තාමි: යාව මෙ ඉදං බ්‍රහ්මවරියං න ඉද්ධංකෙච්ච හවීක්ඝති ඵීතංකෙච්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුට්ඨතුතං යාව දෙවමනුස්සෙති සුප්පකාසිතන්ති''. නන්විදං¹ හතොත හගවතො බ්‍රහ්මවරියං ඉද්ධංකෙච්ච ඵීතංකෙච්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුට්ඨතුතං යාව දෙවමනුස්සෙති සුප්පකාසිතං. පරිනිබ්බාතු'ද්දති හතොත, හගවා පරිනිබ්බාතු සුගතො, පරිනිබ්බානාකාලො'ද්දති හතොත, හගවතොති.

එවං වුත්තෙ හගවා මාරං පාපිමන්තං එතදවොච: “අප්පොස්සුකෙකා නං පාපිම හොති, න චිරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං හවීක්ඝති, ඉතො තිණ්ණං මාසානං අච්චයෙන තථාගතො පරිනිබ්බාසිත්තාති”ති. අථ ඛො හගවා වාපාලෙ චේතියෙ සතො සම්පජානො ආයුසඛාරං ඔක්ඝජී.* ඔක්ඝටෙඨ ච හගවතා ආයුසඛාරෙ මහාභූමිවාලො අහොසි හිංසනකො ලොමහංසො, දෙවදුක්ඛියො ච එලිංසු* අථ ඛො හගවා එතමන්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමං උද්දනං උදනෙසි:

“තුලමතුලංකෙච්ච සමභවං හවසඛාරමවක්ඝජී මුනි
අජ්ඣානරතො සමාහිතො අභිද්දා කවචමිවන්තසමභවහති.

වාපාලවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දනං:

අපාරො ච වීරද්ධො වාරියො නිබ්බිද පදෙසං,
සමන්තො ච භික්ඛු ච අරහං ඤාණවේනියාති.

1. තසිදං - මජ්ඣං, සං.

2. ඔක්ඝජී - සං.

3. එලිංසු - පිච්ච

4. අභිද්දා - මජ්ඣං, සං.

වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සවු උවැසියෝ වාක්ක විනිත විශාරද ප්‍රාප්තයොග්‍යෙම බහුශ්‍රුත ධර්මර ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත සාම්මිප්‍රතිපත්ත අනුධර්මාරි වෙන් ම ය. (මහු) සිය ඇදුරු වාදය ඉගෙන කියත්, දෙසත්, පතවත්, පිහිටුවත්, විවරණය කෙරෙත්, බෙදත්, උඩුහුරු කෙරෙත්, උපන් පරවාද සකාරණ කොට මැනැවින් නිගහන ලද්දක් කොට නිගහා නොයොමාණික කොට දහම් දෙයත්. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන කාලය යි. වහන්ස, “පට්ට, යම් තාක් මේ සසුන් බඹසර සමාඤ්ඤා නො වන්නේ ද, සමාඤ්ඤා වූයේ වැඩිමට පැමිණියේ පතළේ බොහෝ දෙනා විසින් දන්නා ලද්දේ පුළුල් බවට පැමිණියේ නො වන්නේ ද, ඇති තාක් දෙවිමිනිසුන් විසින් නො පවසන ලද්දේ ද, ඒ තාක් මම නො පිරිනිවෙන්නෙමි” යි මෙවදන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලද්දේ ම ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ සසුන් බඹසර සමාඤ්ඤා වූයේත් වැඩිමට පැමිණියේත් පතළේත් බොහෝ දෙනා විසින් දන්නා ලද්දේත් පුළුල් බවට පැමිණියේත් ඇති තාක් දෙවිමිනිසුන් විසින් පවසන ලද්දේත් නො වේ ද, වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක්වා වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන කාලය යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පට්ට මරුහට මෙය වදළ සේක: “පට්ට, තෝ හළ වැයම් ඇත්තෙක් වෙව. නොබෝ කලෙකින් තරාගතයන් වහන්සේගේ පිරිනිවීම වන්නේ ය. මෙයින් තෙමසක් ඇවෑමෙන් තරාගතයෝ පිරිනිවෙන්නාහ” යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාපාල සැයෙහි දී සිහි ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව ආයුසාස්කාර හළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ආයුසාස්කාර හළ කල්හි බිහිසුනු ලොමුදහගන්වන මහාභූමිකම්පාවක් විය. දෙව්බෙර ද පැලුණහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණ දන එවෙලායෙහි මේ උද්‍යය පහළකළ සේක:

පුනර්භවය සකස් කරන උප්පත්ති ජනක කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර නොහොත් අල්පච්ඡාක බහුවිච්ඡාක කම් බුද්ධාමුනි තෙමේ හළේ ය. නිජඅභ්‍යාත්මයෙහි ඇලුණේ උපාචාර අර්පණා වශයෙන් සමාහිත වූයේ තමා කෙරෙහි හටගත් කෙලෙස් ද හවගාමී කම් ද (යුද්ධිමෙහි සෙබළෙක්) කවචයක් මෙන් බිඳ දැමීමේ ය. නොහොත් නිවනත් හවයත් හවගාමී කම්ත් තීරණය කරමින් බුද්ධාමුනි තෙමේ ආයුසාර්ථගයෙන් හළේ ය. විදර්ශනා වශයෙන් අභ්‍යාත්මයෙහි ඇලුණේ සමර වශයෙන් සමාහිත වූයේ කවචයක් මෙන් සිය අත්බැව වැළඳගෙන සිටි කෙලෙස් දැල සිඳ දැමීමේ ය.

පළමුවැනි වාපාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමමාලාව:

අපාර, වීරඤ්ඤා, අරිය, නිබ්බිද, පදෙස, සමන්ත, භික්ඛු, අරහත්ත, ඤාණ, චෙතිය යි සූත්‍ර දශයෙකි යි.

2. පාසාදක පොතවගො

7. 2. 1

හෙතුසුතතං

3133. සාවස්සියං:

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සමොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්ත-
සෙසව සතො එතද්දහොසි: “කො භු බො හෙතු කො පට්ටයො
ඉද්ධිපාදභාවනායා”ති? තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතද්දහොසි: “ඉධ
භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, ඉති
මෙ ජන්දො න ච අතිලිතො භවිස්සති, න ච අතිපග්ගහිතො
භවිස්සති, න ච අජ්ඣන්තං සංඛින්නො භවිස්සති, න ච බහිද්ධා
වික්ඛින්නො භවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති,

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විවටෙන චේතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

විරියසමාධිපධානසංඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ
විරියං න ච අතිලිතං භවිස්සති, න ච අතිපග්ගහිතං භවිස්සති,
න ච අජ්ඣන්තං සංඛින්නං භවිස්සති, න ච බහිද්ධා වික්ඛින්නං
භවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති.

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විවටෙන චේතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

විනිසමාධිපධානසංඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ
විනිසං න ච අතිලිතං භවිස්සති. න ච අතිපග්ගහිතං භවිස්සති,
න ච අජ්ඣන්තං සංඛින්නං භවිස්සති. න ච බහිද්ධා වික්ඛින්නං
භවිස්සති. පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති.

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා, යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විවටෙන චේතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති
මෙ විමංසා න ච අතිලිතා භවිස්සති. න ච අතිපග්ගහිතා භවිස්සති,
න ච අජ්ඣන්තං සංඛින්නා භවිස්සති. න ච බහිද්ධා වික්ඛින්නා
භවිස්සති. පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති.

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විවටෙන චේතසා අපරියොනදොන සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.

2. පාසාදකමපනවර්ගය

7. 2. 1

හෙතු සූත්‍රය

3133. සැවැත්තුචර:

මහණෙනි, සමොධියෙන් පෙර බුද්ධවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම මට මේ සිත විය: “ඉද්දා වැඩුම පිණිස කීමක් හේතු ද? කීමක් ප්‍රත්‍යය ද?”යි. මහණෙනි, ඒ මට මෙබඳු සිතක් විය; “මෙහි මහණ තෙමේ ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් සංඛිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ඡන්දය ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. පෙර යම් සේ නම් පසුත් එසේ ය, පසු යම් සේ නම් පෙරත් එසේ ය. යට යම් සේ නම් උඩත් එසේ ය. උඩ යම් සේ නම් යටත් එසේ ය. දහවල යම් සේ නම් රැත් එසේ ය. රැ යම් සේ නම් දහවලත් එසේ ය යි. පසුපෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසෙයි. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

වීර්‍යය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉඤ්චාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ වීර්‍යය ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. පෙර යම් බඳු නම් පසුත් එබඳු ය. පසු යම් බඳු නම් පෙරත් එබඳු ය. යට යම් බඳු නම් උඩත් එබඳු ය. උඩ යම් බඳු නම් යටත් එබඳු ය. දහවල් යම් බඳු නම් රැත් එබඳු ය. රැ යම් බඳු නම් දහවලත් එබඳු ය යි පසුපෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

වික්‍රමය නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉඤ්චාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ සිත ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. පෙර යම් සේ නම් පසුත් එබඳු ය. පසු යම් සේ නම් පෙරත් එබඳු ය. යට යම් සේ නම් උඩත් එබඳු ය. උඩ යම් සේ නම් යටත් එබඳු ය. දහවල් යම් සේ නම් රැත් එබඳු ය. රැ යම් සේ නම් දහවලත් එබඳු ය යි පසුපෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

විමංසාව නිසා පැවැති සමාධියෙන් හා ප්‍රධන්සංස්කාරයෙන් යුත් ඉඤ්චාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ විමංසාව ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. පෙර යම් බඳු නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම් බඳු නම් පෙරත් එසේ ය. යට යම් බඳු නම් උඩත් එසේ ය. උඩ යම් බඳු නම් යටත් එසේ ය. දහවල් යම් බඳු නම් රැත් එසේ ය. රැ යම් බඳු නම් දහවලත් එසේ ය යි පසු පෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්චිධං පච්චන්තොති. එකොපි හුදා බහුධා හොති. බහුධාපි හුදා එකො හොති. ආචිභාවං නිරොහාවං නිරොතුඤ්ඤං නිරොපාකාරං නිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ඡ නිමුච්ඡං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභිජ්ජමානො ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙ'පි පලලාභකා කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසතුණො. ඉමෙපි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවං මභිඤ්ඤෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසති පරිමජ්ජති යාච භුග්ගලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතිත්තනාමානුඤ්ඤාය. උභො සද්දෙ සුණාති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සතතිකෙ වාති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙනසා වෙනොපරිච්ච පජානාති. සරාගං වා විත්තං සරාගං විත්තන්ති පජානාති. විතරාගං වා විත්තං විතරාගං විත්තන්ති පජානාති සදෙසං වා විත්තං සදෙසං විත්තන්ති පජානාති. විතදෙසං වා විත්තං විතදෙසං විත්තන්ති පජානාති. සමොහං වා විත්තං සමොහං විත්තන්ති පජානාති. විතමොහං වා විත්තං විතමොහං විත්තන්ති පජානාති. සඬ්ඛිත්තං වා විත්තං සඬ්ඛිත්තං විත්තන්ති පජානාති. විකඛිත්තං වා විත්තං විකඛිත්තං විත්තන්ති පජානාති. අමහග්ගතං වා විත්තං අමහග්ගතං විත්තන්ති පජානාති. මහග්ගතං වා විත්තං මහග්ගතං විත්තන්ති පජානාති. සඋකරං වා විත්තං සඋකරං විත්තන්ති පජානාති. අනුකරං වා විත්තං අනුකරං විත්තන්ති පජානාති. අසමාහිතං වා විත්තං අසමාහිතං විත්තන්ති පජානාති. සමාහිතං වා විත්තං සමාහිතං විත්තන්ති පජානාති. අවිමුක්තං වා විත්තං අවිමුක්තං විත්තන්ති පජානාති. විමුක්තං වා විත්තං විමුක්තං විත්තන්ති පජානාති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්චාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදං: "එකස්මි ජාතිං දොපි ජාතියො නිසෙසාපි ජාතියො වතෙසෙසාපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසමපි¹ ජාතියො නිසමපි ජාතියො වත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙස. අමුත්‍රායං: එවංනාමො එවංගොතො එවංවග්ගෙණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො වුත්තො අමුත්‍ර උදපාදිං. තත්‍රාපායං: එවංනාමො එවංගොතො එවංවග්ගෙණා එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො සො තතො වුත්තො ඉධුපපන්තො"ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති.

1. වීසමපි - සිඞ්, සි 1, 2.

මහණෙනි, මහණ මෙසේ සතර සංඤ්ජාද වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි නන් වැදෑරුම් සංඤ්චිධ අනුභව කරයි. එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ. බොහෝ ඇයුරු ව ද එකෙක් වේ. පළට බව සැහවුණු බව (උදිසි.) බිතෙන් පිටට පවුරෙන් පිටට පව්වෙන් පිටට අහසෙහි මෙන් නො ගැටෙමින් යේ. පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් මතු වීම කිමිදීම කෙරේ. පොළොවෙහි මෙන් නෙබ්බෙන දියෙහි ද යේ. පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අහසෙහි ද පලහින් යුතුව ගමන් කෙරේ, මෙසේ මහත් සංඤ් ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙන ද අතින් පහස්සි. පිරිමිදිසි. බඹලොව තෙක් ද කයින් වසයෙහි පවත්වයි.

මහණෙනි, මහණ මෙසේ සතර සංඤ්ජාද වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි ඉඤ්ච මිනිස්බැව් ඉක්ම පැවැති දිව්‍යමය ශ්‍රොත්‍ර-ධාතුවෙන් දුරවූ ද ළඟ වූ ද මානුෂික දෙසද අසයි. මහණෙනි, මහණ සතර සංඤ්ජාද මෙසේ වැඩූ කල්හි අත්සතුන්ගේ අත්පුඟුලන්ගේ සිත තමසිතින් පිරිසිදු දැනී. සරාග සිතත් සරාග සිතූ යි දැනී. චිතරාග සිතත් චිතරාග සිතූ යි දැනී. සදෙස සිතත් සදෙස සිතූ යි දැනී. චිතදෙස සිතත් චිතදෙස සිතූ යි දැනී. සමොහ සිතත් සමොහ සිතූ යි දැනී. චිතමොහ සිතත් චිතමොහ සිතූ යි දැනී. සඛික සිතත් සඛික සිතූ යි දැනී. විකඛික සිතත් විකඛික සිතූ යි දැනී. අමහග්ගත සිතත් අමහග්ගත සිතූ යි දැනී, මහග්ගත සිතත් මහග්ගත සිතූ යි දැනී. සඋතර සිතත් සඋතර සිතූ යි දැනී. අනුතර සිතත් අනුතර සිතූ යි දැනී. අසමාහිත සිතත් අසමාහිත සිතූ යි දැනී. සමාහිත සිතත් සමාහිත සිතූ යි දැනී. අවිමුක්ත සිතත් අවිමුක්ත සිතූ යි දැනී. විමුක්ත සිතත් විමුක්ත සිතූ යි දැනී.

මහණෙනි, මහණ සතර සංඤ්ජාද මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි නන් වැදෑරුම් පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි. ඒ මෙසේ යි: එක් ජාතියක් ද ජාති දෙකක් ද ජාති තුනක් ද ජාති සතරක් ද ජාති පහක් ද ජාති දශයක් ද ජාති විස්සක් ද ජාති තිස්සක් ද ජාති සතලිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සියදහසක් ද නොයෙක් නැසෙන කල්ප ද නොයෙක් වැඩෙන කල්ප ද නොයෙක් නැසෙන වැඩෙන කල්ප ද (සිහි කෙරේ.) අසුවල් තැන මෙබඳු නම් ඇත්තෙම මෙබඳු ගොත් ඇත්තෙම මෙබඳු වර්ණ ඇත්තෙම මෙබඳු අහර ඇත්තෙම මෙසේ සුවදුක් විඳින සුල්ලෙම මෙබඳු ආයු කෙළවර ඇත්තෙම වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත ව අසවල්තැන උපන්නී. එහි දු මෙබඳු නම් ඇත්තෙම මෙබඳු ගොත් ඇත්තෙම මෙබඳු වර්ණ ඇත්තෙම මෙබඳු අහර ඇත්තෙම මෙසේ සුවදුක් විඳින සුල්ලෙම මෙබඳු ආයු කෙළවර ඇත්තෙම වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත ව මෙහි පැමිණියෙමි යි මෙසේ අයුරු සහිත උදෙසුම් සහිත නන්වැදෑරුම් පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කෙරේ.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්ජාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධන අතික්කන්තමානුසංකෙන සංගත පස්සති: “චට්ඨමානො උප්පජ්ජමානො භීතො පඤ්ඤෙසු විච්ඡේද්දං දුබ්බච්ඡේද්දං සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සංතෙ පජානාති: ඉමෙ චත භොතොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්ඡුවරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකත්ථසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පන භොතොතා සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්තාගතා වච්ඡුවරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකත්ථසමාදානා තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපන්නා”ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධන අතික්කන්තමානුසංකෙන සංතෙ පස්සති: “චට්ඨමානො උප්පජ්ජමානො භීතො පඤ්ඤෙසු විච්ඡේද්දං දුබ්බච්ඡේද්දං සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මපගෙ සංතෙ පජානාති”ති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉඤ්ජාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොච්චිත්තං පඤ්ඤච්චිත්තං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්ඣායා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

7. 2. 2

මහපථලසූතං

3134. චක්කාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉඤ්ජාද භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා භොතති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ච ඛො භික්ඛවෙ, චක්කාරො ඉඤ්ජාද කථං බහුලිකතා මහපථලා භොතති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජඤ්ජමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ජාදං භාවෙති: “ඉති ඛො මෙ ජඤ්ජ න ච අතිලිතො හවිස්සති, න ච අතිපානභිතො හවිස්සති, න ච අජ්ඣානං සංඛින්නො, හවිස්සති, න ච ඛේදා වික්ඛින්නො හවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ච විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
 යථා අධො තථා උභිං යථා උභිං තථා අධො,
 යථා දිවා තථා රත්තිං යථා රත්තිං තථා දිවා”,

ඉති විචටෙන චෙතසා අපරියොනද්ධන සප්භාසං චක්කං භාවෙති.

මහණෙනි, මහණ සිවු ඉදුපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි විසුඬු වූ මිනිස් ඇස ඉක්ම පැවැති දිවැසින් සතුන් දකී. ව්‍යුහ වන උපදින හීන ප්‍රණීත මනාවර්ණ ඇති නපුරුවර්ණ ඇති මනාගති ඇති නපුරුගති ඇති කම් වූ පරිදි පැමිණි සතුන් දනගනී. මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාග්-දුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝදුශ්චරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයාඨයන්ට උපවාද කරන්නාහු මිට්ඨාදෘෂ්ටි ඇත්තාහු මිට්ඨාදෘෂ්ටිකර්ම සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවස ව පතිත වන නිරයට පැමිණියහ. මේ හවත් සත්ත්වයෝ වනාහි කායසුචරිතයෙන් යුතුවහ, වාක්සුචරිතයෙන් යුතුවහ. මනාසුචරිතයෙන් යුතුවහ. ආයෙඝාපවාද නො කරන්නාහ. සමාග්දෘෂ්ටි ඇතියහ, සමාග්දෘෂ්ටි කර්ම සමාදන් වූවහ. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සෝභනගති ඇති සගලොච්ච පැමිණියහ''යි, මෙසේ විගුඬු මිනිසැය ඉක්ම පැවැති දිවැසින් සතුන් දකී. ව්‍යුහ වන උපදින හීන ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගත දුර්ගත යථාකර්මොපග සතුන් දනගනී.

මහණෙනි, මහණ සිවු ඉදුපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි ආසුවයන් ඤාය කිරීමෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධියන් ඵලප්‍රඥාවන් දිට්‍රදමියෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

7. 2. 2

මහජාල සූත්‍රය

3134. මහණෙනි, මේ සිවු ඉදුපා වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත්ඵල මහානිසංය වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සිවු ඉදුපා මහත්ඵල මහානිසංය වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමනතාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ඡන්දය සැඟවුණේ නො ද වන්නේ ය, ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය, පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ ය. යට යම්සේ නම් උඩත් එසේ ය. උඩ යම්සේ නම් යටත් එසේ ය, දහවල් යම්සේ නම් රැයත් එසේ ය. රැ යම්සේ නම් දහවලුත් එසේ'' ය යි පසු පෙර හැමීම් ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාර-සමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති ඛො මෙ විමංසා න'ව අනිලිනා හවිස්සති. න ච අනිපග්ගාහිතා හවිස්සති, න ච අජ්ඣාතා සංඛින්නා හවිස්සති, න ච බහිද්ධා වික්ඛින්නා හවිස්සති, පච්ඡා පුරෙ සංඝඤ්ඤි ව විහරති;

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.”

ඉති විච්චෙන චෙනසා අපරියොනාදොගා සප්පභාසං වික්ඛා භාවෙති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, වන්තාරො ඉද්ධිපාද ඵලං බහුලිකතා මහපථලා භොතති මහානිසංසා.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තාහොති: “එකොපි හුත්වා බහුධා භොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වන්නොති” -පෙ- එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙත්තොවිමුක්තං පඤ්ඤවිමුක්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජ්ඣකත්වා උපසම්පෙඤ්ඤා විහරති.

7. 2. 3

ජන්දසුත්තං

3135. ජන්දං වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සාය ලහති සමාධිං, ලහති වික්ඛපෙසසකග්ගතං. අයං චූච්චති ජන්දසමාධිං. සො අනුප්පාදානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ජන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පාදානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ජන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්හාති පදහති. අනුප්පාදානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ජන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පාදානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසලෙමාසාය භියෙසාභාවාය චෙප්පලාය භාවනාය පාරිපුරියා ජන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉමෙ චූච්චන්ති පධානසංඛාරා. ඉති අයංඤ්ඤා ජන්දෙ අයංඤ්ඤා ජන්දසමාධි ඉමෙ ව පධානසංඛාරා. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ජන්දසමාධිපධාන-සංඛාරසමන්තාගතො ඉද්ධිපාදෙ.

විරියංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිස්සාය ලහති සමාධිං, ලහති වික්ඛපෙසසකග්ගතං. අයං චූච්චති විරියසමාධිං. සො අනුප්පාදානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය -පෙ- උප්පාදානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසලෙමාසාය භියෙසාභාවාය චෙප්පලාය භාවනාය පාරිපුරියා ජන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉමෙ චූච්චන්ති පධානසංඛාරා. ඉති ඉද්ධිපාදෙ විරියං අයංඤ්ඤා විරියසමාධි ඉමෙ ව පධානසංඛාරා, අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, විරියසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉද්ධිපාදෙ.

විරියසමාධි ... වික්කසමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ විමංසාව ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය, පෙර යම්බඳු නම් පසුත් එබඳු ය. පසු යම් බඳු නම් පෙරත් එබඳු ය. යට යම්බඳු නම් උඩත් එබඳු ය. උඩ යම්බඳු නම් යටත් එබඳු ය. දහවල් යම්බඳු නම් රැන් එබඳු ය. රැ යම්බඳු නම් දහවලුත් එබඳු ය''යි පසුපෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසෙයි. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සිටු ඉද්ධිපා මහත්ඵල මහානිසංස වේ.

මහණෙනි, මහණ සිටු ඉද්ධිපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි නන්වැදෑරුම් ඉදු කොටස් විඳි යි. එකක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ. ... බඹලොව තෙක් ද කයින් වසයෙහි පවත්වයි ... මහණෙනි මහණ සිටු ඉද්ධිපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි සිටු ආයුධයන් ඝෞර්වය කිරීමෙන් අනායුධ වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍ඨමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි.

7. 2. 3

ජන්ද සූත්‍රය

3135. මහණෙනි, ඉදින් මහණ ජන්දය නිසා සමාධියක් ලබා නම් සිතේ එකඟ බවක් ලබා නම් මේ ජන්දසමාධිය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙමේ නූපත් ලාමක අකුසල් දහම් නොඉපදවීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභී කෙරෙයි. උපත් ලාමක අකුසල් දහම් ප්‍රභාණ කරනු පිණිස ජන්දය උපදවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන්වියභීය කෙරෙයි. නූපත් කුසල් දහම් ඉපදවීම පිණිස ජන්දය දනවයි, වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩිකොට ගනී. ප්‍රධන්වියභීය කෙරෙයි. උපත්කුසල් දහම් පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස බොහෝ බැව් පිණිස විපුල බැව් පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩිකොට ගනී. ප්‍රධන්වියභීය කෙරෙයි. මොහු පදහන්සංස්කාරයෝ ය යි කියනු ලැබෙත්. මෙසේ මේ ජන්දයත් මේ ජන්දසමාධියත් මේ ප්‍රධන්සංස්කාරයෝත් වෙද් ද, මහණෙනි මේ ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ වියභීය නිසා සමාධියක් ලබා ද සිතේ එකඟකමක් ලබා ද, මේ වියභීසමාධිය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙමේ නූපත් ලාමක අකුසල් දහම් නොඉපදවීම පිණිස...උපත් කුසල් දහමුත්ගේ පැවැත්ම අවිනාශය බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස ජන්දය දනවයි, වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන්වියභීය කෙරෙයි. මොහු ප්‍රධන්සංස්කාරයෝ ය යි කියනු ලැබෙත්. මෙසේ මේ වියභීයත් මේ විරියසමාධියත් මේ ප්‍රධන්සංස්කාරයෝත් වෙද්ද, මහණෙනි, මේ විරියසමාධිපධානසංඛාරසමනාගත ඉද්ධිපාදය යි කියනු ලැබේ.

වික්ඛංශෙඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු නික්ඛාය ලහති සමාධිං. ලහති වික්ඛංශෙසකග්ගතං, අයං වුවච්ඡි වික්ඛසමාධිං. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදයං -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භියොගාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගන්ඤාති පදහති. ඉමෙ වුවච්ඡන්ති පධානසංඛාරා, ඉති ඉදංඤ්ඤි වික්ඛං අයංඤ්ඤි වික්ඛසමාධිං ඉමෙ ච පධානසංඛාරා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, වික්ඛං සමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉද්ධිපාදෙ.

විමංසංඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු නික්ඛාය ලහති සමාධිං. ලහති වික්ඛංශෙසකග්ගතං, අයං වුවච්ඡි විමංසාසමාධිං. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදයං -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමෙමාසාය භියොගාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති වික්ඛං පග්ගන්ඤාති පදහති. ඉමෙ වුවච්ඡන්ති පධානසංඛාරා ඉති අයංඤ්ඤි විමංසා අයංඤ්ඤි විමංසාසමාධිං ඉමෙ ච පධානසංඛාරා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතො ඉද්ධිපාදෙති.

7. 2. 4

මොග්ගලානසුක්ඛං

3136. එකං සමයං හගවා සාවකජීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සංඛෙසුලා භික්ඛු හෙට්ඨාමිගාරමාතුපාසාදෙ විහරන්ති, උද්ධතා උත්තළා වපලා මුඛරා විකිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සන්තිනො අසමපජානා අසමාහිතා විබ්භන්තාවික්ඛා පාකතින්ද්‍රියා.

අරංඛො හගවා ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං ආමන්තෙයි: “එතෙ තෙ¹ මොග්ගලාන සංඛෙසුලාරයො² හෙට්ඨාමිගාරමාතුපාසාදෙ විහරන්ති උද්ධතා උත්තළා වපලා මුඛරා විකිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සන්තිනො අසමපජානා අසමාහිතා විබ්භන්තාවික්ඛා පාකතින්ද්‍රියා. ගච්ඡ මොග්ගලාන, තෙ භික්ඛු සංවෙජෙහීති³. එවං හතෙති ඛො ආයසමා මහාමොග්ගලානො හගවතො පටිසසුඤ්ඤා කථාරූපං ඉද්ධාභිසංඛාරං අභිසංඛාසී. ⁴ යථා පාදඤ්ඤාධිකෙන මිගාරමාතුපාසාදං සංඛෙසුලං සමපකමෙපයි. සමපකමෙපයි. සමපවාලෙයි. අරං ඛො තෙ භික්ඛු සංවිග්ගා ලොමහට්ඨජානා එකමන්තං අට්ඨංසු. අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො නිවාතඤ්ඤි වත අයංඤ්ඤි මිගාරමාතුපාසාදෙ ගමහීරනෙමො සුනිබ්බානො අවලො අසමපකමයි. අරං ච පන සංඛෙසුලො සමපකමයිනො සමපවාලිනොති.

1. එතෙ ඛො - මජ්ඣං, සූ. 1.

2. සංඛෙසුලාරයො - මජ්ඣං, සූ. 1.

3. සංවෙජෙහීති - සී 1, 2.

4. අභිසංඛාරෙයි - සූ. 1.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ සිත නිසා සමාධියක් ලබා ද සිතේ එකඟකමක් ලබා ද, මේ විත්තසමාධිය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙමේ නූපත් ලාමක අකුසල් දහම් නොඉපදවීම පිණිස... උපත් කුසල් දහමුත්ගේ පැවැත්ම අවිනාශය බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස ඡන්දය දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඝය කෙරෙයි. මොහු ප්‍රධන්සංස්කාරයෝ යයි කියනු ලැබෙත්. මෙසේ මේ සිතත් මේ විත්තසමාධියත් මේ ප්‍රධන්සංස්කාරයෝත් වෙද්ද, මහණෙනි, මේ විත්තසමාධිපධාන-ඛිබාරසමන්තාගත ඉඳිපාදයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ විමංසාව නිසා සමාධියක් ලබා ද, සිතේ එකඟ බවක් ලබා ද, මේ විමංසා සමාධිය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙමේ නූපත් ලාමක අකුසල් දහම් නොඉපදවීම පිණිස... උපත් කුසල් දහමුත්ගේ පැවැත්ම අවිනාශය බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස ඡන්දය දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියඝය කෙරෙයි. මොහු ප්‍රධන්සංස්කාරයෝ යයි කියනු ලැබෙත්. මෙසේ මේ විමංසාවත් මේ විමංසා සමාධියත් මේ ප්‍රධන්සංස්කාරයෝත් වෙද්ද, මහණෙනි, මේ විමංසාසමාධිපධානසඛිබාරසමන්තාගත ඉඳිපාදය යි කියනු ලැබේ යි.

7. 2. 4

මොග්ගලාන සූත්‍රය

3136. එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක සමීපයෙහි මිහාරමාතුපාසාද නම් පූර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි උඩඟු වූ නගාගත් මානනළ ඇති පාසිවුරු සැරසීම් ආදි වපල බැවින් යුත් රථවදන් ඇති දෙඩමලු වූ මුළා සිහි ඇති මනා නුවණ නැති නො එකඟ සිත් ඇති වෙසෙසින් තැනිගත් සිත් ඇති පියවි (-අසංවෘත) ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්ෂූහු මුචරමාපා යටමහලෙහි වෙසෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරුන් ඇමතු සේක: මුගලන. උඩඟු වූ නගාගත් මානනළ ඇති වපල වූ රථවදන් ඇති දෙඩමලු වූ මුළාසිහි ඇති මනානුවණ නැති නොඑකඟ සිත් ඇති වෙසෙසින් තැනිගත් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති තොපගේ මේ සබ්බසරහු මුචරමාපා යටමහලෙහි වෙසෙති. “මුගලන, යවු ඒ මහණුන් සංවෙගයට පමුණුවාලයි”යි. එසේ ය වහන්සැයි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා යමසේ පයමහපටැහිල්ලෙන් මුචරමාපාය කම්පිත කළෝ ද වැඩියක් කම්පිත කළෝ ද, වෙසෙසින් සැලූහු ද, එබඳු සෘණිවිධියක් කළහ. එකල්හි ඒ භික්ෂූහු සංවෙගයට පැමිණියාහු හටගත් ලොමුදහගැනුම් ඇත්තාහු හවත්නි, අසිරිසි, හවත්නි, පුදුමයි. මේ මුචරමාපාය ඵකාන්තයෙන් වාතාවරණසමීපත්ත ය. ගැඹුරට ගිය පදනම් ඇත්තේ ය. මැනැවින් පිහිටුවන ලද්දේ ය. නිසල ය. නො සැලෙනසුලු ය. එතෙකුදු චුට්‍ර කම්පිත වූයේ ය. බෙහෙවින් කම්පිත වූයේ ය. වෙසෙසින් සැලූණේ ය යි පසෙකට වී සිටියහ.

අථ ඛො භගවා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසංඛයමි. උපසංඛ-
මිතො තෙ භික්ඛු එතදථොව: “කිත්තු තුමෙහ භික්ඛවෙ, සංවිග්ගා
ලොමහට්ඨජාතා එකමන්තං ධීතාති? අවජරියං හන්තො, අබ්භුතං
හන්තො, නිවානඤ්චි වත, අයඤ්චි මිගාරමාතුපාසාදෙ ගමිීරනෙමො
සුනිධානො අවලො අසමපකමපි. අථ ච පන සංඛයමපිතො සමප-
කමපිතො සමපවාලිතොති. තුමෙහව ඛො භික්ඛවෙ, සංවෙජේතුකාමෙන
මොග්ගලොනොන¹ භික්ඛුතා පාදභග්ගවෙධන² මිගාරමාතුපාසාදෙ සංඛ-
යමපිතො සමපකමපිතො සමපවාලිතො. තං කිං මඤ්ඤං භික්ඛවෙ,
කතමෙසං ධම්මානං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා මොග්ගලොනො
භික්ඛු එවං මහිඤ්ඤො එවං මහානුභාවොති.

භගවම්මුලකා නො හන්තො, ධම්මා -පෙ- චතුන්තං ඛො භික්ඛවෙ,
ඉඤ්ඤාදනං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු එවං
මහිඤ්ඤො එවං මහානුභාවො. කතමෙසං චතුන්තං: ඉධ භික්ඛවෙ,
මොග්ගලොනො භික්ඛු ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාද-
නං භාවෙති. ඉති මෙ ජන්දො න ච අනිලිතො හවිසස්ති -පෙ- ඉති
විච්චෙන³ චේතසා පරියොනාදොන සප්පහාසං චිත්තං භාවෙති. විරිය-
සමාධි -පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං
ඉඤ්ඤාදනං භාවෙති. ඉති මෙ විමංසා න ච අනිලිතො හවිසස්ති.
න ච අනිපග්ගහිතා හවිසස්ති. න ච අජ්ඣන්තං සංඛින්නා හවිසස්ති.
න ච බහිඤ්ඤා විකම්පිතා හවිසස්ති. පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා ච විහරති:

යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථාපච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථාඋඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.

ඉති විච්චෙන චේතසා අපරියොනාදොන සප්පහාසං චිත්තං
භාවෙති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්ඤාදනං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා
මොග්ගලොනො භික්ඛු එවං මහිඤ්ඤො එවං මහානුභාවො. ඉමෙසං
ච පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්ඤාදනං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා
මොග්ගලොනො භික්ඛු අනෙකවිහිතං ඉඤ්ඤාදනං පච්චිත්තංහොති -පෙ-
කායෙන වසං වත්තෙති. ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං
ඉඤ්ඤාදනං භාවිතන්තා බහුලිකතන්තා මොග්ගලොනො භික්ඛු ආසවානං
ධ්‍යා අනාසවං චේතොවිමුක්තං පඤ්ඤාචිමුක්තං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං
අභිඤ්ඤා සංවිකල්පා උපසමපජ්ජ විහරතිති.

1. මහාමොග්ගලොනෙන - සි 1, 2.

2. පාදභග්ගවෙධනෙන - මජ්ඣං, සතා

එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ඒ මහණුන් වෙත එළඹී සේක. එළඹ එ මහණුන්ට මේ වදළ සේක. මහණෙනි, කුමක් හෙයින් තෙපි සංවේගයට පැමිණියාහු හටගත් ලොමුදහගැනුම් ඇත්තාහු පසෙකට වී සිටීහු දැ යි. වහන්ස, අසිරි යි. වහන්ස, සුදුම යි. මේ මුට්ටමාපායන් ඵ්කාන්තයෙන් වාතාවරණ සමපන්න ය. ගැඹුරට ගිය පදනම් ඇත්තේ ය. මැනවින් පිහිටුවන ලද්දේ ය. නියල ය. නොසැලෙනසුලු ය. එතෙකුදු වුව කමපිත වූයේ ය. බෙහෙවින් කමපිත වූයේ ය. වෙසෙසින් සැලුණේ ය යි. මහණෙනි, තොප ම සංවේගයට පමුණුවන කැමැති මුගලන් මහණහු විසින් පයැ මාපටු-භිල්ලෙන් මුට්ටමාපාය කමපිත කරන ලද්දේ ය. බෙහෙවින් කමපිත කරන ලද්දේ ය. වෙසෙසින් සලන ලද්දේ ය. මහණෙනි, ඒ කිමැ යි හඬිවු ද? කවර දහම් කෙනෙකුත් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙසේ මහත් සෘණී ඇත්තේ මෙසේ මහත් අනුභාව ඇත්තේ වේ දැ යි.

වහන්ස, අපගේ දහම්හු හගවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, සිවු ඉදුපා වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙසේ මහත් සෘණී ඇත්තේ මෙසේ මහත් අනුභාව ඇත්තේ වේ. කවර සිවු ඉදුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මුගලන් මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමනනාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ඡන්දය ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය ... මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. චිරිය සමාධි ... චිත්ත සමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසංඛාර-සමනනාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ විමංසාව ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත චිත්තරූපයේ නො ද වන්නේ ය. පෙර යම් බඳු නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම් බඳු නම් පෙරත් එසේ ය. යට යම් බඳු නම් උඩත් එසේ ය. උඩ යම් බඳු නම් යටත් එසේ ය. දහවල් යම් බඳු නම් රැත් එසේ ය. රැ යම් බඳු නම් දහවලුත් එසේ ය'' යි පසු පෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නොබැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, මේ සිවු ඉදුපා වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙසේ මහත් සෘණී ඇත්තේ මෙසේ මහත් අනුභාව ඇත්තේ වේ. මහණෙනි, මේ සිවු ඉදුපා වැඩු බැවින් ම බහුල කළ බැවින් ම මුගලන් මහණ නන්වැදෑරුම් ඉදු-කොටස් විඳී ... කයින් වසයෙහි පවත්වයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉදුපා වැඩු බැවින් ම බහුල කළ බැවින් ම මුගලන් මහණ ආයුචක්කය කිරීමෙන් අනායුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්පඥත් දිට්ඨිමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

7. 2. 5

බ්‍රාහ්මණසුත්තං.

3137. එකං සමයං ආයසමා ආනන්දෙ කොසලේයං විහරති භොසිතාරාමෙ. අථ ඛො උන්නාහො බ්‍රාහ්මණො යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති ආයසමා ආනන්දො සඤ්ඤාමි. සලොදාදි. සලොදාදිතියං කරං සාරාණියං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො උන්නාහො බ්‍රාහ්මණො ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොච: කිමස්සි. නු ඛො හො ආනන්ද, සමණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුසස්සිති. ඡන්දප්පභානාත්ථ ඛො බ්‍රාහ්මණ, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුසස්සිති. අස්සී පන හො ආනන්ද, මග්ගො අස්සී පටිපදු එතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති? අස්සී ඛො බ්‍රාහ්මණ, මග්ගො අස්සී පටිපදු එතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති. කතමො පන හො ආනන්ද, මග්ගො කතමා පටිපදු එතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති? ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානං සඤ්ඤාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ මග්ගො අයං පටිපදු එතස්ස ඡන්දස්ස පභානායාති.

එවං සන්තො හො ආනන්ද සන්තං හොති තො අසන්තං, ඡන්දෙනෙව ඡන්දං පඤ්ඤාමිති නෙතං යානං විජ්ජිති. තෙනාහි බ්‍රාහ්මණ, තඤ්ඤාදෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි යථා තෙ ඛලෙයා තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤාමි බ්‍රාහ්මණ, අහොසි තෙ පුබ්බෙ ඡන්දෙ ආරාමං ගමිස්සාමිති. තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යො තඤ්ජා ඡන්දෙ සො පටිප්පස්සද්ධාති. එවං හො. අහොසි තෙ පුබ්බෙ විරියං ආරාමං ගමිස්සාමිති තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යං තඤ්ජං විරියං තං පටිප්පස්සද්ධාති. එවං හො. අහොසි තෙ පුබ්බෙ වික්ඛං ආරාමං ගමිස්සාමිති තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යං තඤ්ජං වික්ඛං තං පටිප්පස්සද්ධාති. එවං හො. අහොසි තෙ පුබ්බෙ විමංසා ආරාමං ගමිස්සාමිති තස්ස තෙ ආරාමගතස්ස යා තඤ්ජා විමංසා යා පටිප්පස්සද්ධාති. එවං හො.

7. 2. 5

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

3137. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ කොසඹානුවර සම්පයෙහි සෝධිකාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි උන්නාහ බමුණු තෙමේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් උන්නාහ බමුණු තෙමේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීය: “හවත් ආනන්දයෙනි, කුමක් පිණිස මහණගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසර වෙසේ ද?”යි. බමුණ, තෘෂ්ණා-ඡන්දය පහනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වෙසේ යි. හවත් ආනන්දයෙනි, තෙල ඡන්දය ප්‍රභාණය පිණිස මහෙක් ඇද්ද? පිළිවෙතක් ඇද්දයි? බමුණ, තෙල ඡන්දය පහනු පිණිස මහෙක් ඇත පිළිවෙතක් ඇතැ යි. හවත් ආනන්දයෙනි, තෙල ඡන්දය පහනු පිණිස මහ කවරේ ද? පිළිවෙත කවරේ ද යි? බමුණ, මෙයස්නෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විරියසමාධි ... වික්‍ෂයමාධි ... විමංසාවමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. බමුණ, තෙල ඡන්දය පහනු පිණිස මේ මහ ය, මේ පිළිවෙත යි.

හවත් ආනන්දයෙනි, එසේ ඇති කල්හි ශාන්ත වූවෙක් ම වෙයි. ශාන්ත නො වූවෙක් නො වෙයි. ඡන්දයෙන් ම ඡන්දය දුරලන්නේ ය යන මෙකරුණ නැතැ යි. බමුණ, එසේ වී නම් මෙහි ලා තොප ම පිළිවිසින්නෙමි. යම්සේ තොපට රුස්නේ නම් එසේ එය විසඳන්නහු. බමුණ, ඒ කීමැ යි හඟිවූ ද? පෙර තොපට අරමට යන්නෙමි යි ඡන්දයක් වී ය. අරමට ගිය ඒ තොපගේ ඒ පිණිස වූ ඡන්දයක් වී නම් එය සන්හුන්නේ ද යි? හවත්ති, එසේ ය. පෙර තොපට අරමට යන්නෙමි යි වියඛියක් වී ය. අරමට ගිය ඒ තොපට ඒ පිණිස වූ යම් වියඛියක් වී නම් එය සන්හුන්නේ ද යි? හවත්ති, එසේ ය. පෙර තොපට අරමට යන්නෙමි යි සිතෙක් වී ය. අරමට ගිය ඒ තොපට ඒ පිණිස වූ යම් සිතෙක් වී නම් එය සන්හුන්නේ ද යි? හවත්ති, එසේ ය. පෙර තොපට අරමට යන්නෙමි යි විමංසාවක් වූ ය. අරමට ගිය ඒ තොපට ඒ පිණිස වූ යම් විමංසාවක් වූ නම් එය සන්හුන්නේ ද යි? හවත්ති, එසේ ය.

එවිමෙව ඔබා බ්‍රාහ්මණ, යො සො භික්ඛු අරහං වීණාසවො චුඞ්ඛවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්දෙසො පරිකම්ඤා භවසංයොජනො සමුදද්දසුච්චුකේනා. තස්ස යො පුට්ඨෙව ජජෙද්ද අහොසි අරහත්තප්පත්තියා අරහතෙන පනෙත¹ යො තජ්ජා ජජෙද්ද සො පට්ඨසස්සද්ධො. යං පුට්ඨෙව චිරියං අහොසි අරහත්තප්පත්තියා අරහතෙන පනෙත යං තජ්ජං චිරියං තං පට්ඨසස්සද්ධං. යං පුට්ඨෙව චිත්තං අහොසි අරහත්තප්පත්තියා, අරහතෙන පනෙත යං තජ්ජං චිත්තං තං පට්ඨසස්සද්ධං. යා පුට්ඨෙව වීමංසා අහොසි අරහත්තප්පත්තියා, අරහතෙන පනෙත යා තජ්ජා වීමංසා සා පට්ඨසස්සද්ධා. තං කිං මද්දසුභි බ්‍රාහ්මණ, ඉති එවං සනෙත සන්තකං වා භොති නො අසන්තකං වාති? අද්ධා භො ආනද්ද, එවං සනෙත සන්තකං භොති නො අසන්තකං. අභික්ඛන්තං භො ආනද්ද, -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණ පෙනං සරණං ගතභතී.

7. 2. 6

මහිද්ධිකසුත්තං

3138. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා අහෙසුං මහානුභාවා, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තත්තා. යෙ හිපි කෙවි භික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා භවිස්සන්තී මහානුභාවා. සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තත්තා. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා මහානුභාවා. සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තත්තා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ; භික්ඛු ජජද්දසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති චිරියසමාධි -පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධි පධානසඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා මහිද්ධිකා අහෙසුං මහානුභාවා -පෙ- මහිද්ධිකා භවිස්සන්තී මහානුභාවා -පෙ- එතරහි මහිද්ධිකා මහානුභාවා සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තත්තාති.

1. අරහත්තප්පත්ත - මජ්ඣ.

බමුණ, එසෙයින් ම රහත් වූ ඝණ කළ ආසුර ඇති වැස නිම වූ බඹසර ඇති කළ සිවුමහ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති සහමුළුන ගෙවූ හටසංයෝජන ඇති යම් ඒ මහණෙක් වේ ද, ඔහුට පෙර රහත් බවට පැමිණෙනු පිණිස යම් ඡන්දයක් වී ද, රහත් බවට පැමිණි කල්හි ඒ පිණිස වූ යම් ඡන්දයක් වී නම් එය සන්ත්‍රුත්තේ ය. පෙර රහත් බවට පැමිණෙනු පිණිස යම් වියඪයක් වී ද, රහත් බවට පැමිණි කල්හි ඒ පිණිස වූ යම් වියඪයක් වී නම් එය සන්ත්‍රුත්තේ ය. පෙර රහත් බවට පැමිණෙනු පිණිස යම් සිතෙක් වී ද රහත් බවට පැමිණි කල්හි ඒ පිණිස වූ යම් සිතෙක් වී නම් එය සන්ත්‍රුත්තේ ය. පෙර රහත් බවට පැමිණෙනු පිණිස යම් විමංසාවක් වූ ද, රහත් බවට පැමිණි කල්හි ඒ පිණිස වූ යම් විමංසාවක් වී නම් එය සන්ත්‍රුත්තේ ය. මෙසේ ඇති කල්හි ශාන්ත වූවෙක් හෝ ශාන්ත නො වූවෙක් හෝ වේ දැ යි? හවත් ආනන්දයෙනි, එසේ ඇති කල්හි ඵකානන්දයෙන් ශාන්ත වූවෙක් වේ. ශාන්ත නො වූවෙක් නො වේ. හවත් ආනන්දයෙනි, ඉතා මැනවි ... අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය (මා උවසූ කොට දරන සේක්වා) යි.

7. 2. 6

මහිඤ්ඤ සූත්‍රය

3138. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මහත් සෘඤ්ඤ ඇත්තෝ මහත් අනුභාව ඇත්තෝ වූහ නම් ඒ සියල්ලෝ සිවු ඉප්පා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින් (එසේ වූහ.) මහණෙනි, ඉකුත් යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මහත් සෘඤ්ඤ ඇත්තෝ මහත් අනුභාව ඇත්තෝ වන්නාහු නම් ඒ සියල්ලෝ සිවු ඉප්පා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. මහණෙනි, දැන් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මහත් සෘඤ්ඤ ඇත්තෝ මහත් අනුභාව ඇත්තෝ නම් ඒ සියල්ලෝ සිවු ඉප්පා වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින්. කවර සිවු ඉප්පා ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. විරියසමාධි ... චිත්තසමාධි .. විමංසාසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මහත් සෘඤ්ඤ ඇත්තෝ මහත් අනුභාව ඇත්තෝ වූහ නම් ... මහත් සෘඤ්ඤ ඇත්තෝ මහත් අනුභාව ඇත්තෝ වන්නාහු නම් ... දැන් මහත් සෘඤ්ඤ ඇත්තෝ මහත් අනුභාව ඇත්තෝ නම් ඒ සියල්ලෝ මේ සිවු ඉප්පා ම වැඩූ බැවින්, බහුල කළ බැවින් යි.

T-3

7. 2. 7

ඉද්ධිවිධසුත්තං.

3139. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුහොස්සං, එකොපි හුත්වා බ්‍රහ්මා අහෙස්සං, බ්‍රහ්මාපි හුත්වා එකො අහෙස්සං ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානා අගමංස්ස සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං අකංස්ස සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ අගමංස්ස සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලචෙක්ඛන කම්මංස්ස සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි වන්දිමස්සුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසිංස්ස¹ පරිමජ්ජංස්ස, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසෙ වතෙත්තස්සං, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා.

යෙ හිපි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුහොස්සංහි: “එකොපි හුත්වා බ්‍රහ්මා හවිස්සන්ති, බ්‍රහ්මාපි හුත්වා එකො හවිස්සන්ති, ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානා ගම්ඤ්ඤානි සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං කර්ඤ්ඤානි සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගම්ඤ්ඤානි සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලචෙක්ඛන කම්ඤ්ඤානි සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි වන්දිමස්සුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසිංස්සානි පරිමජ්ජන්ති, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙත්තස්සන්ති* සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා.

යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුහොස්සන්ති: එකොපි හුත්වා බ්‍රහ්මා හොන්ති, බ්‍රහ්මාපි හුත්වා එකො හොන්ති, ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඛං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානා ගච්ජන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමුච්ජන්තිමුජ්ජං කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ජන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලචෙක්ඛන කල්හන්ති සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි වන්දිමස්සුරියෙ එවංමහිද්ධිකෙ එවංමහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසන්ති පරිමජ්ජන්ති, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙත්තන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා බහුලිකත්තා.

කතමෙසං චතුත්තා: ඉධ හික්ඛවෙ, හික්ඛ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- විතසසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ අනීතමද්ධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුහොස්සං -පෙ- පච්චන්තුහොස්සන්ති -පෙ- පච්චන්තුහොන්ති -පෙ- සබ්බෙ තෙ ඉමෙසෙ ඤාදි චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා බහුලිකත්තාති.

1. පරිමෙස්ස - සි 1, 2, මජ්ඣං.

2. වත්තිස්සන්ති - මජ්ඣං.

7. 2. 7

ඉඤ්ජිධ සූත්‍රය

3139. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ නන් වැදෑරුම් ඉදු කොටස් වින්දනු ද, එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වූහු ද, බොහෝ අයුරු ව ද එකෙක් වූහු ද, පළට බව මුවහ බව (වින්දනු ද,) බිනෙන් පිටට පවුරෙන් පිටට පව්වෙන් පිටට අහස්හි මෙන් නො ගැටෙමින් ගියාහු ද, පොළොවෙහිත් දියෙහි මෙන් මතු වීම කිමිදීම කළාහු ද, පොළොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහිත් ගියාහු ද, පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අහස්හිත් පළහින් යුතු ව ගමන් කළාහු ද, මෙබඳු මහත් සෘණී ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනත් සාමකළාහු ද, පිරිමැද්දහු ද, බඹලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පැවැත් වූහු ද, ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි.

මහණෙනි, මකුත් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ නන් වැදෑරුම් ඉදු කොටස් විඳින්නාහු ද, එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වන්නාහු ද, බොහෝ අයුරු ව ද එකෙක් වන්නාහු ද, පළට බව මුවහ බව (විඳින්නාහු ද,) බිනෙන් පිටට පවුරෙන් පිටට පව්වෙන් පිටට අහස්හි මෙන් නො ගැටෙමින් යන්නාහු ද, පොළොවෙහිත් දියෙහි මෙන් මතු වීම කිමිදීම කරන්නාහු ද, පොළොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහිත් යන්නාහු ද, පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අහස්හිත් පළහින් යුතු ව ගමන් කරන්නාහු ද, මෙබඳු මහත් සෘණී ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනත් අතින් පහස්නාහු ද පිරිමදනාහු ද, බඹලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පවත්වන්නා හු ද, ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි.

මහණෙනි, දන් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ නන් වැදෑරුම් ඉදු කොටස් විඳිද්ද, එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වෙද්ද, බොහෝ අයුරු ව ද එකෙක් වෙද්ද, පළට බව මුවහ බව (විඳිද්ද,) බිනෙන් පිටට පවුරෙන් පිටට පව්වෙන් පිටට අහස්හි මෙන් නො ගැටෙමින් යෙද්ද, පොළොවෙහිත් දියෙහි මෙන් මතු වීම කිමිදීම කෙරෙද්ද, නො බිඳෙන දියෙහිත් පොළොවෙහි මෙන් යෙද්ද. පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අහස්හිත් පළහින් යුතු ව ගමන් කෙරෙද්ද, මෙබඳු මහත් සෘණී ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනත් අතින් පහසිද්ද, පිරිමදිද්ද, බඹලොව තෙක් දු කයින් වෙසෙහි පවත්වද්ද, ඒ සියල්ලෝ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවිනි, බහුල කළ බැවිනි.

කවර සිටු ඉදුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ජන්දසමාධිපධානසඛාරසමනාගත ඉඤ්ජාදාය වඩයි. චිරියසමාධි ... චිත්තසමාධි .. වීමංසාසමාධිපධානසඛාරසමනාගත ඉඤ්ජාදාය වඩයි. මහණෙනි, ඉකුත්කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ නන් වැදෑරුම් ඉදු කොටස් වින්දනු ද ... විඳින්නාහු ද ... විඳිද්ද ... ඒ සියල්ලෝ මේ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවිනි; බහුල කළ බැවිනි යි.

7. 2. 8

භික්ඛුසුත්තං

3140. චතුත්තං භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසම්භාරසමනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධි-පධානසම්භාරසමනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකත්තා භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤවිමුත්තං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සංවිජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

7. 2. 9

භාවනාසුත්තං

3141. ඉද්ධිඤ්ඤා¹ වො භික්ඛවෙ, දෙසෙස්සාමි ඉද්ධිපාදඤ්ඤා ඉද්ධිපාද-භාවනඤ්ඤා ඉද්ධිපාදභාවනාගාමිතිඤ්ඤා පටිපදං. තං සුඤ්ඤාථ. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තු-භොති: එකොපි හුතා ඛුද්ධා භොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ ඉද්ධි. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදෙ; යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදා ඉද්ධිපට්ඨාභායා² සංවත්තති. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදෙ. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසම්භාරසමනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසම්භාරසමනා-ගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමිති පටිපදා: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමිති පටිපදාති.

1. ඉද්ධිං - මජ්ඣං.

2. ඉද්ධිලාභාය ඉද්ධිපට්ඨාභාය - මජ්ඣං, සනා.

7. 2. 8

හිකවු සූත්‍රය

3140. මහණෙනි, ඉදුපා සතරක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහණතෙමේ ආප්‍රව ස්‍යය කිරීමෙන් අනාප්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍රදූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ. කවර සතරක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණතෙමේ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඟ්පාදය වඩයි. විරියසමාධි .. විත්තසමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඟ්පාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිටු ඉදුපා වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහණ ආප්‍රව ස්‍යය කිරීමෙන් අනාප්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍ර දූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

7. 2. 9

භාවනා සූත්‍රය

3141. මහණෙනි, සෘභිය හා සෘභිපාද හා සෘභිපාදභාවනා හා සෘභිපාදභාවනාගාමිනිප්‍රතිපද හා තොපට දෙසන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සෘභි කවර යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නන් වැදෑරුම් සෘභිවිධ අනුභව කෙරෙයි. එකෙක් ව ද බහු ප්‍රකාර වේ ... බඹලොව හිමි කොට දු කයින් වශයෙහි පවත්වයි. මහණෙනි, මේ සෘභි යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සෘභිපාද කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතක් සෘභි ප්‍රතිලාභ පිණිස පවති ද, මහණෙනි, මේ සෘභිපාද යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සෘභිපාදභාවනා කවර යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඟ්පාදය වඩයි. විරිය-සමාධි ... විත්තසමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඟ්පාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ සෘභිපාදභාවනා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සෘභිපාදභාවනාගාමිනිප්‍රතිපත් කවර යත්: මේ අරිඅට්ඨමහ මැ යි. එනම්: සම්මාදිව්ධි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සෘභිපාද-භාවනාගාමිනිප්‍රතිපද යයි කියනු ලැබේ යි.

7. 2. 10

විභසිගසුත්තං

3142. වන්හාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්දිපාද භාවිතා බහුලීකතා මහජ්ජලා භොතති මහානිසංසා. කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්දිපාද කරං බහුලීකතා භෙජ්ජලා භොතති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්දිපාදං භාවෙති; ඉති මෙ ඡන්දෙ න ව අතිලීනො හවිසසති, න ව අතිපග්ගහිතො හවිසසති. න ව අජ්ඣන්තං සංඛින්නො හවිසසති, න ව බහිද්ධා වික්ඛින්නො හවිසසති පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ව විහරති-පෙ- ඉති විවටෙන වෙනසා අපරියොනදොධන සප්පහාසං වින්තං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- විමංසා-සමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්දිපාදං භාවෙති: “ඉති මෙ විමංසා න ව අතිලීනා හවිසසති, න ව අතිපග්ගහිතා හවිසසති, න ව අජ්ඣන්තං සංඛින්නා හවිසසති, න ව බහිද්ධා වික්ඛින්නා හවිසසති, පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී ව විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
 යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
 යථා දිවා තථා රත්තිං යථා රත්තිං තථා දිවා.”

ඉති විවටෙන වෙනසා අපරියොනදොධන සප්පහාසං වින්තං භාවෙති.

කතමො ව භික්ඛවෙ, අතිලීනො ඡන්දෙ: යො භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ කොසජ්ජසහගතො කොසජ්ජසමපයුත්තො, අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ අතිලීනො ඡන්දෙ. කතමො ව භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතො ඡන්දෙ: යො භි භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ උද්ධච්ඡසහගතො උද්ධච්ඡසමපයුත්තො, අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, අතිපග්ගහිතො ඡන්දෙ. කතමො ව භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සංඛින්නො ඡන්දෙ: යො භි භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ ථීනමිද්ධසහගතො ථීනමිද්ධසමපයුත්තො. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සංඛින්නො ඡන්දෙ. කතමො ව භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛින්නො ඡන්දෙ: යො භි භික්ඛවෙ, ඡන්දෙ බහිද්ධා පඤ්ඤා කාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුචිත්තො අනුචිත්තො. අයං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛින්නො ඡන්දෙ.

කර්ඤ්ඤී භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤී ව විහරති: “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤා සුග්ගහිතා භොති සුමනසිකතා සුපධාරිතා සුපථවිද්ධා පඤ්ඤාය, ථවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡා පුරෙ සඤ්ඤී විහරති: “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ.”

7. 2. 10

විභසිත සූත්‍රය

3142. මහණෙනි, මේ සතර සාඤ්චාද වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත්ඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සතර සාඤ්චාද මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධාන-සංඛාරසමනාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ඡන්දය ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය ... පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤා ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. විරියසමාධි ... විතසමාධි ... විමංසාසමාධි-පධානසංඛාරසමනාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ විමංසාව ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. “පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ ය. යට යම් සේ නම් උඩත් එසේ ය. උඩ යම්සේ නම් යටත් එසේ ය. දහවල යම් සේ නම් රැත් එසේ ය. රැ යම්සේ නම් දහවලත් එසේ ය”යි පච්ඡා පුරෙසඤ්ඤා ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, ඉතා සැහවුණු ඡන්දය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් ඡන්දයෙක් කුසිතබව සහගියේ කුසිතබව සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා සැහවුණු ඡන්දය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද ඡන්දය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් ඡන්දයෙක් උඬවිටිය සහගියේ උඬවිටිය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද ඡන්දය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඇතුළත හැකුළුණු ඡන්දය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් ඡන්දයෙක් ථිතථිඬිය සහගියේ ථිතථිඬිය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇතුළත හැකුළුණු ඡන්දය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිටත විසුරුණු ඡන්දය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් ඡන්දයෙක් පිටත පස්කම්මුණ ඇරඹ අනු ව විසුරුණේ අනු ව විසලේ වේ ද, මහණෙනි, මේ පිටත විසුරුණු ඡන්දය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් “පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ යයි පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤා ඇති ව වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණහු විසින් පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤා මැනවින් ගන්නා ලද්දී මොනවට මෙනෙහි කරන ලද්දී මැනවින් දරන ලද්දී නුවණින් මොනවට පිළිවිද්‍යා ලද්දී වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ “පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ ය”යි පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤා ඇති ව වෙසේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදතලා අධො කෙසමස්සා තවපරියන්තං පුරං නානස්සාරස්ස අසුචිනො පච්චිකම්භි: “අඤ්ඤා ඉමස්මිං කායෙ කෙසා ලොමා නධා දන්තා තවො මංසං නහාරු අඤ්ඤා අඤ්ඤාද්ධා¹ චක්කං හදයං යන්තං කිලොමකං පිහකං පප්පාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කරියං පිත්තං සෙමං පුබ්බො ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ අස්සු වසා බෙලො සිඤ්ඤානිකා ලසිකා මුත්තන්ති. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො විහරති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු “යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙති ආකාරෙති යෙති ලිඛෙති යෙති නිමිත්තෙති දිවා ඡන්දසමාධිපධානසම්භාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. සො තෙහි ආකාරෙති තෙහි ලිඛෙති තෙහි නිමිත්තෙති රත්තං ඡන්දසමාධිපධානසම්භාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙති චා පන ආකාරෙති යෙති ලිඛෙති යෙති නිමිත්තෙති රත්තං ඡන්දසමාධි-පධානසම්භාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. සො තෙහි ආකාරෙති තෙහි ලිඛෙති තෙහි නිමිත්තෙති දිවා ඡන්දසමාධිපධානසම්භාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා විහරති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙන චෙතසා අපරියොනඤ්ඤා සංසාරාසං විතං භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආලොකසංඤ්ඤා සුගහතිතා හොති දිවාසංඤ්ඤා ස්වාධිඤ්ඤා. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙන චෙතසා අපරියොනඤ්ඤා සංසාරාසං විතං භාවෙති.

කතමංඤ්ඤා භික්ඛවෙ අනිලිතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං කොසජ්ජසහගතං කොසජ්ජසමප්පුත්තං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, අනිලිතං විරියං. කතමංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං උද්ධව්වසහගතං උද්ධව්වසමප්පුත්තං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතං විරියං. කතමංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඤ්ඤිතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං ථිතමිද්ධසහගතං ථිතමිද්ධසමප්පුත්තං, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඤ්ඤිතං විරියං. කතමංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, බහිද්ධා විකම්භිතං විරියං: යං භික්ඛවෙ, විරියං බහිද්ධා පඤ්ඤාකාමගුණෙ ආරක්ඛ අනුචිකම්භිතං අනුචිකම්භිතං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, බහිද්ධා විකම්භිතං විරියං -පෙ- සංසාරාසං විතං භාවෙති.

1. අඤ්ඤාද්ධා - මජ්ඣිම, සං.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ යට යම්සේ නම් උඩත් එසේ ව උඩ යම් සේ නම් යටත් එසේ ව වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ පාදතලයෙන් උඩ කෙස්මතුයෙන් යට සිවිය කෙළවර කොට ඇති නන් වැදූරුම් අසුවියෙන් පිරුණු මේ කය ම ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි. මේ කයෙහි කෙස් ලොම් නිය දත් සිව් මස් නහර ඇට ඇටමිදුලු වකුගඩු හදලිය අක්මා දලබුව බඩදිව පපුමය අතුනු අතුනුබහත් නොපැසුණු අහර පැසුණු අහර පිත් සෙම් පුයා ලේ ඩහ මෙදතෙල කඳුළු වුරුණු තෙල කෙල මුකුනු සඳමිදුලු මු ඇතැ'යි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ යට යම් බඳු නම් උඩත් එසේ ව උඩ යම් බඳු නම් යටත් එසේ ව වෙසේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දහවල් යම් බඳු නම් රැන් එසේ ව රැ යම් බඳු නම් දහවලුන් එසේ ව වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ යම් කොටස්වලින් යම් සටහන්වලින් යම් වැටහීම්වලින් දහවල් ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදාය වඩා ද, හෙතෙමේ ඒ කොටස්වලින් ඒ සටහන්වලින් ඒ වැටහීම් වලින් රැන් ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදාය වඩයි. යම් කොටස්වලින් හෝ යම් සටහන්වලින් හෝ යම් වැටහීම්වලින් හෝ රැ ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදාය වඩා ද, හෙතෙමේ ඒ කොටස්වලින් ඒ සටහන්වලින් ඒ වැටහීම්වලින් දහවලුන් ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණතෙමේ දහවල් යම් බඳු නම් රැන් එසේ ව රැ යම් බඳු නම් දහවලුන් එසේ ව වෙසේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණහු විසින් ආලෝකයඤ්ඤාව මැනවින් ගන්නා ලද්දී දිවාසඤ්ඤාව මැනවින් තබන ලද්දී වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, ඉතා සැහවුණු වියාරිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් වියාරියෙක් කෝසජය සහගියේ කෝසජය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා සැහවුණු වියාරිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද වියාරිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් වියාරියෙක් උදාච්ඡය සහගියේ උදාච්ඡය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද වියාරිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඇතුළත හැකුළුණු වියාරිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් වියාරියෙක් ඊතලිඳිය සහගියේ ඊතලිඳිය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇතුළත හැකුළුණු වියාරිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිටත විසුරුණු වියාරිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් වියාරියෙක් පිටත පස්කම් ගුණ ඇරඹ අනු ව විසුරුණේ අනු ව විසළේ වේ ද, මහණෙනි, මේ පිටත විසුරුණු වියාරිය යි කියනු ලැබේ ... බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අනිලිනං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං කොසජ්ජ-සහගතං කොසජ්ජසමෙයුතං, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අනිලිනං වීතං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං උද්ධවච්-සහගතං උද්ධවච්සමෙයුතං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතං වීතං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං ටීනමිද්ධසහගතං ටීනමිද්ධසමෙයුතං, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තං වීතං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛන්තං වීතං: යං භික්ඛවෙ, වීතං බහිද්ධා පඤ්චකාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුවික්ඛන්තං අනුවිසටං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ බහිද්ධා වික්ඛන්තං වීතං -පෙ-සප්පහාසං වීතං භාවෙති.

කතමා ච භික්ඛවෙ, අනිලිනා වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා කොසජ්ජසහගතා කොසජ්ජසමෙයුතා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අනිලිනා වීමංසා. කතමා ච භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතා වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා උද්ධවච්සහගතා උද්ධවච්සමෙයුතා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අනිපග්ගහිතා වීමංසා. කතමා ච භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තා වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා ටීනමිද්ධසහගතා ටීනමිද්ධසමෙයුතා, අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං සඬබ්බන්තා වීමංසා. කතමා ච භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛන්තා වීමංසා: යා භික්ඛවෙ, වීමංසා බහිද්ධා පඤ්චකාමගුණෙ ආරඤ්ඤා අනුවික්ඛන්තා අනුවිසටා. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, බහිද්ධා වික්ඛන්තා වීමංසා.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤී විහරති “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ:” ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤා සුග්ගහිතා හොති සුමනසිකතා සුපධාරිතා සුපට්ඨිද්ධා පඤ්ඤාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤී විහරති. “යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ:”

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමමෙව කායං උද්ධං පාදනලා අධො කෙසමඤ්ඤා තවපරියන්තං පුරං නානාසාකාරස්ස අසුචිනො පව්ච්චෙකඛති: “අඤ්ඤි ඉමෙසං කායෙ කෙසා ලොමා -පෙ- ලසිකා මුක්ඛානති.” එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො විහරතීති.

මහණෙනි, ඉතා සැහවුණු සිත කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සිතෙක් කොසජ්ජය සහගියේ කොසජ්ජය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා සැහවුණු සිතැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද සිත කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සිතෙක් උඤ්චය සහගියේ උඤ්චය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද සිතැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඇතුළත හැඟුණු සිත කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සිතෙක් ථිනමිඤ්ඤය සහගියේ ථිනමිඤ්ඤය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇතුළත හැඟුණු සිතැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිටත විසුරුණු සිත කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සිතෙක් පිටත පස්කම්මණ ඇරඹ අනු ව විසුරුණේ අනු ව විසළේ වේ ද, මහණෙනි, මේ පිටත විසුරුණු සිතැ යි කියනු ලැබේ ... බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, ඉතා සැහවුණු විමංසාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් විමංසාවක් කොසජ්ජය සහගියේ කොසජ්ජය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා සැහවුණු විමංසා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද විමංසාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් විමංසාවක් උඤ්චය සහගියේ උඤ්චය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද විමංසා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඇතුළත හැඟුණු විමංසාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් විමංසාවක් ථිනමිඤ්ඤය සහගියේ ථිනමිඤ්ඤය සමග යෙදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇතුළත හැඟුණු විමංසා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිටත විසුරුණු විමංසාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් විමංසාවක් පිටත පස්කම්මණ ඇරඹ අනු ව විසුරුණේ අනු ව විසළේ වේ ද, මහණෙනි, මේ පිටත විසුරුණු විමංසා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ “පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ ය”යි පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤ ඇති ව වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණහු විසින් පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤව මැනවින් ගන්නා ලද්දී මැනවින් මෙනෙහි කරන ලද්දී මැනවින් දරන ලද්දී නුවණින් මොනවට පිළිවිදිනා ලද්දී වේ ද මහණෙනි, මෙසේ මහණ “පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ ය”යි පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤ ඇති ව වෙසේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ යට යම්සේ නම් උඩත් එසේ ව උඩ යම්සේ නම් යටත් එසේ ව වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණනෙමේ පාදතලයෙන් උඩ කෙස්මතු වෙත් යට සිවිය කෙළවර කොට ඇති නන් වැදෑරුම් අසුවියෙන් පිරුණු මේ කය ම පස්විකයි. “මේ කයෙහි කෙස් ලොම් ... සඳමිදුලු මු ඇතැ”යි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ යට යම්සේ නම් උඩත් එබඳු ව උඩ යම්සේ නම් යටත් එබඳු ව වෙසේ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඥා දිවා තථා රත්තං. ඥා රත්තං. තථා දිවා විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙහි ආකාරෙහි යෙහි ලිඛෙහි යෙහි නිමිත්තෙහි දිවා විමංසාසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යො තෙහි ආකාරෙහි තෙහි ලිඛෙහි තෙහි නිමිත්තෙහි රත්තං විමංසාසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යෙහි වා පන ආකාරෙහි යෙහි ලිඛෙහි යෙහි නිමිත්තෙහි රත්තං විමංසා සමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. යො තෙහි ආකාරෙහි තෙහි ලිඛෙහි තෙහි නිමිත්තෙහි දිවා විමංසාසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඥා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා විහරති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙන චෙතසා අපරියොනදොධන සප්පහාසං විතතං භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආලෝකසංඤ්ඤා සුභගහිතා හොති දිවාසංඤ්ඤා සාධිට්ඨිතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චෙන චෙතසා අපරියොනදොධන සප්පහාසං විතතං භාවෙති.

එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, වන්තාරො ඉද්ධිපාද එවං බහුලිකතා මහජථලා හොන්ති ලොකසංසා. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පටිච්ඡාහොති. “එකොපි හුතං බහුධා හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වන්තෙති..” එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුක්තං පඤ්ඤාචිමුක්තං දිට්ඨව ධම්මෙ යයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

පාසාදකම්පනවග්ගො දුතියො.

කත්තුද්දන්:

හෙතුමහජථලො ජන්ඤ මොග්ගලානො ව බ්‍රාහ්මණො,
මහිද්ධිද්ධිවිධා භික්ඛු භාවනා විහබ්බෙහි වාති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දහවල් යම්සේ නම් රත් එබ්බ ව රු යම්සේ නම් දහවලුත් එබ්බ ව වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ යම් කොටස්වලින් යම් සටහන්වලින් යම් වැටහීමවලින් දහවල් වීම-සාසමාධිපධානසංකාරසමනාගත ඉඬිපාදය වඩා ද, හෙතෙමේ ඒ කොටස්වලින් ඒ සටහන්වලින් ඒ වැටහීමවලින් රත් වීම-සාසමාධිපධානසංකාරසමනාගත ඉඬිපාදය වඩයි. යම් කොටස්වලින් හෝ යම් සටහන්වලින් හෝ යම් වැටහීමවලින් හෝ රුයෙහි වීම-සාසමාධිපධානසංකාරසමනාගත ඉඬිපාදය වඩා ද, හෙතෙමේ ඒ කොටස්වලින් ඒ සටහන්වලින් ඒ වැටහීමවලින් දහවලුත් වීම-සාසමාධිපධානසංකාරසමනාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දහවල් යම්බඳු නම් රත් එසේ ව රු යම්බඳු නම් දහවලුත් එසේ ව වෙසේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විවෘත වූ භාත්පසින් නොබැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩා ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණහු විසින් ආලෝකසංකෘත මැනවින් ගන්නා ලද්දේ දිවා සංකෘත මැනවින් පිහිටුවන ලද්දේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ විවෘත වූ භාත්පසින් බැබළුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සිටු ඉඳුපා මහත්ඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, මහණ සිටු ඉඳුපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි නන් වැදෑරුම් ඉඳුකොටස් විඳී: එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ ... බලලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පවත්වයි. මහණෙනි, මහණ සිටු ඉඳුපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි ආශ්වා සෑය කිරීමෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

දෙවැනි පාසාදකපෙනවග්ගී යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

හෙතු, මහඵල, ඡන්ද, මොහොලාන, බ්‍රාහ්මණ, මහිඤ්ඤ, ඉඬිවිධ, හික්කු, භාවනා, විභවන යි දශසූත්‍රානා කෙනෙකි.

3. අයොගුළුවගෙහා

7. 3. 1

මගගසුකතං

3143. සාවතථීයං :

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සමෙකාධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි. “කො නු ඛො මග්ගො කා පටිපදා ඉද්ධිපාදභාවනා-යාති: තස්ස මග්ගා භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “ඉධ භික්ඛු ඡන්දසමාධි පධානසඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, ඉති මෙ ඡන්දො න ච අතිලීනො හවිස්සති -පෙ- සංඝාසං විනං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- විනසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ විමංසා න ච අතිලීනා හවිස්සති. න ච අතිපග්ගභිතා හවිස්සති. න ච අජ්ඣාතං සංඛින්නා හවිස්සති. න ච බහිද්ධා විකඛන්තා හවිස්සති. පච්ඡාපුරෙසඤ්ඤා ච විහරති:

“යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උභං යථා උභං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.”

ඉති විවටෙන වෙනසා අපරියොනදොත සංඝාසං විනං භාවෙති.

එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු අනෙකවිතිතං ඉද්ධිවිධං පටිදනුහොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති -පෙ- යාච ඛුභමලොකාපි කායෙන වසං වරෙතති. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුසු ඉද්ධිපාදෙසු එවං බහුලිකතෙසු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤාවිමුක්තිං දිට්ඨංව ධරෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

(ඡළභිඤ්ඤා විස්ථාරෙතබ්බං.)

7. 3. 2

අයොගුළුසුකතං

3144. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන හගවා තෙනුපසංඛ්‍යමි. උපසංඛ්‍යමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො හගවන්තං එතදවොච: “අභිජානාති නු ඛො හන්තො, හගවා ඉද්ධියා මනොමයෙන කායෙන ඛුභමලොකං උපසංඛ්‍යමිතා”¹ති. අභිජානාමි ඛවාහං ආනන්ද ඉද්ධියා මනොමයෙන කායෙන ඛුභමලොකං උපසංඛ්‍යමිතාති. අභිජානාති ඛො පන හන්තො, හගවා ඉමිනා වාතුමමහාභුතිකෙන කායෙන ඉද්ධියා ඛුභමලොකං උපසංඛ්‍යමිතාති. අභිජානාමි ඛවාහං ආනන්ද, ඉමිනා වාතුමමහාභුතිකෙන² කායෙන ඉද්ධියා ඛුභමලොකං උපසංඛ්‍යමිතාති.³ ඔපාතිහං හන්තො, හගවා ඉද්ධියා මනොමයෙන කායෙන ඛුභමලොකං උපසංඛ්‍යමිතං. සමඤ්ඤා⁴ ඛො හන්තො, හගවා ඉමිනා වාතුමමහාභුතිකෙන කායෙන ඉද්ධියා ඛුභමලොකං උපසංඛ්‍යමිති.⁵ තයිදං හන්තො, හගවතො අවජරියං වෙච අබ්බන්තං වාති.

1. වාතුමහාභුතිකෙන - මජ්ඣං.

2. උපසංඛ්‍යමිතාති - සී 1, 2.

3. යඤ්ච ඛො ඔපාති - මජ්ඣං, සායා, ඔපපාති - සී 2.

4. අභිජානාති - මජ්ඣං, සායා.

5. උපසංඛ්‍යමිතා - මජ්ඣං, සායා.

3. අයොග්‍යලව්‍ර්ගය

7. 3. 1

මග්ග සූත්‍රය

3143. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, සංකොධියෙන් පළමු ම බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම මට මේ සිත විය: “ඉදුපා වැඩුමට මහ කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද”යි. මහණෙනි, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් විය: ලෙඟි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ඡන්දය ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය ... බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. විරියසමාධි ... විතර්කසමාධි ... විමංසා-සමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ විමංසාව ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. “පෙර යම්සේ නම් පසුත් එසේ ය. පසු යම්සේ නම් පෙරත් එසේ ය. යට යම්සේ නම් උඩත් එසේ ය. උඩ යම්සේ නම් යටත් එසේ ය. දහවල් යම්සේ නම් රැත් එසේ ය. රැ යම්සේ නම් දහවලුත් එසේ ය”යි පටිපාටිකරණය ඇත්තේ ද වෙසෙයි. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, මහණ සිටු ඉදුපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි නන් වැදෑරුම් ඉදුකොටස් විඳී: එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ. ... බලිලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පවත්වයි. මහණෙනි, මහණ සිටු ඉදුපා මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි ආප්‍රවයන් ඝෘය කිරීමෙන් අනාප්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍රදූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

(ඔඩහිඤා විතර කටයුතු.)

7. 3. 2

අයොග්‍ය සූත්‍රය

3144. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෘඤ්ඤයෙන් මනෝමයකයින් බලිලොවට එළඹියේක් දැන වදාරන සේක් ද”යි. ආනන්ද, මම සෘඤ්ඤයෙන් මනෝමයකයින් බලිලොවට එළඹියෙමි දැනිමි යි. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වාතුමලභාහුනික කයින් සෘඤ්ඤයෙන් බලිලොවට එළඹෙන්නට හැකියේක් ද”යි. ආනන්ද, මම මේ වාතුමලභාහුනික කයින් සෘඤ්ඤයෙන් බලිලොවට එළඹෙන්නට හැකි වෙමි යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෘඤ්ඤයෙන් මනෝමයකයින් බලිලොවට එළඹෙන්නට හැකි සේක: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වාතුමලභාහුනික කයින් සෘඤ්ඤයෙන් බලිලොවට එළඹියේක් දැනිමි යි. වහන්ස, ඒ මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඇසිරියෙක් ද පුද්ගලයෙක් ද වේ යි.

අව්‍යරියා වෙව ආනන්ද තථාගතා, අව්‍යරියධම්මසමන්තාගතා ව, අබ්බතා වෙව ආනන්ද තථාගතා, අබ්බතධම්මසමන්තාගතා ව. යසම් ආනන්ද, සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති¹ විතමපි ච කායෙ සමාදහති² සුඛසංඤ්ඤාං ලහුසංඤ්ඤාං කායෙ³ ඔක්කමිඤ්ඤාං විහරති තස්මිං ආනන්ද, සමයෙ තථාගතස්ස කායො ලහුතරො වෙව හොති මුදුතරො ච කම්මනියතරො ච පහස්සරතරො ව. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද අයොගුළො දිවසසන්නතො⁴ ලහුතරො වෙව හොති මුදුතරො ච කම්මනියතරො ච පහස්සරතරො ව. එවමෙව ඛො ආනන්ද, යසම් සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති, විතමපි කායෙ සමාදහති. සුඛසංඤ්ඤාං ලහුසංඤ්ඤාං කායෙ⁴ ඔක්කමිඤ්ඤාං විහරති, තස්මිං සමයෙ ආනන්ද, තථාගතස්ස කායො ලහුතරො වෙව හොති මුදුතරො ච කම්මනියතරො ච පහස්සරතරො ව.

යසම් ආනන්ද සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති, විතමපි කායෙ සමාදහති, සුඛසංඤ්ඤාං ලහුසංඤ්ඤාං කායෙ ඔක්කමිඤ්ඤාං විහරති. තස්මිං ආනන්ද, සමයෙ තථාගතස්ස කායො අප්පකසිරෙනෙව පුට්ඨියා වෙහාසං අබ්බුතව්‍යති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්ඡන්තොති: “එකොපි හුඤ්ඤාං බහුධා හොති -පෙ- යාච බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොති, සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, තුලපිච්ච වා කප්පාසපිච්ච වා ලහුකො වාතුපාදනො අප්පකසිරෙනෙව පුට්ඨියා වෙහාසං අබ්බුතව්‍යති. එවමෙව ඛො ආනන්ද, යසම් සමයෙ තථාගතො කායමපි විතො සමාදහති. විතමපි කායෙ සමාදහති සුඛසංඤ්ඤාං ලහුසංඤ්ඤාං කායෙ ඔක්කමිඤ්ඤාං විහරති. තස්මිං ආනන්ද, සමයෙ තථාගතස්ස කායො අප්පකසිරෙනෙව පුට්ඨියා වෙහාසං අබ්බුතව්‍යති. සො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්ඡන්තොති: එකොපි හුඤ්ඤාං බහුධා හොති -පෙ- යාච බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතොතිති.

7. 3. 3

භික්ඛුසුත්තං

3145. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදං කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්ද්‍රසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- විරියසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඉද්ධිපාදං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වතුනං ඉද්ධිපාදනං භාවිතං බහුලිකතං භික්ඛු ආසවානං ඛො අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමුප්පාදා උපසම්පජ්ජ විහරතිති.

1. සමාදහති - මජ්ඣං,

2. කායෙන - සී 1, 2.

3. දිවසං සන්නතො - මජ්ඣං, සං.

4. කායෙන - සී 1, 2.

ආනතු, තථාගතයෝ අසිරි වුවාහුත් අසිරි දහමින් යුතු වුවාහුත් වෙති. ආනතු, තථාගතයෝ පුදුම වුවාහුත් පුදුම දහමින් යුතු වුවාහුත් වෙති. ආනතු, යම් සමයක තථාගත තෙමේ කයන් සිතෙහි නඟා ද, සිතත් කයෙහි නඟා ද, සුඛසංඥාවත් ලසුසංඥාවත් කයෙහි බහා වෙසේ ද, ආනතු, එසමයෙහි තථාගතයන්ගේ කය ඉතා සැහැල්ලුත් ඉතා මෘදුත් ඉතා කම්ණ්ණත් ඉතා බබළනසුලුත් වෙයි. ආනතු, දවසක් මුළුල්ලෙහි තැවුණු යවටෙක් යම්සේ ඉතා සැහැල්ලුත් ඉතා මෘදුත් ඉතා කම්ණ්ණත් ඉතා ප්‍රභාසාරත් වේ ද, ආනතු, එසෙයින් ම තථාගතතෙමේ යම් සමයක කයන් සිතෙහි නඟා ද, සිතත් කයෙහි නඟා ද, සුඛසංඥාවත් ලසුසංඥාවත් කයෙහි බහා වෙසේ ද, ආනතු, එසමයෙහි තථාගතයන්ගේ කය ඉතා ලසුත් ඉතා මෘදුත් ඉතා කම්ණ්ණත් ඉතා ප්‍රභාසාරත් වේ.

ආනතු, යම් කලෙක තථාගත තෙමේ කයන් සිතෙහි නඟා ද, සිතත් කයෙහි නඟා ද, සුඛසංඥාවත් ලසුසංඥාවත් කයෙහි බහා වෙසේ ද, ආනතු, එකල්හි තථාගතයන්ගේ කය නිතැතින් ම පොළොවෙන් අහසට නඟී. හේ නන් වැදෑරුම් ඉදු කොටස් වීදී. එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ. ... බබලොව තෙක් දු කයෙන් වසයෙහි පවත්වයි. ආනතු, යම්සේ තිබුල්පුලුත් හෝ කපුපුලුත් හෝ සැහැල්ලු වූයේ වාතය විසින් ගන්නා ලද්දේ නිතැතින් ම පොළොවෙන් අහසට නඟී යි. ආනතු, එසෙයින් ම යම් සමයෙක තථාගත තෙමේ කයන් සිතෙහි නඟා ද, සිතත් කයෙහි නඟා ද, සුඛසංඥාවත් ලසුසංඥාවත් කයෙහි බහා වෙසේ ද, ආනතු, එසමයෙහි තථාගතයන්ගේ කය නිතැතින් ම පොළොවෙන් අහසට නඟී. හේ නන් වැදෑරුම් ඉදුකොටස් වීදී. එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ ... බබලොව තෙක් දු කයෙන් වසයෙහි පවත්වා යි.

7. 3. 3

හික්ඛු සුත්‍රය

3145. මහණෙනි, මේ ඉඬිපාද සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ජන්‍යමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විරියසමාධි ... විතතසමාධි ... විමංසාසමාධි-පධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඉඬිපාද සතර යි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉදුපා වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහණ ආසුවයන් ඤය කිරීමෙන් අනාසුව වූ එලසමාධියත් එලප්‍රඥාවත් දිවුදූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දූනා පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

7. 3. 4

සුද්ධකසුත්තං¹

3146. වන්හාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි-පෙ-විත්තසමාධි-පෙ-වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාදුති.

7. 3. 5

ඵලසුත්තං

3147. වන්හාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විත්තසමාධි පධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වීමංසාසමාධිපධානසංඛාර සමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාද. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිත්තං බහුලිකත්තං ආත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛිං: “දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සත්ථ වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිකා”ති.

7. 3. 6

දුක්ඛසඵලසුත්තං

3148. වන්හාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාද. කතමෙ වන්හාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි-පෙ-විත්තසමාධි-පෙ-වීමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරො ඉද්ධිපාද.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිත්තං බහුලිකත්තං සත්තඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛිං. කතමෙ සත්තඵලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡ අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානං ඔරුහිංගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායී හොති, උපගච්ඡ පරිනිබ්බායී හොති, අසංඛාරපරිනිබ්බායී හොති, සසංඛාරපරිනිබ්බායී හොති, උද්ධංසොත්තො හොති අකනිට්ඨගාමී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිත්තං බහුලිකත්තං ඉමෙ සත්තඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛිංති.

1. න දිසානෙදං සුත්තං සාමපොඤ්ඤා.

7. 3. 4

සුඛක සූත්‍රය

3146. මහණෙනි, මේ ඉඬිපාද සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විරියසමාධි ... විඝ්නසමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉඬුපා යි.

7. 3. 5

ඵලසූත්‍රය

3147. මහණෙනි, මේ ඉඬුපා සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විරියසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විඝ්නසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉඬුපා යි. මහණෙනි, මේ සතර ඉඬිපාද වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ඵලදාව අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමති විය යුතු. දිවුදුම්යෙහි ම රහත් බව හෝ උපාද්‍යනයෙස ව ඇති කල්හි අනග්‍රමී බව හෝ යි.

7. 3. 6

දුතියඵල සූත්‍රය

3148. මහණෙනි, මේ ඉඬුපා සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. විරියසමාධි ... විඝ්නසමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගත ඉඬිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ සතර ඉඬිපාද යි.

මහණෙනි, මේ සතර ඉඬිපාද වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් සත් ඵල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් කැමති විය යුතු. කවර සත් ඵල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් ද යත්: දිවුදුම්යෙහි ම පෙරාතු ව රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිවුදුම්යෙහි ම පෙරාතු ව රහත් බව නො ලබා නම් එකල්හි මරණසමයෙහි රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිවුදුම්යෙහි ම පෙරාතු ව රහත් බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල්හි රහත් බව නො ලබා නම් එකල්හි පස් මරමහාගිය සංයෝජනයන් ඝෟය කිරීමෙන් අතර කෙලෙස් පිරිනිවේනින් පිරිනිවේනසුලු වේ. (ආයුමැද ඉක්මවා) ආයුකෙළවරට ළං ව කෙලෙස්පිරිනිවේනින් පිරිනිවේනසුලු වෙයි. පියෝ නැති ව කෙලෙස්පිරිනිවේනින් පිරිනිවේනසුලු වෙයි. පියෝ ඇති ව කෙලෙස් පිරිනිවේනින් පිරිනිවේනසුලු වෙයි. අකතිඨග්‍යමී උඬංසොත වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉඬුපා වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මේ සත්ඵල සත් අනුසස් කැමති විය යුතු යි.

7. 3. 7

ආනන්දසුත්තං

3149. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛාමී. උපසඛාමීත්වා -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “කතමා නු ඛො හන්තො, ඉඤ්ඤි, කතමො ඉඤ්ඤාදෙ, කතමා ඉඤ්ඤාදභාවනා, කතමා ඉඤ්ඤාදභාවනාගාමීති පටිපද්ද්දති.

ඉධානන්ද, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ඤිං පට්ඨන්තොති: “එකොපි භුක්ඛා ඛහුධා භොති -පෙ- යාච බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වන්නෙති”. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤි. කතමො වානන්ද, ඉඤ්ඤාදෙ: යො ආනන්ද, මග්ගො යා පටිපද්ද ඉඤ්ඤාභාය ඉඤ්ඤාපටිලාභාය සංවන්නති. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤාදෙ. කතමාවානන්ද, ඉඤ්ඤාදභාවනා: ඉධානන්ද, භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ඤාදං භාවෙති. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤාදභාවනා. කතමාවානන්ද, ඉඤ්ඤාද-භාවනාගාමීති පටිපද්ද: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙයාථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤාදභාවනාගාමීති පටිපද්දති.

7. 3. 8

දුතියආනන්දසුත්තං

3150. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං හගවා එතදවොච: “කතමා නු ඛො ආනන්ද, ඉඤ්ඤි, කතමො ඉඤ්ඤාදෙ, කතමා ඉඤ්ඤාදභාවනා, කතමා ඉඤ්ඤාදභාවනාගාමීති පටිපද්ද්දති. හගවලුච්චකා නො හන්තො ධම්මො -පෙ- ඉධානන්ද, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ඤිං පට්ඨන්තොති -පෙ- අයං වුච්චතානන්ද, ඉඤ්ඤාදභාවනාගාමීති පටිපද්දති.

7. 3. 9

සමබහුලභික්ඛුසුත්තං

3151. අථ ඛො සමබහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛාමී. සු. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච්ච: “කතමා නු ඛො හන්තො ඉඤ්ඤි, කතමො ඉඤ්ඤාදෙ, කතමා ඉඤ්ඤාදභාවනා, කතමා ඉඤ්ඤාදභාවනාගාමීති පටිපද්ද්දති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ඤිං පට්ඨන්තොති: “එකොපි භුක්ඛා ඛහුධා භොති -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ; ඉඤ්ඤාදභාවනාගාමීති පටිපද්දති.

7. 3. 7

ආනන්ද සූත්‍රය

3149. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ ... එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, ඉඟ් කවරේ ද ඉඟ්පාද කවරේ ද ඉඟ්පාදභාවනා කවරේ ද ඉඟ්පාදභාවනාමානිනිපට්පද කවරේ ද”යි.

ආනන්ද, මෙහි මහණ නන් වැදෑරුම් ඉයුකොටස් විඳියි: “එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ ... බලිලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පවත්වයි”. ආනන්ද, මේ ඉයු යි කියනු ලැබේ. ආනන්ද, ඉයුපා කවරේ ද යත්: ආනන්ද, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙක් ඉයු ලැබුම ඉයු පිළිලැබුම පිණිස පවතී නම් ආනන්ද, මේ ඉයුපා යි කියනු ලැබේ. ආනන්ද, ඉයුපා වැඩුම කවරේ ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඟ්පාදය වඩයි. විරියසමාධි ... විතසමාධි ... විමොක්ඛාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඟ්පාදය වඩයි. ආනන්ද, මේ ඉයුපා වැඩුම යි කියනු ලැබේ. ආනන්ද, ඉයුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අපි අපටහි මහ මැ යි. එනම්: සමොදිට්ඨි ... සමොසමාධි යි. ආනන්ද, මේ ඉයුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත යි කියනු ලැබේ යි.

7. 3. 8

දුතිය ආනන්ද සූත්‍රය

3150. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක: “ආනන්ද, ඉයු කවරේ ද, ඉයුපා කවරේ ද, ඉයුපා වැඩුම කවරේ ද, ඉයුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත කවරේ ද”යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... ආනන්ද, මෙහි මහණ නන් වැදෑරුම් ඉයුකොටස් විඳියි ... ආනන්ද, මේ ඉයුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත යි කියනු ලැබේ යි.

7. 3. 9

සම්බහුලහිකුටු සූත්‍රය

3151. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත් පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, ඉයු කවරේ ද, ඉයුපා කවරේ ද, ඉයුපා වැඩුම කවරේ ද, ඉයුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත කවරේ ද”යි. මහණෙනි, මෙහි මහණ නන් වැදෑරුම් ඉයුකොටස් විඳි: එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ ... මහණෙනි, මේ ඉයුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත යි කියනු ලැබේ යි.

7. 3. 10

දුතියසමබ්භුලභිකඛුසුත්තං

3152. අථ ඛො සබ්භුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු:
 -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙහා ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: කතමා
 නු ඛො භික්ඛවෙ ඉද්ධි, කතමො ඉද්ධිපාදො. කතමා ඉද්ධිපාදභාවනා,
 කතමා ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීනී පටිපදනී, භගවඥ්චුලකා නො භනෙත,
 ධම්මා -පෙ-

කතමා ච භික්ඛවෙ ඉද්ධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනෙකච්ඡිනං
 ඉද්ධිවිධං පච්චන්තූහොති: එකොපි හුන්වා බ්භුධා හොති -පෙ- යාව
 බ්භුලොකාපි කායෙන වසං වනෙති. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ ඉද්ධි.
 කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදො: යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපද
 ඉද්ධිලාභාය ඉද්ධිපටිලාභාය සංවරුනි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ ඉද්ධිපාදො.
 කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඡන්දසමාධි-
 පධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි
 -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. අයං චුච්චති
 භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනා. කතමා ච භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීනී
 පටිපදා: අයමෙව අරියො අරියඤ්ඤා මග්ගො. සෙයාථීදං: සම්මාදිට්ඨි
 -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං චුච්චති භික්ඛවෙ, ඉද්ධිපාදභාවනාගාමීනී
 පටිපදනී.

7. 3. 11

මොග්ගලානසුත්තං

3153. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමෙසං ධර්මානං භාවිතත්තා
 බ්භුලිකතත්තා මොග්ගලානො භික්ඛු එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවොති.
 භගවඥ්චුලකා නො භනෙත ධම්මා -පෙ- චතුර්තං ඛො භික්ඛවෙ, ඉද්ධි-
 පාදනං භාවිතත්තා බ්භුලිකතත්තා මොග්ගලානො භික්ඛු එවං මහිද්ධිකො
 එවං මහානුභාවො. කතමෙසං චතුර්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, මොග්ගලානො
 භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ
 ඡන්දො න ච අනිලිතො භවිස්සති -පෙ- සප්පභාසං වින්තං භාවෙති.
 විරියසමාධි -පෙ- වින්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං
 ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉති මෙ විමංසා න ච අනිලිතා භවිස්සති, න ච
 අනිප්පහගිතා භවිස්සති -පෙ- ඉති විච්චෙන වෙනසා අපරියොනදෙධන
 සප්පභාසං වින්තං භාවෙති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුර්තං ඉද්ධිපාදනං
 භාවිතත්තා බ්භුලිකතත්තා මොග්ගලානො භික්ඛු එවං මහිද්ධිකො
 එවං මහානුභාවො.

7. 3. 10

දුතියසම්බහුලභික්ඛු සූත්‍රය

3152. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකන්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේන: “මහණෙනි, ඉදු කවරේ ද, ඉදුපා කවරේ ද, ඉදුපා වැඩුම කවරේ ද, ඉදුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත කවරේ ද”යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ...

මහණෙනි, ඉදු කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නන්වැදූරුම් ඉදු කොටස් විඳී. එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ... බලිලොව තෙක් දු කයෙන් වසයෙහි පවත්වයි. මහණෙනි, මේ ඉදු යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉදුපා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතක් ඉදු ලැබුම ඉදු පිළිලැබුම පිණිස පවතී ද, මහණෙනි, මේ ඉදුපා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉදුපා වැඩුම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දසමාධි-පධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. චිරියසමාධි ... චිත්තසමාධි... චිත්තසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතඉඤ්ජාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඉදුපා වැඩුම යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ඉදුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඤ්ඤිමගම යි. එනම්: සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ඉදුපා වැඩුමට පමුණුවන පිළිවෙත යි කියනු ලැබේ යි.

7. 3. 11

මොග්ගලාන සූත්‍රය

3153. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කවර දහම් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙබඳු මහත් සෘද්ධි ඇත්තේ මෙබඳු අනුභාව ඇත්තේ ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ. ... මහණෙනි, සිවු ඉදුපා වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙබඳු මහත් සෘද්ධි ඇත්තේ මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇත්තේ ය. කවර සිවු ඉදුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මුගලන් මහණ ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ඡන්දස මාගේ සැහවුණේ නො ද වන්නේය ... බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. චිරියසමාධි ... චිත්තසමාධි ... චිත්තසමාධි පධානසංඛාරසමන්තාගත ඉඤ්ජාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ චිත්තසමාධි ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්තා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ... මෙසේ චිත්තසමාධි භාත්පසින් නො බැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉදුපා වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙබඳු මහත් සෘද්ධි ඇත්තේ ය. මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇත්තේ ය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්ජාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධි-
කතත්තා මොග්ගලොතො භික්ඛු ඵං අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ජිධං පච්චන්තු-
හොති: “එකොපි හුදා බහුධා හොති. -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන
වසං වතෙත්ති”. ඉමෙසං ච පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්ජාදනං
භාවිතත්තා ඛුද්ධිකතත්තා මොග්ගලොතො භික්ඛු ආසවානං බයා
අනාසවං චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති ති.

7. 3. 12

තථාගතසුත්තං

3154. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමෙසං ධම්මානං භාවිතත්තා
ඛුද්ධිකතත්තා තථාගතො ඵං මහිඤ්ඤො ඵං මහානුභාවොති.
හගවං මූලකා නො හනෙත්ත, ධම්මා -පෙ- චතුන්තං ඛො භික්ඛවෙ,
ඉඤ්ජාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකතත්තා තථාගතො ඵං මහිඤ්ඤො
ඵං මහානුභාවො. කතමෙසං චතුන්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, තථාගතො
ජන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉඤ්ජාදං භාවෙති. ඉති මෙ ඡන්ද
න ච අතිලීනො හවිසෙති. න ච අතිපග්ගහිතො හවිසෙති. -පෙ-
ඉති විච්චෙන චෙතසා අපරියොනඤ්ඤාන සප්පහාසං විත්තං භාවෙති.
විරියසමාධි -පෙ- විත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං
ඉඤ්ජාදං භාවෙති. ඉති මෙ විමංසා න ච අතිලීනා හවිසෙති, න ච
අතිපග්ගහිතා හවිසෙති. න ච අජ්ඣාත්තං සංඛිත්තං හවිසෙති, න ච
බ්‍රහ්මානුභාවො හවිසෙති. පච්ඡාපුරෙ සඤ්ඤා ච විහරති.

‘යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උඤ්ඤං යථා උඤ්ඤං තථා අධො,
යථා දිවා තථා රත්තං යථා රත්තං තථා දිවා.’

ඉති විච්චෙන චෙතසා අපරියොනඤ්ඤාන සප්පහාසං විත්තං භාවෙති.

ඉමෙසං ච ඛො පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්ජාදනං භාවිතත්තා,
ඛුද්ධිකතත්තා තථාගතො ඵං මහිඤ්ඤො ඵං මහානුභාවො. ඉමෙසඤ්ඤා
පන භික්ඛවෙ, චතුන්තං ඉඤ්ජාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකතත්තා තථාගතො
අනෙකච්ඡිතං ඉඤ්ජිධං පච්චන්තුහොති: එකොපි හුදා බහුධා හොති -පෙ-
යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙත්ති. ඉමෙසඤ්ඤා පන භික්ඛවෙ,
චතුන්තං ඉඤ්ජාදනං භාවිතත්තා ඛුද්ධිකතත්තා තථාගතො ආසවානං
බයා අනාසවං චෙතොවිමුක්තිං පඤ්ඤවිමුක්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං
අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති ති.

(ජළභිඤ්ඤා විජාරෙතබ්බො)

අයොගුළුවග්ගො තතියො.

තත්ත්වය:

මග්ගො අයොගුළො භික්ඛු සුඤ්ඤාඤ්ඤා දුට්ඨ ඵලා
ආනන්දෙන දුට්ඨ වුත්තා භික්ඛුසම්මුග්ගෙ දුට්ඨ,
ඵකාදයො මොග්ගලොතො ඤාදසමො තථාගතොති.

මහණෙනි, මේ සිවු ඉයුපා ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ මෙසේ නන් වැදෑරුම් ඉයු කොටස් විඳි: “එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ ... බබ්ලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පවත්ව”යි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉයුපා ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මුගලන් මහණ ආසුරු ඝෛය කිරීමෙන් අනාසුරු වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්පඥාවත් දිවුදම්යෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

7. 3. 12

තථාගත සූත්‍රය

3154. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඬවු ද? කවර දහම් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගත තෙමේ මෙබඳු මහත් සෘණී ඇත්තේ මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇත්තේ ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම් හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, සිවු ඉයුපා වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගත තෙමේ මෙබඳු මහත් සෘණී ඇත්තේ මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇත්තේ ය. කවර සිවු ඉයුපා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි තථාගත තෙමේ ජන්දසමාධිපධානසංඛාර-සමනකාගත ඉදිරිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ ජන්දය ඉතා හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය ... මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නොබැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි. විරියසමාධි .. විනාශසමාධි ... විමංසා-සමාධිපධානසංඛාරසමනකාගත ඉදිරිපාදය වඩයි. මෙසේ මාගේ විමංසා ඉතා සැහවුණේ නො ද වන්නේ ය. ඉතා දැඩි කොට ගන්නා ලද්දේ නො ද වන්නේ ය. ඇතුළත හැකුළුණේ නො ද වන්නේ ය. පිටත විසුරුණේ නො ද වන්නේ ය. “පෙර යම්යේ නම් පසුත් එබඳු ය. පසු යම්යේ නම් පෙරත් එබඳු ය. යට යම්යේ නම් උඩත් එබඳු ය. උඩ යම්යේ නම් යටත් එබඳු ය. දහවල් යම්යේ නම් රැන් එබඳු ය. රැ යම්යේ නම් දහවලුත් එබඳු ය”යි පසු පෙර හැඟීම් ඇත්තේ ද වෙසේ. මෙසේ විවෘත වූ භාත්පසින් නොබැඳුණු සිතින් බැබළුම් සහිත සිත වඩයි.

මහණෙනි, මේ සිවු ඉයුපා වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගත තෙමේ මෙබඳු මහත් සෘණී ඇත්තේ මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇත්තේ ය. මහණෙනි, මේ සිවු ඉයුපා ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගත තෙමේ නන් වැදෑරුම් ඉයු කොටස් විඳි: එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වේ ... බබ්ලොව තෙක් දු කයින් වසයෙහි පවත්වයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඉයුපා ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තථාගත තෙමේ ආසුරු ඝෛය කිරීමෙන් අනාසුරු වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්පඥාවත් ඉතාත්මයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

(ඡඩහිඤා විතර කටයුතු.)

තෙවැනි අයොගුළුවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

මග්ග, අයොගුළ, භික්ඛු, සුඤ්ඤා යි සූත්‍ර සතරෙකි. ඵලසූත්‍ර දෙකෙකි. ආනන්ද නමින් ද දෙකෙක් කියන ලදී. සම්මුඛසූත්‍ර සූත්‍ර ද දෙකෙකි. එකොළොස්වැන්න මොග්ගලාන ය, දෙළොස් වැන්න තථාගත ය යි සූත්‍ර මුළුල්ල දෙළොසෙකි.

4. ගඩුගාපෙය්‍යාලවග්ගො

7. 4. 1-48

පාචිනනිනාදිසුතතානි

3155-3202 සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, ගඩුගා නදී පාචිනනිනා පාචින පොණා පාචිනපඤ්ඤාරා. -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(ඉද්ධිපාදවසෙන චික්ඛාරෙතබ්බොති.)

ගඩුගාපෙය්‍යාලවග්ගො චතුසො.

තත්‍රාද්‍යනං:

ජ පාචිනතො නික්ඛා ජ ච නික්ඛා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව දාදස භොග්ගා චග්ගො තෙන පවුචතිති.

5. අසමාදවග්ගො

7. 5. 1-40

තථාගතාදිසුතතානි

3203-3242. යාවතා භික්ඛවෙ සත්ථා අපද වා දිපද වා චතුසද වා බහුසද වා -පෙ- බහුලීකරොතිති.

අසමාදවග්ගො පඤ්ඤාමො.

තත්‍රාද්‍යනං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසිකං,
රාජා වජ්ජිමසුරියා ච වජ්ජෙන දසමං පදංගි.

6. බලකරණියවග්ගො

7. 6. 1-48

බලාදි සුතතානි

3243-3290. සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මනා කම්මිතං -පෙ- බහුලීකරොතිති:

බලකරණියවග්ගො ඡට්ඨො.

තත්‍රාද්‍යනං:

බලං බිජං ච නාගො ච රුක්ඛං කුම්බෙන සුක්ඛිනා
ආකාසෙන දෙව මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදී ඤි.

4. ගඟගාපෙය්‍යාලවර්ගය

7. 4. 1-48

පාචිනනිනාදි සූත්‍ර

3155-3202. මහණෙනි, යම්යේ ගඟගා නදී තොමෝ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැමුරු වුවා පැයුන්දිගට බර වුවා වේ ද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉඟ්පාද විසින් විතර කටයුතු)

සිවුවැනි ගඟගාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව :

පාචිනනිනවතුෂ්ක සයෙකි. සමුරුනිනන වතුෂ්ක ද සයෙකි. මේ ඝටකදෙක දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලියෙකි.

5. අප්පමාද වර්ගය

7. 5. 1-40

තථාගතාදි සූත්‍ර

3203 - 3242. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්මා වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් ද ... බහුල කෙරේ යි.

පස්වැනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, චක්ඛිම, සුරිය, වසු යි වතුෂ්කදෙකෙකි, සාලියසූත්‍රෙකි.

6. බලකරණියවර්ගය

7. 6. 1-48

බලාදි සූත්‍ර

3243 - 3290. මහණෙනි, යම්යේ යම් කිසි බලකරණිය කම්මානායෝ කරනු ලැබෙත් ද ... බහුල කෙරෙයි.

සවැනි බලකරණිය වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි වතුෂ්ක සතෙකි. මෙසවතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා. ආගන්තුක, නදි යි වතුෂ්ක තුනෙකි. මුළුල්ල දෙළොසෙකි. සූත්‍ර අටසාලියෙකි.

7. එසනාවගො

7. 7. 1-160

එසනාදි සුත්තානි

3291-3450. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා :
-පෙ-භාවෙනබ්බාති.

(විවෙකනිසසිතාදි වසෙන අභිඤ්ඤ පරිඤ්ඤ පරික්ඛය පභාන
වසෙන ව එකෙකස්ම සොළස සොළස කතා එකසතසට්ඨිසුත්තනා
විඤ්ඤානෙබ්බා)

එසනාවගො සත්තමො

තත්තුද්දනං :

එසනා විධා ආසවො හවො දුක්ඛතා ව තිසෙසා,
බ්ලං මලඤ්ඤ නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

8. ඔසවගො

7. 8. 1-159

ඔසාදි සුත්තානි

3451-3609. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ ඔසා. කතමෙ වත්තාරො :
කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො -පෙ- භාවෙනබ්බාති.
(වුත්තනයෙනෙව විඤ්ඤානෙබ්බාති.)

7. 8. 160

උද්ධමහාගියසුත්තං

3610. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමහාගියානි සංයොජනානි.
කතමානි පඤ්ඤා : රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධච්චං අවිජ්ජා
ඉමානි ටො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං
ටො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමහාගියානං සංයොජනානං පභානාය
වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවෙනබ්බා. කතමෙ වත්තාරො : ඉධ භික්ඛවෙ,
භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරිය
සමාධි -පෙ- වික්ඛසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමන්තාගතං
ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙසං ටො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමහාගියානං
සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වත්තාරො ඉද්ධිපාද භාවෙනබ්බාති.

ඔසවගො අට්ඨමො.

තත්තුද්දනං :

ඔසො යොගො උපාදනං ගතො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණං බන්ධා ඔරුද්ධමහාගියානි.

ඉද්ධිපාදසංසුත්තං සමත්තං.

තත්තු වග්ගද්දනං :

ඉද්ධිපාදෙ වාපාල පාසාදකමපතයොගුළා
ගඬාපෙය්‍යාල ආදීහි පඤ්ඤාහි වග්ගා තොනනවබ්බාති.

7. එසනාවර්ගය

7. 7. 1-160

එසනාදි සූත්‍ර

3291 - 3450. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි, කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩිය යුතු යි.

(විවෙක නිස්සිකාදි විසිනුදු පරිඤ්ඤා දභිඤ්ඤා පරික්ඛය පහන විසිනුදු එකෙක යොළොස් යොළොස් කොට එක්සිය සැට සූත්‍රානත කෙනෙක් විතර කටයුතු.)

සත්වැනි එසනාවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, ධීල, මල, නිස, වේදනා නණකා යි භොධිමක දශයෙකි. එක්සිය සැටසූතරෙකි.

8. ඔසවර්ගය

7. 8. 1-159

ඔසාදි සූත්‍ර

3451 - 3609. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: කාමොස හවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජාස යි ... වැඩිය යුතු යි.

(කී නයිත් ම විතර කටයුතු.)

7. 8. 160

උද්ධම්භාගීය සූත්‍ර

3610. මහණෙනි, මේ උද්ධම්භාගීය සංයෝජන පසෙකි, කවර පසෙක්ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව්ව අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධම්භාගීය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගීය සංයෝජනයන් ප්‍රභාණය පිණිස සිවු ඉදුපා වැඩිය යුතු. කවර සිවු ඉදුපාද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඡන්දසමාධිපධාන-සඛාරසමන්තාගත ඉද්ධිපාදය වඩයි. විරියසමාධි ... වික්ඛසමාධි ... විමංසාසමාධිපධානසඛාරසමන්තාගත ඉද්ධිපාදය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධම්භාගීය සංයෝජනයන් පහනු පිණිස මේ සිවු ඉදුපා වැඩිය යුතු යි.

අටවැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන ගණ්ඨ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛෙදි, ඔරම්භාගීය, උද්ධම්භාගීය යි භොධිමක දශයෙකි. සූතරු එක්සිය-සැටෙකි.

ඉද්ධිපාදසංස්සන්තය නිමිශේය.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

වාපාල, පාසාදකමපන, අයොගුළ යන මොහු ගඛිකාපෙය්‍යාල ආදී පස සමග ඉද්ධිපාද සංස්සන්තයෙහි වර්ග අටෙක් වේ.

8. අනුරුද්ධසංයුතං.

1. රහොගතවග්ගො

8. 1. 1

රහොගතසුත්තං

3611. එකං සමයං ආයඤා අනුරුද්ධා සාවකථීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මිනො අනුරුද්ධස්ස රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “යෙසං කෙසඤ්චී වන්තාරො සතිපට්ඨානා විරද්ධා, විරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සමුදායකඛකඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චී වන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා, ආරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සමුදායකඛකඛයගාමී”ති.

අථ ඛො ආයඤා මහාමොග්ගලානො ආයස්මිනො අනුරුද්ධස්ස වෙනසා වෙනොපරිචිතකකමඤ්ඤය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පූරිසො සමීඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමීඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙවං ආයඤාමො අනුරුද්ධස්ස පමුඛෙ පාතුරහොසි. අථ ඛො ආයඤා මහාමොග්ගලානො ආයඤානං අනුරුද්ධං එතදවොච: “කිත්තාවතා නුඛො ආවුසො අනුරුද්ධ භික්ඛුනො වන්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා හොතති”ති ඉධාවුසො භික්ඛු අජ්ඣන්තං කායෙ සමුදයධම්මානුපෙසී විහරති, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣන්තං කායෙ වයධම්මානුපෙසී විහරති, -පෙ- අජ්ඣන්තං කායෙ සමුදයවයධම්මානුපෙසී විහරති, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. බහිද්ධා කායෙ සමුදයධම්මානුපෙසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා කායෙ වයධම්මානුපෙසී විහරති -පෙ- බහිද්ධා කායෙ සමුදයවයධම්මානුපෙසී විහරති, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣන්තබහිද්ධා කායෙ සමුදයධම්මානුපෙසී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තබහිද්ධා කායෙ වයධම්මානුපෙසී විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තබහිද්ධා කායෙ සමුදයවයධම්මානුපෙසී විහරති, ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

8. අනුරුද්ධ සංයුත්තය

1. රහොගතවර්ගය

8. 1. 1

රහොගත සූත්‍රය

3611. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ සැවක යම්පයෙහි අනේපිඬුසිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවෙසෙති. එකල්හි රහොගතව එකලාව සිටි ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ට මෙබඳු චිත්තචිතර්කයෙක් පහළ විය: “යම් කෙනෙකුත් විසින් සිටු සිව්වන් වරදවන ලදද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන අරිමග ඔවුන් විසින් වරදවන ලදී. යම් කෙනෙකුත් විසින් සිටු සිව්වන් අරඹන ලදද මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන අරිමග ඔවුන් විසින් අරඹන ලදී”යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ගේ චිත්තපරිචිතර්කය සිය සිතින් දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් ඉදිරියෙහි පහළවූහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ට මෙය වදාළහ: “ඇවැත්නි අනුරුද්ධ-යෙනි, කෙනෙකින් මහණහුගේ සිටු සිව්වන් පිරිපුන් වේද”යි. ඇවැත්නි, මෙසසුන්හි මහණ සිය කයෙහිත් හටගැනුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලොකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. සිය කයෙහි වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය කයෙහි හටගැනුම් වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කායලොකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මෙරමා කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා කයෙහි වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා කයෙහි හටගැනුම් වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලොකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. තමාගේ හා මෙරමාගේ කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව .. වෙසේ. තමාගේ හා මෙරමාගේ කයෙහි වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. තමාගේ හා මෙරමාගේ කයෙහි හටගැනුම් වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලොකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ.

සො සථෙ ආකඛ්ඛති අපච්ඡතුලෙ පච්ඡතුලාසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති පච්ඡතුලසඤ්ඤී තත්ථ චිහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති පච්ඡතුලෙ අපච්ඡතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති අපච්ඡතුලසඤ්ඤී තත්ථ චිහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති අපච්ඡතුලෙ ච පච්ඡතුලෙ ච පච්ඡතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති පච්ඡතුලසඤ්ඤී තත්ථ චිහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති පච්ඡතුලෙ ච අපච්ඡතුලෙ ච අපච්ඡතුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යන්ති අපච්ඡතුලසඤ්ඤී තත්ථ චිහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති අපච්ඡතුලඤ්ඤි පච්ඡතුලඤ්ඤි තද්වහං අභිනිවච්ඡෙත්වා උපෙබ්බො විහරෙය්‍යං සනො සම්පජානොති, උපෙබ්බො තත්ථ චිහරති සනො සම්පජානො.

අජ්ඣක්ඛං වෙදනාසු සමුදයධම්මානුපස්සී චිහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛං වෙදනාසු වයධම්මානුපස්සී චිහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛං වෙදනාසු සමුදයවයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- බහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- බහිද්ධා වෙදනාසු වයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- බහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයවයධම්මානුපස්සී චිහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා වෙදනාසු වයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා වෙදනාසු සමුදයවයධම්මානුපස්සී චිහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො සථෙ ආකඛ්ඛති -පෙ- උපෙබ්බො තත්ථ චිහරති සනො සම්පජානො.

අජ්ඣක්ඛං විනෙත සමුදයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං විනෙත වයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං විනෙත සමුදයවයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- බහිද්ධා විනෙත සමුදයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- බහිද්ධා විනෙත වයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- බහිද්ධා විනෙත සමුදයවයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා විනෙත සමුදයධම්මානුපස්සී චිහරති. -පෙ- අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා විනෙත වයධම්මානුපස්සී චිහරති -පෙ- අජ්ඣක්ඛං බහිද්ධා විනෙත සමුදයවයධම්මානුපස්සී චිහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො සථෙ ආකඛ්ඛති -පෙ- උපෙබ්බො තත්ථ චිහරති සනො සම්පජානො.

1. අපච්ඡතුලෙ පච්ඡතුල - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉදින් හේ නොපිළිකල් අරමුණෙහි පිළිකල් හැඟීම ඇති ව වසන්තෙමි යි කැමති වේ නම් එහි පිළිකල් හැඟීම ඇති ව වෙසේ. ඉදින් පිළිකල් අරමුණෙහි නොපිළිකල් හැඟීම ඇති ව වසන්තෙමි යි කැමති වේ නම් එහි නොපිළිකල් හැඟීම ඇති ව වෙසේ. ඉදින් නොපිළිකලෙහි ද පිළිකලෙහි ද පිළිකල් හැඟීම ඇති ව වසන්තෙමි යි කැමති වේ නම් එහි පිළිකල් හැඟීම ඇති ව වෙසේ. ඉදින් පිළිකලෙහි ද නොපිළිකලෙහි ද නොපිළිකල් හැඟීම ඇති ව වසන්තෙමි යි කැමති වේ නම් එහි නොපිළිකල් හැඟීම ඇති ව වෙසේ. ඉදින් පිළිකලත් නොපිළිකලත් යන දෙක දුරු කොට මැදහත් ව සිහි ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව වසන්තෙමි යි කැමති වේ නම් එහි මැදහත් ව සිහි ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව වෙසේ.

සිය විදුමහි හටගැනුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය විදුමහි වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය විදුමහි හටගැනුම වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා විදුමහි හටගැනුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා විදුමහි වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා විදුමහි හටගැනුම වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සියමෙරමා විදුමහි හටගැනුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සියමෙරමා විදුමහි වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය මෙරමා විදුමහි හටගැනුම වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව විදුමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඉදින් හෙතෙමේ ... කැමති වේ නම් එහි මැදහත් ව සිහි ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව වෙසේ.

සියසිත්හි හටගැනුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය සිත්හි වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සියසිත්හි හටගැනුම වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා සිත්හි හටගැනුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා සිත්හි වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා සිත්හි හටගැනුම වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සියමෙරමා සිත්හි හටගැනුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය මෙරමා සිත්හි වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය මෙරමා සිත්හි හටගැනුම වැනසුම ස්වභාව අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව සිත් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. හේ ඉදින් ... කැමති වේ නම් එහි මැදහත් ව සිහි ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව වෙසේ.

අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු සමුදයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු වයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු සමුදය- වයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- බ්හිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- බ්හිද්ධා ධම්මෙසු වයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- බ්හිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයවයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං- බ්හිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං බ්හිද්ධා ධම්මෙසු වයධම්මානුපය්ඨි විහරති -පෙ- අජ්ඣන්තං බ්හිද්ධා ධම්මෙසු සමුදයවයධම්මානුපය්ඨි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍යා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

සො සථෙ ආකඛ්ඛති අප්පට්ඨකුලෙ පට්ඨකුලසංඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති පට්ඨකුලසංඤ්ඤි තස්ස විහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති පට්ඨකුලෙ අප්පට්ඨකුල- සංඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති අප්පට්ඨකුලසංඤ්ඤි තස්ස විහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති අප්පට්ඨකුලෙ ච පට්ඨකුලෙ ච පට්ඨකුලසංඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති පට්ඨකුලසංඤ්ඤි තස්ස විහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති පට්ඨකුලෙ ච අප්පට්ඨකුල- ලෙ ච අප්පට්ඨකුලසංඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති අප්පට්ඨකුලසංඤ්ඤි තස්ස විහරති. සථෙ ආකඛ්ඛති අප්පට්ඨකුලං පට්ඨකුලං තද්වයං අභිනිවජ්ජෙත්වා උපෙධෙතො විහරෙය්‍යං සතො සමපජානොති උපෙධෙතො තස්ස විහරති සතො සමපජානො. එතොවනා ඛො ආවුසො භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා භොන්තිති.

8. 1. 2

දුතිය රහොගතස්සත්තං.

3612. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවත්ඨියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථසිංහකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස රහොගතස්ස පටිසලලීනස්ස එවං චෙතසො පරිචිතකෙතො උදපාදි: “යෙසං කෙසඤ්චී වත්තාරො සතිපට්ඨානා විරද්ධා, විරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චී වත්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා, ආරද්ධො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මාදුක්ඛකයගාමී”ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස චෙතසා චෙතො පරිචිතකමඤ්ඤය සෙය්‍යාපාපි නාම බලවා පූරිසො -පෙ- එවමෙවං ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස පමුඛෙ පාතුරහොසි. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච: “කිත්තාවනා නුඛො ආවුසො අනුරුද්ධ, භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා ආරද්ධා භොන්ති”ති.

සිය නිවරණාදී දහමිහි හටගැනුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව වෙසේ. සියදහමිහි වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය දහමිහි හටගැනුම් වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමා ගේ (නිවරණාදී) දහමිහි හටගැනුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. මෙරමාදහමිහි වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව... වෙසේ. මෙරමා දහමිහි හටගැනුම් වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සියමෙරමා දහමිහි හටගැනුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිය මෙරමා දහමිහි වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සියමෙරමා දහමිහි හටගැනුම් වැනසුම් ස්වභාව අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ.

හෙතෙමේ ඉදින් නොපිළිකුලෙහි පිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහි පිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් පිළිකුලෙහි නොපිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහි නොපිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් නොපිළිකුලෙහිත් පිළිකුලෙහිත් පිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහි පිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් පිළිකුලෙහිත් නොපිළිකුලෙහිත් නොපිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහි නොපිළිකුල් හැඟීම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් නොපිළිකුලත් පිළිකුලත් යන එදෙක දුරු කොට මැදහත් ව සිහි ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහි මැදහත් ව සිහි ඇතිව වෙසේ. ඇවැත්නි, මහණහුගේ සිවු සිව්වන්හු මෙතෙකින් පිරිපුන් වෙති යි.

8. 1. 2

දුතිය රහොගත සූත්‍රය

3612. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ සැවන සමීපයෙහි අනේපිඩුසිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවෙසෙත්. එකල්හි එකලා වූ විවෙකයෙන් යුත් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ට මෙබඳු චිත්තචිතර්කයෙක් පහළ විය: “යම් කෙනකුන්ට සිවු සිව්වන්හු වැරදුණාහු ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන අර්මභ ඔවුනට වැරදුණේ ය. යම් කිසි කෙනකුන්ට සිවු සිව්වන්හු පිරිපුන් වෙද්ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන අර්මභ ඔවුනට පිරිපුන් වෙයි”. එකල ආයුෂ්මත් මහමුගලන්තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ගේ චිත්තචිතර්කය සියසිතින් දැන යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් ... එසෙයින් ම ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් ඉදිරියෙහි පහළ වූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහමුගලන්තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ට මෙය වදළහ: “ඇවැත්නි, අනුරුද්ධයෙනි, මහණහුගේ සිවු සිව්වන්හු කෙතෙකින් පිරිපුන් වෙද්ද” යි.

ඉධාච්ඡො භික්ඛු අජ්ඣන්තං කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඛේද්ධා කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි -පෙ- අජ්ඣන්තඛේද්ධා කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි -පෙ- අජ්ඣන්තං වේදනාසු -පෙ- ඛේද්ධා වේදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්තඛේද්ධා වේදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්තං විනෙත -පෙ- ඛේද්ධා විනෙත -පෙ- අජ්ඣන්තඛේද්ධා විනෙත -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු -පෙ- ඛේද්ධා ධම්මෙසු -පෙ- අජ්ඣන්තඛේද්ධා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එත්තාවතා ටො ආච්ඡො, භික්ඛුනො වත්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඳ්ධා භොහභී ති.

8. 1. 3

සුතනුසුතං

3613. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවකපීයං විහරති සුතනුභීරො. අර ටො සම්මුලා භික්ඛු යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙනුපසඬ්ඛම්සු. උපසඬ්ඛම්ඤා ආයස්මා අනුරුද්ධො සඤ්ඤා සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කපං සාරාණීයං චිතියාරොඤා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ටො තෙ භික්ඛු ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච්චි: 'කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධො ධම්මානං භාවිතත්තා ඛුච්චිකත්තො මහාභිඤ්ඤානං¹ පඤ්ඤා'ති.

වතුන්තං ටො අහං ආච්ඡො, සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛුච්චිකත්තො මහාභිඤ්ඤානං පඤ්ඤා. කතමෙසං වතුන්තං: ඉධාහං ආච්ඡො කායෙ කායානුපසයි විහරාමි ආතාපි සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරාමි ආතාපි සමප්පාතො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ටො අහං ආච්ඡො, වතුන්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛුච්චිකත්තො මහාභිඤ්ඤානං පඤ්ඤා. ඉමෙසං ආච්ඡො, වතුන්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛුච්චිකත්තා භීතං ධම්මං භීතතො අඛුඤ්ඤාසිං, මජ්ඣිමං ධම්මං මජ්ඣිමතො අඛුඤ්ඤාසිං, පණීතං ධම්මං පණීතතො අඛුඤ්ඤාසිනාමි.

1. මහාභිඤ්ඤානං - සා, අඤ්ඤාතං.

ඇවැත්නි, මෙසස්නෙහි මහණ සියකයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාය සඛිඛාත ලොකයෙහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මෙරමාකයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව ... වෙසේ. සියමෙරමාකයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව ... වෙසේ. සියවිදුමහි ... මෙරමාවිදුමහි ... සිය මෙරමාවිදුමහි ... සියසිත්ති ... මෙරමාසිත්ති ... සියමෙරමාසිත්ති ... සියදහමහි ... මෙරමාදහමහි ... සියමෙරමාදහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මහණහුගේ සිවුසිව්වන්හු මෙතෙකින් පිරිසුන් වෙතියි.

8. 1. 3

සුත්ත සූත්‍රය

3613. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ සැවක සම්පයෙහි සුත්ත ඉටුරෙහි වැඩවෙසෙති. එකල බොහෝ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන් ඒ භික්ෂූහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “කවර දහම වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ මහාභිඥ බවට පැමිණියාහු දැ”යි.

ඇවැත්නි, මම සිවුසිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඥ බවට පැමිණියෙමි. කවර සිවු සිව්වන්ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාවන්හි ... සිත්ති ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම මහාභිඥ බවට පැමිණියෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් ම බහුල කළ බැවින් ම භීතදහම භීත විසින් දනිමි, මැදුම්දහම මැදුම විසින් දනිමි, ප්‍රණීතදහම ප්‍රණීත විසින් දනිමි යි.

8. 1. 4

කණ්ඩකීයුතං

3614. එකං සමයං ආයස්මා ව අනුරුද්ධො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො සාකෙතෙ විහරන්ති කණ්ඩකීවතෙ.¹ අථ ඛො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො සායණ්ණසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතා යෙනාස්මා අනුරුද්ධො තෙනුප-සඬකම්භිසු. උපසඬකම්භිසු ආයස්මා අනුරුද්ධො සඤ්ඤා සමමාදිංසු. සමමාදිනිංසු කථං සාරාණිංසු විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදෙනා ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මා අනුරුද්ධො එතදවොච: “සෙධෙනා ආවුසො, අනුරුද්ධ, භික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා උපසමපජ්ජ විහාතඛො”ති.

සෙධෙන ආවුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛුනා වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛො. කතමෙ වන්තාරො: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපසිඤ්ඤා විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසිඤ්ඤා විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. සෙධෙන ආවුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛුනා ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛොති.

8. 1. 5

දුතිය කණ්ඩකීයුතං

3615. අසෙධෙන ආවුසො අනුරුද්ධ භික්ඛුනා කතමෙ ධම්මා උපසමපජ්ජ විහාතඛොති. අසෙධෙන ආවුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛුනා වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛො. කතමෙ වන්තාරො: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපසිඤ්ඤා විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසිඤ්ඤා විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්තස්සං. අසෙධෙන ආවුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛුනා ඉමෙ වන්තාරො සතිපට්ඨානා උපසමපජ්ජ විහාතඛොති.

1. කණ්ඩකීවතෙ - සිමු, සි 1, 2.

2. සෙධෙන - සා,.

8. 1. 4

කණ්ටකී සූත්‍රය

3614. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් සැරියුත්තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන්තෙරණුවෝත් සාකෙතනුවර සමීපයෙහි කණ්ටකීවෙනෙහි වැඩවෙයෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත්තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් සවස්කල විවේකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් වෙත එළඹීයහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතාව කොට නිමවා එකත්පස් ව වැඩහුන්හ. එකත්පස් ව වැඩහුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත්තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ට මෙය වදාළහ: “ඇවැත්නි අනුරුද්ධයෙනි, සෙබමහණ වීසින් කවර දහම් උපයා ගෙන වීසිය යුතුද”යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, සෙබමහණ වීසින් සිටු සිව්වන් උපයා ගෙන වීසිය යුතුය. කවර සිටුසිව්වන්හුද යත්: ඇවැත්නි, මෙසස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, සෙබමහණ වීසින් මේ සිටුසිව්වන් උපයා ගෙන වීසිය යුතු යි.

8. 1. 5

දුතිය කණ්ටකී සූත්‍රය

3615. ඇවැත්නි අනුරුද්ධයෙනි, අසෙබ (රහත්) මහණ වීසින් කවර දහම් උපයා ගෙන වීසිය යුතු දැයි? ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, අසෙබමහණ වීසින් සිටු සිව්වන් උපයා ගෙන වීසිය යුතුය. කවර සිටු සිව්වන්හුද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි ශාරීපුත්ත-යෙනි, අසෙබමහණ වීසින් මේ සිටු සිව්වන් උපයා ගෙන වීසිය යුතු යි.

8. 1. 6

තත්ථිය කණ්ටකීසුත්තං

3616. කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධො ධම්මානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා මහාභිඤ්ඤානං පනොති? චතුත්තං ධාතං ආවුසො, සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා මහාභිඤ්ඤානං පනොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාතං ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සී විහරාමී ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරාමී ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ධ්වාතං ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා මහාභිඤ්ඤානං පනොති. ඉමෙසං ආනාතං ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බහුලීකතන්තා සහස්සං ලොකං අභිජානාමීති.

8. 1. 7

තණ්හකඛයසුත්තං

3617. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවකථීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාරාමිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ධො ආයස්මා අනුරුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතස්සි -පෙ- වත්තාරොමෙ ආවුසො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා තණ්හකඛයාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්තාරො: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ධො ආවුසො, වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා තණ්හකඛයාය සංවත්තන්ති.

8. 1. 8

සලලාගාරසුත්තං

3618. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවකථීයං විහරති සලලාගාරෙ. තත්‍ර ධො ආයස්මා අනුරුද්ධො -පෙ- එතදවොච: සෙය්‍යරාපි ආවුසො, ගඬගානදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. අර මහාජනකායො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිටකං ආද්‍ය “මයං ඉමං ගඬගානදිං පච්ඡානිත්තං කරිස්සාම පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඤ්ඤාරකි. තං කිං මඤ්ඤාපාචුසො, අපි නු සො මහාජනකායො ගඬගානදිං පච්ඡානිත්තං කරෙය්‍ය පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඤ්ඤාරකි. නො හෙතං ආවුසො. තං කිස්ස හෙතු: ගඬගානදිං පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරා. සා න සුකරා පච්ඡානිත්තං කාතුං පච්ඡාපොණං පච්ඡාපඤ්ඤාරං. යාවදෙව ච පන සො මහාජනකායො කීලම්ථස්ස විසාතස්ස භාගී අස්සාති.

8. 1. 6

තනිය කණ්ටකි සූත්‍රය

3616. ආයුෂ්මත් අනුරාදධයෝ කවර දහම් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඥ බවට පැමිණියෝ ද යි. ඇවැත්නි, මම සිටු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඥ බවට පැමිණියෙමි. කවර සිටු සිව්වන්ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දඩ්ද්‍රොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. චිත්‍රමිති ... සිත්ති ... දහම්හිදහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව දහම්ලෙව්හි දඩ්ද්‍රොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මම මේ සිටු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඥ බවට පැමිණියෙමි. ඇවැත්නි, මම මේ සිටුසිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් දහසක් ලොව වෙසෙසින් දනිමි යි.

8. 1. 7

තණ්හකඛය සූත්‍රය

8617. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරාදධතෙරණුවෝ සැවක සම්පයෙහි අනේපිටුසිටුහුගේ දෙවරමහි වැඩවෙසෙති. එහිදී ආයුෂ්මත් අනුරාදධතෙරණුවෝ භික්ෂූන් ඇමතුනු ... ඇවැත්නි, මේ සිටු සිව්වන් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තෘෂ්ණාසංය පිණිස පවතිත්. කවර සිටු සිව්වන් කෙනෙක්ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දඩ්ද්‍රොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. චිත්‍රමිති ... සිත්ති ... දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව සිහි ඇතිව දහම්ලෙව්හි දඩ්ද්‍රොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිටු සිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තෘෂ්ණාසංය පිණිස පවතිත් යි.

8. 1. 8

සලලාගාර සූත්‍රය

3618. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරාදධතෙරණුවෝ සැවක සම්පයෙහි සලලාගාරයෙහි වැඩවෙසෙති. එහිදී ආයුෂ්මත් අනුරාදධතෙරණුවෝ ... මෙය වදළහ: “ඇවැත්නි, යම් සේ ගඩගානදී නොමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේද, එකල්හි ‘අපි මේ ගඬගානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැමුරු වුවක් පැළදිගට බර වුවක් කරන්නෙමු’යි උදලු පැසි ගෙන මහජනයමුහුසා එන්නේ ය. ඇවැත්නි, ඒ කීමැයි හඬවුද? ඒ මහජනයමුහුසා ගඬගානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැමුරු වුවක් පැළදිගට බර වුවක් කරන්නේ දැයි. ඇවැත්නි, මෙය නො වේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඇවැත්නි, ගඬගානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වෙයි. එය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැමුරු වුවක් පැළදිගට බර වුවක් කරන්නට සුකර නො වෙයි. හුදෙක් ඒ මහජනයමුහුසා වෙහෙසට විඩාවට බඳුන් වන්නේ යි.

එවමෙව ඛො ආවුසො, භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනාං වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඛුද්ධිකරොනාං රාජා¹ වා රාජමහාමනෙතා² වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතිසාලොභිතා වා භොගෙහි අභිභව්තිං පචාරෙය්‍යාං: “භමො පුරිස, කිං තෙ ඉමෙ කාසාවා අනුදහන්ති. කිං මුණේඤා කපාලමත්‍රසඤ්ඤරසි. එහි භීතායාවත්තන්තා භොගෙ භුඤ්ජස්ස පුඤ්ඤති ව කරොති”³ති. සො වතාවුසො භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනො වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඛුද්ධිකරොනො සිසං පච්චසංඤාභීතායාවත්තස්සති⁴, නෙතං යානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: “යං භි⁵ ආවුසො වත්තං දීඤ්ඤං විවෙකනිත්තං විවෙකපොඤ්ඤං විවෙකපඤ්ඤාරං. තං තථා⁶ භීතායාවත්තස්සති”⁷ති. නෙතං යානං විජ්ජති.

කථඤ්ඤාවුසො, භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඛුද්ධිකරොති: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා-දෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙ -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා-දෙමනස්සං. එවං ඛො ආවුසො, භික්ඛු වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙනි, වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඛුද්ධිකරොති.

8. 1. 9

අමබ්පාලිසුත්තං

3619. එකං සමයං ආයඤ්ඤා ව අනුරුද්ධො, ආයඤ්ඤා ව සාරිපුත්තො වෙසාලියං විහරන්ති අමබ්පාලිවනෙ. අප් ඛො ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තො සායඤ්ඤාසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායඤ්ඤා අනුරුද්ධො තෙනුප-සංකම්. උපසංකම්ඤ්ඤා ආයඤ්ඤා අනුරුද්ධො සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙණා එකමනාං නිසීදි. එකමනාං නිසීදෙතො ඛො ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තො ආයඤ්ඤා අනුරුද්ධො එතදවොච: “විසංකප්පනි ඛො තෙ ආවුසො අනුරුද්ධ ඉන්ද්‍රියානි, පරිපුද්ධො මුඛවණ්ණෙණ පරියොදනො. කතමෙනායඤ්ඤා අනුරුද්ධො විහාරෙත එතරහි ඛුද්ධං විහරති”¹ති.

1. රාජානො - මජ්ඣං.

2. මහාමනො - මජ්ඣං.

3. භීතාය සංවත්තස්සති - සිඬු, සි 2.

4. යං භි තං - මජ්ඣං.

5. තං වත - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම සිවු සිව්වන් වඩන සිවු සිව්වන් බහුල කරන මහණු රජෙක් හෝ රජු සම වූවෙක් හෝ මිතුරු කෙනෙක් හෝ ඇමති කෙනෙක් හෝ නෑ සහලේනෑ කෙනෙක් හෝ “එම්බා පුරුෂය, කුමක් හෙයින් මේ කසාවත්හු තොපගේ (සිරුර) දවද්ද? කුමක් හෙයින් මුඩු ව කබලක් ගෙන හැසිරෙවු ද? එව ගිහි බවට පෙරළී හොගත් වළඳව පිනුන් කරව”යි හොගයන් එළවා පවරන්නාහු නම් ඇවැත්නි, සිවු සිව්වන් වඩන සිවු සිව්වන් බහුල කරන ඒ මහණ සික පිළිකෙවු කොට ගිහි බවට පෙරළෙන්නේය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: “ඇවැත්නි, යම් සිතක් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ නම් එය එසේ ලාමක බවට පෙරළෙන්නේ ය” යන මෙකරුණ නැත.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මහණ සිවු සිව්වන් වඩා ද, සිවු සිව්වන් බහුල කෙරේ ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මෙසේ මහණ සිවු සිව්වන් වඩයි. සිවු සිව්වන් බහුල කෙරේ යි.

8. 1. 9

අම්බපාලි සූත්‍රය

3619. එක් සමයෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් සැරියුත්තෙරණුවෝත් විසල්පුර සමීපයෙහි වූ අම්බපාලිඛෙතෙහි වැඩ-වෙසෙති. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සවස් කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් වෙත එළඹීයහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතාව කොට නිමවා එකත්පසෙක වැඩහුන්න. එකත්පසෙක වැඩහුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත්තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ට මෙය වදළහ: “ඇවැත්නි, අනුරුද්ධයෙනි, ඔබගේ ඉඳුරෝ වෙසෙසින් පහන්න. මුවපැහැය පිරිසුදුය. හාත්පසින් බබළන්නේ ය. ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධයෝ දැන් කවර විහරණයකින් යුතුව බහුල කොට වෙසෙද්ද”යි?

චතුස්ස ඛාං ආවුසො සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතො¹ එතරහි බහුලං විහරාමී. කතමෙස්ස චතුස්ස: ඉධාං ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සී විහරාමී ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාස්ස -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සී විහරාමී ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙස්ස ඛාං ආවුසො චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතො එතරහි බහුලං විහරාමී. යො යො ආවුසො හික්ඛු අරහං ඛිණ්ණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පන්නසද්දෙසො පරික්ඛිණ්ණවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤවිමුක්තො, යො ඉමෙස්ස චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතො බහුලං විහරතිති. ලාභා වත නො ආවුසො, සුලභං වත නො ආවුසො, යෙ මයං ආයස්මතො අනුරුඤ්ඤා සම්මුඛවා අස්සුමෙ ආසතිං වාවං භාසමානස්සාති.

8. 1. 10

ගිලානසුත්තං

3620. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවකජීයං විහරති අපඛට්ඨනස්මි. ආබ්බකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. අරං ඛො සම්බහුලා හික්ඛු යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙනුපසංඛිමංසු. උපසංඛිමිත්ථා ආයස්මානං අනුරුද්ධං එතදවොචු: “කතමෙනායස්මතො අනුරුඤ්ඤා විහාරෙන විහරතො උප්පන්නා සාරිරිකා දුක්ඛා වෙදනා විතං න පරියාදය තිට්ඨන්ති”ති.

චතුස්ස ඛො මෙ ආවුසො, සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතොස්ස විහරතො උප්පන්නා සාරිරිකා දුක්ඛා වෙදනා විතං න පරියාදය තිට්ඨන්ති. කතමෙස්ස චතුස්ස: ඉධාං ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සී විහරාමී ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාස්ස -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙස්ස ධම්මානුපස්සී විහරාමී ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙස්ස ඛො මෙ ආවුසො, චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිතොස්ස විහරතො උප්පන්නා සාරිරිකා දුක්ඛා වෙදනා විතං න පරියාදය තිට්ඨන්ති.

රහොගතවග්ගො පට්ඨමො.

තත්ත්වද්දන :

රහොගතෙතෙව දුට්ඨෙ සුත්තකුණ්ඩකී තයො,
තණ්හකකියසලලාගාරෙ අභිපාලිගිලානෙහිති.

1. සුපට්ඨිතවිතො - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, මම දන් සිවු සිව්වන්හි මැනවින් ඵලඹ සිටි සිත් ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි. කවර සිවු සිව්වන්හි ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුල්ලෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනා දැනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනු ව දක්නාසුල්ලෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදැනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මම දන් මේ සිවු සිව්වන්හි මැනවින් ඵලඹ සිටි සිත් ඇතියෙමි බහුල කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, කෂය කළ ආසුච ඇති වැස නිම වූ බඹසර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාභී ඇති මුළුමනින් ගෙවූ භවසංයොජන ඇති මැනවින් දන මිදුණු යම් ඒ රහත්මහණෙක් වේ නම් හෙතෙමේ මේ සිවු සිව්වන්හි මැනවින් ඵලඹ සිටි සිත් ඇති ව බහුල කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, යම්බඳු අපි ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධයන් සෙට වදන් බෙණෙද්දී ඉදිරියෙහිම ඇසුමෝද ඇවැත්නි, ඒ අපට ලාභයෙකි. ඒ අපට මනා ලැබීමෙකියි.

8. 1. 10

ගිලාන සූත්‍රය

3620. ඵක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ හටගත් ආබාධ ඇතියෝ දුකට පැමිණියෝ දැඩියේ ගිලන් වූවෝ සැවක සම්පයෙහි අදවෙනෙහි වැඩවෙසෙති. ඵකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් වෙත ඵලභියහ. ඵලඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “කවර විහරණයකින් වෙසෙන ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ගේ හටගත් ආරීරික දුක්වේදනාවෝ සිත භාත්පසින් අල්ලා ගෙන නො සිටිදද”යි.

ඇවැත්නි, සිවු සිව්වන්හි මැනවින් ඵලඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන මාගේ උපන් ආරීරික දුක්වේදනාවෝ සිත භාත්පසින් අල්ලා ගෙන නො සිටිත්. කවර සිවු සිව්වන්හි ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුල්ලෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදැනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනු ව දක්නාසුල්ලෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදැනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන්හි මැනවින් ඵලඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන මාගේ හටගත් ආරීරික දුක් වේදනාවෝ සිත භාත්පසින් අල්ලා ගෙන නො සිටිතියි.

පළමුවැනි රහොගතවර්ගය යි.

ඵහි සූත්‍රනාමාවලිය:

රහොගත නමින්ම දෙකෙකි. සුතනු නමින් ඵකෙකි. කණ්ටකි නමින් තුනෙකි. තණ්හකකිය, සලලාගාර, අබ්බපාලි ගිලානයි සතරෙකි යි. මුළුල්ල දශයෙකියි.

2. සහසංවග්ගො

8. 2. 1

සහසංසුතතං

3621. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාවනරියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථසිංහකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සමඛුලා හිතඛු යෙනායස්මා අනුරුද්ධා තෙනුපසඬමිංසු. උපසඬමිත්වා ආයස්මකා අනුරුද්ධාන සද්ධිං සමමොදිංසු -පෙ- ආයස්මනතං අනුරුද්ධං එතදවොචු: “කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධා ධම්මානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතා”ති. චතුක්කං ධාතං ආවුසො, සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතා. කතමෙසං චතුක්කං: ඉධා’හං ආවුසො කායෙ කායානුපස්සී විහරාමි ආකාසි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- වික්කෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරාමි ආකාසි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ධාතං ආවුසො චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතා. ඉමෙසං ආවුසො, චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො කප්පසහස්සං අනුසස්සරාමිති.

8. 2. 2

ඉඤ්චිධස්සුතතං

3622. ඉමෙසං ආවුසො, චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො අනෙකවිහිතං ඉඤ්චිධං පච්චන්තොමි: “එකො’පි හුත්වා ඛහුධා හොමි, ඛහුධා’පි හුත්වා එකො හොමි, ආච්ඡාචං තිරොභාවං තිරොකුඬං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡාමි සෙය්‍යරාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුජ්ජනිමුජ්ජං කරොමි සෙය්‍යරාපි උදකෙ. උදකෙ’පි අහෙජ්ජමානෙ ගච්ඡාමි සෙය්‍යරාපි පඨවියං. ආකාසෙ’පි පලලබ්භත කමාමි සෙය්‍යරාපි පක්ඛි සකුණො. ඉමෙ’පි චන්දිමස්සරියෙ එවමෙහිද්ධිකෙ එවමෙහානුභාවෙ පාණිනා පරාමසාමි පරිමජ්ජාමි. යාව භුක්ඛලොකාපි කායෙන වසං වරෙතමි”ති.

8. 2. 3

දිබ්බසොතස්සුතතං

3623. ඉමෙසං ආවුසො, චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛහුලිකතතො දිබ්බාය යොතධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතික්කන්තං මානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණාමි දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සකතිකෙ වාති.

2. සහස්ස වර්ගය

8. 2. 1

සහස්ස සූත්‍රය

3621. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ සැවක සමීපයෙහි අනේපිඬුසිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවෙසෙති. එකල්හි බොහෝ හික්කු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ ... ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධතෙරණුවෝ කවර දහම් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඤ්ඤා බවට පැමිණියෝ ද?” යි. ඇවැත්නි, සිටු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඤ්ඤා බවට පැමිණියෙමි. කවර සිටු සිව්වන්ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනුව දක්නාසුල්ලෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි කාලෙවිහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනුව දක්නාසුල්ලෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි දහම්ලෙවිහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මම මේ සිටු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඤ්ඤා බවට පැමිණියෙමි. තව ද ඇවැත්නි, මේ සිටු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම කප් දහසක් සිහි කෙරෙමි යි.

8. 2. 2

ඉද්ධිවිධ සූත්‍රය

3622. තව ද ඇවැත්නි. මේ සිටු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම නන් වැදූරුම් ඉදු කොටස් විඳිමි. “එකෙක් ව ද බොහෝ අයුරු වෙමි. බොහෝ අයුරු ව ද එකෙක් වෙමි. පළට බව මුවහ බව විඳිමි. බිතෙන් පිටට පරිවරන් පිටට පරිවෙන් පිටට අභයෙහි මෙන් නොගැටෙමින් යෙමි. දියෙහි මෙන් පොළොවෙහින් මතු වීම කිමිදීම කෙරෙමි. පොළොවෙහි මෙන් නොබිඳෙන දියෙහින් යෙමි. පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අභයෙහින් පළඟින් යුතුව ගමන් කෙරෙමි. මෙබඳු මහත් සෘණී ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනද අතින් පහස්මි. පිරිමදිමි. බබලොව තෙක් දු කයින් වෙසෙහි පවත්වමි” යි.

8. 2. 3

දිබ්බසොක සූත්‍රය

3623. ඇවැත්නි, මේ සිටු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම මිනිස්බැර ඉක්මවා පැවති විභූද්ධ වූ දිව්‍යමය ශ්‍රොත්‍රධාතුවෙන් දුර වූ ද ලහ වූ ද දෙව මිනිස් දෙ සඳ අසමි යි.

8. 2. 4

වෙනොපරිසස්සුතං

3624. ඉමෙසඤ්ඤි පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්ණා බහුලීකතභ්ණා පරසභ්ණානං පරස්සුග්ගලානං වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමි: “සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තනනි පජානාමි. චිත්තරාගං වා චිත්තං චිත්තරාගං චිත්තකනි පජානාමි -පෙ- අවිමුක්ඛං වා විත්තං අවිමුක්ඛං චිත්තකනි පජානාමි. විමුක්ඛං වා චිත්තං විමුක්ඛං චිත්තනනි පජානාමි”ති.

8. 2. 5

යානස්සුතං

3625. ඉමෙසඤ්ඤි පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්ණා බහුලීකතභ්ණා යානඤ්ඤි යානතො අට්ඨානඤ්ඤි අට්ඨානතො යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 6

කම්මස්සුතං

3626. ඉමෙසඤ්ඤි පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්ණා බහුලීකතභ්ණා අතිතානාගතපච්චුප්පභ්ණානං කම්මසමාදානානං යානසො භෙතුසො විපාකං යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 7

සබ්බස්සාමිනීස්සුතං

3627. ඉමෙසඤ්ඤි පනා'හං ආවුසො චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්ණා බහුලීකතභ්ණා සබ්බස්සාමිනී. පටිපදං යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 8

අනෙකධාතුස්සුතං

3628. ඉමෙසඤ්ඤි පනා'හං ආවුසො චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්ණා බහුලීකතභ්ණා අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 9

නානාධිමුක්ඛිකස්සුතං

3629. ඉමෙසඤ්ඤි පනා'හං ආවුසො, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතභ්ණා බහුලීකතභ්ණා සත්තානං නානාධිමුක්ඛිකතං යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 4

වෙනොපරිය සූත්‍රය

3624. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මම පරසතුන්ගේ පරපුහුලන්ගේ සිත තමසිතින් පිරිසිදු දනිමි. සරාග සිත හෝ සරාග සිතැයි දනිමි. විතරාග සිත හෝ විතරාග සිතැයි දනිමි....අවිමුක්ත සිත හෝ අවිමුක්ත සිතැයි දනිමි. විමුක්ත සිත හෝ විමුක්ත සිතැයි දනිමි යි.

8. 2. 5

යාන සූත්‍රය

3625. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මම කරුණ කරුණුවිසිතුන් නොකරුණ නොකරුණුවිසිතුන් තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 6

කම්ම සූත්‍රය

3626. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මම අතීතානාගතවර්තමානකම්මසමාදායන්ගේ විපාකය කරුණු විසින් හෙතු විසින් තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 7

සබ්බසා සූත්‍රය

3627. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මම සියලුගතිවලට පමුණුවන මහ තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 8

අනෙකධාතු සූත්‍රය

3628. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මම නොයෙක් ධාතු නන් වැදෑරුම් ධාතුලෝකය තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 9

නානාධිමුත්තික සූත්‍රය

3629. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් ම වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මම සත්ත්වයන්ගේ භීතාදී නානාධිමුත්ති ඇති බව තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 10

ඉන්ද්‍රියසුත්තං

3630. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛණ්ඩිකත්තත්තා පරසත්තානං පරපුත්තලානං ඉන්ද්‍රියපරො-පරියත්තං යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 11

කුසානසුත්තං

3631. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛණ්ඩිකත්තත්තා කුසානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තිනං සධ්ධිලෙසං වොද්දනං¹ වුට්ඨානං යථාභූතං පජානාමිති.

8. 2. 12

පුඤ්ඤතිවාසසුත්තං

3632. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛණ්ඩිකත්තත්තා අනෙකවිභිතං පුඤ්ඤතිවාසං අනුසසරාමි. සෙය්‍යාපීදං: "ඵකමපි ජාතිං -පෙ- ඉති සාකාරං සලඤ්ඤං අනෙක-විභිතං පුඤ්ඤතිවාසං අනුසසරාමිති.

8. 2. 13

දිබ්බවක්ඛුසුත්තං

3633. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛණ්ඩිකත්තත්තා දිබ්බෙන් වක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තා-මානුසකෙන -පෙ- යථාකමුපගෙ සත්තෙ පජානාමිති

8. 2. 14

ආසවකඛයසුත්තං

3634. ඉමෙසඤ්ඤා පනා'හං ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතත්තා ඛණ්ඩිකත්තත්තා ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පුද්දුස්සවිමුත්තිං. දිට්ඨංච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤාසච්ඡිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති.

සහසසවග්ගො දුතිසො.

තත්‍රැඤ්ඤා:

සහසං ඉද්ධිවිධං දිබ්බං චෙතාපරිය යානකම්මො,
සබ්බංච නානාධම්මං මුත්තිනදියං කුසානං තිසෙසා විජ්ජාති.

අනුරුද්ධසංයුත්තං සමත්තං.

තත්‍රැ වග්ගඤ්ඤා:

රහොගතො සහසෙසාති දොව වග්ගා භවන්තිහි
අනුරුද්ධස්ස සංයුත්තෙ දෙසිතාදිවච්චනට්ඨනාති.

1. ඔද්දනං - පිච්ච, සා.

8. 2. 10

ඉන්ද්‍රිය සූත්‍රය

3630. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් අන් සතුන්ගේ හා අන් පුහුලන්ගේ ඉදුරන් පිළිබඳ වැඩිමත් පිරිහීමත් මම තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 11

ඤාන සූත්‍රය

3631. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ධ්‍යානවිමොක්ඛසමාධිසමාපත්තීන්ගේ කෙලෙසීමත් පිරිසිදුවීමත් නැගීසිටීමත් මම තතු සේ දනිමි යි.

8. 2. 12

පුබ්බෙතිවාස සූත්‍රය

3632. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම නන් වැදෑරුම් පෙරවිසූ කදපිළිවෙළ සිහි කෙරෙමි. එනම්: “ජාති එකක් ද ... මෙසේ අයුරු සහිත උදෙසුම් සහිත නන් වැදෑරුම් පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සිහි කෙරෙමි” යි.

8. 2. 13

දිබ්බවක්ඛු සූත්‍රය

3633. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම මිනිසුන් ඉක්ම පැවති වෙසෙසින් පිරිසුදු වූ දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි පැමිණි සතුන් දනිමි යි.

8. 2. 14

ආසවකඛය සූත්‍රය

3634. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම ආසුච ඤාය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදුම්යෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දූන පසක් කොට ඵයට පැමිණ වෙසෙමි යි.

දෙවැනි සහස්සවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

සහස්ස, ඉඤ්චිධ, දිබ්බයොග, වෙතොපරිය, ඨාන, කම්ම, සබ්බත්ථ, නානාධාතු, නානාධිමුත්තක, ඉන්ද්‍රිය, ඤාන, පුබ්බෙතිවාස, දිබ්බවක්ඛු, ආසවකඛය යි තුද්ද සූතුරෙකි යි.

අනුරුද්ධසංයුක්තය නිමිසේ ය.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

රහොගත සහස්ස යි අනුරුද්ධ සංයුක්තයෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද වර්ග දෙකෙක් ම වේ යි.

9. ක්ෂාත්‍රසංස්කෘතිය.

1. ගම්නාපෙය්‍යාලවග්ගො

9. 1. 1-12

පාචිනනිනනාදිසුක්කනි

3635-3646. සාවකියං:

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, කුසානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සචිතකං සචිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පටිමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමප්පාදනං වෙතසො එකොදි-භාවං අචිතකකං අචිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුක්ඛජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පිතිසා ව විරාගා උපෙබ්බකො ව විහරති, සතො ව සම-ප්පාදනො. සුඛස්ඤ්ඤා කායෙත පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙබ්බකො සත්ථා සුඛචිතාරීති තතිසජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙම-නස්සානං අසුභමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙබ්බසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො කුසානා.

සෙය්‍යපා'පි භික්ඛවෙ, ගම්නා නදී පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වත්තාරො කුසානෙ භාවෙතො වත්තාරො කුසානෙ බහුලීකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථස්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො කුසානෙ භාවෙතො වත්තාරො කුසානෙ බහුලී-කරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-පඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පටිමජ්ඣානං -පෙ- දුක්ඛජ්ඣානං -පෙ- තතිසජ්ඣානං -පෙ- චතුස්සජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො කුසානෙ භාවෙතො වත්තාරො කුසානෙ බහුලීකරොතො නිබ්බානනිතො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

(දුක්ඛපාචිනනිනනාදයො'පි එවං විස්තරෙතබ්බං.)

ගම්නාපෙය්‍යාලවග්ගො පටිමො.

තත්‍රාද්‍යතං:

ජ පාචිනකො නිනනා-ජ ව නිනනා සමුද්දතො,
එතෙ දෙව ද්වාරදස හොනති-වග්ගො තෙන පට්ඨවතීති.

9. ක්‍රියානුසංස්කෘතිය

1. ගම්ගාපෙය්‍යාල වර්ගය

9. 1. 1-12

පාචනනිකාදී සූත්‍ර

3635-3646. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මේ දහැත් සතරෙකි. කවර සතරෙක ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම අකුසල්දහමින් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත චිතාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දහැනට එළඹ වෙයි. විතර්ක විචාරයන් සංසිදීමෙන් ඇතුළත පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත චිතාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවන දහැනට එළඹ වෙයි. (යම් ධ්‍යානයකින්) ප්‍රීතිය දුරු කිරීමෙන් මැදහත් ව වෙයිද, සිහි ඇත්තේත් මනා නුවණ ඇත්තේත් කසිත් සුවත් වීදීද, “මැදහත් ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව විතරණ ඇත්තේ ය” යි ආයතියේ ඒ යමකු ගැන කියත් නම් ඒ තෙවන දහැනට එළඹ වෙයි. සුවත් පැහීමෙන් දුකත් පැහීමෙන් පළමු ම සොම්නස්දෙමනසුන්ගේ අස්තගමයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ උපෙක්‍ෂාවෙන් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසිදුබැව් ඇති සිවුවන දහැනට එළඹ වෙයි. මහණෙනි, මොහු සිවු දහැත්තු යි.

මහණෙනි, යම්යේ ගම්ගානදී නොමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ සිවු දහැත් වඩන්නේ සිවු දහැත් බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිවු දහැත් වඩන්නේ සිවු දහැත් බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම ... පළමුවන දහැනට ... දෙවන දහැනට ... තෙවන දහැනට ... සිවුවන දහැනට පැමිණ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිවු දහැත් වඩනුයේ සිවු දහැත් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(දුතිය පාචනනිකාදී සූත්‍ර ද මෙසේ විතර කට යුතු)

පළමුවැනි ගම්ගාපෙය්‍යාලවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචනනිකාසූත්‍ර සයෙකි. සමුදානිකාසූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ණක දෙක දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ යි.

2. අප්‍රමාදවග්‍යතා

9. 2. 1-10

තරාගතාදිසුත්තානි

3647-3656. යාවතා භික්ඛවෙ, සන්නා අපද වා දිපද වා
වතුපද වා බහුපද වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

අප්‍රමාදවග්‍යො දුතියො.

තත්‍රඥනං:

තරාගතං පදං කුටං මුලං සාරෙන වස්සකං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ව වසෙන දසමං පදනති.

3. බලකරණියවග්‍යතා

9. 3. 1-12

බලාදිසුත්තානි

3657-3668. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා
කම්මනා කසිරන්ති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(විජාරෙතබ්බං)

බලකරණියවග්‍යො තතියො.

තත්‍රඥනං:

බලං ඛිජ්ඣනා නාගො ව රුක්ඛං කුලෙන සුකිනං
ආකාසෙන ව ඥො මෙසා නාවා ආග්‍රඤ්ඤා නදීති.

4. එසනාවග්‍යතා

9. 4. 1-40

එසනාදිසුත්තානි

3669-3708. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා නිසේසා?
කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා -පෙ- භාවෙතබ්බාති.

එසනාවග්‍යො වතුකෝ.

තත්‍රඥනං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව නිසේසා
බිලං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

2. අප්‍රමාදවර්ගය

9. 2. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

3647-3656. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්මා වූ ද යම්නක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

දෙවැනි අප්‍රමාදවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්ත්‍ර, රාජ, චන්ද්‍රිම, සූරිය, වසු යි දස සූත්‍රෙකි යි.

3. බලකරණිය වර්ගය

9. 3. 1-12

බලාදි සූත්‍ර

3657-3668. මහණෙනි, යම් යේ යම් කිසි බලකරණිය කම්මානකයෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(චිතර කට සූත්‍ර)

තෙවැනි බලකරණියවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

බල, ඛිජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි සතෙකි. මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාවා, ආගන්තුක, නදී යි තුනෙකැ යි මුළුල්ල දෙළොසෙකි.

4. එසනා වර්ගය

9. 4. 1-40

එසනාදි සූත්‍ර

3669-3708. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා චුක්ඛවරියෙසනා යි ... වැඩිය සූත්‍ර 40 යි.

සිවුවැනි එසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, ඛිල, මල, නිස, වෙදනා, භණ්ණා යි වතුෂ්ක දශයෙකි යි.

5. ඔසවගෙන

9. 5. 1-39

ඔසාදිසුත්තානි

3709-3747. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො? කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජොසො -පෙ- භාවෙනබ්බානි.

(විජාමරතබ්බං.)

9. 5. 40

උදධමොගියසුත්තං

3748. පඤ්චිමානි භික්ඛවෙ උදධමොගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උදධවං අවිජ්ජා. ඉමානි ධො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාදධමොගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ධො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උදධමොගියානං සංයොජනානං පභානාය වත්තාරො ඤානා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්ඡෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤානං -පෙ- දුතියං ඤානං -පෙ- තතියං ඤානං -පෙ- චතුත්ථං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉමෙසං ධො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං උදධමොගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වත්තාරො ඤානා භාවෙනබ්බානි.

ඔසවගෙන පඤ්චමො.

කත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා බ්බො ඔරුද්ධමොගියානි.

ඤානසංයුත්තං සමත්තං.

කත්තුචග්ගද්දනං:

'ගඛ්ඤාපෙය්‍යාලොපපමාදෙ බලකරණියෙසනා
ඔසොති පඤ්ඤා වග්ගා ඤානසංයුත්තං සිසුතං.

5. ඔස වර්ගය

9. 5. 1-39

ඔසාදි සූත්‍ර

3709-3747. මහණෙනි, මේ ඔස සත්තරෙකි. කවර සත්තරෙක් ද යත්: කාමොස හවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජොස යි ... වැඩිය යුතු හ යි.

(විතර කට යුතු.)

9. 5. 40

උද්ධමනාගිය සූත්‍ර

3748. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධමන අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පඤ්ඤා උද්ධමනාගිය සංයොජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමනාගිය සංයොජනයන් ප්‍රභාණය පිණිස සිටු දහැන් වැඩිය යුතු. කවර සිටු දහැන් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... පළමුවන දහැනට ... දෙවන දහැනට ... තෙවන දහැනට ... සිවුවන දහැනට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමනාගිය සංයොජනයන් පහ කරනු පිණිස මේ සිටු දහැන් වැඩිය යුතු යි.

ඔසවර්ගය පස්වැනි යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගණි, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරමනාගිය, උද්ධමනාගිය යි චතුෂ්ක දශයෙකි යි.

කුමාර සංයුක්තය නිමිසේ ය.

එහි වර්ගනාමාවලිය :

ගඤ්ඤාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි කුමාර සංයුක්තයට අයත් වර්ග පසෙක් ම වන්නේ යි.

10. ආනාපානසංයුතනං

1. එකධම්මවග්ගො

10. 1. 1

එකධම්මසූතනං

3749. සාවස්ථියං:

එකධම්මො භික්ඛවෙ, භාවිතො බහුලිකතො මහජ්ජලා හොති මහානිසංසො. කතමො එකධම්මො: ආනාපානසති.¹ කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කරං බහුලිකතා මහජ්ජලා හොති, මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා නිසීද්ති පලලඬං ආභූජිතා උජුං කායං පඤ්ඤාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො සතො'ව අසසයති. සතො පසසයති. දීඝං වා අසසයනො දීඝං අසසයාමීති පජානාති. දීඝං වා පසසයනො දීඝං පසසයාමීති පජානාති. රක්ඝං වා අසසයනො රක්ඝං අසසයාමීති පජානාති. රක්ඝං වා පසසයනො රක්ඝං පසසයාමීති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං කායසබ්බාරං අසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං කායසබ්බාරං පසසසිසාමීති සිකඛති. පිතිපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. පිතිපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති. සුඛපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. සුඛපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති. විතසබ්බාරපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. විතසබ්බාරපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විතසබ්බාරං අසසසිසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විතසබ්බාරං පසසසිසාමීති සිකඛති. විතසපට්ඨංවෙදී අසසසිසාමීති සිකඛති. විතසපට්ඨංවෙදී පසසසිසාමීති සිකඛති. අභිප්පමොදයං විතතං අසසසිසාමීති සිකඛති. අභිප්පමොදයං විතතං පසසසිසාමීති සිකඛති. සමාදහං විතතං අසසසිසාමීති සිකඛති. සමාදහං විතතං පසසසිසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතතං අසසසිසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතතං පසසසිසාමීති සිකඛති. අනිච්චානුපසි අසසසිසාමීති සිකඛති. අනිච්චානුපසි පසසසිසාමීති සිකඛති.

1. ආනාපානසාති - සනා.

10. ආනාපානසංයුතතිය

1. එකධමෙවර්ගය

10. 1. 1

එකධමෙ සූත්‍රය

3749. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත් ඵල මහාඤ්ඤාංස වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: ආනාපානසතිය යි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහාඤ්ඤාංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ අරණකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ තිස්ගෙයකට ගියේ හෝ පලක් බැඳ උඩුකය ඉදි කොට පිහිටුවා සිභිය අභිමුඛ කොට එළවා හිඳියි. හේ සිහි ඇතියේ ම ආශ්වාස කෙරෙයි. සිහි ඇතියේ ම ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි. දිගු කොට හෝ ආශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනගනී. දිගු කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනගනී. කෙටි කොට හෝ ආශ්වාස කරනුයේ කෙටි කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනගනී. කෙටි කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරනුයේ කෙටි කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනගනී. සියලු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කය මැනවින් දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සියලු ආශ්වාස-ප්‍රශ්වාස කය මැනවින් දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. කායසංස්කාර (ආශ්වාසප්‍රශ්වාස) සංසිද්ධවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. කායසංස්කාර සංසිද්ධවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. ප්‍රීතිය මැනවින් දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. ප්‍රීතිය මැනවින් දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සුවය මැනවින් දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සුවය මැනවින් දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. විත්තසංස්කාර (ප්‍රීතියුඛ) මැනවින් දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. විත්තසංස්කාර මැනවින් දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. විත්තසංස්කාර සංසිද්ධවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. විත්තසංස්කාර සංසිද්ධවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත මැනවින් දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත මැනවින් දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත වෙසෙසින් සතුටු කරවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත වෙසෙසින් සතුටු කරවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත අරමුණෙහි පිහිටුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත අරමුණෙහි පිහිටුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත මුදවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. සිත මුදවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. අනිස අනු ව දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. අනිස අනු ව දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ.

විරාගානුපස්සී අස්සසිස්සාමිති සිකඛති. විරාගානුපස්සී පස්සසිස්සාමිති සිකඛති. නිරෝධානුපස්සී අස්සසිස්සාමිති සිකඛති. නිරෝධානුපස්සී පස්සසිස්සාමිති සිකඛති. පටිනිස්සග්ගානුපස්සී අස්සසිස්සාමිති සිකඛති. පටිනිස්සග්ගානුපස්සී පස්සසිස්සාමිති සිකඛති. එවං භාවිතා ඛො භිකඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසානි.

10. 1. 2

බොජ්ඣංගසුත්තං

3750. සාවකීයං:

ආනාපානසති භිකඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භිකඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. ඉධ භිකඛවෙ, භිකඛු ආනාපානසති-සහගතං සතිසංඛොජ්ඣංගං භාවෙති විවෙකනිසංයුතං විරාගනිසංයුතං නිරෝධනිසංයුතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- ආනාපානසතිසහගතං උපෙධා සංඛොජ්ඣංගං භාවෙති විවෙකනිසංයුතං විරාගනිසංයුතං නිරෝධනිසංයුතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො භිකඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසානි.

10. 1. 3

සුද්ධකසුත්තං

3751. සාවකීයං:

ආනාපානසති භිකඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භිකඛවෙ, ආනාපානසති කථං බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසා. ඉධ භිකඛවෙ, භිකඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා -පෙ- පටිනිස්සග්ගානුපස්සී අස්සසිස්සාමිති සිකඛති. පටිනිස්සග්ගානුපස්සී පස්සසිස්සාමිති සිකඛති. එවං භාවිතා ඛො භිකඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලිකතා මහස්ලා හොති මහානිසංසානි.

විරාගය අනුව ව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. විරාගය අනුව ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. නිරෝධය අනුව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. නිරෝධය අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ යි.

10. 1. 2

බොජ්ඣංග සූත්‍රය

3750. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, වඩන ලද බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ආනාපානසිභිය සහගිය සතිසංකොඤ්ඤාය විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට වඩයි ... ආනාපානසිභිය සහගිය උපෙක්ඛාසංකොඤ්ඤාය විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ යි.

10. 1. 3

සුඤ්ඤා සූත්‍රය

3751. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, වඩන ලද බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරණකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිය මහත් ඵල මහානිසංස වේ යි.

10. 1. 4

ඵලසුත්තං

3752. ආනාපානසති භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කරං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කරං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිස්සග්ගානුපස්සි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතියා එවං බහුලිකතාය දවිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතර ඵලං පාටිකඛ්ඛං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති.

10. 1. 5

දුතිය ඵලසුත්තං

3753. ආනාපානසති භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කරං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසති කරං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා -පෙ- පටිනිස්සග්ගානුපස්සි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසති එවං බහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතියා එවං බහුලිකතාය සත්තථලා සත්තානිසංසා පාටිකඛ්ඛා.

කතමෙ සත්තථලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨෙවධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤා ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨෙවධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤා ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨෙවධම්මෙ පටිගච්ච අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානං මරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බාසී හොති. උපහව්ව පරිණිබ්බාසී හොති. අසඛාරපරිණිබ්බාසී හොති. සසඛාරපරිණිබ්බාසී හොති. උද්ධං යොතො හොති අකනිට්ඨංගාමී. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතියා එවං බහුලිකතාය ඉමෙ සත්තථලා සත්තානිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

10. 1. 4

එල සූත්‍රය

3752. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් එල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරණකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ තිස්ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය මෙසේ වඩන ලද්දී මෙසේ බහුල කරන ලද්දී මහත් එල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි එල දෙකින් එක්තරා එලයන් කැමති විය යුතු. දිට්‍රදූමියෙහි ම රහත් බව හෝ උපාදාන ශෛ ව ඇති කල්හි අනගැමි බව හෝ යි.

10. 1. 5

දුතිය එල සූත්‍රය

3753. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් එල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය කෙසේ වඩන ලද්දී කෙසේ බහුල කරන ලද්දී මහත් එල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ අරණකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිදි හික්මේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය මෙසේ වඩන ලද්දී මෙසේ බහුල කරන ලද්දී මහත් එල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි සත් පල කෙනෙක් සත් අනුසස් කෙනෙක් කැමති විය යුතු.

කවර සත්පල කෙනෙක් සත් අනුසස් කෙනෙක් ද යත්: දිට්‍රදූමියෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිට්‍රදූමියෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව නොලබා නම් එකල්හි මරණසමයෙහි රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිට්‍රදූමියෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව නො ලබා නම් ඉදින් මරණසමයෙහි රහත් බව නො ලබා නම් එකල්හි පස් ඔරමිභාගීය සංයෝජනයන් ඝෛය කිරීමෙන් අනාරාපරිතිබ්බායි වේ. උපහව්වරිතිබ්බායි වේ. අසබ්බාරපරිතිබ්බායි වේ. සසබ්බාරපරිතිබ්බායි වේ. අකනිට්ඨගාමී උද්ධංගොත වේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිය මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි මේ සත්පලයෝ මේ සත් අනුසස්හු කැමති විය යුතු යි.

10. 1. 6

අරිට්ඨසුත්තං

3754. සාවකට්ඨයං :

භාවෙථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිනති. එවං වුත්තෙ ආයස්මා අරිට්ඨො හගවන්තං එතදවොච: “අහං ඛො හන්තෙ, භාවෙමි ආනාපානසතිනති”. යථා කරං පන තං අරිට්ඨ, භාවෙසි ආනාපානසතිනති. අතීතෙසු මෙ හන්තෙ, කාමෙසු කාමච්ඡන්දෙ පභීතො. අනාගතෙසු මෙ කාමෙසු කාමච්ඡන්දෙ විගතො. අජ්ඣත්තබ්බිද්ධා¹ ච මෙ ධම්මෙසු පටිසයඤ්ඤා සුප්පට්ඨිතිතා. සො සන්තොව අසසසාමී² සන්තො පසසසාමී³ එවං ඛො'හං හන්තෙ, භාවෙමි ආනාපානසතිනති.

අත්ථසා අරිට්ඨ, ආනාපානසති, නෙසා නත්ථිචි වද්ථි. අපි ච අරිට්ඨ, යථා ආනාපානසති විඤ්ඤාපරිපුර්ණා හොති තං සුඤ්ඤාති -පෙ- කර්ණෙ අරිට්ඨ, ආනාපානසති විඤ්ඤාපරිපුර්ණා හොති: ඉධ අරිට්ඨ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිස්සංගාත්‍රපසි පසංසිකාමීති සිසංති. එවං ඛො අරිට්ඨ, ආනාපානසති විඤ්ඤාපරිපුර්ණා හොතිති.

10. 1. 7

කප්පිනසුත්තං

3755. සාවකට්ඨයං :

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහාකප්පිනො හගවන්තො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති පලලඛං ආහරිතො උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො. අද්දසා ඛො හගවා ආයස්මා මහාකප්පිනං අවිදුරෙ නිසින්නං පලලඛං ආහරිතො උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙතො. දිස්වාන භික්ඛු ආමන්තෙයි: “පසාරං තො තුමෙහ භික්ඛවෙ, එතස්ස භික්ඛුනො කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා එඤ්ජිතතං වා”ති. යද්'පි මයං හන්තෙ, තං ආයස්මන්තං පසාරං යත්තමරේඛා වා නිසින්නං එකං වා රහො නිසින්නං තද්'පි මයං තස්ස ආයස්මන්තො න පසාරං කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා එඤ්ජිතතං වාති.

1. අජ්ඣත්තං - බ්බිද්ධා - සා.

2. අසසසාමී - මජ්ඣං, සා, සිමු, අට්ඨකරා.

3. පසසසාමී - මජ්ඣං, සා, සිමු.

10. 1. 6

අරිට්ඨ සුත්තය

3754. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, තෙපි ආනාපානසන්ධිය වඩවු දැයි මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් අරිට්ඨ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මම ආනාපානසන්ධිය වඩමි”යි මෙය සැලකළහ. අරිට්ඨ, තෙපි කෙසේ නම් ආනාපානසන්ධිය වඩවු දැයි. වහන්ස, ඉකුත් කාමයන්හි මාගේ කාමච්ඡද්දය ප්‍රභීණ වූයේ ය. මතු කාමයන්හි මාගේ කාමච්ඡද්දය පහ වී ගියේ ය. ආධ්‍යාත්මිකබාහිර ආදායන-නායන්හි මාගේ ප්‍රතිසංඥාව ද සහමුලින් සිඳින ලද්දී ය. ඒ මම සිහි ඇති ව ම ආශ්වාස කරමි. සිහි ඇති ව ම ප්‍රශ්වාස කරමි. වහන්ස, මෙසේ මම ආනාපානසන්ධිය වඩමි යි.

අරිට්ඨ, මෙබඳු ආනාපානසන්ධියක් ඇත. මෙය නැතැයි නො කියමි. අරිට්ඨ, යම්සේ ආනාපානසන්ධිය විතරවිසින් පිරිපුන් වේ නම් එය අසවු ... අරිට්ඨ, ආනාපානසන්ධිය කෙසේ නම් විතර විසින් පිරිපුන් වේ ද යත්: අරිට්ඨ, ලෙහි ලහණ අරණකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ හිස්ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනුව දක්නාපුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. අරිට්ඨ, මෙසේ ආනාපානසන්ධිය විතර විසින් පිරිපුන් වේ යි.

10. 1. 7

කප්පිනසුත්තය

3755. සැවැත්තුවර:

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් මහාකප්පින තෙරණුවෝ පලක් බැඳ උඩුකය සෘජු කොට තබා සිහිය අභිමුඛ කොට එළවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි වැඩහුන්නාහු වෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පලක් බැඳ උඩුකය සෘජු කොට තබා සිහිය අභිමුඛ කොට එළවා ගෙන නුදුරෙහි වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් මහාකප්පින තෙරුන් දුටුයේකි. දැක හිඤ්ඤා ඇමතු සේක: “මහණෙනි, තෙපි මේ මහණහුගේ කයෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ දකිවු දැ”යි. වහන්ස, අපි යම් කලෙක සහමැද හුන්නාවූ හෝ එකලා ව විවෙකී ව හුන්නාවූ හෝ ඒ ආයුෂ්මතුන් දක්නලෝ නම් එකලද අපි ඒ ආයුෂ්මතුන්ගේ කයෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො දක්නලෝ යි.

යසස භික්ඛවෙ, සමාධිස්ස භාවිතතො ඛුලිකතතො නෙව කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා. න විතතස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා තස්ස යො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාධිස්ස නිකාම-
ලාභී අකිට්ඨලාභී අකසිරුභී. කතමස්ස ච භික්ඛවෙ, සමාධිස්ස භාවිතතො ඛුලිකතතො නෙව කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා, න විතතස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා: ආනාපානසතිසමාධිස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතතො ඛුලිකතතො නෙව කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා. න විතතස්ස ඉඤ්ජි-
තතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා.

කථං භාවිතෙ ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධිමති කථං ඛුලිකතෙ නෙව කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා න විතතස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛවුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසංග්ගානුපස්සි පස්සසිස්සාමිති සිකති. එවං භාවිතෙ ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධිමති එවං ඛුලිකතෙ නෙව කායස්ස ඉඤ්ජිතතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා න විතතස්ස ඉඤ්ජි-
තතං වා හොති ඵඤ්ජිතතං වා.

10. 1. 8

දීපසුතතං

3756. සාවත්ඨියං :

ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, භාවිතො ඛුලිකතො මහපථලො හොති මහානිසංයො. කථං භාවිතො ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසති-
සමාධි කථං ඛුලිකතො මහපථලො හොති මහානිසංයො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛවුලගතො වා සුඤ්ඤගාර-
ගතො වා -පෙ- පටිනිසංග්ගානුපස්සි පස්සසිස්සාමිති සිකති. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං ඛුලිකතො මහපථලො හොති මහානිසංයො. අහමි සුදං භික්ඛවෙ, පුබ්බෙව සමෙධොධා අනභිසංචිතොධො බොධිසංතොච සමානො ඉමිනා විහාරෙන ඛුලං¹ විහරාමි. තස්ස මඤ්ඤං භික්ඛවෙ, ඉමිනා විහාරෙන ඛුලං විහරතො නෙව කායො කිලමි². න වක්ඛාමි, අනුපාදය ච මෙ ආසවෙහි විතං වීලවි.

1. ඛුලං - සි2.

2. කිලමි - මෙසං - සා.

මහණෙනි, යම් සමාධියක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් කයෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො වේ ද, සිතෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො වේ ද, මහණෙනි, ඒ මහණ ඒ සමාධිය කැමැති සේ ලබනසුල්ලෙන් නිදුකින් ලබනසුල්ලෙන් මහත් සේ ලබනසුල්ලෙන් වෙයි. මහණෙනි, කවර සමාධියක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් කයෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ ද යත්: සිතෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ ද යත්: මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධිය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් කයෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වෙයි. සිතෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ.

මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධිය කෙසේ වැඩූ කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි කයෙහි කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ ද යත්: සිතේ කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ හිස්ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධිය මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි කයේ කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ. සිතේ කම්පනයක් හෝ සැලීමක් හෝ නො ම වේ යි.

10. 1. 8

දීපසුත්‍රය

3756. සැවැත්තුචර:

මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ මහත්ඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, ආනාපානසති සමාධිය කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ මහත් ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ හිස්ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. මහණෙනි, ආනාපානසති සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ මහත්ඵල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, මම් ද සමොධියෙන් පෙර බුදුබවට නොපැමිණියෙමි බෝසත් වූයෙමි ම මේ විහරණයෙන් යුතු ව බහුලකොට විසුයෙමි. මහණෙනි, මේ විහරණයෙන් යුතු ව බහුල කොට වෙසෙන ඒ මාගේ කය නො ම ක්ලාන්ත විය. ඇස් නො ම ක්ලාන්ත විය. මාගේ සිත ද උපාදාන රහිත ව ආස්වයන්ගෙන් මිදුණේ ය.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි¹ ආකඛෙඛියා: “නෙව මෙ කායො² කිලමෙයා න චක්ඛති, අනුපාදය ච මෙ ආසවෙහි විතො විමුච්චෙයා”³ති අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානබ්බො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා: “යෙ මෙ තෙහසිතා සරසඛ්ඤාපා තෙ පථියෙය්‍යනති”⁴. අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානබ්බො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා: “අපට්ඨකුලෙ පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති”⁵ අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානබ්බො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා “පට්ඨකුලෙ අපට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති”⁶ අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකානබ්බො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා “අපට්ඨකුලෙ ච පට්ඨකුලෙ ච පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති”⁷ අයමෙව -පෙ- තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා “පට්ඨකුලෙ ච අපට්ඨකුලෙ ච අපට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යනති”⁸ අයමෙව -පෙ- තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා: “අපට්ඨකුලඤ්ඤි පට්ඨකුලඤ්ඤි තද්දුගං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා උපෙඛකො විහරෙය්‍යං සතො සමපජානොති”⁹ අයමෙව -පෙ-

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා, “විච්චෙව ඛාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකං සච්චාරං විවෙකජං පිනිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති”¹⁰ අයමෙව -පෙ- තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා: “විතස්සච්චාරානං වූපසමා අර්ඤ්ඤං සමපාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකං අච්චාරං සමාධිජං පිනිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති”¹¹ අයමෙව -පෙ- තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා, “පිනියා ච විරාගා උපෙඛකො ච විහරෙය්‍යං සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ඤි කායෙන පට්ඨංචෙදෙය්‍යං යං තං අරියා ආවිසම්භති උපෙඛකො සතිමා සුඛච්චාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති”¹² අයමෙව -පෙ- තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකඛෙඛියා, “සුඛස්ස ච පහානා දුඃඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යනති”¹³ අයමෙව -පෙ-

1. භික්ඛු වෙපි - මජ්ඣ, සා.

2. කායොපි - සා.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ “මාගේ කය නො ම ක්ලාන්ත වන්නේ නම් ඇස් නො ම ක්ලාන්ත වන්නේ නම් මාගේ සිත ද උපාදාන රහිත ව ආස්වාසන්ගෙන් මිදෙන්නේ නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ආනාපානසති සමාධිය ම මැනවින් මෙනෙහි කළයුතු. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ, “මාගේ යම් පඤ්ඤාමනිශ්චිත චිත්තකයෝ වෙද්ද ඔහු ප්‍රභීණ වන්නාහු නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ආනාපානසති සමාධිය ම මැනවින් මෙනෙහි කළයුතු. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “නොපිළිකුලෙහි පිළිකුල් හැඟීම ඇති ව වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ආනාපානසති සමාධිය ම මැනවින් මෙනෙහි කටයුතු. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “පිළිකුලෙහි නො පිළිකුල් හැඟීම ඇති ව වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ආනාපානසති සමාධිය ම මැනවින් මෙනෙහි කටයුතු. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “නොපිළිකුලෙහි ද පිළිකුලෙහි ද පිළිකුල් හැඟීම ඇති ව වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “පිළිකුලෙහි ද නොපිළිකුලෙහි ද නොපිළිකුල් හැඟීම ඇති ව වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “නොපිළිකුල ද පිළිකුල ද යන එදෙක දුරු කොට මැදහත් ව සිහි ඇති ව මනාදනුම ඇති ව වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ...

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ “කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමින් වෙන් ව චිත්තක සහිත විචාර සහිත විවෙකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දෘහතට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “චිත්තක විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් ඇතුළත පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති චිත්තක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවන දෘහතට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “ප්‍රීතියෙහි ද නොඇල්මෙන් මැදහත් ව සිහි ඇති ව මනාදනුම ඇති ව කයින් සුවත් විඳින්නෙමි නම් ආයාසයෝ යමක් ගැන උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුවචිහරණ ඇත්තේ ය යි කියද්ද ඒ තෙවන දෘහතට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “සුවත් දුරු කිරීමෙන් දුකත් දුරුකිරීමෙන් පළමු මසොමනස්දෙමනසුන්ගේ අස්තඛාමයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැවින් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදු බැව් ඇති සිවුවන දෘහතට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි කැමති වන්නේ නම් මේ ...

තසමා නිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙය්‍ය සබ්බසො රූප සඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානාත්තසඤ්ඤානං- අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විභරෙය්‍යන්ති අයමෙව -පෙ- තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙය්‍ය සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණංති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විභරෙය්‍යන්ති අයමෙව -පෙ- තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙය්‍ය සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විභරෙය්‍යන්ති අයමෙව -පෙ- තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙය්‍ය සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විභරෙය්‍යන්ති අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකාතබ්බො. තසමානිභ භික්ඛවෙ, භික්ඛුපි ආකච්චෙය්‍ය: “සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාවෙදයිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විභරෙය්‍යන්ති අයමෙව ආනාපානසතිසමාධි සාධුකං මනසිකාතබ්බො.

ඵවං භාවිතෙ බො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධිලෙභි ඵවං ඛුත්තිකතෙ සුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදෙති සා අනිවරාති පජානාති, අනුප්පේදාසිතාති පජානාති, අනුභිනංගිතාති පජානාති. දුක්ඛං වෙ වෙදනං වෙදෙති සා අනිවරාති පජානාති, අනුප්පේදාසිතාති පජානාති, අනුභිනංගිතාති පජානාති. අදුක්ඛමසුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදෙති සා අනිවරාති පජානාති, අනුප්පේදාසිතාති පජානාති, අනුභිනංගිතාති පජානාති. සො සුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදියති විසංයුතො නං වෙදියති. දුක්ඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදියති විසංයුතො නං වෙදියති. අදුක්ඛමසුඛඤ්ඤෙ වෙදනං වෙදියති විසංයුතො නං වෙදියති. සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. ජීවිත-පරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උදාං ජීවිතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදයිතාති අනුභිනංගිතාති සිනිභවිස්සංගිති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තෙලඤ්ඤෙ පටිච්ච වට්ටිඤ්ඤෙ පටිච්ච තෙලපඤ්ඤෙපො ඤායෙය්‍ය, තස්සෙව තෙලස්ස ව වට්ටියා ව පරියාදනා අනාහාරො නිබ්බායෙය්‍ය, ඵවලෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. ජීවිත-පරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජීවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උදාං ජීවිතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදයිතාති අනුභිනංගිතාති සිනිභවිස්සංගිති පජානාති.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් “රූපසංඥවත් සථිප්‍රකාරයෙන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥවත්ගේ අස්තඛාදියෙන් නානාකයංඥවත් නොමෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්ත ය යි ආකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ-තෙමේන් ආකාශානඤ්ඤායතනය සථිප්‍රකාරයෙන් ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්තය යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණතෙමේන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය සථිප්‍රකාරයෙන් ඉක්මවා කිසිවක් නැතැ යි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි කැමති වන්නේ නම් මේ ... මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් ආකිඤ්ඤායතනය සර්ව ප්‍රකාරයෙන් ඉක්මවා නෙට්ඨසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි කැමති වන්නේ නම් මේ ආනාපානසති සමාධිය ම මැනවින් මෙනෙහි කටයුතු. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ තෙමේන් නෙට්ඨසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනය සර්වප්‍රකාර-යෙන් ඉක්මවා සංඤ්ඤාවේදධිතනිරෝධයට පැමිණ වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි කැමතිවන්නේ නම් මේ ආනාපානසතිසමාධිය ම මැනවින් මෙනෙහි කටයුතු.

මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධිය මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි ඉදින් සුවවේදනාවක් විඳි නම් එය අනිසැ යි දනී. නො බැස ගන්නා ලද යි දනී. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි වශයෙන් පිළිගන්නට නොයුතු ය යි දනී. ඉදින් දුක්වේදනාවක් විඳි නම් එය අනිසැ යි දනී. නො බැස ගන්නා ලද තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි වශයෙන් පිළිගන්නට නොයුතු ය යි දනී. ඉදින් නොදුක්නොසුව වේදනාවක් විඳි නම් එය අනිසැ යි දනී. නො බැස ගන්නා ලද යි දනී. පිළිගන්නට නොයුතු ය යි දනී. ඉදින් හෙතෙමේ සුවවේදනාවක් විඳි නම් (රාගානුසයාදියෙන්) වෙන් ව එය විඳි. ඉදින් දුක්වේදනාවක් විඳි නම් වෙන් ව එය විඳි. ඉදින් නොදුක්නොසුවවේදනාවක් විඳි නම් වෙන් ව එය විඳි. හෙතෙමේ කය කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳින්නේ කය කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳිමි යි දනී. දිවි කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳින්නේ දිවි කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳිමි යි දනී. කය බිඳීමෙන් දිවි ගෙවීමෙන් මතු සියලු වේදනාවෝ නොපිළිගන්නා ලද්දහු මෙහි ම ලිහිල් වූවෝ වන්නාහ යි දනී. මහණෙනි, යම්සේ තෙලන් නිසා වැටියත් නිසා කෙල්පහන දූල්වෙන්නේ ද, එ ම තෙලන් වැටියත් ගෙවීමෙන් ප්‍රත්‍යය රහිත ව නිවෙන්නේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ කය කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳින්නේ කය කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳිමි යි දනී. දිවි කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳින්නේ දිවි කෙළවර කොට ඇති වේදනාවක් විඳිමි යි දනී. කය බිඳීමෙන් දිවි ගෙවීමෙන් මතු සියලු වේදනාවෝ නො පිළිගන්නා ලද්දහු මෙහි ම ලිහිල් වූවෝ වන්නාහ යි දනී-යි.

10. 1. 9

අසුභසුභකං

3757. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවග්ගො කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා භික්ඛුනං අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති. අසුභාය වණණං භාසති, අසුභභාවනාය වණණං භාසති. අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතායි: “ඉට්ඨාමහං භික්ඛවෙ, අදාමාසං පතිසලලිඨිතුං. නච්ඡි කෙනවි උපසඬාමිතඛෙඤා අඤ්ඤිත්ථ එකෙන පිණ්ඩපාතනිභාරකෙනා”ති. එවං හතෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවග්ගො පටිඤ්ඤා නාඤ්ඤා කොච්ඡි හගවන්තං උපසඬාමති අඤ්ඤිත්ථ එකෙන පිණ්ඩපාතනිභාරකෙන.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු, හගවා අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති. අසුභාය වණණං භාසති. අසුභභාවනාය වණණං භාසති. අනෙකාකාරවොකාරං අසුභභාවනානුයොගමනුයුක්තා විහරන්ති. තෙ ඉමිනා කායෙන අට්ඨියමානා¹ හරායමානා පීඨවස්මානා සත්භාරකං පරියෙසන්ති. දස² පි භික්ඛු එකාගෙන සත්ථං ආහරන්ති. වීසතිමපි භික්ඛු එකාගෙන සත්ථං ආහරන්ති. තිංසමපි භික්ඛු එකාගෙන සත්ථං ආහරන්ති.

අථ ඛො හගවා තස්ස අදාමාසස්ස අච්චයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතායි: “කිනත්ථ ඛො ආනන්ද, තත්ථුභුතො විය භික්ඛුසඬෙඤා”ති. තථාහි පන හතෙත, හගවා භික්ඛුනං අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති, අසුභාය වණණං භාසති, අසුභභාවනාය වණණං භාසති. තෙ ව හතෙත, භික්ඛු: “‘හගවා ඛො අනෙකපරියායෙන අසුභකථං කථෙති, අසුභාය වණණං භාසති, අසුභභාවනාය වණණං භාසති’ති අනෙකාකාරවොකාරං අසුභභාවනානුයොගමනුයුක්තා විහරන්ති. තෙ ඉමිනා කායෙන අට්ඨියමානා හරායමානා පීඨවස්මානා සත්භාරකං පරියෙසන්ති. දස² පි භික්ඛු එකාගෙන සත්ථං ආහරන්ති. වීසතිමපි භික්ඛු එකාගෙන සත්ථං ආහරන්ති. තිංසමපි භික්ඛු එකාගෙන සත්ථං ආහරන්ති. සාධු හතෙත, හගවා පරියායං³ ආචිකඛතු යථායං භික්ඛුසඬෙඤා අඤ්ඤාය සණ්ඨගෙය්‍යා”ති.

1. අට්ඨියමානා - සිඬු, ස්‍යා.

2. අඤ්ඤා පරියායං - මණ්ඩ.

10. 1. 9

අසුභ සුත්‍රය

3757. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි මහවෙනෙහි කුළුණෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නන් අයුරෙන් භික්ෂූන්ට අසුභකථා වදාරන සේක, අසුභයෙහි ගුණ කියන සේක, අසුභභාවනාවෙහි ගුණ කියන සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. “මහණෙනි, මම අධිමසක් එකලා ව වෙසෙන්නට කැමැති වෙමි. පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එකකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙම වෙමි”යි. එසේ ය වහන්සැ”යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹිණ.

එකල්හි ඒ භික්ෂූහු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නන් අයුරෙන් අසුභකථා වදාරන සේක, අසුභයෙහි ගුණ කියන සේක, අසුභ භාවනාවෙහි ගුණ කියන සේකැ යි නොයෙක් කරුණෙන් ගැවසී ගත් අසුභභාවනාවෙහි යෙදුණාහු වෙසෙත්. ඔහු මෙකයින් පිඬිත-වන්තෘහු ලජ්ජිත වන්තෘහු පිළිකුල් උපදවන්තෘහු දිවි ගැලවීමෙහි සමත් අවි සොයත්. දස මහණ කෙනෙක් ද එක්දවසින් දිවි ගලවත්. විසි මහණ කෙනෙක් ද එක්දවසින් දිවි ගලවත්. තිස් මහණ කෙනෙක් ද එක්දවසින් අවි ගනිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අධිමස ඇවෑමෙන් විවෙක-යෙන් නැඟිසිටි සේක් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමතුවේක: “ආනඤ්ඤා, කුමක් හෙයින් ඛික්ඛන්තා තුනී වූවාක් මෙන් වේ දැ”යි. වහන්ස, ඒ එසේ ම ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට නන් අයුරින් අසුභකථා වදාරන සේක, අසුභයෙහි ගුණ වණන සේක, අසුභභාවනාවෙහි ගුණ වණන සේක. වහන්ස, ඒ භික්ෂූහු ද ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නන් අයුරින් අසුභකථා වදාරන සේක, අසුභයෙහි ගුණ වණන සේක, අසුභභාවනාවෙහි ගුණ වණන සේකැ’යි නොයෙක් කරුණෙන් ගැවසුණු අසුභභාවනාවෙහි යෙදුණාහු වෙසෙත්. ඔහු මෙකයින් පිඬිත වන්තෘහු ලජ්ජිත වන්තෘහු පිළිකුල් උපදවන්තෘහු දිවි ගැලවීමෙහි සමත් අවි සොයත්. දස මහණ කෙනෙක් ද එක්දවසින් අවි ගනිත්. විසි මහණ කෙනෙක් ද එක් දවසින් අවි ගනිත්. තිස් මහණ කෙනෙක් ද එක් දවසින් දිවි ගලවත්. වහන්ස, යම්සේ මේ භික්ෂූ සංඝයා රහත් බැවිහි පිහිටන්නේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එබඳු නයක් වදාරන සේක් නම් මැනවි”යි.

තෙනහානඤ්ඤා යාවතිකා භික්ඛු වෙසාලිං උපතිස්සාය විහරන්ති, තෙ සබ්බෙ උපට්ඨානසාලායං සන්තිපාතෙහීති. එවං භවන්තො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො පටිසසුඤ්ඤා යාවතිකා භික්ඛු වෙසාලිං උපතිස්සාය විහරන්ති, තෙ සබ්බෙ උපට්ඨානසාලායං සන්තිපාතෙකායෙන භගවා තෙනුපසඛබ්බිමි. උපසංඛ්‍යාතො භගවන්තං එතද්වොච: “සඤ්ඤාපතිතො¹ භවන්ත භික්ඛුසංඝො යස්සද්දති භවන්ත, භගවා කාලං මඤ්ඤති”²ති.

අරං ඛො භගවා යෙන උපට්ඨානසාලා තෙනුපසඛබ්බිමි. උපසංඛ්‍යාතො පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසිදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමන්තොසි: “අයමි ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො බහුලිකතො සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො උපනන්තසංකො ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තර්ධාපෙති, වූපසමෙති, සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, ගිම්හානං පච්ඡිමෙ මාසෙ උභතං රජොජලං, තමෙතං මහාඅකාලමෙසො යානසො අන්තර්ධාපෙති, වූපසමෙති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො බහුලිකතො සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො උපනන්තසංකො ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තර්ධාපෙති, වූපසමෙති.

කරං භාවිතො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කරං බහුලිකතො, සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො, උපනන්තසංකො ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තර්ධාපෙති වූපසමෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛ බ්බලගතො ව සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිතිස්සග්ගානුපදෙසී පස්සෙස්සාමිති සික්ඛති. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං බහුලිකතො සන්තො වෙච පඤ්ඤා ව අසෙවනකො ව සුඛො ව විහාරො උපනන්තසංකො ව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ යානසො අන්තර්ධාපෙති, වූපසමෙති.

10. 1. 10

කිම්බිලසුක්කං

3758. එකං සමයං භගවා කිම්බිලායං¹ විහරති වෙච්චනෙ. තත්ථ ඛො භගවා ආයස්මන්තං කිම්බිලං ආමන්තොසි: “කරං භාවිතො ඛො කිම්බිල, ආනාපානසතිසමාධි කරං බහුලිකතො මහපථලො භොති මහානිසංඝොති. එවං වුක්ඛෙ ආයස්මා කිම්බිලො තුණ්හි අහොසි. දුතියමි ඛො භගවා ආයස්මන්තං කිම්බිලං ආමන්තොසි -පෙ- තතියතා ඛො භගවා ආයස්මන්තං කිම්බිලං ආමන්තොසි: “කරං භාවිතො ඛො කිම්බිල, ආනාපානසතිසමාධි කරං බහුලිකතො මහපථලො භොති මහානිසංඝො”²ති. තතියමි ඛො ආයස්මා කිම්බිලො තුණ්හි අහොසි.

1. සන්තිපාතිතො - සිඬු.

2. කිම්බිලායං - මජ්ඣං, සා. 1.

ආනතු, එසේ වී නම් යම් තාක් භික්ෂුහු විසල්පුර ඇසුරු කොට වෙසෙත් ද ඒ සියල්ලන් උවටැත්හලෙහි රැස්කරව යි. එසේ ය වහන්සැ යි ආයුෂ්මත් අනතු තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී යම් තාක් භික්ෂුහු විසල්පුර ඇසුරු කොට වෙසෙත් නම් ඒ සියල්ලන් උවටැත්හලෙහි රැස් කරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ; “වහන්ස, බික් සභන තෙමේ රැස් වූයේ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් යමකට කල් දන්නා සේක් නම් මැනවැ”යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උවටැත් හල වෙත එළඹ සේක. එළඹ පැන වූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, මේ ආනාපානසනි සමාධිය ද වඩන ලද්දේ ශාන්ත ද ප්‍රණීත ද පියවින් මිහිරි ද සුවවිහරණයෙන් ද වේ. උපනුපත් ලාමක අකුසල්දහම් ද සැණෙකින් අතුරුදන් කෙරෙයි, සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, යම්සේ ගිමන් සෙමෙහි පැසුළු (=ඇසළ) මස උඩ නැඟී රජස්දළි වේ ද එය මහා අකල් වැස්ස සැණෙකින් අතුරුදන් කෙරෙයි, සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ආනාපානසනි සමාධිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ ශාන්ත ද ප්‍රණීත ද පියවින් මිහිරි ද සුව විහරණයෙන් ද වේ. උපනුපත් ලාමක අකුසල් දහමුදු සැණෙකින් අතුරුදන් කෙරෙයි සන්තිද්‍රවයි.

මහණෙනි, ආනාපානසනි සමාධිය කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ ශාන්ත ද ප්‍රණීත ද පියවින් මිහිරි ද සුවවිහරණයෙන් ද වී උපනුපත් ලාමක අකුසල්දහමුදු සැණෙකින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද යත්: “මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ තිස්සෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නේ” මි යි භික්ෂෙයි. මහණෙනි, ආනාපානසනි සමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ පුනපුනා කරන ලද්දේ ශාන්තත් ප්‍රණීතත් පියවින් මිහිරිත් සුවවිහරණත් වෙයි. උපනුපත් ලාමක අකුසල්දහමුදු සැණෙකින් අතුරුදන් කෙරෙයි, සන්තිද්‍රවා යි.

10. 1. 10

කිම්බිල සූත්‍රය

3758. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිම්බිලානුවර සමීපයෙහි වෙළඳවනයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරුන් ඇමතු සේක: “කිම්බිල, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ පුනපුනා කරන ලද ආනාපානසනිසමාධිය මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද” යි, මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරණුවෝ නිහඬ වූහ. දෙවන වට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරුන් ඇමතු සේක ... දෙවන වට දු ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරණුවෝ නිහඬ වූහ. තෙවන වට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරුන් ඇමතු සේක: “කිම්බිල, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසනි සමාධිය මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද” යි. තෙවන වට දු ආයුෂ්මත් කිම්බිල තෙරණුවෝ නිහඬ වූහ.

එවං වුතෙත ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “එතස්ස හගවා කාලො, එතස්ස සුගත, කාලො, යං හගවා ආනාපානසති-සමාධිං භාසෙය්‍යා. හගවතො සුඤ්ඤාං භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති. තෙනහානන්ද, පුණ්ණං, සාධුකං මනසිකරොහි, භාසෙස්සාමිති. එවං හන්තෙති ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවතො පච්චෙස්සාමි. හගවා එතදවොච: “කථං භාවිතො ව ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධිං කථං ඛුත්තිකන්තො මහපථලො හොති මහානිසංසො: ඉධානන්ද, භික්ඛු අරුණ්ණගතො වා රුක්ඛවුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා -පෙ-පටිතිස්සග්ගානුපෙසි පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති. එවං භාවිතො ඛො ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධිං එවං ඛුත්තිකන්තො මහපථලො හොති මහානිසංසො.

යස්මිං සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු දීඝං වා අස්සසන්තො දීඝං අස්සාමිති පචානාති, දීඝං වා පස්සසන්තො දීඝං පස්සාමිති පචානාති, රස්සං වා අස්සසන්තො රස්සං අස්සාමිති පචානාති, රස්සං වා පස්සසන්තො රස්සං පස්සාමිති පචානාති, සබ්බකාය පටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, සබ්බකායපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, පස්සමහයං කායසබ්බාරං අස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, පස්සමහයං කායසබ්බාරං පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, කායෙ කායානුපෙසි ආනන්ද, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිස්ස හෙතු: කායඤ්ඤතරාභං ආනන්ද, එතං වදමි යදිදං අස්සාසපස්සාසං. තස්මාතිහානන්ද, කායෙ කායානුපෙසි භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යස්මිං සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු පිතිපටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, පිතිපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, සුඛපටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, සුඛපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, විත-සබ්බාරපටිසංවෙදී අස්සයිස්සාමිති සිකන්ති. විතසබ්බාරපටිසංවෙදී පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, පස්සමහයං විතසබ්බාරං අස්සයිස්සාමිති සිකන්ති; පස්සමහයං විතසබ්බාරං පස්සයිස්සාමිති සිකන්ති, වෙදනාසු වෙදනානුපෙසි ආනන්ද, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිස්ස හෙතු: වෙදනඤ්ඤතරාභං ආනන්ද, එතං වදමි යදිදං අස්සාසපස්සාසං. සාධුකං මනසිකාරං. තස්මාතිහානන්ද, වෙදනාසු වෙදනානුපෙසි භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපචානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: "යම් භෙයකින් භාගාවතුන් වහන්සේ ආනාපානසන්ධියමාධිය වදරන සේක් නම් භාගාවතුන් වහන්සේගෙන් අසා භික්ෂුහු දරන්නාහු නම් භාගාවතුන් වහන්ස, එයට කාලය යි, සුභකයන් වහන්ස, එයට කාලය" යි. ආනතු, එසේ නම් අසව, මැනවින් මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක: "ආනතු, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ පුනපුනා කරන ලද ආනාපානසන්ධියමාධිය මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: ආනතු මෙයස්නෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ හිස් ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමෙයි. ආනතු, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ පුනපුනා කරන ලද ආනාපානසන්ධියමාධිය මහත්ඵල මහානිසංස වේ.

ආනතු, යම් කලෙක මහණ දිගු කොට ආශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දතී ද, දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දතී ද, ලුහුඩු කොට ආශ්වාස කරනුයේ ලුහුඩු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දතී ද, ලුහුඩු කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ ලුහුඩු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දතී ද, සියලු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කය දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, සියලු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කය දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, කායසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, කායසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, ආනතු, මහණ තෙමේ එසමයෙහි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනතු, යම් ඒ අසංසාස පසංසාස වේ නම් මෙය (වායොකාය නම් වූ) එක්තරා කයෙකැ යි මම කියමි. ආනතු, එහෙයින් මෙහි ලා එසමයෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව, දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

ආනතු, යම් සමයෙක මහණ ප්‍රීතිය දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, ප්‍රීතිය දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, සුවය දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, සුවය දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, වික්කසංස්කාර දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, වික්කසංස්කාර දන්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, වික්කසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද, වික්කසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂමේ ද ආනතු, එසමයෙහි මහණ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව විදුම් ලෙවහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනතු, ආශ්වාසප්‍රශ්වාසයන්ගේ යම් ඒ මැනවින් මෙනෙහි කිරීමෙන් වේ ද, මෙය සුව වෙදනා නම් වූ එක්තරා වෙදනාවකැ යි මම කියමි. ආනතු, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව විදුමිලෙවහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යස්මිං සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු විහරපටිසංවෙදී අසසයිසසාමිති සිකඛති, විහරපටියංවෙදී පසසයිසසාමිති සිකඛති, අභිපපමොදයං විහරං අසසයිසසාමිති සිකඛති, අභිපපමොදයං විහරං පසසයිසසාමිති සිකඛති, සමාදහං විහරං අසසයිසසාමිති සිකඛති, සමාදහං විහරං පසසයිසසාමිති සිකඛති, විමොචයං විහරං අසසයිසසාමිති සිකඛති, විමොචයං විහරං පසසයිසසාමිති සිකඛති, විහෙත විහතානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිස්ස හෙතු: නාහං ආනන්ද, මුට්ඨාසතිස්ස අසමපජානස්ස ආනාපානසතිසමාධිභාවනා වදමි. තස්මාතිහානන්ද, විහෙත විහතානුපසයි භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යස්මිං සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු අනිච්ඡානුපසයි අසසයිසසාමිති සිකඛති, අනිච්ඡානුපසයි පසසයිසසාමිති සිකඛති, විරාගානුපසයි අසසයිසසාමිති සිකඛති, විරාගානුපසයි පසසයිසසාමිති සිකඛති, නිරෝධානුපසයි අසසයිසසාමිති සිකඛති, නිරෝධානුපසයි පසසයිසසාමිති සිකඛති, පටිච්ඡසග්ගානුපසයි අසසයිසසාමිති සිකඛති, පටිච්ඡසග්ගානුපසයි පසසයිසසාමිති සිකඛති, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යො යං තං හොති අභිජ්ඣාදෙමනස්සානං පහානං, තං පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා සාධුකං අජක්ඛුපෙකතිතා හොති. තස්මාතිහානන්ද, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

සෙය්‍යරාපි ආනන්ද; වාතුමභාපරො¹ මහාපංසුපුඤ්ජො. පුරස්ථිමාය වෙපි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සකටං වා රරො වා උපහනතෙව තං පංසුපුඤ්ජං. පච්ඡමාය වෙ'පි දිසාය -පෙ- උක්ඛරාය වෙ'පි දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය වෙ'පි දිසාය ආගච්ඡය්‍ය සකටං වා රරො වා උපහනතෙව තං පංසුපුඤ්ජං. එවමෙව ඛො ආනන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරනො'පි උපහනතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ. වෙදනාසු -පෙ- විකෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරනො'පි උපහනතෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙති.

එකධම්මවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වද්වයං:

එකධම්මො ව ඛොජ්ඣාබ්භිතා සුඤ්ඤානං දුට්ඨං ඵලා,
අරිච්ඡා කප්පනො දිපො අසුභං කිංචිලෙන වාති.

1. වතුමභාපරො - මජ්ඣ. - සා. 1.

ආනාදු, යම් සම්මයෙක මහණ සිත දන්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, සිත දන්තාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, සිත සතුටු කරවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, සිත එකඟ කරවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද සිත එකඟ කරවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, සිත මුදවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද සිත මුදවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, ආනාදු, එසමයෙහි මහණ සිත්හි සිත අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනාදු, මුළු සිහි ඇති මනාදුනුම් නැත්තනුට ආනාපානසංස්කරණවිභාවනාවක් මම නොකියමි. ආනාදු, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි සිත්හි සිත අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

ආනාදු, යම් සම්මයෙක මහණ අනිස අනු ව දක්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, අනිස අනු ව දක්තාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, විරාගය අනු ව දක්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද විරාගය අනු ව දක්තාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, නිරෝධය අනු ව දක්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, නිරෝධය අනු ව දක්තාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, නිවන අනු ව දක්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද නිවන අනු ව දක්තාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, ආනාදු, එසමයෙහි මහණ දහමි දහම් අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දැඩිලොබ හා දෙමනස පිළිබඳ යම් ඒ ප්‍රභාණයෙක් වේ නම් හෙතෙමේ එය නුවණින් දක දක මැනවින් මැදහත් ව දක්තාසුලු වෙයි. ආනාදු, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි දහමි දහම් අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදුනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

ආනාදු, යම්සේ සිවුමංසලක මහපස්පිඩෙක් වේ ද, ඉදින් පෙරදිගින් ගැලෙක් හෝ රියෙක් හෝ එන්නේ නම් ඒ පස්පිඩ නසා ම ය. ඉදින් පැළැඳිගින් ... ඉදින් උතුරුදිගින් ... ඉදින් දකුණුදිගින් ගැලෙක් හෝ රියෙක් හෝ එන්නේ නම් ඒ පස්පිඩ නසා ම ය. ආනාදු, එසෙයින් ම මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්තාසුලු ව වෙසෙන්නේ ද ලාමක අකුසල් දහම් නසා ම ය. විදුමිහි ... සිත්හි ... දහමි දහම් අනු ව දක්තාසුලු ව වෙසෙන්නේ ද, ලාමක අකුසල් දහම් නසා මැ යි.

පළමුවැනි එකධම්මවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

එකධම්ම, බොජ්ඣංග, සුඛක යි සූත්‍ර තුනෙක් ද එලසූත්‍ර දෙකෙක් ද අරිට්ඨ, කඨින, දීප, අසුභ, කිම්බල යි පසෙක් ද යි මුළුල්ල දශයෙකි යි.

2. ආනන්ද වහෙතා

10. 2. 1

ඉච්ඡානඩගලසූතං

3759. එකං සමයං හගවා ඉච්ඡානඩගලේ¹ විහරති ඉච්ඡානඩගල වනයංගෙඤ්ඤි. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොතස්ස: “ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, තෙමාසං පතිසලලීධිතුං. නලභි කෙනචී උපසංඛංගිකංඛො අඤ්ඤත්‍ර එකෙන පිණ්ඩපාතනීභාරකෙනා”²ති. ‘එවමහනො’ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසංසුඤ්ඤා නාසංසු කොචී හගවතො. උපසංඛංගමති අඤ්ඤත්‍ර එකෙන පිණ්ඩපාතනීභාරකෙනා.

අථ ඛො හගවා තස්ස තෙමාසස්ස අවටයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනොතස්ස: “සවෙ වො³ භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිස්සියා පරිබ්බාජකා එවං පුට්ඨස්සං. ‘කතමෙන ආවුසො විහාරෙන සමංගොගමො වස්සාවාසං ඛුල්ලං විහාසී’ති. එවං පුට්ඨා තුලෙක භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ: ‘ආනාපානසතිසමාධිනා ඛො ආවුසො, හගවා වස්සාවාසං ඛුල්ලං විහාසී’ති.

ඉධාහං භික්ඛවෙ, සතො අස්සසාමී, සතො පස්සසාමී. දීඝං වා අස්සසතොනා දීඝං අස්සසාමීති පජානාමී, දීඝං වා පස්සසතොනා දීඝං පස්සසාමීති පජානාමී -පෙ- පටිතිස්සග්ගානුපසයි අස්සසිස්සාමීති පජානාමී, පටිතිස්සග්ගානුපසයි පස්සසිස්සාමීති පජානාමී. යං හි තං භික්ඛවෙ, සමො වදමානො වදෙය්‍ය අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මවිහාරො ඉතිපි තථාගතවිහාරො ඉතිපි ආනාපානසතිසමාධිං සම්මාද්දමානො වදෙය්‍ය, අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මවිහාරො ඉතිපි තථාගතවිහාරො ඉතිපි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සෙඛා අප්පකමානසා අනුක්කරං යොගකෙඤ්ඤමං පජායමානා විහරන්ති, තෙසං ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො ඛුල්ලිකතො ආසවානං බයාය සංවකතති. යෙ ච ඛො තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහතො ඛිණ්ණසවා වුසිතවතො කතකරණියා ඔභිතභාරො අනුප්පකසද්දා පරික්ඛණ්ණභවසංයොජනා සම්මදඤ්ඤවිමුක්තා, තෙසං ආනාපානසතිසමාධි භාවිතො ඛුල්ලිකතො දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය³ වෙව සංවකතති සතිසම්පජඤ්ඤාය ව. යං හි තං භික්ඛවෙ, සම්මාද්දමානො වදෙය්‍ය අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මවිහාරො ඉතිපි තථාගතවිහාරො ඉතිපි ආනාපානසතිසමාධිං සම්මාද්දමානො වදෙය්‍ය, අරියවිහාරො ඉතිපි බ්‍රහ්මවිහාරො ඉතිපි ථාගතවිහාරො ඉතිපි.

1. ඉච්ඡානඩගල - සි 2.

2. ඛො - මඡ්ඤ.

3. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය - සිඤ්ඤ, සි 2.

2. ආනන්දවර්ගය

10. 2. 1

ඉව්ජානඛල සූත්‍රය

3759. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ජානඛලනුවර සමීපයෙහි ඉව්ජානඛලවනලාහැබෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, මම තෙමසක් එකලා ව වෙසෙන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එකතු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙම වෙමි”යි. එසේ ය වහන්සැ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹිණ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ තෙමස අයාමෙන් විවෙකයෙන් නැගිසිටි සේක් භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ජේ: “ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම්හු ඇතුළුව ස කවර විහරණයෙකින් යුතු ව බහුල කොට වුසූ දු”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ට “ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආනාපානසත්තිසමාධියෙන් යුතු ව ඇතුළුව ස බහුල කොට වුසූ සේකැ”යි මෙසේ පවසන්නහු ය.

මහණෙනි, මෙහි මම සිහි ඇතියෙම් ආශ්වාස කරමි. සිහි ඇතියෙම් ප්‍රශ්වාස කරමි. දිගු කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නෙමි දිගු කොට ආශ්වාස කරමි යි දනිමි දිගු කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කරමි යි දනිමි ... නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි දනිමි. නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි දනිමි. මහණෙනි, මැනවින් කියන්නෙක් අරියච්ඡාර ය යි දු බ්‍රහ්මච්ඡාර ය යි දු තථාගතච්ඡාර ය යි දු ඒ යමකට කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නා ආනාපානසත්තිසමාධියට අරියච්ඡාර ය යි දු බ්‍රහ්මච්ඡාර ය යි දු තථාගතච්ඡාර ය යි දු කියන්නේ ය.

මහණෙනි, යම් ඒ මහණ කෙනෙක් ශෛක්ෂ්‍ය වූවාහු නො පැමිණි රහත් බැව් ඇත්තාහු අනුහාර රහත් බව පතන්නාහු වෙසෙද් ද, ආනාපානසත්තිසමාධිය වඩන ලද්දේ පුනපුනා කරන ලද්දේ ඔවුන්ගේ ආප්‍රවක්ෂය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ඝෂය කළ ආප්‍රව ඇති වැස නිම වූ බ්‍රහ්මර ඇති කළ සිවුමග කටයුතු ඇති බහා නැඹු බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති ගෙවූ හවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු යම් ඒ රහත් මහණහු වෙද්ද, ආනාපානසත්තිසමාධිය වඩන ලද්දේ පුනපුනා කරන ලද්දේ ඔවුන්ට දිට්‍රදම්මයෙහි සුවිහරණ පිණිසත් සිහිනුවණ පිණිසත් පවතී. මහණෙනි, මැනවින් කියන්නෙක් අරියච්ඡාර ය යි දු බ්‍රහ්මච්ඡාර ය යි දු තථාගත ච්ඡාර ය යි දු ඒ යමකට කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නා ආනාපානසත්තිසමාධියට අරියච්ඡාර ය යි දු බ්‍රහ්මච්ඡාර ය යි දු තථාගතච්ඡාර ය යි දු කියන්නේ යි.

10. 2. 2

කථෙය්වසාසුතතං

3760. එකං සමයං ආයස්මා ලොමසවඛිග්ගො¹ සකෙකස්ස විහරති කපිලවත්ථස්මිං නිග්‍රොධාරාමෙ. අපං ඛො මහානාමො සකෙකා යෙනායස්මා ලොමසවඛිග්ගො තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා ආයස්මන්තං ලොමසවඛිග්ගං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීකො ඛො මහානාමො සකෙකා ආයස්මන්තං ලොමසවඛිග්ගං එතදවොච. සො එව නු ඛො හතොන, සෙඛො විහාරො සො තථාගතවිහාරො, උදහු අඤ්ඤා² සෙඛො විහාරො, අඤ්ඤා තථාගතවිහාරොති.

න ඛො ආචුසො මහානාම, සෙඛව සෙඛො විහාරො, සො තථාගතවිහාරො. අඤ්ඤා ඛො ආචුසො මහානාම, සෙඛො විහාරො අඤ්ඤා තථාගතවිහාරො. යෙ තෙ ආචුසො මහානාම භික්ඛු සෙඛා අප්පකම්මානසා අනුත්තරං යොගසෙඛමං පස්සමානා විහරන්ති, තෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පභාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්තිවරණං පභාය විහරන්ති. ව්‍යාපාදනිවරණං -පෙ- ටීනමිද්ධනිවරණං -පෙ- උද්ධවච්ඡන්තිවරණං -පෙ- විචිකිච්ඡන්තිවරණං පභාය විහරන්ති. යෙ තෙ ආචුසො මහානාම, භික්ඛු සෙඛා අප්පකම්මානසා අනුත්තරං යොගසෙඛමං පස්සමානා විහරන්ති. තෙ ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණෙ පභාය විහරන්ති.

යෙ ච ඛො තෙ ආචුසො මහානාම, භික්ඛු අරහතො ඛිණ්ණසවා චූඡිතවතො කතකරණියා ඔභිතහාරා අනුප්පකසද්ධො පරිකම්මන්තවසංයොජනා සම්මද්දඤ්ඤාමුත්තරා, තෙසං පඤ්ඤා නිවරණං පභිනං උච්ඡන්තිමුලං තාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්තිවරණං පභිනං උච්ඡන්තිමුලං තාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, ව්‍යාපාදනිවරණං -පෙ- ටීනමිද්ධනිවරණං -පෙ- උද්ධවච්ඡන්තිවරණං -පෙ- විචිකිච්ඡන්තිවරණං පභිනං උච්ඡන්තිමුලං තාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මො.

1. ලොමසකම්මියො - මජ්ඣං, සා.

2. අඤ්ඤා - සා.

10. 2. 2

කඩ්ඩයා සූත්‍රය

3760. එක් සමයෙක ආයුෂ්මත් ලොමසවඩ්ඪිස තෙරණුවෝ ශාක්‍ය දතව්වෙහි කපිලවාස්තුපුර සමීපයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ-වෙසෙති. එකල මහානාමශාක්‍ය තෙමේ ආයුෂ්මත් ලොමසවඩ්ඪිස තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ලොමසවඩ්ඪිස තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ ආයුෂ්මත් ලොමසවඩ්ඪිස තෙරණුවන්ට මෙය කීය: “වහන්ස, සෙබ විහාරයන් එය ම ද? තථාගතවිහාරයන් එය ම ද? නොහොත් සෙබවිහාරය අනෙකෙක් ද? තථාගත විහාරය අනෙකෙක් ද”යි.

ඇවැත්නි, මහානාම, එය ම සෙබවිහාරයන් එය ම තථාගත-විහාරයන් නො ම වේ. ඇවැත්නි මහානාම, සෙබවිහාරය අනෙකෙකි. තථාගතවිහාරය අනෙකෙකි. ඇවැත්නි, මහානාම, යම් ඒ ශෛක්‍ය භික්‍ෂූහු නො පැමිණි රහත්බැව් ඇත්තාහු අනුභව රහත්බව පතමින් වෙසෙද්ද, ඔහු පස් නිවරණ දුරු කොට වෙසෙත්. කවර පසක් ද යත්: කාමච්ඡදා නිවරණය දුරු කොට වෙසෙත්. ව්‍යාපාද නිවරණය ... ථිතමිඳු නිවරණය ... උදාටකකුච්ච නිවරණය ... විචිකිච්ඡා නිවරණය දුරු කොට වෙසෙත්. ඇවැත්නි මහානාම, යම් ඒ ශෛක්‍ය භික්‍ෂූහු නො පැමිණි රහත්බැව් ඇත්තාහු අනුභව වූ අර්හත්ත්වය පතමින් වෙසෙද්ද, ඔහු මේ පස් නිවරණ දුරු කොට වෙසෙති.

ඇවැත්නි මහානාම, ඤය කළ ආයුච ඇති වැස නිම වූ බඹසර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති ගෙවූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු යම් ඒ රහත් භික්‍ෂූහු වෙද්ද, ඔවුන් විසින් පස් නිවරණයෝ ප්‍රභීණයහ. උසුන්මුල්හ. භිස්සුන් තල්යසක් මෙන් කරනලදහ. නැවත නොහටගන්නා බවට පමුණුවනලදහ. මතු නුපදනා ස්වභාව ඇතියහ. කවර පසක් ද යත්: කාමච්ඡදානිවරණය ප්‍රභීණ ය. උසුන්මුල් ය. භිස්සුන් තල්යසක් මෙන් කරන ලද්දේ ය. නැවත නොහටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දේ ය. මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තේ ය. ව්‍යාපාදනිවරණය ... ථිතමිඳු-නිවරණය ... උදාටකකුච්චනිවරණය ... විචිකිච්ඡානිවරණය ප්‍රභීණ ය. උසුන්මුල් ය. භිස්සුන් තල්ලුකක් මෙන් කරන ලද්දේ ය. නැවත නොහටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දේ ය. මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තේ ය.

යෙ තෙ ආවුසො මහානාම, භික්ඛු අරහන්තො ඛිණ්ණසවා පුට්ඨිනවන්තො කතකරණියා ඔභිතභාරා අනුප්පන්නසද්ද්ථා පරික්ඛණ්ණවසංයොජනා සමමදඤ්ඤවිමුක්තා. තෙසං ඉමෙ පඤ්ඤා නිවරණා පභිනා. උච්ඡින්නමුලා තාලාවක්ඛකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධමො. තදමිනාපෙතං ආවුසො මහානාම, පරියායෙන වෙදිතඛං යථා අදෙඤ්ඤව සෙධො විහාරො, අදෙඤ්ඤ තථාගතවිහාරො.

එකමිදං¹ ආවුසො මහානාම, සමයං හගවා ඉච්ඡානඛංගෙ විහරති ඉච්ඡානඛංගෙවනසණ්ඛං. තත්‍ර ඛො ආවුසො, හගවා² භික්ඛු ආමන්තෙයි: “ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, තෙමාසං පත්ඨසලලීයිතුං, නමහි කෙනචි උපසංඛංගිතං ඛො අඤ්ඤත්‍ර එකෙන පිණ්ඩපානනීභාරකෙනා” ති. “එවං හන්තො” ති ඛො ආවුසො, තෙ භික්ඛු හගවන්තො පටිසසුද්ධා නායුසු කොචි හගවන්තො උපසංඛංගිති අඤ්ඤත්‍ර එකෙන පිණ්ඩපානනීභාරකෙන.

අථ ඛො ආවුසො, හගවා තස්ස තෙමාසස්ස අභිවයෙන පටිසලානා පුට්ඨිතො භික්ඛු ආමන්තෙයි: සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡස්සු: “කතමෙනාවුසො, විහාරෙන සමණො ගොතමො වස්සාවාසං බහුලං විහාසී” ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ, “ආනාපානසන්ධිසමාධිනා ඛො ආවුසො, හගවා වස්සාවාසං බහුලං විහාසී” ති. ඉධාහං භික්ඛවෙ, සතො අස්සසාමි, සතො පස්සසාමි. දීඝං වා අස්සසන්තො දීඝං අස්සසාමිති පජානාමි. දීඝං වා පස්සසන්තො දීඝං පස්සසාමිති පජානාමි. -පෙ- පටිතිස්සග්ගානුපසංසි අස්සසිස්සාමිති පජානාමි, පටිතිස්සග්ගානුපසංසි පස්සසිස්සාමිති පජානාමි. යං හි නං භික්ඛවෙ, සචො වදමානො වදෙය්‍ය අරිය-විහාරො ඉතිපි, බ්‍රහ්මවිහාරො ඉතිපි, තථාගතවිහාරො ඉතිපි. ආනාපානසන්ධිසමාධිං සමො වදමානො වදෙය්‍ය, අරියවිහාරො ඉතිපි, බ්‍රහ්මවිහාරො ඉතිපි, තථාගතවිහාරො ඉතිපි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සෙධා අප්පත්තමානසා අනුක්කරං යොගකෙකමං පඤ්ඤාමානා විහරන්ති. තෙසං ආනාපානසන්ධිසමාධි භාවිතො බහුලීකතො ආසවානං බ්‍යාය සංවත්තති. යෙ ච ඛො තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහන්තො ඛිණ්ණසවා පුට්ඨිනවන්තො කතකරණියා ඔභිතභාරා අනුප්පන්නසද්ද්ථා පරික්ඛණ්ණවසංයොජනා සමමදඤ්ඤවිමුක්තා, තෙසං ආනාපානසන්ධිසමාධි භාවිතො බහුලීකතො දිට්ඨධමමෙසුබ්බිභාරාය වෙච්ච සංවත්තති සන්ධිමප්පඤ්ඤාය ච.

1. එකමිදං - සි 2.

2. ආවුසො මහානාම හගවා - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි මහානාම, ඤය කළ ආයුච ඇති, වැය නිම වූ බඹසර ඇති, කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති, පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති, ඤය වූ හවසංයොජන ඇති, මැනවින් දැන මිදුණු යම් ඒ රහත් භික්ෂුහු වෙද්ද, ඔවුන් විසින් මේ පස් නිවරණයෝ ප්‍රභිණයහ. උසුන්මුල්හ. භික්ෂුන් තල්ගසක් මෙන් කරනලදහ. නැවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලදහ. මතු නූපදනා ස්වභාව ඇතියහ. ඇවැත්නි මහානාම, යම්සේ සෙබ්විහාරය අනෙකෙක් ම වේ ද, තථාගතවිහාරය අනෙකෙක් ම වේ ද, ඒ මෙය මේ නයෙනුදු දහසුතු.

ඇවැත්නි මහානාම, එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉච්ඡාතඬුලනුවර ඉච්ඡාතඬුලවනලැහැබෙහි වැඩවසන සේක. ඇවැත්නි, එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, මම තෙමසක් එකලා ව වෙසෙන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එකකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙමි වෙමි”යි. ඇවැත්නි, “එසේ ය වහන්සැ” යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එකකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹිණි.

ඇවැත්නි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ තෙමස ඇවැමෙන් විවෙකයෙන් නැඟිසිටි සේක් භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ඉදින් අත්තොටු පිරිවැර්ජණේ “ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම්හු ඇතුළුව ස කවර විහරණයෙකින් යුතු ව බහුල කොට වුසු දු”යි මෙසේ කොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙපි ඒ අත්තොටු පිරිවැර්ජණේ “ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇතුළුව ස ආනාපානසන්ධියමාධියෙන් යුතු ව බහුල කොට වුසු සේකැ” යි මෙසේ පවසන්නාහු ය. මහණෙනි, මෙහි මම සිහි ඇතියෙමි ආශ්වාස කෙරෙමි, සිහි ඇතියෙමි ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි, දිගු කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නෙමි දිගු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දනිමි, දිගු කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දනිමි ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි දනිමි. නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි දනිමි. මහණෙනි, මැනවින් කියන්නෙක් ඒ යමකට අරියවිහාරය යි දු භ්‍රමවිහාරය යි දු තථාගතවිහාරය යි දු කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නා ආනාපානසන්ධියමාධියට අරියවිහාරය යි දු භ්‍රමවිහාරය යි දු තථාගතවිහාරය යි දු කියන්නේ ය.

මහණෙනි, යම් ඒ ශෛක්‍යා භික්ෂුහු නොපැමිණි රහත් බැව් ඇත්තාහු අනුඤ්ඤා නිවන පතමින් වෙසෙද්ද, ඔවුන් විසින් ආනාපානසන්ධියමාධිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ ආයුච ඤය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ඤය කළ ආයුච ඇති, වැය නිම වූ බඹසර ඇති, කළ කටයුතු ඇති, බහා තැබූ බර ඇති, පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති, ඤය වූ හවසංයොජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු යම් ඒ රහත් භික්ෂුහු වෙද්ද, ඔවුන් විසින් ආනාපානසන්ධියමාධිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ දිට්‍රදුමියෙහි සුවවිහරණය පිණිසත් සිහිනුවණ පිණිසත් පවතී.

යං භි තං භික්ඛවෙ, සඤ්චා වදමානො වදෙය්‍ය අරියච්ඡාරො ඉතිපි, බ්‍රහ්මච්ඡාරො ඉතිපි, තථාගතච්ඡාරො ඉතිපි, ආනාපානසති-සමාධිං සඤ්චා වදමානො වදෙය්‍ය අරියච්ඡාරො ඉතිපි, බ්‍රහ්මච්ඡාරො ඉතිපි, තථාගතච්ඡාරො ඉතිපිති. ඉමිනා ඛො එතං ආවුසො භිහානාම, පරියායෙන වෙදිතඛං යථා අඤ්ඤාපි සෙඛො ච්ඡාරො, අඤ්ඤා තථාගතච්ඡාරොති.

10. 2. 3

ආනන්දසුත්තං

3761. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චම් -පෙ- එකමන්තං නිසිංහො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “අහි නු ඛො හන්තෙ, එකො ධම්මො¹ භාවිතො බහුලිකතො චත්තාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති චත්තාරො ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙහති. සත්ත ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා දෙව ධම්මෙ පරිපුරෙහති”ති. “අහි ඛො අනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චත්තාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති. චත්තාරො ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙහති. සත්ත ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා දෙව ධම්මෙ පරිපුරෙහති”ති.

“කතමො පන හන්තෙ, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චත්තාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චත්තාරො ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙහති. සත්ත ධම්මො භාවිතා බහුලිකතා දෙව ධම්මෙ පරිපුරෙහති”ති. ආනාපානසතිසමාධි ඛො ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති. චත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්ත බොජ්ඣංගො පරිපුරෙහති. සත්ත බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාපිට්ඨන්තං පරිපුරෙහති. කථං භාවිතො ච ආනන්ද, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලිකතො චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: ඉධානන්ද, භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා -පෙ- පටිනිසසග්ගානුපස්සි පස්සයිස්සාමිති සික්ඛති.

1. එකධම්මො - මජ්ඣං, සා.

මහණෙනි, මැනවින් කියන්නෙක් ඒ යමකට අරියවිභාරය යි දු භ්‍රෂ්මවිභාරය යි දු තථාගතවිභාරය යි දු කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නා ආනාපානසතිසමාධියට අරියවිභාරය යි දු භ්‍රෂ්මවිභාරය යි දු තථාගතවිභාරය යි දු කියන්නේ යි. ඇවැත්නි මහානාම, යම්යේ සෙට්ඨවිභාරය අනෙකෙක් ම වේ ද තථාගතවිභාරය අනෙකෙක් ම වේ ද මෙය මේ නයිත් දතයුතු යි.

10. 2. 3

ආනාද පුත්‍රය

3761. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනාද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනාද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා ද, සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහම් කෙනෙකුන් පුරවද්ද, සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද, එබඳු දහමෙක් ඇද්ද”යි. ආනාද, එක් දහමෙක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා ද, සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද, සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද, එබඳු දහමෙක් ඇතැ යි.

“වහන්ස, කවර එක් දහමෙක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ (කවර) සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා ද, සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු (කවර) සත් දහම් කෙනකුන් පුරවත් ද, සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු කවර දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද”යි. ආනාද, ආනාපානසතිසමාධි නම් එක් දහම වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු සිව්වන් පුරවයි. සිවු සිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් බොජ්‍ය පුරවත්. සත් බොජ්‍යහු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුත්ති පුරවත්. ආනාද, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිසමාධිය සිවු සිව්වන් පුරවා ද යත්: ආනාද, මෙසස්නෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ හිස්ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු දීඝං වා අසසසනොනා දීඝං අසසසාමීති පජානාති, දීඝං වා පසසසනොනා දීඝං පසසසාමීති පජානාති -පෙ- සබ්බකායපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසමහයං කායසඛාරං අසසසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං කායසඛාරං පසසසසසාමීති සිකඛති. කායෙ කායානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තස්මි සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. නං කිස්ස හෙතු: කායඤ්ඤතරාහං ආනන්ද, එතං වදමි, යදිදං අසසාසපසසාසං. තස්මාතිහානන්ද, කායෙ කායානුපසයි භික්ඛු තස්මි සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු පිනිපට්ඨංවෙදී අසසසසාමීති සිකඛති -පෙ- සුඛපට්ඨංවෙදී -පෙ- විතතසඛාරපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසමහයං විතතසඛාරං අසසසසාමීති සිකඛති. පසසමහයං විතතසඛාරං පසසසසසාමීති සිකඛති. වෙදනාසු වෙදනානුපසයි ආනන්ද; භික්ඛු තස්මි සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. නං කිස්ස හෙතු: වෙදනඤ්ඤතරාහං ආනන්ද, එතං වදමි යදිදං අසසාසපසසාසානං සාධුකං මනසිකාරං. තස්මාතිහානන්ද, වෙදනාසු වෙදනානුපසයි භික්ඛු තස්මි සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, භික්ඛු විතතපට්ඨංවෙදී අසසසසාමීති සිකඛති -පෙ- අභිජ්ඣාදයං විතතං -පෙ- සමාදහං විතතං -පෙ- විමොචයං විතතං අසසසසාමීති සිකඛති. විමොචයං විතතං පසසසසසාමීති සිකඛති. විතතෙ විතතානුපසයි ආනන්ද, භික්ඛු තස්මි සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. නං කිස්ස හෙතු: තාහං ආනන්ද, මුට්ඨස්සතිස්ස අයමපජානස්ස ආනාපානසතිසමාධිභාවනං වදමි. තස්මාතිහානන්ද, විතතෙ විතතානුපසයි භික්ඛු තස්මි සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

ආනතු, යම් සමයෙක මහණ දිගු කොට හෝ ආශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි යි දැනී ද, දිගු කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි යි දැනී ද ... සියලු ආශ්වාසප්‍රශ්වාසකය දන්තාසුලු ව ... කායසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, කායසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, ආනතු එසමයෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනතු, යම් මේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වේ ද, මෙය එක්තරා කයෙකැ යි මම කියමි. ආනතු, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි කයෙහි කය අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

ආනතු, යම් සමයෙක මහණ ප්‍රීතිය දන්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද ... සුවය දන්තාසුලු ව ... වික්‍රාසංස්කාර දන්තාසුලු ව ... වික්‍රාසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, වික්‍රාසංස්කාර සන්තිද්‍රවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, ආනතු එසමයෙහි මහණ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙදනාලෙවහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනතු, යම් මේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාසයන්ගේ මැනවින් මෙනෙහි කිරීමෙන් වේ ද මෙය එක්තරා වෙදනාවෙකැ යි මම කියමි. ආනතු, එහෙයින් මෙයස්තෙහි මහණ එසමයෙහි වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව වෙදනාලෙවහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

ආනතු, යම් සමයෙක මහණ සිත දන්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද ... සිත සතුටු කරවමින් ... සිත ඵ්‍යාග කරමින් ... සිත මුදවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, සිත මුදවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, ආනතු, එසමයෙහි මහණ සිතෙහි සිත අනු ව දක්තා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙවහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: ආනතු, මුළු සිහි ඇති මනාදැනුම් නැත්තහුට ආනාපානසති-සමාධිතාවනාවක් මම නො කියමි. ආනතු, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි සිත්හි සිත අනු ව දක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙවහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

යසම් සමයෙ ආනතු, භික්ඛු අනිවචනානුපයසී අර්හස්සයාමීති සිංඛති -පෙ- විරාගානුපයසී -පෙ- නිරෝධානුපයසී -පෙ- පටිනික්ඛයනානුපයසී අර්හස්සයාමීති සිංඛති. පටිනික්ඛයනානුපයසී පර්වයාමීති සිංඛති. ධම්මෙසු ධම්මානුපයසී ආනතු, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො යං තං හොති අභිජ්ඣාදෙමනස්සානං පහානං තං පඤ්ඤාය දිස්වා දිස්වා සාධුකං අජ්ඣාපෙකඛිනා හොති. තසමාතිහානතු, ධම්මෙසු ධම්මානුපයසී භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං භාවිතො ඛො ආනතු, ආනාපානසතිසමාධි එවං ඛුද්ධිකතො චක්ඛුරො සතිපට්ඨානො පරිසුරෙති.

කථං භාවිතා ව ආනතු, චක්ඛුරො සතිපට්ඨානා කථං ඛුද්ධිකතං සත්තබ්බොජ්ඣාදෙවො පරිසුරෙති: යසම් සමයෙ ආනතු, භික්ඛු කායෙ කායානුපයසී විහරති උපට්ඨිතා තස්ස¹ තසම් සමයෙ සති² හොති අසලීට්ඨා. යසම් සමයෙ ආනතු, භික්ඛුතො උපට්ඨිතා සති හොති අසලීට්ඨා, සත්සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො ආරද්ධා හොති. සත්සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සත්සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො භාවනාපාරිසුරිං ගවජති. සො තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පටිවිනනි පටිවරති පරිවිමංසමාපජති.

යසම් සමයෙ ආනතු, භික්ඛු තථා සතො විහරන්තො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පටිවිනනි. පටිවරති පරිවිමංසමාපජති. ධම්මවිවය-සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො ආරද්ධා හොති. ධම්මවිවය සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. ධම්මවිවය-සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො භාවනාපාරිසුරිං ගවජති. තස්ස නං ධම්මං පඤ්ඤාය පටිවිනනො පටිවරතො පරිවිමංසමාපජන්තො ආරද්ධා හොති විරියං අසලීනං.

යසම් සමයෙ ආනතු, භික්ඛුතො තං ධම්මං පඤ්ඤාය පටිවිනනො පටිවරතො පරිවිමංසමාපජන්තො ආරද්ධා හොති විරියං අසලීනං, විරියසම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො ආරද්ධා හොති. විරියසම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. විරිය-සම්මොජ්ඣාදෙවො තසම් සමයෙ භික්ඛුතො භාවනාපාරිසුරිං ගවජති. ආරද්ධවිරියස්ස උපපජති පිති නිරාමිසා.

1. උපට්ඨිතස්ස - මජ්ඣං, සනා.

2. සමයෙ භික්ඛුතො සති - මජ්ඣං.

ආනතු, යම් සමයෙක මහණ අතීය අනු ව දක්නාසුලු ව ආශවාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද ... විරාගය අනුව දක්නාසුලු ව ... තිරොධය අනුව දක්නාසුලු ව ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ආශවාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ ද, ආනතු, එසමයෙහි මහණ දහමිති දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිති ඇති ව දහමලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමිතස දුරු කොට වෙසේ. දුඛිලොඛ හා දෙමිතස පිළිබඳ යම් ඒ ප්‍රභාණයෙක් වේ නම් හේ එය නුවණින් දක දක මැනවින් මැදහත් ව දක්නාසුලු වෙයි. ආනතු, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිති ඇති ව දහම ලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමිතස දුරු කොට වෙසේ. ආනතු, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිසමාධිය සිවු සිව්වන් පුරවයි.

ආනතු, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සිවු සිව්වන්හු සත් බොජ්‍ය පුරවද්ද යත්: ආනතු, යම් සමයෙක මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසේ ද එසමයෙහි ඔහුගේ සිතිය නුමුළා වූවා එළඹසිටියා වේ. ආනතු, යම් සමයෙක මහණහුගේ සිතිය නුමුළා වූවා එළඹ සිටියා වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් සතිසමොඤ්ඤාඛය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ සතිසමොඤ්ඤාඛය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ සතිසමොඤ්ඤාඛය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. හේ එසේ සිති ඇති ව වෙසෙනුයේ ඒ දහම නුවණින් සොයයි පිරික්සයි විමසුමට පැමිණෙයි.

ආනතු, යම් සමයෙක මහණ එසේ සිති ඇති ව වෙසෙනුයේ ඒ දහම නුවණින් සොයා ද පිරික්සා ද විමසුමට පැමිණේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් ධම්මච්චයසමොඤ්ඤාඛය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ ධම්මච්චයසමොඤ්ඤාඛය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ ධම්මච්චයසමොඤ්ඤාඛය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ඒ දහම නුවණින් සොයන පිරික්සන විමසුමට පැමිණෙන ඔහු විසින් ලීන නොවූ වැර අරඹන ලද්දේ වෙයි.

ආනතු, යම් සමයෙක ඒ දහම නුවණින් සොයන පිරික්සන විමසුමට පැමිණෙන මහණහු විසින් වැර අරඹන ලද්දේ ලීන නොවූයේ වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් විරියසමොඤ්ඤාඛය අරඹන ලද්දේ වේ. එසමයෙහි මහණ විරියසමොඤ්ඤාඛය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ විරියසමොඤ්ඤාඛය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. පිරිසුන් වැර ඇත්තහුට නිරාමිස (පස්කම්සුවයෙන් තොර) ප්‍රීතිය උපදී.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කුනො ආරද්ධවිරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාමියා, පිතිසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො ආරද්ධො භොති. පිතිසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කු භාවෙති. පිතිසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති. පිතිනෙස්ස කායොපි පක්ඛෙහති. වික්කමපි පක්ඛෙහති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කුනො පිතිමනස්ස කායොපි පක්ඛෙහති, වික්කමපි පක්ඛෙහති, පක්ඛංගියමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො ආරද්ධො භොති. පක්ඛංගියමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කු භාවෙති. පක්ඛංගියමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති. පක්ඛංගියමොඡ්ඤායොගො සුඛිනො වික්කං සමාධියති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කුනො පක්ඛංගියමොඡ්ඤායොගො සුඛිනො වික්කං සමාධියති, සමාධියමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො ආරද්ධො භොති. සමාධියමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කු භාවෙති. සමාධියමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති. සො තථා සමාහිතං වික්කං සාධුකං අජක්ඛපෙක්ඛිතා භොති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කු තථා සමාහිතං වික්කං සාධුකං අජක්ඛපෙක්ඛිතා භොති, උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො ආරද්ධො භොති. උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කු භාවෙති. උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කු වෙදනාසු -පෙ- වික්කෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සී විහරති, උපට්ඨිතා තස්ස තසම් සමයෙ සති භොති අසමුට්ඨා. යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කුනො උපට්ඨිතා සති භොති අසමුට්ඨා, සතිසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො ආරද්ධො භොති. සතිසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කු භාවෙති. සතිසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති -පෙ- සො තථා සමාහිතං වික්කං සාධුකං අජක්ඛපෙක්ඛිතා භොති.

යසම් සමයෙ ආනන්ද, හික්කු තථා සමාහිතං වික්කං සාධුකං අජක්ඛපෙක්ඛිතා භොති, උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො ආරද්ධො භොති. උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කු භාවෙති. උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො තසම් සමයෙ හික්කුනො භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති. එවං භාවිතා බො ආනන්ද, වක්කරො සතිපට්ඨානා එවං බහුලිකතා සත්ත බොඡ්ඤායොගො පරිපුරෙහති.

කථං භාවිතා ච ආනන්ද, සත්ත බොඡ්ඤායොගො කථං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්තං පරිපුරෙහති: ඉධානන්ද, හික්කු සතිසමොඡ්ඤායොගො භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- උපෙඛාසමොඡ්ඤායොගො භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො ආනන්ද, සත්ත බොඡ්ඤායොගො එවං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්තං පරිපුරෙහති.

ආනන්ද, යම් කලෙක පිරිපුන් වැර ඇති මහණහට නිරාමිය ප්‍රීතිය උපදී ද, එකල්හි මහණහු විසින් පිනිසමොක්කඩය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එකල්හි මහණ පිනිසමොක්කඩය වඩයි. එකල්හි මහණහුගේ පිනිසමොක්කඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. ප්‍රීතයින් ඇත්නහුගේ කයත් සන්තිදේ. සිතත් සන්තිදේ.

ආනන්ද, යම් සමයෙක ප්‍රීතයින් ඇති මහණහුගේ කයත් සන්තිදේ ද, සිතත් සන්තිදේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් පසංඤා-සමොක්කඩය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ පසංඤා-සමොක්කඩය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ පසංඤාසමොක්කඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. සන්තූන් කය ඇති සුව ඇත්නහුගේ සිත එකඟ වේ.

ආනන්ද, යම් සමයෙක සන්තූන් කය ඇති සුව ඇති මහණහුගේ සිත එකඟ වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් සමාධි-සමොක්කඩය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ සමාධි-සමොක්කඩය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ සමාධිසමොක්කඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. හේ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් වී බලනසුලු වෙයි.

ආනන්ද, යම් සමයෙක මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් වී බලනසුලු වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙඛා-සමොක්කඩය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ උපෙඛා-සමොක්කඩය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙඛාසමොක්කඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ.

ආනන්ද, යම් සමයෙක මහණ වේදනායෙහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු වී වෙසේ ද, එසමයෙහි ඔහුගේ සිතිය එළඹ සිටියා නුමුළා වූවා වේ. ආනන්ද යම් සමයෙක මහණහුගේ සිතිය එළඹ සිටියා නුමුළා වූවා වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් සතිසමොක්කඩය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ සතිසමොක්කඩය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ සතිසමොක්කඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ ... හෙතෙමේ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් වී බලනසුලු වෙයි.

ආනන්ද, යම් සමයෙක මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් වී බලනසුලු වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙඛාසමොක්කඩය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ-උපෙඛාසමොක්කඩය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙඛා-සමොක්කඩය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. ආනන්ද, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ පුනපුනා කරන ලද සිවු සිව්වන්හු සත් බොජහ පුරවත්.

ආනන්ද, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ පුනපුනා කරන ලද සත් බොජහහු විජ්ජාවිමුක්ති පුරවද්ද යත්: ආනන්ද, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරොධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සතිසමොක්කඩය වඩයි. ... විවෙකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරොධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට උපෙඛාසමොක්කඩය වඩයි. ආනන්ද, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ පුනපුනා කරන ලද සත් බොජහහු විජ්ජාවිමුක්ති පුරවත් යි.

10. 2. 4

දුතිය ආනන්දසුත්තං

3762. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසංකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං හගවා එතදවොච: අත්ථි නු ඛො ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙති, සත්ත ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති? හගවලීලකා නො හන්තො, ධම්මො -පෙ- අස්සානන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙති. සත්ත ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති.

කතමො ච ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙති. සත්ත ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති: ආනාපානසතිසමාධි ආනන්ද, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවිතො බහුලිකතො සත්තබ්බංගො පරිපුරෙති, සත්ත බ්බංගො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛං පරිපුරෙති. කථං භාවිතො වානන්ද, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලිකතො චක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති: ඉධානන්ද, භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා -පෙ- එවං භාවිතො ඛො ආනන්ද සත්ත බ්බංගො එවං බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛං පරිපුරෙති.

(ඥා පුරිමසුත්තන්තො එවං විස්තරෙතංඛො.)

10. 2. 5

භික්ඛුසුත්තං

3763. අථ ඛො සම්මුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: “අත්ථි නු ඛො හන්තො, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙති, සත්ත ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති”ති. “අත්ථි භික්ඛවෙ, එකො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො චක්ඛාරො ධම්මෙ පරිපුරෙති, චක්ඛාරො ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සත්ත ධම්මෙ පරිපුරෙති, සත්ත ධම්මො භාවිතො බහුලිකතො දො ධම්මෙ පරිපුරෙති”ති.

10. 2. 4

දුතිය ආනතු සූත්‍රය

3762. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: ආනතු, එක්දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා ද, සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද, සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවද්ද, එබඳු දහමක් ඇද්දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... ආනතු එක්දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා නම් සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහම් කෙනකුන් පුරවත් නම් සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවත් නම් එබඳු දහමක් ඇත.

ආනතු, කවර එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහම් කෙනකුන් පුරවා ද, (කවර) සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහම් කෙනකුන් පුරවද් ද, (කවර) සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහම් කෙනකුන් පුරවද් ද යත්: ආනතු, ආනාපානසතිසමාධි වූ එක්දහම් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු සිව්වන් පුරවයි. සිවු සිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් බොජ්‍ය පුරවත්. සත් බොජ්‍යහු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්‍යාවිමුක්ති පුරවත්. ආනන්ද, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිසමාධිය සිවු සිව්වන් පුරවද්ද යත්: ආනතු, මෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ ... ආනතු, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජ්‍යහු විජ්‍යාවිමුක්ති පුරවත් යි.

(පළමු සූතුර මෙන් විතර කටයුතු.)

10. 2. 5

භික්ඛු සූත්‍රය

3763. එකල්හි බොහෝ භික්ඛු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ඛු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ. “වහන්ස, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහමක් පුරවා නම් සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහමක් පුරවත් නම් සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහමක් පුරවත් නම් එබඳු දහමක් ඇද්දැයි. “මහණෙනි, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු දහමක් පුරවා නම් සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් දහමක් පුරවත් නම් සත් දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු දෙ දහමක් පුරවත් නම් එබඳු දහමක් ඇතැ”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො හතො, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධමමො භාවිතො බහුලිකතො දෙව ධමමෙ පරිපුරෙතිති. ආනාපානසතිසමාධි ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානො භාවිතො බහුලිකතො සත්ථ බොජ්ඣංගෙ පරිපුරෙති, සත්ථ බොජ්ඣංගො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ති. පරිපුරෙති. කථං භාවිතො ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහ්ඤගතො වා -පෙ- එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, සත්ථ බොජ්ඣංගො එවං බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ති. පරිපුරෙතිති.

10. 2. 6

දුතියභික්ඛුසුත්තං

3764. අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුප-සබ්බමිංසු -පෙ- එකමන්තං නිසිංහෙ ඛො තෙ භික්ඛු හගවා එතදවොච: අස්සී තු ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධමමො භාවිතො බහුලිකතො දෙව ධමමෙ පරිපුරෙතිති. හගවම්මුලකා නො හතො ධමමො -පෙ- අස්සී ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති. සත්ථ ධමමො භාවිතො බහුලිකතො දෙව ධමමෙ පරිපුරෙති.

කතමො ව භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො ධමමෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො සත්ථ ධමමෙ පරිපුරෙති, සත්ථ ධමමො භාවිතො බහුලිකතො දෙව ධමමෙ පරිපුරෙති: ආනාපානසතිසමාධි ඛො භික්ඛවෙ, එකො ධමමො භාවිතො බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානො භාවිතො බහුලිකතො සත්ථ බොජ්ඣංගෙ පරිපුරෙති, සත්ථ බොජ්ඣංගො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුත්ති. පරිපුරෙති. කථං භාවිතො ව භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කථං බහුලිකතො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා නිසිදති පලලංකං ආභුජිතා උජුං කායං පඤ්ඤාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. යො සතොව අසසසති, සතොව පසසසති -පෙ- පටිනිසසග්ගානුපස්සී අසසසසසාමිති සික්ඛති. පටිනිසසග්ගානුපස්සී පසසසසසාමිති සික්ඛති.

වහන්ස, කවර එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු දහමක් පුරවා ද? (කවර) සිටු දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු සත් දහමක් පුරවන ද? (කවර) සත් දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු දෙ දහමක් පුරවද්දැයි. මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධි වූ එක්දහම වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පුරවයි. සිටු සිව්වන්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු සත් බොජහහු පුරවත්. සත් බොජහහු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු විජ්ජාවිමුක්ති පුරවත්. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද ආනාපානසතිසමාධි සිටු සිව්වන් පුරවා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ ... මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජහහු විජ්ජාවිමුක්ති පුරවත් යි.

10. 2. 6

දුතිය භික්ඛු සුත්‍රය

3764. එකල්හි බොහෝ භික්ඛු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පය ව හුන් ඒ භික්ඛුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු දහමක් පුරවා නම් සිටු දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු සත් දහමක් පුරවත් නම් සත් දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු දෙදහමක් පුරවත් නම් එබඳු දහමක් ඇද්දැයි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු දහමක් පුරවා නම් සිටු දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු සත් දහමක් පුරවත් නම් සත් දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු දෙ දහමක් පුරවත් නම් එබඳු දහමක් ඇත.

මහණෙනි, කවර එක් දහමක් වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු දහමක් පුරවා ද, (කවර) සිටු දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු සත් දහමක් පුරවත් ද; (කවර) සත් දහම කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු දෙ දහමක් පුරවද්දැයි. මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධි වූ එක් දහම වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පුරවයි. සිටු සිව්වන්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු සත් බොජහ පුරවති. සත් බොජහ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ති පුරවයි. මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධි කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිටු සිව්වන් පුරවා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ තිස්ගෙයකට ගියේ හෝ පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා සිහිය අභිමුඛ කොට එළවාගෙන හිඳගනී. හේ සිහි ඇතියේ ම ආශ්වාස කෙරෙයි. සිහි ඇතියේ ම ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි ... නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි. නිවන අනුව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු දීසං වා අසසසනොයා දීසං අසසසාමිති ආජානාති. දීසං වා පසසසනොයා දීසං පසසසාමිති පජානාති. රක්ඝං වා -පෙ- සබ්බකායපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසමභයං කායසඛාරං අසසසිසසාමිති සිකඛති. පසසමභයං කායසඛාරං පසසසිසසාමිති සිකඛති. කායෙ කායානුපසයි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිසස හෙතු: කායඤ්ඤතරාහං භික්ඛවෙ, එතං වදම් යදිදං අසසාසපසසාසං. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, කායෙ කායානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පිතිපට්ඨංවෙදී අසසසිසසාමිති සිකඛති -පෙ- සුඛපට්ඨංවෙදී -පෙ- විත්තසඛාරපට්ඨංවෙදී -පෙ- පසසමභයං විත්තසඛාරං අසසසිසසාමිති සිකඛති. පසසමභයං විත්තසඛාරං පසසසිසසාමිති සිකඛති. වෙදනාසු වෙදනානුපසයි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිසස හෙතු: වෙදනාඤ්ඤතරාහං භික්ඛවෙ, එතං වදම් යදිදං අසසාසපසසාසනං සාධුකං මනසිකාරං. තසමා තිහ භික්ඛවෙ, වෙදනාසු වෙදනානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විත්තපට්ඨංවෙදී අසසසිසසාමිති සිකඛති -පෙ- අභිපපමොදයං විත්තං -පෙ- සමාදහං විත්තං -පෙ- විමොචයං විත්තං අසසසිසසාමිති සිකඛති. විමොචයං විත්තං පසසසිසසාමිති සිකඛති. විත්තෙ විත්තානුපසයි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තං කිසස හෙතු: නාහං භික්ඛවෙ, මුට්ඨස්සතිස්ස අසමපජානස්ස ආනාපානසතිසමාධිභාවනං වදම්. තසමාතිහ භික්ඛවෙ, විත්තෙ විත්තානුපසයි භික්ඛු තසම් සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, යම් සමයෙක මහණ දිගු කොට හෝ ආශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ආශ්වාස කෙරෙමිනි දැනී ද, දිගු කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරනුයේ දිගු කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමිනි දැනී ද, ලුහුඩු කොට හෝ ... සියලු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස කය දන්නා සුලු ව ... කායසංඝාර සංසිදුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද, කායසංඝාර සංසිදුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, යම් මේ ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වේ ද, මෙය එක්තරා කයෙකැයි මම කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ ප්‍රීතිය දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද ... සුවය දන්නාසුලු ව ... විතසංඝාර දන්නාසුලු ව ... විතසංඝාර සංසිදුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද, විතසංඝාර සංසිදුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව විදුමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් පිළිබඳ යම් මේ මැනවින් මෙනෙහි කිරීමක් වේ ද, මෙය එක්තරා වෙදනාවකැ යි මම කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි වෙදනාවන්හි වෙදනා අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව විදුමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි.

මහණෙනි, යම් සමයෙක මහණ සිත දන්නාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද ... සිත සතුටු කරවමින් ... සිත එකඟ කරමින් ... සිත මුදමින් ... ආශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද, සිත මුදමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමිනි හික්මේ ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ සිත්හි සිත් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මුළු සිහි ඇති මනා දැනුම් නැත්තහුට ආනාපානසංඝායා-භාවනාවක් මම නො කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි සිත්හි සිත් අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව සිත්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනිච්චානුපදසි අසසසිසසාමිති සික්ඛති -පෙ- වීරාගානුපදසි -පෙ- නිරොධානුපදසි -පෙ- පටිනිසසග්ගානු- පදසි අසසසිසසාමිති සික්ඛති. පටිනිසසග්ගානුපදසි පසසසිසසාමිති සික්ඛති. ධම්මෙසු ධම්මානුපදසි භික්ඛවෙ, භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො යතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සො යං තං හොති අභිජ්ඣාදෙමනස්සානං පහාණං, තං පඤ්ඤය දිස්වා සාධුකං අපඤ්ඤපෙකඤ්ඤා හොති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ධම්මානුපදසි භික්ඛු තස්මිං සමයෙ විහරති ආනාපි සමපජානො යතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං ඛහුලිකතො වක්ඛාරො යතිපට්ඨා- නෙ පරිපුරෙති.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ වක්ඛාරො යතිපට්ඨානා කථං ඛහුලිකතා සක්ඛා ඛොජ්ඣාමෙහ පරිපුරෙතති: යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපදසි විහරති, උපට්ඨිතා තස්ස තස්මිං සමයෙ යති හොති අසලවුට්ඨා. යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො උපට්ඨිතා යති හොති අසලවුට්ඨා, යතිසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො හොති. යතිසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. යතිසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. සො තථා සතො විහරෙතො තං ධම්මං පඤ්ඤය පටිච්චනති පටිච්චනති පරිච්චංසමාපජන්ති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සතො විහරෙතො තං ධම්මං පඤ්ඤය පටිච්චනති පටිච්චනති පරිච්චංසමාපජන්ති. ධම්මවිචය- සම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො. ධම්මවිචය- සම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. ධම්මවිචයසම්මො- ජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤය පටිච්චනතො පටිච්චනතො පරිච්චංසමාපජන්තො ආරඥං හොති විරියං අසලලිතං.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤය පටිච්චනතො පටිච්චනතො පරිච්චංසමාපජන්තො ආරඥං හොති විරියං අසලලිතං, විරියසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො හොති. විරියසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. විරිය- සම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. ආරඥවිරියස්ස උපපජන්ති පිති නිරාමිසා.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආරඥවිරියස්ස උපපජන්ති පිති නිරාමිසා. පිතිසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො හොති. පිතිසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පිතිසම්මොජ්ඣාමෙහ තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඨති. පිතිමනස්ස කායො'පි පසසමහති, වික්ඛම්පි පසසමහති.

මහණෙනි, යම් සමයෙක මහණ අනිත්‍යය අනුව උක්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂු ද ... විරාගය අනුව උක්තාසුලු ව ... නිරෝධය අනුව උක්තාසුලු ව ... නිවන අනුව උක්තාසුලු ව ආශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂු ද, නිවන අනුව උක්තාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි භික්ෂු ද, මහණෙනි, එසමයෙහි මහණ දහමිති දහම අනුව උක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙවිති දුඨිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. හේ අභිජ්ඣා-දෙමනසසයන්ගේ යම් ඒ ප්‍රභාණයෙක් වේ නම් එය නුවණින් දක මැනවින් මැදහත් ව බලනසුලු වෙයි, මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මහණ එසමයෙහි දහමිති දහම අනුව උක්තාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙවිති දුඨිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, ආනාපානසතිසමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ පුනපුනා කරන ලද්දේ සිවු සිව්වන් පුරවයි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සිවු සිව්වන්හු සත් බොජහ පුරවන් ද යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ කයෙහි කය අනුව උක්තාසුලු ව වෙසේ ද, එකල්හි මහණහුගේ සිහිය නුමුළා ව එළඹ සිටියා වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහුගේ සිහිය නුමුළා ව එළඹ සිටියා වේ ද, එකල්හි මහණහු විසින් සතිසංඛොජ්ඣායය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එකල්හි මහණ සතිසංඛොජ්ඣායය වඩයි, එකල්හි මහණහුගේ සතිසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. හෙතෙම එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නා ඒ දහම නුවණින් සොයයි, පිරික්සයි, විමසුමට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යම් සමයෙක මහණ එසේ සිහි ඇතිව වෙසෙන්නා ඒ දහම නුවණින් සොයා ද, පිරික්සා ද, විමසුමට පැමිණේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් ධම්මවිචයසංඛොජ්ඣායය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ ධම්මවිචයසංඛොජ්ඣායය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ ධම්මවිචයසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ඒ දහම නුවණින් සොයන පිරික්සන විමසුමට පැමිණෙන ඔහු විසින් වැර අරඹන ලද්දේ නො සැහවුනේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් සමයෙක ඒ දහම නුවණින් සොයන පිරික්සන විමසුමට පැමිණෙන මහණහු විසින් වෙර අරඹන ලද්දේ නොසැහවුනේ වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් විරියසංඛොජ්ඣායය අරඹන ලද්දේ වේ. එසමයෙහි මහණ විරියසංඛොජ්ඣායය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ විරියසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. පිරිපුන් වැර ඇත්තහුට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී.

මහණෙනි, යම් සමයෙක පිරිපුන් වැර ඇති මහණහට නිරාමිස ප්‍රීතිය උපදී ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් පිනිසංඛොජ්ඣායය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ පිනිසංඛොජ්ඣායය වඩයි. එසමයෙහි මහණහුගේ පිනිසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. ප්‍රීතයින් ඇත්තහුගේ කයත් සංසිදෙයි. සිතත් සංසිදෙයි.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පිතිමනස්ස කායො පි පස්සමහති, විත්තං පස්සමහති. පස්සඤ්ඤාමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. පස්සඤ්ඤාමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. පස්සඤ්ඤාමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජති. පස්සඤ්ඤායස්ස සුචිතො විත්තං සමාධියති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පස්සඤ්ඤායස්ස සුචිතො විත්තං සමාධියති. සමාධිසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. සමාධිසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සමාධිසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජති. සො තථා සමාහිතං විත්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙක්ඛිතා භොති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සමාහිතං විත්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙක්ඛිතා භොති. උපෙඛාසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. උපෙඛාසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. උපෙඛාසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති. උපට්ඨිතා තස්ස තසම් සමයෙ සති භොති අසම්මුට්ඨා. යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො උපට්ඨිතා සති භොති අසම්මුට්ඨා, සතිසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. සතිසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. සතිසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජති -පෙ- සො තථා සමාහිතං විත්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙක්ඛිතා භොති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සමාහිතං විත්තං සාධුකං අපඤ්ඤාපෙක්ඛිතා භොති, උපෙඛාසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. උපෙඛාසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති. උපෙඛාසමොඤ්ඤායො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ජති. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානා එවං බහුලිකතා සත්තබ්බොඤ්ඤායො පරිපුරෙන්නී.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, සත්ත බ්බොඤ්ඤායො කථං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙන්නී. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤායො භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ග-පරිඤ්ඤාමිං -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤායො භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤ්ඤාමිං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත බ්බොඤ්ඤායො එවං බහුලිකතා විජ්ජාවිමුත්තිං පරිපුරෙන්නී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ප්‍රීති සිත් ඇති මහණහුගේ කයත් සංසිද්දේ ද සිත්ත් සංසිද්දේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් පසංඝාදි-සමෝපකම්මය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ පසංඝාදිසමෝපකම්මය වෙයි. එසමයෙහි මහණහුගේ පසංඝාදිසමෝපකම්මය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. සන්තුන් කය ඇති සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක සන්තුන් කය ඇති සුව ඇති මහණහුගේ සිත එකඟ වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් සමාධි-සමෝපකම්මය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණතෙමේ සමාධිසමෝපකම්මය වෙයි. එසමයෙහි මහණහුගේ සමාධිසමෝපකම්මය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. හෙතෙමේ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් ව බලනසුලු වෙයි.

මහණෙනි, යම් සමයෙක මහණ තෙමේ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් ව බලනසුලු වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙඛාසමෝපකම්මය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණතෙමේ උපෙඛාසමෝපකම්මය වෙයි. එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙඛාසමෝපකම්මය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ වෙදනාවන්ති ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසේ ද, එසමයෙහි ඔහුගේ සිතිය නුමුළා ව එළඹ සිටියා වෙයි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහුගේ සිතිය නුමුළා ව එළඹ සිටියා වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් සතිසමෝපකම්මය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ තෙමේ සතිසමෝපකම්මය වෙයි. එසමයෙහි මහණහුගේ සතිසමෝපකම්මය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ ... හෙතෙමේ එසේ එකඟවූ සිත මැනවින් මැදහත් ව දක්නාසුලු වෙයි.

මහණෙනි, යම් සමයෙක මහණ තෙමේ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් ව බලනසුලු වේ ද, එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙඛාසමෝපකම්මය අරඹන ලද්දේ වෙයි. එසමයෙහි මහණ උපෙඛාසමෝපකම්මය වෙයි. එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙඛාසමෝපකම්මය වැඩීමෙන් පිරීමට යේ. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සිවු සිව්වන්හු සත් බොජහ පුරවත්.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොජහහු විජ්ජාවිමුක්ති පුරවත් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සංගහපරිණාමී කොට සතිසමෝපකම්මය වෙයි. ... විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධනිසංඝිත වොස්සංගහපරිණාමී කොට උපෙඛාසමෝපකම්මය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද බහුල කරන ලද සත් බොජහහු විජ්ජාවිමුක්ති පුරවති යි.

10. 2. 7

සංයොජනප්‍රකතං

3765. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, භාවිතො බහුලීකතො සංයොජනප්‍රකතො¹ සංවත්තති. කරං භාවිතො ච භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි කරං බහුලීකතො සංයොජනප්‍රකතො සංවත්තති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරක්ඛගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා -පෙ- පටිනිස්සග්ගානුපයසි පක්ඛස්සග්ගාමිති සික්ඛති. එවං භාවිතො ඛො භික්ඛවෙ, ආනාපානසතිසමාධි එවං බහුලීකතො සංයොජනප්‍රකතො සංවත්තති.

10. 2. 8

අනුසයසුත්තං

3766. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ -පෙ- අනුසයසමුඤ්ඤානාය සංවත්තති.

10. 2. 9

අද්ධානප්‍රකතං

3767. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, -පෙ- අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තති.

10. 2. 10

ආසවකඛයසුත්තං

3768. ආනාපානසතිසමාධි භික්ඛවෙ, -පෙ- ආසවානං ඛයාය සංවත්තති.

(ඉමානි තිණි සුත්තානිපි යථා සංයොජනප්‍රකතං විඤ්ඤානෙකඛානි.)

ආනන්දවග්ගො දුතියො.

තත්‍රද්දනං:

ඉච්ඡානඛංද්‍රං කඛේඛයාං ආනන්දෙන පරෙ දුචෙ
දෙව භික්ඛු සංයොජනානුසයා අද්ධානමාසවකඛයොති.

ආනාපානසංයුතං සමත්තං.

තත්‍රවග්ගද්දනං:

එකධම්මො ආනන්දෙති දෙව චග්ගා සුදෙසිතා
ආනාපානසංයුතෙ මුනිනා ධම්මසාමිතාති.

1. සංයොජනානං පඤ්ඤාය - භෞ.

10. 2. 7.

සංයොජන සූත්‍රය

3765. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිසමාධිය වඩන ලද්දේ පුනපුනා කරන ලද්දේ සංයොජන ප්‍රභාණය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිසමාධිය කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සංයොජන ප්‍රභාණය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ අරණකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ තිස්ගෙයකට ගියේ හෝ ... නිවන අනු ව දක්නාසුලු ව ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මේ. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිසමාධිය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සංයොජන ප්‍රභාණය පිණිස පවතී යි.

10. 2. 8

අනුසය සූත්‍රය

3766. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිසමාධිය ... අනුසය නැසීම පිණිස පවතී යි.

10. 2. 9

අධාන සූත්‍රය

3767. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිසමාධිය .. අදන් පිරිසිදු දැනීම පිණිස පවතී යි.

10. 2. 10

ආසවකය සූත්‍රය

3768. මහණෙනි, ආනාපානසන්ධිසමාධිය ... ආසවක්‍ෂය පිණිස පවතී යි.

(මේ තුන් සූතුර ද සංයොජන සූතුර මෙන් විතර කටයුතු.)

දෙවැනි ආනාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

ඉථිනඛාල සංඛේධයා යි දෙසුතුරෙකි. ආනාද නමින් අනෙක් සූතුර දෙකකි. භික්‍ෂු නම්නුදු සූතුර දෙකකි. සංයොජන අනුසය අධාන ආසවකය යි යිවු සූතුරෙකි යි මුළුල්ල දශයෙකි යි.

ආනාපානසංයුක්තය නිමයේ ය.

එහි වර්ග නාමාවලිය :

ධම්මාචාරී මුනින්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් ආනාපානසංයුක්තයෙහි එකධම්ම, ආනාද යි වර්ග දෙකෙක් ම මැනවින් දෙශනා කරන ලද යි.

11. සොනාපතරි සංයුතං

1. වෙළඳවාරවග්ගො

11. 1. 1

රාජසුතං

3769. සාවකපීයං:

කිංඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, රාජා වක්ඛවන්ති¹ චතුත්තං දීපානං ඉසසරියාධි-
පච්චං රජං කාරෙතො කායසස භෙද පරමෙරණා සුගතිං සන්නං
ලොකං උපපජ්ජති, දෙව්නං තාවතීංසානං සභව්‍යානං. සො තත්ථ
නඤ්ඤවනො² අච්ඡරාසඤ්ඤපරිවුත්තො³ දිබ්බෙති පඤ්ඤාති කාමගුණෙති
සමපජිත්තො සමඤ්ඤිගුත්තො පරිවාරෙති. සො චතුති ධම්මෙති අසමන්තා-
ගත්තො. අථ ඛො සො අපරිවුත්තොව තිරයා, අපරිවුත්තො තිරච්ඡානා-
යොනියා, අපරිවුත්තො පෙත්තිවිසයා, අපරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.
කිංඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පිණ්ඩියාලොපෙන යාපෙති. නන්තකානි⁴
ධාරෙති. සො චතුති ධම්මෙති සමන්තාගත්තො. අථ ඛො සො
පරිවුත්තො තිරයා, පරිවුත්තො තිරච්ඡානායොනියා, පරිවුත්තො පෙත්ති-
විසයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

කතමෙති චතුති? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවතො බුද්ධො අවේච්චප-
සාදෙන සමන්තාගත්තො හොති “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මා
සම්ප්ප්ඤ්ඤා විජ්ජාවරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො
පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසසානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ
අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගත්තො හොති: “සාධකානො හගවතා ධම්මො
සංද්දිසිත්තො අකාලිත්තො එතිපසස්සිත්තො ඔපනයිත්තො පච්චත්තං වෙදිතඛො
විඤ්ඤති”ති. සඛෙඤ්ඤ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගත්තො හොති: “සුපටි-
පන්නො හගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා, උජුපටිපන්නො හගවතො සාවක-
සඛෙඤ්ඤා, ඤායපටිපන්නො හගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා, සාමීපිපටිපන්නො
හගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා, යදිදං වත්තාරි පුරිසස්සුගානි අට්ඨපුරිසස්සුගාලො
එසහගවතො සාවකසඛෙඤ්ඤා ආභුතොයො පාභුතොයො දක්ඛණොයො
අඤ්ඤාලිකරණොයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකම්මතං ලොකස්සාති.” අරිය-
කණොති සිලෙති සමන්තාගත්තො හොති අධිකේශ්වති අච්ඡේදෙති අසබලෙති
අකම්මාසෙති භුජිස්සෙති විඤ්ඤපසසෙති අපරාමවෙදිති සමාධිසංවත්තති-
කෙති. ඉමෙති චතුති ධම්මෙති සමන්තාගත්තො හොති.

යො ච භික්ඛවෙ, චතුත්තං දීපානං පටිලාහො, යො චතුත්තං
ධම්මානං පටිලාහො, චතුත්තං දීපානං පටිලාහො චතුත්තං ධම්මානං
පටිලාහස්ස කල් නාශ්‍යති සොලසිකති.

1. වක්ඛවන්ති - සි 2, සා.

2. නඤ්ඤ වන - මජ්ඣ, සා.

3. අච්ඡරාසඤ්ඤපරිවුත්තො - සිච්ච.

4. නන්තකානි ව - මජ්ඣ.

11. සොනාපතනි සංයුක්තය

1. චෙඵද්ධාරවග්ගීය

11. 1. 1.

රාජ සූත්‍රය

3769. යැවැත්තුවර-

මහණෙනි, සක්චිති රජ සිවුදිවයිනෙහි ඉසුරු බැවින් යුත් අධිපති බව ඇති රජය කරවා කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොව තවතිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ ද, හෙතෙමේ එහි නඳුනුයනෙහි අසරසුමුයෙන් පිරිවරන ලදු ව දිව්‍යමය වූ පස්කම්මුණෙන් යුතු ව සමන්විත ව ඉසුරු පිණවා ද එහෙත් හෙතෙමේ සිවු දහමින් නොයුතු ය. (එහෙයින්) හෙතෙමේ නිරයෙන් නො මිදුනේ ම ය. නිරිසන් යොනියෙන් නොමිදුනේ ම ය. ප්‍රෙතවිෂයෙන් නො මිදුනේ ම ය. අපායදුග්ගතිවිනිපාතයෙන් නො මිදුනේ ම ය. මහණෙනි, අරිසවුතෙමේ පිඩුසිවීමෙන් යැපේ ද, කඩමල දරා ද (එහෙත්) හෙතෙමේ සිවු දහමින් යුතු ය. එහෙයින් හෙතෙමේ නිරයෙන් මිදුනේ ය. නිරිසන් යොනියෙන් මිදුනේ ය. ප්‍රෙතවිෂයයෙන් මිදුණේ ය. අපායදුග්ගතිවිනිපාතයෙන් මිදුනේ ය.

කවර සිවු දහමින් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “මෙකරුණෙනු දු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත් හ. සමාක්සම්බුද්ධ හ. විද්‍යා වරණසම්පන්න හ. සුගත හ. ලොකවිදු හ. අනුත්තරපුරුෂදමා සාරථී හ දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. භගවත් හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාය ය. සාන්දෘෂ්ටික ය. අකාලික ය. එහිපස්සික ය. ඔපනයික ය. නුවණැත්තන් විසින් තමනමන් කෙරෙහි ලා දන යුතු ය”යි ධර්මයෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතුවූයේ වෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝය තෙමේ සුපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රාවක සංඝය තෙමේ උජුපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝය තෙමේ ඤායපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝය තෙමේ සාම්භිපටිපන්න ය. යම් මේ පුරුෂසුග සතරෙක් වෙද (එහි) පුරුෂ පුද්ගලයෝ අට දෙනෙකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවකසංඝය තෙමේ ආනුනෙය්‍ය ය. පානුනෙය්‍ය ය. දක්ඛිණෙය්‍ය ය. අඤ්ජලිකරණිය ය. ලෝකයාට අනුත්තර පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර ය”යි සංඝයා කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වේ. අබණ්ඩ අවර්ණ අසබල අකල්මාෂ භුජිෂ්‍ය විඤ්ජුස්ස අපරාමාෂ්ට සමාධිසංවර්තනික ආයාසිකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සිවුදහමින් යුතු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් සිවුදිවයින් පිළිලැබුමෙක් වේ ද, යම් සිවුදහම් පිළිලැබුමෙකුත් වේ ද සිවුදිවයින් පිළිලැබුම සිවුදහම් පිළිලැබුමෙහි සොළොස් වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අගී යි.

11. 1. 2

බ්‍රහ්මවරියොගධසුත්තං

3770. චතුර්ති භික්ඛවො, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොධිපරායණො. කතමෙහි චතුර්ති? ඉධ භික්ඛවො, අරියසාවකො බුද්ධ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං-පෙ-සත්වා දෙව-මනුස්සානං බුද්ධා හගවා”ති. ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ස්වාසංගො හගවතා ධම්මො -පෙ- පට්ටිකං වෙදිතබ්බො විශ්ඤානී”ති. සමෙක අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති. “සුපට්ටිපනො හගවතො සාවකසමෙකා -පෙ- අනුක්ඛරං පුණ්ණකෙඛිකං ලොකස්සා”ති. අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අබණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවො, චතුර්ති ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමමොධිපරායණොති. ඉදමචොව හගවා, ඉදං වත්වා සුගතො අරාපරං එතදචොව සත්වා:

යෙසං සද්ධා ව සීලඤ්ච පසාදෙ ධම්මදස්සනං.

තෙ වෙ කාලෙන පට්ටන්ති¹ බ්‍රහ්මවරියොගධං සුමන්ති.

11. 1. 3

දීඝාචු උපාසක සුත්තං

3771. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ තෙන ඛො පන සමයෙන දීඝාචු උපාසකො ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළාගිලානො. අර ඛො දීඝාචු උපාසකො පිතරං ජොතිකං² ගහපතිං ආමනොසි: එහි නං ගහපති, යෙන හගවා තෙනුපසංඛිමං. උපසංඛිමා මම වචනෙන හගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤා “දීඝාචු හතො, උපාසකො ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළාගිලානො සො හගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤා, එවිඤ්ඤා වදෙති:”³ ‘සාධු කීර හතො, හගවා යෙන දීඝාචුස්ස උපාසකස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඛිමං අනුකම්පං උපාදයා’ති.

1. පට්ටන්ති - මජ්ඣං, සා.

2. ජොතිකං - සා.

3. වදෙති - මජ්ඣං, සා.

11. 1. 2

බ්‍රහ්මවරියොගධ සූත්‍රය

3770. මහණෙනි, සිවුදහමින් යුතු අරියවුතෙමේ විවස ව නොවැටෙන සුළු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් වෙ. කවර සිවු දහමින් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු අර්භත් භ...දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ භ. බුද්ධ භ. භගවත් භ”යි. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාඛ්‍යාත ය...නුවණැත්තවුන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දත යුතු ”යි. ධර්මය කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසභිසතෙමේ සුප්‍රතිපත්තය. ...ලොකයාහට අනුත්තරපුණ්‍යක්ෂේත්‍ර ය”යි නො කඩවූ...සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආයථිකාන්ත ශීලයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු දහමින් යුතු වූ අරියවු තෙමේ විවස ව නො වැටෙනසුළු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවත් ආයථිකාන්තශීලයත් සංඝයා කෙරෙහි පැහැදීමත් ධර්මයෙහි පැහැදීමත් යම් කෙනෙකුන්ට වෙන් නම් ඔහු බලිසරට ඇතුළත් (මතු තුන්මග හා යෙදුනු) සුවයට සුදුසු කල්හි එකාන්තයෙන් පැමිණෙති යි.

11. 1. 3

දීඝාචුළපාසක සූත්‍රය

3771 එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සම්පයෙහි කලන්දකනිවාප නම් වෙච්චනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි දීඝාචු උච්ඡු තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි දීඝාචු උච්ඡු තෙමේ පියා වන ජොතික ගැහැවිහු ඇමැති ය. ගැහැවි එවූ. තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙවූ. එළඹ මා වදනින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදිවූ. “වහන්ස, දීඝාචු උපාසක හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදියි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පාව නිසා දීඝාචු උච්ඡුහුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹෙන සේක්නම් මැනවැ යි මෙසේ ත් කියා”යි.

එවං තාතාති ඛො ජොතිකො ගහපති, දීඝාචුක්ඛ උපාසකස්ස පටිඤ්ඤානා යෙන හගවා තෙනුපසංඛතී. උපසංඛතීන්තා හගවන්තං අභිචාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො ජොතිකො ගහපති හගවන්තං එතදවොච: “දීඝාචු හන්තෙ, උපාසකො ආබාධිකො භොති දුක්ඛිකො බාලාගිලානො, සො හගවන්තො පාදෙ සිරියා වැදුති එවිඤ්ඤා වදෙති: ‘සාධු කීර හන්තෙ, හගවා යෙන දීඝාචුක්ඛ උපාසකස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඛතමතු අනුකම්පං උපාදයා’ති”.

අධිවාසෙසි හගවා තුණ්භිභාවෙන්. අථ ඛො හගවා නිවාසෙත්වා පක්ඛට්ඨරමාදය යෙන දීඝාචුක්ඛ උපාසකස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඛතී. උපසංඛතීන්තා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදී. නිසජ්ජ ඛො හගවා දීඝාචුං උපාසකං එතදවොච: “කච්චි තෙ දීඝාචු ධම්මියං? කච්චි යාපනියං? කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමහති? නො අභික්ඛමහති? පටික්ඛමොයානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමො”ති? “න මෙ හන්තෙ, ධම්මියං, න යාපනියං. බාලාගා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමහති නො පටික්ඛමහති අභික්ඛමොයානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමො”ති.

තස්මාතිහ තෙ දීඝාචු, එවං සික්ඛිතඛො: “බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හට්ඨස්සාමි “ඉතිපි සො හගවා අරහං -පෙ- සත්වා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති”. ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙ -පෙ- අරියකන්තොති සීලෙහි සමන්තාගතො හට්ඨස්සාමි අධර්මොති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි, එවං හි තෙ දීඝාචු, සික්ඛිතඛොති. යානිමානි හන්තෙ, හගවතා වත්තාරි සොතාපක්ඛියඛානි දෙසිතානි, සංවිජ්ජන්තෙ තෙ ධම්මා මයි. අහඤ්ඤා තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං හි හන්තෙ, බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්වා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙ -පෙ- අරියකන්තොති සීලෙහි සමන්තාගතො අධර්මොති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහිති.

තස්මාතිහ ත්වං දීඝාචු, ඉමෙසු චතුසු සොතාපක්ඛියඛෙසු පතිට්ඨාය ජ වීජ්ජාභාගියෙ ධම්මෙ උත්තරිං භාවෙය්‍යාසි ඉධ ත්වං දීඝාචු, සංඛෙසංඛාරෙසු අනිච්චානුපසයි විහරාහි, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤා දුක්ඛ අනත්තසඤ්ඤා පභාණසඤ්ඤා විරාගසඤ්ඤා නිරොධසඤ්ඤාති. එවං හි තෙ දීඝාචු, සික්ඛිතඛොති. යෙ මෙ හන්තෙ, හගවතා ජ වීජ්ජාභාගියා ධම්මා දෙසිතා සංවිජ්ජන්තෙ තෙ ධම්මා මයි. අහඤ්ඤා තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං හි හන්තෙ, සංඛෙසංඛාරෙසු අනිච්චානුපසයි විහරාමි. අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤා දුක්ඛ අනත්තසඤ්ඤා පභාණසඤ්ඤා විරාගසඤ්ඤා නිරොධසඤ්ඤා. අපි ච මෙ හන්තෙ, එවං භොති: “මා හෙවායං ජොතිකො ගහපති මමච්චෙයෙන විශාතං ආපජ්ජි”ති. මා ත්වං තාත, දීඝාචු, එවං¹ මනසාකාසි. ඉඛං, ත්වං තාත, දීඝාචු, යදෙව හගවා² ආහ, තදෙව ත්වං සාධුකං මනසිකරොහීති.

1. එතං - ස්‍යා

2. යදෙව තෙ හගවා - ස්‍යා

දරුව එසේ යි ජොතික ගැහැටි දීසාවු උවසුහට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ජොතිය ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, දීසාවු උවසු හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. හෙතෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදියි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පාව නිසා දීසාවු උවසුහුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹෙන සේක් නම් මැනවැ”යි මෙසේත් කියා යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුවෙන් නො බැණ ඉවසා වදළ සේක. ඉක්කිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැඳ පෙර ව පා සිවුරු ගෙන දීසාවු උවසුහුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹී සේක. එළඹ පැන වූ අස්නෙහි වැඩ හුන් සේක. වැඩ හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීසාවු උවසුහට මෙය වදළ සේක. දීසාවු කීම තොපට ඉවසිය හැකි ද, කීම යැපිය හැකි ද, කීම දුක් වෙදනාවේ අඩු වෙද්ද, වැඩි නො වෙද්ද, මේ දුක් වෙදනාවන්ගේ අඩුවීම පැණේ ද, වැඩිවීමක් නො පැණේ ද? වහන්ස, මට නොඉවසිය හැකි ය. නො යැපිය හැකි ය. මාගේ දැඩි දුක් වෙදනාවේ වැඩි වෙත්. අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩිවීම පැණේ. අඩුවීමක් නො පෙනේ”යි.

දීසාවු, එහෙයින් මෙහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු. “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු අර්හත් හ...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. භගවත් හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වන්නෙමි. ධර්මයෙහි...සඬසයා කෙරෙහි...අඛණ්ඩ වූ...සමාධිසංවත්තනික වූ ආයතීකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත වන්නෙමි”යි දීසාවු, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ සිවු සෝවන් අඩග කෙතෙක් වදුරන ලද්දහු ද ඒ දහම්හු මා කෙරෙහි ඇත. මමත් ඒ දහම් කෙරෙහි දක්නා ලැබෙන්නෙමි. වහන්ස, මම වනාහි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණෙනු දු අර්හත් හ ... දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. භගවත් හ යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් සමන්වාගතයෙමි ධර්ම කෙරෙහි සඬසයා කෙරෙහි...අඛණ්ඩ ... සමාධිසංවත්තනික වූ ආයතීකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වාගතයෙමි”යි.

දීසාවු, එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි මේ සිවු සෝවන් අහෙහි පිහිටා විදු කොටස් ඇති සදහම් මතු වඩන්නහු. දීසාවු මෙහි තෙපි සර්වසංස්කාර යන්හි අනිත්‍යානුදර්ශී ව අනිත්‍යයෙහි දු:ඛසංඝී ව දු:ඛයෙහි අනාත්මසංඝී ව ප්‍රභාණසංඝී ව වීරාගසංඝී ව නිරොධ සංඝී ව වෙසෙවු. දීසාවු තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ විදු කොටස් ඇති සදහම් කෙතෙක් වදුරන ලද්දහු ද. ඒ දහම්හු මා කෙරෙහි ඇත. මමත් ඒ දහම් කෙරෙහි දක්නා ලැබෙන්නෙමි. වහන්ස, මම වනාහි සියලු සංස්කාරයන්හි අනිත්‍යානුදර්ශී ව අනිත්‍යයෙහි දු:ඛසංඝී ව දු:ඛයෙහි අනාත්මසංඝී ව ප්‍රභාණසංඝී ව වීරාගසංඝී ව නිරොධසංඝී ව වෙසෙමි. වහන්ස, වැලිදු මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි; “මේ ජොතික ගැහැටි මාගේ ඇවැරීමෙන් දුකට නො පැමිණේවා. දරුව, දීසාවු, තෙපි එසේ නහමක් මෙනෙහි කරවු. එම්බා දරුව, දීසාවු තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යමක් ම වදළ සේක් නම් එය ම තෙපි මැනවින් මෙනෙහි කරවු”යි.

අරං ඛො භගවා දීඝාචුං උපාසකං ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිඤා උට්ඨායාසනා පක්කම්. අරං ඛො දීඝාචු උපාසකො අවිරපක්කනන්තං භගවතො කාලමකාසි. අරං ඛො සම්බසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුප-සක්කම්සු. උපසක්කම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එක්කමන්තං නිසීදිංසු. එක්කමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: “යො සො භතො, දීඝාචු නාම උපාසකො භගවතා සම්බික්ඛෙන්තා ඔවාදෙන ඔවදිතො. සො කාලකතො. තස්ස¹ කා ගති කො අභිසම්පරායො”ති? පණ්ඩිතො භික්ඛවෙ, දීඝාචු උපාසකො අහොසි. පට්ටපාදි² ධම්මසාත්තධම්මං න ච මං ධම්මාධිකරණං³ විභෙසෙසි. දීඝාචු භික්ඛවෙ, උපාසකො පඤ්ඤාන්තං ඔරමහාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති⁴ තස්ස පරිනිබ්බාසී අනාවර්ණධම්මො තස්මා ලොකාති.

11. 1. 4

සාරිපුත්තසුත්තං.

3772. එකං සමයං ආයඤ්ඤා ච සාරිපුත්තො ආයඤ්ඤා ච ආනන්දෙ ඤාචකුට්ඨියං විහරන්ති ජෙතවනෙ අනාරාමිකස්ස ආරාමෙ. අරං ඛො ආයාඤ්ඤා ආනන්දෙ සායනභසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායඤ්ඤා සාරිපුත්තො තෙනුපසක්කම්. උපසක්කම්ඤා ආයඤ්ඤා සාරිපුත්තො සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙඤා එක්කමන්තං නිසීදි. එක්කමන්තං නිසින්නො ඛො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ ආයඤ්ඤාන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: කතින්තං නු ඛො ආචුසො සාරිපුත්ත ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු එවමයං පජා භගවතා ව්‍යාකතා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්මොඨිපරායණාති.

චතුත්තං ඛො ආචුසො, ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු එවමයං පජා භගවතා ව්‍යාකතා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්මොඨි-පරායණාති. කතමෙසං චතුත්තං? ඉධාචුසො, අරියසාවකො බුද්ධෝ අවෙච්චසායාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ-සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති. අධර්මෙහි -පෙ- සමාධිසංවර්තනකෙති”. ඉමෙසං ඛො ආචුසො, චතුත්තං ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු එවමයං පජා භගවතා ව්‍යාකතා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්මොඨිපරායණාති.

1. ඔවාදිතො, තස්ස - සි 2.

2. සට්ටපාදි - ස්‍යා.

3. න ච ධම්මාධිකරණං - ස්‍යා.

4. ඔපපාතිකො තස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දීඝාචු උවසුහට මේ අවවාදයෙන් අවවාද කොට හුනස්නෙන් නැගිට වැඩි සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩිම කළ නොහෝ කලකින් දීඝාචු උවසුනෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹී ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන් හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, දීඝාචු නම් යම් ඒ උවසුවක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවු ඔවදැනින් ඔවදන් දෙනු ලැබී ද, හෙතෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ ගඬිය කවරක් ද, පරලොච කවරෙක් ද”යි. මහණෙනි, දීඝාචු උවසුනෙමේ පණ්ඩිතයෙක් වී ය. දහමිහි අනුදහමට පිළිපත්තේ ය දහම හෙයින් මා නො ද වෙහෙසී ය. මහණෙනි, දීඝාචු උවසුනෙමේ පණ්ඩිත ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් එහි පිරිහීමෙන් සුලු එලොවින් පෙරලා නොඑන ස්වභාව ඇති ඔපපාතිකයෙක් වේ යි.

11. 1. 4

සාරිපුත්ත සූත්‍රය

3772. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් අනදතෙරණුවෝත් සැවකසමීපයෙහි අනෙපිට්ඨපිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන් වෙත එළඹීයහ. එළඹ ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් අනද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, ශාරිපුත්තයෙනි, කෙතෙක් දහමින් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මේ ප්‍රජාව විවස ව නො වැටෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක් ද”යි.

ඇවැත්නි, සිවුදහමකින් යුතුවීම හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ප්‍රජාව විවස ව නොවැටෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. කවර සිවුදහමකින් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි අරියවු තෙමේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ බුද්ධ හ හඟවත් හ යි බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්මයෙහි ... සධ්‍යයා කෙරෙහි ... අඛණ්ඩ වූ ... සමාධි සංවත්තනික වූ ආයාතනාත්ත ඤානයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවුදහමින් යුතු වීම හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ප්‍රජාව විවස ව නො වැටෙන සුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරණ ලදී යි.

11. 1. 5

දුතියසාරිපුත්තසූත්තං.

3773. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තං ඛො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං හගවා එතදවොච: “සොතාපත්තියංඛං සොතාපත්තියංඛංගාති” හිදං සාරිපුත්ත, වුච්චති, කතමන්තුවො සාරිපුත්ත, සොතාපත්තියංඛංගාති? සප්පුරිසසංසෙවොති හන්තො, සොතාපත්තියංඛං, සද්ධම්මස්වන්තං සොතාපත්තියංඛං, යොනිසොමන්තසිකාරො සොතාපත්තියංඛං, ධම්මානුධම්මපටිපත්ති සොතාපත්තියංඛංගාති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, සප්පුරිසසංසෙවො හි සාරිපුත්ත, සොතාපත්තියංඛං, සද්ධම්මස්වන්තං සොතාපත්තියංඛං, යොනිසොමන්තසිකාරො සොතාපත්තියංඛං, ධම්මානුධම්මපටිපත්ති සොතාපත්තියංඛං.

“සොතො සොතොති හිදං සාරිපුත්ත, වුච්චති. කතමො නුඛො සාරිපුත්ත, සොතොති? අයමෙව හි හන්තො, අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සොතො. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධිති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, අයමෙව හි සාරිපුත්ත අරියො අට්ඨංඝිකො මග්ගො සොතො සෙය්‍යථිදං: “සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. සොතාපත්තො සොතාපත්තොති” හිදං සාරිපුත්ත, වුච්චති. කතමො නුඛො සාරිපුත්ත, සොතාපත්තොති? යො හි හන්තො, ඉමිනා අරියෙන අට්ඨංඝිකෙන මග්ගෙන සමන්තාගතො, අයං වුච්චති සොතාපත්තො. ස්වායං¹ ආයස්මා එවං. නාමො එවං ගොතොති. සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යො හි සාරිපුත්ත, ඉමිනා අරියෙන අට්ඨංඝිකෙන මග්ගෙන සමන්තාගතො. අයං වුච්චති සොතාපත්තො ස්වායං ආයස්මා එවන්තාමො එවංඛොගොතොති.

11. 1. 6

ඵපතිසූත්තං.

3774. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මහුලා භික්ඛු හගවන්තො විවරකම්මං කරොගාති: “නිට්ඨිතවිවරො හගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛම්සස්සතිති”. තෙන ඛො පන සමයෙන ඉසිදක්ඛපුරාණං, ඵපතයො: සාධුකෙ පටිවසන්ති කෙනවි දෙව කරණියෙන, අසෙසාසුං ඛො ඉසිදක්ඛ පුරාණං ඵපතයො සම්මහුලා කිර භික්ඛු හගවන්තො විවරකම්මං කරොගාති, නිට්ඨිතවිවරො හගවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛම්සස්සතිති

1. යායං - මජ්ඣං.

11. 1. 5

දුතිය සාරිපුත්ත සූත්‍රය

3773. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ උකන්පස් ව හුන්හ. එකන්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: “සාරිපුත්ත, සෝවාන් අභ සෝවාන් අභායී මෙය කියනු ලැබේ. සාරිපුත්ත, සෝවාන් අභ කවරේ දෑ”යි. වහන්ස, සපුරිස් සෙවුම සෝවාන් අභෙකි. සදහම් ඇසුම සෝවාන් අභෙකි. නුවණින් මෙනෙහි කිරීම සෝවාන් අභෙකි. දහම් අනුදහම් පිළිවෙත සෝවාන් අභෙකි”යි. සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත, සපුරිස් සෙවුම සෝවාන් අභෙකි. සදහම් ඇසුම සෝවාන් අභෙකි. නුවණින් මෙනෙහි කිරීම සෝවාන් අභෙකි. දහම් අනුදහම් පිළිවෙත සෝවාන් අභෙකි.

සාරිපුත්ත, සොතය සොත ය”යි මෙය කියනු ලැබේ. සාරිපුත්ත සොතය කවරේ දෑ”යි. වහන්ස, මේ අරිඅට්ඨමහ ම සොත යයි. එනම්; සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත මේ අරිඅට්ඨමහ ම සොත ය යි. එනම් සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. සාරිපුත්ත සෝවාන් සෝවාන් යි මෙය කියනු ලැබේ. සාරිපුත්ත සෝවාන් කවරේ දෑ යි. වහන්ස, යමෙක් මේ අරිඅට්ඨමහින් යුතු වූයේ වේ ද, මේ සෝවාන් යි කියනු ලැබේ. ඒ මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙබඳු නම් ඇත්තේ මෙබඳු ගොත් ඇත්තේ යි. සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, යමෙක් මේ අරිඅට්ඨමහින් යුතු වූයේ වේ ද, මේ සෝවාන් යි කියනු ලැබේ. ඒ මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ මෙබඳු නම් ඇත්තේ මෙබඳු ගොත් ඇත්තේ යි.

11. 1. 6

එපති සූත්‍රය

3774. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු “නිමාසිච්චුරු ඇති (අනුසස් කාලය නිම වූ සිච්චුරු ඇති) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස ඇවැමෙන් වාරිකා-වෙහි වඩනා සේකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිච්චුරුකම් කෙරෙත්. එසමයෙහි ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවෝ දෙදෙන කිසියම් කටයුත්තක් හෙතු කොට සාධුක නුවර වෙසෙත්. ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවෝ නිමා සිච්චුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස් ඇවැමෙන් වාරිකාවෙහි වඩනා සේකැයි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිච්චුරු කම් කෙරෙති යි ඇසූහ.

අර මො ඉසිදන්තපුරාණා ථපතයො මග්ගෙ පුරිසං ධපෙසුං: “යදු නිං අමෙහා පුරිසං, පසෙසායාසි හගවන්තං. ආගච්ඡන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. අර මො අමොකං¹ ආරොචෙය්‍යාසිති”. ද්විහනිභං² ධීතො මො සො පුරිසො අද්දස හගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙන ඉසිදන්තපුරාණා ථපතයො තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා ඉසිදන්තපුරාණෙ ථපතයො ථතදවොදු: “අයං සො හන්තෙ, හගවා ආගච්ඡති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො යස්සද්ධි කාලං මඤ්ඤරාති”.

අර මො ඉසිදන්තපුරාණා ථපතයො යෙන හගවා තෙනුපසඬාමිංසු. උපසඬාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධංසු. අර මො හගවා මග්ගා ඔක්කමම යෙනඤ්ඤතරං රුක්ඛමුලං තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමිත්වා පඤ්ඤන්තො ආයතෙ නිසිදි. ඉසිදන්තපුරාණා ථපතයො හගවන්තං අභිවාදෙත්වා ථකමන්තං නිසිදිංසු. ථකමන්තං නිසින්නා මො ඉසිදන්තපුරාණා ථපතයො හගවන්තං ථතදවොදු:

“යදු මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම³ සාවතරියා කොසලෙසු වාරිකං පක්කමික්කතිති. හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යදු පන මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම සාවතරියා කොසලෙසු වාරිකං පක්කන්තොති, හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං “දුරෙ නො හගවාති”.

යදු මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම: “කොසලෙහි මලෙලසු වාරිකං පක්කමික්කතිති” හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං “දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යදු පන මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම: “කොසලෙහි මලෙලසු වාරිකං පක්කන්තොති”. ‘හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං “දුරෙ නො හගවාති”.

යදු පන මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම “මලෙලහි වජ්ජිසු වාරිකං පක්කමික්කතිති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං: “දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යදු පන මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම ‘මලෙලහි වජ්ජිසු වාරිකං පක්කන්තොති’. හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං “දුරෙ නො හගවාති”.

යදු පන මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම “වජ්ජිහි කාසිසු වාරිකං පක්කමික්කතිති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං: “දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යදු පන මයං හන්තෙ, හගවන්තං සුඤ්ඤාම “වජ්ජිහි කාසිසු වාරිකං පක්කන්තොති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමන්තා හොති දෙමනස්සං “දුරෙ නො හගවාති”.

1. අර අමොකං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. ද්විහං නිභං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. සුඤ්ඤාම - ස්‍යා, මජ්ඣං.

4. මලෙලි - ස්‍යා.

5. වජ්ජි - ස්‍යා.

6. කාසි - ස්‍යා.

ඉක්බිති ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවෝ “එමිබල පුරුෂය යම් කලෙක තෙහි වඩනා අරභන් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා නම් එකල්හි අපට සැල කරන්නාහු”යි මහ පුරුෂයකු තැබූහ. දෙතුන් දිනක් සිටි ඒ පුරුෂ තෙමේ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දිටී. දක ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවන්ට මෙය සැලකෙළේ ය. “හිමියෙනි, ඒ මේ අරභන් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක. යමකට දැන් කල් දන්නා නම් මැනවැ”යි.

එකල්හි ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසු පස අනුගමන් කළහ. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහින් ඉවත් ව එක්තරා රුක්මුලකට එළඹී සේක. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පස් ව හුන්හ. එකත් පස්ව හුන් ඉසිදත්ත පුරාණ වඩුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ.

වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවරින් කොසොල් දනව්වෙහි වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වන්නාහ”යි අපට නො සතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි. වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවරින් කොසොල් දනව්වෙහි වාරිකාවට වැඩී සේ කැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වෙති”යි අපට නො සතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි.

වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙන් මල්ලදනව්වෙහි වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වන්නාහ”යි අපට නොසතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි. වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනව්වෙන් මල්ලදනව්වෙහි වාරිකාවට වැඩී සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වෙති”යි අපට නොසතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි.

වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මල්ලදනව්වෙන් වැදෑදනව්වෙහි වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වන්නාහ”යි අපට නො සතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි. වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මල්ලදනව්වෙන් වැදෑදනව්වෙහි වාරිකාවට වැඩී සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වෙති”යි අපට නොසතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි.

වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදෑදනව්වෙන් කසිදනව්වෙහි වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වන්නාහ”යි අපට නොසතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි. වහන්ස, යම් කලෙක අපි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදෑදනව්වෙන් කසිදනව්වට වාරිකාවෙහි වැඩී සේකැ”යි අසමෝ නම් එසමයෙහි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට දුර වෙති”යි අපට නොසතුටු බවෙක් වෙයි. දෙමනසෙක් වෙයි.

යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “කාසිති මගධෙසු¹ වාරිකං පක්කම්ඤ්ඤති”ති, හොති නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමනතා, හොති සොමනස්සං: “දුරෙ නො හගවා හවිස්සතිති”. යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම “කාසිති මගධෙසු වාරිකං පක්කතොතාති”. හොති අනප්පිකා නො තස්මිං සමයෙ අනත්තමනතා හොති අනප්පකං දෙමනස්සං: “දුරෙ නො හගවාති”.

යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “මගධෙති කාසිසු වාරිකං පක්කම්ඤ්ඤති”ති, හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා, හොති සොමනස්සං: ආසනො² නො හගවා හවිස්සතිති, යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “මගධෙති කාසිසු වාරිකං පක්කතොතාති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවාති”.

යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “කාසිති වජ්ඣසු වාරිකං පක්කම්ඤ්ඤති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවා හවිස්සතිති”. යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “කාසිති වජ්ඣසු වාරිකං පක්කතොතාති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා: හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවාති”.

යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “වජ්ඣති මලලෙසු වාරිකං පක්කම්ඤ්ඤති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා, හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවා හවිස්සතිති”. යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “වජ්ඣති මලලෙසු වාරිකං පක්කතොතාති. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා, හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවාති”.

යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “මලලෙති කොසලෙසු වාරිකං පක්කම්ඤ්ඤති”. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවා හවිස්සතිති”. යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “මලලෙති කොසලෙසු වාරිකං පක්කතොතාති. හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවාති”.

යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “කොසලෙති සාවඤ්ඤි වාරිකං පක්කම්ඤ්ඤති”ති, හොති නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා හොති සොමනස්සං: “ආසනො නො හගවා හවිස්සතිති” යද පන මයං හතොත, හගවතො සුඤ්ඤාම: “සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙති”. හොති අනප්පිකා³ නො තස්මිං සමයෙ අත්තමනතා, හොති අනප්පකං සොමනස්සං: ආසනො නො හගවාති”.

1. මගධෙ - සා.

2. ආසනො - ඔ 2.

3. අනප්පකා - සා.

“තස්මා තිහ ඵපතයො සමොධො සරාවාසො රජාපරො, අඛේනාකාසො¹ පඛජ්ජා. අලංඝි පන වො ඵපතයො අප්පමාදයාති²”. අපී ඛො නො හන්තො, එතම්හා සමොධො අඤ්ඤා සමොධො සමොධනරො වෙව සමොධසඤ්ඤාතරො වාති, කතමො පන වො ඵපතයො එතම්හා සමොධො අඤ්ඤා සමොධො සමොධනරො වෙව සමොධසඤ්ඤාතරොවාති?

ඉධ මයං හන්තො, යද් රාජා පසෙනදි කොසලො උය්‍යානභූමි- නිය්‍යාතුකාමො හොති, යෙ තෙ රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස නාගා ඔපවස්සා³ තෙ කප්පජා යා තං රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පජාපජියො පියා මනාපා තා එකං පුරතො එකං පච්ඡන්තො නිසීදපෙම. තාසං ඛො පන හන්තො, හගිනීනං එවරුපො ගජේධා හොති; “සෙය්‍යරාපි නාම ගජධකරණ්ඩකස්ස තාවදෙව විවරිය- මානස්ස යරා තං, රාජාරහෙන්⁴ ගජේධන විභූසිතානං. තාසං ඛො පන හන්තො, හගිනීනං එවරුපො කායසම්ප්පේසා හොති, සෙය්‍යරාපි නාම තුලපිටුනො වා කප්පාසපිටුනො වා යරා තං රාජකඤ්ඤානං සුඛෙධිතානං⁵. තස්මිං ඛො පන හන්තො, සමයෙ නාගොපි රක්ඛි- තඛෙධා හොති, තාපි හගිනියො රක්ඛිතඛො හොන්ති, අක්කාපි රක්ඛිතඛෙධා හොති. න ඛො පන මයං හන්තො, අභිජානාම, තාසු හගිනීසු පාපකං වීක්ඛං උප්පාදෙතා. අයං ඛො නො හන්තො, එතම්හා සමොධො අඤ්ඤා සමොධො සමොධනරො වෙව සමොධසඤ්ඤාතරොවාති. තස්මාතිහ ඵපතයො සමොධො සරාවාසො රජාපරො, අඛේනාකාසො පඛජ්ජා, අලංඝි පන වො ඵපතයො අප්පමාදයා.

චතුඨි ඛො ඵපතයො ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙතා හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො, කතමෙහි චතුඨි? ඉධ ඵපතයො අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්ප- සාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති” -පෙ- ධම්මෙ -පෙ- සඛෙත -පෙ- විගතමලච්ඡරෙන වෙන සා අගාරං අජ්ඣාචසති මුක්ඛවාගො පයතපාණි වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො. ඉමෙහි ඛො ඵපතයො චතුඨි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනෙතා හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධි- පරායණො.

තුලෙහ හි ඛො⁶ ඵපතයො, බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තා- ගතා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති”. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙත -පෙ- යං ඛො පන කිඤ්චි කුලෙ දෙය්‍යධම්මං සඛං තං අප්පට්ඨිහන්තං සීලවනෙතති කල්‍යාණධම්මෙහි. තං කිං මඤ්ඤාථ ඵපතයො, කතිවිධා⁷ තෙ කොසලෙසු මනුස්සා යෙ තුමහාකං සමසමා යදීදං දුතසංවිභාගෙති⁸ ලාභා නො හන්තො, සුලභං නො හන්තො, යෙසං නො හගවා එවං ජානාතීති⁸.

1. අඛේනාකාසො - සි 2.

2. ඔපවස්සා - ස්‍යා.

3. රාජකඤ්ඤානං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. සුඛෙ ධිතානං - ස්‍යා.

5. තුලෙහ ඛො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. කතිවිධා - ස්‍යා.

7. දුතසංභාගෙහිති - ස්‍යා.

8. පජානාතීති, මජ්ඣං - ස්‍යා.

වඩුවෙහි, ගිහිගෙය පළිබෝධ සහිතය, කෙලෙස් රජය නගින තැනෙකි. පැවිද්ද එළිමහනෙකි. වඩුවෙහි, එහෙයින් මෙහි ලා තොප විසින් නොපමා වීමට සුදුසු යි. වහන්ස, මේ සම්බාධයට වඩා අනිශ්චිත සම්බාධ වූ ද අනිශ්චය සම්බාධ ය යි පවසන ලද්ද වූ ද අනෙක් සම්බාධයක් ඇතැ'යි. වඩුවෙහි, මේ සම්බාධයට වඩා අනිශ්චිත සම්බාධ වූ ද අනිශ්චය සම්බාධ ය යි පවසන ලද්ද වූ ද තොපගේ අනෙක් සම්බාධය කවරේ දැයි.

වහන්ස, මෙහි අපි, යම් කලෙක පසේනදි කොසොල් රජතෙමේ උයන් බිමට නික්මෙනු කැමැත්තේ වේ ද (එකල්හි) පසේනදි කොසොල්-රජුගේ ඉසිලීමෙහි සමත් යම් ඒ ඇත්තු වෙත් නම් ඔවුන් සරසා පසේනදි කොසොල් රජුගේ පිය වූ මනාප වූ යම් ඒ මෙහෙසියෝ වෙත් නම් ඔවුන් එකක ඉදිරියෙන් ද එකක පස්සෙන් ද හිඳුවමු. වහන්ස, රජුට සුදුසු සුවඳින් සැරසුනු ඒ නැගණියන්ගේ මෙබඳු සුවඳක් වෙයි. එකෙණෙහි වැසුම් හරිනු ලබන සුවඳ කරඬුවෙක සුවඳ යම්සේ නම් එමෙහි. වහන්ස, සුවසේ වැඩුනු රජතුමරියන් වූ ඒ නැගණියන්ගේ මෙබඳු කාපහසෙක් වෙයි. හිඹුල්පුලුනෙහි හෝ කපුපුලුනෙහි හෝ පහස යම්සේ නම් එමෙහි. වහන්ස, එසමයෙහි ඇතා ද රැක්ක යුත්තේ වෙයි. ඒ නැගණියෝ ද රැක්කයුත්තාහු වෙති. තමා ද රැක්කයුත්තේ වෙයි. වහන්ස අපි, ඒ නැගණියන් කෙරෙහි ලාමක සිතක් ඉපදවූ බවක් නො ම දනුම් හ. වහන්ස, මේ තෙල සම්බාධයට වඩා අනිශ්චිත සම්බාධ වූත් අනිශ්චය සම්බාධය යි පවසන ලද්ද වූත් අනෙක් සම්බාධය යි. වඩුවෙහි, ගිහිගෙය පළිබෝධ සහිත ය. කෙලෙස් රජය නගින තැනෙකි. පැවිද්ද එළිමහනෙකි. වඩුවෙහි, එහෙයින් මෙහිලා තොප විසින් නොපමා වීමට සුදුසු යි.

වඩුවෙහි, සිවුදහමෙකින් යුත් අරියවුතෙමේ විවස ව නොවැටෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් වේ. කවර සිවුදහමකින් ද යත්: වඩුවෙහි, මෙහි අරියවුතෙමේ "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ, භගවත් හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලංගුසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්මයෙහි...සංඝයා කෙරෙහි...මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තේ (-ත්‍යාගශීලී ව, ආවවුන්ට දීම පිණිස) දෝනා ලද අත් ඇත්තේ ත්‍යාගයෙහි ඇලුනේ යදිනු ලැබීමට සුදුසු වූයේ දීමෙහිත් බෙද දීමෙහිත් ඇලුනේ පහ ව ගිය මසුරු මල ඇති සිතින් යුතු ව ගිහිගෙයි වෙසෙයි. වඩුවෙහි, මේ සිවුදහමින් යුත් අරියවුතෙමේ විවස ව නොවැටෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් වේ.

වඩුවෙහි, තෙපි වනාහි "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. භගවත් හ යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලංගුසාදයෙන් සමන්වාගතය හ. ධර්මයෙහි...සංඝයා කෙරෙහි ...කුලයෙහි යම් කිසි දිය යුතු දෙයක් වේ නම් ඒ සියල්ල කලණුදහම් ඇති සිල්වතුන් හා නොපිළිබෙදන ලද්දේ වෙයි. වඩුවෙහි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? දීමෙහිත් බෙද දීමෙහිත් ලා යම් කෙනෙක් තොපට සමසම වෙත් නම් කොසොල්දනවවෙහි එබඳු මිනිස්සු කෙනෙක් වෙද්දැයි. වහන්ස, යම් බඳු අප ගැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ දනවදරන සේක් නම් වහන්ස ඒ අපට ලාභයෙකි. අපට මනාලැබුමෙකි යි.

11. 1. 7

වෙළුචාරොයාසුතතං.

3775. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං යෙන වෙළුචාරං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තදවසරී. අසෙසාසුං ඛො වෙළුචාරොයාකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සමණො ඛලු හො ගොතමො සකායපුත්තො සකායකුලා පබ්බතීනො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං වෙළුචාරං අනුප්පන්නො. තං ඛො පන හගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගනො: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසලබ්බො වීජ්ජාචරණසම්පදොනා සුගතො ලොකද්දු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”²ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බමිකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාපච්ඡෙදෙනි. සො ධම්මං දෙසෙති: “ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාසුරානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතිති.

අථ ඛො වෙළුචාරොයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන හගවා තෙනුපසංකම්පු. උපසංකම්පිතා අපෙකකථෙව හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකකථෙව හගවන්තා සද්ධිං සමෙවාදිංසු සමෙවාදන්තියං කථං සාරාණියං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකකථෙව යෙන හගවා තෙනාසුරපි. පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකකථෙව හගවන්තො සහතිකෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අපෙකකථෙව තුණ්හිභුතා එකමන්තං නිසීදිංසු එකමන්තං නිසිත්තො ඛො වෙළුචාරොයාකා³ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තං එතදවොචු: මයං හො ගොතම, එවං කාමා එවසුත්තං එවං අධිප්පායා පුත්තසම්බාධසයනා⁴ අජ්ඣාචසෙය්‍යාම. කාසිකවතුනං පච්චන්තුභවෙය්‍යාම මාලාගන්ධවිලෙපනං ධාරෙය්‍යාම, ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්‍යාම. කායස්ස, හෙද පරමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජෙය්‍යාම. තෙසං නො හවං ගොතමො අමනාකං එවංකාමානං එවසුත්තං එවං අධිප්පායානං තථා ධම්මං දෙසෙතු. යථා මයං පුත්තසම්බාධසයනා⁵ අජ්ඣාචසෙය්‍යාම, කාසිකවතුනං පච්චන්තුභවෙය්‍යාම, මාලාගන්ධවිලෙපනං ධාරෙය්‍යාම ජාතරූපරජනං සාදිසෙය්‍යාම, කායස්ස ව හෙද පරමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජෙය්‍යාමාති.

අනුප්පායිකං වො ගහපතයො ධම්මපරියායං දෙසිස්සාමි. තං සුණංථ. සාධුකං මනසිකරොථ. භාසිස්සාමිති. එවං හොති ඛො වෙළුචාරොයාකා⁶ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තො පච්චස්සාසුං. හගවා එතදවොච:

1. ඛො කෙ වෙළුචාරොයාකා - මජ්ඣං.
 2. ඛො කෙ වෙළුචාරොයාකා - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 3. පුත්තසම්බාධ සයනං " "
 4. වෙළුචාරොයාකා " "

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. 1. 7

වෙළුමාරයාසුත්‍රය

එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි මහත් බික්සහන සමග වාරිකාවෙහි හැසිරෙන සේක් කොසොල් දනවු වැස්සන්ගේ වෙළුමාර නම් බමුණුගම වෙත පැමිණියේක. වෙළුමාර වැසි බමුණුගැහැවියෝ "ශාක්‍යකුලයෙන් පැවිදි වූ ගොයුම් ගොත් ඇති හවත් ශ්‍රමණ ශාක්‍යපුත්‍රයෝ මහත් බික්සහන සමග කොසොල් දනව්වෙහි වාරිකාවෙහි හැසිරෙන සේක් වෙළුමාර නුවරට පිළිවෙළින් පැමිණියේක. ඒ හඟවත් ගෞතමයන් ගේ මෙබඳු කළණ කිතු සදෙක් උස් ව පැන නැංගේය: "ඒ භාග්‍යවත්තු මෙ කරුණෙනු දු අරහත්හ, සමාන් සම්බුද්ධ හ. විද්‍යාවරණසම්පන්න හ, සුගත හ, ලොකවිදු හ, අනුත්තර-පුරිසදම්මසාරථී හ, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. හඟවත් හ"යි, ඔවුන් වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත මේ ලොව දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තුමු වෙසෙයින් දන පසක් කොට පවසන සේක. ඔවුන් වහන්සේ මුල කලණ වූ මැද කලණ වූ අවසන කලණ වූ අරුත් සහිත ව්‍යඤ්ජන සහිත හුදෙක් පිරිසුන් පිරිසිදු බඹයර පවසන සේක. එබඳු රහතුන් ගේ දක්ම යහපත් වේ"යි ඇසුහ.

ඉක්බිති වෙළුමාර වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පස් ව හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇඳිලි බැද එකත් පස් ව හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි නම් ගොත් අස්වා එකත්පස් ව හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් මුවින් නො බැණ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් වෙළුමාර වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ. "හවත් ගෞතමයෙනි, අපි දරුවන්ගෙන් හක වූයහන්හි වෙසෙන්නමෝ සිනිඳු සඳුන් ගල්වන්නමෝ මල්ගඳවිලවුන් දරන්නමෝ රන්රිදී ඉවසන්නමෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සහලොවට පැමිණෙන්නමෝ යි මෙබඳු කාම ඇත්තමෝ මෙබඳු ඡන්ද ඇත්තමෝ මෙබඳු අදහස් ඇත්තමෝ වීමහ. යම් සේ අපි දරුවන් ගෙන් හක වූ යහන්හි වසන්නමෝ සිහිල් සඳුන් ගල්වන්නමෝ මල්ගඳවිලවුන් දරන්නමෝ රන්රිදී ඉවසන්නමෝ කාබුන් මරණින් මතුත් සුගති සහලොවට පැමිණෙන්නමෝ නම් මෙබඳු කාම ඇති මෙබඳු ඡන්ද ඇති මෙබඳු අදහස් ඇති ඒ අපට හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එසේ දහම් දෙසන සේක්වා"යි.

ගැහැවියෙහි, කමා එළවා දක්වීම ඇති දහම්නය නොපට දෙශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මැනවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. හවත්නි, එසේ ය යි වෙළුමාරවැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක.

කතමො ච ගහපතයො අනතුපනාධිකො ධම්මපරියායො: ඉධ ගහපතයො අරියසාවකො ඉතිපට්ඨංචිකකිති: “අහං ඛොසම් ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපට්ඨකකුලො. යො ඛො මං ජීවිතුකාමං අමරිතුකාමං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, න මෙතං අස්ස පියං මනාපං අභරුණොව ඛො පන පරං ජීවිතුකාමං අමරිතුකාමං. සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකකුලං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය පරස්සපි තං අස්ස අප්පියං අමනාපං. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අප්පියො අමනාපො. පරස්සපෙය්‍යො ධම්මො අප්පියො අමනාපො. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අප්පියො අමනාපො, කථංහං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යන්ති? සො ඉති පට්ඨකකාය අක්කන්තා ච පාණාතිපාතා පටිච්චරන්තො භොති. පරණො පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති. පාණාතිපාතා වෙරමණියා ච වණණං භාසති ඵවමස්සායං කායසමාවාරො තිකොට්ඨරිසුද්ධො භොති.

සුතචපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉතිපට්ඨකකිති: “යො ඛො මෙ අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදියෙය්‍ය, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අභරුණොව ඛො පන පරස්ස අදින්නං ථෙය්‍යසඛිංතං ආදියෙය්‍ය, පරස්සපි තං අස්ස අප්පියං අමනාපං. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අප්පියො අමනාපො, පරස්ස පෙය්‍යො ධම්මො අප්පියො අමනාපො. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අප්පියො අමනාපො, කථංහං පරෙතොතන සංයොජෙය්‍යන්ති? සො ඉති පට්ඨකකාය අක්කන්තා ච අදින්නාදන්තා පටිච්චරන්තො භොති. පරණො අදින්නාදන්තා වෙරමණියා සමාදපෙති. අදින්නාදන්තා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඵවමස්සායං කායසමාවාරො තිකොට්ඨරිසුද්ධො භොති.

සුතචපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පට්ඨකකිති: “යො ඛො මෙ දුරෙසු වාරිත්තං ආපජෙය්‍ය, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අභරුණොව ඛො පන පරස්ස දුරෙසු වාරිත්තං ආපජෙය්‍ය, පරස්සපි තං අස්ස අප්පියං අමනාපං. යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අප්පියො අමනාපො, පරස්ස පෙය්‍යො ධම්මො අප්පියො අමනාපො යො ඛො ම්‍යායං ධම්මො අප්පියො අමනාපො, කථංහං පරෙතොතන සංයොජෙය්‍යන්ති? සො ඉති පට්ඨකකාය අක්කන්තා ච කාමෙසු මිච්ඡාවාරා පටිච්චරන්තො භොති. පරණො කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා සමාදපෙති. කාමෙසු මිච්ඡාවාරා වෙරමණියා ච වණණං භාසති. ඵවමස්සායං කායසමාවාරො තිකොට්ඨරිසුද්ධො භොති.

ගැහැටියෙහි, නම් එළඬා දැක්වීම ඇති දහම් නය කවරේ ද යත්: ගැහැටියෙහි, මෙහි අර්ථයුතෙම මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. මම වනාහි ජීවත් වනු කැමැත්තෙමි නො මැරෙනු කැමැත්තෙමි සුව කැමැත්තෙමි දුකට පිළිතුල් කරන්නෙමි වෙමි. යමෙක් ජීවත් වනු කැමති නො මැරෙනු කැමති සුව කැමති දුකට පිළිතුල් කරන මා දිවියෙන් තොර කරන්නේ නම් එය මට ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මම ද ජීවත් වනු කැමති නො මැරෙනු කැමති සුව කැමති දුකට පිළිතුල් කරණ මෙරමා දිවියෙන් තොර කරන්නෙමි නම් මෙරමාහට ද එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේය. යම් මේ දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමාහට ද ඒ දහම අප්‍රිය අමනාප වේ. යම් මේ දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ දහම සමග යොදන්නෙමි ද යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් පණිවාසෙන් වැළකුණේ වෙයි. මෙරමාත් පණිවාසෙන් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පණිවාසෙන් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ කාය සංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වෙයි.

ගැහැටියෙහි, නැවත අනෙකක් ද කියමි; අර්ථයුතෙම මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. යමෙක් මාගේ නුදුන් දෑ සොරයින්ගේ ගන්නේ නම් එය මට ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මමත් මෙරමාගේ නුදුන් දෑ සොරයින්ගේ ගන්නෙමි නම් මෙරමාහට ද එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේය. යම් මේ දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමාහට ද මේ දහම අප්‍රිය අමනාප වේ. යම් මේ දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ දහම සමග යොදන්නෙමි ද යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් අයිතාදනින් වැළකුණේ වේ. මෙරමාත් අයිතාදනින් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි. අයිතාදනින් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ කායසංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වේ.

ගැහැටියෙහි, නැවත අනෙකක් ද කියමි. අර්ථයුතෙම මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: “යමෙක් මාගේ අඹුවන් කෙරෙහි හැසිරීමට පැමිණෙන්නේ නම් මට එය ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මමත් මෙරමාගේ අඹුවන් කෙරෙහි හැසිරීමට පැමිණෙන්නෙමි නම් මෙරමාහට ද එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේ ය. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමාහට ද ඒ දහම අප්‍රිය අමනාප වේ. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ සමග යොදන්නෙමි ද යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් කාමයෙහි මිසභසරින් වැළකුණේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ කායසංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වෙයි.

පුත්තවපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචික්ඛති: යො ඛො මෙ මුසාවාදෙන අත්ථං හඤ්ඤායා, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අහං වෙව ඛො පන පරස්ස මුසාවාදෙන අත්ථං හඤ්ඤායාං පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්ස පෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කරාහං පරනොත්ත සංයොජෙය්‍යන්ති? සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ව මුසාවාද පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති. මුසාවාද වෙරමණියා ව වණණං භාසති. එවමස්සායං වර්ථසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

පුත්තවපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචික්ඛති: “යො ඛො මං පිසුනාය වාචාය මිත්තෙ භික්ඛෙය්‍යා, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අහං වෙව ඛො පන පරං පිසුනාය වාචාය මිත්තෙ භික්ඛෙය්‍යාං පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්සපෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කරාහං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යන්ති? සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ව පිසුනාය වාචාය පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ඤා පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති. පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා ව වණණං භාසති. එවමස්සායං වර්ථසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

පුත්තවපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචික්ඛති, යො ඛො මං ඵරුසාය වාචාය සමුද්ධරෙය්‍යා, න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අහං වෙව ඛො පන පරං ඵරුසාය වාචාය සමුද්ධරෙය්‍යාං, පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්සපෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කරාහං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යන්ති? සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිච්චරතො හොති. පරඤ්ඤා ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති. ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා ව වණණං භාසති. එවමස්සායං වර්ථසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

පුත්තවපරං ගහපතයො, අරියසාවකො ඉති පටිසංචික්ඛති: “යො ඛො මං සමථප්පලාපභාසෙන* සමුද්ධරෙය්‍යා. න මෙ තං අස්ස පියං මනාපං. අහං ඤ්ඤා ව ඛො පන පරං සමථප්පලාපභාසෙන සමුද්ධරෙය්‍යාං, පරස්සපි තං අස්ස අපජියං අමනාපං. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, පරස්සපෙසො ධම්මො අපජියො අමනාපො. යො ඛො මායාං ධම්මො අපජියො අමනාපො, කරාහං පරං තෙන සංයොජෙය්‍යන්ති?” සො ඉති පටිසංඛාය අත්තනා ව සමථප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, පරඤ්ඤා සමථප්පලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති. සමථප්පලාපා වෙරමණියා ව වණණං භාසති. එවමස්සායං වර්ථසමාවාරො තිකොට්ඨපරිසුද්ධො හොති.

1. මිත්තෙහි හෙදෙය්‍යා - සායා.

2. සමථප්පලාපෙන සමථප්පලාපභාසෙන - මජ්ඣං.

ගූහැවියෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරියවුතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි; යමෙක් මුසවායෙන් මාගේ අරුත් බිඳින්නේ නම් මට එය ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මමත් මුසවායෙන් මෙරමාගේ අරුත් බිඳින්නෙමි නම් මෙරමාහට ද එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේ ය. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමාහටත් ඒ දහම අප්‍රිය අමනාප වේ. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ සමග යොදන්නෙමි දැයි. හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් මුසවායෙන් වැළකුනේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවායෙන් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ වාක්සංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වේ.

ගූහැවියෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරියවුතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. යමෙක් පිසුණුවදනින් මා හා මිතුරන් බිඳුවන්නේ නම් මට එය ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මමත් පිසුණු වදනින් මෙරමා හා මිතුරන් බිඳුවන්නෙමි නම් මෙරමාහට ද එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේ ය. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමා හටත් ඒ දහම අප්‍රිය අමනාප වෙයි. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ සමග යොදන්නෙමිදැයි? හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් පිසුණුවදනින් වැළකුනේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුණුවදනින් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණු වදනින් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ වාක්සංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වේ.

ගූහැවියෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරියවුතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. යමෙක් රථ වදනින් මට බෙණෙන්නේ නම් මට එය ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මමත් රථ වදනින් මෙරමාහට බණන්නෙමි නම් මෙරමාහටත් එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේ ය. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමාහටත් ඒ දහම අප්‍රිය අමනාප වේ. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ සමග යොදන්නෙමි දැයි. හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් රථ වදනින් වැළකුනේ වේ. මෙරමාත් රථවදනින් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි. රථවදනින් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ වාක්සංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වෙයි.

ගූහැවියෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි. “අරියවුතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. යමෙක් මට හිස්බයින් බෙණෙන්නේ නම් එය මට ප්‍රිය මනාප නො වන්නේ ය. මමත් මෙරමාහට හිස්බයින් බණන්නෙමි නම් මෙරමාහටත් එය අප්‍රිය අමනාප වන්නේ ය. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් මෙරමාහටත් ඒ දහම අප්‍රිය අමනාප වේ. යම් දහමෙක් මට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් කෙසේ මම මෙරමා ඒ සමග යොදන්නෙමි දැයි. හෙතෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා තෙමේත් හිස්බයින් වැළකුනේ වෙයි, මෙරමාත් හිස්බයින් වෙන් වීමෙහි සමාදන් කරවයි හිස් බයින් වෙන් වීමෙහි ගුණත් කියයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ වාක්සංවරය තුන්කෙළවර පිරිසුදු වූයේ වෙයි.

සො චුද්ධං අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං -පෙ- සඬා දෙවමනුසස්සානං චුද්ධො හගවාති”. ධම්මෙ -පෙ- සඬො අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සුච්චි-පනෙතා හගවතො සාවකසඬො -පෙ- අනුක්ඛරං පුඤ්ඤකෙඛනං ලොකස්සාති”. අරියකතොති පිලෙහි සමන්තාගතො හොති අබ්බේදි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි.

යතො ඬො ගහපතයො, අරියසාවකො ඉලෙහි සත්තහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හොති. ඉලෙහි චතුහි ආකඨ්ඨියෙහි යානෙහි. සො ආකඨ්ඨිමානො අත්තනාව අත්තනං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛිණ්ණිරයොමහි ඛිණ්ණිරච්ඡානයොනියො ඛිණ්ණපෙක්ඛිපියො ඛිණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපානො. සොතාපනෙතාහමස්මි අච්ඡිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණොති”.

එවං වුක්ඛෙ වෙච්ඡාරෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවන්තං ඵතද්ධොවු: “අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- ඵතෙ මයං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මෙහි භික්ඛුසමාසං. උපාසකෙ නො හවං ගොතමො ධාරෙතු අච්ඡතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙනෙ සරණං ගතෙති”.

11. 1. 8

ගිඤ්ඤකාවසථසුත්තං

3776. එකං සමයං හගවා ඤාතිකෙ විහරති ගිඤ්ඤකාවසථෙ අථ ඬො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඬස්මි. උපසඬස්මිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතො ඬො ආයසමා ආනන්දෙ හගවන්තං ඵතද්ධොව: “සාළෙහා නාම හතෙත, භික්ඛු කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? නන්ද නාම හතෙත, භික්ඛුනී කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? සුද්දතො නාම හතෙත, උපාසකො කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො. සුචාකා නාම හතෙත, උපාසිකා කාලකතා තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායොති.

සාළෙහා ආනන්ද, භික්ඛු කාලකතො, ආයවානං ඬො අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සම්මකත්වා උපසම්පජ්ඣ විහාසි. නන්ද ආනන්ද, භික්ඛුනී කාලකතා පඤ්ඤා ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසිනී අනාවක්ඛම්මො තස්මාලොකා. සුද්දතො ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෝශමොහානං තත්ථස්මා සකදගාමී සක්ඛිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති. සුචාකා ආනන්ද, උපාසිකා කාලකතා තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපනො අච්ඡිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො.

1. විහරති - ස්‍යා.

හෙතෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණෙනුදු අර්භන් හ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ, බුද්ධ හ, භගවත් හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ධර්මයෙහි...“භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයෙකුගේ සුප්‍රතිපත්ත ය...ලොකයාට අනුත්තරපුණ්‍යක්ෂේත්‍රය”යි සඬ්ඝයා කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. අඛණ්ඩ වූ...සමාධිසංවර්තනික වූ ආර්‍යාකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

ගැහැවියෙහි, අරිසවු තෙමේ යම් කලෙක මේ සත් දහමින් යුතු වූයේ වේ ද කැමති විය යුතු මේ සිවු කරුණෙන් යුතු වූයේ වේ ද හෙතෙමේ කැමතිවන්නේ මම ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ නිරිසන් යොගී ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ ප්‍රත්‍යවිෂය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ අපාය දුග්ගති චිතිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. විවිධ ව නොහෙතසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවාන් වෙමි”යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙළුම 11.1.8 හි ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතාමැනව්... මේ අපි භවත් ගොයුම්හුත් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය අප උච්ඡන් කොට දරන සේක්වා”යි.

11. 1. 8

ගිඤ්ජකාවසථ සූත්‍රය

3776. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාතගමෙක්හි උච්ඡෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකළහ: “වහන්ස, සාළානම් මහණ කල්ලරිය කෙළේය. ඔහුගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, නන්දනම් මෙහෙණ කල්ලරිය කළා ය. ඇගේ ගතිය කුමක් ද පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, සුදත්ත නම් උච්ඡ කල්ලරිය කෙළේය. ඔහුගේ ගතිය කුමක් ද පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, සුජාතා නම් උච්ඡ කල්ලරිය කළා ය. ඇගේ ගතිය කුමක් ද පරලොව කීමෙක් දයි.

ආනන්ද කල්ලරිය කළ සාළා මහණ ආසුටයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුට වූ එළසමාධියත් එළපුඥාවත් දිට්‍රදම්මයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දන පසක් කොට එයට පැමිණ විසිය. ආනන්ද කල්ලරිය කළ නන්ද මෙහෙණ පඤ්ඤා ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවා එලොවින් පෙරලා නොඑන ස්වභාව ඇත්තී එහි ම පිරිනිවේනසුලු වූවා ය. ආනන්ද, කල්ලරිය කළ සුදත්ත උච්ඡ ක්‍රීඩිධ සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගදොස මොහයන් තුනී වූ බැවින් සෙදගැමි වූයේ එක්වරක් ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ ය. ආනන්ද කල්ලරිය කළ සුජාතා උච්ඡ ක්‍රීඩිධ සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් විවිධ ව නොහෙතසුලු වූවා නියත වූවා සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තී සෝවාන් වූවා ය.

ආනන්දරියං ඛො පනෙනං ආනන්ද, යං මනුස්සභූතො කාලං කරෙය්‍යා, තස්මිං තස්මිං ටෙ මං කාලකතෙ උපසඬ්ඛමිතිං එතමස්ස පටිපුච්ඡිස්සෙරං. විභෙසාභෙසා¹ ආනන්ද, අස්ස තථාගතස්ස. තස්මාතිහානන්ද, ධම්මාදස්ස නාම ධම්මපරියායං දෙසියස්මි. යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “විණ්ණතිරයොමිති, විණ්ණතිරච්ඡානායොනියො විණ්ණපෙක්ඛිවිසයො විණ්ණාපාය-දුග්ගතිච්ඡිපාතො සොනාපනෙකාභමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණො.

කතමො ටි සො ආනන්ද, ධම්මාදයො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා “විණ්ණතිරයොමිති විණ්ණතිරච්ඡානායොනියො විණ්ණපෙක්ඛිවිසයො විණ්ණාපායදුග්ගතිච්ඡිපාතො සොනාපනෙකාභමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණො: ඉධානන්ද, අරියසාවකො බුද්ධ අවෙච්ඡෙසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති” ධම්මෙ -පෙ- සම්මෙ -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො භොති අබ්බෙති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අයං ඛො සො ආනන්ද, ධම්මාදස්සො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “විණ්ණතිරයොමිති විණ්ණතිරච්ඡානායොනියො විණ්ණපෙක්ඛිවිසයො විණ්ණාපායදුග්ගතිච්ඡිපාතො සොනාපනෙකාභමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණොති”.

11. 1. 9

දුතිය භික්ඛූකාවසථසුත්තං

3777. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මො ආනන්ද භගවන්තං එතදවොච: “අයොකො නාම භගන්ත, භික්ඛු කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? අයොකා නාම භගන්ත, භික්ඛුති කාලකතා. තස්සා කා ගති, කො අභිසම්පරායො? අයොකො නාම භගන්ත, උපාසකො කාලකතො තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? අයොකා නාම භගන්ත, උපාසිකා කාලකතා තස්සා කා ගති, කො අභිසම්පරායො? ති.

අයොකො ආනන්ද, භික්ඛු කාලකතො ආසවානං ඛයා අනාසවං ටෙතොවිච්ඡිත්තං පඤ්ඤවිච්ඡිත්තං දිවෙධව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සඤ්ඤානා උපසම්පජ්ජ වහාසි -පෙ- අයං ඛො සො ආනන්ද, ධම්මාදස්සො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඬ්ඛමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍යා: “විණ්ණතිරයොමිති විණ්ණතිරච්ඡානායොනියො විණ්ණපෙක්ඛිවිසයො විණ්ණාපායදුග්ගතිච්ඡිපාතො සොනාපනෙකාභමස්මි, අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායණොති”.

(යථා පුරිමසුත්තං විස්ථාරෙතඛං.)

1. විභෙසාභෙසා - මජ්ඣං, විභෙසාභෙසා - ස්‍යා.

ආනන්ද, මිනිස් වුවෙක් කලුරිය කරන්නේ නම් ඒ ඒ මිනිසා කලුරිය කළ කල්හි ඉදින් මා කරා එළඹ මෙකරුණ පුළුවන් නම් යන යමෙක් වේද මෙය පුන පුනා ඇසිරියෙකි. ආනන්ද, මෙය තරාගතයන්ට වෙහෙසක් ම වන්නේ ය. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා යම් දහම්නෙයෙකින් යුතු අරියවු කැමති වන්නේ "මම ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ නිරිසන් යොන් ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. විවිස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් වෙමි"යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ නම් දහම් කැඩපත නම් වූ (එබඳු) දහම් නයක් දෙශනා කරන්නෙමි.

ආනන්ද, යම් දහම්නෙයෙකින් යුතු අරියවු කැමති වන්නේ "මම ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ නිරිසන් යොන් ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. විවිස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් වෙමි"යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ නම් දහම්කැඩපත නම් වූ ඒ දහම්නෙය කවරේ ද යි: ආනන්ද මෙහි අරියවු "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධියහ හගවත්ත"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ධම්මෙහි... සඬ්ඝයා කෙරෙහි ... අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවර්තනික වූ ආයඝිකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ආනන්ද යම් දහම්නෙයෙකින් යුතු අරියවු කැමති වන්නේ "මම ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ නිරිසන් යොන් ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි විවිස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් වෙමි"යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ නම් මේ ඒ දහම් කැඩපත නම් වූ දහම්නෙය යි.

11. 1. 9

දුතිය ගිඤ්ජකාවසථ සූත්‍රය

3777. එකන්තපයෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, අයොක නම් මහණ කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, අයොකා නම් මෙහෙණ කලුරිය කළා ය. ඇගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, අයොක නම් උවසූ කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, අයොකා නම් උවැසි කලුරිය කළා ය. ඇගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද යි?

ආනන්ද, කලුරිය කළ අයොක මහණ ආයුච්ඡන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ එලසමාධියන් එලප්භාවත් දිට්‍රදම්මෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දන පසක් කොට එයට පැමිණ විසී ය...ආනන්ද යම් දහම්නෙයෙකින් යුතු අරියවු කැමති වන්නේ "මම ක්ෂය වූ නිරය ඇතිෙමි ක්ෂය වූ නිරිසන් යොන් ඇතිෙමි ක්ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇතිෙමි ක්ෂය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇතිෙමි වෙමි. විවිස ව නො වැටෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් වෙමි යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ නම් මේ ඒ දහම්කැඩපත නම් වූ දහම්නෙය යි.

(පළමුසුතුර මෙන් විතර කටයුතු)

11. 1. 10

තත්ථිය ගිඤ්ජකාවසථසුත්තං

3778. එකමන්තං නිසින්නො ටො ආයස්මා ආනන්ද හගවන්තං එතදවොච: කකුඨො¹ නාම හන්තො, ඤාතීකෙ උපාසකො කාලකතො. තස්ස කා ගතී, කො අභිසම්පරායො? කාලිඳෙග්ගා² නාම හන්තො, ඤාතීකෙ උපාසකො කාලකතො -පෙ- නිකෙඛා³ නාම හන්තො, ඤාතීකෙ උපාසකො -පෙ- කට්ඨස්සගො නාම හන්තො -පෙ- කුට්ඨො නාම හන්තො -පෙ- සන්තුට්ඨො නාම හන්තො -පෙ- හද්දෙ නාම හන්තො -පෙ- සුහද්දෙ නාම හන්තො, ඤාතීකෙ උපාසකො කාලකතො. තස්ස කා ගතී, කො අභිසම්පරායො⁴ තී?

කකුඨො ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො පඤ්ඤානං ඔරම්භාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස්ස පරිනිබ්බායී අනාවක්ඛධම්මො තස්මා ලොකා. කාලිඳෙග්ගා ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො -පෙ- නිකෙඛා ආනන්ද -පෙ- කට්ඨස්සගො ආනන්ද -පෙ- කුට්ඨො ආනන්ද -පෙ- සන්තුට්ඨො ආනන්ද -පෙ- හද්දෙ ආනන්ද -පෙ- සුහද්දෙ ආනන්ද, උපාසකො කාලකතො පඤ්ඤානං ඔරම්භාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස්ස පරිනිබ්බායී අනාවක්ඛධම්මො තස්මා ලොකා.

පරොපඤ්ඤාසා⁴ ආනන්ද, ඤාතීකෙ උපාසකා කාලකතා පඤ්ඤානං ඔරම්භාගීයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බායීනො අනාවක්ඛධම්මො තස්මා ලොකා. සාධිකනවුති ආනන්ද, ඤාතීකෙ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෝශමොහානං තනුන්තා සක්ඛ්භාමීනො සක්ඛ්දෙව ඉම්. ලොකං ආග්ග්ථො දුක්ඛස්සන්තං කර්මස්සන්තී. ඡාතිරේකානි ටො ආනන්ද, පඤ්ඤාසානි, ඤාතීකෙ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොත්තාපනතො අවිනිපාතධම්මො නියතා සම්මොඛිපරායණං.

අනව්ජරියං ටො පනෙතං ආනන්ද, යං මහුස්සගුතො කාලකරෙය්‍ය, තස්මිං තස්මිං වෙ මං කාලකතෙ උපසංඛ්ඛාමීන්දා එතදෙසං පටිපුජිස්සංථං වීභෙසාහෙසා ආනන්ද, අස්ස තථාගතස්ස. තස්මාතිහානන්ද, ධම්මාදස්ස නාම ධම්මපරියායං දෙසිස්සාමී යෙන සමන්තාගතො අරියසාවතො ආකඛමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍ය: "විණ්ණිකරොවෙති විණ්ණිකරච්ඡානෙයොනියො විණ්ණපෙත්තිවිසයො විණ්ණපායදුග්ගානිවිනිපාතො. සොත්තාපනෙතාහමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරායණං.

1. කකුඨො - මජ්ඣං, කකුඨො - ස්‍යා.
2. කලිඳෙග්ගා - මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. නිකෙඛා - මජ්ඣං, දුතිකදෙව්වා - ස්‍යා.
4. පරොපඤ්ඤාසං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

11 1. 10

තනිය ගිණුම්කාවසට සුත්‍රය

3778 එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්දකෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, ඥාතගමිහි කකුධ නම් උවසු කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද? වහන්ස, ඥාතගමිහි කාලිඞ්ග නම් උවසු කලුරිය කෙළේ ය. .වහන්ස, ඥාතගමිහි නික්ඛ නම් උවසු... වහන්ස, කට්ඨසහ නම් ... වහන්ස, තුට්ඨ නම්... වහන්ස, සන්තුට්ඨ නම් ... වහන්ස, හද්ද නම් ... වහන්ස ඥාතගමිහි සුහද්ද නම් උවසු කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ ගතිය කුමක් ද? පරලොව කීමෙක් ද යි?

ආනන්ද, කලුරිය කළ කකුධ උවසු පස් මරමභාගියසංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වූයේ එලොවින් පෙරලා නොඑන ස්වභාව ඇත්තේ එහි පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ආනන්ද, කලුරිය කළ කාලිඞ්ග උවසු... ආනන්ද, නික්ඛ... ආනන්ද, කට්ඨසහ... ආනන්ද, තුට්ඨ.. ආනන්ද, සන්තුට්ඨ.. ආනන්ද, හද්ද.. ආනන්ද, කලුරිය කළ සුහද්ද උවසු පස් මරමභාගිය සංයෝජනයන්, ක්ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වූයේ එලොවින් පෙරලා නොඑන ස්වභාව ඇත්තේ එහි පිරිනිවෙනසුලු වෙයි.

ආනන්ද, ඥාතගමිහි පනයකට වැඩි උවසුවෝ කලුරිය කළාහු පස් මරමභාගියසංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවාහු එලොවින් පෙරලා නො එනසුලු වූවාහු එහි පිරිනිවෙන සුල්ලෝ වෙත්. ආනන්ද, ඥාතගමිහි අනුවකට වැඩි උවසුවෝ කලුරිය කළාහු ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගදෙස මොහයන් තුනී වූ බැවින් සෙදගැමි වූවාහු එක් වරක් ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ. ආනන්ද, ඥාතගමිහි පන්සිය සදෙනෙක් උවසුවෝ කලුරිය කළාහු ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් විවසව නො වැටෙනසුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වූහ.

ආනන්ද, මිනිස් වුවෙක් කලුරිය කරන්නේ නම් ඒ ඒ මිනිසා කලුරිය කළ කල්හි මා කරා එළඹ මෙකරුණ විචාරන්නාහු ය යන යමෙක් ඉදින් ඇද්ද මෙය පුන පුනා අසීරි යි. ආනන්ද, මෙය තරාගනයන්ට වෙහෙසක් ම වන්නේ ය. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා යම් දහමිනෙකින් යුතු අරිසවු කැමැති වන්නේ “මම ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ තිරිසන් යොන් ඇත්තෙමි, ක්ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. විවසව නො වැටෙනසුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වෙමි” යි තෙමෙ ම තමා පවසන්නේ නම් දහම් කැඩපත නම් වූ (එබ්බු) දහමනයක් දෙශනා කරන්නෙමි.

කතමො ච සො ආනඤ්ඤා ධම්මාදාසො ධම්මපරියායො යෙන
 සමන්තාගතො අරියසාවකො ආකඛ්ඛාමානො අත්තනාව අත්තනා-
 ව්‍යාකරෙය්‍ය -පෙ- නියනො සමොධිපරායණො: ඉධානඤ්ඤා
 අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති:
 “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති.
 ධම්මො -පෙ- සමො -පෙ- අරියකතෙතති පිලෙති සමන්තාගතො
 හොති අබොධිති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අයං ටො සො
 ආනඤ්ඤා ධම්මාදාසො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තාගතො අරිය-
 සාවකො ආකඛ්ඛාමානො අත්තනාව අත්තනා ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛණ්ණ-
 නිරයොමිති ඛණ්ණනිරව්‍යානයොනියො ඛණ්ණපෙක්ඛිවිසයො ඛණ්ණපාය-
 යුක්තනිව්‍යාපානො. සොනාපනෙතාහමස්මි අවිනිපාතධම්මො නියනො
 සමොධිපරායණො”ති.

වෙඨාසාරවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වය:

රාජා ඔහු ධර්මයට සාරිපුත්තා පරෙ ඉව,
 ඊපති. වෙඨාසාරෙය්‍යා ගි ඤාතාවසරෙ තයොති.

ආනන්ද, යම් දහම්නයෙකින් යුතු අරිසවු කැමැති වන්නේ... නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති (සෝවන්) වෙමි යි තෙමෙම තමා පවසන්නේ නම් දහම් කැඩපත නම් වූ ඒ දහම්නය කවරේ ද යි? ආනන්ද මෙහි අරිසවු "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණෙහුද...දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. හඟවන්න"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ඉණ දන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ධර්මයෙහි...සඬසයා කෙරෙහි...අඛණ්ඩ වූ...සමාධිසංවර්තනික වූ ආයතීකාන්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ආනන්ද, යම් දහම්නයෙකින් යුතු අරිසවු කැමැති වන්නේ "මම ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ නිරිසන්යොන් ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ ප්‍රේතවීෂය ඇත්තෙමි ක්ෂය වූ අපායදුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. විවසව නොහෙතසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වෙමි"යි තෙමෙම ම තමා පවසන්නේ නම් මේ ඒ දහම් කැඩපත නම් වූ දහම්නය යි.

පළමුවැනි වෙළඳවාර වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

රාජ බ්‍රහ්මවට්‍යොගධ දීඝාවු යි සූත්‍ර තුනෙකි. අනෙක් ශාරීපුත්‍ර සූත්‍ර දෙකෙකි. උපති වෙළඳවාරෙණාක යි දෙකෙකි. ගිඤ්ජකාවසථ සූත්‍ර තුනෙකි යි මුළුල්ල දසයෙකි යි.

2. රාජකාරාම වග්ගො

11. 2. 1

සහසායුතතං.

3779. එකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති රාජකාරාමෙ. අරං ඛො සහසං භික්ඛුනිසංඛො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං අද්ධාසි. එකමන්තං ධිතා ඛො තා භික්ඛුනියො හගවා එතදවොච; චතුභි ඛො භික්ඛුනියො ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො යොනාපනොනා හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මාධිපරායණො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛුනියො අරියසාවකො බුද්ධා අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති; “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙව-මනුස්සානං බුද්ධා හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤා -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛුනියො, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො යොනාපනොනා හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මාධිපරායණොති.

11. 2. 2

බ්‍රාහ්මණායුතතං.

3780. බ්‍රාහ්මණා භික්ඛවෙ, උදයගාමිනිං නාම පටිපදං පඤ්ඤපෙකති. තෙ සාවකං එවං සමාදපෙකති: “එහි භිං අමොහා පුරිස, කාලසෙඤ්ච උච්ඡාය පාවිනවුඛො යාති. සො භිං මා සොඛ්ඤා පරිවජෙස්සිති, මා පපාතං, මා බාණ්ණං, මා කණ්ණාකාධානං¹, මා චතුර්නිකං; මා ඔලිගල්ලං. යඤ්ඤ පතෙය්‍යාසි,² තඤ්ඤ ච මරණං ආගචෙජ්ජය්‍යාසි.³ එවං භිං අමොහා පුරිස, කායසං හෙද පරමමරණං සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජිස්සයිති. තං ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ, බ්‍රාහ්මණානං බාල ගමනමෙතං.⁴ මුළුගමනමෙතං, න නිබ්බිදය, න වීරාගය, න තීරොධාය, න උපසමාය, න අභිඤ්ඤය, න සම්මොධාය, න නිබ්බානාය සංවත්තති.

අහංඤ ඛො භික්ඛවෙ, අරියස්ස විනයෙ උදයගාමිනිං පටිපදං පඤ්ඤපෙම්, යා එකන්තනිබ්බිදය වීරාගය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතවා ච සා භික්ඛවෙ, උදයගාමිනී පටිපද, යා එකන්තනිබ්බිදය -පෙ- නිබ්බානාය සංවත්තති? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධා අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤා -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති, අඛණ්ඩෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. අයං ඛො සා භික්ඛවෙ, උදයගාමිනී පටිපද, යා එකන්තනිබ්බිදය වීරාගය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තතිති.

1. කණ්ණාකාධානං - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. යාති වා - සිමු, පි 2, යතොච - ස්‍යා.
3. පපතෙය්‍යාසි - මජ්ඣං, ස්‍යා.
4. ආගචෙජ්ජය්‍යාසි - මජ්ඣං, ස්‍යා.
5. එහි - පි 2.
6. බාලානං ගමනමෙතං - පි 2.

2. රාජකාරාම වර්ගය

11. 2. 1

සහස්ස සූත්‍රය

3779. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක සමීපයෙහි රාජකාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි දහසක් මෙහෙණසහන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි ඒ මෙහෙණනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මෙහෙණනි, සිවුදහමකින් යුතු අරියවු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. කවර සිවුදහමකින් යත්: මෙහෙණනි, මෙසස්නෙහි අරියවු "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු.. දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධයහ, හඟවත්හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්මයෙහි.. සඬ්ඝයා කෙරෙහි... අඛණ්ඩ වූ...සමාධිසංවර්තනික වූ ආයඤ්ඤානික ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මෙහෙණනි, මේ සිවුදහමින් යුතු අරියවු විවස ව නොහෙන සුඵ නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ යි.

11. 2. 2

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

3780. මහණෙනි, බමුණෝ උදයගාමිනී නම් පටිපදාවක් පනවත්. ඔහු සවිච්ඡා මෙසේ සමාදන් කරවත්: "එමබා පුරුෂය, එව තෙපි කලින් ම නැගිට පෙරදිගට මුහුණ ලා යවු. ඒ තෙපි හෙබ නහමක් දුරු කරවු. බැවුම නහමක් දුරු කරවු. කණුව නහමක් දුරු කරවු. කටුබිම නහමක් දුරු කරවු. අසුවියොරොච්ච නහමක් දුරු කරවු. ගම්දෙර ගවරවළ නහමක් දුරු කරවු. යම් තැනෙක වැටෙන්නහු නම් එහි ම මරණයට පැමිණෙන්නහු එමබා පුරුෂය, මෙසේ තෙපි කාබුන් මරණින් මතු සුගතිසගලොවට පැමිණෙන්නහු"යි මහණෙනි, ඒ මෙය බමුණන්ගේ බාල ගමනෙකි. මෙය මෝඛ ගමනෙකි. මෙය නිර්වේදය පිණිස නො පවතියි. වීරාගය පිණිස නො පවතියි. නිරෝධය පිණිස නො පවතියි. ව්‍යුපසමය පිණිස නො පවතියි. අභිඤානය පිණිස නො පවති යි සම්බෝධිය පිණිස නො පවතියි. නිර්වාණය පිණිස නො පවතියි.

මහණෙනි, යම් පටිපදාවක් එකාන්තනිර්වේදය වීරාගය නිරෝධය ව්‍යුපසමය අභිඤානය සම්බෝධිය නිර්වාණය පිණිස පවති නම් මමත් අරියසූත්‍රහි (එබ්බු) උදයගාමිනී පටිපදාවක් පනවමි. මහණෙනි, යම් පටිපදාවක් එකාන්තනිර්වේදය පිණිස...නිර්වාණය පිණිස පවති නම් ඒ උදයගාමිනීපටිපදාව කවර යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු මෙකරුණෙනුදු..."දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හඟවත්හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ධර්මයෙහි... සඬ්ඝයා කෙරෙහි...අඛණ්ඩ වූ...සමාධි සංවර්තනික වූ ආයඤ්ඤානික ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, යම් පටිපදාවක් එකාන්තනිර්වේදය වීරාගය නිරෝධය ව්‍යුපසමය අභිඤානය සම්බෝධිය නිර්වාණය පිණිස පවති නම් මේ ඒ උදයගාමිනී පටිපදාව යි.

11. 2. 3

ආනන්දසුත්තං.

3781. එකං සමයං ආයඤ්චා ව සාරිපුත්තො ආයඤ්චා ව ආනන්දෙ සාවස්ථියං විහරන්ති ඡෙතවනො අනාර්ථසිංඤ්ඤාසා ආරාමෙ. අරං ඛො ආයඤ්චා සාරිපුත්තො සායන්තසමයං පටිසම්ප්පාදානං වුට්ඨිතො යෙනායඤ්චා ආනන්දෙ තෙනුපසඛයමි. උපසඛයමිත්වා ආයඤ්චා ආනන්දෙන සඤ්ඤාං සමුදාදි. සමුදාදනියං කරං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො ආයඤ්චා සාරිපුත්තො ආයඤ්චා ආනන්දං එතදවොච: කතීන්තං ඛො ආවුසො ආනන්ද, ධම්මානං පභානා කතීන්තං ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු ඵවමයං පජා හගවතා බ්‍යාකතා “සොත්තපග්ගා අවිනිපානධම්මා නියතා සමොධිපරායණා”ති?

චතුත්තං ඛො ආවුසො, ධම්මානං පභානා චතුත්තං ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු ඵවමයං පජා හගවතා බ්‍යාකතා: “සොත්තපග්ගා අවිනිපානධම්මා නියතා සමොධිපරායණා”ති. කතමෙසං චතුත්තං: යථාරූපෙන ඛො ආවුසො බුද්ධො අප්පසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨස්සන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපස්ස බුද්ධො අප්පසාදො න හොති. යථාරූපෙන ච ඛො ආවුසො, බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති, තථාරූපස්ස බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදො හොති: “ඉතිපි ඤා හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති.

යථාරූපෙන ඛො ආවුසො, ධම්මො අප්පසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨස්සන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. තථාරූපස්ස ධම්මො අප්පසාදො න හොති. යථාරූපෙන ච ඛො ආවුසො ධම්මො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. තථාරූපස්ස ධම්මො අවෙච්චප්පසාදො හොති. “ස්වාධාතො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං චෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤති”ති.

යථාරූපෙන ඛො ආවුසො, සමෙක් අප්පසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨස්සන්තො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපස්ස සමෙක් අප්පසාදො න හොති. යථාරූපෙන ච ඛො ආවුසො, සමෙක් අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. තථාරූපස්ස සමෙක් අවෙච්චප්පසාදො හොති: “සුපට්ඨකො හගවතො සාවකසමෙක්කං -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති.

1. අවෙච්චප්පසාදෙන - ස්වාධා.

11. 2. 3

ආනන්ද සූත්‍රය

3781. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝත් සැවක සම්පයෙහි අනේපිඩුපිටුහුගේ දෙවුරමිහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සවස්කල විවෙකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පසෙක වැඩහුන්හ. එකත්පසෙක වැඩහුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට මෙය වදළහ: ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, කෙනෙක් දහම් ප්‍රභාණයෙන් කෙනෙක් දහමින් යුතු වීම හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ප්‍රජාව "විවස ව නොහෙන සුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවනැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද දී යි?

ඇවැත්නි, සිවුදහමක් දුර්ලබමෙන් සිවුදහමෙකින් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මේ ප්‍රජාව "විවස ව නොහෙන සුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවනැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. කවර සිවුදහමෙකින් යත්: ඇවැත්නි, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි යම්බඳු නොපැහැදීමෙකින් යුතු නුගත් පුහුණුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුග්ගති විනිපාත නිරයට පැමිණේ නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි එබඳු නොපැහැදීමක් ඔහුට නැත. ඇවැත්නි, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි යම්බඳු ගුණ දෑන පැහැදීමෙකින් යුතු උගත් අරියවූ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොචට පැමිණේ නම් "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධියහ, හඟවත්හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි එබඳු ගුණ දෑන පැහැදීමක් ඔහුට ඇත.

ඇවැත්නි, දහමිහි යම්බඳු නොපැහැදීමෙකින් යුතු නුගත් පුහුණුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුග්ගති විනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් දහමිහි එබඳු නොපැහැදීමක් ඔහුට නැත. ඇවැත්නි, දහමිහි යම් බඳු ගුණ දෑන පැහැදීමෙකින් යුතු උගත් අරියවූ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොචට පැමිණේ නම් "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධර්මය ය ... නුවණැත්තවුන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දැයුතු ය"යි දහමිහි එබඳු ගුණ දෑන පැහැදීමක් ඔහුට ඇත.

ඇවැත්නි, සභන කෙරෙහි යම් බඳු නොපැහැදීමෙකින් යුතු නුගත් පුහුණුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුග්ගති විනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් සභන කෙරෙහි එබඳු නොපැහැදීමක් ඔහුට නැත. ඇවැත්නි, සභන කෙරෙහි යම් බඳු ගුණ දෑන පැහැදීමෙකින් යුතු උගත් අරියවූ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොචට පැමිණේ නම් "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා සුපිළිපත් ය ... ලොවට අනුකරු පින්කෙ-
තැ යි සභන කෙරෙහි එබඳු ගුණ දෑන පැහැදීමක් ඔහුට ඇත.

යථාරූපෙන ටො ආවුසො, දුක්ඛිලොන සමන්තාගතො අසසුතවා සුච්ඡිස්සනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති තථාරූපස්ස දුක්ඛිලාං න භොති. යථාරූපෙහි ට ටො ආවුසො, අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො සුතවා අරියසාවකො කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. තථාරූපානිස්ස අරියකතානි සීලානි භොතති “අබ්ඤ්ඤානි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකානි.” ඉමෙසං ටො ආවුසො, චතුක්කං ධම්මානං පහානා ඉමෙසං චතුක්කං ධම්මානං සමන්තාගමනහෙතු ඵවමයං පජා හගවතා ව්‍යාකතා “යොනාපක්කා අචිතිපාතධම්මො නියතා සමෙධාධිපරායණා”ති.

11. 2. 4

දුග්ගතිසුත්තං

3782. චතුහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිහයං¹ සමතික්කන්තො භොති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, “අරියසාවකො බුද්ධෝ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අබ්ඤ්ඤානි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිහයං සමතික්කන්තො භොතිති.

11. 2. 5

චිතිපාතසුත්තං

3783. චතුහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිචිතිපාතහයං² සමතික්කන්තො භොති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධෝ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අබ්ඤ්ඤානි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ටො භික්ඛවෙ, චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සබ්බදුග්ගතිචිතිපාතහයං සමතික්කන්තො භොතිති.

11. 2. 6

මිත්තාමච්චසුත්තං

3784. යො³ හි භික්ඛවෙ, අනුකමෙප්පයාරාථ, යො ච සොතබ්බො මඤ්ඤායුසං මිත්තා වා අමරිවා⁴ වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුසු සොනාපන්ද්‍යබ්බෙසු සමාදපෙනබ්බා නිවෙසෙ- තබ්බා පතිවම්ඨාපෙනබ්බා. කතමෙසු චතුසු: බුද්ධෝ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙනබ්බා -පෙ- “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙනබ්බා -පෙ-

1. සබ්බදුග්ගතිචිතිපාතහයං. - සි 2.

2. සෙසෙ - මජ්ඣං - සා

3. ඉධ - සිඤ්ඤ

ඇවැත්ති, යම්බඳු දුසිල්බවෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුග්ගති විනිසාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු දුසිල් බවෙක් ඔහුට නැත. ඇවැත්ති, යම් බඳු ආයාසිකාන්තශීලයන්ගෙන් සමන්වාගත ශ්‍රැතවත් ආයාසිශ්‍රාවක කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොචට පැමිණේ නම් අඛණ්ඩ වූ ...සමාධිසංවර්තනික වූ එබඳුආයාසි-කාන්තශීලයෝ ඔහුට වෙති ඇවැත්ති, මේ සිවුදහම දුරුමෙන් මේ සිවුදහමින් යුතු වීම හෙතු කොට මෙයේ මේ ප්‍රජාව විවිස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සමබොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවනැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරන ලදු යි.

11. 2. 4

දුග්ගති සූත්‍රය

3782. මහණෙනි, සිවුදහමෙකින් යුතු අරිසවු සියලු දුග්ගතිය ඉක්ම වූයේ වෙයි. කවර සිවුදහමෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු-ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. හගවත්හ යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්මයෙහි.. සබ්බසා කෙරෙහි...අඛණ්ඩ වූ...සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආයාසිකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවුදහමින් යුතු අරිසවු සියලු දුග්ගතිය ඉක්ම වූයේ වෙයි.

11. 2. 5

විනිසාත සූත්‍රය

783. මහණෙනි, සිවුදහමෙකින් යුත් අරිසවු සියලු දුග්ගති-විනිසාතය ඉක්ම වූයේ වෙයි. කවර සිවුදහමෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්හ යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්මයෙහි... සබ්බසා කෙරෙහි... අඛණ්ඩ වූ ...සමාධිසංවර්තනික වූ ආයාසිකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවුදහමෙන් යුතු අරිසවු සියලු දුග්ගති විනිසාතය ඉක්ම වූයේ වෙයි.

11. 2. 6

මිත්තාමච්ච සූත්‍රය

3784. මහණෙනි, යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම්, මිතුරු වූහෝ සගයහඵ වූහෝ නැ වූහෝ සහලේ නැ වූහෝ යම්කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දියයුතු ය යි හඟනාහු නම් තොප විසින් ඔහු සිවු සෝවන් අහෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය. වැස්වියයුතු ය. පිහිටුවියයුතු ය. කවර සිවු සෝවන් අහෙහි යත්: "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු .. දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධහ. හගවත්හ" යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පහැදීමෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය..

“සවාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො -පෙ- පච්ඤානං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤති”ති. සඛෙක අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතබ්බො -පෙ- සුපච්-පනෙතා භගවතො සාවකසඛෙතා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛිත්තං ලොකස්සා”ති. අරියකතොත්තස්ස සිලෙස්ස සමාදපෙතබ්බො -පෙ- අඛණ්ඩස්ස -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙස්ස. යෙ¹ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං. මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤති වා සාලොභිතා වා තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙස්ස චතුස්ස සොතාපත්තියඛෙය්‍යස්ස සමාදපෙතබ්බො නිවෙසෙතබ්බො පතිට්ඨාපෙතබ්බොති.

11. 2. 7

දුතිය මිත්තාමච්චස්සත්තං

3785. යෙ භි භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං. මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤති වා සාලොභිතා වා. තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුස්ස සොතාපත්තියඛෙය්‍යස්ස සමාදපෙතබ්බො නිවෙසෙ-තබ්බො පතිට්ඨාපෙතබ්බො. කතමෙස්ස චතුස්ස: බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතබ්බො -පෙ- “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සක්ඛා දෙව-මත්තස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. සියා භික්ඛවෙ, චතුත්තං මහාභූතානං අඤ්ඤාප්පං පඨව්ඨාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා. නතෙව බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤාප්පං. තත්ත්වං අඤ්ඤාප්පං: “සො චත බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමනනාගතො අරියසාවකො නිරයං වා තිරව්ජාන-යොතිං වා පෙත්තිවිසයං වා උපපජ්ජස්සති”ති නෙතං යානං විජ්ජති. ධම්මො අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතබ්බො -පෙ- සඛෙක අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතබ්බො -පෙ- අරියකතොත්තස්ස සිලෙස්ස සමාදපෙතබ්බො -පෙ- අඛණ්ඩස්ස -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙස්ස. සියා භික්ඛවෙ, චතුත්තං මහාභූතානං අඤ්ඤාප්පං: “පඨව්ඨාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා.” නතෙව අරියකතෙති සිලෙති සමනනාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤාප්පං. තත්ත්වං අඤ්ඤාප්පං: “සො චත අරියකතෙති සිලෙති සමනනාගතො අරියසාවකො නිරයං වා තිරව්ජානයොතිං වා පෙත්තිවිසයං වා උපපජ්ජස්සති”ති නෙතං යානං විජ්ජති. යෙ භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ, යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤති වා සාලොභිතා වා. තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙස්ස චතුස්ස සොතාපත්තියඛෙය්‍යස්ස සමාදපෙතබ්බො නිවෙසෙතබ්බො පතිට්ඨාපෙතබ්බො”ති.

1. යෙතෙ - මජ්ඣං, සායං.

2. භො - සිඛු.

“ධම්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ස්වාධ්‍යාතය.. නුවණැත්තවුන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු ය”යි දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය...“භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා සුපිළිපත් ය... ලොවට අනුතුරු පින්කෙතැ”යි සභන කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය...අඛණ්ඩ වූ...සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආයාසිකාන්ත ශීලයෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය... මහණෙනි, යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම්, මිතුරු වූ හෝ සගයහළු වූ හෝ නෑ වූ හෝ සහලේ නෑ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දියයුතු යයි භහනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු මේ සිවු සෝවන් අහෙහි සමාදන් කරවිය යුතු ය, වැස්වියයුතු ය. පිහිටුවියයුතු ය යි.

11. 2. 7

දුතිය මිත්තාමච්ච සූත්‍රය

3785. මහණෙනි, යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම් මිතුරු වූ හෝ සගයහළු වූ හෝ නෑ වූ හෝ සහලේ නෑ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දියයුතු ය යි භහනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු සිවු සෝවන් අහෙහි සමාදන් කරවියයුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවිය යුතුවහ. කවර සිවුසෝවන් අහෙහි යත්: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. හගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු ය...මහණෙනි, පට්ඨිකාවේත් ආපොධාතුවේත් තෙජොධාතුවේත් වායොධාතුවේත් යන සිවුමහාභූතයන්ගේ වෙනස් බවෙක් වන්නේ ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු අරිසවුහුගේ වෙනස් බවෙක් නො ම වන්නේ ය. මේ එහි වෙනස් බව යි. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු ඒ අරිසවු නිරයට හෝ නිරිසන් යොනට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ පැමිණෙන්නේ ය යන මෙකරුණ එකත්තෙන් නැත. දහමිහි ගුණ දූත පැහැදීමෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය...සභන කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු ය...අඛණ්ඩ වූ...සමාධිසංවර්තනික වූ ආයාසිකාන්තශීලයෙහි සමාදන් කරවියයුතු ය...මහණෙනි, පට්ඨිකාවේත් ආපොධාතුවේත් තෙජොධාතුවේත් වායොධාතුවේත් යන සිවුමහාභූතයන්ගේ වෙනස් බවෙක් වන්නේ ය. ආයාසිකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත අරිසවුහුගේ වෙනස් බවෙක් නො ම වන්නේ ය. මේ එහි වෙනස් බව යි. ආයාසිකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත ඒ ආයාසිශ්‍රාද්ධි නිරයට හෝ නිරිසන්යොනට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ පැමිණෙන්නේ ය යන මෙකරුණ එකත්තෙන් නැත. මහණෙනි, යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම් මිතුරු වූ හෝ සගයහළු වූ හෝ නෑ වූ හෝ සහලේ නෑ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දියයුතු ය යි භහනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු මේ සිවුසෝවන් අහෙහි සමාදන් කරවියයුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවිය යුතු හ යි.

11. 2. 8

දෙව්වාරිකසුත්තං

3786. එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සාවකථීයං වීහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සෙයාරාපි නාම බලවා පූරිණො සමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙයා පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ජෙයා, එව්චෙව ජේතවනෙ අනාරභිතො දෙවෙසු තාවතිංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සමඤ්ජලා තාවතිංසකාසිකා දෙවතායො යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙත්ථපසඛන්දිසු. උපසඛන්දිතා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අඛංසු. එකමන්තං යීතා ඛො තා දෙවතා ආයස්මා මහාමොග්ගලානො එතදවොච:

සාධු ඛො ආවුසො, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙව්චන්ද්‍රස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එව්ච්චෙකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො ආවුසො, ධම්මො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “සාධුකම්මො හගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චන්තං චෙදිතඛෙධො විඤ්ඤති”ති. ධම්මො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එව්ච්චෙකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො ආවුසො, සඛෙක අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “සුපච්චිකෙත්තා හගවතො සාවකසඛෙතො -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති. සඛෙක අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එව්ච්චෙකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො ආවුසො, අරියකතෙතති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති, අබ්භේඤ්ඤති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අරියකතෙතති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එව්ච්චෙකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙව්චන්ද්‍රස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, එව්ච්චෙකච්චෙව සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, ධම්මො -පෙ- සඛෙක -පෙ- අරියකතෙතති සීලෙති සමන්තාගමනං හොති අබ්භේඤ්ඤති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. අරියකතෙතති සීලෙති සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, එව්ච්චෙකච්චෙව ත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

11. 2. 8

දෙව්වාරික සූත්‍රය

3786. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ සැවත් නුවර අනේපිඩුසිටුහුගේ දෙවරමහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ නම් එසෙයින් ම ජෙනවනයෙහි අතුරුදන් වූවෝ කවුන්සාදෙවුලොව පහළ වූහ. එකල්හි නවුන්සාවැසි බොහෝ දෙවියෝ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව සිටියහ. එකත්පස්ව සිටී ඒ දෙවියන්ට ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ මෙය වදළහ:

ඇවැත්නි, “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනි-සුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධය හ. හගවත්ත”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. ඇවැත්නි, බුදුරජාණන්-වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණෙති. ඇවැත්නි, ධර්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් දෙශනා කරන ලද්දේ ය...නුවණැත්තවුන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු ය”යි දහමිහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. ඇවැත්නි, දහමිහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණෙති. ඇවැත්නි, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුප්‍රතිපත්ත ය... ලොකයාට අනුන්තරපුණ්‍යක්ෂෙත්‍රය” යි සංඝයා කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. ඇවැත්නි, සංඝයා කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණෙති. ඇවැත්නි, අඛණ්ඩ වූ.. සමාධිසංවර්තනික වූ ආයාසිකාන්තශීලයෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. ඇවැත්නි, ආයාසිකාන්තශීලයෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණෙති යි.

නිදුකාණෙනි, මොග්ගල්ලානයෙනි, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. හගවත්ත යි බුදු-රජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතුවීම යහපත් ම වේ. නිදුකාණෙනි, මොග්ගල්ලානයෙනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතුවීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණෙති. නිදුකාණෙනි, මොග්-ගල්ලානයෙනි, ධර්මයෙහි...සංඝයා කෙරෙහි... අඛණ්ඩ වූ...සමාධිසංවර්ත-නික වූ ආයාසිකාන්ත ශීලයෙන් යුතුවීම යහපත් ම වේ. නිදුකාණෙනි මොග්-ගල්ලානයෙනි, ආයාසිකාන්තශීලයෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණෙති යි.

11. 2. 9

දුතිය දෙවචාරිකසුත්තං

3787. එකං සමයං ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාර්ථසිංහකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො සෙය්‍යරාපි නාම බලවා පුරිසො —පෙ— දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සම්බුද්ධා තාවතීංසකාසිකා දෙවනායො —පෙ— ආයස්මා මහාමොග්ගලානො එතදවොච: “සාධු ඛො ආවුසො, බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා —පෙ— සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා. සාධු ඛො ආවුසො, ධම්මෙ —පෙ— සංඛෙ —පෙ— අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩෙහි —පෙ— සමාධිසංවත්තනිකෙහි, අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති.

සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා —පෙ— සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා. සාධු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, ධම්මෙ —පෙ— සංඛෙ —පෙ— අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩෙහි —පෙ— සමාධිසංවත්තනිකෙහි, අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරිස මොග්ගලාන, එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති.

11. 2. 10

තතිය දෙවචාරිකසුත්තං

3788. අථ ඛො හගවා සෙය්‍යරාපි නාම බලවා පුරිසො —පෙ— එවම්චො¹ ජෙතවනෙ අනාර්ථහො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසි. අථ ඛො සම්බුද්ධා තාවතීංසකාසිකා දෙවනායො යෙන හගවා තෙත්ථපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධංසු. එකමන්තං ධීතා ඛො තා දෙවනායො හගවා එතදවොච: සාධු ඛො ආවුසො, බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගමනං හොති: “ඉතිපි සො හගවා —පෙ— සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එවම්ධෙකච්චෙ සොතාපන්නා² අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්බොධිපරායණා. සාධු ඛො ආවුසො, ධම්මෙ —පෙ— සංඛෙ —පෙ— අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගමනං හොති අබණ්ඩෙහි —පෙ— සමාධිසංවත්තනිකෙහි, අරියකතෙහි සිලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො ආවුසො, එවම්ධෙකච්චෙ සොතාපන්නා අවිනිපාතධම්මා නියතා සම්බොධිපරායණාති.

1. එවම්ච - මජ්ඣං, සා.

2. එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා සොතාපන්නා - මජ්ඣං, සා.

11. 2. 9

දුක්ඛ දෙවචාරික සූත්‍රය

3787. එකල්හි ඵලාසංකප්පාදනාදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්කලෙකට පුරුෂයෙක්...තවුනිසා දෙව්ලොව පහළ වූහ. එකල්හි බොහෝ වූ තවුනිසාවැසි දෙවියෝ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ සි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. ඇවැත්නි, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණියහ. ඇවැත්නි, ධර්මයෙහි...සංකප්පාදනාදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ සි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණියහ සි.

නිදුකාණෙනි, මොග්ගල්ලානයෙනි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ” සි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම යහපත් ම වේ. නිදුකාණෙනි, මොග්ගල්ලානයෙනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණියහ. නිදුකාණෙනි, මොග්ගල්ලානයෙනි, ධර්මයෙහි...සංකප්පාදනාදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ සි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම් සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතු සුගති සගලොවට පැමිණියහ සි.

11. 2. 10

තතිස දෙවචාරික සූත්‍රය

3788. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්කලෙකට පුරුෂයෙක්... එසෙයින් ම ජෙනවනයෙහි අතුරුදන් වූ සේක් තවුනිසා දෙව්ලොව පහළ වූ සේක. එකල්හි බොහෝ වූ තවුනිසාවැසි දෙවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව සිටියහ. එකත්පස් ව සිටි ඒ දෙවියන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: ඇවැත්නි, “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ” සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම මනා ම වේ. ඇවැත්නි, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම්හු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවත්ත. ඇවැත්නි, ධර්මයෙහි...සංකප්පාදනාදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ සි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම මනා ම වේ. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මෙහි ඇතැම්හු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවත්ත සි.

සාධු ඛො මාරීස, බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනං
 හොති “ඉතිපි සො භගවා —පෙ— සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො
 භගවා”ති. බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරීස,
 ඵවමයං පජා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණා.
 සාධු ඛො මාරීස, ධම්මෙ —පෙ— සඛෙත —පෙ— අරියකතොතභි
 සීලෙහි සමන්තාගමනං හොති අඛණ්ණෙහි —පෙ— සමාධිසංවත්ත-
 නිකෙහි. අරියකතොතභි සීලෙහි සමන්තාගමනහෙතු ඛො මාරීස,
 ඵවමයං පජා සොතාපනතා අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධි-
 පරායණාති.

රාජකාරාමවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං:

සහස්සමුහුණානන්දු දුග්ගති ච වීනිපාතො,
 මිත්තාමච්චා දුට්ඨො චූත්තා තයො ච දෙවචාරිකාති.

නිද්දකාණන් වහන්ස, “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. භගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම මනා ම වේ. නිද්දකාණන් වහන්ස, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මේ ප්‍රජාව විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. නිද්දකාණන් වහන්ස, ධර්මයෙහි.. සඨසයා කෙරෙහි.. අබණ්ඩ වූ.. සමාධි සංවර්තනික වූ ආයඨිකාන්තශීලයෙන් යුතු වීම මනා ම වේ. නිද්දකාණන් වහන්ස, ආයඨිකාන්තශීලයෙන් යුතු වීම හෙතු කොට මෙසේ මේ ප්‍රජාව විවස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ යි.

දෙවෙනි රාජකාරාම වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

සභස්ස, බ්‍රාහ්මණ, ආනන්ද, දුග්ගති, විනිපාත යි පසෙක් ද මිත්තාමච්ච සූත්‍ර දෙකෙක් ද දෙවචාරික සූත්‍ර තුනෙක් ද නියත ලභ (මුළුල්ල දශයෙකි).

3. සරකානි¹වගො

11. 3. 1

මහානාමසූතං

3789. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථස්මිං නිශ්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙත්ථපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙතො ඛො මහානාමො සකෙකා හගවන්තං එතදවොච: "ඉදං හන්තො, කපිලවත්ථ ඉදංඤේව චීතඤ්ඤා ඛාහුජඤ්ඤා² ආකිණ්ණමත්ථස්මිං සම්බාධව්‍යුහං³. සො ඛවාහං හන්තො, හගවන්තං පඨිරුපාසිත්වා මනොභාවනීයං වා භික්ඛුං,⁴ සායනසමයං කපිලවත්ථං පටිසන්තො හන්තොනපි* හත්තො සමාගච්ඡාමි. හන්තොනපි අසෙසන සමාගච්ඡාමි. හන්තොනපි රථෙන සමාගච්ඡාමි. හන්තොනපි සකථෙන සමාගච්ඡාමි. හන්තොනපි පුරිසෙන සමාගච්ඡාමි. තස්ස මඤ්ඤං හන්තො, තස්මිං සමයෙ මුක්ඛතෙව හගවන්තං ආරඤ්ඤා සති. මුක්ඛති ධම්මං ආරඤ්ඤා සති මුක්ඛති සඛං ආරඤ්ඤා සති. තස්ස මඤ්ඤං හන්තො, එවං හොති: "ඉමමිති වාහං සමයෙ කාලං කරෙය්‍යං කා මමසස් ගති, කො අභිසම්පරායො⁵ති?"

මා හායි මහානාම, මා හායි මහානාම අපාපකං තෙ මරණං හවිස්සති, අපාපිකා කාලකිරියා⁶. යස්ස කස්සචි මහානාම, දීඝරන්තං සඤ්ඤාපරිභාවිතං වින්තං, සීලපරිභාවිතං වින්තං, සුත්තපරිභාවිතං වින්තං, වාගපරිභාවිතං වින්තං, පඤ්ඤාපරිභාවිතං වින්තං, තස්ස යො හි ඛවායං කායො රූපි වාතුමිහාභුතිකො මාතෘපෙත්තිකසමිහංචො ඔදන-කුම්මාසුපචයො අනිවුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිඤ්ඤාසනධම්මො, තං ඉමෙව⁷ කාකා වා බාදනති, ගිජ්ඣා වා බාදනති, කුලලා වා බාදනති, සුපානා⁸ වා බාදනති, සිගාලා වා බාදනති, විවිධා වා පාණකජානා බාදනති. යඤ්ඤා ඛස්ස චිත්තං දීඝරන්තං සඤ්ඤාපරිභාවිතං, සීලපරි-භාවිතං, සුත්තපරිභාවිතං, වාගපරිභාවිතං, පඤ්ඤාපරිභාවිතං, තං උද්ධංගාමි හොති විසෙසගාමි.

1. සරකානි - මජ්ඣං.

2. ඛහුජනං - සිමු, සි 2.

3. සම්බාධව්‍යුහං - සාය.

4. මනොභාවනීයෙ වා භික්ඛු - මජ්ඣං, සාය.

5. කා මඤ්ඤං - මජ්ඣං, සාය.

6. කාලංකිරියා - මජ්ඣං.

7. ඉමෙව - සාය.

8. සුපානා - මජ්ඣං, සාය.

* විබුද්ධතා - අධිකරණ.

3. සරකානි වර්ගය

11. 3. 1

මහානාම සූත්‍රය

3789. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකාදනවිවෙහි කිඹුල්වත් නුවර සමීපයෙහි නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, “මේ කිඹුල්වත්නුවර සමෘද්ධ ද (පළන් අබරණින්) පිණාගියේ ද බොහෝ දෙනාට හිත ද ගැවසුණු මිනිසුන් ඇත්තේ ද හැසුණු වීරී ඇත්තේ ද වෙයි. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ කුසල්සිත වඩන මහණ කෙනකුන් හෝ ඇසුරු කොට සවස්කල කිඹුල්වතට පිවිසෙන්නායෙමි නොසන්හුන් ව හැසිරෙන ඇතකු සමගත් එක් වෙමි. නොසන්හුන් ව හැසිරෙන අසකු සමගත් එක් වෙමි. නොසන්හුන් ව හැසිරෙන රියක් සමගත් එක් වෙමි. නොසන්හුන් ව හැසිරෙන ගැළක් සමගත් එක් වෙමි. නොසන්හුන් ව හැසිරෙන පුරුෂයෙකු සමගත් එක් වෙමි. වහන්ස, එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇරඹ පැවැති ඒ මාගේ සිතිය මුළා වේ මැයි. දහම් ඇරඹ පැවැති සිතිය මුළා වේ මැයි. සහන ඇරඹ පැවැති සිතිය මුළා වේ මැයි. වහන්ස, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මෙසමයෙහි මම කඳුරිය කරන්නෙමි නම් මා ගේ ගතිය කුමක් වන්නී ද, පරලොව කීමෙක් වන්නේ ද?”යි?

මහානාම, නො බව, මහානාම නො බව. නොපමේ මරණය අලාමක වන්නේ ය, කාලක්‍රියාව අලාමක වන්නී ය. මහානාම, යම් කිසිවකුගේ සිත දිගුකලක් සැදූහැයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, සිත ශීලයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, සිත ශ්‍රැතයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, සිත ත්‍යාගයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, සිත ප්‍රඥායෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, ඔහුගේ රූපවත් ශරීරයෙක් සතර මහාභූතයෙන් නිපන්නේ මවුපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් උපන්නේ යම් බන්ධන කොමුයෙන් වැඩුණේ නිරතුරු උලන පිරිමදින ක්ෂේපන වැනසෙන දහම් ඇත්තේ වේ ද එය මෙහි ම කවුඩෝ හෝ කති. ගිජුලිහිණියෝ හෝ කති. උකුස්සෝ හෝ කති. ඉතකයෝ හෝ කති. සිවල්ලු හෝ කති. නන්වැදෑරුම් ප්‍රාණිහු හෝ කති. ඔහුගේ යම් සිතෙක් වූ කලි දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සැදූහැයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, ශීලයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, ශ්‍රැතයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, ත්‍යාගයෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, ප්‍රඥායෙන් භාත්පසින් වඩනා ලද්දේ ද, එය උඩුහුරුව යනසුලු වෙයි. වෙසෙස් බැව් කරා යනසුලු වේ.

සෙය්‍යථාපි මහානාම, බලවා පුරිසො සප්පිකුමිහං වා තෙල-
කුමිහං වා ගම්ඝිරං උදකරහදං ඔගාහෙඨා හිද්දෙය්‍යා, තත්‍ර යාසස්¹
සසබ්බරා වා කඨලා වා සා අධොගාමී අසස්. යඤ්චි ඛට්ඨස් තත්‍ර
සප්පි වා තෙලං වා තං උද්ධගාමී අසස් විසෙසගාමී. එවලෙව ඛො
මහානාම, යස්ස කස්සචි දීඝරත්තං සඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං සිල -පෙ-
සුත -පෙ- වාග -පෙ- පඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං, තස්ස යො හි
ඛොයං කායො රූපි වාතුවමහාභුතිකො මාතාපෙත්තිකසමිහවො
ඔදනකුමමාසුපවයො අතිච්ඡව්‍යාදනපරිමග්ගනහෙදනවිඤ්ඤාසනධම්මො, තං
ඉධෙව කාකා වා බාදනති, ගිජ්ඣා වා බාදනති, කුලලා වා බාදනති,
සුපානා වා බාදනති, සිගාලා වා බාදනති, විවිධා වා පාණකරානා
බාදනති. යඤ්චි ඛට්ඨස් චිත්තං සඤ්ඤාපරිභාවිතං -පෙ- පඤ්ඤාපරිභාවිතං
චිත්තං. තං උද්ධගාමී හොති විසෙසගාමී. කුඤ්ඤා ඛො පන
මහානාම, දීඝරත්තං සඤ්ඤාපරිභාවිතං චිත්තං -පෙ- පඤ්ඤාපරිභාවිතං
චිත්තං මා භාසි මහානාම, මා භාසි මහානාම, අපාපකං තෙ මරණං
භවිස්සති. අපාපිකා කාලකිරියාති.

11. 3. 2

දුතිය මහානාමසුත්තං

3790. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසම්.
නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා
තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො මහානාමො
සකෙකා භගවන්තං එතදවොච: “ඉදං* භනෙත, කපිලවත්ථු ඉද්ධඤ්චව
චීතඤ්ච බාහුජඤ්ඤා ආකිණ්ණමත්‍රස්සං සමබ්බාධස්සහං. සො ඛවාහං
භනෙත, භගවන්තං වා පඨිරූපාසිඨා මනොභාවතීයං වා හික්ඛුං,
සායනාසමයං කපිලවත්ථුං පවිසන්තො භනෙතනපි භජ්ජිනා
සමාගව්ජාමි. භනෙතනපි අසෙසන සමාගව්ජාමි. භනෙතනපි රථෙන
සමාගව්ජාමි. භනෙතනපි සකටෙන සමාගව්ජාමි. භනෙතනපි පුරිසෙන
සමාගව්ජාමි. තස්ස මඤ්ඤා භනෙත, තස්මිං සමයෙ මුස්සතෙව
භගවන්තං ආරබ්භ සති, මුස්සති ධම්මං ආරබ්භ සති, මුස්සති
සඬකං ආරබ්භ සති. තස්ස මඤ්ඤා භනෙත, එවං හොති: “ඉමඤ්චි
වාහං සමයෙ කාලඬකරෙය්‍යා කා මමස්ස ගති, කො අභිසම්ප-
රායො”ති?

1. යා අස්ස - මජ්ඣං, සනා.

2. ඉධ - පි 2.

මහානාම යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ගිතෙල් කළයක් හෝ තෙල් කළයක් හෝ ගැඹුරු දියවලකට බස්වා බිඳින්තේ ද, එහි යම් කැට හෝ කැබලිකි හෝ වන්නේ නම් එය යටට යනසුලු වන්නේ ය. එහි යම් ගිතෙල් හෝ තෙල් හෝ වන්නේ නම් එය උඩුහුරු ව යනසුලු වෙසෙස් ව යනසුලු වන්නේ ය. මහානාම එසෙයින් ම යම් කිසිවකුගේ සිත දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි සැදහැයෙන් භාත්පයින් වඩන ලද්දේ ද, සිත ශීලයෙන්... ශ්‍රැතයෙන්...ත්‍යාගයෙන්...ප්‍රඥායෙන් භාත්පයින් වඩන ලද්දේ ද ඔහුගේ යම් රූපවත් වූ, ශරීරයෙක් සතර මහාභූතයෙන් නිපන්නේ මවුපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිකයෙන් උපන්නේ බිත්ත හා කොමුයෙන් වැඩුණේ නිරතුරු උලන පිරිමදින බිඳෙන වැනසෙන දහම් ඇත්තේ වේද, එය මෙහි ලා කවුඩෝ හෝ කති. ගිජුලිහිණියෝ හෝ කති උකුස්සෝ හෝ කති. ගුනකයෝ හෝ කති. සිවල්ලු හෝ කති. නන්වැදූරුම් ප්‍රාණිහු හෝ කති. ඔහුගේ යම් සිතෙක් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සැදහැයෙන් භාත්පයින් වඩන ලද ද...සිත නුවණින් භාත්පයින් වඩන ලද ද එය උඩුහුරු ව යනසුලු වෙසෙස් ව යනසුලු වෙයි. මහානාම, නොපගේ සිත දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සැදහැයෙන් භාත්පයින් වඩනා ලද්දේ ය...සිත නුවණින් භාත්පයින් වඩනා ලද්දේ ය. මහානාම, නොබව, මහානාම. නො බව, කොපගේ මරණ ය අලාමක වන්නේ, ය. කාලක්‍රියාව අලාමක වන්නී යි.

11. 3. 2

දුතිය මහානාම සූත්‍රය

3790. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදතාවෙහි කිඹුල්-වත් පුර නිශ්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාමශාක්‍ය කෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය...එකත්පස් ව හුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, මේ කිඹුල්වත්පුරය සමාද්ධ ද (පලන් අබරණින්) පිණාගියේ ද, බොහෝ දෙනාට හිත ද, ගැවසුණු මිනිසුන් ඇත්තේ ද, හැසුණු වීරී ඇත්තේ ද වෙයි. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ කුසල්සිත වඩන මහණ කෙනකුන් හෝ ඇසුරු කොට සවස් ඤාල කිඹුල් වත්ට පිවිසිනුයෙම නොසන්හුන්ව හැසිරෙන ඇතකු සමගත් එක් වෙමි. නොසන්සුන් ව හැසිරෙන අසකු සමගත් එක් වෙමි. නොසන් සුන් ව හැසිරෙන රියක් සමගත් එක් වෙමි. නොසන්හුන් ව හැසිරෙන ගැළක් සමගත් එක් වෙමි. නොසන්හුන් ව හැසිරෙන මිනිසකු සමගත් එක් වෙමි. වහන්ස, එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇරබ පැවැති ඒ මාගේ සිහිය මුළා වේ මැ යි. දහම් ඇරබ පැවැති සිහිය මුළා වේ මැ යි. සභන ඇරබ පැවැති සිහිය මුළා වේ මැ යි. වහන්ස, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මෙසමයෙහි “මම කලුරිය කරන්නෙමි නම් මාගේ ගතිය කුමක් වන්නී ද? පරලොව කිමෙක් වන්නේ ද” යි?

මා හායි මහානාම මා හායි, මහානාම, අපාපකං තෙ මරණං හවිස්සති, අපාපිකා කාලකිරියා. චතුති ධො මහානාම, ධම්මෙති සමන්තාගතො අරියසාවකො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොඡො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කතමෙති චතුති: ඉධ මහානාම, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි යො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගතො හොති අබ්බේඤ්ඤාති -පෙ- සමාධිසංවිත්තනිකෙති. සෙය්‍යථාපි මහානාම, රුක්කො පාචිතනිත්තො පාචිතපොඡො පාචිතපඤ්ඤාරො, සො මුලෙ ජිනෙතො කතමෙන පපතෙය්‍යාති? යෙන හතො, නිත්තො යෙන පොඡො යෙන පඤ්ඤාරොති. එවමෙව ධො මහානාම, ඉමෙති චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො අරියසාවකො නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොඡො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

11. 3. 3

තතිය මහානාමසුත්තං

3791. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්තප්පමි¹ නිශ්‍රොධාරාමෙ. අථ ධො මහානාමො සකෙකා යෙන ගොධා සකෙකා තෙත්තපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤා²තො ගොධං සකකං එතදවොච: “කතීති තං ගොධෙ, ධම්මෙති සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං” තීති ධාතං මහානාම, ධම්මෙති සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. කතමෙති තීති: ඉධ මහානාම, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි යො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසබ්බො -පෙ- අනුක්‍රමං පුද්ධොක්කෙත්තං ලොකස්සා”ති. ඉමෙති ධොතං මහානාම, තීති ධම්මෙති සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං.

තං පන මහානාම, කතීති ධම්මෙති සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං? චතුති ධාතං හො ගොධෙ, ධම්මෙති සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං කතමෙති චතුති: ඉධ හො ගොධෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි යො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගතො හොති අබ්බේඤ්ඤාති -පෙ- සමාධිසංවිත්තනිකෙති. ඉමෙති ධාතං ගොධෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතං සොතාපතනං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. ආගමෙති තං මහානාම, ආගමෙති තං මහානාම, හගවා එතං ජානෙය්‍ය එතෙති ධම්මෙති සමන්තාගතං වා අසමන්තාගතං වාති. ආයාම ගොධෙ, යෙන හගවා තෙත්තපසඤ්ඤාතො උපසඤ්ඤා² හගවතො එතමතං ආරොචෙය්‍යමාති.

1. මුල ජිනෙත - සා, මුල ජිනෙතා - මජ්ඣ.

2. උපසඤ්ඤා - සිමු, සි, 2

මහානාම නො බව, මහානාම නො බව. නොපගේ මරණය අලාමක වන්නේ ය. කාලක්‍රියාව අලාමක වන්නී ය. මහානාම, සිවුදහමකින් යුතු අරියවු තෙමේ නිවණට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. කවර සිවුදහමෙකින යත්: මහානාම මෙහි අරියවු තෙමේ "ඵ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධයහ. හඟවත්හ"යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම් කෙරෙහි.. සහන කෙරෙහි...අබණ්ඩ වූ...සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආයාසිකාන්තශීලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මහානාම, යම්සේ පෙරදිගට නැමුණ පෙරදිගට නැමුරු වූ පෙරදිගට බර වූ රුකෙක් වේ ද, එය මුලින් සිඳින ලද්දේ කවර දිගකට වැටෙන්නේ ද යි? වහන්ස, නැමුණු දිගට නැමුරු වූ දිගට බර වූ දිගට ය. මහානාම, එසෙයින් ම මේ සිවුදහමින් යුතු අරියවු තෙමේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි.

11. 3. 3

තතිය මහානාම සූත්‍රය

3791. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදනව්වෙහි කිඹුල්-වත්පුර නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාමශාක්‍ය-තෙමේ ගොඩාශාක්‍යයන් වෙත එළඹීයේ ය. එළඹ ගොඩාශාක්‍යයන්ට මෙය කී ය: ගොඩාවෙහි, "තෙපි විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා කෙතෙක් දහමින් යුතු ය"යි දනිවු දෑ යි? මහානාමයෙනි, "විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා තුන් දහමෙකින් යුතු ය"යි මම දනිමි. කවර තුනෙකින යත්: මහානාමයෙනි, "මෙහි අරියවු තෙමේ "ඵ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධයහ. හඟවත් හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම්හි...භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවුසහන සුපිළිපත් ය ...ලොවට අනුතුරු පින්කෙකැ"යි සහන කෙරෙහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මහානාමයෙනි, "විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා මේ තුන්දහමින් යුතු ය"යි මම දනිමි.

මහානාමයෙනි, "විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා කෙතෙක් දහමින් යුතු ය"යි තෙපි දනිවු දෑ යි? හවත් ගොඩාවෙහි, විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා සිවු දහමෙකින් යුතු යයි මම දනිමි. කවර සිවු දහමෙකින යත්: හවත් ගොඩාවෙහි, මෙහි අරියවු "ඵ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු... දෙව්මිනිසුන්ට, ශාස්තෘභ. බුද්ධයහ. හඟවත්හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දූන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම්, කෙරෙහි...සහන කෙරෙහි...අබණ්ඩ වූ සමාධිය-වර්තනික වූ ආයාසිකාන්තශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ගොඩාවෙහි, විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා මේ සිවු දහමින් යුතු යයි මම දනිමි යි. මහානාමයෙනි, තෙපි ඉවසවු. මහානාමයෙනි, තෙපි ඉවසවු. "මේ දහමින් යුතු හෝ නොයුතු හෝ "යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම මෙය දන්නා සේකැ"යි. ගොඩාවෙහි, යමු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙමහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ සැල කරමහ"යි.

අථ ඛො මහානාමො ච සකෙකා ගොධා ච සකෙකා යෙන හගවා තෙනනුපසංඛිංසු. උපසංඛිංසු හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීතො ඛො මහානාමො සකෙකා හගවන්තං එතදවොච: “ඉධාහං හන්තො, යෙන ගොධා සකෙකා තෙනනුපසංඛිංසු. උපසංඛිංසු ගොධං සකකං එතදවොචං; කතීති තං ගොධෙ, ධම්මෙති සමන්තාගතං සොනාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණකම්? එවං වුතො හන්තො, ගොධා සකෙකා මං එතදවොච:

තීති ඛො මහානාම, ධම්මෙති සමන්තාගතං සොනාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. කතමෙති තීති: ඉධ මහානාම, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්ඡාසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා අවෙච්ඡාසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සුපට්ඨන්තො හගවතො සාවකසංඝො -පෙ- අනුක්කරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති. ඉමෙති ඛො මහානාම, තීති ධම්මෙති සමන්තාගතං සොනාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. තං පන මහානාම, කතීති ධම්මෙති සමන්තාගතං සොනාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණකම්? එවං වුතො හං¹ හන්තො, ගොධං සකකං එතදවොචං:

චතුති ඛො ගොධෙ, ධම්මෙති සමන්තාගතං සොනාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණං. කතමෙති චතුති: ඉධ ගොධෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්ඡාසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකන්තොති සීලෙති සමන්තාගතො හොති අධර්මොති -පෙ- සමාධිසංවර්ධනානිකෙති. ඉමෙති ඛො ගොධෙ, චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතං සොනාපන්නං පුග්ගලං ආජානාමි අවිනිපාතධම්මං නියතං සම්මොඛිපරායණකම්. එවං වුතො හන්තො, ගොධා සකෙකා මං එතදවොච:

ආගමෙති තං මහානාම, ආගමෙති තං මහානාම, හගවාච එතං ජානෙය්‍ය එතෙති ධම්මෙති සමන්තාගතං වා අසමන්තාගතං වාති. ඉධ හන්තො, කොච්ඡෙව ධම්මසම්ප්පාදෝ උපපජ්ජෙය්‍ය එකතො අස්ස හගවා, එකතො භික්ඛුසංඝො ව. යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අස්සං. එවං පසන්නං මං හන්තො, හගවා ධාරෙතු.

ඉධ හන්තො, කොච්ඡෙව ධම්මසම්ප්පාදෝ උපපජ්ජෙය්‍ය එකතො අස්ස හගවා, එකතො භික්ඛුසංඝො, එකතො භික්ඛුනිසංඝො ව, යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අස්සං. එවං පසන්නං මං හන්තො, හගවා ධාරෙතු.

1. වුතොහං - මජ්ඣං, සා.

2. ධම්මො සම්ප්පාදෝ - මජ්ඣං.

3. භික්ඛුසංඝො භික්ඛුනිසංඝො ව - මජ්ඣං.

එකල්හි මහානාමශාක්‍ය තෙමේත් ගොධාශාක්‍ය තෙමේත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, “මෙහි මම ගොධා ශාක්‍යයන් වෙත එළඹියෙමි. එළඹ ගොධාශාක්‍යයන්ට මෙය කිමි. ගොධාවෙති, විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා කෙනෙක් දහමින් යුතු ය”යි තෙපි දැනිවු ද යි? වහන්ස එසේ කී කල්හි ගොධා ශාක්‍ය තෙමේ මට මෙය කිය:

“මහානාමයෙනි, විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා තුන් දහමෙකින් යුතු යයි මම දනිමි. කවර තුන කින යත්: මහානාමයෙනි, මෙයස්තෙහි අරියවු “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙහුදු.. දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ. හගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම් කෙරෙහි.. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවුසහන සුපිළිපත් ය... ලොචට අනුතුරු පින් කෙතැ”යි සහන කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මහානාමයෙනි, විවස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා මේ තුන් දහමින් යුතු ය”යි මම දනිමි. මහානාමයෙනි, තෙපි වනාහි “විවස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා කෙනෙක් දහමින් යුතු යයි” දැනිව ද යි? වහන්ස, එසේ කී කල්හි ගොධා ශාක්‍යයන්ට මම මෙය කිමි:

ගොධාවෙති, “විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා සිවු දහමෙකින් යුතු ය”යි මම දනිමි. කවර සිවු දහමෙකින යත්: ගොධාවෙති, “මෙහි අරියවු තෙමේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙහුදු.. දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. හගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම් කෙරෙහි... සහන කෙරෙහි... අබණ්ඩ වු.. සමාධි සංවර්තනික වූ ආයාසකාන්තශීලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ගොධාවෙති, විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුලා මේ සිවු දහමින් යුතු ය”යි මම දනිමි”යි. වහන්ස, එසේ කී කල්හි ගොධා ශාක්‍යයෝ මට මෙය කිහ:

මහානාමයෙනි, තෙපි ඉවසවු, මහානාමයෙනි, තෙපි ඉවසවු. “මේ දහමෙන් යුතු හෝ නොයුතු හෝ”යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම දෑන වදරන සේක. වහන්ස, මෙහි කිසියම් කරුණෙක් උපදනේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්පසෙක වන සේක, බික්සහනද එක්පසෙක වන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පසෙක වන සේක් නම් මමත් එහි ම වන්නෙමි. වහන්ස, මෙසේ පහන් වූ මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දරන සේක්වා.

වහන්ස, මෙහි කිසියම් කරුණෙක් උපදනේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්පසෙක වන සේක. බික්සහන එක්පසෙක ද මෙහෙණ සහන එක් පසෙක ද වන්නා හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පසෙක නම් මමත් එහි ම වන්නෙමි. වහන්ස, මෙසේ පහන් වූ මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දරන සේක්වා.

ඉධ හතොත, කොච්ඡෙව ධම්මසම්මුත්තාදෙ උපපජ්ජයා. එකතො අසස හගවා, එකතො භික්ඛුසංඛො, එකතො භික්ඛුනීසංඛො, උපාසකා ව. යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අසසං, එවං පසන්නං මං හතොත, හගවා ධාරෙතු.

ඉධ හතොත, කොච්ඡෙව ධම්මසම්මුත්තාදෙ උපපජ්ජයා. එකතො අසස හගවා, එකතො භික්ඛුසංඛො, එකතො භික්ඛුනීසංඛො, උපාසකා උපාසිකායො ව, යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අසසං එවං පසන්නං මං හතොත, හගවා ධාරෙතු.

ඉධ හතොත, කොච්ඡෙව ධම්මසම්මුත්තාදෙ උපපජ්ජයා, එකතො අසස හගවා, එකතො භික්ඛුසංඛො, එකතො භික්ඛුනීසංඛො, උපාසකා උපාසිකායො සදෙවකො ව ලොකො¹ සමාරකො සමුත්තකො සසසමණ්ණාහම්භී පඤ්ඤා සදෙවමත්තසසා. යෙනෙව හගවා තෙනෙවාහං අසසං, එවං පසන්නං මං හතොත, හගවා ධාරෙතුති.

එවංවාදී නිං ගොධෙ, මහානාමං සක්කං කිං වදෙසීති? එවංවාදහං හතොත, මහානාමං සක්කං න කිංඤ්ච වද්දමි අඤ්ඤත්තු කල්හාණං අඤ්ඤත්තු කුසල්ලාති.

11. 3. 4

සරකානිසුත්තං

3792. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්තස්මි. නිග්ගොධාරාමෙ. තෙන ධො පන සමයෙන සරකානි¹ සකෙසා කාලකතො හොති. සො හගවතා ව්‍යාකතො සොනාපනෙහං අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණොති. තත්ත සුදං සම්මෙත්තලා සක්කා සඤ්ඤාම සමාගමෙ උජ්ඣායහම්භී, වීයනම්, විපාවෙනම්: “අවජරියං වන හො අඤ්ඤං වන හො, එසුද්දති කො න සොනාපනෙහං හවිසසති, යත්ත භි නාම සරකානි සකෙසා කාලකතො, සො හගවතා ව්‍යාකතො සොනාපනෙහං අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණොති. සරකානි සකෙසා සිකඛාද්ධමල්ලාමාපාදි, මජ්ඣපාතං අපාඨි”ති.

1. සදෙවකො ලොකො - සිවු, සි 2.

2. සරකානි - මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙහි කිසියම් කරුණක් උපදනේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්පසෙක වන සේක. බික්සහන එක් පසෙක ද මෙහෙණ සහනත් උවසුවෝත් එක්පසෙක ද වන්නාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පසෙක නම් මමත් එහි ම වන්නෙමි. වහන්ස, එසේ පහන් වූ මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දරන සේක්වා.

වහන්ස, මෙහි කිසියම් කරුණක් උපදනේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්පසෙක වන සේක. බික්සහන එක් පසෙක ද මෙහෙණ සහනත් උවසුවෝත් උවැසියෝත් එක් පසෙක ද වන්නාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පසෙක නම් මමත් එහි ම වන්නෙමි. වහන්ස, මෙසේ පහන් වූ මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දරන සේක්වා.

වහන්ස, මෙහි කිසියම් කරුණක් උපදනේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක් පසෙක වන සේක. බික්සහන එක්පසෙක ද මෙහෙණසහනත් උවසුවෝත් උවැසියෝත් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොකයාත් මහණබමුණත් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවත් එක්පසෙක ද වන්නාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පසෙක නම් මමත් එහි ම වන්නෙමි වහන්ස, මෙසේ පහන් වූ මා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දරන සේක්වා යි.

ගොඩාවෙනි, මෙබඳු වාද ඇති තෙපි මහානාම ශාක්‍යයන්ට කුමක් කියවූ දැයි ? වහන්ස, මෙබඳු වාද ඇති මම මහානාම ශාක්‍යයන්ට යහපත හැර කුසලය හැර කිසිවක් නො කියමි යි.

11. 3. 4

සරකානි සූත්‍රය

3792. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදන්තවෙහි කිඹුල්-වත්පුර නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි සරකානිශාක්‍ය-තෙමේ කල්ලිය කෙළේ වෙයි. හෙතෙමේ විවිස ව නො හෙනසුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් ' 'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ය. එහි බොහෝ ශාක්‍යයෝ එක් ව රැස් ව අවමන් කෙරෙත්, ගරහන්, දෙස් පහළ කෙරෙත්. පින්වත්නි, අසිරියි. පින්වත්නි, පුදුමයි. යම් සරකානි ශාක්‍යයෙක් කල්ලිය කෙළේ ද, හෙතෙමේ විවිසව නො හෙන සුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සොවන් යි භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ ය. මෙහි දැන් කවරෙක් සෝවන් නොවන්නේ ද, සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ සිකපද රැකීමෙහි දුබලබවට පැමිණියේ ය. මත්පැන් පුයේ යි.

අප්ථං ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඛාමි. උපසඛාමිතා හගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදන්තා ඛො මහානාමො සකෙකා හගවන්තං එතදවොච: “ඉධ හන්තෙ, සරකානි සකෙකා කාලකතො. සො හගවතා ව්‍යාකතො සොතාපනෙතො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණොති තත්‍ර සුදං හන්තෙ, සම්මහුලා සකකා සඛගම්මි සමාගම්ම උජ්ඣායනාති ඛියනාති විපාවෙන්ති: “අවජරියං වන භො, අබ්බතං වන භො, එක්ඛන්ති කො න සොතාපනෙතො හවිසසති. යත්‍ර හි නාම සරකානි සකෙකා කාලකතො, සො හගවතා ව්‍යාකතො “සොතාපනෙතො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො”ති. සරකානි සකෙකා සිකඛාදුඛලාමාපාදි, මජ්ඣපානං අපායි”ති.

යො සො මහානාම, දීසරන්තං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛං සරණං ගතො සො කපං විනිපාතං ගච්ඡයා. යං හි තං මහානාම, සම්මාවදමානො වදෙයා, දීසරන්තං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛං සරණං ගතොති සරකානි සකකං සම්මා වදමානො වදෙයා සරකානි මහානාම, සකෙකා දීසරන්තං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො, ධම්මං සරණං ගතො, සඛං සරණං ගතො. සො කපං විනිපාතං ගච්ඡයා?

ඉධ මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධො අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙව-මනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති භාසුපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා විමුක්ඛයා ව සමන්තාගතො. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්ඛං පඤ්ඤා විමුක්ඛං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමුපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිවුත්තො නිරයා, පරිවුත්තො නිරව්ජානයොනියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිසයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

ඉධ මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධො අවේච්චසසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙව-මනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති. භාසුපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා න ව විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. සො පඤ්ඤානං ඔරමභාගීයානං සංයොජනානං පරිකඛයා ඔපපාතිකො භොති. තත්ථ පරිනිබ්බායි අනාවක්ඛිධම්මො තත්ථා¹ ලොකා. අයමුපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිවුත්තො නිරයා, පරිවුත්තො නිරව්ජානයොනියා, පරිවුත්තො පෙක්ඛිසයා, පරිවුත්තො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

1. භාසපඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා. .

2. අක්ඛා ලොකා - සා. .

එකල්හි මහානාම ශාක්‍යයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් මහානාම ශාක්‍යයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, “මෙහි සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ කල්‍යාණික කෙළේ ය. හෙතෙමේ විවිසව නොහෙතසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සොවන්”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදන ලද්දේ ය. වහන්ස, එහි බොහෝ ශාක්‍යයෝ එක් ව රැස් ව අවමන් කෙරෙත්. ගරහන්. දෙස් පහළ කෙරෙත්. පින්වත්නි, අසිරි යි. පින්වත්නි, පුදුම යි. යම් සරකානි ශාක්‍යයෙක් කල්‍යාණික කෙළේ ද, හෙතෙමේ “විවිස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සොවන්”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ ය. මෙහි දුන් කවරෙක් සොවන් නොවන්නේ ද, සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ සිකපද රැකීමෙහි දුබලබවට පැමිණියේ ය. මත්පැන් පූයේ යි.

මහානාම, යම් ඒ උවසුවෙක් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් පිහිට කොට ගියේ දහම් පිහිට කොට ගියේ සහන පිහිට කොට ගියේ නම් හෙතෙමේ කෙසේ නිරයට යන්නේ ද මහානාම, මැනවින් කියන්නෙක් “උවසු තෙමේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් පිහිට කොට ගියේ දහම් පිහිට කොට ගියේ සහන පිහිට කොට ගියේයි” ඒ යමෙකු ගෙන කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නා සරකානි ශාක්‍යයා ඇරැඹ කියන්නේ ය. මහානාම, උවසු වූ සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් පිහිට කොට ගියේ ය. දහම් පිහිට කොට ගියේ ය. සහන පිහිට කොට ගියේ ය. හෙතෙමේ කෙසේ නම් නිරයට යන්නේ ද?.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක්: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම්හි ... ලොවට අනුතුරු පින්කෙතැ යි සහන කෙරෙහි. භාසබ්‍රල ප්‍රඥා ඇත්තේ ය. ජට්‍තප්‍රඥා ඇත්තේ ය. විමුක්තියෙන් ද සමන්වාගත ය. හෙතෙමේ ආසුරුවන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුරු වූ ඵලසාධියක් ඵලප්‍රඥාවන් දිවුදම්යෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ. මහානාම, මේ පුහුල් තෙමේත් නිරයෙන් මිදුණේ ය. නිරිසන් යොනින් මිදුණේ ය. ප්‍රෙතවිෂයයෙන් භාත්පසින් මිදුණේ ය. අපායදුර්ගති විනිපාතයෙන් මිදුණේ ය.

මහානාම මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. “ධර්මය කෙරෙහි.. ලොකයාට අනුත්තර පුණ්‍යක්ෂේත්‍ර ය”යි සධ්‍යයා කෙරෙහි.. භාසබ්‍රල ප්‍රඥා ඇත්තේ ය. ජට්‍තප්‍රඥා ඇත්තේ ය. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. හෙතෙමේ පස් ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් එහි පිරිනිවේනසුලු ඵලොච්ඡිත පෙරළා නොඑන ස්වභාව ඇති ඔපපාතිකයෙක් වෙයි. මහානාම මේ පුහුල්තෙමේත් නිරයයෙන් මිදුණේ ය. නිරිසන් යොනින් මිදුණේ ය. ප්‍රෙතවිෂයයෙන් මිදුණේ ය. අපායදුර්ගති විනිපාතයෙන් මිදුණේ ය.

ඉධ පන මහානාම එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධො අවෙච්චස-
සාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉති පි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ-
න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛියා සමන්තාගතො.
සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගද්වේශමොහානං නන්දානා
සක්ඛගාමී හොති සක්ඛදෙව ඉමං ලොකං ආගණ්වා දුක්ඛස්ස නතං
කරොති. අයස්ස ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිවුක්ඛො නිරයා,
පරිවුක්ඛො නිරවජානයොනියා, පරිවුක්ඛො පෙක්ඛවිසයා, පරිවුක්ඛො
අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

ඉධ පන මහානාම එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධො අවෙච්චස-
සාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉති පි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ-
න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛියා සමන්තාගතො. සො
තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපන්නො හොති අවිනිපාත-
ධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො. අයස්ස ඛො මහානාම,
පුග්ගලො පරිවුක්ඛො නිරයා, පරිවුක්ඛො නිරවජානයොනියා,
පරිවුක්ඛො පෙක්ඛවිසයා පරිවුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

ඉධ මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න හෙව ඛො බුද්ධො
අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති. න ධම්මෙ -පෙ- න
සඤ්ඤා -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා, න ච විමුක්ඛියා
සමන්තාගතො, අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මො හොතති සඤ්ඤා
විමුක්ඛියං සත්ඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා පඤ්ඤා. නරාගනපච්චේදිනා වස්ස
ධම්මො පඤ්ඤා මත්තසො නිජ්ඣානං ඛමන්ති. අයස්ස ඛො මහානාම
පුග්ගලො අගන්තා නිරයං, අගන්තා නිරවජානයොනියං, අගන්තා
පෙක්ඛවිසයං, අගන්තා අපායදුග්ගතිවිනිපාතං.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න හෙව ඛො
බුද්ධො අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති. න ධම්මෙ -පෙ-
න සඤ්ඤා -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා, න ච
විමුක්ඛියා සමන්තාගතො, අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මො හොතති සඤ්ඤා
-පෙ- පඤ්ඤා. නරාගනෙ වස්ස සඤ්ඤා හොති, පෙමමත්තං.
අයස්ස ඛො මහානාම, පුග්ගලො අගන්තා නිරයං, අගන්තා
නිරවජානයොනියං, අගන්තා පෙක්ඛවිසයං, අගන්තා අපායදුග්ගති-
විනිපාතං.

ඉමෙ වේදි මහානාම, මහාසාලා සුභාසිතං දුක්ඛාසිතං
ආජානෙය්‍යං, ඉමෙ වාහං මහාසාලෙ ව්‍යාකරෙය්‍යං: “සොතාපන්නා
අවිනිපාතධම්මො නියතා සම්මොධිපරායණා”ති. කිම්බෙ පන
සරකානිං සක්කං. සරකානි මහානාම, සක්කො මරණකාලෙ පන
සික්ඛං¹ සමාදිශීති.

1. මරණකාලෙ සික්ඛං - මරණං, ස්‍යා.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුභුලෙක්: "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භගවත්හ"යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම්හි ... සභන කෙරෙහි ... භාසබ්‍රුලප්‍රඥා ඇත්තේ නො වේ. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො වේ. විමුක්තියෙන් යුක්ත වූයේ නො ද වෙයි. හෙ තුන් සංයෝජනයක් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගදෙසමාහයන් තුනී වූ බැවින් සෙදගැමි වෙයි. එක් වරක් ම මෙලොවට පැමිණ දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහානාම, මේ පුභුල් භෙමෙන් නිරයයෙන් මිදුණේ ය. නිරිසන්යොනින් මිදුණේ ය. ප්‍රෙතවිෂයයෙන් මිදුණේ ය. අපාය දුර්ගති විනිසානයෙන් මිදුණේ ය.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුභුලෙක්: "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භගවත්හ"යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දහම්හි.. සභන කෙරෙහි.. භාසප්‍රඥා ඇත්තේ නො වේ. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො වේ. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත වේ. හෙ තෙවැදෑරුම් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් "විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. මහානාම, මේ පුභුල් තෙමේ ද නිරයෙන් මිදුණේ ය. නිරිසන්යොනින් මිදුණේ ය. ප්‍රෙතවිෂයයෙන් මිදුණේ ය. අපාය දුර්ගති විනිසානයෙන් මිදුණේ ය.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුභුලෙක් බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ නො ම වෙයි. දහම්හි...නොම වෙයි. සභන කෙරෙහි නො ම වෙයි. භාස බ්‍රුල ප්‍රඥා ඇත්තේ නොම වේ. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වේ. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. වැලිදු ඔහුට සද්ධිත්තිය විරිධිත්තිය සකිත්තිය සමාධිත්තිය පඤ්ඤිත්තිය යන මේ දහම්හු වෙත්. තරාගතයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද දහම්හු ක්‍රවණින් පමණ විසින් ම ඔහුගේ දක්මට සුදුසු වෙත්. මහානාම, මේ පුභුල් තෙමේ නිරයට නො යන්නෙකි. නිරිසන්යොනට නොයන්නෙකි. ප්‍රෙතවිෂයට නොයන්නෙකි. අපාය දුර්ගති විනිසානයට නො යන්නෙකි.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුභුලෙක් බුදුන් කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් නො ම සමන්වාගත වෙයි. දහම්හි... නො ම වෙයි. සභන කෙරෙහි... නො ම වෙයි. භාස බ්‍රුල ප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වෙයි. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වෙයි. විමුක්තියෙන් සමන්වාගත නො ම වෙයි. වැලිදු ඔහුට සද්ධිත්තිය...පඤ්ඤිත්තිය යන මේ දහම්හු වෙත්. තරාගතයන් කෙරෙහි ද සද්ධාමාත්‍රයෙක් ප්‍රෙමමාත්‍රයෙක් වෙයි. මහානාම මේ පුභුල් තෙමේ නිරයට නො යන්නෙකි. නිරිසන්යොනට නොයන්නෙකි. ප්‍රෙතවිෂයට නො යන්නෙකි. අපාය දුර්ගති විනිසානයට නොයන්නෙකි.

මහානාම, ඉදින් මම විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවත්ත යි මේ මහසල්ලුක්නට පවසන්නෙමි නම් මේ මහසල්ලුක්හු ද සුභාෂිත දුර්භාෂිත දූත ගන්නාහු ය. සරකානි ශාක්‍යයා ගැන කියනු ම කීම? මහානාම සරකානි ශාක්‍ය ගෙමේ මැරෙන කල ත්‍රිවිධ ශික්ෂා පිරිපුන් කරනසුලු වී ය.

11. 3. 5

දුතිය සරකානි සුත්තං

3793. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසමී-
නිශ්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සරකානි සකෙකා
කාලකතො හොති. සො හගවතා ව්‍යාකතො: “සොනාපනො
අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො”ති. තත්‍ර සුදං සම්මහුලා
සක්කා සඬග්ගම සමාගමම උජ්ඣායනඤ්ඤි ඛියනති විපාචෙනති: “අච්ඡරියං
වත හො අඬුතං වත හො, එඤ්ඤති කො න සොනාපනො
හවිසසති. යත්‍ර හි නාම සරකානි සකෙකා කාලකතො සො
හගවතා ව්‍යාකතො ‘සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො
සම්මොධිපරායණො’ති. සරකානි සකෙකා සික්ඛාය අපරිපූරිකාරී
අහොසී”ති.

අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඬකමී
-පෙ- එකමනතං නිසිංහො ඛො මහානාමො සකෙකා හගවනතං.
එතදවොච: “ඉධ හතෙන, සරකානි සකෙකා කාලකතො. සො
හගවතා ව්‍යාකතො: ‘සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො
සම්මොධිපරායණො’ති. තත්‍ර සුදං හතෙන සම්මහුලා සක්කා සඬගමම
සමාගමම උජ්ඣායනඤ්ඤි ඛියනති විපාචෙනති: අච්ඡරියං වත හො, අඬුතං
වත හො, එඤ්ඤති ඛො න සොනාපනො හවිසසති. යත්‍ර හි
නාම සරකානි සකෙකා කාලකතො, සො හගවතා ව්‍යාකතො:
‘සොනාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායණො’ති,
සරකානි සකෙකා සික්ඛාය අපරිපූරිකාරී අහොසී”ති.

යො සො මහානාම, දීඝරක්ඛං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො
ධම්මං සරණං ගතො සඬ්ඛං සරණං ගතො, සො කථං විනිපාතං
ගවෙජ්ජයා. යං හි තං මහානාම, සම්මො වදමානො වදෙය්‍ය: “දීඝරක්ඛං
උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො ධම්මං සරණං ගතො සඬ්ඛං සරණං
ගතො”ති. සරකානි සකෙකා සම්මො වදමානො වදෙය්‍ය. සරකානි
මහානාම, සකෙකා දීඝරක්ඛං උපාසකො බුද්ධං සරණං ගතො,
ධම්මං සරණං ගතො, සඬ්ඛං සරණං ගතො, සො කථං විනිපාතං
ගවෙජ්ජයා.

ඉධ, මහානාම, එකවො පුග්ගලො බුද්ධං එකන්තිගතො¹
හොති අභිපාසකො: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසං-
නං බුද්ධා හගවා”ති. “ධම්මෙ -පෙ- සම්මං -පෙ- අනුත්තරං
පුද්ගලප්‍රසංඝං ලොකස්සා”ති භාසුපඤ්ඤ ජවනපඤ්ඤ විමුක්ඛයා
වි සමනතාගතො. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුක්තිං
පඤ්ඤා විමුක්තිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ
විහරති. අයමි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්තො නිරයා, පරි-
මුක්තො නිරවජානායොනියා, පරිමුක්තො පෙක්ඛවිසයා, පරිමුක්තො
අපායදුග්ගතිවිනිපාතා.

1. එකතතතො - මජ්ඣිම, සා. 1.

11. 3. 5

දුතිය සරකානි සූත්‍රය

3793. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදනව්වෙහි කිඹුල්-වත්පුර නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි සරකානි ශාක්‍ය-තෙමේ කල්ලිය කෙළේ වෙයි. හෙතෙමේ “විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන්”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ය. එහි වූ කලි බොහෝ ශාක්‍යයෝ එක් රැස් ව අවමන් කෙරෙත්. ගරහන්, දෙස් පහළ කෙරෙත්. “භවත්ති, අසිරි යි. භවත්ති, පුදුම යි. ‘යම් සරකානි නම් ශාක්‍යයෙක් කල්ලිය කෙළේ ද, හෙතෙමේ විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන්’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ ය. මෙහි දැන් කවරෙක් සෝවන් නොවන්නේ ද? සරකානි ශාක්‍ය ගෙමේ ශික්ෂාව පිරිසුන් නොකරනසුලු වී”යි.

එකල්හි මහානාම ශාක්‍යයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ... එකත්පස් ව හුන් මහානාම ශාක්‍යයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළ හ: “වහන්ස, මෙහි සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ කල්ලිය කෙළේ ය. ‘හෙතෙමේ විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන්’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ය. එහි වනාහි බොහෝ ශාක්‍යයෝ එක්ව රැස් ව අවමන් කෙරෙත්, ගරහන්, දෙස් පහළ කෙරෙත්. භවත්ති, අසිරි යි. භවත්ති, පුදුම යි. ‘යම් සරකානි නම් ශාක්‍යයෙක් කල්ලිය කෙළේ ද හෙතෙමේ විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන්’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ ය. මෙහි දැන් කවරෙක් සෝවන් නො වන්නේ ද? සරකානි ශාක්‍ය ගෙමේ ශික්ෂාව පිරිසුන් නොකරනසුලු වී”යි.

මහානාම, යම් ඒ උච්ඡවෙක් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් සරණ ගියේ දහම් සරණ ගියේ සඟුන් සරණ ගියේ වේ නම් හෙතෙමේ කෙසේ නිරයට යන්නේ ද? මහානාම, මැනවින් කියන්නෙක් “උච්ඡ තෙමේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් සරණ ගියේ දහම් සරණ ගියේ සඟුන් සරණ ගියේ”යි ඒ යමකු ඇරඹ කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නා සරකානි ශාක්‍යයා ඇරඹ කියන්නේ ය. මහානාම, උච්ඡ වූ සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි බුදුන් සරණ ගියේ ය. දහම් සරණ ගියේ ය. සඟුන් සරණ ගියේ ය. හෙතෙමේ කෙසේ නම් නිරයට යන්නේ ද?

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුභුලෙක් “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ බුද්ධියහ හඟවන්න”යි බුදුන් කෙරෙහි එකාන්ත බවට ගියේ (=නොසැලෙන සැදහැ ඇත්තේ) බෙහෙවින් පහන් වූයේ වෙයි. “දහම් කෙරෙහි...ලොවට අනුතුරු පින්කෙතැයි සඟුන් කෙරෙහි...භාසබගුල ප්‍රඥා ඇත්තේ ජවන ප්‍රඥා ඇත්තේ විමුක්තියෙන් ද සමන්වාගත වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ ආප්‍රවයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසම්මාදියන් ඵලප්‍රඥාවන් දිට්ඨමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ. මහානාම, මේ පුභුල් ගෙමෙත් නිරයෙන් වෙසෙසින් මියුණේ ය. තිරිසන්යොනියෙන් වෙසෙසින් මියුණේ ය. ප්‍රෙතවිෂයෙන් වෙසෙසින් මියුණේ ය. අපායදුර්ගතිවිනිසාතයෙන් වෙසෙසින් මියුණේ ය.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධෙ එකභ්ණිගතො හොති අභිප්පසනෙයා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක් -පෙ- භාසුපඤ්ඤා ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. සො පඤ්ඤානා ඕරමිහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනන්තරා පරිනිබ්බාසී හොති. උපහම්ම පරිනිබ්බාසී හොති. සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති. අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී හොති. උඤ්ඤාසොනො හොති අකණ්ටකාමී. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා -පෙ- පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපානා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධෙ එකභ්ණිගතො හොති අභිප්පසනෙයා: ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක් -පෙ- අනුන්තරං පුඤ්ඤකෙඛික්ඛං ලොකස්සා”ති. න භාසුපඤ්ඤා, න ජවනපඤ්ඤා, න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදෙස-මොහානං නනුන්තා සන්දගාමී හොති, සකිදෙව ඉමං ලොකං අගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයමපි ඛො මහානාම පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා -පෙ- පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපානා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො බුද්ධෙ එකභ්ණිගතො හොති අභිප්පසනෙයා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඛෙක් -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා, න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොනාපනෙයා හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණොති. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො පරිමුක්ඛො නිරයා -පෙ- පරිමුක්ඛො අපායදුග්ගතිවිනිපානා.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න හෙව ඛො බුද්ධෙ එකභ්ණිගතො හොති අභිප්පසනෙයා, න ධම්මෙ -පෙ- න සඛෙක් -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මා හොතති: සඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤා, තථාගතපථවේදිතා වස්ස ධම්මා පඤ්ඤා මන්තයො නිජ්ඣානං බමහති. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො අගන්තා නිරයං, අගන්තා තීරවජානයොති, අගන්තා පෙත්තවිසයං, අගන්තා අපායදුග්ගතිවිනිපානං.

ඉධ පන මහානාම, එකවේවා පුග්ගලො න හෙව ඛො බුද්ධෙ එකභ්ණිගතො හොති අභිප්පසනෙයා. න ධම්මෙ -පෙ- න සඛෙක් -පෙ- න භාසුපඤ්ඤා න ජවනපඤ්ඤා න ච විමුක්ඛයා සමන්තාගතො. අපි වස්ස ඉමෙ ධම්මා හොතති: සඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤා, තථාගතෙ වස්ස සඤ්ඤානං හොති පෙමමන්තං. අයමපි ඛො මහානාම, පුග්ගලො අගන්තා නිරයං, අගන්තා තීරවජානයොති, අගන්තා පෙත්තවිසයං, අගන්තා අපායදුග්ගති විනිපානං.

1. අසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී නොති සසඤ්ඤාරපරිනිබ්බාසී - මහසං, ෪෩.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙකුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ ඉද්ධයහ හගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි එකාන්ත බවට ගියේ බෙහෙවින් පහත් වූයේ වෙයි. දහම් කෙරෙහි... සභුන් කෙරෙහි...භාසබ්‍රල ප්‍රඥා ඇත්තේ ය. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ ය. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. හෙ පස් ඔරම්භාගීයසංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අන්තරාපරිනිබ්බායි වේ. උපහව්ව පරිනිබ්බායි වේ. සසඬාරපරිනිබ්බායි වේ. අසඬාරපරිනිබ්බායි වේ. අකණ්ඩයගාමී උද්ධංගො වේ. මහානාම, මේ පුහුල් තෙමේන් නිරයෙන් මිදුණේ ය...අපායදුග්ගතිවිනිපාතයෙන් මිදුණේ ය.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙකුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ ඉද්ධයහ හගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි එකාන්ත බවට ගියේ බෙහෙවින් පහත් වූයේ වෙයි. ධර්ම කෙරෙහි...ලොකයාට අනුත්තරපුණ්‍යක්ෂේත්‍ර ය”යි සඬ්ඝයා කෙරෙහි...භාසුප්‍රඥා ඇත්තේ නො වෙයි. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො වෙයි. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. හෙ ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගදෙසමොහයන් තුනි වූ බැවින් සෙදගාමී වෙයි. එක්වරක්ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහානාම, මේ පුහුල් තෙමේන් නිරයෙන් මිදුණේ ය...අපායදුග්ගතිවිනිපාතයෙන් මිදුණේ ය.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙකුදු...දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ ඉද්ධයහ හගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි එකාන්ත බවට ගියේ වෙසෙසින් පහත් වූයේ වෙයි. ධර්ම කෙරෙහි...සඬ්ඝයා කෙරෙහි...භාසුප්‍රඥා ඇත්තේ නො වේ. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො වේ. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. හෙ ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් විවස ව නොහෙනසුදු නියත වූ සම්බොධිය පිහිට කොට ඇති සෝචන් වේ. මහානාම මේ පුහුල් තෙමේන් නිරයෙන් මිදුණේ ය. ...අපායදුග්ගතිවිනිපාතයෙන් මිදුණේ ය.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් බුදුන් කෙරෙහි එකාන්තබවට ගියේ බෙහෙවින් පහත් වූයේ නො ම වෙයි. ධර්ම කෙරෙහි...නො ම වෙයි. සඬ්ඝයා කෙරෙහි...නො ම වෙයි. භාසුප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වෙයි. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වෙයි විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. වැලිදු ඔහුට සද්ධිත්තිය...පඤ්ඤිත්තිය යන මේ දහම්හු වෙත්. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද දහම්හු ද නුවණින් පමණ විසින්ම ඔහුගේ දක්මට සුදුසු වෙත්. මහානාම, මේ පුහුල් තෙමේන් නිරයට නොයන්නෙකි. නිරිසන් යොනට නො යන්නෙකි. ප්‍රත්‍යවිෂයට නොයන්නෙකි. අපාය දුර්ගති විනිපාතයට නො යන්නෙකි.

මහානාම, මෙහි ඇතැම් පුහුලෙක් බුදුන් කෙරෙහි එකාන්ත බවට ගියේ වෙසෙසින් පහත් වූයේ නො ම වෙයි. ධර්ම කෙරෙහි ...නො ම වෙයි. සංඝයා කෙරෙහි...නො ම වෙයි. භාසබ්‍රල ප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වෙයි. ජවනප්‍රඥා ඇත්තේ නො ම වෙයි. විමුක්තියෙන් නො ද සමන්වාගත ය. වැලිදු ඔහුට සද්ධිත්තිය...පඤ්ඤිත්තිය යන මේ දහම්හු වෙති. තථාගතයන් කෙරෙහි දු ඔහුට ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙක් ප්‍රමමාත්‍රයෙක් වෙයි. මහානාම, මේ පුහුල් තෙමේන් නිරයට නො යන්නෙකි. නිරිසන් යොනට නො යන්නෙකි. ප්‍රත්‍යවිෂයට නො යන්නෙකි. අපාය දුර්ගතිවිනිපාතයට නො යන්නෙකි.

සෙය්‍යරාපි මහානාම, දුක්ඛන්තං දුබ්බුමි¹ අවිභ්ගබ්බාණුකං, ඛිජානි වස්සු² අබ්භිඛානි පුතීනි වාතාතපහතානි අසාරාදනි අසුඛසයිකානි, දෙවො ව න සමොධාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය අපි නු තානි ඛිජානි වුඤ්ඤිං විරුළුති³ වෙසුලුං ආපජෙසය්‍යන්ති? නො හෙතං හතෙන, එවමෙව ඛො මහානාම, ඉධ ධම්මො දුරක්ඛානො හොති දුප්පවේදිනො අනියානිකො අනුපසම්පංචනනිකො අසම්මාසලුඤ්ඤප්පවේදිනො ඉදමහං දුක්ඛන්තස්මි⁴ වදමි. තස්මිණ්ඤ ධම්මෙ සාවකො විහරති ධම්මානුධම්මපටිපන්නො සාමීච්චිපන්නො අනුධම්මචාරී ඉදමහං දුක්ඛස්මි⁵ වදමි.

සෙය්‍යරාපි මහානාම, සුඛෙක්ඛං⁶ සුභුමි⁷ සුවිභ්ගබ්බාණුකං ඛිජානි-වස්සු අබ්භිඛානි අපුතීනි අවාතාතපහතානි සාරාදනි සුඛසයිකානි, දෙවො ව සමො ධාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය, අපි නු තානි ඛිජානි වුඤ්ඤිං වෙසුලුං ආපජෙසය්‍යන්ති? එවං හතෙන, එවමෙව ඛො මහානාම, ඉධ ධම්මො ස්වාක්ඛානො හොති සුප්පවේදිනො නියානිකො උපසම්පංචනනිකො සම්මාසලුඤ්ඤප්පවේදිනො. ඉදමහං සුඛෙක්ඛස්මි⁸ වදමි. තස්මිණ්ඤ ධම්මෙ සාවකො විහරති ධම්මානුධම්මපටිපන්නො සාමීච්චිපන්නො අනුධම්මචාරී. ඉදමහං දුක්ඛස්මි⁹ වදමි. කිම්ඛෙය පන සරකානිං සක්කං, සරකානි මහානාම සකෙකා මරණකාලෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරී අහොසිති.

11. 3. 6

අනාර්පිණික සුත්තං

3794. තෙන ඛො පන සමයෙන අනාර්පිණිකො ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛන්තො බාළහගිලානො. අප ඛො අනාර්පිණිකො ගහපති අඤ්ඤතරං පුරිසං ආලෝකෙයි: “එහි කං අමෙහා පුරිසං, යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඬාම, උපසඬාමීතො මම වට්ඨනෙන ආයස්මො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වතු, “අනාර්පිණිකො හතෙන, ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛන්තො බාළහගිලානො, සො ආයස්මො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වතුති”ති. එවණ්ඤි වදෙහි: “සාධු කිර හතෙන, ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන අනාර්පිණිකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඬාමතු අනුකම්පං උපාදයා”ති.

එවං හතෙනති ඛො සො පුරිසො අනාර්පිණිකස්ස ගහපතිස්ස පටිසසුතො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඬාමි. උපසඬාමීතො ආයස්මා සාරිපුත්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො පුරිසො ආයස්මා සාරිපුත්තං එතදවොච: “අනාර්පිණිකො හතෙන, ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛන්තො බාළහගිලානො. සො ආයස්මො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වතුති, එවණ්ඤි වදෙහි: “සාධු කිර හතෙන, ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන අනාර්පිණිකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඬාමතු අනුකම්පං උපාදයා”ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තුණ්හිභාවෙන.

1. දුබ්බුමං - සි 2.

2. ඛිජානිවස්ස - සි 2.

3. සුඛෙක්ඛං - ස්‍යා.

4. සුභුමං - සි 2.

5. වස්සං - ස්‍යා.

මහානාම, යම්සේ නොසරු බිම් ඇතිනො නට කණු ඇති විෂම කෙතෙක් වේ ද, බිඳුණු කුණු වූ අවිසුළුහින් නටුවා වූ හර නො ගත් මැනවින් නො තබන ලද බිජයෝ ත් වන්නාහු ද, වැස්සත් මැනවින් වැසිදහර නො පමුණුවන්නේ ද, (එසේ ඇති කල්හි) බිජයෝ වැඩිමට තිරබවට විපුලත්වයට පැමිණෙන්නාහු දැයි? වහන්ස, මෙය නො වේ ය. මහානාම, එසෙයින් ම මෙහි දහම නපුරු කොට පවසන ලද්දේ නපුරු කොට දෙසන ලද්දේ තිව්නට නො පමුණුවන්නේ ක්ලෙශව්‍යුපශමය පිණිස නො පවත්නේ සචන් නොදත්තවුන් විසින් පවසන ලද්දේ වේ නම් මෙය මම විෂම කෙතැ යි කියමි. ශ්‍රාවක තෙමේ ඒ ධර්මයෙහින් ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත ව සාම්භිප්‍රතිපත්ත ව අනුධර්මාරී ව වෙසේ නම් මෙය මම නපුරු බිජය යි කියමි.

මහානාම, යම්සේ මනා බිම් ඇති මැනවින් තසන ලද කණු ඇති මනා කෙතෙක් වේ ද, නො කඩ වූ නො කුණු වූ අවිසුළුහින් නො නට හර ගත් මැනවින් තබන ලද බිජයෝත් වන්නාහු ද, වැස්සත් මැනවින් වැසිදහර පමුණු වන්නේ ද, (එසේ ඇති කල්හි) ඒ බිජයෝ වැඩිමට තිරබවට විපුලත්වයට පැමිණෙන්නාහු දැයි වහන්ස, එසේ ය. මහානාම, එසෙයින් ම මෙහි ධර්මය මැනවින් පවසන ලද්දේ මැනවින් දෙසන ලද්දේ නිව්නට පමුණුවන්නේ ක්ලෙශව්‍යුපශමය පිණිස පවත්නේ සචන් දත්තවුන් විසින් පවසන ලද්දේ වේ ද මෙය මම මනා කෙතැ යි කියමි. ඒ ධර්මයෙහින් ශ්‍රාවක තෙමේ ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත ව සාම්භි ප්‍රතිපත්ත ව අනුධර්මාරී ව වෙසේ නම් මෙය මම මනා බිජය යි කියමි. සරකානි ශාක්‍යයා ගැන කියනු කිම? මහානාම, සරකානි ශාක්‍ය තෙමේ මැරෙන කල ශික්ෂාව පිරිපුන් කරනසුලු වී යි.

11. 3. 6

අනාථපිණ්ඩික සූත්‍රය

3794. එසමයෙහි අනේපිඬු ගැහැව් තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩියේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි අනේපිඬු ගැහැව් තෙමේ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය: “එම්බා පුරුෂය, එව. තෙපි ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන් වෙත එළඹෙවු. එළඹ “වහන්ස, අනේපිඬු ගැහැව් තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩියේ ගිලන් වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදි”යි මා වදනින් ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදිවු. මෙසේත් කියවු: වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ අනුකම්පා නිසා අනේපිඬු ගැහැව්හුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹෙන සේක්වා”යි.

එසේ ය හිමියනි, යි ඒ පුරුෂ තෙමේ අනේපිඬු ගැහැව්හට පිළිතුරු දී ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන් වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ඒ පුරුෂ තෙමේ ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ට මෙය කී ය. “වහන්ස, අනේපිඬු ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩියේ ගිලන් වූයේ වෙයි. හෙ ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදියි. මෙසේත් කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ අනුකම්පා නිසා අනේපිඬු ගැහැව්හුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹෙන සේක්වා”යි. ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මුවෙන් නොබැණ ඉවසූහ.

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීරමාදය ආයස්මතා ආනඤ්ඤා, පච්ඡාසමඤ්ඤා යෙන අනාර්පිණ්ඩිකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භවා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදී. නිසල්ථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො අනාර්පිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදචොචි: කච්චි තෙ ගහපති, ඛමනීයං කච්චි යාපනීයං කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමනති නො අභික්ඛමනති, පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති? න මෙ භතො, ඛමනීයං න යාපනීයං බාළුනා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

යථාරූපෙන ච ඛො ගහපති, බුද්ධෙ අප්පසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඤ්ඤා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ බුද්ධෙ අප්පසාදෙ නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙ: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. තඤ්ඤා පන තෙ බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදං අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිප්පසස්සමෙහයස්සු¹.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, ධම්මෙ අප්පසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඤ්ඤා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ ධම්මෙ අප්පසාදෙ නත්ථී අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙ: “සවාසඤ්ඤානො භග්ගවා ධම්මො -පෙ- පච්චිත්තං වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤාති”ති. තඤ්ඤා පන තෙ ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදං අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිප්පසස්සමෙහයස්සු¹.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, සඛේඛ අප්පසාදෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඤ්ඤා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ සඛේඛ අප්පසාදෙ නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සඛේඛ අවෙච්චප්පසාදෙ: “සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඛේඛා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤානෙබ්බන්තං ලොකස්සා”ති. තඤ්ඤා පන තෙ සඛේඛ අවෙච්චප්පසාදං අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිප්පසස්සමෙහයස්සු¹.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, දුස්සිලොත්ත සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඤ්ඤා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ දුස්සිලොත්ත නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, අරියකතොති සීලාති අබණ්ඩාති -පෙ- සමාධිසංවික්ඛාතිකාති. තාති ච පන තෙ අරියකතොති සීලාති අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිප්පසස්සමෙහයස්සු.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිච්ඡාදිට්ඨියා සමන්තාගතො අසසුතවා පුටුඤ්ඤා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාදිට්ඨි නත්ථී අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාදිට්ඨි. තඤ්ඤා පන තෙ සමමාදිට්ඨි අත්තති සමනුපසස්සතො යානසො වෙදනා පටිප්පසස්සමෙහයස්සු.

1. පටිප්පසස්සමෙහයස්සු - සීලී, මජ්ඣ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ශාරීරික තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන ආයුෂ්මත් ආනන්ද පසු මහණු සමග අනේපිඩු ගැහැවිහුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹියහ. එළඹ පැන වූ අස්නෙහි වැඩහුන්හ. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් ශාරීරික තෙරණුවෝ අනේපිඩු ගැහැවිහට මෙය වදළහ: "ගැහැව්, කිම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වෙදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? ඔවුන්ගේ අඩුවීම පැනේ ද? වැඩිවීමක් නො පෙනේ ද? වහන්ස, මට නොඉවසිය හැකිය. නො යැපිය හැකි ය. මාගේ දැඩි දුක්වෙදනාවෝ වැඩි වෙත්, අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පෙනේ, අඩු වීමක් නො පෙනේ යි.

ගැහැවිය, බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි යම් බඳු නොපැහැදීමෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගතිවිනිපාත නිරයට පැමිණේ නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි එබඳු නොපැහැදීමක් නොපට නැත. ගැහැවිය, "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු... දෙවිච්ඡිකිසුනට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ හඟවත්හ"යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමක් නොපට ඇත් ම ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ ඒ ගුණ දෑන පැහැදීම ද තමා කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහු ය.

ගැහැව්, දහමිහි යම් බඳු නොපැහැදීමෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගතිවිනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් දහමිහි එබඳු නොපැහැදීමක් නොපට නැත. ගැහැව්, "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාතය...නුවණැත්තවුන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දායුතු ය"යි දහමිහි ගුණ දෑන පැහැදීමක් නොපට ඇත් ම ය. දහමිහි වූ ඒ ගුණ දෑන පැහැදීම ද තමා කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැව්, සභුන් කෙරෙහි යම් බඳු නොපැහැදීමෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගති විනිපාත නිරයට පැමිණේ නම් සභුන් කෙරෙහි එබඳු නොපැහැදීමක් නොපට නැත. ගැහැව්, "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සවුසහසු තෙමේ සුපිළිපත්හ... ලොවට අනුතුරු පින්කෙතැ"යි සභුන් කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමක් නොපට ඇත් ම ය. සභුන් කෙරෙහි වූ ඒ ගුණ දෑන පැහැදීම ද තමා කෙරෙහි දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැව්, යම් බඳු දුසිල්කමෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගතිවිනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු දුසිල් බවෙක් නොපට නැත. ගැහැව් නොකැඩුණු.. සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආයාස කාන්තශීලයෝ නොපට ඇත් ම ය. ඒ ආයාසකාන්තශීලයන් තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැව්, යම් බඳු මිට්ඨාදෘෂ්ටියෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගති විනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිට්ඨා දෘෂ්ටියක් නොපට නැත. ගැහැව් සමාග්දෘෂ්ටිය ද නොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාග් දෘෂ්ටිය තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාසංඛාරොපෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාසංඛාරොපො නත්ථී, අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාසංඛාරොපො. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාසංඛාරොපො අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසි-
මෙහය්‍යං.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිච්ඡාවාචාය සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති. තථාරූපා තෙ මිච්ඡාවාචා නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාචාචා තඤ්ඤි පන තෙ සමමාචාචං අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසිමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාකමමනෙතන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාකමමනෙතො නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාකමමනො. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාකමමනො අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසිමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡා ආථිවෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාආථිවො නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමා ආථිවො. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාආථිවං අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසිමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාවායාමෙන සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපො තෙ මිච්ඡාවායාමො නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාචායාමො. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාචායාමං අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසිමෙහය්‍යං.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිච්ඡාසනියා සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපා තෙ මිච්ඡාසනි නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති, සමමාසනි. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාසනිං අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසිමෙහය්‍යං.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිච්ඡාසමාධිනා සමන්තාගතො අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනො කායසීය හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිසාතං නිරයං උපපජ්ජති තථාරූපො තෙ මිච්ඡාසමාධි නත්ථී. අත්ථී ච ඛො තෙ ගහපති සමමාසමාධි. තඤ්ඤි පන තෙ සමමාසමාධිං අත්තති සමනුපසිසතො ධාතසො වෙදනා පටිපසංසිමෙහය්‍යං.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යා සංකල්පයෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගති විනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යාසංකල්පයක් තොපට නැත. ගැහැවි සමාක්සංකල්පය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්සංකල්පය ද තමා කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාවචනයෙකින් යුත් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගති විනිපාත නිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යාවචනයක් තොපට නැත. ගැහැවි, සමාක්වචනය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්වචනය ද තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාකර්මාන්තයකින් යුත් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගතිවිනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යාකර්මාන්තයක් තොපට නැත. ගැහැවි, සමාක්කර්මාන්තය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්කර්මාන්තය ද තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යා ආචීවයෙකින් යුත් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගතිවිනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යා ආචීවයක් තොපට නැත. ගැහැවි, සමාක්ආචීවය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්ආචීවය ද තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාව්‍යායාමයෙකින් යුත් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගති විනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යාව්‍යායාමයක් තොපට නැත. ගැහැවි, සමාක්ව්‍යායාමය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්ව්‍යායාමය ද තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාස්මෘතියකින් යුත් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යාස්මෘතියක් තොපට නැත. ගැහැවි, සමාක්ස්මෘතිය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්ස්මෘතිය ද තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාසමාධියෙකින් යුත් නුගත් පුහුදුන්තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගතිවිනිපාතනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යා සමාධියක් තොපට නැත. ගැහැවි සමාක්සමාධිය තොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාක්සමාධිය ද තමන් කෙරෙහි ලා දක්නා තොපගේ වෙදනාවෝ ඇයිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

යථාරූපෙන ඛො ගහපති, මිට්ඨාඤ්ඤාන සමනකාගතො අසසුතවා පුටුජ්ජනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං වීනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපං තෙ මිට්ඨාඤ්ඤානං නත්ථි. අත්ථි ච ඛො තෙ ගහපති, සම්මාඤ්ඤානං. තඤ්ඤා පන තෙ සම්මාඤ්ඤානං අත්තනි සමනුපස්සන්තො යානසො වෙදනා පටිපාක්ඛමෙහයසුං.

යථාරූපාය ඛො ගහපති, මිට්ඨාවිමුක්තිං සමනකාගතො අසසුතවා පුටුජ්ජනො කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං වීනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති, තථාරූපා තෙ මිට්ඨාවිමුක්තිං නත්ථි. අත්ථි ච ඛො තෙ ගහපති, සම්මාවිමුක්තිං. තඤ්ඤා පන තෙ සම්මාවිමුක්තිං අත්තනි සමනුපස්සන්තො යානසො වෙදනා පටිපාක්ඛමෙහයසුං.

අථ ඛො අනාර්පිණධිකස්ස ගහපතිස්ස යානසො වෙදනා පටිපාක්ඛමිංසු.¹ අථ ඛො අනාර්පිණධිකො ගහපති ආයසමනං සාරිපුත්තං ආයසමනං ආනන්දං සකෙතෙව ටාලිපාකෙන පරිවිසි. අථ ඛො අනාර්පිණධිකො ගහපති, ආයසමනං සාරිපුත්තං භුත්තාචිං ඔනීතපාණපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමනං නිසිදි. එකමනං නිසිත්තං ඛො අනාර්පිණධිකං ගහපතිං ආයසමා සාරිපුත්තො ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදි:

“යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුපතිට්ඨිතා,
සීලඤ්ඤා යස්ස කල්‍යාණං අරියකතං පසංසිතං.

සඛෙක පසාදෙ යස්සත්ථ උජ්ඣතඤ්ඤා දස්සනං,
අදළිඤ්ඤාති තං ආහු අමොඝං තස්ස ජීවිතං.

තස්මා සද්ධාඤ්ඤා සීලඤ්ඤා පසාදං ධම්මදක්ඛනං,
අනුසුඤ්ඤරං මෙධාවී සරං බුද්ධානසාසනතති”.

අථ ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො අනාර්පිණධිකං ගහපතිං ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා පක්ඛාමි. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපස්සමි. උපසබ්බමිතො හගවනං අභිවාදෙතො එකමනං නිසිදි. එකමනං නිසිත්තං ඛො ආයසමනං ආනන්දං හගවා එතදවොච: “හන්දෙ කුතො හු තං ආනන්ද, ආගච්ඡි දිවාදිවස්සා”ති. ආයසමනා හතෙත්ත, සාරිපුත්තෙන අනාර්පිණධිකො ගහපති ඉමිනා ච ඉමිනා ච ඔවාදෙන ඔවදිතොති. පණ්ඩිතො ආනන්ද, සාරිපුත්තො මහාපඤ්ඤා ආනන්ද, සාරිපුත්තො, යත්ත භි තාම චන්තාරි සොනාපක්ඛයධනානි දසහි ආකාරෙහි² විහජිස්සතිති.

1. පටිපාක්ඛමිංසු - සායා.

2. දසභාකාරෙහි - සායා, මජ්ඣං.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාඥානයෙකින් යුත් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිසානනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යාඥානයෙක් නොපට නැත. ගැහැවි, සමාග්ඥානය නොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාග්ඥානයත් නමා කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ.

ගැහැවි, යම්බඳු මිථ්‍යාවිමුක්තියකින් යුතු නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු අපායදුර්ගති විනිසානනිරයට පැමිණේ නම් එබඳු මිථ්‍යා විමුක්තියක් නොපට නැත. ගැහැවි සමාග් විමුක්තිය නොපට ඇත් ම ය. ඒ සමාග් විමුක්තියත් නමා කෙරෙහි ලා දක්නා වූ තොපගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්තිදෙන්නාහ යි.

ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවිහුගේ වෙදනාවෝ ඇසිල්ලෙකින් සන්හුන්හ. එකල්හි අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් ද ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවන් ද සියබන්තලියෙන් ම වැළඳ වී ය. ඉක්බිති අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් වෙත එක්තරා පහත් අසුනක් ගෙන එකත් පස් ව හුන්නේ ය. එකත් පස්ව හුන් අනේපිඩු ගැහැවිහට ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ මේ ගාරාවලින් අනුමෝදනා කළහ.

යමකුට තරාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අවල ව මැනවින් පිහිටියා ද යමකුගේ යහපත් වූ ශීලය ආයාකානන වූයේ පසස්නා ලද්දේ ද,

යමකුට සඤ්ඤා කෙරෙහි පැහැදීම ඇත් ද, ඥානදර්ශනයත් සෘජු වූයේ වේ ද, ඔහු නො දිළින්දෙකැ යි (බුද්ධාදි උතුමෝ) කියති. ඔහුගේ ජීවිතය හිස් නො වේ.

එහෙයින් ප්‍රාඥ තෙමේ බුදුවරයන්ගේ ශාසනය සිහි කරන්නේ ශ්‍රද්ධාවන් ශීලයන් පැහැදීමත් ධර්මය දැකීමත් අනුයෝග වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අනේපිඩු ගැහැවිහට මේ ගාරාවලින් අනුමෝදනා කොට හුනස්නෙන් නැගී වැඩියහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පස් ව හුන්හ. එකත් පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: “එම්බා ආනන්ද, තෙපි මේ මහදවල් කොහි සිට එවූ ද?” යි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් විසින් අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ මේ අවවාදයෙන් ද මේ අවවාදයෙන් ද අවවාද කරන ලද්දේ යි. ආනතු, යම් සැරියුත් කෙනෙක් සිවුසෝවන් අහ දස අයුරෙකින් බෙදුනු නම් ඒ සැරියුත් පණ්ඩිතයෙකි. ආනතු, සැරියුත් මහපැනැත්තෙකි යි.

11. 3. 7

දුතිය අනාර්පිණීක සුත්තං.

3795. තෙන ඛො පන සමයෙන අනාර්පිණීකො ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාළාගිලානො. අථ ඛො අනාර්පිණීකො ගහපති අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමනෙතයි: එහි කිං අමෙහා පුරිසං යෙනායසමා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාම. උපසඤ්ඤාමිකා මම වචනෙන ආයසමතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්ද -පෙ- තෙනුපසඤ්ඤාමතු අනුකම්පං උපාදයාති. අධිවාසෙසි ඛො ආයසමා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකාං පක්ඛට්ඨරාමාදය යෙන අනාර්පිණීකස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිකා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ අනාර්පිණීකං ගහපතිං එතදවොච: "කඤ්චි තෙ ගහපති ඛමනීයං කච්චී යාපනීයං කච්චී දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමහති නො අභික්ඛමහති පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමො"ති? න මම භතො, ඛමනීයං න යාපනීයං බාළාහා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමහති, නො පටික්ඛමහති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

චතුති ඛො ගහපති, ධම්මෙහි සමන්තාගතස්ස අසසුතවතො පුට්ඨජනස්ස හොති උත්තාසො¹ හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං. කතමෙහි චතුති? ඉධ ගහපති, අසසුතවා පුට්ඨජනො බුද්ධො අප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස බුද්ධො අප්පසාදං අත්තනි සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

පුනච'පරං ගහපති, අසසුතවා පුට්ඨජනො ධම්මෙ අප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස ධම්මෙ අප්පසාදං අත්තනි සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

පුනච'පරං ගහපති, අසසුතවා පුට්ඨජනො සංඛ්ඤ අප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස සංඛ්ඤ අප්පසාදං අත්තනි සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

පුනච'පරං ගහපති, අසසුතවා පුට්ඨජනො දුක්ඛිලාන සමන්තාගතො හොති. තඤ්ච පනස්ස දුක්ඛිලාං අත්තනි සමනුපස්සතො හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං. ඉමෙහි ඛො ගහපති, චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතස්ස අසසුතවතො පුට්ඨජනස්ස හොති උත්තාසො, හොති ජලේඛිතතං, හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

1. උත්තාසො - සනා.

11. 3. 7

දුතිය අනාථපිණ්ඩික සූත්‍රය

3795. එසමයෙහි අනෙපිඬු ගැහැව් තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩියේ ගිලන් වූයේ වේ. එකල්හි අනෙපිඬු ගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය: “එමබා පුරුෂය, එව තෙපි ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවන් වෙත එළඹෙවු. එළඹ මා වදනින් ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදිවු ... අනුකමපා පිණිස උභි එළඹෙන සේක්වා” යි. ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවෝ මුවින් නො බැණ ඉවසුහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පායිවුරු ගෙන අනෙපිඬුගැහැව්හුගේ නිවෙස්න වෙත එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හ. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් ආනතු තෙරණුවෝ අනෙපිඬු ගැහැව්හට මෙය වදළහ. ගැහැව්, කිම නොපට ඉවස්ස හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වෙදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? ඔවුන්ගේ අඩු වීම පැනේ ද? වැඩි වීමක් නො පෙනේ දැ යි? වහන්ස, මට නොඉවස්ස හැකි ය. නො යැපිය හැකි ය, මාගේ දැඩි දුක් වෙදනාවෝ වැඩි වෙත්, අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පැනේ. අඩුවීමක් නො පැනේ යි.

ගැහැවිය, සිවුදහමෙකින් යුතු නුගත් පුහුදුන්හට තැනිගැන්මක් වෙයි. බියෙන් සැලීමක් වෙයි. පරලොවට හෙතු වූ මරණ බියක් වෙයි. කවර සිවුදහමෙකින් ද යත්: ගැහැව්, මෙහි නුගත් පුහුදුන් තෙමේ බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි නො පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ ඒ නො-පැහැදීමත් තමා කෙරෙහි ලා දක්නා වූ ඔහුට තැනිගැන්මක් වෙයි. බියෙන් සැලීමක් වෙයි. පරලොවට හෙතු වූ මරණ බියක් වෙයි.

ගැහැව්, නැවත අනෙකක් ද කියමි: නුගත් පුහුදුන් තෙමේ දහමිනි නොපැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහමිනි වූ ඒ නො පැහැදීමත් තමා කෙරෙහි ලා දක්නා ඔහුට තැනිගැන්මක් වෙයි. බියෙන් සැලීමක් වෙයි. පරලොවට හෙතු වූ මරණ බියක් වෙයි.

ගැහැව්, නැවත අනෙකක් ද කියමි: නුගත් පුහුදුන් තෙමේ සඟුන් කෙරෙහි නොපැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. සඟුන් කෙරෙහි වූ ඒ නොපැහැදීමත් තමා කෙරෙහි ලා දක්නා ඔහුට තැනිගැන්මක් වෙයි. බියෙන් සැලීමක් වෙයි. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියක් වෙයි.

ගැහැව්, නැවත අනෙකක් ද කියමි: නුගත් පුහුදුන් තෙමේ දුයිල් බැවින් යුතු වූයේ වෙයි. ඒ දුයිල් බවත්, තමා කෙරෙහි ලා දක්නා ඔහුට තැනිගැන්මක් වෙයි. බියෙන් සැලීමක් වෙයි. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියක් වෙයි ගැහැව්, මේ සිවුදහමින් යුතු නුගත් පුහුදුන්හට තැනිගැන්මක් වෙයි. බියෙන් සැලීමක් වෙයි. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියක් වෙයි.

චතුර්ථි ඛො ගහපති, ධම්මෙති සමන්තාගතස්ස සුතවතො අරියසාවකස්ස න හොති උත්තාසො, න හොති ඡමේතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං කතමෙති චතුර්ථි? ඉධ ගහපති, සුතවා අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. පඤ්ච පනස්ස බුද්ධො අවේච්චපසාදං අත්තති සමනුපස්සතො න හොති උත්තාසො, න හොති ඡමේතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

සුතව'පරං ගහපති, සුතවා අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සමෙක -පෙ- අරියකතොති සිලෙති සමන්තාගතො හොති අබණ්ඩෙති -පෙ- සමාධිං වත්තතිකෙති. තාති ව පනස්ස අරියකතාති සිලාති අත්තති සමනුපස්සතො න හොති උත්තාසො. න හොති ඡමේතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං. ඉමෙති ඛො ගහපති, චතුර්ථි ධම්මෙති සමන්තාගතස්ස සුතවතො අරියසාවකස්ස න හොති උත්තාසො, න හොති ඡමේතන්තං, න හොති සමපරාධිකං මරණභයං.

නාහං හතොත, ආනඤ්ඤා, භායාමි. ක්කාහං භායස්සාමි¹. අහං හි හතොත බුද්ධො අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සමෙක -පෙ- යාතිමාති² හතොත, හගවා හිමිසාමිච්ඡාති සික්ඛාපදාති පඤ්ඤාත්තාති³, නාහං තෙසං කිඤ්චි අත්තති ඛණ්ඩං සමනුපස්සාමිති, ලාභා තෙ ගහපති, සුලඤ්ඤා තෙ ගහපති, සොනාපක්ථලං ගහපති, ව්‍යාකතනති.

11. 3. 8

කතිය අනාථපිණ්ඩිකසුතකං

3796. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන හගවා තෙත්ථුප-සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපති. හගවා එතදවොච: යතො ව ඛො ගහපති, අරියසාවකස්ස පඤ්ඤා පායාති වෙරාති චූපසන්නාති⁴ හොතති, චතුර්ථි ව සොනාපක්ථියඛෙගති සමන්තාගතො හොති, අරියො වස්ස ඤායො පඤ්ඤා සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨො. සො ආකඤ්ඤාමානො අත්තනාව අත්තනං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “ඛිණ්ණිකරයොමිති ඛිණ්ණිකරව්‍යාපකයොති යො ඛිණ්ණපෙත්තිවිසයො ඛිණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපාතො, සොනාපක්ථො”හමසමි අච්ඡිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො”. කතමාති පඤ්ඤා භයාති වෙරාති චූපසන්නාති හොතති:

1. ක්කාහං භායස්සාමි - සා.

2. යාති චිමාති - මජ්ඣං, සා.

3. පඤ්ඤාති - මජ්ඣං, සා.

4. චූපසන්නාති ව - මජ්ඣං, සා.

ගැහැවි, සිවුදහමෙකින් යුතු උගත් අරියවුහට තැනිගැන්මෙක් නො වේ. බියෙන් සැලීමෙක් නො වේ. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියෙක් නො වේ. කවර සිවුදහමෙකින් යත්: ගැහැවි, මෙහි උගත් අරියවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු ... දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘහ වූභියහ හඟවත්හ” යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ ඒ ගුණ දෑන පැහැදීමක් තමා කෙරෙහි ලා දක්නා ඔහුට තැනිගැන්මෙක් නො වේ. බියෙන් සැලීමෙක් නො වේ. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියෙක් නො වේ.

ගැහැවි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: උගත් අරියවු තෙමේ දහම් කෙරෙහි ... සතුන් කෙරෙහි ... අබණ්ඩ වූ ... සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආයඝිකාන්තා ශීලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ඒ ආයඝිකාන්තා සිලෙන් තමා කෙරෙහි ලා දක්නා ඔහුට තැනිගැන්මෙක් නො වේ. බියෙන් සැලීමෙක් නො වේ. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියෙක් නො වේ. ගැහැවි, මේ සිවු දහමින් යුතු උගත් අරියවුහට තැනිගැන්මෙක් නො වේ. බියෙන් සැලීමෙක් නො වේ. පරලොවට හෙතු වූ මරණබියෙක් නො වේ.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මම නො බිමි. මම කුමකට බානෙමි ද? වහන්ස, මම වූ කලි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනු දු ... දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘහ වූභියහ හඟවත් හ” යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වා-ගතයෙමි. ධර්මය කෙරෙහි ... සංකයා කෙරෙහි ... වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ගිහියන්ට සුදුසු වූ යම් මේ සිකපද කෙනෙක් පනවන ලද්ද හු ද, ඔවුනතර කඩ වූ කිසිවක් තමා කෙරෙහි නො දකිමි යි. ගැහැවි, තොපට ලාභයෙකි. ගැහැවි, තොපට මනාලැබුමෙකි. ගැහැවි, තොප විසින් සෝවන් පෙල පවසන ලද යි.

11. 3. 8

තක්ක අනාඨපිණ්ඩික සූත්‍රය

3796. එකල්හි අනේපිඬු ගැහැවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් අනේ පිඬුගැහැවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: ගැහැවි, යම් කලෙක අරියවුහුගේ පස්බිය වෙර සන්ත්‍රන්තාහු වෙද්ද, සිවු සෝවන් අභිනුත් යුතු වූයේ වේ ද, අරි නයන් ඔහු විසින් නුවණින් මනාකොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් පිළිවිදුනා ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කැමති වන්නේ “ඤ්ඤා වූ නිරය ඇත්තෙමි ඤ්ඤා වූ නිරියන් යොන් ඇත්තෙමි ඤ්ඤා වූ ප්‍රේතවිෂය ඇත්තෙමි ඤ්ඤා වූ අපාය-දුර්ගතවිනිසාන ඇත්තෙමි වෙමි. මම විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වෙමි” යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ ය. කවර පස් බිය වෙර සන්-ත්‍රන්තාහු ද යත්:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යං ගහපති, පාණාතිපාති පාණාතිපාතපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි භයං වෙරං පසවති, සම්පරාධිකම්පි භයං වෙරං පසවති, වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති, පාණාතිපාතා පටිවීරතස්ස එතං භයං¹ වෙරං චූපසනාතං හොති. යං ගහපති, අදින්නාදුඨි අදින්නාදුනපච්චයා -පෙ- යං ගහපති කාමෙසුම්ච්ඡාචාරී කාමෙසුම්ච්ඡාචාරපච්චයා -පෙ- යං ගහපති, මුසාවාදී මුසාවාදපච්චයා -පෙ- යං ගහපති, සුරාමෙරය-මජ්ඣපමාදධායී සුරාමෙරයමජ්ඣපමාදධානපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි භයං වෙරං පසවති, සම්පරාධිකම්පි භයං වෙරං පසවති, වෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදියති. සුරාමෙරයමජ්ඣපමාදධානා පටිවීරතස්ස එතං භයං වෙරං චූපසනාතං හොති. ඉමානි පඤ්ච භයානි වෙරානි චූපසනානානි හොතති.

කතමෙති චතුඨි සොතාපඤ්ඤායෙහි සමන්තාගතො හොති: ඉධ ගහපති, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ‘ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සසා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. ධම්මෙ -පෙ- සම්මෙ -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අධ්දේශෙති -පෙ- සමාධිසංවහනනිකෙහි. ඉමෙති චතුඨි සොතාපඤ්ඤායෙහි සමන්තාගතො හොති.

කතමො චස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුප්පට්ඨිද්ධො? ඉධ ගහපති, අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං යෙව සාධුකං යොනිසො මනසිකරොති: ‘ඉති ඉමෙසම් සති ඉදං හොති, ඉමෙසුප්පාද ඉදං උපාජ්ජති, ඉති ඉමෙසම් අසති ඉදං න හොති, ඉමෙස නිරොධො ඉදං නිරුජ්ජති; යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං; නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා එකේසා, එකේසපච්චයා වේදනා, වේදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං යොක පරිදෙව දුක්ඛං දෙමනස්සුපායාසා සම්භවතති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකායාසස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායකෙව අසෙසවීරාගනිරොධො සඤ්ඤාපච්චයා, සඤ්ඤාපච්චයා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- සොකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනසුපායාසා නිරුජ්ජති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකායාසස්ස නිරොධො හොති’ති. අයමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨො හොති සුප්පට්ඨිද්ධො.

1. එවං තං භයං - ඔප්ප, සහා.

ගැහැවි පණ්ඩා කරනසුල්ලෙක් පණ්ඩාපසයෙන් දිවුදුම් යෙහින් යම් බියක් වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලොචන් යම් බියක් වෙරක් රැස් කෙරේ ද, සිත පිළිබඳ වූත් දුකක් දෙමනසක් විඳී ද, පණ්ඩායෙන් වැළකුණුට මේ බයවෙර සන්- හුන්නේ වේ. ගැහැවි, නුදුන් දැ ගන්නාසුල්ලෙක් අයිනාදන් පසයෙන් යම්... ගැහැවි, කාමයෙහි මිසභසර ඇත්තෙක් කාමයෙහි මිසභසරපසයෙන් යම් ... ගැහැවි, මුසා බණන්නෙක් මුසවා- පසයෙන් යම් ... ගැහැවි පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් බොනසුල්ලෙක් පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පසයෙන් දිවුදුම්යෙහින් යම් බියක් වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලොචන් යම් බියක් වෙරක් රැස් කෙරේ ද, සිත පිළිබඳ වූත් දුකක් දෙමනසක් විඳී ද, පමාව කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානයෙන් වැළකුණුට මේ බය වෙර සන්හුන්නේ වේ. මේ පස් බිය වෙර සන්හුන්නේ වේ.

කවර සිවු සෝවන් අතින් යුතු වූයේ ද යත්: ගැහැවි, මෙහි අරියවු තෙමේ. “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණෙනු දු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභ ධුරියභ භගවත්භ ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි භූණ දූන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. ධර්මය කෙරෙහි ... සඬකයා කෙරෙහි ... අබණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයඤ්ඤානායිකයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ සිවුසෝවන් අතින් යුතු වූයේ වෙයි.

කවර අරිතයෙක් ඔහු විසින් නුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් පිළිවිදුනා ලද්දේ වේ ද යත්: ගැහැවි, මෙහි අරියවු තෙමේ “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාර- ප්‍රත්‍යයයෙන්, විඤ්ඤාන වේ. විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූප වේ. නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායාතන වේ. ඡායාතනප්‍රත්‍යයයෙන් සාර්ථක වේ. සාර්ථකප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාවෝ වෙති. වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා මරණ ශොකපරිදෙව්‍යකඛදෙමනස්සපායාසයෝ භටගනිත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගැනීම වේ. අවිද්‍යාවේ ම නිරවශෙෂවීරාග- නිරොධයෙන් සංස්කාරනිරොධය වේ. සංස්කාරනිරොධයෙන් විඤ්ඤානනිරොධය වේ ... සොකපරිදෙව්‍යකඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. “මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරොධය වේ ”යි යම් මේ පිළිසමුපාදහමෙක් වේ නම් “මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. මෙසේ මෙය නැති කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ ”යි පිළිසමුපා ම මැනවින් නුවණින් මෙනෙහි කෙරෙයි. මේ අරිතය ඔහු විසින් නුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් පිළි- විදුනා ලද්දේ වෙයි.

යනො ඛො ගහපති, අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ඤා භයානි වෙරානි චූපසන්තානි භොනති, ඉමෙහි චතුභි සොනාපකස්සයඛෙහි සමන්තාගතො භොති. අයමස්ස¹ අරියො ඤායො පඤ්ඤා සුද්දිට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. සො ආකම්බිමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “විණ්ණිරයොමිති විණ්ණිරච්ඡානයොනියො විණ්ණපෙත්තං විසයො විණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපානො, සොනාපකොනාහමස්මි අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො”ති.

11. 3. 9

භික්ඛුසුත්තං

3797. අථ ඛො සම්මනුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමිංසු. -පෙ- එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: යනො ඛො භික්ඛුවෙ, අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ඤා භයානි වෙරානි චූපසන්තානි භොනති, ඉමෙහි චතුභි සොනාපකස්සයඛෙහි සමන්තාගතො භොති. අයමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤා සුද්දිට්ඨො භොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤා. සො ආකම්බිමානො අත්තනාව අත්තානං ව්‍යාකරෙය්‍ය: “විණ්ණිරයොමිති විණ්ණිරච්ඡානයොනියො විණ්ණපෙත්තං විසයො විණ්ණපායදුග්ගතිච්ඡිපානො, සොනාපකොනාහමස්මි අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො”ති.

11. 3. 10

නන්දකසුත්තං

3798. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො නන්දකො ලිච්ඡවිමහාමත්තො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නා ඛො නන්දකං ලිච්ඡවිමහාමත්තං භගවා එතදවොච: චතුභි ඛො නන්දක, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපකො භොති අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ නන්දක, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සම්මෙ -පෙ- අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො භොති අධිණ්ණිකං -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො නන්දක, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපකො භොති අච්ඡිපානං ධම්මො නියනො සම්මොධිපරායණො.

1. අයඤ්ඤා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ගැහැවි, යම් කලෙක අරිසවුහුගේ මේ පස්බිය වෙර සන්ත්‍රන්තාහු වෙද්ද, මේ සිවුසෝවන් අතින් යුතු වූයේ වේ ද මේ අරිනය. ඔහු විසින් තුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් පිළිවිදුනා ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කැමති වන්නේ “ඤය වූ නිරය ඇත්තෙමි ඤය වූ නිරිසන් යොන් ඇත්තෙමි ඤය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි ඤය වූ අපායදුර්ගතිවිනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි: “මම විවස ව නොහෙත සුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති යෝවන් වෙමි” යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ යි.

11. 3. 9

හිකඛු සුත්‍ර

3797. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවුහුගේ මේ පස්බිය වෙර සන්ත්‍රන්තාහු වෙද්ද, මේ සිවුසෝවන් අතින් යුතු වූයේ වේ ද, මේ අරිනය ඔහු විසින් තුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් පිළිවිදුනා ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කැමති වනුයේ “ඤය වූ නිරය ඇතියෙමි ඤය වූ නිරිසන් යොන් ඇතියෙමි ඤය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇතියෙමි ඤය වූ අපායදුර්ගතිවිනිපාත ඇතියෙමි වෙමි. මම විවස ව නො හෙත සුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති යෝවන් වෙමි” යි තෙමේ ම තමා පවසන්නේ යි.

11. 3. 10

නාඤ්ඤ සූත්‍රය

3798. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහවෙහෙරහි කුළුණෙහි වැඩ වසනසේක. එකල්හි නාඤ්ඤ නම් ලිට්ඨවි මහාමාත්‍රයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් නාඤ්ඤ නම් ලිට්ඨවි මහාමාත්‍රයන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. නාඤ්ඤ, සිවු දහමෙකින් යුතු අරිසවු තෙමේ විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති යෝවන් වේ. කවර සිවු දහමෙකින් යත්: නාඤ්ඤ, මෙහි අරිසවු තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘහ බුද්ධියහ හඟවත්හ” යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්ම කෙරෙහි ... සඤ්ඤා කෙරෙහි ... අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවර්ධනික වූ ආයතනානුකූලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. නාඤ්ඤ, මේ සිවුදහමින් යුතු අරිසවු තෙමේ විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති යෝවන් වේ.

ඉමෙහි ච පන නඤ්ඤ, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරිය-
සාවකො ආයුතා සංයුක්තො භොති දිට්ඨන්ති මානුසෙනපි. වණ්ණණ-
-පෙ- සුඛෙන -පෙ- යසෙන -පෙ- ආධිපතෙයොන සංයුක්තො
භොති දිට්ඨන්ති මානුසෙනපි. තං ඛො පනාහං නඤ්ඤ, නාඤ්ඤස්ස
සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා සුඛවා වදමි. අපි ච යදෙව මයා
සාමං ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං තදෙවාහං වදමිති. එවං
වුතො අඤ්ඤතරො පුරිසො නඤ්ඤං ලිච්ඡවීමහාමිත්තං එතදවොච:
“නභානකාලො¹ භනොත”ති. “අලඤ්ඤාති භණ්ණෙ; එතෙන බාහිරෙන
නභානෙන. අලමීදං අරුඤ්ඤාතං නභානං. භවිස්සති යදිදං භගවති.ස-
සාදෙ”ති.

සරකානිවග්ගො තතිසො.

තත්‍රාද්දනං :

මහානාමා . තයො වුත්තා සරකානෙනපරෙ දුට්ඨෙ,
තයො 'නාථපිණ්ඩිකෙන භික්ඛු ච නඤ්ඤො දසාති.

1. නානකාලො - යා

නඤ්ඤා, මේ සිවු දහමින් යුතු අරිසවු තෙමේ දෙව්මුවා වූත් මිනිස්මුවා වූත් ආයුෂ්‍යයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. වර්ණයෙන් ... සුවයෙන් ... යසයින් ... දෙව්මුවා වූත් මිනිස්මුවා වූත් අධිපති බැවින් යුතු වූයේ වෙයි. නඤ්ඤා, මම එය අත් මහණකුගෙන් හෝ බමුණකුගෙන් හෝ අසා නො කියමි. වැලිදු යමක් මවිසින් තමා ම දන්තා ලද්දේ නමා ම දක්තා ලද්දේ තමා ම අවබෝධ කරන ලද්දේ නම් එය ම මම කියමි යි. ලෙසේ වදළ කල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් නඤ්ඤා නම් ලිව්වි මහාමාත්‍රයන්ට හිමියනි, “නහන කලා”යි මෙය කී ය. “කොල, දෑත් මේ බාහිර නැමෙන් කම් නැත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි යම් ඒ පැහැදීමක් වේ නම් මේ ඇතුළත නැම පමණ වන්නේ” යි.

තෙවෙනි සරකානිවර්ග යි.

එහි යුතු නාමාවලිය:

මහානාම නමින් තුනෙන් ද, සරකානි නමින් අනෙක් දෙකෙන් ද, අනාථපිණ්ඩික නමින් තුනෙන් ද, හික්කු නඤ්ඤා යි දෙකෙන් ද යි දශසූත්‍ර කෙනෙක් කියන ලදහ.

4. පුද්ගලික සහ වගකීම

11. 4. 1

අභියාචනා

3799. සාමාජිකයා :

වත්තාරෝ'මේ භික්ෂුවේ, පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී. කතමේ වත්තාරෝ: ඉඬ භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ බුද්ධ අවේච්ඡාසාදන සමන්තාගතෝ හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධා හගවා”ති. අයං පඨමො පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී. පුනව්'පරං භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ ධම්මෙ අවේච්ඡාසාදන සමන්තාගතෝ හොති: “ස්වාසනානො හගවතා ධම්මො -පෙ- පවුත්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤාති”ති. අයං දුතියො පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී. පුනව්'පරං භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ සමන්තාගතෝ අවේච්ඡාසාදන සමන්තාගතෝ හොති: “සුපටිපන්නො හගවතො සාවකසමන්තා -පෙ- අනුත්තරං පුද්ගලික සහ ලොකසා”ති. අයං තතියො පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී. පුනව්'පරං භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ “අරියකතෙති පිලෙහි සමන්තාගතෝ හොති අධර්මබ්ධි -පෙ- සමාධිසංවත්තතිකෙහි”. අයං චතුත්තො පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී ඉමෙ ඛො භික්ෂුවේ, වත්තාරෝ පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී.

11. 4. 2

දුතියාචනා

3800. වත්තාරෝමේ භික්ෂුවේ, පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී. කතමේ වත්තාරෝ: ඉඬ භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ බුද්ධ අවේච්ඡාසාදන සමන්තාගතෝ හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුසානං බුද්ධා හගවා”ති. අයං පඨමො පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී, පුනව්'පරං භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ ධම්මෙ -පෙ- සමන්තාගතෝ -පෙ- පුනව්'පරං භික්ෂුවේ, අරියසාවකෝ විගතමලමච්ඡරන් වෙතසා අගාරං අර්ථකාවසති මුත්තවාගො පයනපාඨි වොස්සග්ගරන්තො යාවයොගො දුතසංවිහාරන්තො. අයං චතුත්තො පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී. ඉමෙ ඛො භික්ෂුවේ, වත්තාරෝ පුද්ගලික සහ කුසලාභියන් සුබසාහාරී.

4. පුණ්ණාසක වර්ගය

11. 4. 1

අභිසන්ද සූත්‍රය

3799. සැපයත්තුවර:

මහණෙනි, සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ මේ පුණ්ණාසකීහු කුශලනදීහු සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ බුද්ධියහ හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ පළමුවන පුණ්ණාසකී ය, කුශලනදී ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ “ධම්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ස්වාධ්‍යාත ය ... විඤයන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු ය”යි ධම්ම කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ දෙවන පුණ්ණාසකී ය, කුශලනදී ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරිසවු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝයා සුප්‍රතිපත්තා ය ... ලොකයාට අනුභවපුණ්ණස්සෙත්‍ර ය”යි සංඝයා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ තෙවන පුණ්ණාසකී ය, කුශලනදී ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ “අබ්බේන වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයාසිකාන්ත භීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි.” මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ සිවුවන පුණ්ණාසකී ය, කුශලනදී ය. මහණෙනි, මේ සතර සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ පුණ්ණාසකීහු කුශලනදීහු යි.

11. 4. 2

දුක්ඛාභිසන්ද සූත්‍රය

3800. මහණෙනි, සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ මේ පුණ්ණාසකීහු කුශලනදීහු සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ බුද්ධියහ හඟවත්හ”යි. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ පළමුවන පුණ්ණාසකී ය, කුශලනදී ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ ධම්ම කෙරෙහි .. සංඝයා කෙරෙහි ... මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තේ (ත්‍යාගභීලී වූයේ) (ආවවුන්ට දීම පිණිස) දෝනා ලද අත් ඇත්තේ ත්‍යාගයෙහි ඇලුණේ යදිනු ලැබීමට සුදුසු වූයේ දීමෙහින් බෙද දීමෙහින් ඇලුණේ පහ ව ගිය මසුරුමල ඇති සිතින් යුතු ව ගිහිගෙයි වෙසේ. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ සිවුවන පුණ්ණාසකී ය, කුශලනදී ය. මහණෙනි, මේ සතර සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ පුණ්ණාසකීහු කුශලනදීහු යි.

11. 4. 3

තනියාභිසන්දස්සුතං.

3801. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුඛස්සාභාරා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සසා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා”ති. අයං පඨමො පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුඛස්සාභාරො. පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙස -පෙ- පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති, උදයස්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමාදුක්ඛකස්ථගාමිනියා. අයං චතුස්ථො පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුඤ්ඤභිසන්ද කුසලාභිසන්ද සුඛස්සාභාරාති.

11. 4. 4

දෙවපදස්සුතං.

3802. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, දෙවානං දෙවපදානි අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්ධානං සත්තානං පරියොදප්පනාය. කතමානි වත්තාරි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සසා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා”ති. ඉධ පඨමං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්ධානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සාමාකම්මානො භගවතා ධම්මො -පෙ- පට්ටන්තං චේදිතඤ්ඤා විඤ්ඤති”ති. ඉදං දුතියං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්ධානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සංඛෙස අවෙච්චසසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සුපට්ඨපන්නො භගවතො සාවකසංඛෙසා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙට්ඨන්තා ලොකස්සා”ති. ඉදං තතියං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්ධානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුනව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතොති සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්මොක්ඛති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි ඉදං චතුස්ථං දෙවානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්ධානං සත්තානං පරියොදප්පනාය. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි දෙවානං දෙවපදානි අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්ධානං සත්තානං පරියොදප්පනායාති.

11. 4. 3

තත්ත්වයන්හි ස්වරූපය

3801. මහණෙනි, සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ මේ පුණ්‍යශාඛා කුශල-ශාඛා සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුයු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහිමුදාසහිත භගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලංගුකරණයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ පළමුවන පින්ගහය, කුසල්ගහය ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ ධර්මය කෙරෙහි ... සබ්බසා කෙරෙහි ... මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ නුවණැත්තෙක් වෙයි. උදයව්‍යය පිරිසිදු දැනීමට සමත් වූ ආර්යයා වූ නිර්වේදයට හිත වූ මැනවින් යුක් ගෙවීමට පමුණුවන පුඤ්ඤයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ සිවුවන පින්ගහය, කුසල්ගහය ය. මහණෙනි, මේ සතර සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ පුණ්‍යශාඛාවෝ කුශල-ශාඛාවෝ යි.

11. 4. 4

දෙවපද සූත්‍රය

3802. මහණෙනි, නො පිරිසිදු සතුන් පිරිසිදු කරනු පිණිස නොබලන සතුන් බලවනු පිණිස මේ දෙවියන්ගේ දෙවපිය සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුයු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහිමුදාසහිත භගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ නොපිරිසිදු සතුන් පිරිසිදු කරනු පිණිස නොබලන සතුන් බලවනු පිණිස වූ දෙවියන්ගේ පළමුවන දෙවපිය ය.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ “ධර්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මනා කොට වදන ලද්දේ ය ... නුවණැත්තවුන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දන යුත්තේ”යි දහමිනි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ නොපිරිසිදු සතුන් පිරිසිදු කරනු පිණිස නොබලන සතුන් බලවනු පිණිස වූ දෙවියන්ගේ දෙවන දෙවපිය ය.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සවුසහසු සුපිළිපත්ත ... ලොවට අනුතුරු පින්කෙතැ”යි සතුන් කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ නොපිරිසිදු සතුන් පිරිසිදු කරනු පිණිස නොබලන සතුන් බලවනු පිණිස වූ දෙවියන්ගේ තෙවන දෙවපිය ය.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවු තෙමේ අභිඤ්ඤා වූ ... සමාධිසංවත්තික වූ ආර්යයා කාන්තශීලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ නොපිරිසිදු සතුන් පිරිසිදු කරනු පිණිස නොබලන සතුන් බලවනු පිණිස වූ දෙවියන්ගේ සිවුවන දෙවපිය ය. මහණෙනි, මේ සතර නොවිසුදු සතුන්ගේ විසිදු පිණිස නොදිලෙන සතුන් දුල්වනු පිණිස වූ දෙවියන්ගේ දෙවපිය යි.

11. 4. 5

දුතිය දෙවපදසුත්තං

3803. වත්තාරි¹මානි භික්ඛවෙ, දෙව්වානං දෙවපදනි අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්දානං සත්තානං පරියොදප්පනාය. කතමානි වත්තාරි? ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. සො ඉති පටිසංඝෝකකිති: “කිනන්තූ ඛො දෙව්වානං දෙවපදනති”. සො එවං පජානාති: “අබ්බාපජ්ඣාපරමෙ ඛවාහං එතරහි දෙවෙ පුණාමි. න ඛො පනාහං කඤ්චි බ්බාබාධෙමි තස්ස වා ථාවරං වා. අද්ධාහං දෙවපදධමමසමන්තාගතො විහරාමි”ති. ඉදං පඨමං දෙව්වානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්දානං සත්තානං පරියොදප්පනාය.

පුත්තව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- පුත්තව'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතෙතහි සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අබ්බේඛති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. සො ඉති පටිසංඝෝකකිති: “කිනන්තූ ඛො දෙව්වානං දෙවපදනති”. සො එවං පජානාති: “අබ්බාපජ්ඣාපරමෙ ඛවාහං එතරහි දෙවෙ, පුණාමි න ඛො පනාහං කඤ්චි බ්බාබාධෙමි තස්ස වා ථාවරං වා. අද්ධාහං දෙවපදධමමසමන්තාගතො විහරාමි”ති. ඉදං චතුස්සං දෙව්වානං දෙවපදං අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්දානං සත්තානං පරියොදප්පනාය. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි දෙව්වානං දෙවපදනි අවිසුද්ධානං සත්තානං විසුද්ධියා අපරියොද්දානං සත්තානං පරියොදප්පනායානි.

11. 4. 6

සභාගතසුත්තං

3804. චතුහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතං අක්කමනා දෙවා සභාගතා¹ කපේකති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. යා තා දෙවතා බුද්ධො අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතා ඉතො චූතා තත්ථූප්පනා; තාස්ස එවං හොති: “යථාරූපෙන ඛො මයං බුද්ධො අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතා තතො චූතා ඉධූප්පනා. අරියසාවකොපි තථාරූපෙන බුද්ධො අවේච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො එතීති දෙව්වානං සතති-කෙති”

1. සභාගතං - මජ්ඣං.

11. 4. 5

දුතිය දෙවපද සූත්‍රය

3803. මහණෙනි, අවිසුදු සතුන්ගේ විසුදු පිණිය නොදිලෙන සතුන්ගේ දිලුම පිණිය මේ දෙවියන්ගේ දෙවපිය සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘන් බුද්ධියහ හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ඉණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ “දෙවියන්ගේ දෙවපිය කීමෙන් ද”යි? මෙසේ තුවණින් සලකා බලයි. හෙතෙමේ මෙසේ දෑන ගනී: “මම දෑන් දෙවියන් නිදුක්බව පරම කොට ඇත්තවුනැ යි අසමි. මම තැනි ගන්නා වූ හෝ නොතැනි ගන්නා වූ හෝ කිසිවකු නො පෙළුමි. එකානායෙන් මම දෙවපිය දහමින් යුතු වූයෙමි වෙසෙමි” යි. අවිසුදු සතුන්ගේ විසුදු පිණිය නොදිලෙන සතුන්ගේ දිලුම පිණිය මේ දෙවියන්ගේ පළමුවන දෙවපිය ය.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරිසවු තෙමේ දහම කෙරෙහි ... සඟුන් කෙරෙහි ... මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරිසවු තෙමේ අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයාස-කානායකිලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ දෙවියන්ගේ දෙවපිය කීමෙන් ද”යි මෙසේ තුවණින් සලකා බලයි. හෙතෙමේ මෙසේ දෑන ගනී. “මම දෑන් දෙවියන් නිදුක්බව පරම කොට ඇත්තවුනැ යි අසමි. මම තැනිගන්නා වූ හෝ නොතැනි ගන්නා වූ හෝ කිසිවකු නො ම පෙළුමි. එකානායෙන් මම දෙවපිය දහමින් යුතු වූයෙමි වෙසෙමි”යි. අවිසුදු සතුන්ගේ විසුදු පිණිය නොදිලෙන සතුන්ගේ දිලුම පිණිය වූ මේ දෙවියන්ගේ සිවුවන දෙවපිය ය. මහණෙනි, මේ සතර අවිසුදු සතුන්ගේ විසුදු පිණිය නොදිලෙන සතුන්ගේ දිලුම පිණිය වූ දෙවියන්ගේ දෙවපිය යි.

11. 4. 6

සභාගතියුත්තය

3804. මහණෙනි, සිවුදහමෙකින් යුතු වුවහ (ඇරඹ) සතුටු සිත් ඇති දෙවියෝ සභාවට පැමිණියාහු කියත්. (කථා කෙරෙත්) කවර සිවු දහමෙකින යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘන් බුද්ධියහ හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. යම් ඒ දෙවි කෙනෙක් බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වුවාහු මෙයින් වයුන ව එහි පැමිණියාහු නම් ඔවුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි යම්බඳු අවල ප්‍රසාදයෙකින් සමන්වාගත වුවමෝ එයින් වයුන ව මෙහි පැමිණියමෝ නම් අරිසවු තෙමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි එබඳු අවල-ප්‍රසාදයෙකින් සමන්වාගත දෙවියන් සම්පයට පැමිණෙන්නෝ ය”යි.

පුනව්'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධරෙම -පෙ- සඛෙක -පෙ- පුනව්'පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගතො හොති අබණ්ණෙති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙති. යා තා දෙවතා අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගතා ඉතො චුතා තනුප්පතනා. තාසං එවං හොති "යථාරූපෙහි ඛො ථෙයං අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගතා තතො චුතා ඉධුප්පතනා, අරියසාවකොපි තථාරූපෙහි අරියකතොති සීලෙති සමන්තාගතො එතීති දෙවානං සත්තීකෙ"ති ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුති ධරෙමෙහි සමන්තාගතං අත්තමනා දෙවා සභාගතා කපේතතීති.

11. 4. 7

මහානාමසූත්තං

3805. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසංගමී -පෙ- එකමන්තං නිසීනො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං එතදවොච: "කිත්තාවතා නු ඛො භතො, උපාසකො හොතී"ති? යතො ඛො මහානාම, බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සඛං සරණං ගතො හොති, එත්තාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො හොතීති.

කිත්තාවතා නු ඛො භතො, උපාසකො සීලසම්පන්නො හොතීති? යතො ඛො මහානාම උපාසකො පාණාන්පාතා පටිවීරතො හොති, අදින්නාදනා පටිවීරතො හොති, කාමෙසු ඡේෂාවාරා පටිවීරතො හොති, මුසාවාද පටිවීරතො හොති, සුරාමේරයමජ්ජපමාදධ්‍යානා පටිවීරතො හොති. එත්තාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො සීලසම්පන්නො හොතීති.

කිත්තාවතා පන භතො, උපාසකො සඤ්ඤාසම්පන්නො හොතීති? ඉධ මහානාම, උපාසකො සඤ්ඤා හොති, සඤ්ඤා නිවාරණසංකප්පාධි: "ඉති සො භගවා අරහං සම්මා සමුද්ධො විජ්ජාවරණ-සම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා"ති. එත්තාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො සඤ්ඤාසම්පන්නො හොතීති.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරියවු තෙමේ දහම කෙරෙහි ... සභුන් කෙරෙහි ... මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “ආයඤ්ඤාවක තෙමේ අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවර්ධනීය වූ ආයඤ්ඤාවක තෙමේ සමන්වාගත වෙයි. යම් ඒ දෙව් කෙනෙක් ආයඤ්ඤාවක තෙමේ සමන්වාගත වූවාහු මෙයින් ව්‍යුත් ව එහි පැමිණියාහු නම් ඔවුනට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. “අපි යම් බඳු ආයඤ්ඤාවක තෙමේ සමන්වාගත වුවමෝ එයින් ව්‍යුත් ව මෙහි පැමිණියමෝ නම් ආයඤ්ඤාවක තෙමේ එබඳු ආයඤ්ඤාවක තෙමේ සමන්වාගත ය. දෙවියන් සම්පයට පැමිණෙන්නෝ ය”යි. මහණෙනි, මේ සිවුදහමින් යුතු වූවු (ඇරබ) සතුටු සිත් ඇති දෙවියෝ සභාවට පැමිණියාහු කියති යි.

11. 4. 7

මහානාම සූත්‍රය

3805. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදන්තවෙහි කිවුල්වන නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත් පසෙක හුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, කෙනෙකින් උපාසක වේ ද?”යි? මහානාම, යම් කලෙක බුදුන් පිහිට කොට ගියේ වේ ද, දහම පිහිට කොට ගියේ වේ ද, සභුන් පිහිට කොට ගියේ වේ ද, මහානාම, මෙනෙකින් උපාසක වේ යි.

වහන්ස, උවසු තෙමේ කෙනෙකින් සිල්සපත් වේ ද?යි. “මහානාම, යම් කලෙක උවසු තෙමේ පණ්ඩිතයෙක් වැළඳුණේ වේ ද අධිනාදනින් වැළඳුණේ වේ ද, කාමයෙහි මිසභසරින් වැළඳුණේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළඳුණේ වේ ද, *පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැනින් වැළඳුණේ වේ ද, මහානාම, උවසු තෙමේ මෙනෙකින් සිල්සපත් වේ”යි.

වහන්ස, උවසු තෙමේ කෙනෙකින් සැදැසපත් වේ ද?යි. මහානාම, මෙහි උවසු තෙමේ සැදැස ඇත්තේ වේ ද, “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණෙනුයු අර්හත්හ, සමාග්‍ය සම්බුද්ධයහ. විජ්ජාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිදුහ, අනුක්‍රාන්තරුහ, භාරවහ, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හගවත්හ”යි තරාගතයන්ගේ බුද්ධව සඳහා ද, මහානාම, උවසු තෙමේ මෙනෙකින් සැදැසපත් වේ යි.

*. දිඝ්ඤාසංකප්පා 689, සං. ඥා. අධ්‍යායන 3 231.

කිංකාවතා පන හනෙත, උපාසකො වාගසමපනෙතා හොතිති? ඉධ පන මහානාම, උපාසකො විගතමලමචේජරෙන චෙතසා අගාරං අරුකාවසති, මුක්තවාගො පයතපාණි වොස්සගාරතො යාවයොගො දනසංචිතාගරතො. එතතාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො වාගසමපනෙතා හොතිති.

කිංකාවතා පන හනෙත, උපාසකො පඤ්ඤාසමපනෙතා හොතිති? ඉධ මහානාම උපාසකො පඤ්ඤවා හොති, උදයත්ථගාමීනියා පඤ්ඤාසමපනාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සමමාද්දසාකකයගාමීනියා. එතතාවතා ඛො මහානාම, උපාසකො පඤ්ඤාසමපනෙතා හොතිති.

11. 4. 8

වසසසුත්තං.

3806. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, උපරිපබ්බතෙ ථුලලුච්ඡිතකෙ දෙවෙ වස්සනෙත තං උදකං යථානිත්තං පවත්තමානං පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරෙන්නි. පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරා කුසසුලෙත පරිපුරෙන්නි. කුසසුලොතා පරිපුරා මහාසොලෙත පරිපුරෙන්නි. මහාසොලොතා පරිපුරා කුත්තදියො පරිපුරෙන්නි. කුත්තදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙන්නි. මහානදියො පරිපුරා මහාසමුද්දං සාගරං පරිපුරෙන්නි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස යො ව බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙ, යො ව ධම්මො අවෙච්චපසාදෙ, යො ව සංඛො අවෙච්චපසාදෙ යාති ව අරියකත්තානි සීලානි, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ජානා පාරං ගතො ආසවානං ඛයාය සංවත්තන්ති.

11. 4. 9

කාලිගොධාසුත්තං.

3807. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කපිලවතුපුසීං නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො හගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙතො පක්ඛවිරමාදය යෙන කාලිගොධාය සාකියානියා නිවෙසනං තෙත්‍රපසඬාමී. උපසඬාමීතො පඤ්ඤාකො ආසනෙ නිසීදී. අථ ඛො කාලිගොධා සාකියානී යෙන හගවා තෙත්‍රපසඬාමී. උපසඬාමීතො හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො කාලිගොධං සාකියානීං හගවා එතදවොච:

වහන්ස, උවසුනෙමේ කෙනෙකින් ත්‍යාග සමපන්න වේ ද? යි.
මහානාම, මෙහි උවසු නෙමේ මුදනලද ත්‍යාග ඇත්තේ දෝනා ලද
අත් ඇත්තේ ත්‍යාගයෙහි ඇලුණේ ඉල්ලනු ලැබීමට සුදුසු වූයේ
දීමෙහින් බෙදා දීමෙහින් ඇලුණේ පහව ගිය මසුරු මල ඇති
යිතින් යුතු ව ගිහිගෙහි වෙසේ ද, මහානාම, උවසු නෙමේ මෙනෙකින්
ත්‍යාගසමපන්න වේ යි.

වහන්ස, උවසුනෙමේ කෙනෙකින් ප්‍රඥාසමපන්න වේ ද? යි.
මහානාම, මෙහි උවසුනෙමේ පැනැත්තේ වේ ද, උදයවායය පිරිසිදු
දැනීමට සමත් වූ ආයාති වූ නිරොධයට හිත වූ මැනවින් දුක්
ගෙවීමට කරුණු වූ ප්‍රඥයෙන් සමත්වෘගත වේ ද, මහානාම,
උවසුනෙමේ මෙනෙකින් ප්‍රඥා සමපන්න වේ යි.

11. 4. 8

වයා සූත්‍රය

3806. මහණෙනි, යම්යේ පවුමතුයෙහි මහත්පොද ඇති වැස්ස
වස්නා කල ඒ දිය පහත් බිම් අනුව පවත්නේ පවුකඳුරු
ඇළ දෙළ පුරවා ද, පවුකඳුරු ඇළදෙළ පිරුණාහු කුඩා හෙළ
පුරවද් ද, කුඩා හෙළ පිරුණාහු මහහෙළ පුරවද් ද, මහහෙළ
පිරුණාහු කුඩා ගඩයා පුරවද් ද, කුඩා ගඩයා පිරුණාහු මහාගඩයා
පුරවද් ද, මහාගඩයා පිරුණාහු මහමුහුදුසයුරු පුරවද් ද, මහණෙනි,
එසෙයින් ම අරිසවුහට බුදුන් කෙරෙහින් යම් ගුණ දන පැහැදීමක්
වේ ද, දහමිහි ගුණ දන පැහැදීමක් වේ ද, සඟුන් කෙරෙහින් යම්
ගුණ දන පැහැදීමක් වේ ද, යම් ආයාතිකාන්ත ශීලයෝත් වෙද්ද,
මේ දහමිහු ගලන්තාහු පරතරට ගොස් ආසුචක්‍ෂය පිණිස පවතින් යි.

11. 4. 9

කාලිගොධා සූත්‍රය

3807. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදනව්වෙහි
කිඹුල්වක නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරව පා සිවුරු ගෙන කාලිගොධා
නම් ශාක්‍යද්‍රව්‍යේ නිවෙස්න වෙත එළඹී සේක. එළඹ පැනවූ
අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. එකල්හි කාලිගොධා සැහැදූව භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වෙත එළඹීයා ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද
එකත්පස් ව හුන්නා ය. එකත්පස් ව හුන් කාලිගොධා සැහැදූව
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක.

චතුර්ථි ඛො ගොධෙ, ධජෙච්ඡි සමන්තාගතා අරියසාවිකා සොනාපක්ඛා හොති අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණා. කතමෙති චතුර්ථි: ඉධ ඥානං අරියසාවිකා බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානා බුද්ධො හගවා”ති. ධජෙ -පෙ- සඤා -පෙ- විගතමලමච්ඡරෙන චෙතසා අභාරං අජ්ඣාචසති, මුක්තවාගා පයනපාණි වොස්සග්ගරතා යාවයොගා දුතසංවිභාගරතා. ඉමෙති ඛො ගොධෙ, චතුර්ථි ධජෙච්ඡි සමන්තාගතා අරියසාවිකා සොනාපක්ඛා හොති අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණාති.

යාතිමානි හනෙත, හගවතා වක්ඛාරි සොනාපක්ඛයඛානි, දෙසිතානි. සංවිජ්ජනෙත තෙ ධම්මා මග්ගි. අහංකරි තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං හි හනෙත, බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානා බුද්ධො හගවා”ති. ධජෙ -පෙ- සඤා -පෙ- යං ඛො පන කිංකරි කුලෙ දෙයාධම්මං සබ්බං තං අපච්චිභක්ඛං සිලවනෙති කල්‍යාණධම්මෙහිති. ලාභා තෙ ගොධෙ, සුලඤ්ඤං තෙ ගොධෙ, සොනාපක්ඛඵලං තයා ගොධෙ, වතාකතනති.

11. 4. 10

නන්දියසුත්තං

3808. එකං සමයං හගවා සකෙකසු විහරති කසිලවත්ථුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අප්ථ ඛො නන්දියො සකෙකා යෙන හගවා තෙත්තපසඛාමී -පෙ- එකමනං නිසිනෙතා ඛො නන්දියො සකෙකා හගවනං එතදවොච: “යසෙසව නු ඛො හනෙත, අරියසාවකස්ස වක්ඛාරි සොනාපක්ඛයඛානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං නත්ථි, සො එවං නු ඛො හනෙත, අරියසාවකො පමාදවිහාරී”ති?

යසෙස ඛො නන්දිය, වක්ඛාරි සොනාපක්ඛයඛානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං නත්ථි; තමහං බාහිරො පුපුර්ජනපසෙඛ ධීතොති වද්ථි. අපි ච නන්දිය, යථා අරියසාවකො පමාදවිහාරී වෙච්ඡි හොති අපමාදවිහාරී ච. තං සුඤ්ඤාති. කප්ඤ්ඤා නන්දිය, අරියසාවකො පමාදවිහාරී හොති: ඉධ නන්දිය, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානා බුද්ධො හගවා”ති. සො තෙන බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සන්තුට්ඨො න උත්තරි. වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පච්චලානාය. තස්ස එවං පමනස්ස විහරතො පාමුජ්ජං න හොති, පාමුජ්ජ අසති පිති න හොති, පිතිසා අසති පස්සඤ්ඤා න හොති, පස්සඤ්ඤා අසති දුක්ඛං විහරති. දුක්ඛිනො විතං න සමාධියති. අසමාහිතෙ විතෙත ධම්මා න පාතුහවන්ති. ධම්මානං අපාතුහවා පමාදවිහාරීනෙච්ච සබ්බං ගච්ඡති.

1. තෙ - හතා.

2. සෙච්චි - හතා.

ගොඩාවෙනි, සිවුදහමකින් යුත් ආයුර්වාදිකා තොමෝ විවස ව නො හෙන සුලු නියත වූ සමෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වුවා වේ. කවර සිවුදහමකින් යත්: ගොඩාවෙනි, මෙහි අරිසව-තොමෝ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධභ. භගවත්හ”යි. බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුතු වුවා වෙයි. දහම කෙරෙහි ... සඟුන් කෙරෙහි ... මුදන ලද ක්‍යාග ඇත්ති දෝනා ලද අත් ඇත්ති ක්‍යාගයෙහි ඇලුණි ඉල්ලනු ලැබීමට සුදුසු වුවා දීමෙහින් බෙද දීමෙහින් ඇලුණි පහව ගිය මසුරුමල ඇති සිතින් යුතු ව ගිහිගෙයි වෙසේ. ගොඩාවෙනි, මේ සිවුදහමින් යුතු අරිසව තොමෝ විවස ව නො හෙන සුලු නියත වූ සමෝධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වුවා වේ යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම්මේ සිවු සෝවන් අභ ඇති කෙනෙක් වදරන ලද්දහු ද, ඒ දහමහු මා කෙරෙහි ඇත. මමත් ඒ දහමහි දක්නා ලැබෙමි. වහන්ස, මම “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධභ. භගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුතු වුවා වෙමි. දහම කෙරෙහි ... සඟුන් කෙරෙහි ... කුලයෙහි යම්කිසි දියයුතු දෑයෙක් වේ නම් ඒ සියල්ල කලණ දහම ඇති සිල්වතුන් හා නො බෙදන ලද්දේ වේ යි. ගොඩාවෙනි, තොපට ලාභයෙකි. තොපට මනා ලැබුමෙකි. ගොඩාවෙනි, තොප විසින් සෝවන්පෙල පවසන ලදි.

11. 4. 10

නැදිය සූත්‍රය

3808. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදහව්වෙහි කිඹුල්වත නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි නැදිය ශාක්‍යතෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියෙ ය ... එකත්පස් ව හුන් නැදිය ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල-කෙළේ ය: වහන්ස, “යම් ම අරිසව්වකුහට සිවු සෝවන්අභ සියල්ලෙන් සියල්ල මුළුල්ලෙන් සියල්ල නැද්ද වහන්ස, ඒ අරිසවුතෙමේ ම පමාවිහරණ ඇත්තේ ද”යි?

නැදිය, “යමකුට සිවු සෝවන් අභ සියල්ලෙන් සියල්ල මුළුල්ලෙන් සියල්ල නැද්ද, ඔහු බාහිර වූ පුහුදුන්පසෙහි සිටියෙකැ”යි මම කියමි. නැදිය, වැලිදු අරිසවුතෙමේ යම්සේ පමාවිහරණ ඇත්තේත් නො පමා විහරණ ඇත්තේත් වේ නම් එය අස. නැදිය, අරිසවුතෙමේ කෙසේ නම් පමා විහරණ ඇත්තේ වේ ද යත්: නැදිය, මෙහි අරිසවුතෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවි-මිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධභ. භගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. හෙතෙමේ බුදුන් කෙරෙහි වූ ඒ අවලප්‍රසාදයෙන් සතුටු වූයේ දහවල් තුන් විවේකසුව පිණිසත් රැ සමවත්සුව පිණිසත් මතු වැයම් නො කෙරෙයි. මෙසේ පමා ව වේසෙන ඔහුට පාමුණ් (තරුණප්‍රීති)ය නො වේ. පාමුණ් නැති කල්හි ප්‍රීතිය නො වේ. ප්‍රීතිය නැති කල්හි පසංඝාය නො වේ. පසංඝාය නැති කල්හි දුකසේ වෙසේ. දුක් ඇත්තහුගේ සිත එකඟ නො වේ. සිත එකඟ නොවූ කල්හි සමපට්පසන්නා දහම පහළ නො වේ. දහම පහළ නොවීමෙන් “පමාවිහරණ ඇත්තේ ය” යි ම ගිණුමට යේ.

පුනච්ඡරං නන්දිය, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්මෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තතිකෙහි. සො තෙහි අරියකතොති සීලෙහි සන්තතුටොයා න උත්තරිං වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පටිසල්ලානාය. තස්ස එවං අපමන්තස්ස විහරතො පාමුණං න හොති. පාමුණෙ අසති පිති න හොති. පිතියා අසති පස්සඤ්ඤා න හොති. පස්සඤ්ඤා අසති දුක්ඛං විහරති. දුක්ඛිනො විත්තං න සමාධියති. අසමාහිතෙ විතෙක ධම්මා න පාතුහවහති. ධම්මානං අපාතුහවා පමාදවිහාරි-කෙව සංඛං ගච්ඡති. එවං ඛො නන්දිය, අරියසාවකො පමාදවිහාරි හොති.

කථංඤා නන්දිය, අරියසාවකො අපමාදවිහාරි හොති: ඉධ නන්දිය, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. සො තෙන බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන අසන්තතුටොයා උත්තරිං වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පටිසල්ලානාය, තස්ස එවං අපමන්තස්ස විහරතො පාමුණං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමිහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති. සමාහිතෙ විතෙක ධම්මා පාතුහවහති. ධම්මානං පාතුහවා අපමාද-විහාරිකෙව සංඛං ගච්ඡති.

පුනච්ඡරං නන්දිය, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සංඛෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්මෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තතිකෙහි. සො තෙහි අරියකතොති සීලෙහි අසන්තතුටොයා උත්තරිං වායමති දිවා පච්චෙකාය රත්තං පටිසල්ලානාය. තස්ස එවං අපමන්තස්ස විහරතො පාමුණං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති. පිතිමනස්ස කායො පස්සමිහති. පස්සඤ්ඤායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති. සමාහිතෙ විතෙක ධම්මා පාතුහවහති. ධම්මානං පාතුහවා අපමාදවිහාරිකෙව සංඛං ගච්ඡති. එවං ඛො නන්දිය, අරියසාවකො අපමාදවිහාරි හොති.

පුඤ්ඤාහිසන්දවග්ගො වතුකො.

තත්තුද්දනං:

අභිසන්ද නයො වුත්තා දුටෙ දෙවපදනි ව,
සභාගතං මහානාමො වස්සං කාලි ව නන්දියාති.

1. රත්තියා - සත්ථා, අරියකතා.

නන්දිය, නැවත අනෙකක් ද කියමි: “අරියවුතෙමේ දහමිති ... සඟුන් කෙරෙහි ... අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවත්තනික වූ ආයාතනානු-
ශීලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ ඒ ආයාතනානුශීලයෙන් සතුටු වූයේ දහවල් තුන්විවේක සුව පිණිසත් රෑ සමවත්සුව පිණිසත් මතු වැයම් නො කෙරෙයි. මෙසේ පමා ව වෙසෙන ඔහුට පාමුණය නො වේ. පාමුණය නැති කල්හි ප්‍රීතිය නො වේ. ප්‍රීතිය නැති කල්හි පසංඝාතිය නො වේ. පසංඝාතිය නැති කල්හි දුකසේ වෙසේ. දුක් ඇත්තහුගේ සිත එකඟ නොවේ. සිත එකඟ නො වූ කල්හි සමථවිපක්‍ෂනා දහම පහළ නො වේ. දහම පහළ නොවීමෙන් “පමාවිහරණ ඇත්තේ ය”යි ම ගිණුමට යේ. නන්දිය, මෙසේ අරියවුතෙමේ පමාවිහරණ ඇත්තේ වේ.

නන්දිය, අරියවුතෙමේ කෙසේ නම් නො පමාවිහරණ ඇත්තේ වේ ද යත්: නන්දිය මෙහි අරියවුතෙමේ “ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙව්මිනිසුනට ශාස්තෘභ. බුද්ධභ. භගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවිලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. හෙතෙමේ බුදුන් කෙරෙහි වූ ඒ අවිලප්‍රසාදයෙන් සතුටු නොවූයේ දහවල් තුන්විවේක සුව පිණිසත් රෑ සමවත්සුව පිණිසත් මතු වැයම් කෙරෙයි. මෙසේ නො පමා ව වෙසෙන ඔහුට ප්‍රමුදිතභාවය උපදී. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතියෙන් ඇත්තහුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තූන් කය ඇත්තේ සුව විඳියි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වෙයි. සිත එකඟ වූ කල්හි සමථවිපක්‍ෂනාදහම පහළ වේ. දහම පහළවීමෙන් “නොපමාවිහරණ ඇත්තේ ය”යි ම ගිණුමට යේ.

නන්දිය, නැවත අනිකක් ද කියමි. අරියවුතෙමේ දහම කෙරෙහි ... සඟුන් කෙරෙහි ... අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවත්තනික වූ ආයාතනානු-
ශීලයෙන් සතුටු නො වූයේ දහවල් තුන් විවේකසුව පිණිසත් රෑ සමවත්සුව පිණිසත් මතු වැයම් කෙරෙයි. මෙසේ නො පමාව වෙසෙන ඔහුට ප්‍රමුදිතභාවය උපදී. ප්‍රමුදිත වුවහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතියෙන් ඇත්තහුගේ කය සන්තිදේ. සන්තූන් කය ඇත්තේ සුව විඳී. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. සිත එකඟ වූ කල්හි සමථවිපක්‍ෂනා දහම පහළ වේ. දහම පහළ වීමෙන් නො පමා විහරණ ඇත්තේ යයි ම ගිණුමට යේ. නන්දිය, මෙසේ අරියවුතෙමේ නො පමා විහරණ ඇත්තේ වේ යි.

සිවුවැනි පුඤ්ඤාභිසංකර වර්ග යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

අභිසංකරසුතුරු තුනෙක් ද, දෙවපදසුතුරු දෙකෙක් ද, සභාගත, මහානාම, චක්‍ෂු; කාලිගොධා, නන්දිය යි පසෙක් ද යි දස සුතුරු කෙනෙක් කියන ලදහ යි.

5. සගාථ පුඤ්ඤභිසඤ්චග්ගො

11. 5. 1

අසඬේඛයා¹සුත්තං

3809. වත්තාරො²මෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සුඛස්සාභාරො. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවේච්චසංසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධා භගවා”³ති. අයං පඨමො පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සුඛස්සාභාරො. පුනච⁴පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සඬේඛ -පෙ- පුනච⁵පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො අරියකතොති පිලෙභි සමන්තාගතො හොති අඛණ්ඩභි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙභි. අයං චතුස්සො පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සුඛස්සාභාරො.

ඉමෙභි ඛො භික්ඛවෙ, චතුභි පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං.⁶ “එත්තකො පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සුඛස්සාභාරො”⁷ති. අප් ඛො “අසඬේඛයො අප්පමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛ්ඤො”⁸තෙව සඬිං ගව්ඨති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසම්මසෙව න සුකරං උදකස්ස පමාණං ගණෙතුං. “එත්තකාති උදකාලභකාතිති චා එත්තකාති උදකාලාක සතාතිති චා එත්තකාති උදකාලභකසහස්සාතිති චා.” අප් ඛො “අසඬේඛයො අප්පමෙයො මහාඋදකකඛ්ඤො”⁹තෙව සඬිං ගව්ඨති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉමෙභි චතුභි පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං, “එත්තකො පුඤ්ඤභිසඤ්ච කුසලාභිසඤ්ච සුඛස්සාභාරො”¹⁰ති. අප් ඛො අසඬේඛයො අප්පමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛ්ඤොතෙව සඬිං¹¹ ගව්ඨති”¹²ති. ඉදමෙවා ච භගවා -පෙ- එතදමෙවා සඤ්ඤා:

මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං,
බහු හෙරවං රතනගණානමාලයං
නාජජා යථා නරගණසංඝසෙවිතා,
පුට්ඨ සචන්ද්‍ර උපයන්ති සාගරං.

එවං නරං අනතදපානච්ඡදං¹³
සෙය්‍යාතිසජ්ජකරණස්ස¹⁴ දයකං,
පුඤ්ඤස්ස ධාරා උපයන්ති ණධිතං
නාජජා යථා වාරිවහාව සාගරන්ති¹⁵.

1. අභිසංඝං - මජ්ඣං.

2. ගණෙතුං - සි 2.

3. සඬිං - මජ්ඣං, සඬිං - සි 2.

4. අනතපානච්ඡදං - ඤා, මජ්ඣං.

5. සෙය්‍යාති පටිකරණස්ස - මජ්ඣං, ඤා.

6. නරගණසංඝසෙවිතා - සි 2, ඤා.

5. සහාය පුනරුත්ථාපන වර්ගය

11. 5. 1

අසමත්තයා සුත්‍රය

3809. මහණෙනි, සැපයට ප්‍රත්‍යය වූ මේ පුණ්‍යගබ්‍යා කුසල-ගබ්‍යා සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අර්ථය වූ නෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. භගවත් හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ පළමුවන පින්ගහ ය. කුසල්ගහ ය. මහණෙනි, නැවත අනිකක් ද කියමි: අර්ථය වූ නෙමේ දහම කෙරෙහි ... සතුන් කෙරෙහි ... මහණෙනි, නැවත අනිකක් ද කියමි: අර්ථය වූ නෙමේ අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවික්‍ෂානික වූ ආයතීකාන්ත-ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මේ සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ සිවුවන පින්ගහ ය. කුසල්ගහ ය. මහණෙනි, මේ සතර සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ පුණ්‍යගබ්‍යාවෝ කුසලගබ්‍යාවෝ ය.

මහණෙනි, මේ සිවු පුණ්‍යගබ්‍යාවන් ගෙන් කුසලගබ්‍යාවන් ගෙන් යුතු වූ අර්ථය වූ සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ මෙතෙක් පින්ගහෙකැ කුසල්ගහෙකැ යි පිනෙහි පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ. වැලි ගණන් නො කළ හැකි, පමණ නො කළ හැකි, මහපින් කඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ. මහණෙනි, යම් යම් මහවුහුදෙහි දිය ලාස් මෙතෙකැයි හෝ දිය ලාස් මෙතෙක් සියයකැයි හෝ දිය ලාස් මෙතෙක් දහසෙකැයි හෝ දිය ලාස් මෙතෙක් සියදහසෙකැයි හෝ දියෙහි පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ ද, වැලි ගණන් නො කළ හැකි, පමණ නො කළ හැකි, මහදියකඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ. ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ සිවු පුණ්‍යගබ්‍යාවන්ගෙන් කුසලගබ්‍යාවන්ගෙන් යුතු වූ අර්ථය වූ සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ මෙතෙක් පින්ගහෙකැයි කුසල්ගහෙකැයි පිනෙහි පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ. වැලි ගණන් නොකළ හැකි පමණ නොකළ හැකි මහපින් කඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය ද වදළ සේක.

මිනිස් සමූහයා විසින් සෙවුනා ලද ගලාබස්නා බොහෝ වූ නදීහු මහත්දියකද දරන, පමණ නොකළ හැකි, මහත් ගබ්‍යාවන්ගේ එක්වීම ඇති, බෙහෙවින් බිහිසුණු වූ, රුවන්සමූහයට උත්පත්තිසංඛ්‍යා වූ සයුරට යමියේ පැමිණෙද් ද,

එසෙයින් ආභාරපානවස්ත්‍ර දනය කරන සෙනසුන් අතුරුණු දෙන නුවණැති මිනිසා කරා දිය උසුලන නදින් සයුර කරා පැමිණෙනු මෙන් පින්දහර පැමිණේ යි.

11. 5. 2

දුතිය අසඬෙබයාසුත්තං

3810. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඛුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං ඛුද්ධො භගවා”ති. අයං පඨමො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සඬෙක්ඛ -පෙ- පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො විගතමලමච්ඡරෙන චේතසා අභාරං අජ්ඣාචසති මුක්තවාගො පයතපාඤ්චොස්සානුරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො. අයං චතුත්තො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුර්ති පුඤ්ඤභිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං. “එත්තකො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො”ති. අප් ඛො “අසඬෙබයො අප්පමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛන්ධො”ත්ථෙව සඬිං ගච්ඡති. සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ යඤ්චිමා මහානදියො සංසදන්ති, සමෙත්ති. සෙය්‍යාපීදං: ගඬිනා යමුනා අවිරට්ඨී සරභු මභී. තඤ්ඤා න සුකරං උදකස්ස පමාණං ගණෙතුං, “එත්තකානි උදකාලාකානීති වා එත්තකානි උදකාලාකසතානීති වා එත්තකානි උදකාලාකසහස්සානීති වා එත්තකානි උදකාලාකසහස්සානීති වා”. අප් ඛො “අසඬෙබයො අප්පමෙයො මහා උදකකඛන්ධො”ත්ථෙව සඬිං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉමෙහි චතුර්ති පුඤ්ඤභිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුකරං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගණෙතුං: “එත්තකො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො” ති. අප් ඛො “අසඬෙබයො අප්පමෙයො මහාපුඤ්ඤකඛන්ධො”ත්ථෙව සඬිං ගච්ඡති. ඉදමචොව භගවා -පෙ- එතදචොව සඤා:

මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං
බහුභෙරවං රතනගණානමාලයං,
නජ්ජා යථා නරගණසඬකසෙවිතා
පුට්ඨ සචතති උපයතති සාගරං.

එවං නරං අනගදපානචක්ඛං
සෙය්‍යානිසස්සඤ්ඤාසං දයකං,
පුඤ්ඤස්ස ධාරා උපයතති පණ්ඩිතං
නජ්ජා යථා වාරිචභාව සාගරකති.

11. 5. 2

දුතිය අසඬෙඛයා සූත්‍රය

3810. මහණෙනි, සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ මේ පුණ්‍යගඬයා කුශල-ගඬයා සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධයභ. භගවත්භ”යි බුද්ධත් කෙරෙහි ගුණ දෑන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ පළමුවන පින්ගහ ය. කුසල්ගහ ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරියවු තෙමේ දහම කෙරෙහි ... සභුන් කෙරෙහි ... මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි. අරියවුතෙමේ මුද්‍යා ලද ක්‍රියා ඇතිසේ දෝනා ලද අත් ඇතිසේ දීමෙහි ඇඳුණේ යදිනු ලැබීමට සුදුසු වූයේ දීමෙහිත් බෙදා දීමෙහිත් ඇඳුණේ පහව ගිය ඔසුරුමල ඇති සිතින් යුතු ව ගිහිගෙයි වෙසේ. මේ සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ සිවුවන පින්ගහ ය. කුසල්ගහ ය. මහණෙනි, මේ සතර සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ පුණ්‍යගඬයාවෝ කුශලගඬයාවෝ ය.

මහණෙනි, මේ සිවු පින්ගහින් කුසල්ගහින් යුතු වූ අරියවුහට සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ මෙතෙක් පින්ගහෙක. කුසල්ගහෙකැයි පිනෙහි පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ. වැලි ගණන් නො කළ හැකි පමණ නො කළ හැකි මහපින් කඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ. මහණෙනි, යම්සේ මේ මහානදීභු, එනම්: ගඬයා යමුනා අවිරවකී සරභු මහී යන පස්මහනදීභු යම් තැනෙක එකතුවෙද්ද, ගැළපෙද්ද, එහි දිය ලාස් මෙතෙකැ යි හෝ දිය ලාස් මෙතෙක් සියයකැ යි හෝ දිය ලාස් මෙතෙක් දහසකැ යි හෝ දිය ලාස් මෙතෙක් සියදහසකැ යි හෝ දියෙහි පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ ද, වැලි ගණන් නො කළ හැකි පමණ නො කළ හැකි. මහදිය කඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ සිවු පින්ගහින් කුසල්ගහින් යුතු වූ අරියවුහට “සුවයට පසය වූ මෙතෙක් පින්ගහෙක. කුසල්ගහෙකැ”යි පිනෙහි පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ. වැලි ගණන් නො කළ හැකි පමණ නො කළ හැකි මහපින්කඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙ ද වදළ සේක.

මිනිස් සමූහයා විසින් සෙවුනා ලද ගලාබස්නා බොහෝ වූ ගඬයාවෝ මහත් දියකඳ දරන පමණ නො කළැකි මහත් නදින්ගේ එක්වීම ඇති, බෙහෙවින් බිහිසුණු වූ, රුවන් සමූහයට උත්පත්තිස්ථාන වූ සසුර කරා යම්සේ පැමිණෙත් ද.

එසෙයින් ආහාරපානවස්ත්‍ර ද්‍රව්‍ය කරන, සෙනසුන් අතුරුණු දෙන නුවණැති මිනිසා කරා දිය උසුලන ගඬයාවන් සසුර කරා පැමිණෙනු මෙන් පින්දහර පැමිණේ යි.

11. 5. 3

තනිය අසබ්බයාසුත්තං

3811. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. අයං පඨමො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- පුනච පරං භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති, උදයස්ථාගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො හොති අරියාය නිබ්බේදිතාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිනියා. අයං චතුස්ථො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. ඉමෙ ධො භික්ඛවෙ, වත්තාරො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ, චතුහි පුඤ්ඤභිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුඤ්ඤා පමාණං ගණෙතුං “එත්තකො පුඤ්ඤභිසන්දු කුසලාභිසන්දු සුඛස්සාභාරො”ති. අප් ධො “අසබ්බයො අසමමයො මහාපුඤ්ඤකම්මෙධා”නෙවි සත්ථො ගච්ඡති. ඉදම්මොව හගවා -පෙ- එතදම්මොව සත්ථා:

යො පුඤ්ඤකාමො කුසලෙ පතිට්ඨිතො
භාවෙති මග්ගං අමතස්ස පත්ඨයා,
සො ධම්මසාරාධිගමො ඛයෙ රතො
න වෙධති මච්චුරාජා ගම්ඤ්ජිති.¹

11. 5. 4

අඩ්ඨ්ථසුත්තං

3812. චතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අඩ්ඨ්ථා මහඤ්ඤා මහාභොගො”ති² වුච්චති. කතමෙහි චතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චසාදෙන සමන්තාගතො හොති “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අබ්බේඛිති -පෙ- සමාධිසංවරතනිකෙහි. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අඩ්ඨ්ථා මහඤ්ඤා මහාභොගො”ති වුච්චති.

1. මච්චුරාජාගමනස්මිති - මජ්ඣ., සා. 1.

2. මහඤ්ඤාති - මජ්ඣ.,

3. මහාභොගො මහාසමාධි - සා. 1.

11. 5. 3

තත්ව අසංකල්පය සූත්‍රය

3811. මහණෙනි, සුවයට ප්‍රත්‍යය වූ මේ පුණ්‍යනදීහු කුල-
නදීහු සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු
තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට
ශාස්තෘෂ්‍ය. බුද්ධියහ. හගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත
පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මේ සුවයට පසය වූ පළමුවන
පින්ගහ ය. කුසල්ගහ ය. මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි:
අරිසවුතෙමේ දහම කෙරෙහි ... සභුන් කෙරෙහි ... මහණෙනි,
නැවත අනෙකක් ද කියමි: අරිසවුතෙමේ නුවණැතියේ වෙයි.
උදයව්‍යයය පිරිසිඳ දැනුමට පමුණුවන සුළු ආයා වූ නිර්වේදයට
හිත වූ මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන ප්‍රඥයෙන් සමන්විත
වෙයි. මේ සුවයට පසය වූ සිවුවන පින්ගහ ය, කුසල්ගහ ය.
මහණෙනි, මොහු සුවයට පසය වූ සිවු පින්ගහහු ය. කුසල්ගහහු
ය. මහණෙනි, මේ සිවු පින්ගහින් කුසල්ගහින් යුතු වූ අරිසවුහට
සුවයට පසය වූ මෙතෙක් පින්ගහෙක. කුසල්ගහෙකැයි පිනෙහි
පමණ ගණන්නට සුකර නො වේ. වැලි ගණන් නො කළ
හැකි, පමණ නො කළ හැකි මහපින් කඳෙකැයි ම ගිණුමට යේ
යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. ... ශාස්තෘන් වහන්සේ
මෙ ද වදළ සේක.

පින් කැමැති මහකුසල්හි පිහිටි යමෙක් නිවනට පැමිණෙනු
පිණිස රහත්මහ වඩා ද, පිළිඋද අරිපෙළ දහමහර ඇති හෙතෙමේ
කෙලෙස් ඝෘය කිරීමෙහි ඇලුණේ මරරජ පැමිණෙන්නේ යි නො
සැලේ යි.

11. 5. 4

අධ්‍යයන සූත්‍රය

3812. මහණෙනි, සිවු දහමින් යුතු අරිසවු තෙමේ “ආඨාය,
මහත් ධන ඇත්තේ ය. මහත් භොග ඇත්තේ”යි කියනු ලැබේ.
කවර සිවු දහමකින් යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘෂ්‍ය.
බුද්ධියහ. හගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන්
යුතු වූයේ වෙයි. දහම කෙරෙහි ... සභුන් කෙරෙහි ... අධ්‍යයන
වූ ... සමාධිසංවර්තනික වූ ආයාකාන්තශීලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි.
මහණෙනි, මේ සිවුදහමින් යුතු අරිසවු තෙමේ “ආඨාය, මහත්
ධන ඇත්තේ ය. මහත් භොග ඇත්තේ”යි කියනු ලැබේ යි.

11. 5. 5

දුතිය අධ්‍යයනං.

3813. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අට්ඨකා මහඤ්ඤා මහාභොගො මහායසො”ති වුච්චති. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අට්ඨකාදිති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො “අට්ඨකා මහඤ්ඤා මහාභොගො මහායසො”ති වුච්චති.

11. 5. 6

සුඤ්ඤායනං.

3814. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොත්තපනෙහි භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අට්ඨකාදිති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොත්තපනෙහි භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායනොති.

11. 5. 7

නානිකයනං.

3815. එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අථ ඛො නානිකො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො නානිකං සකකං භගවා එතදවොච, චතුභි ඛො නානික, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොත්තපනෙහි භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ නානික, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො භොති: “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සඤ්ඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො භොති අට්ඨකාදිති -පෙ- සමාධි සංවත්තනිකෙහි. ඉමෙහි ඛො නානික, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොත්තපනෙහි භොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායනොති.

11. 5. 5

දුතිය අධ්‍යයන සූත්‍රය

3113. මහණෙනි, සිටු දහමෙකින් යුත් අරියවු “ආර්ය ය. මහත් ධන ඇත්තේ ය. මහත් භාග ඇත්තේ ය. මහත් යශස් ඇත්තේ”යි කියනු ලැබේ. කවර සිටු දහමෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි අරියවු “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභූ. බුද්ධිමත්. හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලංගුකරයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධර්ම කෙරෙහි ... සමාධි සංවර්ධන කෙරෙහි .. අධර්ම වූ ... සමාධි සංවර්ධන වූ ආර්යානුකූලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහණෙනි, මේ සිටු දහමින් සමන්වාගත ආර්ය-ශ්‍රාවක තෙමේ “ආර්ය ය. මහඤ්ඤ ඇත්තේ ය. මහත් භාග ඇත්තේ ය. මහත් යශස් ඇත්තේ”යි කියනු ලැබේ යි.

11. 5. 6

සුද්ධක සූත්‍රය

3814. මහණෙනි, මේ සිටු දහමෙකින් යුත් අරියවු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. කවර සිටු දහමෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභූ. බුද්ධිමත්. හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම කෙරෙහි ... සභුන් කෙරෙහි ... අධර්ම වූ ... සමාධි සංවර්ධන වූ ආර්යානුකූලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සිටු දහමින් යුතු අරියවු “විවස ව නොහෙන-සුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන්”යි කියනු ලැබේ යි.

11. 5. 7

නන්දිය සූත්‍රය

3815. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දනව්වෙහි කිඳුල්වන නිශ්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි නන්දිය ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් නන්දිය ශාක්‍යහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: නන්දිය, සිටු දහමෙකින් යුතු අරියවු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. කවර සිටු දහමෙකින් යත්: නන්දිය, මෙයස්තෙහි අරියවු “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘභූ. බුද්ධිමත්. හඟවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම කෙරෙහි ... සභුන් කෙරෙහි ... අධර්ම වූ ... සමාධි සංවර්ධන වූ ආර්යානුකූලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. නන්දිය, මේ සිටු දහමින් යුතු අරියවු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ යි.

11. 5. 8

හඳිසසුතං.

3816. එකං සමයං හගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවතුවුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අරං ඛො හඳිසො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො හඳිසං සකකං හගවා එතදවොච: චතුභි ඛො හඳිසං, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ හඳිසං, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සාන්තං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අබ්බේඛති -පෙ- සමාධිසංවික්කතිකෙහි. ඉමෙහි ඛො හඳිසං, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායනොති.

11. 5. 9

මහානාමසුතං.

3817. එකං සමයං හගවා සකෙකසු වීහරති කපිලවතුවුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. අරං ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො මහානාමං සකකං හගවා එතදවොච: “චතුභි ඛො මහානාම, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ මහානාම අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සාන්තං බුද්ධො හගවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සබ්බෙ -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතො හොති අබ්බේඛති -පෙ- සමාධිසංවික්කතිකෙහි. ඉමෙහි ඛො මහානාම, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොතාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඨිපරායනොති.

11. 5. 10

අඛගසුතං.

3818. වක්ඛාරිමාති භික්ඛවෙ, සොතාපත්ඤ්ඤානි. කතමාති වක්ඛාරි: සප්පුරිසසංසෙවො සඤ්ඤාමසවනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ, වක්ඛාරි සොතාපත්ඤ්ඤානි.

සගාථපුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤායො පඤ්ඤාමො.

තත්‍රාදිතං:

අසබ්බකායා තයො වුක්ඛා අබ්බන්ත අපරෙ දුට්ඨෙ,
සුඤ්ඤාං නාඤ්ඤාං හඳිසං මහානාමබ්බෙහි තෙ දසාති.

11. 5. 8

හඳිස සූත්‍රය

3816. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දන්තවංශිකීන්ට නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. ඉක්බිති හඳිස ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් හඳිස ශාක්‍යයන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: හඳිස, සිටු දහමෙකින් යුත් අරිසවු විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. කවර සිටු දහමෙකින් යත්: හඳිස, මෙහි අරිසවු “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුයු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධාහ. හගවත්ත”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි. ධම්ම කෙරෙහි ... සභ්‍යා කෙරෙහි ... අබණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයඝ්‍යානාශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. හඳිස, මේ සිටු දහමින් යුතු අරිසවු විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ යි.

11. 5. 9

මහානාම සූත්‍රය

3817. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදන්තවංශිකීන්ට නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස ව හුන් මහානාම ශාක්‍යහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: මහානාම, සිටු දහමෙකින් යුතු අරිසවු තෙමේ විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වෙයි. කවර සතරකින් යත්: මහානාම, මෙහි අරිසවු තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුයු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධාහ. හගවත්ත”යි බුදුන් කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් යුතු වෙයි. දහම කෙරෙහි ... සභ්‍යා කෙරෙහි ... අබණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයඝ්‍යානාශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි. මහානාම, මේ සිටු දහමින් යුතු අරිසවු තෙමේ විවස ව නොහෙතසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ යි.

11. 5. 10

අඛි සූත්‍රය

3818. මහණෙනි, මේ සෝවන් අහ සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: සත්පුරුෂසෙවනය සඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා යොනිසොමනස්සාරය ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති යි. මහණෙනි, මොහු සිටු සෝවන් අහයි.

පස්වැනි සගාථ පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා වර්ගය.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

අසඤ්ඤාසූත්‍ර තුනෙක් ද, අඛි නමින් අනෙක් දෙකෙක් ද කියන ලදහ, සුඤ්ඤා නමින් හඳිස මහානාම අඛි යන පසින් ඔහු දසයෙක් වේ යි.

6. සප්තකවග්ගො

11. 6. 1

සගාථකසුත්තං

3819. චතුභි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායනො. කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතො හොති ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සඤා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. ධම්මෙ -පෙ- සංඝෙ -පෙ- අරියකතොහි සිලෙහි සමන්තාගතො හොති අධර්මෙහි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි. “ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ, චතුභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො සොනාපනො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධිපරායනො”ති. ඉදමචොව හගවා -පෙ- එතදචොව සඤා:

යස්ස සඤා තථාගතෙ අවලා සුභතිධිතා,
සිලඤ්ච යස්ස කල්යාණං අරියකතං පසංසිතං.

සංඝෙ පසාදෙ යස්සත්ථ උජ්ඣුතඤ්ච දස්සනං,
අදළිඤ්ඤාති තං ආහු අමොසං තස්ස ජීවිතං.

තස්මා සඤ්ඤා සිලඤ්ච පසාදං ධම්මදස්සනං,
අනුසුඤ්ජං මෙධාවී සරං බුද්ධානසාසනතති.

11. 6. 2

වස්සංවුත්ථ සුත්තං

3820. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු සාවතරීයං වස්සං වුත්ථො කපිලවත්ථුං අනුප්පන්නො හොති කෙනවිදෙව කර්මයෙන. අසෙසාස්සං ඛො කාපිලවත්ථා සකකා¹ අඤ්ඤතරො කිර භික්ඛු සාවතරීයං වස්සං වුත්ථො කපිලවත්ථුං අනුප්පන්නාති. අථ ඛො කාපිලවත්ථා සකකා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු, උපසඤ්ඤාමිතා තං භික්ඛුං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසිදිංසු, එකමනං නිසින්නා ඛො කාපිලවත්ථා සකකා තං භික්ඛුං එතදචොවු:

කච්චි හතෙත්ථ, හගවා අරොගො ව² බලවා වාති? හගවා ආවුසො අරොගො ව³ බලවා වාති. කච්චි පන හතෙත්ථ, සාරිප්පත්තමොග්ගඥානා අරොගො ව බලවන්තො වාති? සාරිප්පත්තමොග්ගඥානාපි ඛො ආවුසො, අරොගො ව බලවන්තො වාති. කච්චි පන හතෙත්ථ, භික්ඛුසමෙකා අරොගො ව බලවා වාති? භික්ඛුසමෙකාපි ඛො ආවුසො අරොගො ව බලවා වාති. අත්ථි පන හතෙත්ථ, කිඤ්චි ඉමිනා අන්තරවස්සන හගවතො සමුඛා සුතං සමුඛා පටිග්ගතිතතති? සමුඛා මෙතං ආවුසො, හගවතො සුතං සමුඛා පටිග්ගතිතං:

1. සකකා - මජ්ඣං, සා.

2. වෙච්ච - මජ්ඣං, සා.

3. අරොගො වාචුසො හගවා - මජ්ඣං, අරොගො වෙච්චාචුසො හගවා - සා.

6. සප්තස්කන්ධවර්ගය

11. 6. 1

සභාථක සූත්‍රය

3819. මහණෙනි, සිවු දහමෙකින් යුත් අරියවු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ. කවර සිවු දහමෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි අරියවු “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු ... දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධය හ. හගවත්හ”යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දූත පැහැදීමෙන් යුතු වූයේ වෙයි. දහම කෙරෙහි ... සභන් කෙරෙහි ... අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවර්තනික වූ ආයාචනානුශිලයෙන් යුතු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු දහමින් යුතු අරියවු විවස ව නොහෙනසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙ ද වදළ සේක.

යමකුට තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අවල ව මැනැවින් පිහිටියා ද, යමකුගේ යහපත් වූ ශීලයන් ආයාචනානුශිලයේ පසස්තා ලද්දේ ද,

යමකුට සමාධිය කෙරෙහි පැහැදීම ඇද්ද, ඥානදිනයන් සෘජු වූයේ වේ ද ඔහු නො දිළින්දෙකැ යි (බුද්ධාදි උතුමෝ) කියති. ඔහුගේ ජීවිතය නොසිස් වේ.

එහෙයින් ප්‍රාඥ තෙමේ බුදුවරයන්ගේ ශාසනය සිහිකරනුයේ ශ්‍රද්ධාවන් ශීලයන් පැහැදීමත් දහම දැකීමත් අනුයෝගවශයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ යි.

11. 6. 2

වසංවුක්ඛ සූත්‍රය

3820. එසමයෙහි එක්තරා මහණෙක් සැවැත්තුවර වස් එළඹියේ කිසියම් කටයුත්තක් පිණිස කිඹුල්වතට පැමිණියේ වෙයි. කිඹුල්වත්-පුරවැසි ශාක්‍යයෝ “සැවැත්තුවර වස් එළඹී එක්තරා මහණෙක් කිඹුල්වතට පැමිණියේ ය”යි ඇසූහ. ඉක්බිති කිඹුල්වත්පුරවැසි ශාක්‍යයෝ ඒ මහණහු වෙත එළඹියහ. එළඹී ඒ මහණහු වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් කිඹුල්වත්පුරවැසි ශාක්‍යයෝ ඒ මහණහුට මෙය කීහ:

වහන්ස, “කිම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරොගත් බලවතුන් වහන්සේ දැ”යි? ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරොග ද බලවද්ද වන සේකැ යි. වහන්ස, “කිම සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනා වහන්සේ නිරොගත් බලවතුන් වෙද්දැ”යි? ඇවැත්නි, සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනා වහන්සේන් නිරොග ද බලවද්ද වෙති යි. වහන්ස, “කිම බික්-සභන නිරොගත් බලවතුන් වේ දැ”යි? ඇවැත්නි, බික්සභනන් නිරොග ද බලවද්ද වේ යි. වහන්ස, “මේ ඇතුළුව සභාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි අසන ලද ඉදිරියෙහි පිළිගන්නා ලද කිසිවක් ඇද්දැ”යි? ඇවැත්නි මා විසින් මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරි යෙහි අසන ලද, ඉදිරියෙහි පිළිගන්නා ලදී (කිමෙක් ද යත්:)

“අප්පකා තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙ ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විවුත්තිං පඤ්ඤවිමුක්ඛං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සජ්ජිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. අරං ඛො එතෙව බහුතරා භික්ඛු යෙ පඤ්ඤානං ඔරමිහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිනො අනාවක්ඛම්මො තස්මා ලොකා”ති.

අපරමි ඛො මෙ ආවුසො හගවතො සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං: “අප්පකා තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙ පඤ්ඤානං ඔරමිහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිනො අනාවක්ඛම්මො තස්මා ලොකා. අරං ඛො එතෙව බහුතරා භික්ඛු යෙ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගද්වේශමොහානං තනුන්තා සකදගාමීනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති”ති.

අපරමි ඛො මෙ ආවුසො හගවතො සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං: අප්පකා තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගද්වේශමොහානං තනුන්තා සකදගාමීනො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති, අරං ඛො එතෙව බහුතරා භික්ඛු යෙ තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොනාපන්තා අවිනිපාතම්මො නියතා සම්මොඛිපරායනා”ති.

11. 6. 3

ධම්මදින්නසුත්තං.

3821. එකං සමයං හගවා බාරාණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදායෙ. අරං ඛො ධම්මදින්නො උපාසකො පඤ්ඤි උපාසකසතෙහි සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ධම්මදින්නො උපාසකො හගවන්තං එතදවොච: ඔවිදකු නො හන්තො, හගවා, අනුසාසකු නො හන්තො, හගවා යං අමකං අස්ස දිසරක්ඛං භිතාය සුඛායාති. තස්මාතිහ වො ධම්මදින්න, එවං සික්ඛිතබ්බං, “යෙ තෙ සුක්ඛන්තා තථාගතභාසිතා ගම්භීරා ගම්භීරස්සා ලොකුක්ඛරා සුඤ්ඤතා¹පටිසංයුත්තා තෙ කාලෙන කාලං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමා”ති එවං හි වො ධම්මදින්න, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. සුඤ්ඤත - මර්ග, සා.

“මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් ආයුධස්‍යය කිරීමෙන් අනායුධ වූ ඵලසමාධියක් ඵලප්‍රඥාවත් දිවුදුමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන සසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙත් නම් ඔහු අල්පයහ. වැලි යම් මහණ කෙනෙක් පස් ඔරමහාගියසංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවෝ එහි පිරිනිවෙනසුලු වූවාහු එලොවින් පෙරළා නො එන ස්වභාව ඇත්තෝ වෙත් නම් ඔහු ම ඉතා බොහෝහ”යි.

ඇවැත්නි, මා විසින් අනෙකකුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි අසන ලද, ඉදිරියෙහි පිළිගන්නා ලදී. (එනම්): මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් පස් ඔරමහාගියසංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් ඔපපාතික ව එහි පිරිනිවෙනසුලු වූවාහු එලොවින් පෙරළා නොඑනසුලු වෙත් නම් ඔහු අල්පයහ. වැලි යම් මහණ කෙනෙක් ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් රාග-දෙසමොහයන් තුනී වූ බැවින් සෙදගැමි වූවාහු එක්වරක් ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහු නම් මොහු ම ඉතා බොහෝහ”යි.

ඇවැත්නි, මා විසින් අනෙකකුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි අසන ලද. ඉදිරියෙහි පිළිගන්නා ලදී (කීමෙක යත්): “මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් රාගදෙසමොහයන් තුනී වූ බැවින් සෙදගැමි වූවාහු එක්වරක් ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහු නම් ඔහු අල්පයහ. වැලි යම් මහණ කෙනෙක් ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් සෑය කිරීමෙන් වීථි ව නොහෙනසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් වූවාහු නම් මොහු ම ඉතා බොහෝහ යි.

11. 6. 3

ධම්මදින්න සූත්‍රය

3821. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස සමීපයෙහි මිගදාය නම් වූ ඉසිපතනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ධම්මදින්න උච්ඡු තෙමේ පන්සියයක් උච්ඡුත් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ධම්මදින්න උච්ඡු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, යම්සේ අපට දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි භික්ෂුව පිණිස වන්නේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට එසේ අවවාද කරන සේක්වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට අනුශාසන කරන සේක්වා”යි ධම්මදින්න, එසේ නම් මෙහි ලා තොප විසින් මෙසේ භික්ෂුය සූතු: තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු වූ සත් භූතාකාරවත් දක්වන්නා වූ යම් ඒ සූත්‍රානන්‍යෝ වෙත් නම් කලින් කල ඔවුන් පිළිලැබ වෙසෙන්නෙවු”යි මෙසේ තොප විසින් භික්ෂුය සූතු යි.

න ඛො තෙනං හතොන, සුතරං අමෙහති පුත්ථසම්බාධසයනං අජ්ඣාචසනොති කාසිකවතුනං පටිච්ඡුභොනොති මාලාගඤ්චිලෙපනං ධාරයනොති ජාතරූපරජනං සාදියනොති යෙ තෙ සුත්තනා තථාගතභාසිතා ගමිතීරා ගමිතීරස්සා ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතාපටිසංයුක්තා තෙ කාලෙන කාලං උපසම්පජ්ජ වහරිතුං. තෙසං නො හතොන, හඟවා අමහාකං පඤ්ඤාසු සික්ඛාපදෙසු ධීතානං උත්තරිං ධම්මං දෙසෙතුති. තස්මාතිහ වො ධම්මදිත්ත, එවං සික්ඛිතඤ්ඤා: බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතා හවිස්සාම “ඉතිපි සො හඟවා -පෙ- සස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හඟවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතා හවිස්සාම “අබ්භේදාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහි”ති. එවං හි වො ධම්මදිත්ත, සික්ඛිතඤ්ඤාති.

යාතිමානි හතොන, හඟවතා වත්තාරි සොතාපක්ඛයඛානාති දෙසිතානි, සංවිජ්ජනොන තෙ ධම්මො අමෙහසු, මයඤ්ඤා හතොන, තෙසු¹ ධම්මෙසු සාදිස්සාම. මයං හි හතොන බුද්ධො අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්තාගතා “ඉතිපි සො හඟවා -පෙ- සස්සා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හඟවා”ති. ධම්මෙ -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- අරියකතොති සීලෙහි සමන්තාගතා අබ්භේදාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකෙහිති. ලාභා වො ධම්මදිත්ත, සුලභං වො ධම්මදිත්ත, සොතාපක්ඛඵලං ධම්මදිත්ත, ව්‍යා-කතනති.²

11. 6. 4

ගිලානසුත්තං

3822. එකං සමයං හඟවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථුසමී. නිග්‍රොධාරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා භික්ඛු හඟවතො වීචරකම්මං කරොහති: “නිට්ඨිතවීචරො හඟවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛාමිස්සති”ති. අසෙසාසි ඛො මහානාමො සකෙකා සම්බුද්ධා කිර භික්ඛු හඟවතො වීචරකම්මං කරොහති: නිට්ඨිතවීචරො හඟවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛාමිස්සති”ති. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන හඟවා තෙනුපසඤ්ඤාමී. උපසඤ්ඤාමිස්සා හඟවතො අභිවාදෙස්සා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීක්කො ඛො මහානාමො සකෙකා හඟවතො එතදවොච: සුතං මෙතං³ හතොන, සම්බුද්ධා කිර භික්ඛු හඟවතො වීචරකම්මං කරොහති “නිට්ඨිතවීචරො හඟවා, තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්ඛාමිස්සති”ති න ඛො තෙනං⁴ හතොන, හඟවතො සමුට්ඨා සුතං, සමුට්ඨා පටිග්ගහිතං “සප්පඤ්ඤාන උපාසකො සප්පඤ්ඤා උපාසකො ආබාධිකො දුක්ඛො බාලහගිලානො ඔවදිතඛො”ති.

1. මයඤ්ඤා තෙසු - මජ්ඣ., සා.

2. ධම්මදිත්තා කුමෙහි ව්‍යාකතනති - මජ්ඣ., සා.

3. සුතමෙතං - මජ්ඣ.

4. පතෙනං - මජ්ඣ., කෙ එතං - සි 1, 2.

වහන්ස, දරුවන්ගෙන් පළිබෝධ ඇති යහන්ති වෙසෙන සිතිසුසුන් ගල්වන මල්ගඳ විලෙවුන් දරන රන්රිදී ඉවසන අප විසින් තරාගතයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු වූ ඉන්ද්‍රියානුසංයුක්ත වූ යම් ඒ සුත්‍රාන්තයෝ වෙත් නම් කලින් කල ඔවුන් පිළිලැබි මේ විසුම සුකර නො වේ. වහන්ස, පස් සිකපෙදෙහි සිටි ඒ අපට මතු දහමක් දෙශනා කරන සේක්වා යි. ධම්මදිත්ත, එසේ නම් මෙහි ලා නොප විසින් මෙසේ හික්මියයුතු: “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙකුදු දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධයහ. හගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලංගුසාදයෙන් සමන්වාගත වන්නෙමු. ධර්ම කෙරෙහි ... සඛයා කෙරෙහි ... අධර්ම වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයාසිකානුශීලයෙන් සමන්වාගත වන්නෙමු”යි ධම්මදිත්ත, මෙසේ නොප විසින් හික්මියයුතු යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් මේ සිවු සෝවන් අභක් වදරන ලද ද ඒ දහම් අප කෙරෙහි ඇත. වහන්ස, අපිත් ඒ දහම් කෙරෙහි දක්නා ලබමු. වහන්ස, අපි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙකුදු ... දෙව්මිනිසුන්ට ශාස්තෘභ. බුද්ධයහ. හගවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලංගුසාදයෙන් සමන්වාගතයමිහ. ධර්ම කෙරෙහි ... සඛයා කෙරෙහි ... අධර්ම වූ ... සමාධිසංවතීනික වූ ආයාසිකානුශීලයෙන් සමන්වාගතයමිහ”යි. ධම්මදිත්ත, නොපට ලාභයෙකි. ධම්මදිත්ත, නොපට මනා ලැබුමෙකි. ධම්මදිත්ත, සෝවන්පල පවසන ලද යි.

11. 6. 4

ගීලාන සූත්‍රය

3822. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දනව්වෙහි කිඹුල්වන නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂූහු “නිමවු සිවුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිවුරුකම් කෙරෙහි. “නිමවු සිවුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිවුරුකම් කෙරෙහි”යි මහානාම ශාක්‍යයෝ ඇසූහ. එකල්හි මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් මහානාම ශාක්‍ය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, නිමවු සිවුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමස ඇවෑමෙන් වාරිකාවට වඩනා සේකැ”යි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිවුරුකම් කෙරෙහි”යි මෙය මා විසින් අසන ලදී. “වහන්ස, (පැනැති) සෝවන් උවසුහු විසින් හටගත් ආබාධ ඇති දුකට පැමිණි දැඩියේ ගීලන් වූ පැනැති උවසු තෙමේ අවවාද කටයුත්තේ ය”යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි නො ම අසන ලදී. ඉදිරියෙහි නො ම පිළිගන්නා ලදී යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සප්පකේඤ්ඤා මහානාම, උපාසකෙන සප්පකේඤ්ඤා උපාසකො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො චතුර්ති අසාසනියෙති ධම්මෙති අසාසනෙට්ඨා. අසාසනායසමා, අත්ථායසමතො බුද්ධා අවෙච්චසසාදෙ “ඉතිපි සො හගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධා හගවා”ති. අසාසනායසමා, අත්ථායසමතො ධම්මෙ අවෙච්චසසාදෙ “ස්වාකධාතො හගවතා ධම්මො -පෙ- පවුඤ්ඤා වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤා”ති. අසාසනායසමා අත්ථායසමතො සඛෙ අවෙච්චසසාදෙ “සුපට්ඨකො හගවතො සාවකසඤ්ඤා -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සා”ති. අසාසනායසමා අත්ථායසමතො අරියකතනාති පිලාති අධර්මාති -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකානිති.

සප්පකේඤ්ඤා මහානාම, උපාසකෙන සප්පකේඤ්ඤා උපාසකො ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො. ඉමෙති චතුර්ති අසාසනියෙති ධම්මෙති අසාසනෙට්ඨා ඵවමස්ස වචනියො. “අත්ථායසමතො මාතාපිතුසු අපෙට්ඨා”ති. සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “අත්ථී මෙ මාතාපිතුසු අපෙට්ඨාති: සො ඵවමස්ස වචනියො. ආයසමා* ඛො මාරිසො මරණධම්මො, සචෙපායසමා මාතාපිතුසු අපෙට්ඨා කර්මස්සති මර්මස්සතෙව, නො වෙපායසමා මාතාපිතුසු අපෙට්ඨා කර්මස්සති මර්මස්සතෙව. සචායසමතො මාතාපිතුසු අපෙට්ඨා තං පජ්ඣා”ති. සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “යා මෙ මාතාපිතුසු අපෙට්ඨා සා පඤ්ඤා”ති සො ඵවමස්ස වචනියො: “අත්ථී පනායසමතො පුත්තදරෙසු අපෙට්ඨා”ති? සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “අත්ථී මෙ පුත්තදරෙසු අපෙට්ඨා”ති. සො ඵවමස්ස වචනියො: “ආයසමා ඛො මාරිසො මරණධම්මො, සචෙපායසමා පුත්තදරෙසු අපෙට්ඨා කර්මස්සති මර්මස්සතෙව, නො වෙපායසමා පුත්තදරෙසු අපෙට්ඨා කර්මස්සති මර්මස්සතෙව. සචායසමතො පුත්තදරෙසු අපෙට්ඨා තං පජ්ඣා”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “යා මෙ පුත්තදරෙසු අපෙට්ඨා සා පඤ්ඤා”ති. සො ඵවමස්ස වචනියො: “අත්ථී පනායසමතො මාතූසකෙසු පඤ්ඤා කාමගුණෙසු අපෙට්ඨා”ති? සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “අත්ථී මෙ මාතූසකෙසු පඤ්ඤා කාමගුණෙසු අපෙට්ඨා”ති. සො ඵවමස්ස වචනියො: “මාතූසකෙති* ඛො ආවුසො, කාමෙති* දිට්ඨා කාමා අභිකතනතරා ව පඤ්ඤතරා ව. සාධායසමා මාතූසකෙති කාමෙති විත්තං වුට්ඨාපෙට්ඨා වාතුමභාරාජකෙසු දෙවෙසු විත්තං අධිමොවෙති”ති.

1. අසාසනියෙති - සි 1, 2, සා.

2. ආයසමාසි - සි 2, සි 2.

3. සාධායසමා යා තෙ මාතූසකෙසු අපෙට්ඨා - මජ්ඣ., සා.

4. මාතූසකෙසු - සි 1, 2.

5. කාමෙසු - සි 1, 2.

මහානාම, පැනැති උවසුහු විසින් හටගත් ආබාධ ඇති දුකට පැමිණි දඩයේ ගිලන් වූ පැනැති උවසු තෙමේ අස්වැසිලි කර සිටු දහමෙකින් අස්වැසියයුතු. ආයුෂ්මත් තෙමේ අස්වැසේවා. “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘහ. බුද්ධයහ. හඟවත්හ”යි බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අවලප්‍රසාදය ආයුෂ්මත්හට ඇත. ආයුෂ්මත් තෙමේ අස්වැසේවා. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාත ය ... නුවණැත්තවුන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු ය”යි, ධර්මය කෙරෙහි අවලප්‍රසාදය ආයුෂ්මත්හට ඇත. ආයුෂ්මත් තෙමේ අස්වැසේවා. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සුප්‍රතිපක්‍ය ය ... ලෝකයාහට අනුක්‍රම ප්‍රණාපේක්‍ෂ ය”යි, සංඝයා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදය ආයුෂ්මත්හට ඇත. ආයුෂ්මත් තෙමේ අස්වැසේවා. අබණ්ඩ වූ ... සමාධිසංවර්තනික වූ ආයුෂ්මත්තසිල් ආයුෂ්මත්හට ඇත.

මහානාම පැනැති උවසුහු විසින් හටගත් ආබාධ ඇති දුකට පැමිණි දඩයේ ගිලන් වූ පැනැති උවසු තෙමේ අස්වැසිලි කර මේ සිටු දහමින් අස්වසා “ආයුෂ්මත්හට මවුපියන් කෙරෙහි අපෙක්ෂාවක් ඇද්ද”යි මෙසේ කියනු වන්නේ ය. ඉදින් හෙතෙමේ “මට මවුපියන් කෙරෙහි අපෙක්ෂා ඇතැ”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හේ මෙසේ කියනු වන්නේ ය. “ආයුෂ්මත් තෙමේ මරණය පිළිබඳ ය. මැරෙණ ස්වභාව ඇත්තේ ය. ඉදින් ආයුෂ්මත් තෙමේ මවුපියන් කෙරෙහි අපෙක්ෂාව කරන්නේ නම් මැරෙන්නේ ම ය. ඉදින් ආයුෂ්මත් තෙමේ මවුපියන් කෙරෙහි අපෙක්ෂාව නොකරන්නේ නම් මැරෙන්නේ ම ය. ඉදින් ආයුෂ්මත්හට මවුපියන් කෙරෙහි අපෙක්ෂා ඇත්නම් එය හරුව”යි. හෙ ඉදින් “මවුපියන් කෙරෙහි මට යම් අපෙක්ෂාවක් වූ නම් එය ප්‍රතීණ ය”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ආයුෂ්මත්හට අඹුදරුවන් කෙරෙහි අපෙක්ෂාව ඇද්ද”යි මෙසේ කියනු වන්නේ ය. ඉදින් හෙතෙමේ “මට අඹුදරුවන් කෙරෙහි අපෙක්ෂා ඇතැ”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙ මෙසේ කියනු වන්නේ ය. “ආයුෂ්මත් තෙමේ මරණය පිළිබඳ ය. මැරෙණ ස්වභාව ඇත්තේ ය. ඉදින් ආයුෂ්මත් තෙමේ අඹුදරුවන් කෙරෙහි අපෙක්ෂා කරන්නේ ද, මැරෙන්නේ ම ය. ඉදින් ආයුෂ්මත් තෙමේ අඹුදරුවන් කෙරෙහි අපෙක්ෂාව නොකරන්නේ ද, මැරෙන්නේ ම ය. ඉදින් ආයුෂ්මත්හට අඹුදරුවන් කෙරෙහි අපෙක්ෂා ඇත් නම් එය හරුව”යි.

ඉදින් හෙතෙමේ “මට අඹුදරුවන් කෙරෙහි යම් අපෙක්ෂාවක් වූ නම් එය ප්‍රතීණ ය”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ආයුෂ්මත්හට මිනිසුන් පිළිබඳ පස්කම්ගුණෙහි අපෙක්ෂාවක් ඇද්ද”යි මෙසේ කියනු වන්නේ ය. ඉදින් හෙතෙමේ “මට මිනිසුන් පිළිබඳ පස්කම්ගුණෙහි අපෙක්ෂාවක් ඇතැ”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ මෙසේ කියනු වන්නේ ය: “ඇවැත්නි, මිනිසුන් පිළිබඳ කාමයන්ට වඩා දෙවියන් පිළිබඳ කාමයෝ ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වෙති. ආයුෂ්මත් තෙමේ මිනිසුන් පිළිබඳ කාමයන්ගෙන් සිත නඟා සිටුවහරජයෙහි දෙවියන් කෙරෙහි සිත තබව”යි.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “මානුසකෙහි කාමෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං වාතුඉච්ඡාරාජිකෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචිතන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “වාතුඉච්ඡාරාජිකෙහි ඛො ආවුසො දෙවෙහි තාවනිංසා දෙවා අභික්‍කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සාධායස්මා වාතුඉච්ඡාරාජිකෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා තාවනිංසෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහි”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “වාතුඉච්ඡාරාජිකෙහි මෙ දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨිතං, තාවනිංසෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචිතන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “තාවනිංසෙහි ඛො ආවුසො, දෙවෙහි යාමා දෙවා අභික්‍කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සාධායස්මා තාවනිංසෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා යාමෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහි”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “තාවනිංසෙහි ඛො දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, යාමෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචිතන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “යාමෙහි ඛො ආවුසො, දෙවෙහි තුසිතා දෙවා අභික්‍කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සාධායස්මා යාමෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා තුසිතෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහි”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “යාමෙහි දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, තුසිතෙසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචිතන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “තුසිතෙහි ඛො ආවුසො, දෙවෙහි නිලොඤ්ඤරතී දෙවා අභික්‍කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සාධායස්මා තුසිතෙහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා නිලොඤ්ඤරතීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහි”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “තුසිතෙහි දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, නිලොඤ්ඤරතීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචිතන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “නිලොඤ්ඤරතීහි ඛො ආවුසො, දෙවෙහි පරනිමිතවසං වතනී දෙවා අභික්‍කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සාධායස්මා නිලොඤ්ඤරතීහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා පරනිමිතවසවතනීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචෙහි”ති.

සො වෙ ඵවං වදෙය්‍යා: “නිලොඤ්ඤරතීහි දෙවෙහි මෙ වික්‍රං වුට්ඨිතං, පරනිමිතවසවතනීසු දෙවෙසු වික්‍රං අධිමොචිතන්ති”. සො ඵවමස්ස වචනීයො: “පරනිමිතවසවතනීහි ඛො ආවුසො, දෙවෙහි බ්‍රහ්මලොකො අභික්‍කන්තතරො ව පඤ්ඤතරො ව. සාධායස්මා පරනිමිතවසවතනීහි දෙවෙහි වික්‍රං වුට්ඨාපෙඤා බ්‍රහ්මලොකෙ වික්‍රං අධිමොචෙහි”ති.

ඉදින් හෙතෙමේ “මිනිසුන් පිළිබඳ කාමයන්ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. සිවුමහරජයෙහි දෙවියන් කෙරෙහි සිත තබන ලද්ද”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ඇවැත්නි සිවුමහරජයෙහි දෙවියන්ට වඩා තවුනිසාවැසි දෙවියෝ ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වෙති. ආයුෂ්මත් තෙමේ සිවුමහරජයෙහි දෙවියන්ගෙන් සිත නඟා තවුනිසාවැසි දෙවියන් කෙරෙහි සිත තබව”යි මෙසේ කියයුතු වන්නේ ය.

ඉදින් හෙතෙමේ “සිවුමහරජයෙහි දෙවියන්ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. තවුනිසාවැසි දෙවියන් කෙරෙහි සිත තබන ලද්ද”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ඇවැත්නි, තවුනිසාවැසි දෙවියන්ට වඩා යාමදෙවියෝ ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වෙති. ආයුෂ්මත්-තෙමේ තවුනිසාවැසි දෙවියන්ගෙන් සිත නඟා යාමදෙවියන් කෙරෙහි සිත තබව”යි මෙසේ කියයුතු වන්නේ ය.

ඉදින් හෙතෙමේ තවුනිසාවැසි දෙවියන්ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. යාමදෙවියන් කෙරෙහි සිත තබන ලද්ද”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ඇවැත්නි, යාමදෙවියන්ට වඩා තුසිතදෙවියෝ ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වෙති. ආයුෂ්මත් තෙමේ යාමදෙවියන් ගෙන් සිත නඟා තුසිතදෙවියන් කෙරෙහි සිත තබව”යි මෙසේ කියයුතු වන්නේ ය.

ඉදින් හෙතෙමේ “යාමදෙවියන් ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. තුසිතදෙවියන් කෙරෙහි සිත තබන ලද්ද”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ඇවැත්නි, තුසිතදෙවියන්ට වඩා නිම්මාණරතී දෙවියෝ ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වෙති. ආයුෂ්මත් තෙමේ තුසිතදෙවියන් ගෙන් සිත නඟා නිම්මාණරතී දෙවියන් කෙරෙහි සිත තබව”යි මෙසේ කියයුතු වන්නේ ය.

ඉදින් හෙතෙමේ “තුසිතදෙවියන් ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. නිම්මාණරතී දෙවියන් කෙරෙහි සිත තබන ලද්ද”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ඇවැත්නි, නිම්මාණරතීදෙවියන්ට වඩා පරනිර්මිත වසවර්තීදෙවියෝ ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වෙති. ආයුෂ්මත් තෙමේ නිම්මාණරතීදෙවියන් ගෙන් සිත නඟා පරනිර්මිතවසවර්තීදෙවියන් කෙරෙහි සිත තබව”යි මෙසේ කියයුතු වන්නේ ය.

ඉදින් හෙතෙමේ “නිර්මාණරතී දෙවියන් ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. පරනිර්මිතවසවර්තීදෙවියන් කෙරෙහි සිත තබන ලද්ද”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ “ඇවැත්නි, පරනිර්මිතවසවර්තී දෙවියන්ට වඩා බඹලොව ඉතා සිත්කලු ද ඉතා පිණි ද වේ. ආයුෂ්මත් තෙමේ පරනිර්මිතවසවර්තීදෙවියන් ගෙන් සිත නඟා බඹලොව කෙරෙහි සිත තබව” යි මෙසේ කියයුතු වන්නේ ය.

සො වෙ එවං වදෙය්‍යා: පරනිඤ්ඤාවසවතභීති ඛො දෙවෙහි මෙ වික්ඛං වුට්ඨිතං, බ්‍රහ්මලොකෙ වික්ඛං අධිමොචිතංනි¹. සො එවමස්ස වචනියො: “බ්‍රහ්මලොකො²පි ඛො ආවුසො, අනිච්ඤා අදවුචො සක්කායපරියාපනෙතො, සාධායස්මා බ්‍රහ්මලොකා වික්ඛං වුට්ඨාපෙතො සක්කායනිරොධෙ වික්ඛං උපසංභරා³”ති.⁴

සො වෙ එවං වදෙය්‍යා: “බ්‍රහ්මලොකා මෙ වික්ඛං වුට්ඨිතං සක්කායනිරොධෙ වික්ඛං උපසංභතංනි¹” එවං විමුච්ඡන්තස්ස ඛො මහානාම උපාසකස්ස වස්සසතවිමුක්තවිනේන² භික්ඛුනා න කිඤ්ච නානාකරණං වදම් යදිදං විමුක්තියා විමුක්තංනි.⁴

11. 6. 5

එලසුතකං

3823. චක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සොතාපත්ති එලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තංනි. කතමෙ චක්ඛාරො: සප්පරිසංසෙවො සද්ධම්මසවනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සොතාපත්තිඑලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තංනි.

11. 6. 6

දුතිය එලසුතකං

3824. චක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සකදගාමීඑලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තංනි. කතමෙ චක්ඛාරො: සප්පරිසංසෙවො සද්ධම්මසවනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා සකදගාමීඑලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තංනි.

11. 6. 7

තතිය එලසුතකං

3825. චක්ඛාරොමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනාගාමීඑලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තංනි. කතමෙ චක්ඛාරො: සප්පරිසංසෙවො සද්ධම්මසවනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චක්ඛාරො ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනාගාමීඑලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තංනි.

1. උපසංභරාභීති - මජ්ඣ.

2. උපසංභරාමිති - මජ්ඣ.

3. ආවුචො විමුක්තවිනේන¹ - මජ්ඣ.

4. විමුක්තංනි - මජ්ඣ.

ඉදින් හෙතෙමේ “පරනිර්මිතවශවර්තීදෙවියන් ගෙන් මාගේ සිත නැඟිණි. බඹලොව කෙරෙහි සිත තබන ලද්දී”යි මෙසේ කියන්නේ නම් හෙතෙමේ ඇවැත්නී, බඹලොව ද අනිසය. නො තීර ය. සත්කායයට ඇතුළත් ය. ආයුෂ්මත් තෙමේ බඹලොවින් සිත නඟා සත්කායනිරෝධය කෙරෙහි සිත එළවා තබව්”යි මෙසේ කියුතු වන්නේ ය.

ඉදින් හෙතෙමේ “බඹලොවින් මාගේ සිත නැඟිණි. සත්කාය-නිරෝධයෙහි සිත එළවා තබන ලද්දී”යි මෙසේ කියන්නේ නම් “මහානාම, මෙසේ මිදුණු සිත් ඇති උවසුනුගේ සියවසක් මුළුල්ලෙහි මිදුණු සිත් ඇති මහණහු සමග විමුක්තිය ඇරඹ විමුක්තියෙහි කිසි වෙනසක් නො කියමි”යි.

11. 6. 5

එල සූත්‍රය

3823. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙතෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සොවන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙතෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්චිග්‍රවණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සොවන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

11. 6. 6

දුතියඑල සූත්‍රය

3824. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙතෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සෙදගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙතෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්චිග්‍රවණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සෙදගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

11. 6. 7

තතියඑල සූත්‍රය

3825. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙතෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙතෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්චිග්‍රවණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

11. 6. 8

චතුස් ඵලසුත්තං.

3826. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා අරහත්ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පරිසංසෙවො සඤ්චෙවිනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා අරහත්ඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනති.

11. 6. 9

පටිලාභසුත්තං.

3827. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා පඤ්ඤපටිලාභාය සංවත්තනති කතමෙ වත්තාරො: සප්පරිසංසෙවො සඤ්චෙවිනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා පඤ්ඤපටිලාභාය සංවත්තනති.

11. 6. 10

වුඩ්ඪිසුත්තං.

3828. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා පඤ්ඤවුඩ්ඪියා සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පරිසංසෙවො සඤ්චෙවිනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා පඤ්ඤවුඩ්ඪියා සංවත්තනති.

11. 6. 11

වෙපුලලසුත්තං.

3829. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා පඤ්ඤවෙපුලලාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො: සප්පරිසංසෙවො සඤ්චෙවිනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා පඤ්ඤවෙපුලලාය සංවත්තනති.

සප්පඤ්ඤවග්ගො ඡට්ඨො.

තත්තුද්දනං :

සභාරකං වසසවුත්තං ධම්මදින්නං ගිලානකං,
චතුස්ඵලා පටිලාභො වුඩ්ඪි වෙපුලලනාමිකොති.

11. 6. 8

වතුත්ථපල සූත්‍රය

3826. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු රහත්පල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙනෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්ඡිවුණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුබ්ථිප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු රහත්පල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

11. 6. 9

පටිලාභ සූත්‍රය

3827.- මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු නුවණ පිළිලැබුම පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙනෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්ඡිවුණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුබ්ථිප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු නුවණ පිළිලැබුම පිණිස පවතිත් යි.

11. 6. 10

වුඩ්ඨි සූත්‍රය

3828. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු නුවණ වැඩුම පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙනෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්ඡිවුණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුබ්ථිප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු නුවණ වැඩුම පිණිස පවතිත් යි.

11. 6. 11

වෙපුල්ල සූත්‍රය

3829. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු නුවණ විපුලබව පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙනෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්ඡිවුණ යොනියොමනස්කාර ධර්මානුබ්ථිප්‍රතිපත්ති”යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු නුවණ විපුලබව පිණිස පවතිත් යි.

සවැනි සප්පඤ්ඤවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමමාලාව:

සභාරාජක, වසංචුක්ඛ, ධම්මදින්න, භිලානක යි සතරෙකි. පලසුතුරු ද සතරෙකි, පටිලාභ වුඩ්ඨි වෙපුල්ල නම් තුනෙකැ යි මුළුල්ල එකොළොසෙකි.

7. මහාපඤ්ඤාවග්ගො

11. 7. 1

මහාපඤ්ඤාසුත්තං

3830. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහාපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති. කතමෙ වත්භාරො: සප්පරිසසංසෙවො සඤ්චම්මසවනං යොනිසොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපක්ඛි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්භාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා මහාපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 2

පුට්ඨපඤ්ඤාසුත්තං

3831. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- පුට්ඨපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 3

විපුලපඤ්ඤාසුත්තං

3832. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- විපුලපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 4

ගම්භීරපඤ්ඤාසුත්තං

3833. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- ගම්භීරපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 5

අසාමන්තපඤ්ඤාසුත්තං

3834. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- අසාමන්තපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 6

භූරිපඤ්ඤාසුත්තං

3835. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- භූරිපඤ්ඤාතාය සංවත්තන්ති.

11. 7. 7

පඤ්ඤාබාහුලලසුත්තං

3836. වත්භාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- පඤ්ඤාබාහුලලාය සංවත්තන්ති.

1. අසමත්ත - මජ්ඣ., සා. අසමත්ත - පි 1, 2.

7. මහාපඤ්ඤා චර්ගය

11. 7. 1

මහාපඤ්ඤා සූත්‍රය

3830. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මහපැනැති බව පිණිස පවතිත්. කවර සිවු දහම් කෙනෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන සඤ්චර්ග්‍රවණ යොනියො මනස්කාර ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ති”යි මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මහපැනැති බව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 2

පුට්‍රපඤ්ඤා සූත්‍රය

3831. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... ලොවුතුරු පැනැති බව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 3

විපුලපඤ්ඤා සූත්‍රය

3832. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... විපුලපැනැති බව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 4

ගම්භීරපඤ්ඤා සූත්‍රය

3833. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... ගැඹුරුපැනැති බව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 5

අසාමන්තපඤ්ඤා සූත්‍රය

3834. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් .. අසාමන්ත (නො යම්ප) පැනැති බව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 6

භූරිපඤ්ඤා සූත්‍රය

3835. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... බොහෝ පැනැති බව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 7

පඤ්ඤාබාහුල්ල සූත්‍රය

3836. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... පැන බහුලබව පිණිස පවතිත් යි.

11. 7. 8

පීඨපඤ්ඤාසුතං

3837. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- පීඨපඤ්ඤානාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 9

ලහුපඤ්ඤාසුතං

3838. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- ලහුපඤ්ඤානාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 10

භාසුපඤ්ඤාසුතං

3839. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- භාසුපඤ්ඤානාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 11

ජවනපඤ්ඤාසුතං

3840. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- ජවනපඤ්ඤානාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 12

තික්ඛපඤ්ඤාසුතං

3841. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා -පෙ- තික්ඛපඤ්ඤානාය සංවත්තනතීති.

11. 7. 13

නිබ්බේධිකපඤ්ඤාසුතං

3842. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බේධිකපඤ්ඤානාය සංවත්තනතී. කතමෙ වත්තාරො: සප්පුරිසසංසෙවො සභාලලසවනං යොනියොමනසිකාරො ධම්මානුධම්මපටිපත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා නිබ්බේධිකපඤ්ඤානාය සංවත්තනතීති.

මහාපඤ්ඤාවග්ගො යත්තමො.

කත්තුඤ්ඤානං:

මහාපුච්චිපුලගෙහීරං අසාමන්තභූරිබාහුලං,
පිසලහුභාසුජවන තික්ඛනිබ්බේධිකායවාති.

සොඛාපතතිසංයුතාං සමන්තං.

කත්තු වග්ගඤ්ඤානං:

වෙළඳාර රාජකාරාමා සරකානි පුඤ්ඤභිසඤ්ඤා
සමාප්තපුඤ්ඤභිසඤ්ඤා සපඤ්ඤා මහාපඤ්ඤා වාති.

11. 7. 8

සිසපඤ්ඤ සූත්‍රය

3837. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... වහා වැටුණෙන පැනැති බව පිණිස පවතින් යි.

11. 7. 9

ලහුපඤ්ඤ සූත්‍රය

3838. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... සුහුපැනැතිබව පිණිස පවතින් යි.

11. 7. 10

භාසුපඤ්ඤ සූත්‍රය

3839. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් .. භාසබහුල පැනැති බව පිණිස පවතින් යි.

11. 7. 11

ජවනපඤ්ඤ සූත්‍රය

3840. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... දිවෙන පැනැති බව පිණිස පවතින් යි.

11. 7. 12

තික්ඛපඤ්ඤ සූත්‍රය

3841. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් ... තියුණු පැනැති බව පිණිස පවතින් යි.

11. 7. 13

නිබ්බේධිකපඤ්ඤ සූත්‍රය

3842. මහණෙනි, මේ සිවු දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිබ්බේධික පඤ්ඤ (කෙලෙස් පළන පැනැති බව) පිණිස පවතින්. කවර සිවු දහමෙක යත්: “සත්පුරුෂසෙවන, සඤ්ඤාභූත, යොනිසො මහසිකාර, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ති” යි. මහණෙනි, මේ සිවු දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිර්වේධික පැනැති බව පිණිස පවතින් යි.

සත්වැනි මහාපඤ්ඤ වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

මහාපඤ්ඤ පුට්ඨපඤ්ඤ විපුලපඤ්ඤ ගම්භීරපඤ්ඤ අසාමන්තපඤ්ඤ භූරිපඤ්ඤ පඤ්ඤාබාහුල සිසපඤ්ඤ ලහුපඤ්ඤ භාසුපඤ්ඤ ජවනපඤ්ඤ තික්ඛපඤ්ඤ නිබ්බේධිකපඤ්ඤ යි තෙලෙස් සූතුරු කෙනෙකි.

සෞභාෂණි සංස්කෘතිය නිමිත්ත යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය :

වෙළුච්චාර, රාජකාරාම, සරකානි, පුඤ්ඤභිසන්ද, සභාර, පුඤ්ඤභිසන්ද, සප්පඤ්ඤ, මහාපඤ්ඤ යි (සෞභාෂණිසංස්කෘතියෙහි වර්ග සතෙකි යි).

12. සම්මතසංස්කරණය

1. සම්මතසංස්කරණය

12. 1. 1

සම්මතසංස්කරණය

3843. එම මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෛනවනෙ අනාර්ථසිද්ධිකසං ආරාමෙ. -පෙ- සමාධිං භික්ඛවෙ, භාවෙථ. සමාහිතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභුතං පඡානාති. කිංඤ්ච යථාභුතං පඡානාති: ඉදං දුක්ඛතාති යථාභුතං පඡානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පඡානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං පඡානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති යථාභුතං පඡානාති. සමාධිං භික්ඛවෙ භාවෙථ, සමාහිතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභුතං පඡානාති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතාති යොගො කරුණියො, අයං දුක්ඛසමුදයොති යොගො කරුණියො, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොගො කරුණියො, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 1. 2

පටිසල්ලානසුතං

3844. පටිසල්ලානෙ භික්ඛවෙ, යොගමාපජ්ජථ, පටිසල්ලිතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභුතං පඡානාති. කිංඤ්ච යථාභුතං පඡානාති: ඉදං දුක්ඛතාති යථාභුතං පඡානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති යථාභුතං පඡානාති. පටිසල්ලානෙ භික්ඛවෙ, යොගමාපජ්ජථ, පටිසල්ලිතො¹ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථාභුතං පඡානාති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතාති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 1. 3

කුලපුත්තසුතං

3845. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තං සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිංසු, සබ්බෙ තෙ චතුක්ඛං අරියසච්ඡානං යථාභුතං අභිසම්මාය. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං කුලපුත්තං සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුක්ඛං අරියසච්ඡානං යථාභුතං අභිසම්මාය. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතර්හි කුලපුත්තං සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, සබ්බෙ තෙ චතුක්ඛං අරියසච්ඡානං යථාභුතං අභිසම්මාය.

1. පටිසල්ලානො - සිඳු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

12. සම්මත සංයුක්තය

1. සමාධි වර්ගය

12. 1. 1

සමාධි සූත්‍රය

3843. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවක සම්පයෙහි අනෙපිටුසිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක ... මහණෙනි, සමාධිය වඩවු. මහණෙනි, එකඟ සිත් ඇති මහණ තෙමේ තතුයේ දනියි. කුමක් තතුයේ දනී ද යත්: “මේ දුක්ඛාදිය තතුයේ දනියි. “මේ දුක්ඛභවගැනුමාදිය තතුයේ දනියි. “මේ දුක් වැළැක්මාදිය තතුයේ දනියි. “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතාදිය තතුයේ දනියි. මහණෙනි, සමාධිය වඩවු. මහණෙනි, එකඟ සිත් ඇති මහණ තෙමේ තතුයේ දනී.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛාදිය (දැන) වියභිය කටයුතු. “මේ දුක් භවගැනුමාදිය වියභිය කටයුතු. “මේ දුක් වැළැක්මාදිය වියභිය කටයුතු. “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතාදිය වියභිය කටයුතු යි.

12. 1. 2

පටිසල්ලාන සූත්‍රය

3844. මහණෙනි, විවේකයෙහි යෙදීමට පැමිණෙවු. මහණෙනි, විවේකයෙන් යුත් මහණ තෙමේ තතුයේ දනී. කුමක් තතුයේ දනී ද යත්: “මේ දුක්ඛාදිය තතුයේ දනී ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතාදිය තතුයේ දනී. මහණෙනි, විවේකයෙහි යෙදීමට පැමිණෙවු. මහණෙනි, විවේකයෙන් යුත් මහණ තෙමේ තතුයේ දනී. මහණෙනි, එහෙයින් එහි ලා “මේ දුක්ඛාදිය වියභිය කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතාදිය වියභිය කටයුතු යි.

12. 1. 3

කුලපුත්ත සූත්‍රය

3845. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූහ ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතුයේ අවබෝධ කරනු පිණිස ය. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නාහු ද ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතුයේ අවබෝධ කරනු පිණිස ය. මහණෙනි, දැන් යම් කිසි කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙද් ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතුයේ අවබෝධ කරනු පිණිස ය.

කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා¹ අරියසච්චස්ස. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිංසු -පෙ- පබ්බජිස්සන්ති -පෙ- පබ්බජන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසම්මාය. තස්මානිහ හික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො, -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

12. 1. 4

දුක්ඛය කුලපුත්තසුත්තං

3846. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසම්මෙසුං, සබ්බෙ තෙ චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මෙසුං. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසම්මෙසුන්ති, සබ්බෙ තෙ චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මෙසුන්ති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසම්මෙත්ති, සබ්බෙ තෙ චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මෙත්ති. කතමානි චත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද අරියසච්චං. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං කුලපුත්තා සමමා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා යථාභූතං අභිසම්මෙසුං -පෙ- අභිසම්මෙසුන්ති -පෙ- අභිසම්මෙත්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමානි චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මෙත්ති. තස්මානිහ හික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

12. 1. 5

සමණ්ඛ්‍යාභමණ්ඛ්‍යාසුත්තං

3847. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්ති, සබ්බෙ තෙ චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්ති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්තිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්තිස්සන්ති. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, එතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්ති, සබ්බෙ තෙ චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්ති. කතමානි චත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද අරියසච්චං. යෙ හි කෙව් හික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්ති -පෙ- අභිසම්මුජ්ඣන්තිස්සන්ති -පෙ- අභිසම්මුජ්ඣන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමානි චත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්මුජ්ඣන්ති. තස්මානිහ හික්ඛවෙ ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

1. හාමිනීපටිපද්දා - සභා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කවර සිවු අරියස් ද යත්: දුඛායාසිත්‍යා ය දුඛසමුදයායාසිත්‍යා ය දුඛනිරෝධායාසිත්‍යා ය දුඛනිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපදායාසිත්‍යා යි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූහ ද ... පැවිදි වන්නාහු ද ... පැවිදි වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ මේ සිවු අරියස් ම තතුයේ අවබෝධ කරනු පිණිස ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වියාසි කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා”යි වියාසි කටයුතු යි.

12. 1. 4

දුතියකුලපුත්ත සූත්‍රය

3846. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූවාහු තතුයේ අවබෝධ කළාහු ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතුයේ අවබෝධ කළාහු ය. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූවාහු තතුයේ අවබෝධ කරන්නාහු ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතුයේ අවබෝධ කරන්නාහු ය. මහණෙනි, මෙකල යම් කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූවාහු තතුයේ අවබෝධ කෙරෙද් ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතුයේ අවබෝධ කෙරෙත්. කවර සිවු අරියස් ද යත්: දුඛායාසිත්‍යා ය ... දුඛනිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපදායාසිත්‍යා යි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූවාහු තතුයේ අවබෝධ කළාහු ද ... අවබෝධ කරන්නාහු ද ... අවබෝධ කෙරෙද් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ චතුරායාසිත්‍යාය තතුයේ අවබෝධ කෙරෙත්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වියාසි කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා”යි වියාසි කටයුතු යි.

12. 1. 5

සමණධෘත්මණ සූත්‍රය

3847. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුයේ අවබෝධ කළාහු ද, ඒ සියල්ලෝ චතුරායාසිත්‍යාය තතුයේ අවබෝධ කළාහු ය. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුයේ අවබෝධ කරන්නාහු ද, ඒ සියල්ලෝ චතුරායාසිත්‍යාය තතුයේ අවබෝධ කරන්නාහු ය. මහණෙනි, මෙකල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුයේ අවබෝධ කෙරෙද් ද, ඒ සියල්ලෝ චතුරායාසිත්‍යාය තතුයේ අවබෝධ කෙරෙත්. කවර චතුරායාසිත්‍යා කෙනෙක් ද යත්: දුඛායාසිත්‍යා ය .. දුඛනිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපදායාසිත්‍යා යි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුයේ අවබෝධ කළාහු ද, ... අවබෝධ කරන්නාහු ද, ... අවබෝධ කෙරෙත් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ චතුරායාසිත්‍යාය තතුයේ අවබෝධ කෙරෙත්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ “දුක්ඛ”යි වියාසි කටයුතු ... මේ “දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා”යි වියාසි කටයුතු යි.

12. 1. 6

දුතිය සම්ප්‍රාප්තිසූත්‍රය.

3848. යෙ හි කෙව් හික්කවෙ, අතීතමඬානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං. යෙ හි කෙව් හික්කවෙ, අනාගතමඬානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං. යෙ හි කෙව් හික්කවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං. කතමානි වත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද අරියසච්චං. යෙ හි කෙව් හික්කවෙ, අතීතමඬානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං -පෙ- පකාසෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඉමානි වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධං පකාසෙසුං. තස්මානිහ භික්කවෙ, ඉදං දුක්ඛානි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොනි.

12. 1. 7

විකසන ප්‍රයත්න

3849. මා භික්ඛවෙ, පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකප. ඔසයාපීදං: කාමවිතකං ව්‍යාපාදවිතකං විභිංසාවිතකකං. තං කිසස හෙතු, තෙනෙ භික්ඛවෙ, විතකකා අත්ථසංභිතා නාදිබ්‍රහ්මවරියකා න නිබ්බිදය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සම්මොධාය න නිබ්බානාය සංවහනහති. විතකෙකතොරා¹ ව ඛො තුමෙහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතතී විතකෙකය්‍යාථ -පෙ- අයං දුක්ඛ- නිරොධගාමීතී පටිපදති විතකෙකය්‍යාථ. තං කිසස හෙතු, එතෙ භික්ඛවෙ, විතකකා අත්ථසංභිතා එතෙ ආදිබ්‍රහ්මවරියකා. එතෙ නිබ්බිදය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවහනහති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතතී යොගො කරණීයො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීතී පටිපදති යොගො කරණීයොති.

1. විග්‍රහානුකූල යනා. විකල්පානුකූල - පි 1, 2.

12. 1. 6

දුතිය සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

3848. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුසේ (මම්) අවබෝධ කෙළෙමැ යි (තමන්) පැවසූහ. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුසේ අවබෝධ කෙළෙමැ යි පවසන්-නාහු ද, ඒ සියල්ලෝ චතුරායාසිසත්‍යය අවබෝධ කෙළෙමැ යි පැවසූහ. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුසේ අවබෝධ කෙළෙමැ යි පවසන්-නාහු ය. මහණෙනි, මෙකල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුසේ අවබෝධ කෙළෙමැ යි තමන් පවසන් ද, ඒ සියල්ලෝ චතුරායාසිසත්‍යය තතුසේ අභිසම්බුද්ධිය යි පවසන්. කවර චතුරායාසිසත්‍යයක් ද යත්: දූඛායාසිසත්‍යය ... දූඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදයාසිසත්‍යය යි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ තතුසේ අවබෝධ කෙළෙමැ යි පැවසූහ ද ... පවසන්-නාහු ද ... පවසන් ද, ඒ සියල්ලෝ මේ චතුරායාසිසත්‍යය තතුසේ අවබෝධ කෙළෙමැ යි පවසන්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ “දුක්ඛ”යි වියාසිස කටයුතු ... මේ “දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”යි වියාසිස කටයුතු යි.

12. 1. 7

චිත්තක සූත්‍රය

3849. මහණෙනි, ලාමක වූ අකුශල චිත්තකයන් නහමක් චිත්තකණය කරවූ. එනම්: කාමචිත්තකය, ව්‍යාපාදචිත්තකය, විභිංසා චිත්තකය යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ චිත්තකයෝ වැඩ සහිත නොවෙත්. මගබ්‍රහ්මසරව මුල් වූවෝ නොවෙත්. නිර්වේදය පිණිස නොපවතින්. විරාගය පිණිස නොපවතින්. නිරෝධය පිණිස නොපවතින්. ව්‍යුපශමය පිණිස නොපවතින්. අභිඤ්ඤාය පිණිස නොපවතින්. සමොධිය පිණිස නොපවතින්. නිර්වාණය පිණිස නොපවතින්. මහණෙනි, තෙපි චිත්තකණය කරන්-නාහු නම් “මේ දුක්ඛ”යි චිත්තකණය කරවූ ... “මේ දුක්ඛ-නිරෝධගාමිනී පටිපද”යි චිත්තකණය කරවූ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ චිත්තකයෝ වැඩ සහිතයහ. මොහු මගබ්‍රහ්මසරව මුල් ය. මොහු නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සමොධිය නිර්වාණය පිණිස පවතින්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වියාසිස කටයුතු ... මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”යි වියාසිස කටයුතු යි.

12. 1. 8

විනාසාසුතං

3850. මා භික්ඛවෙ, පාපකං අකුසලං වික්ඛං විනොතං¹. “සසසනො ලොකොති වා, අසසනො ලොකොති වා, අනතවා ලොකොති වා, අනතවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරච්ඡෙරණාති වා, න හොති තථාගතො පරච්ඡෙරණාති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරච්ඡෙරණාති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරච්ඡෙරණාති වා. තං කිසස හෙතු: නෙසා භික්ඛවෙ, විනා අස්සංභිතා, නාදි බ්‍රහ්මචරියකා, න නිබ්බිදය න විරාගය න නිරොධය න උපසමය න අභිඤ්ඤා න සම්මොධය න නිබ්බානාය සංවත්තති. විනොතන්තා ච වො තුම්භෙ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති විනොතයාථ -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති විනොතයාථ. තං කිසස හෙතු, එසා භික්ඛවෙ, විනා අස්සංභිතා, එසා ආදිබ්‍රහ්මචරියකා, එසා නිබ්බිදය විරාගය නිරොධය උපසමය අභිඤ්ඤා සම්මොධය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති යොගො කරණියොති.

12. 1. 9

විග්ගාහිකකථාසුතං

3851. මා භික්ඛවෙ, විග්ගාහිකකථං කථෙට්ඨ². “න කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාසි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි, කිං කං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සසි? මිච්ඡාපටිපන්නො කම්මසි, අහමස්මි සමො පටිපන්නො පුරෙ වචනියං පච්ඡා අවච, පච්ඡා වචනියං පුරෙ අවච, සහිතං මෙ, අසහිතං තෙ, ආවිණ්ණං තෙ විපරාවන්තං, ආරොපිතො තෙ වාදෙ, වර වාදසමොක්ඛාය³, නිග්ගහිතොසි, නිබ්බේදෙහි සවෙ පහොසීති. තං කිසස හෙතු: නෙසා භික්ඛවෙ කථා අස්සංභිතා නාදිබ්‍රහ්මචරියකා. න නිබ්බිදය න විරාගය න නිරොධය න උපසමය න අභිඤ්ඤා න සම්මොධය න නිබ්බානාය සංවත්තති. කථෙන්නා ච ඛො තුම්භෙ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති කථෙයාථ -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති කථෙයාථ. තං කිසස හෙතු, එසා භික්ඛවෙ. කථා අස්සංභිතා, එසා ආදිබ්‍රහ්මචරියකා, එසා නිබ්බිදය විරාගය නිරොධය උපසමය අභිඤ්ඤා සම්මොධය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති යොගො කරණියොති.

1. විනොතයාථ - මජ්ඣං,

2. කථෙයාථ - මජ්ඣං.

3. පරවාදසමොක්ඛාය - සූත, 1. ඔච්ඡු

12. 1. 8

විත්තා සූත්‍රය

3850. මහණෙනි, “ලොකය ආශ්වතයැ”යි හෝ “ලොකය අශ්වතයැ”යි හෝ “ලොකය අනතවතැ”යි හෝ “ලොකය අනත-වතැ”යි හෝ “එය ජීවය එය ශරීරය”යි හෝ “ජීවය අනෙකෙක ශරීරය අනෙකෙකැ”යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු වේ”යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු නො වේ”යි හෝ සත්ත්වයා මරණින් මතු වේ නො ද වේ”යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු නො ම වේ නො ම නො වේ යි හෝ”යි ලාමක අකුසල් සිතක් නො සිතවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සිතිවිල්ල වැඩ සහිත නො වේ, මහබලසරට මුල් නො වේ, නිර්වේදය පිණිස නො පවතී. විරාගය පිණිස නො පවතී. නිරෝධය පිණිස නො පවතී. ව්‍යුපශමය පිණිස නො පවතී. අභිඤ්ඤාය පිණිස නො පවතී. සමොධිය පිණිස නො පවතී. නිර්වාණය පිණිස නො පවතී. මහණෙනි, තෙපි සිතන්නාහු නම් “මේ දුක්ඛ”යි සිතවු ... මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”යි සිතවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සිතිවිල්ල වැඩ සහිත ය. මෙය මහබලසරට මුල් ය. මෙය නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සමොධිය නිර්වාණය පිණිස පවතී. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වීර්යය කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”යි වීර්යය කටයුතු යි.

12. 1. 9

විග්ගාහිකකථා සූත්‍රය

3851. මහණෙනි, “තෙපි මේ සස්ත නො දනිවු, මම මේ සස්ත දනිමි. කිම තෙපි මේ සස්ත දනිවු ද, තෙපි වරදවා පිළිපන්නහු වවු. මම මැනවින් පිළිපන්නෙමි වෙමි. පළමු කිය යුත්ත පසු ව කිහු, පසු ව කිව යුත්ත පළමු කිහු. මාගේ වචනය කරුණු සහිත ය. තොපගේ වචනය කරුණු රහිත ය. තොප විසින් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි පුරුදු කරන ලද්ද පෙරළි සිටියේ ය. තොපට දෙස් නගන ලද. දෙසින් මිදීම පිණිස හැසිරෙවු. නිගා කරන ලදහු යැ, ඉදින් සමත් වවු නම් කිදහස් වවු”යි විරුද්ධවාදී කථා නො කියවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ කථා වැඩ සහිත නො වේ. මහබලසරට මුල් නො වේ. නිර්වේදය පිණිස නො පවතී. විරාගය පිණිස නො පවතී. නිරෝධය පිණිස නො පවතී. ව්‍යුපශමය පිණිස නො පවතී. අභිඤ්ඤාය පිණිස නො පවතී. සමොධිය පිණිස නො පවතී. නිර්වාණය පිණිස නො පවතී. මහණෙනි, තෙපි කියන්නාහු නම් “මේ දුක්ඛ”යි කියවු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”යි කියවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ කථා වැඩ සහිත ය. මෙය මහබලසරට මුල් ය. මෙය නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සමොධිය නිර්වාණය පිණිස පවතී. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වීර්යය කටයුතු. ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”යි වීර්යය කටයුතු යි.

12. 1. 10

තිරවජාන කථාසූතං

3852. මා භික්ඛවෙ, අනෙකච්ඡිත් තිරවජානකථං කථෙරු: සෙය්‍යථිදං: රාජකථං වොරකථං මහාමහකථං සෙනාකථං භයකථං යුධකථං අක්කකථං පානකථං වස්තකථං සයනකථං මාලාකථං ගඤ්ඤකථං ඤාතිකථං යානකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉස්සිකථං පුරිසකථං සූරකථං¹ වීසිධාකථං කුමභවධානකථං පුබ්බපෙතකථං නානාත්තකථං ලොකක්කායිකං සමුද්දක්කායිකං ඉතිහවාහවකථං ඉති වා. තං කිස්ස හෙතු: නෙයාභික්ඛවෙ, කථා අස්සංභිතා. නාදිබ්බමචරියකා න නිබ්බිද්දය න වීරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. කථෙන්නා ච ඛො තුමෙහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛතති” කථෙය්‍යාප. “අයං දුක්ඛසමුදයොති” කථෙය්‍යාප, “අයං දුක්ඛනිරෝධොති” කථෙය්‍යාප, “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති” කථෙය්‍යාප, තං කිස්ස හෙතු: එසා භික්ඛවෙ කථා අස්සංභිතා එසා ආදිබ්බමචරියකා. එසා නිබ්බිද්දය වීරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛතති” යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛසමුදයොති” යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධොති” යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති” යොගො කරණියො ති.

සමාධිවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දනං:

සමාධිපටිසල්ලානා කුලපුක්ඛා පරෙ දුච්ඡෙ

සමණ්‍යාභිමුඤ්ඤා දෙව විතක්ඛා විනායා විග්ගාභිකා කථාති.

1. සූරාකථං - සං. 8 1,2,

12. 1. 10

කිරව්‍යානකථා සූත්‍රය

3852. මහණෙනි, නන්වැදූරුම් තිස්සන් කථා නො කියවු. එනම් “රජුන් පිළිබඳ කථා, සොරුන් පිළිබඳ කථා, මහාමාත්‍රයන් පිළිබඳ කථා, සේනාවන් පිළිබඳ කථා, බිය පිළිබඳ කථා, යුද පිළිබඳ කථා, අභර පිළිබඳ කථා, පානවර්ග පිළිබඳ කථා, වස්ත්‍ර පිළිබඳ කථා, සෙනසුන් පිළිබඳ කථා, මල්දම් පිළිබඳ කථා, ගඳ පිළිබඳ කථා, නෑයන් පිළිබඳ කථා, වාහන පිළිබඳ කථා, ගම් පිළිබඳ කථා, නියමගම් පිළිබඳ කථා, නගර පිළිබඳ කථා, දහවු පිළිබඳ කථා, ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ කථා, පුරුෂයන් පිළිබඳ කථා, සුරයන් පිළිබඳ කථා, වීරි පිළිබඳ කථා, දියනොට පිළිබඳ කථා, (කුමහදසින් පිළිබඳ කථා) ඉකුත් නෑයන් පිළිබඳ කථා, නානාස්වභාව ඇති කථා, ලොකනිෂාණය පිළිබඳ කථා, සමුද්‍ර හටගැනීම පිළිබඳ කථා (ශාශ්වත උච්ඡද ආදී) හවාහව කථා හෝ”යි. එ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ කථා වැඩ සහිත නො වේ. මහබ්බසරට මුල නො වේ. නිර්වේදය පිණිස නො පවතී. විරාගය පිණිස නො පවතී නිරෝධය පිණිස නො පවතී. ව්‍යුපශමය පිණිස නො පවතී. අභිඤ්ඤාය පිණිස නො පවතී. සමෙකාධිය පිණිස නො පවතී. නිර්වාණය පිණිස නො පවතී. මහණෙනි, තෙපි කියන්නහු නම් “මේ දුක්ඛ”යි කියවු. “මේ දුක්ඛසමුදය”යි කියවු. “මේ දුක්ඛනිරෝධ”යි කියවු. “මේ දුක්ඛ-නිරෝධගාමීනී පටිපද”යි කියවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ කථා වැඩ සහිත ය. මෙය මහබ්බසරට මුල් ය. මෙය නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සමෙකාධිය නිර්වාණය පිණිස පවතී. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වියභිය කටයුතු. “මේ දුක්ඛ සමුදය”යි වියභිය කටයුතු. “මේ දුක්ඛ-නිරෝධ”යි වියභිය කටයුතු. “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපද”යි වියභිය කටයුතු යි.

පළමුවැනි සමාධිවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සමාධි, පටිසල්ලාන යි දෙසුතුරෙකි. අනෙක් කුලපුක්ක සුතුරු දෙකකි. සමණමුහුණ සුතුරු දු දෙකකි: විතකක, විනානා, විනානිකකථා, කිරව්‍යානකථා යි සිවු සුතුරෙකි යි මුළුල්ල දශයෙකි යි.

2. ධම්මචක්කසාවතනනවග්ගො

12. 2. 1

ධම්මචක්කසාවතනන සූතකං

3853. එවං මෙ සූතං, එකං සමයං භගවා බාරාණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙ තත්‍ර ඛො භගවා පඤ්චවග්ගියෙ භික්ඛූ ආමනොසි: “දෙව මෙ භික්ඛවෙ, අනාං පබ්බජිතෙන න සෙවිතඛො¹. යොවායං කාමෙසු කාමසුඛලජිකානුයොගො තීනො ගලෙවා පොථුඡජනිකො අනරියො අනත්ඨංගිනො, යො වායං අත්තකිලලානුයොගො දුක්ඛො අනරියො අනත්ඨංගිනො, එතෙ තෙ² භික්ඛවෙ, උභො අනෙක අනුපගමම මජ්ඣිමා පටිපදු තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා ව සා භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදු තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො සෙය්‍යථීදං: සමුදාදිට්ඨි සමුදාසංඛාපො සමුදාවාචා සමුදාකමමනොනා සමුදාආජිවො සමුදාවායාමො සමුදාසති සමුදාසමාධි. අයං ඛො සා භික්ඛවෙ, මජ්ඣිමා පටිපදු තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධා චක්ඛුකරණී ඤාණකරණී උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති.

ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං: “ජාතිපි දුක්ඛා ජරාපි දුක්ඛා ව්‍යාධිපි දුක්ඛා මරණමපි දුක්ඛං අපජියෙහි සමුපයොගො දුක්ඛා පියෙහි විපපයොගො දුක්ඛා යමිට්ඨං න ලහති තමි දුක්ඛං සංඛින්නෙන පඤ්චපාදනකමනා දුක්ඛා”. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො³ අරියසච්චං: “යායං තණ්හා පොනොභවිකා නාඤ්චරාග-සහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනාදිතී, සෙය්‍යථීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා”. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරෝධො⁴ අරියසච්චං: යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරෝධො වාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනාලයො. ඉදං ඛො පන භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරෝධගාමිතී පටිපදු අරියසච්චං: අයමෙව අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො, සෙය්‍යථීදං: සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමුදාසමාධි.

1. නසෙවිතඛො කතමෙ දෙව - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. එතෙ ඛො - මජ්ඣං,
3. සමුදයං - මජ්ඣං, පිචු.
4. නිරෝධං - මජ්ඣං, පිචු.

2. ධම්මවක්කසාවතතන වර්ගය

12. 2. 1

ධම්මවක්කසාවතතන සූත්‍රය

3853. මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස සමීපයෙහි මීගදාය නම් වූ ඉසිපතනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පස්වග මහණුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, ලාමක වූ ගැමි දහමක් වූ පුත්‍රයුගත් විසින් සෙවුණු ආයාසයන් සතු නොවූ අවැඩ ඇසුරු කළ කාමවස්තූන් කෙරෙහි යම් මේ ක්ලේශකාමයෙහි පුනපුනා යෙදීමෙකුත් වේ ද, දුක් වූ ආයාසයන් සතු නුච්ඡි අවැඩ ඇසුරු කළ යම් මේ සිරුර පෙළීමෙහි පුනපුනා යෙදීමෙකුත් වේ ද, පැරිද්දහු විසින් මේ අන්ත දෙක (දෙකොටස) නො සෙවියයුතු. මහණෙනි, තථාගතයන් විසින් ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ පැනැස ඇති කරන නුවණැස ඇති කරන මැදුම් පිළිවෙත අවබෝධ කරන ලද්දේ කෙලෙස් සන්තිදුටීම පිණිස වෙසෙස් දැනුම පිණිස සිවුසස් දැනුම පිණිස නිවන් පිණිස පවතී. මහණෙනි, තථාගතයන් විසින් අවබෝධ කරන ලද පැනැස ඇති කරන නුවණැස ඇති කරන ඒ කවර නම් මැදුම් පිළිවෙතක් කෙලෙස් සන්තිදුටීම පිණිස වෙසෙස් දැනුම පිණිස සිවුසස් දැනුම පිණිස නිවන් පිණිස පවතී ද යත්: “මේ අරිච්ඡා මහ මැ”යි. එනම්: “සමොද්ධි සමොසමාස සමොවාචා සමොකමනන සමොආර්ථ සමොවායාම සමොසති සමොසමාධි”යි. මහණෙනි, පැනැස කරන නුවණැස කරන ඒ මේ මැදුම් පිළිවෙත තථාගතයන් විසින් අවබෝධ කරන ලද්දේ කෙලෙස් සන්තිදුටීම පිණිස වෙසෙස් දැනුම පිණිස සිවුසස් දැනුම පිණිස නිවන් පිණිස පවතී.

මහණෙනි, මේ වූකලී දූඛායාසිසත්‍ය යයි: “ඉපදීමත් දුක් ය. ජරාවත් දුක් ය. ව්‍යාධියත් දුක් ය. මරණයත් දුක් ය. අප්‍රියයත් හා එක්වීමත් දුක් ය. ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීමත් දුක් ය. කැමැති දෑ නො ලැබීමත් දුක් ය. සැකෙවින් පක්ඛි උපාදනසාක්කධයෝ දුක්හ”යි. මහණෙනි, මේ වූකලී දූඛසමුදයායාසිසත්‍ය යි: පුනර්භවය ඇති කරන නන්දිරාගය සහගිය ඒ ඒ භවයන්හි ඇල්ම ඇති කරන යම් තෘෂ්ණාවක් වේ ද, එනම්: කාමතණ්හා (කාමවස්තූන් කෙරෙහි පවත්නා තෘෂ්ණාව) භවතණ්හා (භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි පවත්නා තෘෂ්ණාව) සහගත තෘෂ්ණාව (සාධනතෘෂ්ණාව) යි. මහණෙනි, මේ වූකලී දූඛනිරෝධායාසිසත්‍ය යි: ඒ තෘෂ්ණාවේ ම යම් නිරවශේෂයෙන් නො ඇලීම් සංඛ්‍යාත නිරෝධයෙක් දුරලීමක් අත්හැරීමක් මිදීමක් නො ඇල්මක් වේ ද, (එයයි.) මහණෙනි, මේ වූ කලී දුක්ඛනිරෝධ-ගාමිනීප්‍රතිපදායාසිසත්‍ය යි. මේ ආයාසඅත්පාඨකමාර්ගය ම ය. එනම්: සමොද්ධි ය ... සමොසමාධි යි.

“ඉදං දුක්ඛං අරියසච්ඡන්ති” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාගතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤාගතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි.

“ඉදං දුක්ඛසම්ප්ප්‍රදයො අරියසච්ඡන්ති” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛසම්ප්ප්‍රදයො අරියසච්චං පහානංගතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛසම්ප්ප්‍රදයො අරියසච්චං පහීනන්ති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි.

“ඉදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්ඡන්ති” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි පඤ්ඤා උදපාදි විජ්ජා උදපාදි ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං සමුත්තානබ්බතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං සමුත්තතතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි.

“ඉදං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්ඡන්ති” මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං භාවෙතබ්බතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලෝකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං භාවිතතති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනත්තසුත්තෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි. ආලෝකො උදපාදි.

යාවකිව්ඤ්ඤා මෙ භික්ඛවෙ, ඉමෙසු චතුස්ස අරියසච්ඡෙසු එවං තිපරිවට්ටං ද්වාදසාකාරං යථාභූතං ඤාණදස්සනං න සුචිත්තං අහොසි, නෙව තාවාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභූතෙ සංසාරසංඝාතෙ පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සමායසමොධං අභිසම්බුද්ධො¹ පටිඤ්ඤාසි. යනො ව ඛො මෙ භික්ඛවෙ, ඉමෙසු චතුස්ස අරියසච්ඡෙසු එවං තිපරිවට්ටං ද්වාදසාකාරං යථාභූතං ඤාණදස්සනං සුචිත්තං අහොසි, අථාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභූතෙ සංසාරසංඝාතෙ පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සමායසමොධං අභිසම්බුද්ධො පටිඤ්ඤාසි. ඤාණං පන මෙ දස්සනං උදපාදි, අකුප්පා මෙ චෙතොවිමුක්ඛ, අයමන්තිමා ජාති නත්තීදති පුත්තංගොති. ඉදමචොව භගවා අත්තමනා පඤ්ඤාමානා භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනංගතති.

1. අභිසම්බුද්ධොති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛායාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛායාසිසත්‍යය පිරිසිදු දහසුතු (ඉක්ම වියැ යුතු) ය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛායාසිසත්‍යය පිරිසිදු දන්තා ලදු යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය ප්‍රභාණය කළ යුතු ය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය ප්‍රතිණයා යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය පසක් කළ යුතු ය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය පසක් කරන ලදු යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායාසිසත්‍යය වැඩිය යුතු ය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායාසිසත්‍යය වඩන ලදු යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට ඇස පහළ විය. නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, යම්තාක් මට මේ සිවු අරියස්සි මෙසේ තුන් පිරිවටක් ඇති දෙළොස් අයුරක් ඇති ඥානසංඛ්‍යාත දර්ශනය තතුයේ වෙසෙසින් විසුදු නො වී ද, මහණෙනි, ඒතාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෙවිනි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුඤ්ඤා සමාක්සමොධිය අවබෝධ කෙළෙමැ යි නො ම පිළින කෙළෙමි. මහණෙනි, යම් කලෙක මට මේ සිවු අරියස්සි මෙසේ තුන් පිරිවටක් ඇති දෙළොස් අයුරක් ඇති ඥානසංඛ්‍යාත දර්ශනය තතුයේ වෙසෙසින් විසුදු වී ද, මහණෙනි, එකල්හි මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෙවිනි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුඤ්ඤා සමාක්සමොධිය අවබෝධ කෙළෙමැ යි පිළින කෙළෙමි. මට ඥානදර්ශනයත් පහළ විය. මාගේ අර්හත්ඵල සමාධිය අකොප්‍ය ය, (නො සැලේ.) මේ කෙළවර ඉපැදීම ය, දන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. සතුටු සිත් ඇති පස්වග භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගත්ත යි.

ඉමසමිඤ්ඤි පන වෙය්‍යාකරණසමී හඤ්ඤිමානෙ ආයසමිතො කොණ්ඩඤ්ඤාසස වීරජං චීතමලං ධම්මවක්ඛං උදපාදි: “යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති”. පච්ඡන්තෙ ච සන භගවතා¹ ධම්මවක්ඛකා භුමිමා දෙවා සද්දමනුසසාවෙසු: “එතං භගවතා බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මීගදයෙ අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පච්ඡන්තං අප්පතිවත්තියං සමඥෙන වා බ්‍රාහ්මඥෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචී වා ලොකසමීන්ති”. භුමිමානං දෙවානං සද්දං සුඤ්ඤා වාතුලලිභාරාජිකා දෙවා සද්දමනුසසාවෙසු: “එතං භගවතා බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මීගදයෙ අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පච්ඡන්තං අප්පතිවත්තියං² සමඥෙන වා බ්‍රාහ්මඥෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචී වා ලොකසමීන්ති”. වාතුලලිභාරාජිකානං දෙවානං සද්දං සුඤ්ඤා තාවතීංසා දෙවා සද්දමනුසසාවෙසු -පෙ- යාමා දෙවා -පෙ- තුසිතා දෙවා -පෙ- නිලමාණරතී දෙවා -පෙ- පරනිම්මතවසවත්තී³ දෙවා -පෙ- බ්‍රහ්මකායිකා දෙවා සද්දමනුසසාවෙසු: “එතං භගවතා බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මීගදයෙ අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පච්ඡන්තං අප්පතිවත්තියං සමඥෙන වා බ්‍රාහ්මඥෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මනා වා කෙනචී වා ලොකසමීන්ති”.

ඉතිහ තෙන ධඥෙන තෙන මුහුණෙන යාව බ්‍රහ්මලොකා සද්දො අබ්බග්ගාඤ්ඤි. අයඤ්ඤි දසසහස්සි ලොකධාතු සඬ්ඤාසෙ සමපකමෙ සමපවෙධි. අප්පමාණො ච උළාරො ඔභාසො ලොකෙ පාතුරහොසි: අතිස්සලලි⁴ දෙවානං දෙවානුභාවන්ති. අථ ඛො භගවා උදනං⁵ උදනෙසි: “අඤ්ඤාසි චත භො කොණ්ඩඤ්ඤා, අඤ්ඤාසි චත භො කොණ්ඩඤ්ඤාති”. ඉතිහිදං ආයසමිතො කොණ්ඩඤ්ඤාසස අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤාඤ්චි⁶ නාම අහොසිති.

12. 2. 2

තථාගත සුත්තං

3854. ඉදං දුක්ඛං අරියසච්චන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බ අනන්‍යාසුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. තං වො පන්දං දුක්ඛං අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං -පෙ- පරිඤ්ඤානන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනන්‍යාසුතෙසු ධම්මෙසු චක්ඛං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

1. ච භගවතා - ස්‍යා.

2. අප්පතිවත්තියං - මජ්ඣං, ස්‍යා

3. වසවත්තනො - පිච්ච.

4. අතිස්සලලෙච්ච - ස්‍යා.

5. ඉදං උදනං - මජ්ඣං.

6. අඤ්ඤාසිකොණ්ඩඤ්ඤාඤ්චි - මජ්ඣං.

මේ වේයාකරණය වදාරනු ලබන කල්හි “යම් කිසිවෙක් හටගන්නාසුලු නම් ඒ සියල්ල නැසෙනසුල්ල”යි ආයුෂ්මත් කොණ්ඩකොණ්ඩ පහවූ කෙලෙස් රජස් ඇති පහව ගිය කෙලෙස්මල ඇති දහම් ඇස (පළමු මගනැණ) පහළ විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දම්සක් පැවැත්වූ කල්හි මහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ ලොව කිසිවකු විසින් හෝ (තමන් වහන්සේ හා සමාන ලෙස) නො පැවැත්විය හැකි මේ අනුත්තර දම්සක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බරණැස මිගදය නම් ඉසිපතනාරාමයේ දී පවත්වන ලද්දේ බුමාටු දෙවියෝ ප්‍රීති ශබ්ද ආස්විත. (සාධුකාර දුන්න.) මහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ ලොව කිසිවකු විසින් හෝ සමාන ලෙස නො පැවැත්විය හැකි මේ අනුතුරු දම්සක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බරණැස මිගදය නම් ඉසිපතනාරාමයේ දී පවත්වන ලද්දේ බුමාටු දෙවියන්ගේ (සාධුකාර) ශබ්දය අසා සිවුමහරජවැසි දෙවියෝ සාධුකාර දුන්න ... සිවුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සාධුකාර ශබ්දය අසා තව්තිසා වැසි දෙවියෝ සාධුකාර දුන්න ... යාම දෙවියෝ ... කුසිත දෙවියෝ ... නිර්මාණරතී දෙවියෝ ... පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියෝ ... මහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ ලොව කිසිවකු විසින් හෝ සමාන ලෙස නො පැවැත්විය හැකි මේ අනුතුරු දම්සක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් බරණැස මිගදය නම් ඉසිපතනාරාමයේ දී පවත්වන ලද්දේ ... ඉහමකායික දෙවියෝ සාධුකාර දුන්න”යි.

මෙසේ එකෙණෙහි ඒ මොහොතෙහි බඹලොව තෙක් (සාධුකාර) ශබ්දය උස්ව පැන නැංගේ ය. මේ දශසහස්‍රී ලොකධාතුවත් සැලුණේ ය. මහන්සේ සැලුණේ ය. දැව්සේ වෙවුළි ය. දෙවියන්ගේ දෙවොනුභාවය ඉක්ම සිටි අප්‍රමාණ උදර ආලෝකයක් ද ලොව පහළ විය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “හවත් කොණ්ඩකොණ්ඩ එකානතයෙන් (වතුසසත්තය) දැන ගත්තේ ය. හවත් කොණ්ඩකොණ්ඩ එකානතයෙන් දැන ගත්තේ ය යි උදන් ඇනු සේක. මෙසේ ආයුෂ්මත් කොණ්ඩකොණ්ඩ “අඤ්ඤාකොණ්ඩකොණ්ඩ”යි ම මේ නමෙක් වී යි.

12. 2. 2

තථාගත සූත්‍රය

3854. මහණෙනි, මේ දුක්ඛායාසත්තය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තථාගතයන්ට ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛායාසත්තය පිරිසිදු දන යුතු ය යි තථාගතයන්ට පෙර ... මහණෙනි, ... පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තථාගතයන්ට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

ඉදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනනුසුප්පෙනෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං පහාතඛන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං -පෙ- පභීනකති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනනුසුප්පෙනෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි -පෙ- ආලොකො උදපාදි.

ඉදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනනුසුප්පෙනෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි. තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං සංවිජ්ජකාතඛන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං -පෙ- සංවිජ්ජකතන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනනුසුප්පෙනෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

ඉදං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපද අරියසච්චනති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනනුසුප්පෙනෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි, තං ඛො පනිදං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපද අරියසච්චං භාවෙතඛන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං -පෙ- භාවිතන්ති භික්ඛවෙ, තථාගතානං පුබ්බං අනනුසුප්පෙනෙසු ධම්මෙසු චක්ඛුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

12. 2. 3

බන්ධ සුත්තං

3855. වත්ථාරිමාති භික්ඛවෙ, අරියසච්චනති. කතමාති වත්ථාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං. දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං. දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපද අරියසච්චං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං: පඤ්ඤාපාදනකඛන්තිසංඝ වචනීයං. කතමෙ පඤ්ඤා: සෙය්‍යාර්ථදං: රුප්පාදනකඛන්ති¹ වේදනුපාදනකඛන්ති සංඤ්ඤාපාදනකඛන්ති සංඛ්ඛා-රුපාදනකඛන්ති විඤ්ඤාපාදනකඛන්ති, ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං: යායං තණ්හා පොතොහවිකා නන්දිරාගසහගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දිති සෙය්‍යාර්ථදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා චිහවතණ්හා. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං: යො තස්සායෙව තණ්හාය අපෙස විරාගනිරෝධො වාගො පටිනිසංගො මුක්ති අනාලයො. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං.

1. වචනීයං, සෙය්‍යාර්ථදං. රුප්පාදනකඛන්ති - මජ්ඣං.
වචනීයං, කතමෙ පඤ්ඤා? රුප්පාදනකඛන්ති - සා.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තරාගතයන්ට ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය ප්‍රභාණය කළයුතු ය යි තරාගතයන්ට පෙර ... මහණෙනි, ... ප්‍රභාණය කරන ලදු යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තරාගතයන්ට ඇස පහළ විය ... එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තරාගතයන්ට ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය පසක් කළයුතු ය යි තරාගතයන්ට පෙර ... මහණෙනි, ... පසක් කරන ලදු යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තරාගතයන්ට ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, එළිය පහළ විය.

මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තරාගතයන්ට ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, එළිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය වැඩියයුතු ය යි තරාගතයන්ට පෙර ... මහණෙනි, ... වඩන ලදු යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තරාගතයන්ට ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය, පැන පහළ විය, විදු පහළ විය, එළිය පහළ විය යි.

12. 2. 3

බන්ධ සූත්‍රය

3855. මහණෙනි, මේ ආයාසි සත්‍ය සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: දුක්ඛායාසිසත්‍යය, දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය, දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය, දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය යි. මහණෙනි, දුක්ඛායාසිසත්‍යය කවර යත්: පස් උපාදනාසකාන්ධයෝ ය යි එයට කියයුතු. කවර පසෙක යත්: එනම්: “රූපොපාදනාසකාන්ධය, වේදනොපාදනාසකාන්ධය, සංඥොපාදනාසකාන්ධය, සංඝාතොපාදනාසකාන්ධය, විඤ්ඤානොපාදනාසකාන්ධය” යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛායාසිසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය කවර යත්: පුනර්භවය ඇති කරන නාඤ්ඤාගය සහගිය ඒ ඒ භවයෙහි ඇල්ම ඇති කරන යම් මේ තෘෂ්ණාවක් වේ ද, එනම්: කාමතෘෂ්ණා භවතෘෂ්ණා විභවතෘෂ්ණා යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය කවර යත්: ඒ තෘෂ්ණාවේ ම යම් නිරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙක් දුරලිමෙක් අත්හැරීමෙක් මිදීමෙක් නො ඇල්මෙක් වේ ද, මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං: අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං: සමොදිට්ඨි සමොසඬාපො සමොවාචා සමොකම්මනො සමොආචීවො සමොවායාමො සමොසති සමොසමාධි. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරි අරියසච්චානි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපදනි යොගො කරණියොති.

12. 2. 4

ආයතනසූතනං

3856. වන්හාරිමානි භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි, කතමානි වන්හාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං: ඡ අජ්ඣත්තකානි ආයතනානි-තිස්ස වචනීයං. කතමානිඡ: චක්ඛායතනං යොනායතනං ඝාතායතනං ජීව්හායතනං කායායතනං මනායතනං. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං: යායං තණ්හා පොනොභවිකා නාඤ්චරාගසහගතා තත්ත තත්තාභිනාදිනී සෙය්‍යථීදං: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං: යො තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවීරාගනිරොධො වාගො පටිනිස්සග්ගො මුක්ඛි අනාලයො, ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං: අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. ඉදං වුවති භික්ඛවෙ, දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද අරියසච්චං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වන්හාරි අරියසච්චානි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛ-නිරොධගාමීනී පටිපදනි යොගො කරණියොති.

12. 2. 5

ධාරණසූතනං

3857. ධාරෙථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ, “මයා වන්හාරි අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. එවං වුතො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවතො එතදවොච: අහං ඛො භනෙත, ධාරෙමි. “භගවතා වන්හාරි අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. යථාකථං පන ත්වං භික්ඛු ධාරෙසි “මයා වන්හාරි අරියසච්චානි දෙසිතානී”ති. දුක්ඛං ඛවාහං භනෙත, භගවතා

මහණෙනි, දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යායාසත්‍යය කවර යත්: මේ ආයාසඥාපාඨකමාර්ගය මැයි. එනම්: සමොද්ධි සමොසමාප සමොවාචා සමොකමන්ත සමොආජිව සමොවායාම සමොසනි සමොසමාධි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යායාසත්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු චතුරායාසත්‍යයෝ යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා මේ දුකැ යි වියා කටයුතු ... මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 4

ආයතන සූත්‍රය

3856. මහණෙනි, මේ ආයාසත්‍ය සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: “දුක්ඛායාසත්‍යය ... දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යායාස” යි. මහණෙනි, දුක්ඛායාසත්‍යය කවර යත්: ආධ්‍යාත්මික ඡේදායතනයෝ යයි එයට කියයුතු. කවර ඡේදායතනයෝ යැ යත්: “චක්ඛායතන ඤානායතන සානායතන ජිහ්වායතන කායායතන මනායතන” යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛායාසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක්ඛසමුදයායාසත්‍යය කවර යත්: පුනර්භවය ඇති කරන නාඤ්ඤායාසත්‍යය යි. එහෙයින් ඇලුම් ඇති කරන යම් මේ තෘෂ්ණාවක් වේ ද, එනම්: “කාමතෘෂ්ණා භවතෘෂ්ණා විභව-තෘෂ්ණා” යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛසමුදයායාසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක්ඛනිරෝධායාසත්‍යය කවර යත්: ඒ තෘෂ්ණාවේ ම යම් නිරවශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් දුර්ලිමෙන් අත්හැරීමෙන් මිදීමෙන් නො ඇල්මෙන් වේ ද, මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධායාසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යායාසත්‍යය කවර යත්: මේ ආයාසඥාපාඨකමාර්ගය මැයි. එනම්: සමොද්ධි ... සමොසමාධි යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යායාසත්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු චතුරායාසත්‍යයෝ යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ දුකැ යි වියා කටයුතු ... මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 5

ධාරණ සූත්‍රය

3857. මහණෙනි, මා විසින් සිවු අරිසය් දෙසන ලද්ද යි තෙපි දරවු දෑ යි මෙසේ වදළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිවු අරිසය් දෙසන ලද්ද යි දරමි” යි. “මහණ, ඒ කෙසේ නම් තෙපි මා විසින් සිවු අරිසය් දෙසන ලද්ද යි දරවු දෑ” යි “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්

පඨමං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. දුක්ඛසමුදයො ධොභං හනෙත, හගවතා දුතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. දුක්ඛනිරොධො ධොභං හනෙත, හගවතා තතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. දුක්ඛනිරොධංගාමීනී පටිපදා ධොභං හනෙත හගවතා චතුස්සං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. එවං ධොභං හනෙත ධාරෙමි හගවතා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතංගීති.

සාධු සාධු භික්ඛු, සාධු ඛො කං භික්ඛු, ධාරෙසි මයා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානි. දුක්ඛං ඛො භික්ඛු මයා පඨමං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. දුක්ඛසමුදයො ඛො භික්ඛු මයා දුතියං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. දුක්ඛනිරොධො ඛො භික්ඛු මයා තතියං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. දුක්ඛනිරොධංගාමීනී පටිපදා ඛො භික්ඛු මයා චතුස්සං අරියසච්චං දෙසිතං, තථා නං ධාරෙහි. එවං ඛො භික්ඛු, ධාරෙහි මයා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානි. තස්මාන්තං භික්ඛු ඉදං “දුක්ඛ”තං යොගො කරණියො -පෙ- අයං “දුක්ඛනිරොධංගාමීනී පටිපදා”ති යොගො කරණියොති.

12. 2. 6

දුතියධාරණසූත්තං

3858. ධාරෙථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ, “මයා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානි”ති. එවං වුක්ඛෙ අඤ්ඤාතරො භික්ඛු හගවතො එතදවොච: “අභං ඛො හනෙත, ධාරෙමි හගවතා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානි”ති. “යථාකථං පන කං භික්ඛු ධාරෙසි මයා චක්ඛාරි අරියසච්චානි දෙසිතානි”ති? දුක්ඛං ඛොභං හනෙත, “හගවතා පඨමං අරියසච්චං දෙසිතං” ධාරෙමි. යො හි කොච්ඡි හනෙත, සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤා වා එවං වදෙයා: “නෙතං දුක්ඛං පඨමං අරියසච්චං සමඤ්ඤා ගොතමෙන දෙසිතං, අභමෙන දුක්ඛං පඨමං අරියසච්චං පට්ටකකාය අඤ්ඤා දුක්ඛං පඨමං අරියසච්චං පඤ්ඤාපෙසසාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති.

දුක්ඛසමුදයං ඛොභං හනෙත, හගවතා දුතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. යො හි කොච්ඡි හනෙත, සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤා වා එවං වදෙයා: “නෙතං දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං සමඤ්ඤා ගොතමෙන දෙසිතං, අභමෙන දුක්ඛසමුදයං දුතියං අරියසච්චං පට්ටකකාය අඤ්ඤා දුක්ඛසමුදයං දුතියං අරියසච්චං පඤ්ඤා පෙසසාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති.

දුක්ඛනිරොධං ඛොභං හනෙත, හගවතා තතියං අරියසච්චං දෙසිතං ධාරෙමි. යො හි කොච්ඡි හනෙත, සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤා වා එවං වදෙයා: “නෙතං දුක්ඛනිරොධො තතියං අරියසච්චං සමඤ්ඤා ගොතමෙන දෙසිතං, අභමෙන දුක්ඛනිරොධො තතියං අරියසච්චං පට්ටකකාය අඤ්ඤා දුක්ඛනිරොධො තතියං අරියසච්චං පඤ්ඤාපෙසසාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති.

1. අරියසච්චං යං සමඤ්ඤා - මජ්ඣිම., ෧. ෨.

දුක්ඛායාසිසත්තය පළමුවනු කොට දෙසන ලද්දේ දරමි. “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛසමුදයායාසිසත්තය දෙවනු කොට දෙසන ලද්දේ දරමි. “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්තය තෙවනු කොට දෙසන ලද්දේ දරමි. “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසිසත්තය සිවුවනු කොට දෙයනා කරන ලද්දේ දරමි. “වහන්ස, මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිවු අරියස් දෙසන ලද්දේ දරමි”යි.

මහණ, මැනවි, මැනවි, මහණ, තෙපි මා විසින් සිවු අරියස් දෙසන ලද්දේ දරවු මහණ, මා විසින් දුක්ඛායාසිසත්තය පළමුවනු කොට දෙසන ලදී. එය එසේ දරවු. මහණ, මා විසින් දුක්ඛසමුදයායාසිසත්තය දෙවනු කොට දෙසන ලදී. එය එසේ දරවු. මහණ, මා විසින් දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්තය තෙවනු කොට දෙසන ලදී. එය එසේ දරවු. මහණ, මා විසින් දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසිසත්තය සිවුවනු කොට දෙසන ලදී. එය එසේ දරවු. මහණ මෙසේ මා විසින් සිවු අරියස් දෙසන ලද්දේ දරවු. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ දුක්ඛ යි වියා කටයුතු ... මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 6

දුතිය ධාරණ සූත්‍රය

3858. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් සිවු අරියස් දෙසන ලද්දේ දරවු දැයි මෙසේ වදළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිවු අරියස් දෙසන ලද්දේ දරමි යි. “මහණ, ඒ කෙසේ නම් තෙපි මා විසින් සිවු අරියස් දෙසන ලද්දේ දරවු දැ”යි. වහන්ස, “මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛායාසිසත්තය පළමුවනු කොට දෙසන ලද්දේ දරමි. වහන්ස, යම්කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මහණගොයුම්හු විසින් දෙයනා කරන ලද මේ දුක්ඛායාසිසත්තය පළමුවනු නො වේ. මම මේ පළමුවන දුක්ඛායාසිසත්තය පිළිකෙටි කොට අනෙක් දුක්ඛායාසිසත්තයක් පළමුවනු කොට පනවන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත.

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛසමුදයායාසිසත්තය දෙවනු කොට දෙයනා කරන ලද්දේ දරමි. වහන්ස, යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මහණගොයුම්හු විසින් දෙයනා කරන ලද මේ දුක්ඛසමුදයායාසිසත්තය දෙවනු නො වේ. මම මේ දෙවන දුක්ඛසමුදයායාසිසත්තය පිළිකෙටි කොට අනෙක් දුක්ඛසමුදයායාසිසත්තයක් දෙවනු කොට පනවන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත.

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්තය තෙවනු කොට දෙයනා කරන ලද්දේ දරමි. වහන්ස, යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මහණගොයුම්හු විසින් දෙයනා කරන ලද මේ දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්තය තෙවනු නො වේ. මම මේ තෙවන දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්තය පිළිකෙටි කොට අනෙක් දුක්ඛනිරෝධායාසිසත්තයක් තෙවනු කොට පනවන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත.

දුක්ඛනිරොධගාමිනීං පටිපදං බොභං හනෙන් හගවතා චතුක්ඛං අරියසංචං දෙසිතං ධරෙමි. යො හි කොච්ඡි හනෙන්, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං වදෙය්‍යා: “නෙතං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපදා චතුක්ඛං අරියසංචං සමණෙන ගොතමෙන දෙසිතං. අහමෙනං දුක්ඛනිරොධගාමිනීං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසංචං පච්චක්ඛාය අඤ්ඤං දුක්ඛනිරොධගාමිනීං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසංචං පඤ්ඤාපෙසසාමි”ති නෙතං ධානං විජ්ජති. එවං බොභං හනෙන්, ධාරෙමි හගවතා චක්ඛාරි අරියසංචානි දෙසිතානිති.

සාධු සාධු භික්ඛු, සාධු බො කං භික්ඛු, ධාරෙසි. මයා චක්ඛාරි අරියසංචානි දෙසිතානි. දුක්ඛං බො භික්ඛු මයා පයමං අරියසංචං දෙසිතං. තථා නං ධාරෙහි. යො හි කොච්ඡි භික්ඛු සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං වදෙය්‍යා: “නෙතං දුක්ඛං පයමං අරියසංචං සමණෙන ගොතමෙන දෙසිතං. අහමෙනං දුක්ඛං පයමං අරියසංචං පච්චක්ඛාය අඤ්ඤං දුක්ඛං පයමං අරියසංචං පඤ්ඤාපෙසසාමි”ති ඉතං ධානං විජ්ජති -පෙ-

දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා බො භික්ඛු මයා චතුක්ඛං අරියසංචං දෙසිතං. තථා නං ධාරෙහි. යො හි කොච්ඡි භික්ඛු සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවං වදෙය්‍යා: “නෙතං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා චතුක්ඛං අරියසංචං සමණෙන ගොතමෙන දෙසිතං. අහමෙනං දුක්ඛනිරොධගාමිනීං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසංචං පච්චක්ඛාය අඤ්ඤං දුක්ඛනිරොධගාමිනීං පටිපදං චතුක්ඛං අරියසංචං පඤ්ඤාපෙසසාමි”ති නෙතං ධානං විජ්ජති. එවං බො කං භික්ඛු ධාරෙහි මයා චක්ඛාරි අරියසංචානි දෙසිතානි. තස්මාන්භ භික්ඛු, ඉදං දුක්ඛනිකායොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොති.

12. 2. 7

අවිජ්ජාසුත්තං

3859. අපං බො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුප-සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනෙන්වා බො යො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “අවිජ්ජා අවිජ්ජානි” හනෙන්, චූච්චති, කතමා නු බො හනෙන්, අවිජ්ජා? කිත්තාවතා ව අවිජ්ජාගතො හොතිති? යං බො භික්ඛු, දුක්ඛං අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරොධගාමිනීයා පටිපදා අඤ්ඤාණං අයං චූච්චති භික්ඛු, අවිජ්ජා, එත්තාවතා ව අවිජ්ජාගතො හොති. තස්මාන්භ භික්ඛු, ඉදං දුක්ඛනිකායොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොති.

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය සිවුවනු කොට දෙශනා කරන ලද්දී දරමි. වහන්ස, යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මහණගොයුම්හු විසින් දෙශනා කරන ලද මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය සිවුවනු නො වේ. මම මේ සිවුවන දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය පිළිකෙටි කොට අනෙක් දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යයක් සිවුවනු කොට පනවන්නෙමි''යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. වහන්ස, මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිවු අරිසස් දෙසන ලද්දී දරමි යි.

මහණ, මැනවි මැනවි. මහණ, තෙපි මා විසින් සිවු අරිසස් දෙසන ලද්දී දරනු මැනවි. මහණ, මා විසින් දුක්ඛායාසිසත්‍යය පළමුවනු කොට දෙසන ලදි. එය එසේ දරවු. මහණ, යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මහණගොයුම්හු විසින් දෙශනා කරන ලද මේ දුක්ඛායාසිසත්‍යය පළමුවනු නො වේ. මම මේ පළමුවන දුක්ඛායාසිසත්‍යය පිළිකෙටි කොට අනික් දුක්ඛායාසිසත්‍යයක් පළමුවනු කොට පනවන්නෙමි''යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත ...

මහණ, මා විසින් දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය සිවුවනු කොට දෙශනා කරන ලදි. එය එසේ දරවු. මහණ, යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මහණගොයුම්හු විසින් දෙශනා කරන ලද මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය සිවුවනු නො වේ. මම මේ සිවුවන දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය පිළිකෙටි කොට අනෙක් දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යයක් සිවුවනු කොට පනවන්නෙමි''යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. මහණ, මෙසේ තෙපි මා විසින් සිවු අරිසස් දෙසන ලද්දී දරවු. මහණ, එහෙයින් මෙහිලා “මේ දුක්ඛ”යි වියා කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්”යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 7

අවිජ්ජා සූත්‍රය

3859. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, අවිජ්ජා අවිජ්ජා”යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, අවිජ්ජා නම් කවර යැ? කෙනෙකින් අවිජ්ජාගතත් වේ දැ”යි. මහණ, යම් දුක්ඛය නො දැන්මෙක් දුක් හටගැන්මෙහි නො දැන්මෙක් දුක් වැළැක්මෙහි නො දැන්මෙක් දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතෙහි නො දැන්මෙක් වේ ද, මහණ, මේ අවිජ්ජා යි කියනු ලැබේ. මෙනෙකින් අවිජ්ජාගතත් වේ. මහණ, එහෙයින් මෙහිලා “මේ දුක්ඛ”යි වියා කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්”යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 8

විජ්ජාසුත්තං

3860. අප්ථං ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුප-
සංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසීකොත්වා ඛො සො භික්ඛු භගවතං එතදවොච:
“විජ්ජා විජ්ජා”ති භතො, වුච්චති කතමා නු ඛො භතො,
විජ්ජා, කිත්තාවතා ච විජ්ජාගතො භොතිති? යං ඛො භික්ඛු,
දුක්ඛෙ ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං දුක්ඛනිරෝධො ඤාණං දුක්ඛ-
නිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා ඤාණං. අයං වුච්චති භික්ඛු විජ්ජා.
එත්තාවතා ච විජ්ජාගතො භොති. තස්මාතිහ භික්ඛු, ඉදං දුක්ඛන්තී
යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති
යොගො කරණියොති.

12. 2. 9

සංඛායාසුත්තං

3861. ඉදං දුක්ඛං අරියසම්මතී භික්ඛවෙ, මයා පඤ්ඤානං.
තත්ථ අපරිමාණා වණණා, අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණා
සංඛායනා. ඉතිපිදං දුක්ඛං අරියසම්මතී. ඉදං දුක්ඛසමුදයො අරිය-
සම්මතී භික්ඛවෙ, මයා පඤ්ඤානං. තත්ථ අපරිමාණා වණණා,
අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණා සංඛායනා. ඉතිපිදං දුක්ඛසමුදයො
අරියසම්මතී. ඉදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසම්මතී භික්ඛවෙ, මයා
පඤ්ඤානං. තත්ථ අපරිමාණා වණණා, අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා,
අපරිමාණා සංඛායනා. ඉතිපිදං දුක්ඛනිරෝධො අරියසම්මතී. ඉදං
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දා අරියසම්මතී භික්ඛවෙ, මයා පඤ්ඤානං.
තත්ථ අපරිමාණා වණණා, අපරිමාණා ව්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණා
සංඛායනා. ඉතිපිදං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දා අරියසම්මතී.
තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්තී යොගො කරණියො -පෙ-
අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

12. 2. 10

තථසුත්තං

3862. වත්ඨාරිමානී භික්ඛවෙ, තථානි අවිතථානි අනඤ්ඤථානී.
කතමානි වත්ඨාරි: ඉදං දුක්ඛන්තී භික්ඛවෙ, තථමෙතං අවිතථමෙතං
අනඤ්ඤථමෙතං. අයං දුක්ඛසමුදයොති තථමෙතං අවිතථමෙතං
අනඤ්ඤථමෙතං. අයං දුක්ඛනිරෝධොති තථමෙතං අවිතථමෙතං
අනඤ්ඤථමෙතං. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති තථමෙතං
අවිතථමෙතං අනඤ්ඤථමෙතං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්ඨාරි
තථානි අවිතථානි අනඤ්ඤථානී. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්තී
යොගො කරණියො. අයං දුක්ඛසමුදයොති යොගො කරණියො,
අයං දුක්ඛනිරෝධොති යොගො කරණියො. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී
පටිපද්දති යොගො කරණියොති.

ධම්මවක්කස්සවත්තනවග්ගො දුතියො.

තත්තුඤ්ඤානං:

තථාගතෙන දො චුත්තා ඛංඛා ආයතනානි ච,
ධාරණා ච දො අවිජ්ජා විජ්ජා සංඛායනා තථානි.

12. 2. 8

විජ්ජා සූත්‍රය

3860. එකල එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, විද්‍යා විද්‍යා”යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, විද්‍යා නම් කවර යැ? කෙනෙකින් විද්‍යාගතත් වේ දැයි? මහණ, යම් දුකෙහි දැනීමක්, දුක් හටගැනීමෙහි දැනීමක්, දුක් වැළැක්වීමෙහි දැනීමක්, දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතෙහි දැනීමක්, වේ ද, මහණ මේ ‘විද්‍යා’යි කියනු ලැබේ. මෙනෙකින් විද්‍යාගතත් වෙයි. මහණ, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක”යි වියා කටයුතු ... “මේ දුකකිරොධගාමිනී පටිපද”යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 9

සංකායන සූත්‍රය

3861. මහණෙනි, “මේ දුක්ඛායාසත්‍යය”යි මා විසින් පනවන ලදී. එහි අකුරු නො පමණි, ව්‍යඤ්ඤා නො පමණි, බෙදුම් නො පමණි, මෙසේත් මේ දුක්ඛායාසත්‍යයයි. මහණෙනි, “මේ දුක්ඛසමුදයායාසත්‍යය”යි මා විසින් පනවන ලදී. එහි අකුරු නො පමණි, ව්‍යඤ්ඤා නො පමණි, බෙදුම් නො පමණි, මෙසේත් මේ දුක්ඛසමුදයායාසත්‍යය යි. මහණෙනි, “මේ දුක්ඛනිරෝධායාසත්‍යය”යි මා විසින් පනවන ලදී. එහි අකුරු නො පමණි, ව්‍යඤ්ඤා නො පමණි, බෙදුම් නො පමණි, මෙසේත් මෙය දුක්ඛනිරෝධායාසත්‍යය යි. මහණෙනි, “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාසත්‍යය” යි මා විසින් පනවන ලදී. එහි අකුරු නො පමණි, ව්‍යඤ්ඤා නො පමණි, බෙදුම් නො පමණි, මෙසේත් මෙය දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාසත්‍යය යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක”යි වියා කටයුතු ... “මේ දුකකිරොධගාමිනී පටිපද”යි වියා කටයුතු යි.

12. 2. 10

තථ සූත්‍රය

3862. මහණෙනි, මේ සතරෙක් සත්‍ය ය. නො වෙනස් වන සුලු ය, අත්පරිදි නොවන සුලු ය. කවර සතරෙක යත්: මහණෙනි, “මේ දුක”යි මෙය සත්‍ය ය. මෙය නො වෙනස් වනසුලු ය, මෙය අත්පරිදි නොවනසුලු ය, “මේ දුක්භෙතු”යි මෙය සත්‍ය ය. මෙය නො වෙනස් වනසුලු ය, මෙය අත්පරිදි නො වනසුලු ය, “මේ දුක් නැවැත්ම”යි මෙය සත්‍ය ය. මෙය නො වෙනස් වනසුලු ය, මෙය අත්පරිදි නොවනසුලු ය, “මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙත”යි මෙය සත්‍ය ය. මෙය නො වෙනස් වනසුලු ය, මෙය අත්පරිදි නො වනසුලු ය, මහණෙනි, මේ සතර සත්‍ය ය. නො වෙනස් වනසුලු ය, අත්පරිදි නො වනසුලු ය, මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක්භෙතු ය”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙත”යි වියා කටයුතු යි.

දෙවැනි ධම්මවස්සයපවත්තන වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

(ධම්මවස්සයපවත්තන තථාගත යි) තථාගතනමින් දෙකෙක් කියන ලදී. ඛණ්ඩ ආයතනනමින් ද දෙකෙකි. ධාරණ සූත්‍ර ද දෙකෙකි. අවිජ්ජා, විජ්ජා, සංකායන, තථ යි සතරෙකි. මුළුලද දශයෙකි යි.

කොට්ඨාම විග්‍රහය

12. 3. 1

කොට්ඨාම සූත්‍රය

3863. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා වජ්ඣස්ස විහරති කොට්ඨාමෙ.¹ තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: වතුතං භික්ඛවෙ, අරියසච්චානං අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමඤ්ඤානං සඤ්චානං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහාකඤ්ඤි. කතමෙසං වතුතං: දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ, අරියසච්චාසස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමඤ්ඤානං සඤ්චානං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහාකඤ්ඤි. දුක්ඛ-සමුදයස්ස අරියසච්චාසස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමඤ්ඤානං සඤ්චානං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහාකඤ්ඤි. දුක්ඛනිරෝධස්ස අරිය-සච්චාසස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමඤ්ඤානං සඤ්චානං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහාකඤ්ඤි. දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපද්‍ය අරියසච්චාසස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමඤ්ඤානං සඤ්චානං සංසරිතං මමඤ්ඤෙව තුමහාකඤ්ඤි.

තයිදං භික්ඛවෙ, දුක්ඛං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිවිද්ධං. දුක්ඛ-සමුදයො අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිවිද්ධං. දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිවිද්ධං. දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්‍ය අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිවිද්ධං. උච්ඡින්නා හවිතණ්ණා. ඩිණා හවිනෙතති. නත්ථිද්දති පුනඛතථොති. ඉදමචොව හගවා -පෙ- එතදචොව සඤ්චානං:

වතුතං අරියසච්චානං යථාභූතං අදස්සනා,
සංසරං² දීඝමඤ්ඤානං තාසු තාසෙව ජාතිසු.
තාති එතාති දිට්ඨාති හවිනෙතති සමුහතා,
උච්ඡින්නං මුලං දුක්ඛස්ස නත්ථිද්දති පුනඛතථොති.

12. 3. 2

දුක්ඛකොට්ඨාම සූත්‍රය

3864. යෙහි කෙටි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං නප්පජානන්ති. න මෙන භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා සමණසමනා, බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසමනා. න ච පන නෙ ආයසමනො යාමඤ්ඤාතං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාතං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. යෙ ච ඛො කෙටි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං පජානන්ති. නෙ ඛො මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස චෙව සමණසමනො බ්‍රාහ්මණෙස්ස ච බ්‍රාහ්මණසමනො. නෙ පනායසමනො යාමඤ්ඤාතං බ්‍රහ්මඤ්ඤාතං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති ඉදමචොව හගවා -පෙ- එතදචොව සඤ්චානං:

1. කොට්ඨාමෙ - සි 2.

2. සංසිතං - මජ්ඣං, සංසරිතං - සායං, සංසතං - සි 1.

කොට්ඨාම වර්ගය

12. 3. 1

කොට්ඨාම සූත්‍රය

3863. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදෑ දනව්වෙහි කෙළගම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, සිවු අරිසය් නොදැනුමෙන් නො පිළිවිදුමෙන් මා විසින් නොප විසින් මෙසේ මේ දිගුකල් මුළුල්ලෙහි දිවිණි සැරිසැරිණි. නොහොත් මාගේත් නොපගේත් දිවුම සැරිසැරුම විය. කවර සතරක යත්: මහණෙනි, දුක්ඛායාඨසත්‍යය නොදන්නේ නො පිළිවිදුමෙන් මෙසේ මේ දිගුකල් මුළුල්ලෙහි මා විසින් නොප විසින් දිවිණි, සැරිසැරිණි. දුක්ඛසමුදයායාඨසත්‍යය නොදැනුමෙන් නොපිළිවිදුමෙන් මෙසේ මේ දිගුකල් මුළුල්ලෙහි මා විසින් නොප විසින් දිවිණි, සැරිසැරිණි. දුක්ඛනිරෝධායාඨසත්‍යය නොදන්නේ නොපිළිවිදුමෙන් මෙසේ මේ දිගුකල් මුළුල්ලෙහි මා විසින් නොප විසින් දිවිණි, සැරිසැරිණි. දුක්ඛනිරෝධායාඨසත්‍යය නොදැනුමෙන් නොපිළිවිදුමෙන් මෙසේ මේ දිගුකල් මුළුල්ලෙහි මා විසින් නොප විසින් දිවිණි, සැරිසැරිණි.

මහණෙනි, ඒ මේ දුක්ඛායාඨසත්‍යය දන්නා ලදී, පිළිවිදුනා ලදී. දුක්ඛසමුදයායාඨසත්‍යය දන්නා ලදී, පිළිවිදුනා ලදී. දුක්ඛනිරෝධායාඨසත්‍යය දන්නා ලදී, පිළිවිදුනා ලදී. දුක්ඛනිරෝධායාඨසත්‍යය දන්නා ලදී, පිළිවිදුනා ලදී. භවතෘෂ්ණාව සිද්ධිත ලදී, බවරහැන (තෘෂ්ණ) ගෙවිණ. දන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙ ද වදළ සේක: 'සිවු අරිසය් තතුයේ නොදැක්මෙන් දිගුකල් මුළුල්ලෙහි ඒ ඒ ජාතීන්හි සැරිසරමින් ම ඒ මොහු (සිවුසය්) දක්නා ලද හ. බවරහැන නසන ලදී. දුකෙහි මුල් සිද්ධිත ලදී. දන් පුනර්භවයෙක් නැතැ'යි.

12. 3. 2

දුතිය කොට්ඨාම සූත්‍රය

3864. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ 'මේ දුකැ'යි තතුයේ නො දනිද්ද, 'මේ දුක් හටගැන්මැ'යි තතුයේ නො දනිද්ද, 'මේ දුක් වැළැක්මැ'යි තතුයේ නො දනිද්ද, 'මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ'යි තතුයේ නො දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහින් මහණහු ය යි සමමන නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහින් බමුණෝ ය යි සමමන නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්හු මහණකමෙහි අරුත හෝ බමුණකමෙහි අරුත හෝ දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ 'මේ දුකැ'යි තතු යේ දනිද්ද ... 'මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ'යි තතු යේ දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහින් මහණහු ය යි සමමනයහ. බමුණන් කෙරෙහින් බමුණෝ ය යි සමමනයහ. ඒ ආයුෂ්මත්හු මහණකමෙහි අරුතත් බමුණකමෙහි අරුතත් දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙ ද වදළ සේක:

යෙ දුක්ඛං නපජානන්ති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං,
යත් ච සබ්බසො දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති.

තඤ්ච මග්ගං න ජානන්ති දුක්ඛපසමගාමිනං,
වෙතොවිමුක්ඛ භීනා නෙ අපො පඤ්ඤාවිමුක්ඛයා.

අභබ්බා නෙ අනුතකිරියාය නෙ වෙ ජාතිජරුපගා,
යෙ ච දුක්ඛං පජානන්ති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං.

යත් ච සබ්බසො දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මග්ගං පජානන්ති දුක්ඛපසමගාමිනං.

වෙතොවිමුක්ඛසම්පන්නා අපො පඤ්ඤාවිමුක්ඛයා,
භබ්බා නෙ අනුතකිරියාය න නෙ ජාතිජරුපගාති.

12. 3. 3

අභිසම්බුද්ධසුත්තං

3865. සාවඤ්ඤාං:

වත්තාරිමානී භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි. කතමානි වත්තාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං. -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි අරියසච්චානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස නරාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධොති වුච්චති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතභී යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 4

අරහනනසුත්තං

3866. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං අරහනෙත්තා සම්මාසම්බුද්ධා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස, සබ්බෙ නෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං අරහනෙත්තා සම්මාසම්බුද්ධා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස, සබ්බෙ නෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි අරහනෙත්තා සම්මාසම්බුද්ධා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස, සබ්බෙ නෙ වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස. කතමානි වත්තාරී: දුක්ඛං අරියසච්චං දුක්ඛසම්බුද්ධො අරියසච්චං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනීතමඤ්ඤානං අරහනෙත්තා සම්මාසම්බුද්ධා යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්ස -පෙ- අභිසම්බුද්ධස්සනති -පෙ- සබ්බෙ නෙ ඉමානි වත්තාරි අරියසච්චානි යථාභූතං අභිසම්බුද්ධස්සනති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතභී යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යොගො කරුණියොති.

“යම් කෙනෙක් දුකත් යළි දුක්හි හටගැන්මත් යම් තැනෙක සියලු අයුරින් දුක නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එයත් නො දනිද්ද,

දුක් සන්තිදුමට පමුණුවන ඒ මහත් නො දනිද් ද, ඔහු එළසමාධියෙන් තොර වූවහ. යළි එලපුඤායෙන් ද තොර වූවහ.

ඔහු දුක් කෙළවර කිරීමට නුසුදුසුය. ඔහු එකානතයෙන් ජාතිජරාවන්ට පැමිණියහ. යම් කෙනෙක් දුකත් යළි දුක් හටගැන්මත් දනිද්ද,

යම් තැනෙක සියලු අයුරින් දුක නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එයත් දුක් සන්තිදුමට පමුණුවන ඒ මහත් දනිද්ද,

එළසමාධියෙන් යුතු වූ යළි එලපුඤායෙන් ද සමන්වාගත වූ ඔහු දුක් කෙළවර කිරීමට සුදුසුය. ඔහු ජාතිජරාවන්ට පැමිණියාහු නො වෙති යි.

12. 3. 3

අභිසම්බුද්ධ සූත්‍රය

3865. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, ආයාසිකයා සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: “දුක්ඛායාසිකයා ... දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසිකයා” යි. මහණෙනි, මොහු චතුරායාසිකයායෝ යි. මහණෙනි, මේ චතුරායාසිකයායන් තතු සේ වෙසෙසින් අවබෝධ කළ බැවින් තරාගතයෝ “අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධයහ” යි කියනු ලැබෙති. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ” යි වියාසි කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපද” යි වියාසි කටයුතු යි.

12. 3. 4

අරහත්ත සූත්‍රය

3866. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි අර්හත් සමාසම්බුද්ධවරයෝ තතු සේ අවබෝධ කළාහු ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතු සේ අවබෝධ කළාහ. මහණෙනි, මතු කල යම් කිසි අර්හත් සමාසම්බුද්ධවරයෝ තතු සේ අවබෝධ කරන්නාහු ද ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතු සේ අවබෝධ කරන්නාහ. මහණෙනි, මෙකල යම් කිසි අර්හත් සමාසම්බුද්ධවරයෝ තතු සේ අවබෝධ කෙරෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ සිවු අරියස් තතු සේ අවබෝධ කෙරෙත්. කවර සිවු අරියස් ද යත්: දුක්ඛායාසිකයා ය, දුක්ඛසම්ප්‍රිදයායාසිකයා ය, දුක්ඛනිරෝධායාසිකයා ය, දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසිකයා යි. මහණෙනි, ඉකුත් කල යම් කිසි අර්හත් සමාසම්බුද්ධවරයෝ තතු සේ අවබෝධ කළාහු ද ... අවබෝධ කරන්නාහු ද ... අවබෝධ කෙරෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ මේ සිවු අරියස් තතු සේ අවබෝධ කෙරෙත්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ” යි වියාසි කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද” යි වියාසි කටයුතු යි.

12. 3. 5

ආසවකඛියසුත්තං

3867. ජානතො අහං භික්ඛවෙ, පසස්සතො ආසවානං ඛයං වදුමි, නො අජානතො නො අපසස්සතො¹. කිංඤ්ච භික්ඛවෙ, ජානතො කිං පසස්සතො² ආසවානං ඛයො භොති: ඉදං දුක්ඛතති භික්ඛවෙ, ජානතො පසස්සතො ආසවානං ඛයො භොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති ජානතො පසස්සතො ආසවානං ඛයො භොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, ජානතො එවං පසස්සතො ආසවානං ඛයො භොති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 6

මිත්තසුත්තං

3868. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤායස්ස මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසම්මාය සමාදපෙතඛො නිවේසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛො. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීතියා පටිපදා අරියසච්චස්ස. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, අනුකමෙපයාරාථ, යෙ ච සොතඛං මඤ්ඤායස්ස මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙසං චතුත්තං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසම්මාය සමාදපෙතඛො නිවේසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 7

තථසුත්තං

3869. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි. කතමානි චත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපද අරියසච්චං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, චත්තාරි අරියසච්චානි තථානි අචිතථානි අනඤ්ඤාථානි, තස්මා අරියසච්චානිති වුච්චන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති යොගො කරුණියොති.

12. 3. 8

ලොකසුත්තං

3870. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි. කතමානි චත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපද අරියසච්චං. සදෙවකෙ භික්ඛවෙ, ලොකෙ සමාරකෙ සමුත්තකෙ සසස්මණ්- ඩ්‍රාගමිණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය තථාගතො අරියො, තස්මා අරියසච්චානිති වුච්චන්ති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතති යොගො කරුණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපදති යොගො කරුණියොති.

1. අජානතො අපසස්සතො - මජ්ඣ., සා. 1.

2. ජානතො පසස්සතො - මජ්ඣ., සි 1, 2.

12. 3. 5

ආසවකය සූත්‍රය

3867. මහණෙනි, මම දන්තහුගේ දක්තහුගේ ආසුච්ඡාය කියමි. නො දන්තහුගේ නො කියමි. නො දක්තහුගේ නො කියමි. මහණෙනි, කුමක් දන්තහුගේ කුමක් දක්තහුගේ ආසුච්ඡාය වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ දුකා යි දන්තහුගේ දක්තහුගේ ආසුච්ඡාය වේ ... “මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි දන්තහුගේ දක්තහුගේ ආසුච්ඡාය වේ. මහණෙනි, මෙසේ දන්තහුගේ මෙසේ දක්තහුගේ ආසුච්ඡාය වේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වියඬි කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වියඬි කටයුතු යි.

12. 3. 6

මිත්ත සූත්‍රය

3868. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම් මිතුරු වූ හෝ සගයහළු වූ හෝ නැ වූ හෝ සහලේ නැ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දියයුතු ය යි හඟනාහු නම් මහණෙනි, ඔහු තොප විසින් සිවු අරියස් අවබෝධ කිරීම පිණිස සමාදන් කරවිය යුතු ය. වැස්වියයුතු ය. පිහිටුවියයුතු ය. කවර සිවු අරියස් ද යත්: දුක්ඛායථිසත්‍ය ය ... දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායථිසත්‍ය යි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම් මිතුරු වූ හෝ සගයහළු වූ හෝ නැ වූ හෝ සහලේ නැ වූ හෝ යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දියයුතු ය යි හඟනාහු නම් මහණෙනි, ඔහු තොප විසින් මේ සිවු අරියස් අවබෝධ කිරීම පිණිස සමාදන් කරවියයුතු ය, වැස්වියයුතු ය, පිහිටුවිය යුතුය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වියඬි කටයුතු ... මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි වියඬි කටයුතු යි.

12. 3. 7

තථ සූත්‍රය

3869. මහණෙනි, මේ ආයථිසත්‍ය සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: “දුක්ඛායථිසත්‍ය ය ... දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායථිසත්‍ය ය” යි. මහණෙනි, මේ ආයථිසත්‍ය සතර තරා ය, නො වෙනස්වනසුලු ය, අන් පරිදි නො වනසුලු ය. එහෙයින් ආයථිසත්‍ය යි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ දුකැ” යි වියඬි කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි වියඬි කටයුතු යි.

12. 3. 8

ලොක සූත්‍රය

3870. මහණෙනි, මේ අරියස් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්. “දුක්ඛායථිසත්‍ය ය ... දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායථිසත්‍ය ය” යි. මහණෙනි, දෙදියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෙවහි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි තරාගතයෝ ආයථිසත්‍ය. එහෙයින් ආයථිසත්‍ය යි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වියඬි කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වියඬි කටයුතු යි.

12. 3. 9

පරිඤ්ඤායාසුක්කං

3871. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, අරියසච්චානි. කතමානි වත්තාරි: දුක්ඛං අරියසච්චං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරි අරියසච්චානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං අත්ථි අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාසං, අත්ථි අරියසච්චං පහානඛං, අත්ථි අරියසච්චං සච්ඡිකාතඛං, අත්ථි අරියසච්චං භාවෙතඛං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාසං: දුක්ඛං භික්ඛවෙ, අරියසච්චං පරිඤ්ඤායාසං, දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං පහානඛං, දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං සච්ඡිකාතඛං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං භාවෙතඛං. තස්මානිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛතානි යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යොගො කරණියොති.

12. 3. 10

ගවමපතිසුක්කං

3872. එකං සමයං සම්මහුලා ථෙරා භික්ඛු වෙතිස්ස¹ විහරන්ති සහජාතියං². තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මහුලානං ථෙරානං භික්ඛුනං පට්ඨාහන්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තානං මණ්ඩලමාලෙ සන්ති-සින්නානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරා කරා උදපාදී: “යො නු ඛො ආවුසො දුක්ඛං පසස්ති දුක්ඛසමුදයමි යො පසස්ති දුක්ඛනිරෝධමි පසස්ති දුක්ඛනිරෝධගාමිනී. පටිපදමි පසස්ති”ති.

එවං වුද්ධො ආයසමා ගවමපති ථෙරො භික්ඛු එතදවොච: “සල්ලො ඛෙතං ආවුසො හගවතො සුතං, සල්ලො පටිග්ගහිතං”. “යො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පසස්ති දුක්ඛසමුදයමි යො පසස්ති දුක්ඛනිරෝධමි පසස්ති දුක්ඛනිරෝධගාමිනී. පටිපදමි පසස්ති. යො දුක්ඛසමුදයං පසස්ති, දුක්ඛමි යො පසස්ති දුක්ඛනිරෝධමි පසස්ති දුක්ඛනිරෝධගාමිනී. පටිපදමි පසස්ති. යො දුක්ඛනිරෝධං පසස්ති, දුක්ඛමි යො පසස්ති දුක්ඛසමුදයමි පසස්ති දුක්ඛනිරෝධගාමිනී. පටිපදමි පසස්ති. යො දුක්ඛනිරෝධගාමිනී. පටිපදං පසස්ති, දුක්ඛමි යො පසස්ති දුක්ඛසමුදයමි පසස්ති දුක්ඛනිරෝධමි පසස්ති”ති.

කොට්ඨාමවග්ගො ඤාතිසො.

තත්ත්වදානං:

ඥො කොට්ඨාමාභිසම්බුද්ධො අරහං ආසවකයං මිත්තං තථා ච ලොකො ච පරිඤ්ඤායාසං ගවමපතිති.

1. වෙතිසෙසු - ස්වා. වෙතෙසු - මඡසං.

2. සහජාතියෙ - ස්වා. සහජජනිකෙ - මඡසං. සහජාතියං - සි 1.

12. 3. 9

පරිඤ්ඤායා සූත්‍රය

3871. මහණෙනි, මේ ආයාසිකයා සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: “දුක්ඛායාසිකයා ය ... දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසිකයා” යි. මහණෙනි, මොහු චතුරායාසිකයායෝ යි. මහණෙනි, මේ චතුරායාසිකයායන් අතුරෙන් පිරිසිදු දතයුතු ආයාසිකයායෙක් ඇත. ප්‍රභාණ කළයුතු ආයාසිකයායෙක් ඇත. සාක්ෂාත් කටයුතු ආයාසිකයායෙක් ඇත. වැඩියුතු ආයාසිකයායෙක් ඇත. මහණෙනි, පිරිසිදු දත යුතු ආයාසිකයා කවරෙ යත්: මහණෙනි, දුක්ඛායාසිකයා පිරිසිදු දතයුතු ය. දුක්ඛසමුදයායාසිකයා ප්‍රභාණ කළ යුතු ය. දුක්ඛනිරෝධායාසිකයා සාක්ෂාත් කටයුතු ය. දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසිකයා වැඩියුතු ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ” යි වියා කටයුතු ... “මේ දුක් වැළකීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි වියා කටයුතු යි.

12. 3. 10

ගවමපති සූත්‍රය

3872. එක්කලෙක බොහෝ සථවිර භික්ෂූහු වෙති දනව්වෙහි සහජාතිභූමියෙහි වෙසෙත්. එකල පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණු මණ්ඩලමාලයෙහි රැස් ව හුන් සථවිර භික්ෂූන් අතර මේ අතුරු කථාව උපත: “ඇවැත්නි, යමෙක් දුක්ඛය දකී ද, හෙතෙම දුක්ඛ-සමුදයන් දකී. දුක්ඛනිරෝධයන් දකී. දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවන් දකී” යි

මෙසේ කී කල්හි ඇවැත් ගවමපති තෙරණුවෝ මහණන්හට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, මෙය මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුවෙහි අසන ලදී, හමුවෙහි පිළිගන්නා ලදී.” “මහණෙනි, යමෙක් දුක්ඛය දකී ද, හේ දුක්ඛභූතවත් දකී. දුක්ඛ නැවැත්මත් දකී. දුක්ඛ නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතත් දකී. යමෙක් දුක්ඛභූතව දකී ද, හේ දුක්ඛත් දකී. දුක්ඛ නැවැත්මත් දකී. දුක්ඛ නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතත් දකී. යමෙක් දුක්ඛ නැවැත්ම දකී ද, හේ දුක්ඛත් දකී. දුක්ඛ භූතවත් දකී. දුක්ඛ නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතත් දකී. යමෙක් දුක්ඛ නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙත දකී ද, හේ දුක්ඛත් දකී. දුක්ඛභූතවත් දකී. දුක්ඛ නැවැත්මත් දකී” යි.

තෙවෙනි කොට්ඨාසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කොට්ඨාස සූත්‍ර දෙකෙකි. අභිසම්බුද්ධි, අරහත්ත, ආසවකය, ඡිත්ත යි සතරෙකි. තව ද තථ ලෝක පරිඤ්ඤායා ගවමපති යි සතරෙක් දෑ යි මුළුල්ල දශයෙකි යි.

4. සිංසපාවනවනෝ

12. 4. 1

සිංසපාසුතං

3873. එකං සමයං හගවා කොසලේයං විහරති සිංසපාවනෝ. අථ ඛො හගවා පරික්කානි සිංසපාපණ්ණානි පාණිනා ගහෙත්වා භික්ඛු ආමනෙත්ති: “තං කිං මඤ්ඤං භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං යාති? වා මයා පරික්කානි සිංසපාපණ්ණානි පාණිනා ගහිතානි යාති උපරි සිංසපායෙ”ති? අප්පමන්තකානි හනෙත්වා, හගවතා පරික්කානි සිංසපාපණ්ණානි පාණිනා ගහිතානි, අථ ඛො එතානෙව ඛහුතරානි යද්දං උපරි සිංසපායෙති? එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, එතදෙව ඛහුතරං යං වො මයා අභිඤ්ඤා අනකඛාතං. අප්පමන්තකං අකඛාතං. කසමා වෙතං භික්ඛවෙ, මයා අනකඛාතං? න භෙතං භික්ඛවෙ, අත්ථසංභිතං නාදිබ්බහවරියකං න නිබ්බද්ධං න වීරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය නාභිඤ්ඤාය න සම්මොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, තසමා තං මයා අනකඛාතං.

කිංඤ භික්ඛවෙ, මයා අකඛාතං: ඉදං දුක්ඛන්තී භික්ඛවෙ, මයා අකඛාතං, අයං දුක්ඛසමුදයොති මයා අකඛාතං, “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති මයා අකඛාතං, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදති මයා අකඛාතං. කසමා වෙතං භික්ඛවෙ මයා අකඛාතං? එතං හි භික්ඛවෙ, අත්ථසංභිතං, එතං ආදිබ්බහවරියකං, එතං නිබ්බද්ධං වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති, තසමා තං මයා අකඛාතං. තසමානිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්තී” යොගො කරණීයො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපද”ති යොගො කරණීයොති.

12. 4. 2

බද්ධපුත්තං

3874. යො භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍ය: “අහං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච, දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච, දුක්ඛනිරෝධං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච, දුක්ඛනිරෝධගාමීති-පටිපදං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච සම්මා දුක්ඛක්ඛන්තං කරිස්සාමි”ති. නෙතං යානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍ය: “අහං බද්ධපත්තානං¹ වා සලලපත්තානං² වා ආමලකපත්තානං³ වා පුට්ඨ⁴ කරිත්වා උදකං වා තාලපක්කං⁵ වා හරිස්සාමි”ති. නෙතං යානං විජ්ජති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍ය: “අහං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමීතිපටිපදං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච සම්මා දුක්ඛක්ඛන්තං කරිස්සාමි”ති. නෙතං යානං විජ්ජති.

1. සිංසපාවන - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. යද්දං - මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. සිංසපාවන - මජ්ඣං, අද්ධකථා.
4. අයං දරිපත්තානං - සී 1, 2.
5. පලාසපත්තානං - සී 1, 2, සරල පත්තානං - මජ්ඣං.
6. කුටං - සිමු, කුචං - සී. 1, 2.
7. තාලපක්කං - සබ්බත්ථ.
8. ආසාරිස්සාමිති - මජ්ඣං.

4. සිංහපාවන වගීය

12. 4. 1

සිංහපා සූත්‍රය

3873. එක් සමයෙක භාගාවතුන් වහන්සේ කොසඹූ නුවර යම්පයෙහි ඇටටෙරිය වෙතෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ඇටටෙරිය පත් මදක් අතින් ගෙන භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද? මා විසින් යම් ඇටටෙරිය පත් මදක් අතින් ගන්නා ලද්ද, ඇටටෙරිය රුක් මතුයෙහි යම් පතුන් වේ ද, (මෙයින්) කීමෙක් ඉතා වැඩි දී යි? වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් අතින් ගන්නා ලද මද ඇටටෙරියපත් ඉතා මද ය. යළි ඇටටෙරිය රුක්මතුයෙහි යම් මේ පත් වේ නම් ඔහු ම ඉතා බොහෝහ"යි මහණෙනි, එසෙයින් ම මා විසින් යමක් වෙසෙයින් දැන නොකියන ලද නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. කියන ලද්ද ඉතා මද ය. මහණෙනි, කුමක් හෙයින් මා විසින් මෙය නො කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මෙය වැඩ සහිත නො වේ. මහබලසරට මුල් වූයේ නො වේ. නිවේදය පිණිස නො පවතී. විරාගය පිණිස නො පවතී. නිරෝධය පිණිස නො පවතී. ව්‍යුපශමය පිණිස නො පවතී. අභිඤ්ඤාය පිණිස නො පවතී. සමොධිය පිණිස නො පවතී. නිව්ඤ්ඤාය පිණිස නො පවතී. එහෙයින් මා විසින් එය නො කියන ලදී.

මහණෙනි, කීමෙක් මා විසින් කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ දුකැ යි මා විසින් කියන ලදී. මේ දුක් හටගැනුමැ යි මා විසින් කියන ලදී. මේ දුක් වැළැක්වීමැ යි මා විසින් කියන ලදී. මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි මා විසින් කියන ලදී. මහණෙනි, කුමක් හෙයින් මා විසින් මේ කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මෙය වැඩ සහිත ය. මෙය මහ බලසරට මුල් ය. මෙය නිවේදය විරාගය නිරෝධය ව්‍යුපශමය අභිඤ්ඤාය සමොධිය නිර්වාණය පිණිස පවතී. එහෙයින් එය මා විසින් කියන ලදී. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ දුකැ යි වියැ කටයුතු ... මේ දුක් වැළැක්වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි වියැ කටයුතු යි.

12. 4. 2

බදිර සූත්‍රය

3874. මහණෙනි, යමෙක් "මම දුඛායාසිසත්‍යය තතු සේ නුවණින් නො පිළිවිද දුඛායාසිසත්‍යය තතු සේ නුවණින් නො පිළිවිද දුඛානිරෝධායාසිසත්‍යය තතු සේ නුවණින් නො පිළිවිද දුඛානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායාසිසත්‍යය තතු සේ නුවණින් නො පිළිවිද මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි" යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මේ කරුණ නැත. මහණෙනි, යම්සේ යමෙක් "මම කිහිරිපතින් හෝ භොරපතින් හෝ ඇඹුල්පතින් හෝ ගොටුවක් කොට දිය හෝ තල්පකක් හෝ ගෙන යන්නෙමි" යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මේ කරුණ නැත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යමෙක් "මම දුඛායාසිසත්‍යය තතු සේ නුවණින් නො පිළිවිද ... දුඛානිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායාසිසත්‍යය තතු සේ නුවණින් නො පිළිවිද මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි" යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත.

යො ව බො භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍ය: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච සමවා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ෂ්‍යාමී”ති. යානමෙතං විජ්ජති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍ය “අභං පදුමපක්‍ෂානං වා පලාසපක්‍ෂානං වා මාලුවාපක්‍ෂානං වා පුටං¹ කර්‍ෂා උදකං වා තාලපක්‍ෂං² වා හරිස්සාමී”ති.³ යානමෙතං විජ්ජති, එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍ය: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච සමවා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ෂ්‍යාමී”ති යානමෙතං විජ්ජති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පට්ඨපදානි යොගො කරණියො”ති.

12. 4. 3

දණ්ඩසූතකං

3875. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, දණ්ඩො උපරි වෙහාසං ඛින්නො සකිම්චි මූලෙන නිපතති, සකිමි මජ්ඣෙකින නිපතති, සකිමි අග්ගෙන නිපතති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජානිවරණා සත්තා තණ්හාසංයොජනා සන්ධාවන්තා සංසරන්තා සකිම්චි අසමා ලොකා පරං ලොකං ගව්‍යන්ති, සකිමි පරස්මා ලොකා ඉමං ලොකං ආගව්‍යන්ති. තං කිස්ස හෙතු? අද්ධිමන්තා භික්ඛවෙ, චතුක්ඛං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුක්ඛං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනී පට්ඨපදා අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පට්ඨපදානි” යොගො කරණියොති.

12. 4. 4

වෙලසූතකං

3876. ආදිකෙත භික්ඛවෙ, වෙලෙ වා සීසෙ වා කිමස්ස කරණියන්ති? ආදිකෙත ව පන හන්තො, වෙලෙ වා සීසෙ වා තසෙසව වෙලස්ස වා සීසස්ස වා නිබ්බාපනාය අධිමන්තො ඡන්දෙ ව වායාමො ව උස්සාගො ව උස්සාලි ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමපර්‍යෙකුකුකු කරණියන්ති. ආදිකං භික්ඛවෙ, වෙලං වා සීසං වා අප්පට්ඨෙකුකුකුකු අමනසිකරිත්වා අනභිසමෙතානං චතුක්ඛං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමායාය අධිමන්තො ඡන්දෙ ව වායාමො ව උස්සාගො ව උස්සාලි ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සමපර්‍යෙකුකුකුකු කරණියං. කතමෙසං චතුක්ඛං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනීපට්ඨපදා අරියසච්චස්ස, තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පට්ඨපදානි” යොගො කරණියොති.

1. කුටං - සිමු, කුටිං - සි 1, 2.

2. තාලපක්‍ෂං - සබ්බං.

3. ආහාරිස්සාමිති - මජ්ඣං.

4. අනප්පට්ඨෙකුකුකුකු - සිමු, සි 1, 2.

මහණෙනි, යමෙකුත් “මම දුෂ්ඨායාසිකතාය තතුයේ නුවණින් පිළිවිද ... දුෂ්ඨනිරොධගාමීනීප්‍රතිපදායාසිකතාය තතුයේ නුවණින් පිළිවිද මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි” යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙ කරුණ ඇත. මහණෙනි, යමෙක් යමෙක් “මම පියුම්පතින් හෝ කැලපතින් හෝ මාලුවාපතින් හෝ ගොටුවක් කොට දිය හෝ තල්පකක් හෝ ගෙන යන්නෙමි” යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත් ද, මහණෙනි එසෙයින්ම යමෙක් “මම දුෂ්ඨායාසිකතාය තතුයේ නුවණින් පිළිවිද ... දුෂ්ඨනිරොධගාමීනී ප්‍රතිපදායාසිකතාය තතුයේ නුවණින් පිළිවිද මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි” යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්” යි වියා කටයුතු ... “මේ දුක් ගෙවීමට පමුණුවන පිළිවෙත” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 3

දණ්ඩ සූත්‍රය

3875. මහණෙනි, යමෙක් දණ්ඩෙක් අභයෙහි දමන ලද්දේ වරෙකත් මුලින් වැටෙද, වරෙකත් මැදින් වැටෙද, වරෙකත් අගින් වැටෙද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිද්‍යාව නිවරණ කොට ඇති තෘෂ්ණාව සංයොජන කොට ඇති සත්ත්වයෝ දිවෙන්නාහු සැරිසරන්නාහු වරෙකත් මෙලොවින් පරලොවට යෙත්. වරෙකත් පරලොවින් මෙලොවට එත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, චතුරායාසිකතාය නුදුටු බැවිනි. කවර චතුරායාසිකතායෙක යත්: “දුෂ්ඨායාසිකතා ය ... දුෂ්ඨනිරොධගාමීනී ප්‍රතිපදායාසිකතා යි” මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්” යි වියා කටයුතු. “මේ දුක්කනිරොධගාමීනී පටිපදා” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 4

වෙල සූත්‍රය

3876. මහණෙනි, “වස්ත්‍රය හෝ හිස හෝ ඇවිලගත් කල්හි ඔහු විසින් කීමෙක් කටයුතු ද?” යි චහන්ස, වස්ත්‍රය හෝ හිස හෝ ඇවිලගත් කල්හි ඒ වස්ත්‍රය ම හෝ හිස ම හෝ නිවීම පිණිස අධිමාත්‍රජන්‍යත් ව්‍යායාමයත් උත්සාහයත් අධික උත්සාහයත් තෘප්ති රහිත බවත් සිතියත් මනා දැනුමත් කටයුතු යි. මහණෙනි, ඇවිලගත් වස්ත්‍රය හෝ හිස හෝ නොසලකා නො මෙනෙහි කොට අවබෝධ නො කළ චතුරායාසිකතාය තතුයේ අවබෝධ කරනු පිණිස අධිමාත්‍රජන්‍යත් ව්‍යායාමයත් උත්සාහයත් අධික උත්සාහයත් තෘප්ති රහිත බවත් සිතියත් මනා දැනුමත් කටයුතු. කවර චතුරායාසිකතායෙක යත්: දුෂ්ඨායාසිකතා ය ... දුෂ්ඨනිරොධගාමීනීප්‍රතිපදායාසිකතා යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුෂ්ඨ” යි වියා කටයුතු ... “මේ දුෂ්ඨනිරොධගාමීනී ප්‍රතිපදා” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 5

සත්තිසත්ථුතං

3877. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො වස්සසත්ථායුකො වස්සසත්ථීචි තමෙතං එවං වදෙය්‍යුං¹ “එච්ඡෙතො² පුරිස පුබ්බත්ථසමයං තං සත්තිසත්තෙන හනිස්සන්ති, මජ්ඣන්තිකං සමයං සත්තිසත්තෙන³ හනිස්සන්ති, සායන්ත්ථසමයං සත්තිසත්තෙන හනිස්සන්ති, සො ඛො තං අමෙතො පුරිස, දිවසෙ දිවසෙ තිභි තිභි සත්තිසත්තෙහි භඤ්ඤමානො වස්සසත්ථායුකො වස්සසත්ථීචි වස්සසත්ථස්ස අත්ථයෙන අනභිසමෙතානී චත්තාරි අරියසච්චානී අභිසමෙස්සසිති⁴. අත්ථවසිකෙන භික්ඛවෙ, කුලපුරුකෙන අලං උපගන්තුං. තං කිස්ස හෙතු: අනම්තග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බො කොට්ඨි න පඤ්ඤායති සත්තිසත්තාරානං අසිප්පහාරානං⁵ එවංඤ්ඤා තං භික්ඛවෙ, අස්ස. න ඛො පනාහං භික්ඛවෙ, සහදුකෙකින සහදෙමනස්සෙන චතුත්තං අරියසච්චානං අභිසමයං වදමි. අපි චාහං භික්ඛවෙ, සහස්සුමෙන සහස්සොමනස්සෙන චතුත්තං අරියසච්චානං අභිසමයං වදමි. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදය අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පට්ඨපද”ති යොගො කරුණියොති.

12. 4. 6

පාණස්සුතං

3878. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො යං ඉමස්මි ජලේදිපෙ තිණ්ණකට්ඨසාධාපලාසං තවෙජ්ඣා එකජ්ඣං සංහරෙය්‍ය, එකජ්ඣං සංහරිත්වා සුලං කරෙය්‍ය, සුලං කත්වා යෙ මහාසම්මදෙද් මහන්තකා පාණා තෙ මහන්තකෙසු සුලෙසු ආවුණෙය්‍ය⁶, යෙ මහාසම්මදෙද් මජ්ඣමකා පාණා තෙ මජ්ඣමකෙසු සුලෙසු ආවුණෙය්‍ය, යෙ මහාසම්මදෙද් සුමුමකා පාණා තෙ සුමුමකෙසු සුලෙසු ආවුණෙය්‍ය.⁷ අපරියාදිත්තං ච භික්ඛවෙ, මහාසම්මදෙද් ඔළාරිකා පාණා අය්‍යු. අථ ඉමස්මි ජලේදිපෙ තිණ්ණකට්ඨසාධාපලාසං පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙජ්ඣය. අතො⁸ ඛුත්තරා ඛො භික්ඛවෙ, මහාසම්මදෙද් සුමුමකා පාණා, යෙ න සුකරා සුලෙසු ආවුණිතුං. තං කිස්ස හෙතු: සුමුමත්තා භික්ඛවෙ, අත්තභාවස්ස. එවං මහා ඛො භික්ඛවෙ, අපායො. එවං මහන්තකො ඛො භික්ඛවෙ, අපායමො පරිමුත්තො දිට්ඨිසම්පන්නො පුත්තලො යො “ඉදං දුක්ඛන්ති” යථාභූතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පට්ඨපද”ති යථාභූතං පජානාති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පට්ඨපද”ති යොගො කරුණියොති.

1. වදෙය්‍ය - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. එච්ඡෙතො - සී 1, 2.

3. සත්තිසත්තෙහි - සීමු, සී 1, 2.

4. අභිසමෙස්සසිති - මජ්ඣං, සී 1, 2.

5. අසිප්පහාරානං උසුප්පහාරානං ඵරසුප්පහාරානං - ස්‍යා.

6. සභාව - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. අවිත්තෙය්‍ය - සී 1, 2.

8. ඉතො - මජ්ඣං, තතො - සී 1.

12. 4. 5

සත්තියන සූත්‍රය

3877. මහණෙනි, යම්සේ වස් සියයක් ආයු ඇති වස් සියයක් ජීවත්වනසුදු පුරුෂයෙක් වේ ද, තෙල මොහුව මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බා පුරුෂය, එව. පෙරවරු නා සැත් සියයෙකින් පෙළන්නාහ. මද්දහන සැත් සියයෙකින් පෙළන්නාහ. පස්වරු සැත් සියයෙකින් පෙළන්නාහ. එම්බා පුරුෂය, ඒ තෝ දවස් පතා තුන් තුන් සැත් සියයෙන් පෙළනු ලබන්නේ වස් සියයක් ආයු ඇත්තේ වස් සියයක් ජීවත්වනසුදු වූයේ වස් සියය ඇවෑමෙන් අවබෝධ නො කළ චතුර්යාසිසත්‍යය අවබෝධ කරන්නෙහි” යි. මහණෙනි, අනුසස් දක්නා කුලපුතු විසින් එළඹෙන්නට සුදුසු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: “මහණෙනි, මෙසර නොදත් අක්මුල් ඇත්තේ ය. සැත්පහර කටුපහර පිළිබඳ පෙරපසු කෙළවරෙක් නො පෙනේ. මහණෙනි, මෙය මෙසේත් වන්නේ ය: “මහණෙනි, මම සදුක් ව සදෙමිනස් ව සිවුඅරියස් අවබෝධයක් නො ම කියමි. මහණෙනි, වැලිදු මම සුව සහිත ව සොමිනස් සහිත ව සිවුඅරියස් අවබෝධ කිරීම කියමි. කවර සිවුසස් ද යත්: “දුඛායාසිසත්‍ය ය ... දුඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදායාසිසත්‍ය ” යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා “මේ දුක්ඛ” යි වියා කටයුතු... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදායාසිසත්‍ය” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 6

පාණ සූත්‍රය

3878. මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් මේ දඹදිව නණ දව අතුපත් සැස එක් කොට රැස් කරන්නේ ය. එක් කොට රැස් කර හුල් කරන්නේ ය. හුල් කොට මහමුහුදෙහි යම් ප්‍රාණිහු වෙත් නම් ඔවුන් මහත් හුල්හි අමුණන්නේ ය. මහමුහුදෙහි යම් මැදුම් පමණ ප්‍රාණිහු වෙත් නම් ඔවුන් මැදුම් පමණ හුල්හි අමුණන්නේ ය. මහමුහුදෙහි යම් සියුම් ප්‍රාණිහු වෙත් නම් ඔවුන් සියුම් හුල්හි අමුණන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, මහණෙනි, (එහිලා) මහමුහුදෙහි ඖදරික ප්‍රාණිහු නො ගන්නා ලද්දෝ වන්නාහ. වැලි මේ දඹදිව නණ දව අතුපත් ඝෛරීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. යම් කෙනෙක් හුල්හි අමුණන්නට සුකර නො වෙත් නම් මහමුහුදෙහි එබඳු සියුම් ප්‍රාණිහු එයට වඩා ඉතා බොහෝ වෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: “මහණෙනි, අත්බැව සියුම් බැවිනි.” මහණෙනි, අපාය මෙසේ මහත් ය. මහණෙනි, මෙසේ මහත් අපායෙන් යමෙක් “මේ දුක්ඛ” යි තතුසේ දනී නම් ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුසේ දනී නම් එබඳු දිට්‍රසපත් පුභුල් තෙමේ මිදුණේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුඛ” යි වියා කටයුතු ... “මේ දුඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපදායාසිසත්‍ය” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 7

සුරියපමසුතනං

3879. සුරියසා¹ භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භිතඛුනො චතුත්තං අරියසච්චානං යථාභූතං අභිසමයාය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං සමොදිට්ඨි. සමොදිට්ඨිකසෙසනං භික්ඛවෙ, භිතඛුනො පාටිකඛිට්ඨං “ඉදං දුක්ඛනි යථාභූතං පජානිස්සති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද්ධති යථාභූතං පජානිස්සති”. තස්මානිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”නති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛ-නිරොධගාමිනී පටිපද්ධති”නි යොගො කරණියොති.

12. 4. 8

දුතිය සුරියපමසුතනං

3880. යාවකිවඤ්ඤි මෙ භික්ඛවෙ, චන්දිමසුරියා ලොකෙ නූපපජ්ජති, නෙව තාව මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති මහතො ඔහාසස්ස. අනුනතමං² තද හොති අනුකාරනිමිසා. නෙව තාව රත්තන්ද්වි පඤ්ඤායනති. න මාසඛිමාසා පඤ්ඤායනති. න උතුසංවච්ඡරා පඤ්ඤායනති. යනො ච ඛො භික්ඛවෙ චන්දිමසුරියා ලොකෙ උපපජ්ජති, අථ මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ඔහාසස්ස. නෙව³ අනුනතමං තද හොති, න අනුකාරනිමිසා. අථ රත්තන්ද්වි පඤ්ඤායනති. මාසඛිමාසා පඤ්ඤායනති. උතුසංවච්ඡරා පඤ්ඤායනති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවකිවඤ්ඤි තථාගතො ලොකෙ නූපපජ්ජති අරහං සමාසමුද්ධො, නෙව තාව මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති මහතො ඔහාසස්ස. අනුනතමං තද හොති. අනුකාරනිමිසා. නෙව තාව චතුත්තං අරියසච්චානං ආචික්ඛනා හොති දෙසනා පඤ්ඤාපනා පට්ඨපනා විචරණා විහජනා උත්තානිකමමං. යනො ච ඛො භික්ඛවෙ, තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමාසමුද්ධො. අථ මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති මහතො ඔහාසස්ස. නෙව අනුනතමං තද හොති. න අනුකාරනිමිසා. අථ චතුත්තං අරියසච්චානං ආචික්ඛනා හොති දෙසනා පඤ්ඤාපනා පට්ඨපනා විචරණා විහජනා උත්තානිකමමං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපද්ධතියා අරියසච්චස්ස. තස්මානිභ භික්ඛවෙ “ඉදං දුක්ඛ”නති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද්ධති”නි යොගො කරණියොති.

1. සුරියසා - මජ්ඣං.

2. අනුනතමං - මජ්ඣං, සායං.

3. න - සිද්ධි, සි. 1, 2.

12. 4. 7

සූරියුපම සූත්‍රය

3879. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ නම් උද වන හිරුට මෙය පෙරවූ ය. මෙය පෙර නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ සම්ප්‍රදේශයක් වේ නම් මහණහට සිවුඅරියස් තතුයේ නුවණින් පිළිවිදිනු පිණිස මෙය පෙරවූ ය, මෙය පෙර නිමිත්ත ය. මහණෙනි සම්ප්‍රදේශ ගත් මහණහු විසින් “මේ දුක්”යි තතුයේ දැනගන්නේ ය ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුයේ දැනගන්නේ ය” යන මෙය කැමති විය යුතු යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුඃඛ” යි වියා කටයුතු ... “මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 8

දුක්ඛ සූරියුපම සූත්‍රය

3880. මහණෙනි, යම් තාක් මේ සඳහිරුහු ලොව නුපදිද්ද, ඒ තාක් මහත් ඵලිය මහත් බැබළීම පහළවීමක් නො ම වේ. එකල්හි ගතදුර, බලවත් කළුවර වෙයි. ඒ තාක් රූපවල් නො ම පෙනේ. මස් අඬමස් නො ම පෙනේ. සෘතුසංවත්සර නො ම පෙනේ. මහණෙනි, යම් කලෙක සඳහිරුහු ලොව උපදිද්ද එකල්හි මහත් ඵලිය මහත් බැබළීම පහළවීම වේ. එකල්හි ගතදුර නො ම වේ. බලවත් කළුවර නො ම වේ. එකල්හි රූපවල් පෙනේ. මස් අඬමස් පෙනේ. සෘතුසංවත්සර පෙනේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම අරහත් සමාසක් සම්බුද්ධ වූ තපාගතයෝ යම් තාක් ලොව නුපදිත් ද, ඒ තාක් මහත් ඵලිය මහත් බැබළීම පහළවීමක් නො වේ. එකල්හි ගතදුර, බලවත් කළුවර වේ. ඒ තාක් චතුරාර්යාසත්‍යය ප්‍රකාශ කිරීමක් දෙශනා කිරීමක් පැනවීමක් පිහිටුවීමක් විවර කිරීමක් බෙදීමක් උඩුහුරු කිරීමක් නො ම වේ. මහණෙනි, අරහත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ තපාගතයෝ යම් කලෙක ලොව උපදිත් ද, එකල මහත් ඵලිය මහත් බැබළීම පහළවීම වේ. එකල ගතදුර නොම වේ. බලවත් කළුවර නො ම වේ. එකල චතුරාර්යාසත්‍යය ප්‍රකාශ කිරීම දෙශනා කිරීම පැනවීම පිහිටුවීම විවර කිරීම බෙදීම උඩුහුරු කිරීම වේ. කවර චතුරාර්යාසත්‍යය යත්: දුඃඛාර්යාසත්‍ය ය ... දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාර්යාසත්‍ය යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුඃඛ” යි වියා කටයුතු ... “මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 9

ඉඤ්චිලසුත්තං.

3881. යෙ භි කෙව් භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්”ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තෙ අඤ්ඤාස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නූත භවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තුලපිටු වා කප්පාසපිටු වා ලහුකො වාතුපාදනො සමෙ භූමිභාගෙ නික්ඛිකෙත්තා, තමෙනා පුරුජීමො වානො පච්ඡිමෙන සංභරෙය්‍ය, පච්ඡිමො වානො පුරුජීමෙන සංභරෙය්‍ය, උත්තරො වානො දක්ඛිණෙන සංභරෙය්‍ය, දක්ඛිණො වානො උත්තරෙන සංභරෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු: ලහුකත්තා භික්ඛවෙ, කප්පාසපිටුනො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්”ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තෙ අඤ්ඤාස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නූත භවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති, තං කිස්ස හෙතු? අදිට්ඨත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං.

යෙ ව ඛො කෙව් භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්”ති යථාභූතං පජානන්ති, තෙ නාඤ්ඤාස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නූත භවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයොධිලො වා ඉඤ්චිලො වා ගමිතීරනෙමො සුනිධානො අවලො අසමපකමි. පුරුජීමාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය භුසා වාතවුට්ඨි, නෙව නං සධ්‍යාමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපවාලෙය්‍ය. පච්ඡිමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය භුසා වාතවුට්ඨි, නෙව නං සධ්‍යාමෙපය්‍ය න සමපකමෙපය්‍ය න සමපවාලෙය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? ගමිතීරත්තා භික්ඛවෙ, නෙමස්ස, සුනිධානත්තා ඉඤ්චිලස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ භි කෙව් සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්”ති යථාභූතං පජානන්ති. තෙ නාඤ්ඤාස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා මුඛං ඔලොකෙන්නි “අයං නූත භවං ජානං ජානාති පස්සං පස්සති”ති. තං කිස්ස හෙතු? සුදිට්ඨත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපද්ද අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්”ති යොගො කරුණියොති.

1. උලොකෙන්නි - මජ්ඣ, 8 1, 2.

2. යෙ භි කෙව් - ස්‍යා.

12. 4. 9

ඉන්ද්‍රිය සූත්‍රය

3881. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ” යි තතුයේ නො දනිද්ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුයේ නො දනිද්ද, ඔහු “මේ හවත් තෙමේ එකාන්තයෙන් දන්නේ දනී, දක්නේ දකී” යි අන් මහණකුගේ හෝ බමුණකුගේ හෝ අදහස බලන්. මහණෙනි, යම්යේ සැහැල්ලු වූ වාගන්තා භික්ෂුල්පුලුන හෝ කපුපුලුන හෝ සම බිමක තබන ලද්දේ වේ ද, ඒ මෙය පෙරදිගින් හමන වාතය පැළදිගට ගෙනයන්නේ ය. පැළදිගින් හමන වාතය පෙරදිගට ගෙනයන්නේ ය. උතුරුදිගින් හමන වාතය දකුණුදිගට ගෙනයන්නේ ය. දකුණුදිගින් හමන වාතය උතුරුදිගට ගෙනයන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, කපුපුලුන සැහැල්ලු බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ” යි තතුයේ නො දනිද්ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුයේ නො දනිද්ද, ඔහු “මේ හවත් තෙමේ එකාන්තයෙන් දන්නේ දනී, දක්නේ දකී” යි අන් මහණකුගේ හෝ බමුණකුගේ හෝ අදහස බලන්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිවුඅරිසස් නුදුටු බැවිනි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ දුකැ යි තතුයේ දනිද්ද ... මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි තතුයේ දනිද්ද, ඔහු “මේ හවත් තෙමේ එකාන්තයෙන් දන්නේ දනී, දක්නේ දකී” යි අන් මහණකුගේ හෝ බමුණකුගේ හෝ අදහස නො බලන්. මහණෙනි, යම්යේ ගැඹුරු බිමට පිවිසි නිවාට ඇති මැනවින් සිටුවන ලද නිසල වූ නො සැලෙනසුලු යහුලෙක් හෝ හිමි කණුවෙක් හෝ වේ ද, ඉදිනුදු පෙරදිගින් බලවත් කුණාටුවෙක් එන්නේ නම් එය නො ම සල්වන්නේ ය. වෙසෙයින් නො ම සල්වන්නේ ය. නො ම වෙවුළුවන්නේ ය. ඉදිනුදු පැළ දිගින් ... ඉදිනුදු උතුරු දිගින් ... ඉදිනුදු දකුණුදිගින් බලවත් කුණාටුවෙක් එන්නේ නම් එය නො ම සල්වන්නේ ය. වෙසෙයින් නො ම සල්වන්නේ ය. නො ම වෙවුළුවන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මූල ගැඹුරු බැවිනි, හිමිකණුව මැනවින් සිටුවන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ” යි තතුයේ දනිද්ද, ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුයේ දනිද්ද, ඔහු “මේ හවත් තෙමේ එකාන්තයෙන් දන්නේ දනී, දක්නේ දකී” යි අන් මහණකුගේ හෝ බමුණකුගේ හෝ අදහස නො බලන්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිවුඅරිසස් මැනවින් දුටු බැවිනි. කවර සිවුඅරිසස් ද යත්: “දුඛායාසිත්තං ය ... දුඛිකිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදායී සත්‍යං යි”. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ දුඛං යි වියා කටයුතු ... “මේ දුඛිකිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි වියා කටයුතු යි.

12. 4. 10

වාදසුත්තං

3882. යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”ති යථාභූතං පජානාති. පුරුස්සිමාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සිකො වාදගවෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමිති. “තං වත සහධම්මෙන සංකමෙස්සති වා සමපකමෙස්සති වා සමපවාලෙස්සති වා”ති නෙතං යානං විජජති. පටිඤ්චමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සිකො වාදගවෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමිති, “තං වත සහධම්මෙන සංකමෙස්සති වා සමපකමෙස්සති වා සමපවාලෙස්සති වා”ති නෙතං යානං විජජති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සිලා යුපො සොළස කුක්කුකො තස්ස අසසු අට්ඨ කුක්කු භෙට්ඨානෙමබ්බමා අට්ඨ කුක්කු උපරිනෙමස්ස. පුරුස්සිමාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය භුසා වාතවුට්ඨි නෙව තං සංකමෙස්සා න සමපකමෙස්සා න සමපවාලෙස්සා. පටිඤ්චමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය භුසා වාතවුට්ඨි නෙව තං සංකමෙස්සා න සමපකමෙස්සා න සමපවාලෙස්සා. තං කිස්ස භෙතු? ගම්භීරත්තා භික්ඛවෙ, නෙමස්ස, සුත්තිමාතත්තා සිලායුපස්ස.

එවිමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යො හි කොච්ඡි භික්ඛු ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”ති යථාභූතං පජානාති, පුරුස්සිමාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සිකො වාදගවෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමිති. තං වත සහධම්මෙන සංකමෙස්සති වා සමපකමෙස්සති වා සමපවාලෙස්සති වාති නෙතං යානං විජජති. පටිඤ්චමාය වෙපි දිසාය -පෙ- උත්තරාය වෙපි දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය වෙපි දිසාය ආගවෙජ්ජාය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වාදස්සිකො වාදගවෙසී වාදමස්ස ආරොපෙස්සාමිති. තං වත සහධම්මෙන සංකමෙස්සති වා සමපකමෙස්සති වා සමපවාලෙස්සති වාති නෙතං යානං විජජති. තං කිස්ස භෙතු? සුද්ධිමත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසංචාතං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසංචිත්තස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදා අරියසංචිත්තස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”ති යොගො කරණියොති.

සිංසපාවනවග්ගො චතුස්සො.

තත්තුඤ්ජනං:

සිංසපා ඛදිරො දණ්ඩා වෙලො සත්තිසත්තෙ ව,
පාණො ඉච්චි සුරියුපමා ඉඤ්චිලො වාදෙන වාති.

12. 4. 10

වාද සූත්‍රය

3882. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මේ දුකැ”යි තතුයේ දැනී ද ... “මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ දැනී ද, ඉදිනුයු දෙය් කැමති දෙය් සොයනසුලු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මොහුට දෙය් නගන්නෙමි”යි පෙරදිගින් එන්නේ නම් කරුණු සහිත ව එකාන්තයෙන් “ඔහු සල්වන්නේ යි හෝ මැනවින් සල්වන්නේ යි හෝ වෙවුළුවන්නේ යි හෝ” “මෙ කරුණ නැත. ඉදිනුයු පැළදිගින් ... ඉදිනුයු උතුරුදිගින් ... ඉදිනුයු දෙය් කැමති දෙය් සොයන මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මොහුට දෙය් නගන්නෙමි”යි දකුණුදිගින් එන්නේ නම් කරුණු සහිතව එකාන්තයෙන් “ඔහු සල්වන්නේ යි හෝ වෙසෙසින් සල්වන්නේ යි හෝ වෙවුළුවන්නේ යි හෝ” යි මෙ කරුණ නැත. මහණෙනි, යම්යේ සොළොස්හත් ගැල්ටැබෙක් වේ ද එහි අටහතෙක් වළ යටට ගියේ ය. අටහතෙක් වළ මතුයෙහි සිටියේ ය. ඉදිනුයු පෙරදිගින් බලවත් කුණාටුවක් එන්නේ නම් එය නො ම සල්වන්නේ ය. වෙසෙසින් නො ම සල්වන්නේ ය. නො ම වෙවුළුවන්නේ ය. ඉදිනුයු පැළදිගින් ... ඉදිනුයු උතුරුදිගින් ... ඉදිනුයු දකුණුදිගින් දැඩි සුළඟෙක් එන්නේ නම් එය නො ම සල්වන්නේ ය. නො ම වෙසෙසින් සල්වන්නේ ය නො ම වෙවුළුවන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මුල ගැඹුරු බැවිනි ගල්ටැබ මැනවින් සිටුවන ලද බැවිනි.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණෙක් “මේ දුකැ”යි තතුයේ දැනී ද ... “මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ දැනී ද, ඉදිනුයු දෙය් කැමති දෙය් සොයන මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මොහුට දෙය් නගන්නෙමි” යි පෙරදිගින් එන්නේ නම් කරුණු සහිත ව එකාන්තයෙන් “ඔහු සල්වන්නේ යි හෝ වෙසෙසින් සල්වන්නේ යි හෝ වෙවුළුවන්නේ යි හෝ” යි මෙකරුණ නැත. ඉදිනුයු පැළදිගින් ... ඉදිනුයු උතුරුදිගින් ... ඉදිනුයු දෙය් කැමති දෙය් සොයන මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ “මොහුට දෙය් නගන්නෙමි”යි දකුණු දිගින් එන්නේ නම් කරුණු සහිත ව එකාන්තයෙන් “ඔහු සල්වන්නේ යි හෝ වෙසෙසින් සල්වන්නේ යි හෝ වෙවුළුවන්නේ යි හෝ”යි මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, චතුරායු-සත්‍ය ය මැනවින් දුටුබැවිනි. කවර චතුරායුසත්‍ය යත්: “දු:ඛායු-සත්‍ය ය... දු:ඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදායුසත්‍ය යි”. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දු:ඛ” යි වියැ කටයුතු ... “මේ දු:ඛනිරොධ-ගාමිනී පටිපදා”යි වියැ කටයුතු යි.

සිටුවැනි සිංහපාවනවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සිංහපා බදිර දණ්ඩ, වෙල, සත්තිසත පාණ යි සයෙක් ද සුරියොපම සුතුරු දෙකෙක් ද ඉන්ද්‍රබිල වාද යි දෙකෙක් ද යි මුළුල්ල දශයෙකි යි.

5. පපාන වග්ගො

12. 5. 1

විනායාසුතං.

3883. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ, තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසි. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතරො පුරිසො රාජගහා නික්ඛමිඤා ලොකචිත්තං විනොසසාමීති යෙන සුමාගවා¹ පොකඛරණී තෙනුපසංකමී. උපසංකමිඤා සුමාගවාය පොකඛරණියා තීරෙ නිසීදි. ලොකචිත්තං විනොතනො. අඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ, සො පුරිසො සුමාගවාය පොකඛරණියා චතුරඛිනිති.² සෙනං භිසමුළාලං පටිසන්ති. දිස්වානස්ස එතදහොසි. උමමනොසමී නාමාහං. විචෙතොසමී නාමාහං. යං ලොකෙ නත්ථි තං මයා දිට්ඨන්ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, සො පුරිසො රාජගහං³ පටිසිඤා මහාජනකායස්ස ආරොවෙසි. උමමනොසමී නාමාහං හනො, විචෙතොසමී නාමාහං හනො. යං ලොකෙ නත්ථි තං මයා දිට්ඨන්ති. යථා කප්මන කං අමො පුරිස උමමනො කපං විචෙතො කිඤ්ඤ ලොකෙ නත්ථි යං තයා දිට්ඨන්ති. ඉධාහං හනො රාජගහා නික්ඛමිඤා ලොකචිත්තං විනොසසාමීති යෙන සුමාගවා පොකඛරණී තෙනුපසංකමී. උපසංකමිඤා සුමාගවාය පොකඛරණියා තීරෙ නිසීදි. ලොකචිත්තං විනොතනො. අඤ්ඤා ඛො හනො සුමාගවාය පොකඛරණියා චතුරඛිනි. සෙනං භිසමුළාලං පටිසන්ති. එවං ඛොහං හනො උමමනො. එවං විචෙතො. ඉඤ්ඤ ලොකෙ නත්ථි යං මයා දිට්ඨන්ති. තස්ස කං අමො පුරිස උමමනො, තස්ස විචෙතො. ඉඤ්ඤ ලොකෙ නත්ථි යං තයා දිට්ඨන්ති. තං ඛො පන භික්ඛවෙ සො පුරිසො භූතං යෙව අඤ්ඤ, නො අභූතං.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, දෙවාසුරසක්ඛාමො සමුපබ්බුළො අහොසි. තස්මිං ඛො පන භික්ඛවෙ, සක්ඛාමෙ දෙවා ජිනිංසු. අසුරා පරාජිනිංසු. පරාජිතා ච ඛො භික්ඛවෙ, අසුරා භීතා භීෂමුළාලෙන අසුරපුරං පටිසිංසු. දෙවානං යෙව මොහයමානා⁴ තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, මා ලොකචිත්තං විනොප සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අනවා ලොකොති වා අනනවා ලොකොති වා නං ජීවං තං සරිරන්ති වා අඤ්ඤං සරිරන්ති වා හොති තපාගතො පරමමරණාති වා හොති තපාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න ච හොති තපාගතො පරමමරණාති වා නෙව හොති න න හොති තපාගතො පරමමරණාති වා. තං කිස්ස හෙතු: නෙසා භික්ඛවෙ, විනො අත්ථසංභිතා, නාදිබ්බවර්ධකා, න නිබ්බිදය, න විරාගාය, න නිරොධාය, න උපසමාය, න අභිඤ්ඤාය, න සමෙධාය, න නිබ්බානාය සංවත්තති.

1. සුමාගවා - මජ්ඣිම, සා.

2. පොකඛරණියා තීරෙ චතුරඛිනි - මජ්ඣිම, සා.

3. නගරං - මජ්ඣිම, සා.

4. මොහයමානා - සී 1, 2.

5. පපාන වර්ගය

12. 5. 1

චිත්තා සුත්‍රය

3883. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. එක්තරා පුරුෂයෙක් රජගහනුවරින් නික්ම ලෝ සිතිවිලි සිතන්නෙමි”යි සුමාගවා නම් පොකුණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ලෝසිතිවිලි සිතමින් සුමාගවා පොකුණු තෙර හුන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ පුරිස් තෙමේ සුමාගවා පොකුණෙහි නෙළුණුදලි තුළට පිවිසෙන සිවුරහ සෙනහක් දුටුයේ ය. දක ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් විය: “ලොව යමක් නැත් නම් එය මවිසින් දක්නා ලදී, මම නම් උමතුටෙක්මි, මම නම් පහ වූ සිතිවිලි ඇත්තෙක්මි”යි.

මහණෙනි, එකල්හි ඒ පුරිස් තෙමේ රජගහනුවරට පිවිය: හිමියනි, ලොව යමක් නැත් නම් එය මවිසින් දක්නා ලදී. මම නම් උමතුටෙක්මි. හිමියනි, මම නම් පහ වූ සිතිවිලි ඇත්තෙක්මි”යි මහදනමුවටට සැලකෙළේ ය. එමඟ පුරුෂය ඒ කෙසේ නම් තෝ උමතුටෙක් වෙහි ද? කෙසේ පහ වූ සිතිවිලි ඇත්තෙක් වෙහි ද? ලොව නැති කීමෙන් තා විසින් දක්නා ලද දී? හිමියනි, “මෙහි මම රජගහනුවරින් නික්ම “ලෝසිතිවිලි සිතන්නෙමි”යි “සුමාගවා” පොකුණ වෙත එළඹියෙමි. එළඹ “සුමාගවා” පොකුණු තෙර ලෝසිතිවිලි සිතමින් හුන්නෙමි. හිමියනි, මම සුමාගවා පොකුණෙහි නෙළුණුදලි තුළට පිවිසෙන සිවුරහ සෙනහ දිටිමි. හිමියනි, මෙසේ මම උමතුටෙක්මි. වෙසේ පහ ව ගිය සිතිවිලි ඇත්තෙක්මි ලොව නැති මෙ ද මා විසින් දක්නා ලද්ද”යි, එමඟ පුරුෂය, තෝ එකානතයෙන් උමතුටෙකි, එකානතයෙන් පහ ව ගිය සිතිවිලි ඇත්තෙකි. ලොව නැති මෙ ද තා විසින් දක්නා ලද්ද යි. මහණෙනි, ඒ පුරිස් තෙමේ ඒ වූවක් ම දිටි. නුවුවෙක් නො වේ.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: දෙවියන් හා අසුරයන් අතර යුද්ධයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඒ යුද්ධයෙහි දී දෙවියෝ දිනූහ. අසුරයෝ පැරදුණහ. මහණෙනි, පැරදුණු අසුරයෝ බියපත් වූවාහු දෙවියන්ගේ සිත් මුළා කරවමින් ම නෙළුණුදලියෙන් අසුර පුරයට පිවිසියහ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “ලොකය ශාශ්වත ය”යි හෝ “ලොකය අශාශ්වත ය”යි හෝ “ලොකය අභ්‍යවත් ය”යි හෝ “ලොකය අනන්තවත් ය”යි හෝ “එය ජීවය එය ශරීරය”යි හෝ “ජීවය අනෙකක ශරීරය අනෙකක”යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු වේ”යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු නො වේ යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු වේ නො ද වේ”යි හෝ “සත්ත්වයා මරණින් මතු නො වේ නො ද නො වේ යි හෝ”යි. ලෝ සිතිවිලි නහමක් සිතවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සිතිවිලි වැඩ සහිත නො වේ. මගබලසරට මුල් නො වේ. නිර්වේදය පිණිස නො පවතී. විරාගය පිණිස නො පවතී නිරොධය පිණිස නො පවතී ව්‍යුපශමය පිණිස නො පවතී අභිඤ්ඤාය පිණිස නො පවතී සමොධිය පිණිස නො පවතී නිර්වාණය පිණිස නො පවතී.

විනේයනාං ව ටො තුලෙහි භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති විනේයයාථ, “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති විනේයයාථ, “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති විනේයයාථ, “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”ති විනේයයාථ. තං කිසසි හෙතු: එසා භික්ඛවෙ, විනේය අත්ථසංභිතා, එසා ආදිබ්බහවර්ධකා, එසා නිබ්බිදය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිසංඝයා සංඝොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 2

පපාතස්සතං

3884. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති භික්ඛකුටෙ පබ්බතෙ. අථ ටො හගවා භික්ඛු ආමනේනසි: “ආයාම භික්ඛවෙ, යෙන පටිභානකුටො තෙනුපසංඛාමිසසාම දිවා විහාරායා”ති. ‘එවමහතෙ’ති ටො තෙ භික්ඛු හගවතො පට්ටසෙසාසු. අථ ටො හගවා සමෙහුලෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං යෙන පටිභානකුටො තෙනුපසංඛාමි. අද්දසා ටො අඤ්ඤිතරො භික්ඛු පටිභානකුටෙ මහනතං පපාතං. දිස්වාන හගවතං එතද්වොච: “මහා වතායං හතෙත, පපාතො, සුමහා වතායං හතෙත, පපාතො, අත්ථි නු ටො හතෙත, ඉමමිහා පපාතා අඤ්ඤ පපාතො මහනතතරො ව හයානකතරො¹ වා”ති? “අත්ථි ටො භික්ඛු, ඉමමිහා පපාතා අඤ්ඤ පපාතො මහනතතරො ව හයානකතරො වා”ති. කතමො පන හතෙත*, ඉමමිහා පපාතා අඤ්ඤ පපාතො මහනතතරො ව හයානකතරො වාති?

යෙ හි කෙවි භික්ඛු සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං නප්පජානන්ති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං නප්පජානන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරමන්ති. ජරාසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරමන්ති. මරණසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරමන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසුපායාසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරමන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරතා ජරාසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරතා මරණසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරතා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසුපායාසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙසු අභිරතා ජාතිසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙ අභිසංඛාරොන්ති. ජරාසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙ අභිසංඛාරොති. මරණසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙ අභිසංඛාරොන්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසුපායාසංවත්තනිකෙසු සංඛාරෙ අභිසංඛාරොන්ති.

1. සුහයානකො - මජ්ඣ.

2. කතමො පන භික්ඛවෙ - සි 1, 2.

මහණෙනි, තෙපි සිතන්නහු නම් “මේ දුක්”යි සිතවු. “මේ දුක් හටගැනුම”යි සිතවු. “මේ දුක් වැළැක්ම”යි සිතවු. “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙත” යි සිතවු. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සිතිවිල්ල වැඩියක ය. මේ මගබලයට මුල් ය. මෙය නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය චක්‍රපභවය අභිඥාන සංකොධය නිර්වාණය පිණිස පවතී. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්”යි වියඹි කට යුතු “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙත”යි වියඹි කටයුතු යි.

12. 5. 2

පපාත සූත්‍රය

3884. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිඤ්ඤඵපව්වෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවේක: මහණෙනි, “යමු දිවාචිත්තණය පිණිස පටිභ්‍යානකටය වෙත එළඹෙන්නෙමු”යි. ‘එසේ ය වහන්සැ’ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ භික්ෂූන් සමග පිළිබහන්කුළ වෙත එළඹියේක. එක්තරා මහණෙක් පිළිබහන්කුළෙහි මහත් ප්‍රපාතයක් දිවි. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේය: “වහන්ස, මේ ප්‍රපාතය එකානතයෙන් මහති. වහන්ස, මේ ප්‍රපාතය එකානතයෙන් ඉතා මහති. වහන්ස, මේ ප්‍රපාතයට වඩා ඉතා මහත් වූ ද ඉතා බිහිසුනු වූ ද අනෙක් ප්‍රපාතයක් ඇද්දෝ”යි “මහණ, මේ ප්‍රපාතයට වඩා ඉතා මහත් වූ ද ඉතා බිහිසුනු වූ ද අනෙක් ප්‍රපාතයක් ඇතැ”යි. වහන්ස, මේ ප්‍රපාතයට වඩා ඉතා මහත් වූ ද ඉතා බිහිසුනු වූ ද අනෙක් ප්‍රපාතය කවරේ ද යි.

මහණ, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුක්”යි තතුවේ නො දනිද් ද, “මේ දුක් හට ගැනුම”යි තතුවේ නො දනිද් ද, “මේ දුක් වැළැක්ම” යි තතුවේ නො දනිද් ද, “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙත”යි තතුවේ නො දනිද් ද, ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත්. ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත්. මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත්. ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද, රැස් කෙරෙත්. ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් කෙරෙත්. මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද, රැස් කෙරෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් කෙරෙත්.

තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා ජරාසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා මරණසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා ජාතිපපාතමපි පපතනති ජරාපපාතමපි පපතනති මරණපපාතමපි පපතනති. සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාසපපාතමපි පපතනති. තෙ න පරිමුචන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, න පරිමුචන්ති දුකඛසමාති වදමි.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛු සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුකඛ්ඛ්”න්ති යථාභුතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුකඛ්ඛිරොධගාමිති පටිපද්”ති යථාභුතං පජානන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස නාභිරමනති.¹ ජරාසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස නාභිරමනති. මරණසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස නාභිරමනති. සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස නාභිරමනති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස අනභිරතා ජරාසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස අනභිරතා මරණසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස අනභිරතා සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙස්ස සඛ්ඛාරෙස්ස අනභිරතා ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොගන්ති. ජරාසංවත්තනිකෙපි² සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොගන්ති. මරණසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොගන්ති. සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ නාභිසඛ්ඛරොගන්ති.

තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා ජරාසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා මරණසංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාස සංවත්තනිකෙපි සඛ්ඛාරෙ අනභිසඛ්ඛරිත්වා ජාතිපපාතමපි න පපතනති. ජරාපපාතමපි න පපතනති. මරණපපාතමපි න පපතනති. සොකපරිදෙවද්දකඛ්ඛෙදෙමනස්සුපායාසපපාතමපි න පපතනති. තෙ පරිමුචන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙකහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, පරිමුචන්ති දුකඛසමාති වදමි. තස්මාතිහ භික්ඛු “ඉදං දුකඛ්ඛ්”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුකඛ්ඛිරොධගාමිති පටිපද්”ති යොගො කරණියොති.

1. දෙමනස්සුපායාසසංවත්තනියපපාතමපි - සිමු, සි 2.

2. න අභිරමනති - ස්‍යා.

3. න අභිසඛ්ඛරොගන්ති - ස්‍යා

ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් කොට ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් කොට මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් කොට සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද, රැස් කොට ජාති ප්‍රපාතයට ද වැටෙත්. ජරාප්‍රපාතයට ද වැටෙත්. මරණප්‍රපාතයට ද වැටෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසප්‍රපාතයට ද වැටෙත්. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්ඛයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිඳෙත්. දුකින් නො මිඳෙති යි කියමි.

මහණ, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුක්ක” යි තතුයේ දනිද්ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුයේ දනිද්ද ද ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලෙත්. ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලෙත්. මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලෙත්. ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලුණාහු ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලුණාහු මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලුණාහු සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලුණාහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කෙරෙත්. ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කෙරෙත්. මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කෙරෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කෙරෙත්.

ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කොට ජරාව පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කොට මරණය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කොට සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද රැස් නො කොට ජාතිප්‍රපාතයට ද නො වැටෙත්. ජරාප්‍රපාතයට ද නො වැටෙත්. මරණප්‍රපාතයට ද නො වැටෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාස ප්‍රපාතයට ද නො වැටෙත්. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්ඛයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිඳෙත්. (සියලු) දුකින් මිඳෙති යි කියමි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මේ ‘දුක්ඛ’ යි වියාඪි කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපද” යි වියාඪි කටයුතු යි.

12. 5. 3

පරිළාහසුත්තං

3885. අප්පි භික්ඛවෙ, මහාපරිළාහො නාම නිරයො තස්ස යං කිංකුචි වක්ඛුතා රූපං පසස්සති, අනිට්ඨරූපංයෙව¹ පසස්සති, නො ඉට්ඨරූපං. අකන්තරූපංයෙව පසස්සති, නො කන්තරූපං. අමනාපරූපංයෙව පසස්සති, නො මනාපරූපං. යං කිංකුචි සොතෙන සද්දං සුඡාති -පෙ- සාතෙන ගන්ධං සායති -පෙ- ජීව්භාය රසං සායති -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චූසති -පෙ- යං කිංකුචි මනසා ධම්මං විජානාති අනිට්ඨරූපංයෙව විජානාති. නො ඉට්ඨරූපං. අකන්තරූපංයෙව විජානාති, නො කන්තරූපං. අමනාපරූපංයෙව විජානාති, නො මනාපරූපන්ති. එවං වුත්තෙ අද්දෙසිතරො භික්ඛු හගවන්තා එතදවොච: “මහා වත යො හන්තෙ, පරිළාහො සුමහා වත යො හන්තෙ, පරිළාහො. අප්පි නු ඛො හන්තෙ, එතමො පරිළාහා අදෙසෙසු පරිළාහො මහන්තතරො ව හයානකතරොවා”ති? අප්පි ඛො භික්ඛු එතමො පරිළාහා අදෙසෙසු පරිළාහො මහන්තතරො ව හයානකතරො වාති. කතමො පත හන්තෙ, එතමො පරිළාහා අදෙසෙසු පරිළාහො මහන්තතරො ව හයානකතරො වාති?

යෙ භි කෙවි භික්ඛු, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉදං දුක්ඛානි යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛානිරොධගාමිනී පටිපද්ද”ති යථාභූතං නප්පජානන්ති, තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරමන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරමන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරතා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු අභිරතා ජාතිසංවත්තනිකෙසි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරොග්ගති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරොග්ගති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසි සඛ්ඛාරෙ අභිසඛ්ඛරිත්වා ජාතිපරිළාහෙනාපි පට්ඨෙය්ගන්ති. ජරාපරිළාහෙනාපි පට්ඨෙය්ගන්ති, මරණපරිළාහෙනාපි පට්ඨෙය්ගන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසපරිළාහෙනාපි පට්ඨෙය්ගන්ති. තෙ න පරිමුච්ඡන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි. න පරිමුච්ඡන්ති දුක්ඛසමාති වදුමි.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛු සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා “ඉදං දුක්ඛ”ානි යථාභූතං පජානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛානිරොධගාමිනී පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සඛ්ඛාරෙසු නාභිරමන්ති -පෙ- අනභිරතා -පෙ- නාභිසඛ්ඛරොග්ගති -පෙ- අනභිසඛ්ඛරිත්වා ජාතිපරිළාහෙනාපි න පට්ඨෙය්ගන්ති, ජරාපරිළාහෙනාපි න පට්ඨෙය්ගන්ති, මරණපරිළාහෙනාපි න පට්ඨෙය්ගන්ති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසපරිළාහෙනාපි න පට්ඨෙය්ගන්ති. තෙ පරිමුච්ඡන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි පරිමුච්ඡන්ති දුක්ඛසමාති වදුමි. තස්මාතිහ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”ානි යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛානිරොධගාමිනී පටිපද්ද”ති යොගො කරුණියොති.

1. රූපසංකූලි - මජ්ඣිම, සා. 1.

2. ජාතිපට්ඨාහෙන - සීඝ්‍ර, මජ්ඣිම.

12. 5. 3

පරිලාභ සූත්‍රය

3885. මහණෙනි, මහාපරිලාභ නම් නිරයෙක් ඇත. එහි යම් කිසි රුවක් ඇසින් දකී නම් අනිටු රුවක් ම දකී. ඉටු රුවක් නො දකී. නො කැමති රුවක් ම දකී. කැමති රුවක් නො දකී. නො මනා රුවක් ම දකී. මනාරුවක් නො දකී. කනින් යම් කිසි සදක් අසා නම් ... නැහැයෙන් ගදක් ගනී නම් ... දිවින් රසක් විඳී නම් ... කයින් පහසක් පුසී නම් ... සිතින් යම් කිසි දහමක් දනී නම් අනිටු රුවක් ම දනී. ඉටුරුවක් නො දනී. නො කැමති රුවක් ම දනී. කැමති රුවක් නො දනී. නො මනාරුවක් ම දනී. මනාරුවක් නො දනීයි. මෙසේ වදළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, ඒ පරිලාභ නිරය එකාන්තයෙන් මහති. වහන්ස, ඒ පරිලාභ නිරය එකාන්තයෙන් ඉතා මහති. වහන්ස, මේ පරිලාභයට වඩා ඉතා මහත් වූ ද ඉතා බිහිසුනු වූ ද අනෙක් පරිලාභයෙක් ඇද්දෝ”යි? මහණ, මේ පරිලාභයට වඩා ඉතා මහත් වූ ද ඉතා බිහිසුනු වූ ද අනෙක් පරිලාභයෙක් ඇතැ යි. වහන්ස, මේ පරිලාභයට වඩා ඉතා මහත් වූ ද ඉතා බිහිසුනු වූ ද අන් පරිලාභය කවරේ දැයි?

මහණ, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ”යි තතුසේ නො දනිද්ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුසේ නො දනිද්ද, ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත් .. සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත්. ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කෙරෙත් ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කෙරෙත්. ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කොට ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාස පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කොට ජාතිපරිදහයෙනු ද මුළුමනින් දූවෙත්. ජරාපරිදහයෙනු ද මුළුමනින් දූවෙත්. මරණපරිදහයෙනු ද මුළුමනින් දූවෙත්. සොක-පරිදෙවදුක්කදෙමනස්ස උපායාසපරිදහයෙනු ද මුළුමනින් දූවෙත්. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්කයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිඳෙත්. දුකින් නො මිඳෙති යි කියමි.

මහණ, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ”යි තතුසේ දනිද්ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුසේ දනිද්ද, ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලෙත් ... නො ඇලුණාහු ... ධස් නො කෙරෙත් ... ධස් නො කොට ජාතිපරිදහයෙනු ද භාත්පසින් නො දූවෙත්. ජරාපරිදහයෙනු ද භාත්පසින් නො දූවෙත්. මරණපරිදහයෙනු ද භාත්පසින් නො දූවෙත්. සොකපරිදෙවදුක්කදෙමනස්ස උපායාසපරිදහයෙනු ද භාත්පසින් නො දූවෙත්. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්කයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිඳෙත්. සියලු දුකින් මිඳෙති යි කියමි. මහණ, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි චිරය කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි චිරය කටයුතු යි.

12. 5. 4

කුටාගාරසුත්තං

3886. යො භි භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච දුක්ඛසමුදයං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච දුක්ඛනිරෝධං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං කුටාගාරස්ස හෙට්ඨිමං සරං අකරිකා උපරිමං සරං ආරොපෙස්සාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨං අරියසච්චං යථාභූතං අනභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති නෙතං යානං විජ්ජති.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ, එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති. යානමෙතං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා “අභං කුටාගාරස්ස හෙට්ඨිමං සරං, කරිකා උපරිමං සරං ආරොපෙස්සාමී”ති යානමෙතං විජ්ජති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යො එවං වදෙය්‍යා: “අභං දුක්ඛං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨං අරියසච්චං යථාභූතං අභිසමෙච්ච සමමා දුක්ඛස්සන්තං කර්‍ය්‍යාමී”ති යානමෙතං විජ්ජති. තස්මාන්තං භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කර්‍ණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨං”ති යොගො කර්‍ණියොති.

12. 5. 5

වාලසුත්තං

3887. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකවා පක්ඛවිවරමාදය වෙසාලිං¹ පිණ්ඩාය පාවිසී. අඤ්ඤා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සම්මත්තලෙ ලිච්චිකුමාරකෙ සන්ධාරෙ උපාසනං කරොතෙතෙ දුරතොව සුබ්බමෙන තාලච්ඡිග්ගලෙන අසනං අනිපාතෙතොතො පොඤ්ඤානුපොඤ්ඤා² අවිරාධිතං, දිස්වානස්ස එතදහොසි: “සික්ඛිතා වතිමෙ ලිච්චිකුමාරකා සුසික්ඛිතා වතිමෙ ලිච්චිකුමාරකා. යත්ථ භි නාම දුරතොව සුබ්බමෙන තාලච්ඡිග්ගලෙන අසනං අනිපාතෙස්සන්ති පොඤ්ඤානුපොඤ්ඤා අවිරාධිතන්ති.”

1. යො ච ඛො - මජ්ඣ, ස්‍යා.

2. වෙසාලියං - ඩී 1, ස්‍යා.

3. පොඤ්ඤානුපොඤ්ඤා - ස්‍යා.

12. 5. 4

කුට්ඨාසාර සූත්‍රය

3886. මහණෙනි, යමෙක් “මම දුෂාර්යසත්‍යය තතුයේ නුවණින් නො පිළිවිද දුෂ්පද්‍රව්‍යාර්යසත්‍යය තතුයේ නුවණින් නො පිළිවිද දුෂ්චරිතාරාධාර්යසත්‍යය තතු යේ නුවණින් නො පිළිවිද දුෂ්චරිතාධර්මානී ප්‍රතිපද්‍රව්‍යසත්‍යය තතුයේ නුවණින් නො පිළිවිද මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. මහණෙනි, යම්යේ යමෙක් “මම ඤාපගෙයක යටභාගය නො කොට මතුභාගය නගන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යමෙක් මම දුෂාර්ය- සත්‍යය තතුයේ නුවණින් නො පිළිවිද ... දුෂ්චරිතාධර්මානී ප්‍රතිපද්‍රව්‍ය සත්‍යය තතු යේ නුවණින් නො පිළිවිද මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත.

මහණෙනි, යමෙක් “මම දුෂ්කාරයසත්‍යය තතුයේ නුවණින් පිළිවිඳ ... දුෂ්කාරොධගාමිනීප්‍රතිපදාරයසත්‍යය තතුයේ නුවණින් පිළිවිඳ මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. මහණෙනි, යමෙක් “මම කුප්ප්‍රභයක යටගෙය කොට මතුගෙය නගන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යමෙක් “මම දුෂ්කාරයසත්‍යය තතුයේ නුවණින් පිළිවිඳ ... දුෂ්කාරොධගාමිනීප්‍රතිපදාරයසත්‍යය තතුයේ නුවණින් පිළිවිඳ මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නෙමි”යි මෙසේ කියන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්”යි වීරය කට යුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වීරය කටයුතු යි.

12. 5. 5

စာလေ့ ဆုကြွယ်

3887. එක්සමයෙක භාගාවකුත් වහන්සේ විසල්පුර මහ-
වෙතෙහි කුමණෙල්ලි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත්
අනුකෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන විසල්පුරට
පිඩු පිණිස පිටිසිසහ. ආයුෂ්මත් අනුකෙරණුවෝ සිප්පලෙහි
විදීමට පුත්‍රණුවන සියුම් කෙසිසිදුරෙන් හීපගලියෙන් පගලිය
නො වළඟා දුරින් ම ඊතලය ඉක්මවන බොහෝ ලිව්වකුමරුන්
දුටහ. දැක උන්වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය. “යම් කෙනෙක්
දුරින් ම සියුම් කෙසිසිදුරෙන් හීපගලියෙන් පගලිය නො වළඟා
හීතලය ඉක්මවන්නාහු නම් ඒ මේ ලිව්වකුමරුවෝ එකානායෙන්
තික්මුණක. ඒ මේ ලිව්වකුමරුවෝ එකානායෙන් මැනවින්
තික්මුණ”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අප්ථං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනේතො යෙන හගවා තෙනුපසංකමී. -පෙ- එකමන්තං නිසිද්ධො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “ඉධාහං හනෙන්, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීර්මාදය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසිං. අද්දසං ඛවාහං හනෙන්, සම්මිත්‍රලෙ ලිච්ඡවිකුමාරකෙ සන්ථාගාරෙ උපාසන්තං කරොතෙත. දුරතොච සුමුමෙන් තාලච්ඡිග්ගලෙන් අසන් අතිපාතෙතොත පොඛිංඤ්ඤාපොඛිං අවීරාධිතං. දිස්වාන මෙ එතදභොසි, සික්ඛිතා වතිමෙ ලිච්ඡවිකුමාරකා. පුසික්ඛිතා වතිමෙ ලිච්ඡවිකුමාරකා. යත්‍ර හි නාම දුරතො ච සුමුමෙන් තාලච්ඡිග්ගලෙන් අසන් අතිපාතෙසසන්ති පොඛිංඤ්ඤාපොඛිං අවීරාධිතන්ති”.

තං කිං මඤ්ඤසි ආනන්ද, කතමං නුඛො දුක්ඛකරතරං වා දුරභිසම්භවතරං වා, යො ච දුරතොච සුමුමෙන් තාලච්ඡිග්ගලෙන් අසන් අතිපාතෙය්‍ය පොඛිංඤ්ඤාපොඛිං අවීරාධිතං. යො වා සත්ඛා¹ භික්ඛන්තස්ස වාළක්ඛස්ස කොටියා කොටීං පටිච්ඡෙක්ඛියාති? එතදෙව හනෙන්, දුක්ඛකරතරං වෙච දුරභිසම්භවතරං ච යො වා සත්ඛා භික්ඛන්තස්ස වාළක්ඛස්ස කොටියා කොටීං පටිච්ඡෙක්ඛියාති. අප්ථං ඛො තෙ ආනන්ද² දුප්පට්චිජ්ඣිතරං පටිච්ඡෙක්ඛිතා³ යෙ “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පටිච්ඡෙක්ඛිතා⁴ -පෙ- “අයං දුක්ඛතිරොධගාමීති පටිපද”ති, යථාභූතං පටිච්ඡෙක්ඛිතා. තළොතිහ ආනන්ද, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛතිරොධගාමීති පටිපද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 6

අනධකාරස්සත්තං

3888. අත්ථි භික්ඛවෙ, ලොකන්තරීකා අසා අසංවුතා අනධකාරකා⁵ අනධකාරතිමිසා. යත්ථාපිමෙසං වන්දිමස්සුරියානං එවං මහිඤ්ඤිකානං එවං මහානුභාවානං ආභා⁶ නානුභොගතීති. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤිතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “මහා වත සො හනෙන්, අනධකාරො. සුමහා වත සො හනෙන්, අනධකාරො. අත්ථි නුඛො හනෙන්, එතමිසා අනධකාරා අඤ්ඤා අනධකාරො මහන්තරො ච හයානකතරො වා”ති? අත්ථි ඛො භික්ඛු, එතමිසා අනධකාරා අඤ්ඤා අනධකාරො මහන්තරො ච හයානකතරො වාති. කතමො පන හනෙන්, එතමිසා අනධකාරා අඤ්ඤා අනධකාරො මහන්තරො ච හයානකතරො වාති?

1. සත්ඛා - මජ්ඣං, සා, අට්ඨකරා.

2. අප්ථං ඛො ආනන්ද - මජ්ඣං.

3. යො - සා, සි 1, 2.

4. පටිච්ඡෙක්ඛිතා - සා, සි 1, 2.

5. අනධකාරා - මජ්ඣං, සා.

6. ආභාය - මජ්ඣං, සා.

ඉක්බිති ඇවැත් අනඳ තෙරණුවෝ විසල්පුර පිඩු පිණිය හැසිර පසුබත පිණිසපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස් ව හුන් ඇවැත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන විසල්පුරට පිඩු පිණිය පිවිසියෙමි. වහන්ස, මම සිප්හලෙහි විදීම පුහුණුවන සියුම් කෙසිසිදුරෙන් පගලියෙන් පගලිය නො වළභා දුරින් ම ඊතලය ඉක්මවන බොහෝ ලිව්විකුමරුන් දිවිමි. දෑක මට මෙබඳු සිතෙක් විය: යම් කෙනෙක් සියුම් කෙසිසිදුරෙන් පගලියෙන් පගලිය නො වළභා දුරින් ම ඊතලය ඉක්මවන්නාහු නම් ඒ මේ ලිව්විකුමරුවෝ එකානතයෙන් හික්මුණහ. ඒ මේ ලිව්විකුමරුවෝ එකානතයෙන් මැනවින් හික්මුණහ”යි.

ආනඤ්ඤ, ඒ කීමැයි හඟිවු ද? යමෙක් සියුම් කෙසිසිදුරෙන් පගලියෙන් පගලිය නො වළභා දුරින් ම ඊතලය ඉක්මවන්නේ ද, යමෙකුත් සියක්වර පැරු අස්ලොමිහි කෙළවරින් කෙළවරට වියුනේ ද, මෙයින් කීමෙක් ඉතා දුෂ්කර හෝ ඉතා දුලබ හෝ දෑ යි? වහන්ස, යමෙක් සියක්වර පැරු අස්ලොමිහි කෙළවරින් කෙළවරට වියුනේ නම් මෙය ම ඉතා දුෂ්කර ද ඉතා දුලබ ද වේ යි. ආනඤ්ඤ, වැළි යම් කෙනෙක් ‘මේ දුකැ’යි තතුයේ පිළිවිදිද් ද, ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ පිළිවිදිද් ද, ඔහු පිළිවිදුමට ඉතා දුෂ්කර වූවක් පිළිවිදිත්. ආනඤ්ඤ, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වීරිය කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වීරිය කටයුතු යි.

12. 5. 6

අන්ධකාර සුත්‍රය

3888. මහණෙනි, මෙබඳු මහත් සෘණී ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිඳු දෙදෙනාගේත් ආලෝකය යම් තැනක නො ලබන් නම් ලොව අතර පවත්නා හිස් වූ ආවරණ රහිත වූ අඳුරු කරන එබඳු ගත අඳුරක් ඇතැ යි. මෙයේ වදළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, ඒ අඳුර එකානතයෙන් මහති. වහන්ස, ඒ අඳුර එකානතයෙන් ඉතා මහති. වහන්ස, මේ අඳුරට වඩා ඉතා මහත් වූත් ඉතා බිහිසුණු වූත් අන් අඳුරෙක් ඇද්ද?”යි මහණ, මේ අඳුරට වඩා ඉතා මහත් වූත් ඉතා බිහිසුණු වූත් අන් අඳුරෙක් ඇතැ යි. වහන්ස, මේ අඳුරට වඩා ඉතා මහත් වූත් ඉතා බිහිසුණු වූත් අන් අඳුර කවරේ ද?යි

යෙ හි කෙවි හික්ඛු, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං නාපඡානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද”ති යථාභූතං නාපඡානන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සංඛ්‍යාරෙසු අභිරමන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සංඛ්‍යාරෙසු අභිරමන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සංඛ්‍යාරෙසු අභිරතා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙසු සංඛ්‍යාරෙසු අභිරතා ජාතිසංවත්තනිකෙපි සංඛ්‍යාරෙ අභිසංඛිරොන්ති -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සංඛ්‍යාරෙ අභිසංඛිරොන්ති. තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙපි සංඛ්‍යාරෙ අභිසංඛිරිත්වා -පෙ- සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසසංවත්තනිකෙපි සංඛ්‍යාරෙ අභිසංඛිරිත්වා ජාතඤ්ඤාකාරමපි පපත්ති. ජරඤ්ඤාකාරමපි පපත්ති. මරණඤ්ඤාකාරමපි පපත්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසඤ්ඤාකාරමපි පපත්ති. තෙ න පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි න පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදමි.

යෙ ව ඛො කෙවි හික්ඛු, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පඡානන්ති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද”ති යථාභූතං පඡානන්ති, තෙ ජාතිසංවත්තනිකෙසු සංඛ්‍යාරෙසු නාභිරමන්ති -පෙ- අනභිරතා -පෙ- නාභිසංඛිරොන්ති -පෙ- අනභිසංඛිරිත්වා ජාතඤ්ඤාකාරමපි න පපත්ති. ජරඤ්ඤාකාරමපි න පපත්ති, මරණඤ්ඤාකාරමපි න පපත්ති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසඤ්ඤාකාරමපි න පපත්ති. තෙ පරිමුච්චන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිමුච්චන්ති දුක්ඛසමාති වදමි. තස්මාතිහ හික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 7

ජිග්හලස්සත්තං

3889. සෙය්‍යථාපි හික්ඛවෙ, පුරිසො මහාසමුද්දෙ එකවජ්ජග්ගලං යුගං¹ පක්ඛිපෙය්‍ය. තත්‍රස්ස² කාණො කච්ඡපො. සො වස්සසත්තස්ස වස්සසත්තස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උමුච්ඡෙජ්ජය්‍ය. තං කිලෙ ඤ්ඤාපථ හික්ඛවෙ, අපි නු සො කාණො කච්ඡපො වස්සසත්තස්ස වස්සසත්තස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උමුච්ඡෙජ්ජෙත්තො අමුසමිං. එකවජ්ජග්ගලෙ යුගෙ ගීවං පච්චෙසෙය්‍යාති³? යදි නුත භජෙත්ත, කදචි කරහවි දීපස්ස අඤ්ඤානො අච්චයෙනාති. ඛිප්පතරං ඛො සො හික්ඛවෙ, කාණො කච්ඡපො වස්සසත්තස්ස වස්සසත්තස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උමුච්ඡෙජ්ජෙත්තො අමුසමිං. එකවජ්ජග්ගලෙ යුගෙ ගීවං පච්චෙසෙය්‍ය, තඤ්ඤාභාතං හික්ඛවෙ, සකිං විනිපාතගතෙන⁴ බාලෙන මනුස්සන්තං වදමි. තං කිස්ස හෙතු: නහෙත්ථ හික්ඛවෙ, අත්ථි ධර්මවරියා පුඤ්ඤාකිරියා. අඤ්ඤාමඤ්ඤාබාදිකා එත්ථ හික්ඛවෙ, වත්තනි දුබ්බලබාදිකා. තං කිස්ස හෙතු: අදිට්ඨන්තා හික්ඛවෙ; චතුත්තං අරියසච්චානං. කතමෙයං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද්‍ය අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ හික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛන්ති යොගො කරණියො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද්‍යා යොගො කරණියොති.

1. එක-ජිග්හලයුගං - සි 1.

2. තත්‍රාසියං - මජ්ඣං, සා.

3. පටිසිසායාති - සිමු, සි 1, 2.

4. විනිපාතං ගතෙන - සි 1, 2.

මහණ, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ”යි තතුයේ නො දැනිද්ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ නො දැනිද්ද, ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත් ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයන් පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලෙත්. ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයන් පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි ඇලුණාහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කෙරෙත් ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයන් පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කෙරෙත්. ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කොට ... සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයන් පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන් ද ධස් කොට ජාති අඳුරට ද වැටෙත්. ජරා අඳුරට ද වැටෙත්. මරණ අඳුරට ද වැටෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාස අඳුරට ද වැටෙත්. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්කයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිඳෙත්. සියලු දුකින් නො මිඳෙති යි කියමි.

මහණ, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ “මේ දුකැ”යි තතුයේ දැනිද්ද ... මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ දැනිද්ද, ඔහු ජාතිය පිණිස පවත්නා සංස්කාරයන්හි නො ඇලෙත් ... නො ඇලුණාහු ... ධස් නො කෙරෙත් ... ධස් නො කොට ජාති අඳුරට ද නො වැටෙත්. ජරා අඳුරට ද නො වැටෙත්. මරණ අඳුරට ද නො වැටෙත්. සොක පරිදෙව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාස අඳුරට ද නො වැටෙත්. ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්කයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිඳෙත්. සියලු දුකින් මිඳෙති යි කියමි. මහණ, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වීර්ය කටයුතු... “මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වීර්ය කටයුතු යි.

12. 5. 7

ඡිත්තෙ සුත්තය

3889. මහණෙනි, යම්යේ පුරුෂයෙක් මහමුහුදෙහි එක් සිදුරක් ඇති වියදණකින් බහා ලත්තේ ද එහි කණකැස්බෙක් වන්නේ ය. හේ සියවසක් සියවසක්හුගේ ඇවෑමෙන් වරෙක වරෙක මතු වන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිවූ ද? ඒ කණකැස්බා සියවසක් සියවසක්හුගේ ඇවෑමෙන් වරෙක වරෙක මතු වන්නේ තෙල එක්සිදුරු වියදඬුයෙහි ගෙල පිවිස්වන්නේ දැ යි? වහන්ස, දිගුකලෙක ඇවෑමෙන් කිසි කවර දවසෙක විය හැකි යි. මහණෙනි, ඒ කණකැස්බා සියවසක් සියවසක්හුගේ ඇවෑමෙන් වරෙක වරෙක මතු වන්නේ තෙල එක්සිදුරු වියදඬුයෙහි ඉතා වහා ගෙල පිවිස්වන්නේ ය. මහණෙනි, වරක් අපායට ගිය බාලයා විසින් මිනිසන්බව සුලබ ය යි මම නො ම කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්; මහණෙනි, මෙහි දහමිහි හැසිරීමෙන් පින් කිරීමෙන් නො ම ඇත. මහණෙනි, මෙහි ඔවුනොවුන් කෑමෙන් දුඹුලත් කෑමෙන් පවතී. ඒ කවර හෙයින් යත්; මහණෙනි, වතුරාර්යසත්තය නුදුටු බැවිනි. කවර වතුරාර්යසත්තයෙක යත්: “දුඛාර්යසත්තය ය ... දුඛාරියොධගාමිනිප්පතිපදර්යසත්තය යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ක”යි වීර්ය කටයුතු ... “මේ දුක්කාරියොධගාමිනිප්පතිපදර්යස”යි වීර්ය කටයුතු යි.

12. 5. 8

දුතිය ඡිගගලසුත්තං

3890. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අයං මහාපඨවී එකොදිකා අස්ස. තත්‍ර පුරිසො එකච්ඡිග්ගලං යුගං පකඛිපෙය්‍ය. තමෙනං පුරස්ථිමො වාතො පච්ඡිමෙන සංභරෙය්‍ය, පච්ඡිමො වාතො පුරස්ථිමෙන සංභරෙය්‍ය, උත්තරො වාතො දක්ඛණෙන සංභරෙය්‍ය, දක්ඛණො වාතො උත්තරෙන සංභරෙය්‍ය. තත්‍රස්ස කාණො කච්ඡපො. සො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උලුපුජ්ජෙය්‍ය. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි නු සො කාණො කච්ඡපො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උලුපුජ්ජන්තො අමුසමිං එකච්ඡිග්ගලෙ යුගෙ ගිවං පවෙසෙය්‍යාති? අධිච්චමිදං හන්තො, යං සො කාණො කච්ඡපො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අච්චයෙන සකිං සකිං උලුපුජ්ජන්තො අමුසමිං එකච්ඡිග්ගලෙ යුගෙ ගිවං පවෙසෙය්‍යාති. එවං අධිච්චමිදං භික්ඛවෙ, යං මනුස්සන්තං ලහති, එවං අධිච්චමිදං භික්ඛවෙ, යං තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමුදාසමිබ්බුද්ධො, එවං අධිච්චමිදං භික්ඛවෙ, යං තථාගතපථවෙදිතො ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පති. තස්සිදං භික්ඛවෙ, මනුස්සන්තං ලභං, තථාගතො ව ලොකෙ උප්පන්නො අරහං සමුදාසමිබ්බුද්ධො, තථාගතපථවෙදිතො ව ධම්මචිතයො ලොකෙ දිප්පති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”නති යොගො කරුණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීති පටිපද”ති යොගො කරුණියොති.

12. 5. 9

සිනෙරුසුත්තං

3891. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො සිනෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස සත්ත මුග්ගමත්තියො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛිපෙය්‍ය. නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ටො බහුතරං යා වා¹ සත්ත මුග්ගමත්තියො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛන්තා. සිනෙරු² වා පබ්බතරාජාති? එතදෙව හන්තො, බහුතරං යදිදං සිනෙරුපබ්බතරාජා. අප්පමත්තිකා සත්ත මුග්ගමත්තියො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛන්තා. සබ්බස්මින න උපෙතභී උපතිධිමේ න උපෙතභී. කලහාගමෙ න උපෙතභී. සිනෙරු පබ්බතරාජං උපතිධාය සත්ත මුග්ගමත්තියො පාසාණසකඛරා උපතික්ඛන්තාති.

1. යා ව - ස්‍යා.

2. උපතික්ඛන්තා යො ව සිනෙරු - මජ්ඣ.

12. 5. 8

දුක්ඛජ්ඣගල සූත්‍රය

3890. මහණෙනි, යම්යෙ මේ මහපොළොව එක ම ජලාසයෙක් වන්නේ ද, පුරුෂයෙක් එක්සිදුරු වියදණ්ඩක් එහි බහා ලන්නේ ය. ඒ මෙය පෙරදිගින් හමන වාතය පැළදිගට පමුණුවන්නේ ය. පැළදිගින් හමන වාතය පෙරදිගට පමුණුවන්නේ ය. උතුරුදිගින් හමන වාතය දකුණුදිගට පමුණුවන්නේ ය. දකුණුදිගින් හමන වාතය උතුරුදිගට පමුණුවන්නේ ය. එහි කණකැස්බෙක් වන්නේ ය. හේ සියවසක් සියවසක්හුගේ ඇවෑමෙන් එක් එක්වර මතුවන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? ඒ කණකැස්බා සියවසක් සියවසක්හුගේ ඇවෑමෙන් එක් එක්වර මතුවන්නේ තෙල එක්සිදුරු වියදඬුවෙහි ගෙල පිවිසවන්නේ දැයි? වහන්ස, ඒ කණකැස්බා සියවසක් සියවසක්හුගේ ඇවෑමෙන් එක් එක්වර මතුවන්නේ තෙල එක්සිදුරු වියදණ්ඩෙහි ගෙල පිවිසවන්නේ ය යන යමෙක් වේ නම් මෙය කිසි දවසක සිදුවන්නෙකි. මහණෙනි, එමෙන් ම මිනිසත් බව ලබයි යන යමෙක් වේ නම් මෙය දිගුකලක් ඉක්ම යෑමෙන් සිදුවන්නෙකි. මහණෙනි, එමෙන් ම අර්හත්සමාක්සමුද්ධ වූ තරාගත තෙමේ ලොව උපදී යන යමෙක් වේ නම් මෙ ද දිගු කලක් ගත වීමෙන් සිදු වන්නෙකි. මහණෙනි, එමෙන් ම තරාගතයන් විසින් පවසන ලද සසුන ලොව බබලයි යන යමෙක් වේ නම් මෙ ද දිගු කලක් ගතවීමෙන් සිදු වන්නෙකි. මහණෙනි, ඔහු විසින් මේ මිනිසත්බව ලදී. අර්හත්සමාක්සමුද්ධ වූ තරාගත තෙමේත් ලොව උපත. තරාගතයන් විසින් පවසන ලද සසුනත් ලොව බබලයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුක්ඛ”යි වීර්ය කටයුතු ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපද”යි වීර්ය කටයුතු යි.

12. 5. 9

සිනෙරු සූත්‍රය

3891. මහණෙනි, යම්යෙ පුරුෂයෙක් මුං පමණ වූ ගල්කැට සතක් සිනෙරු පවුරුණු ළඟ බහා තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද? ළඟ තබන ලද මුං පමණ යම් පහණ සතුරු හෝ සිනෙරු පවුරුණු හෝ දැයි. වහන්ස, යම් මේ සිනෙරුපවුරුණේ වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ළඟ තබන ලද මුං පමණ වූ සත් පහණ සතුරු ඉතා ම ද ය. සිනෙරුපවුරුණු හා සැසඳීමෙහිදී මුං පමණ වූ සත් පහණ සතුරු ගණනට ද නො පැමිණේ. සැසඳීම පමණකට ද නො පැමිණේ. (සියයෙන් දහසින් සියදහසින්) කලාවකට ද නො පැමිණේ.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, අපමන්තකං අවසිට්ඨං, සඛ්ඛමිපි න උපෙනි උපනිධිමිපි න උපෙනි කලභාගමිපි න උපෙනි පුරිමං දුක්ඛකඛන්ධං පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකඛතතුපරමතා. යො “ඉදං දුක්ඛ”තනි යථාභූතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්”ති යථාභූතං පජානාති. තස්මානිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”තනි යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්”ති යොගො කරණියොති.

12. 5. 10

දුතිය සිනෙරුසුත්තං

3892. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සිනෙරුපබ්බතරාජා පරික්ඛයං පරියාදනං ගච්ඡය්‍යා ධම්මෙසා සත්ත මුග්ගමන්තියො පාසාණසක්ඛරාති. තං කිලෙඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යං වා සිනෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛණං පරියාදින්නං යා වා සත්ත මුග්ගමන්තියො පාසාණසක්ඛරා අවසිට්ඨාති? එතදෙව හතෙතා, බහුතරං සිනෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස යදිදං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, අපමන්තකා සත්ත මුග්ගමන්තියො පාසාණසක්ඛරා අවසිට්ඨා, සඛ්ඛමිපි න උපෙනි, උපනිධිමිපි න උපෙනි, කලභාගමිපි න උපෙනි. සිනෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය සත්ත මුග්ගමන්තියො පාසාණසක්ඛරා අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, අපමන්තකං අවසිට්ඨං. සඛ්ඛමිපි න උපෙනි උපනිධිමිපි න උපෙනි කලභාගමිපි න උපෙනි පුරිමං දුක්ඛකඛන්ධං පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකඛතතුපරමතා. යො “ඉදං දුක්ඛතනි” යථාභූතං පජානාති -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්”ති යථාභූතං පජානාති. තස්මානිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”තනි යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනී පටිපද්”ති යොගො කරණියොති.

පපාතවග්ගො පඤ්චමො.

තත්‍රාද්දනං:

විනතා පපාතො පරිළාහො කුටං වාදෙකිකාරො ව.

ඪ්ග්ගලා ව දුවෙ වුත්තා සිනෙරු අපරෙ දුවෙති.

මහණෙනි, එසෙයින් ම චතුස්සත්‍යාවබෝධය කළ දිවුසපත් අරියවු-පුභුල්ලු විසින් මේ දුකෙක් ඤය කරන ලද්දේ ගෙවන ලද්දේ වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ දුක ඉතා මඳ ය. යමෙක් මේ දුකැ යි තතුයේ දනී ද ... මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි තතුයේ දනී ද, යන යම් මේ සත්‍යකතාවපරමතාවක් (සත්වරක් ඉපදීම පරම කොට ඇති බවෙක්) වේ නම් මෙය ඤය කළ ගෙවුණු පළමු දුක්කඳ හා සැසැඳීමෙහි දී ගණනකට නො පැමිණේ. සැසැඳීමකට දු නො පැමිණේ. කලභාගයකට දු නො පැමිණේ යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වීර්ය කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වීර්ය කටයුතු යි.

12. 5. 10

දුතියසිනෙරු සූත්‍රය

3892. මහණෙනි, යම්සේ සිනෙරුපවුරජ මුං පමණ වූ පහණ සකුරු සතක් තබා ඤයවීමට ගෙවීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉතා වැඩි ද? සිනෙරුපවුරජුගේ ඤය වූ ගෙවුණු යමෙක් වේ නම් එය හෝ ඉතිරි වූ මුං පමණ වූ පහණ සකුරු සතෙක් වේ නම් එය හෝ ද යි? වහන්ස, සිනෙරුපවුරජුගේ යම් මේ ඤය වූවෙක් ගෙවුණෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ මුං පමණ වූ පහණසකුරු සත ඉතා මඳ ය. සිනෙරු-පවුරජුගේ ඤය වූ ගෙවුණු කොටස හා සැසැඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ මුං පමණ වූ පහණ සකුරු සත ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසැඳීමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයකට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම චතුස්සත්‍යාවබෝධය කළ දිවුසපත් අරියවු පුභුල්ලුගේ ඤය වූ ගෙවුණු යම් මේ දුකෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ දුක ඉතා මඳ ය. ඤය වූ ගෙවුණු පළමු දුක්කඳ හා සැසැඳීමෙහි දී යමෙක් “මේ දුකැ”යි තතුයේ දනී ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ දනී ද යන යම් මේ සත්‍යකතාවපරමතාවක් වේ නම් මෙය ගිණුමට දු නො පැමිණේ. සැසැඳීමකට දු නො පැමිණේ. කලභාගයකට දු නො පැමිණේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වීර්ය කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වීර්ය කටයුතු යි.

පසාතවර්ගය පස්වැනි යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

විනායා, පසාත, පරිළාභ, කුට, වාද, අඤ්ඤාකාර යි සයෙක් ද ඡිග්ගලසූතුරු දෙකෙක් ද අනෙක් සූතුරු දෙකෙක් ද කියන ලද හ යි.

6. අභියමයවග්ගො

12. 6. 1

නබ්බිබාසුතං

3893. අථ ඛො භගවා පරික්ඛං නබ්බිබාසං පංසුං ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආමනෙතාසි: තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං යො වා'යං මයා පරික්ඛො නබ්බිබාසං පංසුං ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවීති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං. යදිදං මහාපඨවී, අප්පලික්ඛකොයං භගවතා පරික්ඛො නබ්බිබාසං පංසුං ආරොපිතො, සඞ්ඛමි න උපෙති උපනිධිමි න උපෙති කලභාගමි න උපෙති මහාපඨවී උපනිධාය භගවතා පරික්ඛො නබ්බිබාසං පංසුං ආරොපිතොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභියමෙතාවිතො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං -පෙ- යො "ඉදං දුක්ඛතනි" යථාභූතං පජානාති -පෙ- "අයං දුක්ඛනිරොධගාමිති පටිපද්ධි"ති යථාභූතං පජානාති. තස්මානිහ භික්ඛවෙ, "ඉදං දුක්ඛතනි" යොගො කරණියොති -පෙ- "අයං දුක්ඛනිරොධගාමිති පටිපද්ධි"ති යොගො කරණියොති.

12. 6. 2

පොකඛරණීසුතං

3894. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, පොකඛරණී පඤ්ඤස යොජනාති ආයාමෙන, පඤ්ඤස යොජනාති විජාරෙන, පඤ්ඤස යොජනාති උච්චාධෙන, පුණ්ණං උදකස්ස සමත්තකා කාකපෙය්‍යා. තතො පුරිසො කුසග්ගෙන උදකං උඬරෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යං වා කුසග්ගෙන උදකං උඬතං යං වා පොකඛරණියා උදකනි? එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං පොකඛරණියා උදකං. අප්පලික්ඛකං කුසග්ගෙන උදකං උඬතං, සඞ්ඛමි න උපෙති උපනිධිමි න උපෙති කලභාගමි න උපෙති පොකඛරණියා උදකං උපනිධාය කුසග්ගෙන උදකං උඬතනති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 3

සමෙහජ්ජසුතං

3895. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යඤ්චා මහනදියො සංසද්දනති සමෙතනි. සෙය්‍යරීදං: ගඬා යමුතා අවීරවති සරභු මභී. තතො පුරිසො දො වා තිණි වා උදකච්ඡිතාති උඬරෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යාති වා දො වා තිණි වා උදකච්ඡිතාති උඬතනාති යං වා සමෙහජ්ජං උදකනි? එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං සමෙහජ්ජං උදකං, අප්පලික්ඛකාති දො වා තිණි වා උදකච්ඡිතාති උඬතනාති සඞ්ඛමි න උපෙතනි, උපනිධිමි න උපෙතනි, කලභාගමි න උපෙතනි. සමෙහජ්ජං උදකං උපනිධාය දො වා තිණි වා උදකච්ඡිතාති උඬතනාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

6. අභිසමය වර්ගය

12. 6. 1

නවසිඛා සූත්‍රය

3893. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස් බිඳක් නඟා හික්මන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද? මවිසින් නියසිලෙහි නගන ලද යම් මේ පස්බිඳෙක් වේ නම් එය හෝ මේ මහපොළොව හෝ ද යි? වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නගන ලද මේ පස්බිඳ ඉතා මද ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියලෙහි නගන ලද පස්බිඳ ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට දු නො පැමිණේ. කලභාගයකට දු නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම චතුක්කතාවබෝධය කළ දිට්‍රසපත් අරිසවු-පුඤ්ඤානේ ... මේ දුක ම ඉතා බොහෝ ය. යමෙක් “මේ දුකැ” යි තතුයේ දැනි ද ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි තතුයේ දැනි ද ... මහණෙනි, එසෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ” යි වීරිය කටයුතු ... “මේ දුක් නැවැත්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ” යි වීරිය කටයුතු යි.

12. 6. 2

පොකබරණී සූත්‍රය

3894. මහණෙනි, යම්සේ අයමින් පනස්යොදුන් වූ විතරින් පනස්යොදුන් වූ ගැඹරින් පනස්යොදුන් වූ මුඛවිට සම කොට දියෙන් පිරුණු කවුඩන් විසින් පිය හැකි පොකුණෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් කුසගණනින් එයින් දිය නගන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද? කුසගණනින් යම් දියෙක් නගන ලද නම් එය හෝ පොකුණෙහි වූ දිය හෝ ද යි? වහන්ස, පොකුණෙහි වූ යම් මේ දියෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ වේ. කුසගණනින් නගන ලද දිය ඉතා මද ය. පොකුණෙහි වූ දිය හා සැසඳීමෙහි දී කුසගණනින් නගන ලද දිය ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිසවුහුගේ ... වීරිය කටයුතු යි.

12. 6. 3

සම්භෙජ්ජ සූත්‍රය

3895. මහණෙනි, යම්සේ මේ මහානදිහු එනම්: ගඬකා යමුනා අවිරවනී සරභු මහී නදිහු යම් තැනෙක එක් වැ ගලාබසින් ද එක්වෙද්ද, පුරුෂයෙක් එයින් දෙතුන් දියබිඳක් නගන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද? නගන ලද යම් දෙතුන් දියබිඳුහු වෙත් නම් ඔහු හෝ යම් මුසුදියෙක් වේ නම් එය හෝ ද යි? වහන්ස, යම් මේ (සෙසුනදින් හා) මුසුදියෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ වේ. නගන ලද දෙතුන් දියබිඳුහු ඉතා මද යැ. මුසුදිය හා සැසඳීමෙහි දී නගන ලද දෙතුන් දියබිඳුහු ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිසවුහුගේ ... වීරිය කටයුතු යි.

12. 6. 4

දුතිය සමොජ්ජසුත්තං.

3896. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යත්ථිමා මහානදියො සංසද්දන්ති සමෙතති. සෙය්‍යරීදං: ගඬා යමුනා අවිරවති සරහු ටෙහී. තං උදකං පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙජ්ජයා යපෙඤා දො වා තිණි වා උදකච්ඡිත්තාති. තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං. යං වා සමෙහජ්ජං උදකං පරික්ඛණං පරියාදිත්තං. යාති වා දො වා තිණි වා උදකච්ඡිත්තාති අවසිට්ඨාති? එතදෙව හතොත, බහුතරං සමෙහජ්ජං උදකං යදිදං පරික්ඛණං පරියාදිත්තං, අප්පමත්තකාති දො වා තිණි වා උදකච්ඡිත්තාති අවසිට්ඨාති, සඤ්චිපි න උපෙතති උපතිධිමිපි න උපෙතති කලහාගමිපි න උපෙතති සමෙහජ්ජං උදකං පරික්ඛණං පරියාදිත්තං උපතිධාය දො වා තිණි වා උදකච්ඡිත්තාති අවසිට්ඨාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 5

පඨවිසුත්තං.

3897. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාපඨවියා සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා උපතික්ඛිපෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං. යා වා සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා උපතික්ඛිත්තා, අයං වා මහාපඨවී? එතදෙව හතොත, බහුතරං යදිදං මහාපඨවී, අප්පමත්තකා සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා උපතික්ඛිත්තා, සඤ්චිපි න උපෙතති උපතිධිමිපි න උපෙතති කලහාගමිපි න උපෙතති මහාපඨවී උපතිධාය සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා උපතික්ඛිත්තාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 6

දුතිය පඨවිසුත්තං.

3898. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, මහාපඨවී පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙජ්ජයා යපෙඤා සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා. තං කිං මඤ්ඤප්ඵ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං. යං වා මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදිත්තං යා වා සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා අවසිට්ඨාති? එතදෙව හතොත, බහුතරං මහාපඨවියා යදිදං පරික්ඛණං පරියාදිත්තං අප්පමත්තකා සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා අවසිට්ඨා, සඤ්චිපි න උපෙතති උපතිධිමිපි න උපෙතති, කලහාගමිපි න උපෙතති මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදිත්තං උපතිධාය සත්ත කොලඨිමත්තියො ගුළිකා අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 4

දුතිය සමෙහස් සූත්‍රය

3896. මහණෙනි, යම්සේ මේ මහානදීහු එනම්: ගඬගා යමුනා අචිරවතී සරහු මහී නදීහු යම් තැනෙක එක් වැ ගලාබසින් ද, එක් වෙද් ද, දෙතුන් දියබිඳක් තබා ඒ දිය ඝෂය වීමට සිඳීමට යන්නේ නම්. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉබොහෝ ද? ඝෂය වූ සිඳුණු යම් මුසු දියෙක් වේ නම් එය හෝ ඉතිරි වූ යම් දෙතුන් දියබිඳුහු වෙන් නම් ඔහු හෝ දැයි? වහන්ස, ඝෂය වූ සිඳුණු යම් මේ මුසුදියෙක් වේ නම් මෙය ම ඉබොහෝ ය. ඉතිරි වූ දෙතුන් දියබිඳුහු ඉමඳහ. ඝෂය වූ සිඳුණු මුසුදිය හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ දෙතුන් දියබිඳුහු ගිණුමට ද නො පැමිණෙත්. සැසඳුමට ද නො පැමිණෙත්. කලභාගයට ද නො පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිසවුහුගේ ... වියඹ කටයුතු යි.

12. 6. 5

පඨවි සූත්‍රය

3897. මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් මහපොළොවෙහි ඩෙබරඇට පමණ වූ ගුලි සතක් බහා තබන්නේ නම් මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉබොහෝ ද? ඩෙබරඇට පමණ වූ බහා තබන ලද යම් සත්ගුළියෙක් වේ නම් එය හෝ මේ මහපොළොව හෝ දැයි? වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ ද, මෙය ම ඉබොහෝ යි. බහා තබන ලද ඩෙබරඇට පමණ වූ සත්ගුළිය ඉතා මඳ ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී ඩෙබරඇට පමණ වූ බහා තබන ලද සත්ගුළිය ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිසවුහුගේ ... වියඹ කටයුතු යි.

12. 6. 6

දුතිය පඨවි සූත්‍රය

3898. මහණෙනි, යම්සේ මහපොළොව ඩෙබර ඇට පමණ වූ සත්ගුළියක් තබා ඝෂය වීමට ගෙවීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉබොහෝ ද? මහපොළොවෙහි ඝෂය වූ ගෙවුණු යමෙක් වේ නම් එය හෝ ඉතිරි වූ ඩෙබරඇට පමණ වූ යම් සත්ගුළියෙක් වේ නම් එය හෝ දැයි? වහන්ස, මහපොළොවෙහි යම් මේ ඝෂය වූවෙක් ගෙවුණෙක් වේ නම් මෙය ම ඉබෙහෙවි. ඉතිරි වූ ඩෙබරඇට පමණ වූ සත්ගුළිය ඉතා මඳ ය. මහපොළොවෙහි ඝෂය වූ ගෙවුණු කොටස හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ ඩෙබරඇට පමණ වූ සත්ගුළිය ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එමෙන් ම අරිසවුහුගේ ... වියඹ කටයුතු යි.

12. 6. 7

සමුද්දසුත්තං

3899. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාසමුද්දනො¹ දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති උභිරොයා. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යාති වා දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති උඛ්භානාති, යං වා සමුද්දෙ උදකන්? එතදො භනො, බහුතරං යදිදං මහාසමුද්දෙ උදකං, අපමන්තකාති, දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති උඛ්භානාති, සඬබ්බි න උපෙනති උපනිධිබ්බි න උපෙනති, කලභාගමපි න උපෙනති. මහාසමුද්දෙ උදකං උපනිධාය දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති උඛ්භානාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරිය-සාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 8

දුතිය සමුද්දසුත්තං

3900. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ² පරික්ඛයං පරියාදනං ගච්ඡියා යපෙකා දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යං වා මහාසමුද්දෙ උදකං පරික්ඛණං පරියාදින්නං, යාති වා දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති අවසිට්ඨාති? එතදො භනො, බහුතරං මහාසමුද්දෙ උදකං යදිදං පරික්ඛණං³ පරියාදින්නං, අපමන්තකාති දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති අවසිට්ඨාති. සඬබ්බි න උපෙනති, උපනිධිබ්බි න උපෙනති, කලභාගමපි න උපෙනති මහාසමුද්දෙ උදකං පරික්ඛණං පරියාදින්නං උපනිධාය දො වා තිණි වා උදකච්ඡිනාති අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 6. 9

පබ්බතූපමසුත්තං

3901. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො භිමවනො පබ්බතරාජස්ස සත්ත සාසපමණියො පාසාණසකඛරා උපනික්ඛිපෙයා. තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යා වා සත්ත සාසපමණියො පාසාණසකඛරා උපනික්ඛින්නා භිමවා වා පබ්බතරාජාති? එතදො භනො, බහුතරං යදිදං භිමවා පබ්බතරාජා අපමණකා සත්ත සාසපමණියො පාසාණසකඛරා උපනික්ඛින්නා. සඬබ්බි න උපෙනති උපනිධිබ්බි න උපෙනති කලභාගමපි න උපෙනති භිමවනං පබ්බතරාජානං උපනිධාය. සත්ත සාසපමණියා පාසාණසකඛරා උපනික්ඛින්නා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස -පෙ- යොගො කරණියොති.

1. මහාසමුද්දෙ - සා, පි 1, 2.

2. මහාසමුද්දෙ උදකං - මජ්ඣ.

3. උදකං පරික්ඛණං - සා.

12. 6. 7

සමුඥ සූත්‍රය

3899. මහණෙනි, යම්යෙ පුරුෂයෙක් මහවුහුදෙන් දෙතුන් දියබිඳක් නගන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉබොහෝ ද? නගන ලද, යම් දෙතුන් දියබිඳු වෙත් නම් ඔහු හෝ වුහුදෙහි යම් දියෙක් වේ නම් එය හෝ දැයි? වහන්ස, මහවුහුදෙහි යම් දියෙක් වේ නම් මෙය ම ඉබෙහෙවි. නගන ලද දෙතුන් දියබිඳු ඉතා මඳ ය. මහවුහුදෙහි දිය හා සැසැදීමෙහි දී නගන ලද දෙතුන් දියබිඳු ඉතා මඳය, මහවුහුදෙහි දිය හා සැසැදීමෙහි දී නගන ලද දෙතුන් දියබිඳු ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම අරිසවුහුගේ ... වියා කටයුතු යි.

12. 6. 8

දුතියසමුඥ සූත්‍රය

3900. මහණෙනි, යම්යෙ මහවුහුද දෙතුන් දියබිඳක් තබා ඤය වීමට ගෙවීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉබොහෝ ද? මහවුහුදෙහි ඤය වූ සිදුණු යම් දියෙක් වේ නම් එය හෝ ඉතිරි වූ දෙතුන් දියබිඳෙක් වේ නම් එය හෝ දැයි? වහන්ස, මහවුහුදෙහි ඤය වූ සිදුණු යම් මේ දියෙක් වේ නම් මෙය ම ඉබෙහෙවි. ඉතිරි වූ දෙතුන් දියබිඳු ඉතා මඳ ය. මහවුහුදෙහි ඤය වූ සිදුණු දිය හා සැසැදීමෙහි දී ඉතිරි වූ දෙතුන් දියබිඳු ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිසවුහුගේ ... වියා කටයුතු යි.

12. 6. 9

පබ්බතූපම සූත්‍රය

3901. මහණෙනි, යම්යෙ පුරුෂයෙක් හිමවත් පවුරපුහුගේ අබ පමණ වූ පහණසකුරු සතක් බහා තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද? කීමෙක් ඉබොහෝ ද? බහා තබන ලද අබ පමණ වූ යම් පහණසකුරු සතෙක් වේ නම් එය හෝ හිමවත් පවුරපු හෝ දැයි? වහන්ස, යම් මේ හිමවත් පවුරපෙක් වේ නම් හෝ ම ඉබෙහෙවි. බහා තබන ලද අබ පමණ වූ පහණසකුරු සත ඉතා මඳ ය. හිමවත් පවුරපු හා සැසැදීමෙහි දී බහා තබන ලද අබ පමණ වූ පහණසකුරු සත ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳුමට ද නො පැමිණේ. කලභාගයට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිසවුහුගේ ... වියා කටයුතු යි.

12. 6. 10

දුතිය පබ්බතපමස්සන්තං.

3902. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, භිමවා පබ්බතරාජා පරික්ඛයං පරියාදන්තං ගවේජයා යපෙතවා සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසක්ඛරා. තං කිං මඤ්ඤපථ භික්ඛවෙ, කතමං නුඛො බහුතරං, යං වා භිමවතො පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛිණං පරියාදින්නං, යා වා සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසක්ඛරා අවසිට්ඨාති? එතදෙව භනෙත, බහුතරං භිමවතො පබ්බතරාජස්ස යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං. අපපමෙත්තියා සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසක්ඛරා අවසිට්ඨා. සඛ්ඛිමුපි න උපෙතති, උපතිධිමුපි න උපෙතති, කලහාගමුපි න උපෙතති භිමවතො පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපතිධාය සත්ත සාසපමෙත්තියො පාසාණසක්ඛරා අවසිට්ඨාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස සුග්ගලස්ස අභිසමෙත්තාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං අපපමෙත්තියා අවසිට්ඨා. සඛ්ඛිමුපි න උපෙති, උපතිධිමුපි න උපෙති, කලහාගමුපි න උපෙති පුරිමං දුක්ඛකඛන්ධං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපතිධාය යදිදං සත්තකඛන්තුපරමිතා. යො “ඉදං දුක්ඛං” නති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛසමුදයො” ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධො” ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද” ති යථාභූතං පජානාති. නසමාතිභ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද” ති යොගො කරණියොති.

අභිසමයවග්ගො ඡදෙයා.

තත්තුඤ්ඤානං:

තඛසිඛා පොක්ඛරණි ව සමේහජ්ජා අපරෙ දුට්ඨෙ,
පයථී දෙව සමුඤ්ඤ දෙව දුට්ඨෙ ව පබ්බතපමාති.

1. සත්තකඛන්තු. පරමතා - සිමු, සා. .

12. 6. 10

දුතියපබ්බතපම සූත්‍රය

3902. මහණෙනි, යම්සේ හිමවත් පවුරප් අබ පමණ වූ පහණසකුරු (ගල්කැට) සතක් නබා ඝෂය වීමට ගෙවීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, “ඒ කීමැ”යි හඟිවුද? කීමෙන් ඉබොහෝ ද? හිමවත් පවුරප්ගේ යම් ඝෂය වූවෙක් ගෙවුණෙක් වේ නම් එය හෝ ඉතිරි වූ අබ පමණ වූ යම් පහණසකුරු සතෙක් වේ නම් එය හෝ දැයි? වහන්ස, හිමවත් පවුරප්ගේ යම්මේ ඝෂය වූවෙක් ගෙවුණෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බෙහෙවි. අබ පමණ වූ ඉතිරි වූ සත්පහණසකුරු ඉතා මඳය. හිමවත් පවුරප්ගේ ඝෂය වූ ගෙවුණු කොටස හා සැසඳීමෙහි දී අබ පමණ වූ ඉතිරි සත්පහණසකුරු ශිණ්‍යමටත් නො පැමිණේ. සැසඳුමටත් නො පැමිණේ. කලභාගයටත් නො පැමිණේ යි.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සිවුසස් පිළිවිදි දිවුසපත් අරියවු දුගුල්හුගේ ඝෂය වූ ගෙවුණු යම් මේ දුකෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බෙහෙවි. ඉතිරි වූ දුක මඳය. යමෙක් “මේ දුකැ”යි තතුයේ දැනී ද, “මේ දුක් හටගැනුමැ”යි තතුයේ දැනී ද, “මේ දුක් වැළැක්මැ”යි තතුයේ දැනී ද, “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි තතුයේ දැනී ද යන යම් මේ සත්තකඛතකුපරමතාවක් වේ ද, එය ඝෂය වූ ගෙවුණු පළමු දුක්කඳ හා සැසඳීමෙහි දී ශිණ්‍යමටත් නො පැමිණේ. සැසඳුමටත් නො පැමිණේ. කලභාගයටත් නො පැමිණේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා “මේ දුකැ”යි වියඹ කටයුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වියඹ කටයුතු යි.

සවැනි අභිසමයවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

නට්ඨබා, පොඤ්ඤානිධි දෙකෙක්ද අනෙක් සමෙහෙස් සුතුරු දෙකෙක්ද පට්ඨ සුතුරුදෙකෙක්ද සමුද්දසුතුරු දෙකෙක්ද පබ්බතපම සුතුරු දෙකෙක්ද යි මුළුල්ල දසයෙකි යි.

7. ආමකධර්මපෙය්‍යාලවග්ගො

12. 7. 1

අඤ්ඤත්‍රස්සත්තං

3903. අථ ඛො භගවා පරිත්තං නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආමනෙත්ති: “තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං. යො වා'යං මයා පරිත්තො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවී”ති? එතදෙව භතෙන, බහුතරං යදිදං මහාපඨවී, අප්පමන්තකොයං භගවතා පරිත්තො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො, සබ්බමපි න උපෙති. උපතිධිමපි න උපෙති, කලහාගමපි න උපෙති මහාපඨවී. උපතිධාය භගවතා පරිත්තො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුසෙස්සු පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ අඤ්ඤත්‍ර මනුසෙස්සු පට්ඨාජායනති. තං කිං භෙතු? අදිට්ඨන්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තා අරියසච්චානං. කතමෙයං චතුත්තා: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනියාපටිපදා අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, ඉදං දුක්ඛනී යොගො කරණීයො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා යොගො කරණීයොති.

12. 7. 2

පච්චන්තස්සත්තං

3904. අථ ඛො භගවා පරිත්තං නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආමනෙත්ති: “තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යො වා'යං මයා පරිත්තො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවී”ති? එතදෙව භතෙන, බහුතරං යදිදං මහාපඨවී, අප්පමන්තකොයං භගවතා පරිත්තො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො. සබ්බමපි න උපෙති, උපතිධිමපි න උපෙති, කලහාගමපි න උපෙති මහාපඨවී. උපතිධාය භගවතා පරිත්තො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මජ්ඣිමෙස්ස ජනපදෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ පට්ඨන්තමෙස්ස ජනපදෙස්ස පට්ඨාජායනති අවිඤ්ඤාතාරෙස්ස මිලකෙඛස්ස -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා යොගො කරණීයොති.

12. 7. 3

පඤ්ඤාස්සත්තං

3905. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අරියෙන පන පඤ්ඤාචක්ඛනා සමන්තාගතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ අවිජ්ජාගතා සමුල්ලහා -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීනී පටිපදා”ති යොගො කරණීයොති.

1. මනුසෙස්ස - සිමු.

2. අප්පමන්තකා - මජ්ඣං, සා.

3. ඤාණවක්ඛනා - අවිකරා.

7. ආමකධකඤ්ඤපෙය්‍යාල වර්ගය

12. 7. 1

අඤ්ඤත්‍ර සූත්‍රය

3903. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස් බිඳක් නගා භික්ෂූන් ඇමතුයේක. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? කිමෙක් ඉතා බොහෝ ද? මා විසින් නියසිලෙහි යම් පස්බිඳෙක් නගන ලද නම් එය හෝ මේ මහපොළොව හෝ දැයි. වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ නම් මෙය ම ඉබෙහෙවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නගන ලද මේ පස්බිඳ ඉතා මද ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නිය සිලෙහි නගන ලද පස්බිඳ ගිණුමටත් නො පැමිණේ. සැසඳීමටත් නො පැමිණේ. කලභාගයටත් නො පැමිණේ යි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඬ කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු අල්පය. වැලි යම් සඬ කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙත් අන් තත්හි උපදිත් නම් ඔහු ම ඉබොහෝහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: වතුරායඝ්‍රාය නො දුටු බැවිනි. කවර වතුරායඝ්‍රායයක යත්: “දුඃඛායඝ්‍රාය ... දුඃඛනිරෝධගාමීනි ප්‍රතිපද්‍යායඝ්‍රාය”යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා “මේ දුක්ක”යි වියඝ්‍ර කට යුතු....“මේ දුක්කනිරෝධගාමීනි පටිපද්‍ය”යි වියඝ්‍ර කටයුතු යි.

12. 7. 2

පව්වන්ත සූත්‍රය

3904. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස්බිඳක් නගා භික්ෂූන් ඇමතුයේක. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? කිමෙක් ඉබොහෝ ද? මවිසින් නියසිලෙහි යම් මේ පස්බිඳෙක් නගන ලද නම් එය හෝ මේ මහපොළොව හෝ දැයි. වහන්ස, යම් මේ මහපොළොවක් වේ නම් මෙය ම ඉබෙහෙවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නගන ලද මේ පස්බිඳ ඉතා මද ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නගන ලද පස්බිඳ මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී ගිණුමට ද නො පැමිණේ. සැසඳීමට ද නො පැමිණේ. කලාවෙන් කලාවට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම මධ්‍යමප්පදයන්හි යම් සඬ කෙනෙක් උපදිත් නම් ඒ සඬයෝ මදයහ. වැලි යම් සඬ කෙනෙක් අප්‍රසිද්ධ වූ අශිෂ්ට වූ පැසුරු දැනවිති උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි වියඝ්‍ර කටයුතු යි.

12. 7. 3

පඤ්ඤා සූත්‍රය

3905. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙනෙක් ආයඝ්‍ර වූ ලොවි ලොවුතුරු නුවණැයින් සමන්වාගත වෙත් නම් ඒ සඬයෝ මදයහ, වැලි යම් කෙනෙක් අවිද්‍යායෙන් යුතු වූවාහු මුළා වූවෝ වෙද්ද මේ සඬයෝ ම ඉබොහෝහ ... මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ යි වියඝ්‍ර කටයුතු යි.

12. 7. 4

සුරාමෙරයසුත්තං.

3906. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 5

ඔදකජසුත්තං.

3907. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ ථලජා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ ඔදකජා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 6

මනෙකයාසුත්තං.

3908. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ මනෙකයා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ අමනෙකයා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 7

පෙතෙකයාසුත්තං.

3909. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ පෙතෙකයා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ අපෙතෙකයා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 8

සාමඤ්ඤසුත්තං.

3910. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ සාමඤ්ඤ. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ අසාමඤ්ඤ -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 7. 4

සුරාමෙරය සූත්‍රය

3906. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙනෙක් ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙරමත්පැනින් වැළකුණාහු නම් ඒ සතියෝ මඳයහ. වැලි යම් සතී කෙනෙක් ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැනින් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතුයි.

12. 7. 5

ඔදකජ සූත්‍රය

3907. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙනෙක් ගොඩබිම උපදනාහු ද ඒ සතියෝ මඳයහ. වැලි යම් සතී කෙනෙක් දියෙහි උපදනෝ ද මේ සතියෝ ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 7. 6

මනෙකයා සූත්‍රය

3908. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සතී කෙනෙක් මව්ට හිත වූවෝ ද, ඔහු මඳයහ. වැලි යම් සතී කෙනෙක් මව්ට හිත නුවූවෝ ද මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 7. 7

පෙත්තෙයා සූත්‍රය

3909. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සතී කෙනෙක් පියාට හිත වූවෝ ද, ඔහු මඳයහ. වැලි යම් සතී කෙනෙක් පියාට හිත නුවූවෝ ද මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 7. 8

සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

3910. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සතී කෙනෙක් මහණුන්ට හිත වූවෝ නම් ඔහු මඳයහ. වැලි යම් සතී කෙනෙක් මහණුන්ට හිත නුවූවෝ නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 7. 9

බ්‍රහ්මඤ්ඤස්සුතං.

3911. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ බ්‍රහ්මඤ්ඤ. අප් ඛො එතෙව බ්‍රහ්මරා සත්ථා යෙ අබ්‍රහ්මඤ්ඤ -පෙ- යොගො කර්ඨියොති.

12. 7. 10

අපවායීස්සුතං.

3912. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ කුලෙජෙට්ඨාපවායීනො. අප් ඛො එතෙව බ්‍රහ්මරා සත්ථා යෙ අකුලෙජෙට්ඨාපවායීනො -පෙ- යොගො කර්ඨියොති.

ආමකධඤ්ඤපෙය්‍යාලවග්ගො සත්තමො.

තත්‍රාද්දන්තං :

අඤ්ඤිත්‍ර පච්චන්තං පඤ්ඤ ව සුරාමෙරයොදකජා,
මනෙතය්‍ය පෙතෙතය්‍යා සාමඤ්ඤං බ්‍රහ්මඤ්ඤඤාපවායීති.

12. 7. 9

බ්‍රහ්මඤ්ඤ සූත්‍රය

3911. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් කෙනෙක් බ්‍රහ්මඤ්ඤ භික්‍ෂුවෙහි ද ඒ සත්වයෙහි මඳයහ. වැලි යම් කෙනෙක් බ්‍රහ්මඤ්ඤ භික්‍ෂුවෙහි ද මේ සත්වයෙහි ම ඉබ්බාහේත ... වියා කටයුතු යි.

12. 7. 10

අපවායී සූත්‍රය

3912. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් සත්ව කෙනෙක් කුලදෙවුවන් පුද්ගලයෙක් නම් ඔහු මඳයහ. වැලි යම් සත්ව කෙනෙක් කුලදෙවුවන් නොපුද්ගලයෙක් නම් මොහු ම ඉබ්බාහේත ... වියා කටයුතු යි.

සත්වැනි ආමකධර්මපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

අඤ්ඤා පච්චන්ත පඤ්ඤා සුරාමෙරය ඔදකප් සුතුරුද මනෙය්‍යා පෙතෙය්‍යා සාමඤ්ඤ බ්‍රහ්මඤ්ඤ අපවායී සුතුරුද යි දසයෙකි යි.

8. දුතිය ආමකධඤ්ඤපෙය්‍යාලවග්ගො

12. 8. 1

පාණාතිපාතසුත්තං.

3913. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ පාණාතිපාතා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පාණාතිපාතා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 2

අදින්නාදනසුත්තං.

3914. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ අදින්නාදනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ අදින්නාදනා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 3

කාමෙසුමිච්ඡාවාරසුත්තං.

3915. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ කාමෙසුමිච්ඡාවාරා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ කාමෙසුමිච්ඡාවාරා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 4

මුසාවාදසුත්තං.

3916. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ මුසාවාද පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ මුසාවාද අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 5

පිසුණවාචාසුත්තං.

3917. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ පිසුණාය වාචාය¹ පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පිසුණාය වාචාය අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 6

ඵරුසවාචාසුත්තං.

3918. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ ඵරුසාය වාචාය² පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ ඵරුසාය වාචාය අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

1. පිසුණවාචාය - සි. මු.

2. ඵරුසවාචාය - සි. මු.

8. දුතිය ආමක ධර්මසංග්‍රහය වර්ගය

12. 8. 1

පාණාතිපාත සූත්‍රය

3913. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් පණ්ඩිතයෙක් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්වකෙනෙක් පණ්ඩිතයෙක් නොවැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝභ ... වියා කටයුතුයි.

12. 8. 2

අදිත්තාදන සූත්‍රය

3914. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් අධිනාදනින් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්වකෙනෙක් අධිනාදනින් නොවැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝභ ... වියා කටයුතුයි.

12. 8. 3

කාමෙසුමිච්ඡාචාර සූත්‍රය

3915. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් කාමයෙහි චිසහසරින් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්ව කෙනෙක් කාමයෙහි චිසහසරින් නොවැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝභ ... වියා කටයුතුයි.

12. 8. 4

මුසාවාද සූත්‍රය

3916. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ව කෙනෙක් මුසවායෙන් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්ව කෙනෙක් මුසවායෙන් නොවැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝභ ... වියා කටයුතුයි.

12. 8. 5

පිසුණවාචා සූත්‍රය

3917. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් පිසුණුබසින් වැළඳුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මදයහ. වැලි යම් සත්වකෙනෙක් පිසුණුබසින් නොවැළඳුණාහු නම් මේ සත්වයෝ ම ඉබ්බාහෝභ ... වියා කටයුතුයි.

12. 8. 6

ඵරුසවාචා සූත්‍රය

3918. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් රළුබසින් වැළඳුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මදයහ. යළි යම් සත්වකෙනෙක් රළුබසින් නොවැළඳුණාහු නම් මේ සත්වයෝ ම ඉබ්බාහෝභ ... වියා කටයුතුයි.

12. 8. 7

සමච්ඡාදාසසුත්තං

3919. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ සමච්ඡාදාසා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛණ්ණරා සත්ථා යෙ සමච්ඡාදාසා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 8

බීජගාමසුත්තං

3920. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛණ්ණරා සත්ථා යෙ බීජගාමභූතගාමසමාරම්භා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 9

විකාලභොජනසුත්තං

3921. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ විකාලභොජනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛණ්ණරා සත්ථා යෙ විකාලභොජනා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 8. 10

විලෙපනසුත්තං

3922. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසණධානා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව ඛණ්ණරා සත්ථා යෙ මාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩන විභූසණධානා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

දුතිය ආමකධර්මප්‍රකාශනාලවග්ගො අට්ඨමො.

තත්‍රැඥානං :

පාණං අදින්නං කාමෙසු මුසාපෙසුඤ්ඤා ඵරුසා,
සමච්ඡාදාසං බීජඝ්ඤා විකාලො ව විලෙපනන්ති.

12. 8. 7

සම්ඵජ්ජලාප සූත්‍රය

3919. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ව කෙනෙක් තිස්බසින් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්ව කෙනෙක් තිස්බසින් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වීයා කට යුතු යි.

12. 8. 8

බීජගාම සූත්‍රය

3920. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ව කෙනෙක් ගස්තුරු ලිය කලතුරුවීමෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්ව කෙනෙක් ගස්තුරුලිය කලතුරුවීමෙන් නොවැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වීයා කටයුතු යි.

12. 8. 9

විකාලහෝජන සූත්‍රය

3921. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් විකල් බොජුනෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්ව කෙනෙක් විකල් බොජුනෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ. ... වීයා කටයුතු යි.

12. 8. 10

විලෙපන සූත්‍රය

3922. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ව කෙනෙක් මල්ගඳ විලෙවුන් දැරීමට අඩු තැන් පිරවුමට සැරසුමට හෙතු වූ කරුණින් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැලි යම් සත්වකෙනෙක් මල්ගඳ විලෙවුන් දැරීමට අඩුතැන් පිරවුමට සැරසුමට හෙතු වූ කරුණින් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වීයා කට යුතු යි.

අටවැනි දුතිය ආමකධක්ඛණ්ණපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාණාතිපාත, අදික්ඛාදන, කාමෙසුමි ව්‍යාචාර, මුසාවාද, පිසුණාවාචා ඵරුසාවාචා, සම්ඵජ්ජලාප, බීජගාම, විකාලහෝජන, විලෙපන යි සූත්‍ර දසයෙකි යි.

9. තනිය ආමකඩඤ්ඤපෙය්‍යාලවගො

12. 9. 1

නව්‍යගීතසුත්තං

3923. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ නව්‍යගීතවාදිතවිසුක්ඛස්සනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ නව්‍යගීතවාදිතවිසුක්ඛස්සනා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 2

උච්චාසයනසුත්තං

3924. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ උච්චාසයනමහාසයනා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 3

ජාතරූපසුත්තං

3925. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ ජාතරූපරජතපට්ඨග්ගණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ජාතරූපරජතපට්ඨග්ගණා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 4

ආමකඩඤ්ඤසුත්තං

3926. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ ආමකඩඤ්ඤපට්ඨග්ගණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ආමකඩඤ්ඤපට්ඨග්ගණා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 5

ආමකමංසසුත්තං

3927. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ ආමකමංසපට්ඨග්ගණා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ආමකමංසපට්ඨග්ගණා අප්පට්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

9. නීතිය ආමකඩඤ්ඤ පෙය්‍යාල වර්ගය

12. 9. 1

නවවර්ගීක සූත්‍රය

3923. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් නැටුමෙන් ගැයුමෙන් වැයුමෙන් විසුළු දස්නෙන් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් නැටුමෙන් ගැයුමෙන් වැයුමෙන් විසුළු දස්නෙන් නො වැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වීය්‍ය කටයුතු යි.

12. 9. 2

උච්චාසයන සූත්‍රය

3924. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් උසසුන් මහ අස්නෙන් වැළඳුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් උසසුන් මහ අස්නෙන් නො වැළඳුණාහු නම් මේ සත්වයෝ ම ඉබොහෝහ ... වීය්‍ය කටයුතු යි.

12. 9. 3

ජාතරූප සූත්‍රය

3925. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් රත්රිදී මසුකහවණු පිළිගැනුමෙන් වැළඳුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් රත්රිදී මසුකහවණු පිළිගැනුමෙන් නො වැළඳුණාහු නම් මේ සත්වයෝ ම ඉබොහෝහ ... වීය්‍ය කටයුතු යි.

12. 9. 4

ආමකඩඤ්ඤ සූත්‍රය

3926. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් අමුධාන්‍ය පිළිගැනුමෙන් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් අමුධාන්‍ය පිළිගැනුමෙන් නො වැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වීය්‍ය කටයුතු යි.

12. 9. 5

ආමකමංස සූත්‍රය

3927. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් අමුමස් පිළිගැනීමෙන් වැළඳුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් අමුමස් පිළිගැනීමෙන් නො වැළඳුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වීය්‍ය කටයුතු යි.

12. 9. 6

කුමාරිකස්සත්තං.

3928. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා¹ පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ ඉත්ථිකුමාරිකපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 7

දුස්සිදසස්සත්තං.

3929. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දුස්සිදසපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දුස්සිදසපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 8

අපේළකස්සත්තං.

3930. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අපේළකපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ අපේළකපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 9

කුක්කුටස්සකරස්සත්තං.

3931. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ කුක්කුටස්සකරපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ කුක්කුටස්සකරපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 9. 10

වළවාස්සත්තං.

3932. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ හත්ථිගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කරණියොති.

තතිස ආමකධක්ඛද්දපෙය්‍යාලවග්ගො නවමො.

කත්තුද්දානං :

නච්චුච්චාසයනරජතා ධක්ඛං මංසං කුමාරිකං,
දුස්සිදසාපේළකා ච කුක්කුටවළවෙහි වාති

1. ඉත්ථිකුමාරි - සි 1, 2.

12. 9. 6

කුමාරික සූත්‍රය

3928. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් සත්වකෙනෙක් (විවාහක) ඉතිරි (අවිවාහක) කුමරියන් පිළිගැනුමෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැළි යම් සත්ව කෙනෙක් ඉතිරිකුමරියන් පිළිගැනුමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහුම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 9. 7

ද්විදස සූත්‍රය

3929. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් සත්ව කෙනෙක් ද්විදසුන් පිළිගැනුමෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැළි යම් සත්ව කෙනෙක් ද්විදසුන් පිළිගැනුමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහුම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 9. 8

අපේළක සූත්‍රය

3930. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් කෙනෙක් එළුරෙළුන් පිළිගැනුමෙන් වැළකුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මදයහ. යළි යම් කෙනෙක් එළුරෙළුන් පිළිගැනුමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මේ සත්වයෝම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 9. 9

කුක්කුට සුකර සූත්‍රය

3931. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් කෙනෙක් කුකුළුන් හුරන් පිළිගැනුමෙන් වැළකුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මදයහ. යළි යම් කෙනෙක් කුකුළුන් හා හුරන් පිළිගැනුමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මේ සත්වයෝම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 9. 10

වළවා සූත්‍රය

3932. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් කෙනෙක් ඇතුන් ගෙරිත් අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළකුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මදයහ. වැළි යම් කෙනෙක් ඇතුන් ගෙරිත් අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මේ සත්වයෝම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

නවවැනි තනිය ආමකධර්ම පෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

නවවර්ග, උච්චාසයන, ජාතරූප, ආමකධර්ම, ආමකමංස කුමාරික, ද්විදස, අපේළක යන සූත්‍ර අට හා කුක්කුට සුකර වළවා සූත්‍ර දෙක යි සූත්‍ර දශයෙනි.

10. චතුර්ත්ව ආමකධර්මපදයාලවග්ගො

12. 10. 1

බෙත්තවත්ථසුත්තං

3933. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ බෙත්තවත්ථපටිග්ගහණා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ බෙත්තවත්ථපටිග්ගහණා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 2

කයවිකකයසුත්තං

3934. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ කයවිකකයා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ කයවිකකයා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 3

දුතෙය්‍යසුත්තං

3935. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දුතෙය්‍යපභිණ්ණමනානුයොගා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 4-6

තුලාකුටාදිසුත්තානි

3936-3938. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තුලාකුට-කංඝකුට-මානකුටා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තුලාකුට-කංඝකුට-මානකුටා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

12. 10. 7-9

උකෙකාටනාදිසුත්තානි

3939-3941. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ උකෙකාටන-විඤ්චන-නිකතිසාවියොගා පටිච්චරතා. අප් ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ උකෙකාටන-විඤ්චන-නිකතිසාවියොගා අප්පටිච්චරතා -පෙ- යොගො කර්ණියොති.

1. පනෙණ - අට්ඨකපා.

10. චතුර්ථ ආමකධර්මසංදේශයාල වර්ගය

12. 10. 1

බෙතතවත්ථු සූත්‍රය

3933. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළකුණාහු නම් ඒ සත්වයෝ මඳයහ. යළි යම් සත්වකෙනෙක් කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් නොවැළකුණාහු නම් මේ සත්වයෝ ම ඉබොහෝහ ... විය හැකිය.

12. 10. 2

කයවික්කය සූත්‍රය

3934. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් මිල දී ගැනුමෙන් විකුණුමෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් මිල දී ගැනුමෙන් විකුණුමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... විය හැකිය.

12. 10. 3

දුකෙය්‍ය සූත්‍රය

3935. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් ගිහියන්ගේ පණ්ඩුඩපනත්මෙහෙවර කිරීමෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. යළි යම් සත්වකෙනෙක් ගිහියන්ගේ පණ්ඩුඩපනත් මෙහෙවර කිරීමෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... විය හැකිය.

12. 10. 4 - 6

තුලාකුටාදි සූත්‍රය

3936 - 3938. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් කුළුතුලා - කුළුලොහො - කුළුමිනුමින් වැළකුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් කුළුතුලා - කුළුලොහො කුළුමිනුමින් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... විය හැකිය.

12. 10. 7 - 9

උකෙකාටනාදි සූත්‍ර

3939. - 3941. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්වකෙනෙක් ලස් ගැනුම් මුළු කිරීම රැවටීම සභ්බාග වඤ්ඤාන ක්‍රියායෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මඳයහ. වැළි යම් සත්වකෙනෙක් ලස් ගැනුම් මුළු කිරීම රැවටීම සභ්බාග වඤ්ඤාන ක්‍රියායෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... විය හැකිය.

12. 10. 10-15

ඡේදනාදිසූත්තානි

3942-3947. එවිමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ ඡේදන-වධ-බන්ධන-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා පටිච්චරතා. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ ඡේදන-වධ-බන්ධන-විපරාමොස-ආලොප-සහසාකාරා අප්පටිච්චරතා. තං කිසස හෙතු; අදිට්ඨතො භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසංචාරානං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසංචරස්ස, දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසංචරස්ස, දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසංචරස්ස, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියාපටිපද්දා අරියසංචරස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යොගො කරණියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

චතුස්ස ආමකධක්ඛාදිපෙය්‍යාලවග්ගො දසමො.

තත්තුද්දනං:

ඛෙත්තං කයං දුතෙය්‍යස්ස භුලාකුටං කංසකුටං,
මානකුටං උකෙකාටනං වස්ඤ්ඤානිකති, ඡේදනා,
වධබන්ධනං විපරාමොසාලොපසාහසානීති.

12. 10. 10-15

ඡේදනාදී සූත්‍ර

3942 - 3947. මහණෙනි, එසෙයින්ම යම් සත්ව කෙනෙක් සිදුම් මැරුම් බැදුම් පැහැර ගැනුම් ගම්පැහැරුම් අඛිබවා ගැනුම් ක්‍රියායෙන් වැළකුණාහු නම් ඔහු මදයහ. වැළී යම් සත්ව කෙනෙක් සිදුම් මැරුම් බැදුම් පැහැර ගැනුම් ගම්පැහැරුම් අඛිබවා ගැනුම් ක්‍රියායෙන් නො වැළකුණාහු නම් මොහුම ඉබොහෝහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, චතුරායාසත්‍යය නුදුටු බැවිනි. කවර චතුරායාසත්‍යයක යත්: දුෂ්ඨායාසත්‍යය, දුෂ්ඨමුද්‍යායාසත්‍යය, දුෂ්ඨ-නිරොධායාසත්‍යය, දුෂ්ඨනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදායාසත්‍යය යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා “මේ දුක්ඛ”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක්ඛසමුදය”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක්ඛනිරොධ”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද”යි වියා කටයුතු යි.

දගවැනි චතුස් ආමකධර්ම පෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බෙක්ඛවක්ඛු, කයවිකකය, දුතෙය්‍ය, තුලාකුට, කංසකුට, මානකුට, උකෙසුටන, වඤ්චන, නිකඛි, ඡේදන, වධ, බන්ධන, විපරාමොස ආලොප සාහස යි පසළොස් සූතුරු කෙනෙකි යි.

11. පඤ්චගතිපෙය්‍යාලවග්ගො

12. 11. 1

මනුස්සවුතිස්සතං

3948. අථ ඛො භගවා පරික්ඛං නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආමනෙතායි: “නං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො බහුතරං, යො වායං මයා පරික්ඛො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවී”ති. “එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං මහාපඨවී. අප්පමත්තකොයං භගවතා පරික්ඛො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො. යඞ්ඛමි න උපෙති, උපනිධිමි න උපෙති, කලභාගමි න උපෙති, මහාපඨවී. උපනිධාය භගවතා පරික්ඛො නබ්බිබ්බායං පංසු ආරොපිතො”ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා¹ වුතා මනුස්සෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති. නං කිස්ස හෙතු? අදිට්ඨතා භික්ඛවෙ, වතුඤ්ඤා අරියසච්චානං කතමෙයං වතුඤ්ඤා? දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපද්දා අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, “දදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරණියො -පෙ- “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද”ති යොගො කරණියොති.

12. 11. 2

දුතියමනුස්සවුතිස්සතං

3949. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා මනුස්සෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා නිරවජානයොනියා පච්චාජායන්ති. නං කිස්ස හෙතු -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 3

තතියමනුස්සවුතිස්සතං

3950. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා මනුස්සෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 4

චතුස්මනුස්සවුතිස්සතං

3951. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා දෙවෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුස්සා වුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරණියොති.

1. මනුස්සෙස්ස - සා

11. පඤ්චගති පෙය්‍යාල වර්ගය

12. 11. 1

මනුස්සවුන් සූත්‍රය

3948. එකලිභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස්බිඳක් නභා භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද කීමෙන් ඉබොහෝ ද මට්ටින් යම් මේ පස්බිඳක් නියසිලෙහි නභන ලද නම් එය හෝ මේ මහපොළොව හෝ දැයි? “වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ නම් ටෙය ම ඉබෙහෙවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නභන ලද මේ පස්බිඳ ඉතාමද ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නභන ලද පස්බිඳ මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී ගිණුමට ද නොපැමිණේ. සැසඳුමටද නොපැමිණේ. කලාවෙන් කලාවටද නොපැමිණේ”. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඒ සත්වයෝ මදයහ. වැළි යම් කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත් ප්‍රවාහු නිරයෙහි උපදිත් නම් මේ සත්වයෝ ම ඉබොහෝහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිවු අරිසස් නුදුටු බැවිනි, කවර සිවු අරිසස්ද යත්: දුඛායාසත්‍යය ... දුඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසත්‍යයයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා “මේ දුකැ”යි වියා කට යුතු ... “මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිළිවෙතැ”යි වියා කට යුතු යි.

12. 11. 2

දෙවන මනුස්සවුන් සූත්‍රය

3949. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සක්කෙතෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදයහ. යළි යම් සක්කෙතෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු නිරිසන්යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ. ඒ කවර හෙයින් යත් ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 3

තෙවන මනුස්සවුන් සූත්‍රය

3950. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සක්කෙතෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඒ සක්කෙතෙක් මදයහ. වැළි යම් සක්කෙතෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් නම් මේ සක්කෙතෙක් ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 4

සිවුවන මනුස්සවුන් සූත්‍රය

3951. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සක්කෙතෙක් මිනිස් ලොවින් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදයහ. වැළි යම් සක්කෙතෙක් මිනිස්ලොවින් ව්‍යුත්ප්‍රවාහු නිරයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 5

පඤ්චමමනුස්සචුතිස්සුතං.

3952. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා චූතා දෙවෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුස්සා චූතා තීරව්ජානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඤ්ඤොති.

12. 11. 6

ඡට්ඨමනුස්සචුතිස්සුතං.

3953. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා චූතා දෙවෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ මනුස්සා චූතා පෙක්ඛිවිසයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඤ්ඤොති.

12. 11. 7

දෙවචුතිස්සුතං.

3954. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චූතා දෙවෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චූතා තීරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඤ්ඤොති.

12. 11. 8

දුතියදෙවචුතිස්සුතං.

3955. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චූතා දෙවෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චූතා තීරව්ජානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඤ්ඤොති.

12. 11. 9

තතියදෙවචුතිස්සුතං.

3956. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චූතා දෙවෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චූතා පෙක්ඛිවිසයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඤ්ඤොති.

12. 11. 10

චතුස්සදෙවචුතිස්සුතං.

3957. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චූතා මනුස්සෙස්ස පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ දෙවා චූතා තීරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඤ්ඤොති.

12. 11. 5

පස්වන මනුෂ්‍යවුති සූත්‍රය

3952. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍යකෙනෙක් මිනිස්ලොවින් ව්‍යුත් වුවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සත්‍යකෙනෙක් මිනිස් ලොවින් ව්‍යුත් වුවාහු නිරිසන් යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 6

සවන මනුෂ්‍යවුති සූත්‍රය

3953. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍යකෙනෙක් මිනිස්ලොවින් ව්‍යුත් වුවාහු දෙවිලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සත්‍යකෙනෙක් මිනිස්ලොවින් ව්‍යුත් වුවාහු ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ වෙත් ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 7

දෙවවුති සූත්‍රය

3954. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍යකෙනෙක් දෙවිලොවින් ව්‍යුත් ව දෙවිලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සත්‍යකෙනෙක් දෙවිලොවින් ව්‍යුත් ව නිරයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ වෙත් ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 8

තෙවන දෙවවුති සූත්‍රය

3955. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍යකෙනෙක් දෙවිලොවින් ව්‍යුත් ව දෙවිලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සත්‍යකෙනෙක් දෙවිලොවින් ව්‍යුත් ව නිරිසන් යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 9

තෙවන දෙවවුති සූත්‍රය

3956. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍යකෙනෙක් දිව්‍යවිෂයයෙන් ව්‍යුත් ව දිව්‍යවිෂයයෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. යළි යම් සත්‍යකෙනෙක් දිව්‍යවිෂයයෙන් ව්‍යුත් ව ප්‍රෙතවිෂයයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 10

සිවුවන දෙවවුති සූත්‍රය

3957. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍යකෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුත් ව මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සත්‍යකෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුත් ව නිරයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 11

පඤ්චමදෙවචුතිස්සුතතං.

3958. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ දෙවා වුතා මනුෂ්‍යෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ දෙවා වුතා තීරච්ඡානයොනියා පට්ඨාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 12

ජඨ්ඨදෙවචුතිස්සුතතං.

3959. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ දෙවා වුතා මනුෂ්‍යෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ දෙවා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පට්ඨාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 13

නිරයචුතිස්සුතතං.

3960. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා මනුෂ්‍යෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා නිරයෙ පට්ඨාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 14

දුතියනිරයචුතිස්සුතතං.

3961. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා මනුෂ්‍යෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා තීරච්ඡානයොනියා පට්ඨාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 15

තතියනිරයචුතිස්සුතතං.

3962. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා මනුෂ්‍යෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පට්ඨාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 16

චතුස්ථනිරයචුතිස්සුතතං.

3963. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්ථා යෙ නිරයා වුතා දෙවෙස්ස පට්ඨාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්ථා යෙ නිරයා වුතා නිරයෙ පට්ඨාජායනති -පෙ- යොගො කරණියොති.

12. 11. 11

පස්වන දෙවවුති සූත්‍රය

3958. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් දෙව්ලොවින් ව්‍යුත් ව මිනිස්ලොව උපදිත් නම් ඔහු මදහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් දෙව්ලොවින් ව්‍යුත් ව නිරිසන් යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 12

සවන දෙවවුති සූත්‍රය

3959. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුත් වුවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙහි ව්‍යුත් වුවාහු ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 13

නිරයවුති සූත්‍රය

3960. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව මිනිස්ලොව උපදිත් නම් ඔහු මදහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව නිරයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 14

දෙවන නිරයවුති සූත්‍රය

3961. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව නිරිසන් යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 15

තෙවන නිරයවුති සූත්‍රය

3962. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 16

සිවුවන නිරයවුති සූත්‍රය

3963. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් වුවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුත් ව නිරයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 17

පඤ්චමනිරයවුතිසුත්තං

3964. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ නිරයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ නිරයා වුතා තිරව්ජානායොනියා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 18

ජයානිරයවුතිසුත්තං

3965. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ නිරයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ නිරයා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 19

තිරව්ජානවුතිසුත්තං

3966. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 20

දුතියතිරව්ජානවුතිසුත්තං

3967. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා තිරව්ජානායොනියා පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 21

තතියතිරව්ජානවුතිසුත්තං

3968. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා මනුසොසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 22

චතුස්තිරව්ජානවුතිසුත්තං

3969. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා නෙ සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ ඛො එතෙව බහුතරා සත්තා යෙ තිරව්ජානායොනියා වුතා නිරයෙ පච්චාජායනති -පෙ- යොගො කරණීයොති.

12. 11. 17

පස්වන තීරයවූකි සූත්‍රය

3964. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තීරයෙන් වූයන වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තීරයෙන් වූයන ව තිරිසන් යොනිති උපදිත් නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 18

සවන තීරයවූකි සූත්‍රය

3965. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තීරයෙන් වූයන ව දෙවිලොව උපදිත් නම් ඒ සඤ්ඤා මඳහ. වැළි යම් කෙතෙක් තීරයෙන් වූයන ව ප්‍රත්‍යක්ෂයෙහි උපදිත් නම් මේ සඤ්ඤා ම ඉබ්බාහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 19

තිරිසාරවූකි සූත්‍රය

3966. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඒ සඤ්ඤා මඳහ. වැළි යම් කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන වූවාහු තිරිසන් උපදිත් නම් මේ සඤ්ඤා ම ඉබ්බාහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 20

දෙවන තිරිසාරවූකි සූත්‍රය

3967. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන ව මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඒ සඤ්ඤා මඳහ. වැළි යම් කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන ව තිරිසන් යොනිති උපදිත් නම් මේ සඤ්ඤා ම ඉබ්බාහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 21

තෙවන තිරිසාරවූකි සූත්‍රය

3968. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන ව මිනිස්ලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන ව ප්‍රත්‍යක්ෂයෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 22

සිවුවන තිරිසාරවූකි සූත්‍රය

3969. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන ව දෙවිලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙතෙක් තිරිසන් යොනිති වූයන ව තිරිසන් යොනිති උපදිත් නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 23

පඤ්චමතිරවජානවුතිසුත්තං.

3970. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ තීරවජානයොනියා වුතා දෙවෙසු පව්වාජායනති, අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ තීරවජානයොනියා වුතා තීරවජානයොනියා පව්වාජායනති -පෙ- යොගො කර්ඤ්ඤොති.

12. 11. 24

ජට්ඨතිරවජානවුතිසුත්තං.

3971. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ තීරවජානයොනියා වුතා දෙවෙසු පව්වාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ තීරවජානයොනියා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පව්වාජායනති -පෙ- යොගො කර්ඤ්ඤොති.

12. 11. 25

පෙත්තිවුතිසුත්තං.

3972. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා මනුසෙසසු පව්වාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා නිරයෙ පව්වාජායනති. -පෙ- යොගො කර්ඤ්ඤොති.

12. 11. 26

දුතියපෙත්තිවුතිසුත්තං.

3973. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා මනුසෙසසු පව්වාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා තීරවජානයොනියා පව්වාජායනති -පෙ- යොගො කර්ඤ්ඤොති.

12. 11. 27

තතියපෙත්තිවුතිසුත්තං.

3974. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා මනුසෙසසු පව්වාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පව්වාජායනති. -පෙ- යොගො කර්ඤ්ඤොති.

12. 11. 28

චතුස්සපෙත්තිවුතිසුත්තං.

3975. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා දෙවෙසු පව්වාජායනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරා සත්ථා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා නිරයෙ පව්වාජායනති -පෙ- යොගො කර්ඤ්ඤොති.

12. 11. 23

පස්වන තීරව්‍යාවූති සූත්‍රය

3970. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් තිරිසන් යොනින් ව්‍යුත් ව දෙව්ලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් තිරිසන් යොනින් ව්‍යුත් ව තිරිසන්යොනෙහි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියම් කටයුතු යි.

12. 11. 24

සමන තීරණානුකී සූත්‍රය

3971. මහඤ්ඤානී, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤානී කෙනෙක් තිරිසන් යොනින් ව්‍යුත් වුවාහු දෙවියන් අතර උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. යළි යම් සඤ්ඤානී කෙනෙක් තිරිසන් යොනින් ව්‍යුත් වුවාහු ප්‍රේතයන් අතර උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියැ කටයුතු යි.

12. 11. 25

පෙතෙහිවූ කි සූත්‍රය

3972. මහජන, එසෙයින් ම යම් සභා කෙනෙක් ප්‍රති-
 විෂයයෙන් ව්‍යුහ වුවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මදහ.
 වැළි යම් සභා කෙනෙක් ප්‍රතිවිෂයයෙන් ව්‍යුහ වුවාහු නිරයෙහි
 උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝභ ... ඒයා කටයුතු යි.

12. 11. 26

දෙවන පෙතේවැනි සූත්‍රය

3973. මහභූතනි, එසෙයින් ම යම් සඳි කෙතෙක් ප්‍රේ-
 මිෂයයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ.
 වැළි යම් සඳි කෙතෙක් ප්‍රේමිෂයයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු තිරිසන්
 යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කට-
 යුතු යි.

12. 11. 27

තෙවන පෙතේදී කි සූත්‍රය

3974. මහනෙති, එසෙයින් ම යම් සති කෙනෙක් ප්‍රෙත-
විෂයයෙන් ව්‍යුත්ති වුවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මරණ.
වැළි යම් සති කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයයෙන් ව්‍යුත්ති වුවාහු ප්‍රෙතවිෂයයෙහි
උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝභ ... වියැ කටයුතු යි.

12. 11. 28

සිවුවන පෙතේවැනි ප්‍රකාශය

3975. මහනෙති, එසෙයින් ම යම් සඟි කෙනෙක් ප්‍රෙත-
විෂයයෙන් ව්‍යුත් වුවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ.
වැළි යම් සඟි කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයයෙන් ව්‍යුත් වුවාහු තිරයෙහි
උපදිත් නම් මොහු ම ඉබොහෝහ ... වියා කටයුතු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

12. 11. 29

පඤ්චමපෙත්තිවුතිසුත්තං.

3976. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුත්තරා සත්තා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා තිරිජානගොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- යොගො කරඡියොති.

12. 11. 30

ඡද්ධිපෙත්තිවුතිසුත්තං.

3977. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව බහුත්තරා සත්තා යෙ පෙත්තිවිසයා වුතා පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති. තං කිසිස හෙතු: අද්ධිමත්තා භික්ඛවෙ, චතුත්තං අරියසච්චානං. කතමෙසං චතුත්තං: දුක්ඛස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛසමුදයස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධස්ස අරියසච්චස්ස, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා අරියසච්චස්ස. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ. “ඉදං දුක්ඛන්ති” යොගො කරඡියො. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යොගො කරඡියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යොගො කරඡියො. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්දා”ති යොගො කරඡියොති. ඉදමචොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

පඤ්චගතිවග්ගො එකාදසමො.

කත්තුද්දන්තං:

හවන්ති ඡ සුක්කන්තා වුතිනාමෙන දසසිතා*
මනුස්සදෙවතිරය තිරිජානපෙත්තිතො භී ති.

සච්චසංයුත්තං සමන්තං.

නිට්ඨිතො මහාවග්ගො.

කත්තුසංයුතකුද්දන්තං:

මග්ගං ඛොජ්ඣක්ඛං සති ව ඉන්ද්‍රියං සම්මසාධානං
බලංඤ්ඤි ඉඤ්ඤානුරුඤ්ඤං ක්කානං ව ආනාපානෙන,
සොකාපත්ති ව සච්චිකම් සංයුක්තානි ද්වාදසාති.

කත්තුචග්ගද්දන්තං:

සමාධි ව ධම්මචක්කප්පචත්තනො කොට්ඨාමො
සිංසපාචන පපාතා ඡලෙවාභිසමයොති
චත්තාරො වාමකධංකඤ්ඤ පෙය්‍යාලනාමකාපි ව
පඤ්ඤාති පෙය්‍යාලෙන එකාදස හවන්ති භීති.

සංයුක්තනිකායො නිට්ඨිතො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

12. 11. 29

පස්වන පෙතවිවිකි සූත්‍රය

3976. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් ප්‍රේත-
විෂයයෙන් ව්‍යුත්ත වුවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඔහු මඳහ.
වැළි යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් ප්‍රේත විෂයයෙන් ව්‍යුත්ත වුවාහු තිරිසන්
යොන්හි උපදිත් නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝත ... වියා කටයුතු යි.

12. 11. 30

සවන පෙතවිවිකි සූත්‍රය

3977. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සඤ්ඤා කෙනෙක් ප්‍රේත-
විෂයයෙන් ව්‍යුත්ත වී දෙවිලොව උපදිත් නම් ඔහු මඳහ. වැළි යම්
සඤ්ඤා කෙනෙක් ප්‍රේතවිෂයයෙන් ව්‍යුත්ත වී ප්‍රේතවිෂයයෙහි උපදිත්
නම් මොහු ම ඉබ්බාහෝත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි,
චතුරාර්ය්‍යසත්‍යය නුදුටු බැවිනි. කවර චතුරාර්ය්‍යසත්‍ය කෙනෙක යත්: දුක්ඛා-
ර්ය්‍යසත්‍යය දුක්ඛසමුදයාර්ය්‍යසත්‍යය දුක්ඛනිරෝධාර්ය්‍යසත්‍යය දුක්ඛනිරෝධ-
ගාමිනී ප්‍රතිපදාර්ය්‍යසත්‍යය යි. මහණෙනි, එසෙයින් මෙහි ලා “මේ
දුක්ඛ”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක්ඛ හටගැනුම”යි වියා කටයුතු.
“මේ දුක් වැළැක්වීම”යි වියා කටයුතු. “මේ දුක් වැළැක්වීමට
පමුණුවන පිළිවෙත”යි වියා කටයුතු යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙය වදළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
දෙශනාව පිළිගත්හ යි.

එකොළොස්වැනි පක්ෂවගතිවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

මනුසසවුති, දෙවවුති, නිරයවුති, නිරව්‍යානවුති, පෙතවුති
වශයෙන් වුති නමින් දක්වන ලද ඡට්සුත්‍රාන්ත කෙනෙක්
වෙති යි.

සම්මන්ත්‍රණය සමාප්ත යි.

මහාවග්ගය නිමිසේ යි.

එහි සංයුක්තනාමාවලිය:

මග්ග, බොජ්ඣංග, සති, ඉන්ද්‍රිය, සම්මප්පධාන, බල, ඉඤ්ඤාපාද,
අනුරුඪ, ක්‍ෂාන්ත, ආනාපාන, සොනාපනි, සම්ම යි සංයුක්ත
දෙළසෙක් වේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

සමාධි, ධම්මවිකල්පවක්ඛන, කොට්ඨාස, සිංහසාවන, පපාන,
අභිසමය යි සයෙක් ම වේ. (ආමකධම්මපෙය්‍යාල, දුතිය ආමක-
ධම්මපෙය්‍යාල, තතිය ආමකධම්මපෙය්‍යාල, චතුස් ආමක-
ධම්මපෙය්‍යාල යි.) ආමකධම්මපෙය්‍යාල යන නම ඇත්තා වූ
වර්ග සතරෙකි. (ඒ සියල්ල) පක්ෂගති පෙය්‍යාලවර්ගය සමග
(සම්මන්ත්‍රණයෙහි වර්ග) එකොළොස්සෙක් වේ මැ යි.

සංයුක්තනිකාය නිමිසේ යි.

සංයුතතනිකාය - පඤ්චම භාග - දුතිය බණ්ඩ

ගාථාදීපාදානුකකමණිකා

	පිටියකා
අභබ්බා තෙ අනතකිරියාය	288
එවං නරං අනුදපානවත්ථං	232, 234
චතුත්තං අරියසංචාරානං	286
චෙතො විමුත්ති සම්පන්නා	288
තඤ්ඤි මග්ගං න ජානන්ති	288
තසමා සද්ධාඤ්ඤි සීලඤ්ඤි	206, 242
තානි එතානි දිට්ඨානි	286
තුලමතුලඤ්ඤි සම්භවං	16
මහොද්ධිං අපරිමිතං මහාසරං	232, 234
යත්ථ ච සබ්බසො දුක්ඛං	288
යථා පුරෙ තථා පට්ඨා 18, 22, 24, 28, 38, 46, 56	
යක්ඛ සද්ධා තථාගතෙ	206, 242
යෙ දුක්ඛා නප්පජානන්ති	288
යෙසං සද්ධා ච සීලඤ්ඤි	140
යො පුඤ්ඤකාමො කුසලෙ පතිට්ඨිතො	236
සංඛ්ඤ පසාදෙ යක්ඛස්සී	206, 242

සඤ්ඤානාමානුකූල මණිකා

අ	පිට්ඨකයා	ග	පිට්ඨකයා
අවිරවනී	324	ගඛයා	58, 84, 324, 326
අඤ්ඤාකොණ්ඩ ඤාඤ	274	ගවමුඛනී (පෙර)	292
අනාථපිණ්ඩක	210	ගීර්කකුට	308
අනුරුඳ්ව 62, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78		ගීඤ්ඤකාවසථ	160
අනුවන	76	ගොතම	116, 154
අමුපාලිවන	74	ගොතමක	12
අරිට්ඨ	96	ගොඩා	186
අසොක	162	සො	
ආනන්ද	10, 12, 30, 46, 52, 104, 108, 118, 126, 144, 162, 164, 166, 170	සොසිතාරාම	30
		ව	
		වාපාල (වෙනිය)	10, 12, 16
		වෙනී (ජනපද)	292
ඉ		ජා	
ඉච්ඡානඛකල	112	ජෙතවනෙ	62, 66, 72, 78, 144, 150, 176, 178, 260
ඉසිදත්තපුරාණ	146	ජොතික	140
ඉසිපතන (මිග්දය)	244, 270.		
උ		ඤ	
උදයගාමිනී	168	ඤාතික	160, 164
උදෙනක	12	ත	
උත්තාහ	30	තාවතිංස	138, 176
ක		තුව්ඨ	164
කකුඬ	164	ඳ	
කට්ඨසසක	164	දීඝාචු	140
කණ්ඩකිවන	70	ධ	
කපිලවස්ත්‍රී 114, 182, 184, 186, 190, 224, 226, 228, 238, 240, 242, 246		ධම්මදිත්ත	244
කලඤ්ඤනිවාප	306	න	
කාලිඛය	164	නඤ්ඤ	214
කාපිලවස්ථව	242	නඤ්ඤවන	138
කාසි	148	නඤ්ඤ	160
කාළිගොඩා	226	නඤ්ඤිය	228, 238
කිම්බිල	106	නිකම්	164
කුටාගාරසාලා	314	නිග්‍රොධාරම 114, 182, 184, 186, 190, 224, 226, 228, 238, 240, 246	
කොට්ඨාම	286		
කොසමබ්බි	30, 294		
කොසල	148, 154		

ප	පිටුවකිනා	ව	පිටුවකිනා
පටිභානකුට (පබ්බත)	308	වජ්ජ	148, 286
පරිබ්බාජක	112	වෙසාලී	10, 12, 74, 104, 214, 314
පුබ්බාරාම	26	වෙච්ඡාර	154
		වෙච්චන	106, 140, 306
බ			
බහුපුත්ත	12	ස	
බාරාණසී	244, 270	සකක	114, 184, 186, 190, 224, 226, 228, 238, 240, 246
භ			
භඤ්ජ	240	සකකා	242
		සකකා	246
ම		සකතමි	12
මගධ	150	සභතුට්ඨ	164
මලල	148	සරකානි	190
මහාකප්පින	96	සරගු (ගබ්බා)	324, 326
මහානාම	104, 114, 182, 184, 186, 192, 224, 240, 246	සලලාගාර	72
		සභජාති	292
මහාපරිළාභ (නිරය)	312	සාකෙත	70
මහාවිත	10, 314	සාමුක	146
මහාමොග්ගලලාන	176, 178	සාරිකුද්ද	12
මහී (ගබ්බා)	324, 326	සාරිපුත්ත	70, 74, 144, 146, 170
මාර	12	සාවතී	26, 62, 66, 68, 72, 76, 144, 148, 170, 168, 178, 242, 260
මොග්ගලලාන	54, 62, 66, 70		
ය		සාලා	169
යමුනා	324, 326	සුජාතා	160
		සුතනුතීර	68
ර		සුදකත	160
රාජකාරාම	168	සුතකු	164
රාජගහ	140, 306, 308	සුමාගවා (පොකබරණි)	306
උ		හ	
ලොමසවංගීස	114	හිමවිනො	328
		හිමවා	330

විෂයසපද්‍රැක්ෂකමණිකා

අ	පිට්‍රස්ථාන	අ	පිට්‍රස්ථාන
අකණ්ඩගාමී	94	අනන්තරාජරිති බ්‍රහ්මය	50, 94
අකසිරලාහි	98	අනන්තවාලොකො	266
අකාලමෙයො	106	අනුකාරකිමිමො	300
අකිච්ඡලාහි	98	අනුනාමං	300
අකබ්‍රාහ්ම	294	අපරියොනදොන	18
අබ්‍රහ්මකුහි	246	අප්‍රකසිරෙනෙව	48
අච්ඡේදකපටිග්‍රහණ	344	අප්‍රච්චානී	296
අජ්ඣන්තං නාහානං	216	අප්‍රච්චෙධා	286
අජ්ඣන්තං සංඛින්නං	40	අප්‍රකාශනසො	116
අක්කම අක්කබාදිකා	318	අප්‍රමාදවිහාරී	230
අක්කම පීචං අක්කම සරීරං	266	අභිකානන්තරා	248
අක්කසය	104	අභිජ්ඣාදෙමනස්සං	62
අට්ඨියමානා	104	අභිකුසුභන සංඛාතං	294
අතිලීනං වික්‍රමං	40	අභිකුසුභය	264
අතිලීනා විමංසා	42	අභිද්‍ර	16
අතිලීනො	40	අභිජ්‍යමොදයං	120
අතිතමධානං	262, 264	අභිසමයාය	260, 262
අත්තකිලලොභානුයොගො	270	අභිසමෙතාවිනො	322, 324
අත්තසමභවං	16	අභිසමපරායො	160, 162, 164, 182
අත්තපනාසිකං	154	අභිහට්ඨං	74
අත්තසංභිතා	264, 266, 268	අභිච්චා	170
අදිනනාදනා වෙරමණියා	156	අයොගුලො	48
අදිනනාදයි	272	අරක්කුගනො	108
අධිවිමිදං	320	අරහං	8
අධිමොචිතං	250, 252	අරියකනෙතභි	138, 160, 178, 210, 220, 224
අනසංඛාතං	294	අරියවිහාරො	112, 116
අනක්කපානි	284	අරියසලානි	262, 264, 290
අනච්ඡේදාසිතානි	102	අරියසාවකා	170
අනනුබොධා	286	අරියසාවකො	140, 156, 162, 186, 212, 214, 222, 228, 232, 234, 238
අනනුසුතෙසු	274, 276	අරියසාවකා	228
අනන්තවා ලොකො	266	අරියස්ස විනයො	168
අනමතග්‍රො	298	අරියා	4
අනාගතමධානං	262, 264	අරියො සුයො	212, 214
අනාවක්ඛිධමො	164	අරියො මග්ගො	2, 62, 66
අනාසවං	8	අරුණග්‍රො	300
අනිච්චානුපසි	90	අවිජ්ජා	282
අනුධිතා	12	අවිකුසුභනරෙසු	332
අනුධිමොචාරිනො	14	අවිතරානි	284, 290
අනුපාක්‍රමසද්ධො	30, 76, 114, 116		
අනුච්චිතං	40		
අනෙකධාතුනානාධාතුලොකං	80		
අනන්තරවසෙසන	242		

අ	පිට්ඨකයා	ඉ	පිට්ඨකයා
අවිනිපාතධම්මො	140, 152, 168, 162, 170, 226	ඉතිප්පදෙසං	6
අවිරාධිතං	314, 316	ඉතිවිධං	20, 24, 28, 34, 48, 78
අවෙච්චපසාදෙන	160, 218, 220, 246	ඉන්ද්‍රඛිලො	302
		ඉන්ද්‍රියපරොපරියක්ඛං	82
අසඛාරපරිනිබ්බාසී	50, 94		
අසජ්ජමානො	20	උ	
අසනං	314, 316	උකෙකාටන	346
අසමුද්‍රව්‍ය	122	උජ්ජුතකං	242
අසලලිතං	132	උතුසංච්චජරා	300
අසස්සනො ලොකො	266	උත්තාසො	210
අසභිතං තෙ	266	උදකච්ඡිකානි	324, 326, 328
අසාමන්තපක්ඛානාය	256	උදයගාමිනිං	168
අසුභකරං	104	උදයගාමිනී පටිපද	168
අසෙධෙන	70	උදයකුමාරිනියා	220
අස්සාස පස්සාසං	108, 120, 130	උද්ධව්වසගතො	38
අස්සාසනියෙහි	248	උද්ධමිතාගියානි	60, 88
		උද්ධංසොතො	50
ආ		උත්තලො	26
ආකාසානඝෝඨායනං	102	උපට්ඨානසාලා	106
ආකිඤ්ඤායනං	102	උපනිධිං	322, 324
ආචිණ්ණං තෙ විපරාවක්ඛං	266	උපරිමං සරං	314
ආනාසී	62, 66, 70, 74	උපසමාය	264
ආදිබ්‍රහ්මවරියකා	264, 266, 268	උපසංහතං	252
ආනාපානසනී	90, 92, 94,	උපේක්ෂාළභි	296
ආනාපානසනියමාධි	98, 106, 112, 116 118, 126, 128, 136	උපහව්වපරිනිබ්බාසී	50, 94
ආසා	316	උපාදිසෙසෙ	50, 94
ආමකධඤ්ඤපට්ඨග්ගණං	342	උපාසකො	224
ආයුසඛාරං	16	උපාසනං	316
ආලොප	348	උපෙධකො	64, 100
ආසවෙහි	98	උපේක්ඛධෙන	324
		උභතං	106
ඉ		එ	
ඉඤ්ඤිතක්ඛං	96, 98	එකවිඤ්ඤාලං යුගං	318, 320
ඉතිභවාහවකරං	268	එකොදිකා	320
ඉත්තිකුමාරකපට්ඨග්ගණං	344	එකොදිභාවං	100
ඉඨං	16	එසනා	60, 86
ඉඨංභිසඛාරං	26		
ඉඨි	26, 52, 54	ඔ	
ඉඨිපාදභාවනා	36, 52, 54	ඔස	60, 88
ඉඨිපාදභාවනාගාමිනීපද	36, 52, 54	ඔපපාතිකා	160, 244
ඉඨිපාද	2, 4, 8, 12, 22, 36, 38, 48, 50, 60	ඔපපාතිකො	144, 164, 192
		ඔපවඤ්ඤා	152
		ඔපාතිහ	46
		ඔරමිතාගියානං	94, 144, 160, 164

ම	පිටියිකා	බ	පිටියිකා
මළාරිකො නිමිනෙතා	12	විණාසවො	30, 76
මලිගලං	168	බෙක්කවත්ථපට්ඨානණා	346
මහිතභාවො	76		
මහිතභාරා	114	ග	
ක		ගමනිරනෙමො	26, 302
කණ්ඩකාධානං	168	ගමනිරපක්කකාය	256
කකකරණියො	76	ගිණානං පට්ඨමෙ මාසෙ	106
කදව්	318	ගිණියාමිකානි	210
කපාලං	74	ගුලිකා	326
කපං	12	ගෙහසිතා	100
කප්පාවසෙසං	12	සරාවාසො	152
කප්පාසපිටු	48, 302	ච	
කයවිකකයා	346	චක්කවත්ත	138
කරහව්	318	චක්කුං	10
කලං	138	චක්කුනිකං	168
කලහාගං	322	චක්කුමසුරියා	300
කවචං	16	චාතුමමහාපථො	110
කංසකුට	346	චාතුමමහාභුතිකෙන	46
කාකපෙය්‍යා	324	චාතුමමහාභුතිකො	182
කාණකච්ඡපො	318, 320	චිත්තපට්ඨංවෙදී	130
කාමච්ඡන්ද	96	චිත්තසංඛාරං	90, 120, 130
කාමචිත්තකං	264	චිත්තසංඛාරපට්ඨංවෙදී	108
කාමසුඛලිකානුයොගො	270	චිත්තසමාධි	2, 4, 6, 8, 10, 18, 22
කාමෙසුමිච්ඡාවාරි	212		26, 48, 30, 32, 34
කාමෙසුමිච්ඡාවාරා	156	චිත්තානුපසයි	110
කායසංඛාරං	90, 120, 130	චෙතොවිමුක්තං	8, 22, 24, 28, 36,
කායසමාවාරො	156		48, 56, 82, 160,
කායානුපසයි	130		162, 192
කාසාවා	74	ජ	
කාසිකච්ඡන්ද	246	ජන්දං	24
කුක්කු	304	ජන්දසමාධි	2, 4, 6, 8, 10, 18, 22,
කුක්කුට සුකරපට්ඨානණා	344		24, 30, 32, 34, 48
කුඤ්ඤපිටකං	72	ජමෙතකං	210
කුඤ්ඤදියො	226		
කුමනට්ඨානකථං	268	ජ	
කුලෙපෙට්ඨාපවාසිගො	336	ජවනපක්කකා	258
කුසලාභිසන්ද	218, 220, 232 234, 236	ජවනපක්කෙසු	192
කුසස්සබ්බා	226	ජරකිකාරං	318
කුටාගාර	314	ජරාපපාතං	310
කොලට්ඨිමත්තායො	326	ජාතකිකාරං	318
බ		ජාතරූපරජතපට්ඨානණා	342
බද්ධපත්ත	294	ජාතිපපාතං	310
විණාසවො	112, 114, 116		

ජා	පිට්ඨකයා	ද	පිට්ඨකයා
ජානනෝ	290	දසසහස්සිලොකධාතු	274
ජිගුච්ඡමානා	104	දුතසංචිභාගරතෝ	152, 218
ජීවිතපරියනනිකං	102	දුරෙසු චාරිතං	156
ජීවිතපරියාදනා	102	දුසිදසපටිග්ගහණා	344
		දිට්ඨධර්මිකං	212
කු		දිට්ඨෙව ධර්මෙ අඤ්ඤා	50, 94
කුමානා	84	දිඤ්ඤාය සොතධාතුයා	78
		දිඤ්ඤා	20
කු		දීඝරතං	74
කුණං	10	දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපටිපද	
		අරියසම්මං	270
ය		දුක්ඛනිරෝධො අරියසම්මං	270
යානසො	80, 106	දුක්ඛසමුදයො අරියසම්මං	270
		දුක්ඛං අරියසම්මං	270
		දුක්ඛලබ්ධිකා	318
ත		දුර්භිසම්භවකරං	316
තග්ග	306	දුතෙය්‍යපභිණගමනානුයොගො	
තජ්ජා	30		346
තත්ථපරිනිබ්බාසී	164	දෙය්‍යධර්මං	152
තථාගතපථවේධිනො ධර්මවිනයො	320	දෙවදුක්ඛිතො	16
		දෙවපදනි	220, 222
තථාගතචිභාරො	112, 114, 116	දෙවා චූතා	352, 354
තථාගතො	8	දෙවාසුරසඬකාමො	306
තථානි	284, 290		
තස්සං	222	ධ	
තං ජීවං තං සරිරං	266	ධර්මදස්සනං	140, 242
තාලවජ්ඣගල	314, 316	ධර්මවිනයං	266
තාලාවජ්ඣකතා	114	ධර්මසමුප්පදො	128
තාවනිංස	178	ධර්මසසානුධර්මං	144
තිකොට්ඨපරිසුද්ධා	156	ධර්මාදස්සං	164
තිකඛපඤ්ඤාතා	258	ධර්මාදස්සො	162
තිණකට්ඨසාධාපලාසං	298	ධර්මාධිකරණං	144
තිරච්ඡානකපං	268	ධර්මානුධර්මපටිපත්ති	144, 240, 258
තිරච්ඡානසොනියා චූතා	356, 358		
තුලං	16	ධර්මානුධර්මපටිපත්තා	14
තුලාතුට	346	ධර්මානුපස්සි	110
තුලපිටු	48, 302		
ථ		න	
ථපතයො	146	නබ්බිමො	324
ථලජා	334	නවුගිතවාදිතවිසුකදස්සනා	342
ථාවරං	222	න හොති තථාගතො පරමෙරණා	
ථිනමිඤ්ඤාගතො	38		266
ථුලලච්ඡිතකෙ	226	නානත්තකපං	268
		නානත්තසඤ්ඤානං	102

න	පිට්ඨකයා		ප	පිට්ඨකයා
නානාධීවුත්තකං	80	පදර		226
නාසස්සධ	104	පඩාන සඛබාරා		24
නිකතිසාවියොග	346	පපානො (පටිභානකූට)		308
නිකාමලාභී	98	පමාදවිහාරී		228
නිඤ්ඤවිවරො	146	පයනපාණී	152,	218
නිබ්බානනිකේතා	186	පරප්පවාදං		14
නිබ්බානපෙපාණො	84	පරික්ඛණං		322
නිබ්බදය	264	පරිජිතා		12
නිබ්බන්ධගාමිනියා	220	පරිඤ්ඤානං		274
නිබ්බන්ධකපඤ්ඤානා	258	පරිඤ්ඤායාමං	274,	292
නියතො	214	පරිබ්බාජකා		116
නියතානිකා	4	පරියාදනං		298
නිරයා චූළා	351, 356	පරියාදින්නං		322
නිරාමියා	122, 132	පරියායං		104
නිරෝධනිසංසිතං	92, 124	පරිපුට්ඨිතවිතේතා		14
නිරෝධානුපයසී	90, 122	පරියොදපනය		220
නිවාතං	26	පරියොදනො		74
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං	102	පරොපඤ්ඤායා		164
නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමෙරණං	266	පසෙනදි කොසල		152
		පසසම්මතයං		90
		පහාතබ්බං		292
		පාකතිඤ්ඤා		26
පකම්පකුණො	20, 34, 78	පාණානිපාතා වෙරමණියා		156
පච්චිකම්පය	280	පාවිතපොණො	72,	186
පච්ඡා පුර පඤ්ඤා	38, 42	පාණානිපාතී		212
පඤ්ඤා නිවරණං	114	පාදඥාට්ඨන		28
පඤ්ඤාපාදනකම්පකා	276	පාමුජ්ජං		228
පඤ්ඤා	10	පාරං		2
පඤ්ඤාබාහුලොය	256	පාසාණසකඛරා	320,	322
පඤ්ඤාවිමුත්තිං	8, 22, 24, 28, 36, 48, 56, 82, 160, 162, 192	පිනිපට්ඨං-වෙදී		108
පඤ්ඤාචෛදියා	254	පුඤ්ඤාභිසංඝ	218, 220, 232,	234
පඤ්ඤාසම්පන්නො	226			236
පටිගච්ච	50, 94	පුටං		294, 296
පටිසංසඤ්ඤා	96, 102	පුත්තසම්බාධසයනං	154,	246
පටිවච්ඡමුපපාදං	212	පුට්ඨපඤ්ඤානාය		256
පටිච්ඡසංගානුපසසී	90, 96, 116, 118, 122	පුට්ඨභූතං		16
පටිපසංඝො	30	පුට්ඨපෙතකථං		268
පටිසල්ලානා	74, 104, 116, 144, 260	පුට්ඨනිවාසං		20, 82
පටිසල්ලින	66, 260	පෙත්තිවිසයා චූළා		358, 360
පටිමජ්ඣානං	100	පෙත්තෙය්‍යා		334
පණ්ණං ධම්මං	68	පොච්ඡානුපොඬං	314,	316
පත්තයොගකෙබ්බා	14	පොට්ඨ ජ්ඣනිකො		270
		ඵඤ්ඤානං		96
		ඵතං		16

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 15 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බ	පිට්ඨකයා	ම	පිට්ඨකයා
බලකරණියා	58, 86	මාලුවාපතන	296
බාලගමනං	168	මාරිය	178, 248
බාහුජ්ඣායං	116, 82, 184	මාසභාමාස	300
බීජගාමිභූතගාමසමාරමනා	340	මීලකෙඛසු	332
බොධිං	224	මුඛරා	26
බොධිසත්ත සස	18	මුණේකා	74
බොධිසත්තො	98	මුත්තවාගො	152, 218, 228
බුභමඤ්ඤා	336	මුනි	16
බුභවවරියං	16, 30, 154	මුසාවාද වෙරමණි	158
බුභවවරියොගධං	140	මුසාවාදී	212
බුභමලොකා	78	මූලභගමනං	168
බුභමවිහාරො	112, 116		
		ය	
හ		යත්රභි නාම	316
හගවංමූලකා	28, 52, 54, 126, 128	යථාකමුඛපගෙ	22
හණේ	216	යථාදිවා කපා රක්තිං	40
හවනෙත්ති	286	යාවයොගො	152, 218
හවසඛාරං	16	යාවකීවඤ්ඤා	300
හාවනාපාරිපුරිං	122	යොගකෙඛමං	112, 114, 116
හාපවතඛං	292	යොගො කරණියො	260, 262
භිසමුළාලං	306	264, 350, 352, 354, 356, 358, 360	
භුජ්ජෙසභි	138	යොනිසො මනසිකාරො	146, 240, 258
භුසාවාතවුට්ඨි	302		
භූරිපඤ්ඤාතාය	256	ර	
		රජාපරො	152
ම		රජොජලලං	106
මජ්ඣිමං ධම්මං	68	රූපසඤ්ඤානං	102
මජ්ඣිමා පටිපදා	270		
මණ්ඩලමාලං	292	ල	
මනෙගයායා	334	ලභ්‍යපඤ්ඤානා	258
මනුසසා චුතා	350, 352	ලිච්ඡවිකුමාරකා	314
මනොභාවනීයං	182, 184	ලොකකඩායිකං	268
මනොමයෙන කායෙන	46	ලොකවිනතා	306
මරණන්ධකාරං	318	ලොකනතරිකා අසා	316
මරණපපාතං	310		
මහග්ගතං	20	ව	
මහපථලො	98	වච්ඡමාවාරො	158
මහානිසංසො	98	වඤ්ඤාන	346
මහාපඤ්ඤාතාය	256	වත්ථුකතා	12
මහාපංසුපුඤ්ඤා	110	වයධම්මානුපස්සි	62
මහාභිඤ්ඤානං	68, 78	වසස්සත විමුත්තවිනෙතන	252
මහාසරං	232	වසසාවාසං	116
මහොදධිං	232	වාතුපාදනො	48, 302
මානකුට	346	වාදගවෙසි	304

ව	පිටුවක	ස	පිටුවක
වාදනීකො	304	සකං ආවරියකං	14
වාදපාමොකබාය	266	සකක	182
විකිණ්ණවාවා	26	සකකායනිරොධෙ	152
විකකිත්තං	20	සකකායපරියාපනෙත්තං	252
විග්ගාභිකකථං	266	සබ්බකායනා	184
විසාතං	142	සබ්බකිත්තං	20
විසාත සස	72	සජ්ජිකාතඛං	292
විජජා	10, 284	සඤ්ඤාචේදිනිරොධං	102
විජජාභාගියා ධම්මො	142	සනිපට්ඨානා 62, 66, 70, 72, 132	
විජජාවිමුත්තිං	118, 126	සනිසම්මොජ්ජිකං	92
විඤ්ඤාණඤ්ඤායනනං	102	සත්තකායානුපරමතා	322
විනිපාතගනෙන	318	සත්තඵලා	50, 94
විපරාමොසං	348	සත්තබොජ්ඣකා 124, 126, 132	
විපුලපඤ්ඤාය	252	සත්තසමන	298
විබුත්තවිනෙත්තං	26	සත්තභාරකං	104
විමුත්තං	20, 80	සද්ධිමෙසවනං	146, 240, 258
විමොචයං	120	සද්ධිපරිභාවිතං	182
විසකා	12	සද්ධිසම්පන්නං	224
විරාගනිසසිතං	92, 124	සත්තකං	30
විරාගාය	264	සත්තභාර	314
විරාගානුපසස්සි	90, 120	සත්තවිහාරිසං	14
විරිසසමාධි 2, 4, 6, 8, 10, 18,		සත්තරිසසංසෙවො 146, 240, 252	
22, 24, 48, 30, 32, 34			258
විවච්චකපො	20	සබ්බකායපටිසංචෙදී	108
විවෙකනිසසිතං	92, 124	සබ්බසුභාමිතිං	80
විවෙකපොණං	74	සබ්බසම්චාරයො	26
විසිඛාකථං	268	සමඤ්ඤා	46
විහාරෙන	74, 76	සමනිත්තිකා	324
විහිංසා විහසනං	268	සමාදානං විහිංසා	90, 110
විතරාගං	40	සමාහිතං	20
විමංසාසමාධි 2, 4, 6, 8, 10, 18,		සමුදයධම්මානුපසස්සි	62
26, 30, 32, 34, 48		සමුදාකඛායිකං	268
වුසිතවා	76	සමපභානො 62, 66, 70, 108	
වෙදනානුපසස්සි	108	සමපසාදනං	100
වෙරං	212	සමපරායිකං	210, 212
වොදනං	82	සමොධම්මානු	182, 184
වොසසනපරිණාමිං	92, 124	සමොධො	152
වොසසනගරනො	152, 218	සමොධො	18, 46
ව්‍යාපාදවිතසනං	264	සමොධොපරායනො 140, 144 160	
		152, 162, 178, 214, 226	
		සමෙහාජං	324, 326
ස		සමොදාකඛකධියගාමි	66
ස උත්තරං	20	සමොසමුදෙධො	8
ස උදෙසං	20	සමොදානියං කථං 68, 70, 74	
සකදගාමිනො	164	සරසංචාරා	10
සකදගාමි	160	සලලපත්ත	294

ස	පිට්ඨකයා	ස	පිට්ඨකයා
සවනනී	232	සුපානා	182
සසස්සනො ලොකො	266	සුරාමෙරයම ජප්පමාද්ධායී	212
සහධම්මෙන	14, 304	සුසමාරඛා	12
සහසාකාර	348	සුරකථං	268
සහිතං මෙ	266	සුලං	298
සංඛාවිතං	286	සෙබෙන	70
සංවට්ඨකපෙස	20	සෙබො චිභාරො	114
සංසරිතං	286	සොනාපත්තසඛා	146 228, 174
සසඛාරපරිනිබ්බායී	50, 94		212
සාකාරං	20	සොනාපත්ත	140, 146, 160, 180,
සාවිජ්ජොග	346		190, 214, 228, 238
සාමඤ්ඤ	334	සොනො	146
සාමිවිජ්ජනනා	14	සොඤ්ඤා	160
සාරණියං	68, 70, 74		
සාලොහිනා	290	හ	
සිකං පච්චක්ඛාය	74	හත්තිවාසං වළවාපට්ඨානණා	314
සික්ඛාද්ධිකල්පං	190	හමෙහා	74
සිනෙරුපබ්බතරාජා	320	හරායමානා	104
සිලාසුපො	304	හාසුපඤ්ඤා	258
සිසපඤ්ඤා	258	හාසුපඤ්ඤ	192
සිලසම්පන්නො	224	හීනං ධම්මං	68
සුඛපට්ඨංවෙදී	108, 130	හීනාය	74
සුචුම්මසු සුලෙසු	298	හෙට්ඨිමංසරං	314
සුබ්බිකානං	152	හොති ච න ච හොති තථාගතො	
සුගතො	12	පරමමරණා	266
සුඤ්ඤානාපට්ඨඤ්ඤානො	244, 246	හොති තථාගතො පරමමරණා	266